

Adventisté sedmého dne věří...

Adventisté
sedmého
dne věří...

Výklad
základních

27

věroučných
článků

Obsah

Úvod			10
Co Bible učí o Bohu	1	Boží slovo	23
	2	Trojediný Bůh	37
	3	Bůh Otec	49
	4	Bůh Syn	59
	5	Bůh Duch svatý	85
Co Bible učí o člověku	6	Stvoření	97
	7	Přirozenost člověka	109
Co Bible učí o spasení	8	Velký spor	133
	9	Kristův život, smrt a zmrtvýchvstání	143
	10	Zkušenost spasení	157
Co Bible učí o církvi	11	Církev	175
	12	Ostatek a jeho poslání	195
	13	Jednota Kristova těla	215
	14	Křest	227
	15	Večeře Páně	241
	16	Duchovní dary a služebnosti	253
	17	Dar prorocství	263
Co Bible učí o křesťanském životě	18	Boží zákon	281
	19	Sobota	299
	20	Křesťanské správcovství	321
	21	Křesťanský způsob života	333
	22	Manželství a rodina	351
Co Bible učí o posledních věcech	23	Kristova služba v nebeské svatyni	371
	24	Druhý příchod Ježíše Krista	393
	25	Smrt a vzkříšení	411
	26	Tisíciletí a konec hříchu	427
	27	Nová země	441

Preamble

Adventisté sedmého dne přijímají Bibli za své jediné vyznání víry a z ní odvozují základní věroučné články. Dále uvedené věroučné výroky jsou výrazem toho, jak církev učení Písma chápe a vyjadřuje. K revizi těchto výroků může dojít při zasedání Generální konference, když církev pod vedením Ducha svatého dospěje k plnějšímu pochopení Písma nebo nalezne výstižnější výrazy k vyjádření toho, co učí Boží slovo.

Úvod

Slovo o 27 základních věroučných výrocích Církve adventistů sedmého dne

Po léta se adventisté sedmého dne zdráhali formulovat své krédo (v běžném smyslu tohoto slova). Zjistili jsme však, že je z praktických důvodů občas nutné stručně shrnout obsah naší víry.

Roku 1872 uveřejnilo adventistické nakladatelství v Battle Creeku, ve státě Michigan, „přehled naší víry“ ve 25 bodech. Tento dokument, nepatrně revidovaný a rozšířený do 28 částí, vyšel v církevní ročence (*Yearbook*) roku 1889. V dalších vydáních nebyl uveden, ale stal se opět její součástí v letech 1905–1914. Jako odpověď na výzvu vedoucích církve v Africe, aby byl vydán „přehled, který by vládním činitelům a jiným osobám pomohl lépe porozu-

mět našemu dílu,“ připravil čtyřčlenný výbor, včetně předsedy Generální konference, přehled, který obsahoval „hlavní rysy“ vyznání, tak jak „je možné je shrnout“. Tento přehled 22 základních věroučných výroků, poprvé publikovaný v roce 1931, platil až do roku 1980, kdy jej zasedání Generální konference nahradilo podobným, ale úplnějším souhrnem ve 27 článcích. Byl uveřejněn pod názvem „Fundamental Beliefs of Seventh-day Adventists“ (Základní věroučné výroky Církve adventistů sedmého dne).

Kniha „*Adventisté sedmého dne věř...*“ vychází z těchto krátkých shr-

nutí, která jsou vždy uvedena na začátku každé kapitoly. V tomto díle předkládáme svým členům, přátelům i jiným zájemcům tyto věroučné body v rozšířené, srozumitelné a praktické formě a pokusíme se ukázat jejich význam pro adventistické křesťany v dnešní společnosti. Přestože tato kniha není oficiálně schváleným dokumentem – schválit by ji mohla pouze Generální konference při svém celosvětovém zasedání – může být považována za spis představující „pravdu... v Ježíši“ (Ef 4,21), kterou adventisté sedmého dne milují a na celém světě zvěstují.

Vděčné uznání

S pověřením a povzbuzením od prezidenta Neala C. Wilsona a dalších činníků Generální konference adventistů sedmého dne se kazatelské oddělení Generální konference ujalo úkolu připravit tuto knihu proto, aby existovaly spolehlivé informace o věrouce naší církve. Bylo by velice obtížné, aby jediný autor přesně a vyčerpávajícím způsobem představil učení Církve adventistů sedmého dne. Nicméně nejlepší knihy píše jednotliví autoři, a ne kolektivy. A tak jsme spojili úsilí mnohých s úsilím jedné osoby, P. G. Damsteegta, který měl za úkol připravit počáteční návrh každé kapitoly.

P. G. Damsteegt v sobě jedinečným způsobem spojuje vědce i evangelistu. Narodil se a byl vychován v Holandsku. V době, kdy pracoval jako letecký inženýr Dánského vojenského letectva, se setkal s Kristem. Poté získal teologické vzdělání v Evropě i ve Spojených státech. V roce 1977 mu byl udělen doktorát v teologii na Reformované univerzitě v Amsterdamu za historicko-teologickou a misiologickou studii biblických základů Církve adventistů sedmého dne. V současné době Damsteegt učí na Teologickém semináři Církve adventistů sedmého dne na Andrewsově univerzitě v Michiganu.

Inspirací i materiálem pro tuto knihu byl kristocentricky zaměřený rukopis adventistického učení, který připravil Norman Gulley, profesor teologie na Southern College of Seventh-day Adventists. Obsah této knihy byl obohacen tisíci hodinami bádání v adventistických i neadventistických pramenech a pečlivě vyhodnocen a prodiskutován v nejrozličnějších výborech.

Deset divizí (oblastních oddělení) celého světa vybralo výbor 194 lidí, kteří prostudovali každou kapitulu a navrhli úpravy, doplnění a vynechání. Menší skupina 27 vedoucích církve, teologů a kazatelů se pravidelně setkávala s Damsteegem

tem, aby mu poskytli dodatečné rady při přípravě tohoto díla.

Mezi mnoha, kteří této knize věnovali zvláštní pozornost, radili, kontrolovali prameny, vyhledávali materiály, přepisovali a připravovali k vydání, jsou Roy Adams, C. E. Aeschlimann, Philippe Augendre, Francis Augsburg, Samuele Baccchiocchi, Roberto Badenas, B. B. Beach, Enrique Becerra, Bekele Biri, P. Bolling, F. A. Botomami, DeWayne Boyer, C. E. Bradford, G. W. Brown, Walton J. Brown, Jetro Fernandes de Carvalho, D. W. B. Chalale, Gordon Christo, Gerald Christo, Paul Clerc, J. N. Coffin, P. J. Colquhoun, Robert Cunningham, A. D. C. Currie, Raoul Dederen, P. M. Diaz, O. C. Edwards, Rex D. Edwards, W. H. Endruweit, Duncan Eva, A. J. Ferch, Philip Follett, Marsha Frost, E. R. Gane, A. A. Godfrey, Clifford Goldstein, Norman Gulley, C. B. Hammond, H. G. Harker, Gerhard Hasel, R. R. Hegstad, Hans Heinz, Bekele Heye, D. B. Hills, B. Holanger, Frank Holbrook, Minoru Inada, Rolando Itin, W. G. Johnsson, Bruce Johnston, Erwin Kilian, G. E. Knowles, Rubens Lessa, M. E. Loewen, Enrico Long, Edwin Ludesher, S. H. Makaleta, David Marshall, P. Maynard-Reid, D. P. McClure, Lyndon McDowell, John H. McFarlane, K. J.

Mittleider, Jerry Moon, Haroldo Moran, Joaquim Morgado, Ekkehardt Mueller, Baraka Muganda, Eric Murray, A. Mustard, Ira Nation, R. R. Ndhlovu, Ralph Neall, J. D. Newmann, D. M. Niere, R. W. Nixon, J. J. Nortey, Etzer Obas, S. O. Omulo, Jan Paulsen, Leon Phillips, Chek Yat Phoon, L. D. Raelly, Alex Rantung, George W. Reid, Leslie Rhys, George E. Rice, David Ripley, C. B. Rock, Nel Rogersová, Reinhard Rupp, W. C. Scales, Walter Schultschik, Neal Scott, W. R. L. Scragg, W. H. Shea, H. C. Shin, Georges Steveny, R. A. Tabinho Yoshibumi Takahashi, R. W. Taylor, Brad Thorp, L. P. Tolhurst, James D. Unger, Leo Van Dolson, Lutz Vollrath, Werner a Nancy Vyhmeisterovi, Loron Wade, A. V. Walenkampf, M. H. Wauran, Joao Wolff, Yukio Yokomizo, James Zachary a Z. M. Zubaid.

Laurel Damsteegtová, zkušená teoložka, vytrvale radila a povzbuzovala svého manžela a spolu s Mary Louise McDowellovou vynaložily velké úsilí při přípravě předběžných rukopisů. David Jarnes a Kenneth Wade, redaktoři časopisu *Ministry*, vykonali většinu závěrečné redakční práce a úpravy rukopisu pro vydání.

Zvláštní dík patří J. R. Spangleovi, zástupci tajemníka kazatelského oddělení a redaktorovi časopisu *Ministry*. Sny se jen zřídka stanou skutečností, ale ten jeho se uskutečnil. Vy ho nyní držíte ve svých rukou. Bez jeho vize by tato kniha pravděpodobně nevznikla. Bez jeho vytrvalosti by nebyla nikdy vydána.

W. Floyd Bresee,
tajemník kazatelského oddělení
Generální konference
Církve adventistů sedmého dne

Čtenářům této knihy

Jaký je Bůh, v kterého věříte? Co je to za bytost? Co od nás očekává? Jaký je ve skutečnosti?

Bůh řekl Mojžíšovi, že nikdo z lidí nemůže vidět jeho tvář a zůstat naživu. Ježíš však řekl Filipovi, že každý, kdo viděl jej, viděl Otce (J 14,9). Protože Ježíš mezi námi přebýval a stal se vskutku jedním z nás, jsme schopni pochopit, kdo je Bůh a jaký je.

Tímto výkladem našich 27 věroučných výroků chceme ukázat, jak adventisté sedmého dne rozumí Bohu. Zde je vyjádřeno naše pojetí Boží lásky, dobroty, milosrdenství, milosti, pravdivosti, shovívavosti, čistoty, spravedlnosti a pokoje. V Ježíši Kristu vidíme, jak Bůh láskyplně chová děti na svém klíně. Můžeme jej spatřit pla-

cícího, když sdílí zármutek truchlících u Lazarova hrobu. Cítíme jeho lásku, když volá: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí!“ (L 23,34)

Napsali jsme tuto knihu proto, abychom představili náš pohled na Krista, pohled, který je zaměřen na Golgotu, kde „se setkají milosrdenství a věrnost, spravedlnost s pokojem si dají políbení“ (Ž 85,11). Na Golgotě se pro nás stal hříchem ten, který nepoznal žádný hřích – „abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti“ (2 K 5,21).

Napsali jsme tuto knihu v přesvědčení, že každé učení a každé vyznání víry musí zjevovat lásku našeho Pána. On je bytostí s nepodmíněnou láskou a oddaností, která nemá v dějinách lidstva obdoby. Uznáváme, že on, který je vtělením pravdy, je nekonečný, a pokorně vyznáváme, že stále ještě zbývá objevit mnoho pravdy.

Napsali jsme tuto knihu s vědomím vděčnosti za vzácné biblické pravdy, které jsme přijali od křesťanské církve minulých staletí. Uznáváme vznešenou řadu svědků, jako byli Viklef, Hus, Luther, Tyndale, Kalvín, Knox a Wesley. Jejich pokrok směrem k novému světlu vedl církev vpřed k plnějšímu pochopení Božího charakteru. Věříme, že pochopení pravdy je postupné. „Stežka spravedlivých je jak jasné

světlo, které svítí stále víc, až je tu den.“ (Př 4,18) Pokud nalezneme nové aspekty Božího zjevení, budou dokonale v souladu s jednotným svědectvím Písma.

Napsali jsme tuto knihu ve světle jasného pokynu, který nám neustále připomínal: „Zkoumáš-li Písmo jen proto, abys v něm našel potvrzení svých názorů, nikdy nepoznáš pravdu. Čti Písmo, abys poznal, co říká Pán. Jestliže se při studiu Bible přesvědčíš, že tvé názory nesouhlasí s pravdou, nevykládej pravdu tak, aby odpovídala tvému přesvědčení, ale přijmi světlo, které ti Pán ukázal. Buď pozorný a vnímavý, abys mohl poznat úžasné bohatství Božího slova.“ (E. G. Whiteová, Kristova podobenství, str. 60)

Nenapsali jsme tuto knihu, aby sloužila jako vyznání víry, jako přehled věroučných výroků zasazených do teologického „betonu“. Adventisté mají pouze jediné vyznání víry: „Bible a jediné Bible.“

Nenapsali jsme tuto knihu, abychom probouzeli obrazotvornost. Není to spekulativní dílo, ledaže by někdo považoval i Bibli za knihu plnou spekulací. Je to spíše pečlivé, kristocentrické a na Bibli založené vysvětlení naší víry. Tyto věroučné výroky nejsou dílem jednoho studijního odpoledne; představují více než sto let modliteb, studia, modli-

teb, přemýšlení, modliteb... Jinými slovy, jsou výsledkem růstu „v milosti a v poznání našeho Pána a Spasitele Ježíše Krista“ (2 Pt 3,18).

Napsali jsme tuto knihu s vědomím, že se někteří lidé budou ptát, zda je učení skutečně důležité v době, která zápasí o přežití vzhledem k hrozbě jaderného zničení, v době zaměřené především na prudce se rozvíjející techniku, v době, v níž se křesťan neúspěšně snaží zahnat děsivý přízrak chudoby, hladu, nespravedlnosti a nevědomosti...

Napsali jsme tuto knihu v hlubokém přesvědčení, že všechny články víry, jsou-li správně pochopeny, jsou soustředěny na Něj – Cestu, Pravdu a Život – a jsou nesmírně důležité. Učení ukazuje charakter Boha, kterému sloužíme. Vysvětluje události, minulé i přítomné, a stanoví význam jejich místa a účelu v kosmu. Popisuje cíle Božího jednání. Učení je pro křesťany rádcem, poskytuje vyrovnanost ve věcech, které by jinak byly nevyváženými zkušenostmi, vnáší jistotu do společnosti, která popírá absolutno. Učení sytí lidský intelekt a stanovuje cíle, které inspirují křesťany a motivují je k zájmu o druhé.

Napsali jsme tuto knihu proto, aby vedla adventistické věřící k hlubšímu vztahu ke Kristu prostřednictvím studia Bible. Znat Krista a jeho vůli je životně důležité v tomto věku

klamu, doktrinálního pluralismu a otupělosti. Takovéto poznání je jedinou ochranou křesťana proti těm, kteří přijdou „jako draví vlci“ a povedou scestné řeči, aby podřývali pravdu a zničili víru Božího lidu (Sk 20,29.30). Abychom zvláště v těchto posledních dnech nebyli „zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení – lidskou falší“ (Ef 4,14), musí mít všichni správnou představu o Božím charakteru, vládě a Božích úmyslech. Pouze ti, kteří posílili svou mysl pravdou Písma, budou schopni obstát v závěrečném sporu.

Tuto knihu jsme napsali proto, abychom pomohli těm, kteří mají zájem poznat, proč věříme tomu, čemu věříme. Tato studie, napsaná samotnými adventisty, není „naaranžovanou výlohou“. Na základě pečlivého bádání, představuje autentický výklad adventistických věroučných výroků.

Nakonec, napsali jsme tuto knihu proto, že jsme poznali, že kristocentrické učení plní tři zřetelné funkce: 1) buduje církev, 2) uchovává pravdu, 3) hlásá evangelium v celém jeho bohatství. Právě učení vyžaduje mnohem více než pouhou víru – žádá čin. Skrze Ducha svatého se křesťanská víra stává činem lásky. Právě poznání Boha, jeho Syna a Ducha svatého je „zachraňujícím poznáním“. Právě to je tématem této knihy.

Vydavatelé

Co Bible učí

---

o Bohu

Písmo svaté, Starý i Nový zákon, je psané Boží slovo. Je dáno Boží inspirací prostřednictvím svatých Božích lidí, kteří mluvili a psali pod vlivem Ducha svatého. V tomto slově Bůh svěřil člověku poznání nezbytné ke spasení. Písmo je neomylné zjevení Boží vůle. Je měřítkem charakteru, zkušebním kamenem zkušeností, autoritativním základem učení a spolehlivým záznamem Božích činů v dějinách (2 Pt 1,20.21; 2 Tm 3,16.17; Ž 119,105; Př 30,5.6; Iz 8,20; J 17,17; 1 Te 2,13; Žd 4,12).

Základní věroučné výroky, 1

Adventisté sedmého dne věří...

1

Boží slovo

Žádná kniha nebyla tolik milována, nenáviděna, tak ctěna i proklínána jako Bible. Lidé pro Bibli i umírali, jiní kvůli ní zabíjeli. Inspirovala člověka k největším a nejvznešenějším činům, ale dávaly se jí za vinu i nejzvrženíhodnější a nejzvrhlejší skutky. Kvůli Bibli zuřily války, revoluce čerpaly z jejích stránek svou sílu a pro myšlenky v ní obsažené zaničovaly i království. Lidé všech názorů – od liberálních teologů ke kapitalistům, od fašistů k marxistům, od diktátorů k osvoboditelům, od pacifistů k militaristům – hledají na jejích stránkách slova, jimiž by ospravedlnili své skutky.

Jedinečnost Bible není založena na jejím nepřekonatelném politic-

kém, kulturním a sociálním vlivu, ale vychází z jejího původu a obsahu. Je to Boží zjevení jedinečného Bohočlověka: Syna Božího, Ježíše Krista – Spasitele světa.

Boží zjevení

I když v průběhu dějin někteří lidé pochybovali o Boží existenci, mnozí spolehlivě dosvědčovali, že Bůh existuje a že se zjevil. Jakým způsobem se Bůh zjevil a jakou roli v Božím zjevení hraje Bible?

Všeobecné zjevení. Poznání Božího charakteru v dějinách, v chování lidí, ve svědomí a v přírodě je často nazýváno „všeobecné zjevení“, protože je přístupné všem a odvolává se na lidský rozum.

Milionům lidí „nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou“ (Ž 19,1). Sluneční svit, déšť, pahorky a řeky, to všechno svědčí o milujícím Stvořiteli. „Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže nemají výmluvu.“ (Ř 1,20)

Jiní vidí důkaz Boží péče v radostných vztazích a ve zvláštní lásce mezi přáteli, členy rodiny, mužem a ženou, rodiči a dětmi. „Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit.“ (Iz 66,13) „Jako se nad syny

slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí.“ (Ž 103,13)

Avšak tytéž paprsky slunce, které svědčí o milujícím Stvořiteli, mohou zemi obrátit ve vyprahlou poušť a způsobit hladomor. Podobně i déšť se může obrátit ve vodní příval, který zahubí celé rodiny; vysoká hora může puknout, rozpadnout se a pak ničit. V lidských vztazích se často objevuje žárlivost, závist, hněv a dokonce i nenávisť, která vede k vraždě.

Svět kolem nás podává smíšené signály a klade tolik otázek, kolik dává odpovědí. Odhaluje konflikt mezi dobrem a zlem, ale nevysvětluje, jak tento spor začal, kdo s kým bojuje a proč, ani kdo nakonec zvítězí.

Zvláštní zjevení. Hřích omezuje Boží sebezjevení skrze stvoření tím, že nám bere schopnost vysvětlovat Boží svědectví. Bůh se ve své lásce sám zvláštním způsobem zjevil, aby nám pomohl nalézt odpovědi na tyto otázky. Ve Starém a Novém zákoně se nám odhalil zcela jedinečným způsobem a nezanechal tak žádné pochybnosti o svém charakteru lásky. Nejprve zjevoval sám sebe prostřednictvím proroků; jeho vrcholné sebezjevení se však uskutečnilo skrze Ježíše Krista (Žd 1,1.2).

Bible obsahuje výroky, které ohlašují pravdu o Bohu a zjevují ho jako osobu. Jsou nezbytné oba druhy zjevení. Potřebujeme znát Boha skrze Ježíše Krista (J 17,3), ale také „pravdu, která je v Ježíši“ (Ef 4,21). Právě prostřednictvím Písma Bůh prolamuje naše myšlenkové, mravní a duchovní omezení a oznamuje nám svou touhu nás spasit.

Střed Písma

Bible zjevuje Boha a odhaluje lidstvo. Odkrývá naši vážnou situaci a zjevuje Boží řešení. Ukazuje nás jako ztracené a Bohu odcizené a zjevuje Ježíše jako toho, který nás nalézá a přivádí zpět k Bohu.

Ježíš Kristus je středem Písma. Starý zákon představuje Syna Božího jako Mesiáše, Vykupitele světa; Nový zákon jej zjevuje jako Ježíše Krista, Spasitele. Každá stránka Bible, ať už symbolicky nebo popisem skutečnosti, zjevuje nějakou část jeho díla a charakteru. Vrcholným zjevením Božího charakteru je Ježíšova smrt na kříži.

Kříž nám zprostředkovává toto vrcholné zjevení, protože spojuje dvě krajnosti: nezměrné lidské zlo a Boží nevyčerpatelnou lásku. Co nám může poskytnout lepší pohled na lidskou klamnost? Co může lépe odhalit hřích? Kříž zjevuje Boha,

který dovolil, aby byl zabit jeho jediný Syn. Jaká oběť! Mohl ještě dokonaleji projevit svou lásku? Středem Bible je Ježíš Kristus, který stojí v samotném centru vesmírného dramatu. Jeho triumf na Golgotě brzy vyvrcholí úplným zničením zla. Lidé se opět spojí s Bohem.

Středem Bible je Boží láska, která je zvláště patrná v Kristově smrti na Golgotě. To je nejdůležitější pravda vesmíru. Všechny velké biblické pravdy je třeba studovat z této perspektivy.

Autorství Písma

Autorita Bible pro víru a praktický život vychází z jejího původu. Její pisatelé považovali Bibli za odlišnou od ostatní literatury. Odkazovali na ni jako na „svatá Písma“ (Ř 1,2; 2 Tm 3,15), na „Boží slova“ (Ř 3,2), „Boží řeč“ (Žd 5,12).

Jedinečnost Písma je založena na jeho původu a zdroji. Pisatelé Bible prohlašovali, že oni nejsou původci svého poselství, ale že ho přijali z Božího zdroje. Skrze Boží zjevení byli schopni „vidět“ pravdy, které pak předávali (viz Iz 1,1; Am 1,1; Mi 1,1; Abk 1,1; Jr 38,21).

Tito pisatelé se odvolávali na Ducha svatého jako na toho, který skrze proroky mluvil k lidem (Neh 9,30; srov. Za 7,12). David řekl:

„Hospodinův Duch skrze mne mluvil, na mém jazyku byla řeč jeho“ (2 S 23,2). Ezechiel napsal: „...vstoupil do mě duch...“, „Duch Hospodinův se na mne snesl...“, „A duch mě zvedl a přenesl...“ (Ez 2,2; 11,5.24). Micheáš svědčí: „Já však jsem naplněn mocí, Duchem Hospodinovým.“ (Mi 3,8)

Nový zákon potvrzuje roli Ducha svatého při sepsání Starého zákona. Ježíš říká, že David byl inspirován Duchem svatým (Mk 12,36). Pavel věřil, že „Duch svatý dobře pověděl... ústy proroka Izaiáše“ (Sk 28,25). Petr ukázal, že Duch svatý vedl všechny proroky, nejen některé (1 Pt 1,10.11; 2 Pt 1,21). Někdy pisatel zcela ustoupil do pozadí a mluví se pouze o skutečném autorovi, Duchu svatém – „proto, jak říká Duch svatý...“, „tím Duch svatý naznačuje...“ (Žd 3,7; 9,8).

Novozákonní pisatelé uznávali Ducha svatého také jako zdroj jejich vlastního poselství. Pavel vysvětloval: „Duch výslovně praví, že v posledních dobách někteří odpadnou od víry.“ (1 Tm 4,1) Jan říká: „Ocitl jsem se ve vytržení Ducha v den Páně.“ (Zj 1,10) A Ježíš vyslal své apoštoly v síle Ducha svatého (Sk 1,2; srov. Ef 3,3-5).

Tak Bůh v osobě Ducha svatého zjevil skrze Písmo sám sebe. Nepsal Písmo sám, ale napsal jej prostřed-

nictvím přibližně čtyřiceti autorů v rozmezí více než 1500 let. Protože však pisatele inspiroval Duch svatý, je autorem Písma Bůh.

Inspirace Písma

Pavel říká: „Všeliké Písmo od Boha je vdechnuté.“ (2 Tm 3,16 Kral.) Řecké slovo *theopneustos*, překládané někdy jako „inspirované“, doslova znamená „vdechnuté Bohem“. Bůh „vdechl“ pravdu do myslí lidí, a ti ji pak vyjádřili slovy, která jsou v Písmu. Inspirace je proto proces, jímž Bůh sděluje svou věčnou pravdu.

Proces inspirace. Boží zjevení bylo dáno Boží inspirací „svatých Božích lidí“, kteří „byli puzeni Duchem svatým“ (2 Pt 1,21 Kral.). Tato zjevení byla vyjádřena lidskou řečí se všemi jejími omezeními a nedokonalostmi, ale přesto zůstala Božím svědectvím. Bůh inspiroval lidi – ne slova.

Byli proroci tak pasivní jako magnetofon, který reprodukuje přesně to, co bylo nahráno? V některých případech pisatelé obdrželi příkaz přesně předat Boží slova, ale ve většině případů jim Bůh nařídil, že mají podle svých schopností co nejlépe popsat to, co viděli nebo slyšeli. V takových případech pisatelé používali své vlastní jazykové prostředky a styl.

Pavel věděl, že „duchové proroků prorokům poddání jsou“ (1 K 14,32 Kral.). Skutečná inspirace nepotlačuje prorokovu individualitu, rozum nebo osobnost.

Vztah mezi Duchem svatým a pisatelem do určité míry znázorňuje vztah mezi Mojžíšem a Áronem. Bůh řekl Mojžíšovi: „Ustanovil jsem tě, abys byl pro faraóna Bohem, a Áron, tvůj bratr, bude tvým prorokem.“ (Ex 7,1; srov. 4,15.16) Mojžíš oznámil Áronovi Boží poselství a Áron je pak vlastními slovy a s osobitým stylem sdělil faraónovi. Podobně Boží pisatelé vyjadřovali Boží příkazy a myšlenky vlastními jazykovými prostředky. Právě proto, že Bůh oznamuje své poselství tímto způsobem, liší se výrazové prostředky různých biblických knih a odráží se v nich vzdělání a kultura pisatelů.

Bible nezaznamenává „Boží způsob myšlení a vyjadřování. Lidé často říkají, že některé výrazy nemožou pocházet od Boha. Ale Bůh se v Bibli nepodrobil zkoušce slov, logiky a rétoriky. Pisatel Bible byl Božím písařem, ne však jeho perem.“¹ „Inspirace nepůsobí na lidská slova nebo výrazy, ale na člověka samého, který je pod vlivem Ducha svatého naplněn myšlenkami. Avšak slova nesou pečeť myšlení jednotlivce. Boží myšlení je pronikavé. Boží

myšlení a vůle se spojuje s lidským myšlením a vůlí; takto se stávají lidské myšlenky Božím slovem.“²

V jednom případě můžeme nalézt přesné znění toho, co Bůh mluví a píše – v Desateru. Bylo sestaveno Bohem, ne lidmi (Ex 20,1-17; 31,18; Dt 10,4.5), avšak i příkazy musela být vyjádřena v mezích lidského jazyka.

Bible je tedy Boží pravda vyjádřená lidským jazykem. Představte si, že se snažíte dítěti vysvětlit principy kvantové fyziky. Je to podobný problém, s jakým se setkává Bůh při své snaze sdělit božské pravdy hříšnému a omezenému lidstvu. Naše nedokonalost nám brání pochopit to, co nám Bůh může sdělit.

Existuje paralela mezi vtěleným Ježíšem a Bibli: Ježíš byl zároveň Bůh i člověk, Boží i lidské spojené v jedno. Podobně i Bible vznikla spojením Božího s lidským. Co bylo řečeno o Kristu, vztahuje se i na Bibli – „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi“ (J 1,14). Toto spojení Božího s lidským činí z Bible knihu, která nemá v literatuře obdoby.

Inspirace a pisatelé. Duch svatý připravil některé lidi pro zvěstování Boží pravdy. Bible podrobně nepopisuje, jak je k tomu Bůh uschopnil. Zvláštním způsobem však sjednotil božský a lidský prvek.

Ti, kteří se podíleli na sepsání Bible, nebyli vybráni pro své přirozené nadání. Boží zjevení také nemuselo nutně vést k obrácení člověka a ani mu nezajišťovalo věčný život. Bileám (Kral. Balám) byl inspirován k hlásání Božího poselství, i když jednal proti Božím radám (Nu 22. – 24. kap.). Duch svatý použil i Davida, i když se dopustil velkých zločinů (srov. Ž 51). Všichni pisatelé Bible byli lidé s hříšnou přirozeností, kteří denně potřebovali Boží milost (Ř 3,12).

Inspirace biblických pisatelů byla více než pouhé osvětlení nebo Boží vedení, protože Bůh osvětluje všechny, kdo hledají pravdu. Ve skutečnosti biblickí pisatelé někdy psali, aniž by plně porozuměli Božímu poselství, které měli sdělit (1 Pt 1,10-12).

Reakce pisatelů na poselství, které nesli, nebyla jednotná. Daniel a Jan říkají, že cítili velké rozpaky nad svými spisy (Da 8,27; Zj 5,4). 1 Pt 1,10 naznačuje, že i jiní pisatelé zkoumali význam svých poselství nebo poselství jiných pisatelů. Někdy se tito jednotlivci báli zvěstovat inspirované poselství a někteří se dokonce s Bohem přeli (Abk 1; Jon 1,1-3; 4,1-11).

Způsob a obsah zjevení. Duch svatý často sděloval Boží vůli skrze vidění a sny (Nu 12,6). Někdy mluvil

slyšitelně, jindy pouze k vnitřním smyslům. Bůh tak mluvil k Samuelovi, když své slovo „odhalil jeho uchu“ (1 S 9,15). Zachariáš obdržel symbolická vidění s vysvětlením (Za 4). Nebeská vidění, která obdrželi Pavel a Jan, byla doprovázena ústními pokyny (2 K 12,1-4; Zj 4 a 5). Ezechiel pozoroval události odehrávající se na jiném místě (Ez 8). Někteří pisatelé se aktivně účastnili svých vidění a konali určitou činnost, která byla součástí samotného vidění (Zj 10).

Pokud jde o obsah, Duch svatý zjevil některým lidem události, které se měly teprve odehrát (Da 2; 7; 8; 12). Jiní pisatelé zaznamenali zprávy o historických událostech buď na základě osobní zkušenosti nebo vybírali materiál z již existujících historických záznamů (Soudců, 1 Samuelova, 2 Paralipomenon, evangelia, Skutky).

Inspirace a dějiny. Tvrzení Bible, že „veškeré Písmo pochází z Božího Duha“ nebo „je Bohem vdechnuté“, užitečné a autoritativní pro morální a duchovní život (2 Tm 3,15.16), neponechává žádnou pochybnost o Božím vedení v procesu výběru. Ať už pisatel získal informace na základě osobního pozorování, z ústních nebo písemných zdrojů nebo přímým zjevením, vše obdržel prostřednic-

tvím vedení Ducha svatého. To je zárukou věrohodnosti Bible.

Bible odhaluje Boží plán ve vzájemném dynamickém působení Boha a lidí. Není pouhou sbírkou abstraktního učení. Boží sebezjevení má své kořeny ve skutečných událostech, které se odehrály v určité době a na určitém místě. Spolehlivost historických zpráv je nesmírně důležitá, neboť ony tvoří rámec našeho chápání Božího charakteru a Božího úmyslu s námi. Přesné pochopení vede k věčnému životu, ale nesprávné názory vedou ke zmatku a smrti.

Bůh některým lidem přikázal sepsat dějiny Božího jednání s Izraelem. Tato historická vyprávění, sepsaná z jiného hlediska, než jaké zastává světská historiografie, tvoří důležitou část Bible (viz Nu 33,1.2; Joz 24,25.26; Ez 24,2). Poskytují nám přesný a objektivní popis dějin z Boží perspektivy. Duch svatý dal pisatelům zvláštní porozumění, takže byli schopni zaznamenat události sporu mezi dobrem a zlem, které zjevují Boží charakter a vedou lidi v jejich hledání spásy.

Historické události jsou „předobrazem“ nebo „příkladem“, „bylo to napsáno k napomenutí nám, které zastihl přelom věků“ (1 K 10,11). Pavel říká: „Všecko, co je tam psáno, bylo napsáno k našemu poučení,

abychom z trpělivosti a z povzbuzení, které nám dává Písmo, čerpali naději.“ (Ř 15,4) Zkáza Sodomy a Gomory slouží jako „výstražný příklad trestu“ (2 Pt 2,6; Ju 7). Abrahama zkušenost ospravedlnění je příkladem pro každého věřícího (Ř 4,1-25; Jk 2,14-22). Dokonce starozákonní občanské zákony, které měly hluboký duchovní význam, jsou napsány k našemu dnešnímu užítu (1 K 9,8.9).

Lukáš se zmiňuje o tom, že napsal své evangelium proto, že chtěl podat zprávu o Ježíšově životě: „...abys poznal hodnověrnost toho, v čem jsi byl vyučován“ (L 1,4). Janovým kritériem pro výběr událostí z Ježíšova života, které zahrnul do svého evangelia, bylo, „abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřící měli život v jeho jménu“ (J 20,31). Bůh vedl pisatele Bible, aby představili dějiny způsobem, který by nás přivedl ke spasení.

Životopisy biblických osobností podávají další důkaz Boží inspirace. Tyto zprávy pečlivě líčí slabé i silné stránky jejich povahy. Věrně popisují jejich hříchy i úspěchy.

Žádný závoj nezahaluje Noemův nedostatek sebeovládání nebo Abrahamův podvod. Jsou také zaznamenány výbuchy hněvu Mojžíše, Pavla, Jakuba i Jana. Biblické dějiny odhalují selhání nejmou-

dřejšího izraelského krále, slabosti dvanácti patriarchů i dvanácti apoštolů. Písmo je neomlouvá ani se nesnaží zmenšovat jejich vinu. Všichni jsou ukázáni takoví, jakými skutečně byli a jakými se stali nebo nestali skrze Boží milost. Bez Boží inspirace by žádný životopisec nemohl napsat takovou citlivou analýzu.

Bibliční pisatelé pokládali všechna historická vyprávění Bible za skutečné historické zprávy, nepovažovali je za mýty nebo symboly. Mnozí současní skeptikové odmítají příběhy o Adamovi a Evě, o Jonášovi a potopě. Avšak Ježíš je přijímal jako historicky přesné a duchovně významné (Mt 12,39-41; 19,4-6; 24,37-39).

Bible nic neříká o částečné inspiraci nebo o stupních inspirace. Takové teorie jsou pouhými spekulacemi, které zpochybňují božskou autoritu Bible.

Přesnost Písma. Jako se Ježíš stal tělem a přebýval mezi námi (J 1,14), tak i Bible byla napsána v lidem srozumitelném jazyku proto, abychom mohli rozumět pravdě. Inspirace Písma zaručuje jeho věrohodnost.

Do jaké míry Bůh bděl nad předáváním textu kromě toho, že nás ujistil, že jeho poselství je platné

a spolehlivé? Je zřejmé, že i když se staré rukopisy do určité míry liší, podstatné pravdy byly zachovány.³ I když je docela možné, že opisovači a překladatelé Bible učinili menší chyby, biblická archeologie přináší důkazy o tom, že mnohé domnělé chyby vznikly v důsledku neporozumění ze strany učenců. Některé z těchto problémů vznikly tak, že lidé četli biblické dějiny a zvyky očima západního světa. Musíme připustit, že lidské poznání je pouze částečné a naše pochopení Božích činů zůstává neúplné.

Rozpory, které jsme postrehli, by však neměly narušit důvěru v Písmo. Jsou často důsledkem našich nesprávných představ, a ne skutečných chyb. Když narazíme na větu nebo text, kterému nemůžeme plně porozumět, budeme proto odsuzovat Boha? Nikdy nebudeme schopni v Písmu vysvětlit každý text, to se však od nás ani neočekává. Naplněná proroctví potvrzují spolehlivost Písma.

Navzdory pokusům Bibli zničit, byla zachována s úžasnou, až záračnou přesností. Srovnání svitků od Mrtvého moře s pozdějšími rukopisy Starého zákona ukazuje na pečlivost, s jakou byl text přepisován.⁴ Svitky potvrzují věrohodnost a spolehlivost Písma jako neomylného zjevení Boží vůle.

Autorita Písma

Písmo má božskou autoritu, protože v něm Bůh mluví skrze Ducha svatého. Bible je tedy psaným Božím slovem. Kde je důkaz pro toto tvrzení a co to znamená pro náš život a pro naši snahu o získání poznání?

Svědectví Písma. Bibličtí pisatelé dosvědčují, že svá poselství obdrželi přímo od Boha. „Slovo Hospodino“ se stalo k Jeremiášovi, Ezechiellovi, Ozeášovi a jiným (Jr 1,1.2.9; Ez 1,3; Oz 1,1; Jl 1,1; Jon 1,1). Boží proroci jako poslové Boží (Ag 1,13; 2 Pa 36,16) dostali příkaz mluvit v jeho jménu slovy: „Toto praví Panovník Hospodin.“ (Ez 2,4; srov. Iz 7,7) Jeho slova byla zdrojem jejich božského pověření a autority.

Někdy lidský prvek, kterého Bůh používá, ustupuje do pozadí. Matouš se zmiňuje o autoritě, která stojí za slovy starozákonního proroka, kterého cituje: „To všechno se stalo, aby se splnilo, co řekl Hospodin ústy proroka.“ (Mt 1,22) Hlavním iniciátorem a autoritou je Pán, prorok zde působí jen nepřímo.

Petr označuje Pavlovy spisy jako Písmo (2 Pt 3,15.16). Pavel pak svědčí o tom, co psal: „Vždyť já jsem je nepřevzal od žádného člověka ani se mu nenaučil od lidí, nýbrž zjevil

mi je sám Ježíš Kristus.“ (Ga 1,12) Novozákonní pisatelé přijímali Kristova slova jako Písmo a považovali je za stejně autoritativní jako starozákonní spisy (1 Tm 5,18; L 10,7).

Ježíš a autorita Písma. Po celou dobu své služby Ježíš zdůrazňoval autoritu Písma. Když ho pokoušel satan nebo když vedl spor se svými odpůrci, používal k obraně slova „je psáno“ (Mt 4,4.7.10; L 20,17). Řekl také: „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ (Mt 4,4) Když byl tázan, jak může někdo vejít do života věčného, odpověděl: „Co je psáno v Zákoně? Jak to tam čteš?“ (L 10,26)

Ježíš nadřazoval Bibli nad lidské tradice a názory. Vytýkal Židům, že přehlíží autoritu Písma (Mk 7,7-9) a vyzýval je, aby studovali Písmo pečlivěji: „Což jste nikdy nečetli v Písmech?“ (Mt 21,42; srov. Mk 12,10.26)

Ježíš pevně věřil v autoritu prorockého slova a ukazoval, že se prorocství vztahují na něj. Řekl: „Písma svědčí o mně... Kdybyste opravdu věřili Mojžíšovi, věřili byste i mně, neboť on psal o mně.“ (J 5,39.46) Ježíšovo nejpřesvědčivější tvrzení o jeho božském poslání vycházelo z ujištění, že se na něm naplnila starozákonní prorocství (L 24,25-27).

Takto Kristus bez výhrad přijímal Písmo svaté jako autoritativní zjevení Boží vůle pro lidstvo. Viděl Písmo jako ztělesnění pravdy, objektivní zjevení, které bylo dáno proto, aby vyvedlo lidstvo z temnoty falešných tradic a mýtů do pravého světla spásného poznání.

Duch svatý a autorita Písma. Během Ježíšova života náboženští vůdcové a lhotejný zástup nerozpoznávali Ježíšovu pravou totožnost. Někteří se domnívali, že je prorokem jako Jan Křtítel, Eliáš nebo Jeremiáš – tedy pouhý člověk. Když Petr vyznal, že Ježíš je „Mesiáš, Syn Boha živého“, upozornil Ježíš Petra, že toto vyznání mu zprostředkovalo Boží osvětlení (Mt 16,13-17). Pavel zdůrazňuje tuto pravdu: „Nikdo nemůže říci: ‘Ježíš je Pán’, leč v Duchu svatém.“ (1 K 12,3)

Tak je tomu i s psaným Božím slovem. Bez osvětlení naší mysli Duchem svatým bychom nemohli nikdy správně porozumět Bibli ani ji uznat za projev svrchované vůle Boží.⁵ Protože „nikdo nepoznal, co je v Bohu, než Duch Boží“ (1 K 2,11), vyplývá z toho, že „přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha; jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat, protože se dají posoudit jen Duchem“ (1 K 2,14). Proto „slovo o kříži je bláznovstvím

těm, kdo jsou na cestě k záhubě“ (1 K 1,18).

Pouze s pomocí Ducha svatého, jenž „zkoumá i hlubiny Boží“ (1 K 2,10), se může člověk přesvědčit o autoritě Bible jako o zjevení Boha a jeho vůle. Pak se kříž stává „mocí Boží“ (1 K 1,18) a my se můžeme připojit k Pavlovu svědectví: „My jsme však nepřijali Ducha světa, ale Ducha, který je z Boha, abychom poznali, co nám Bůh daroval.“ (1 K 2,12.13)

Písmo svaté nelze oddělovat od Ducha svatého. Duch svatý je autorem biblické pravdy, a také ji zjevuje.

Podle toho, jak chápeme inspiraci, bude hrát autorita Písma v našem životě větší, nebo menší roli. Pokud Bibli považujeme pouze za sbírku lidských svědectví, nebo závisí-li nějak autorita Písma na tom, jak působí na naše city a emoce, oslabujeme jeho vliv ve svém životě. Písmo se nám stane absolutní autoritou ve věcech učení, usvědčování, nápravy a výchovy ve spravedlnosti tehdy, když rozpoznáme Boží hlas, jak mluví skrze biblické pisatele, byť byli jakkoli slabí a lidští (2 Tm 3,16).

Rozsah autority Bible. Rozpory mezi Písmem a vědou jsou často výsledkem spekulace. Nemůžeme-li uvést do souladu vědu s Písmem, je to

proto, že máme „nedokonalé chápání buď vědy, nebo zjevení ... protože tyto jsou, když se správně pochopí, v dokonalém souladu“⁶.

Všakerá lidská moudrost se musí podřídít autoritě Písma. Biblické pravdy jsou normou, kterou je třeba ověřovat všechny ostatní myšlenky. Posuzovat Boží slovo podle omezených lidských měřítek se podobá snaze změřit hvězdy obyčejným pravítkem. Bible se nesmí podržovat lidským normám. Je nadřazena veškeré lidské moudrosti a literatuře. Bibli nemůžeme posuzovat, protože právě podle ní budou všichni souzeni, protože Bible je měřítkem charakteru a zkušebním kamenem každé zkušenosti a myšlenky.

Konečně, Písmo si uchovává svou autoritu i nad dary, které přicházejí od Ducha svatého, včetně daru prorockví nebo mluvení jazyky (1 K 12; 14,1; Ef 4,7-16). Dary Ducha nenahrazují Bibli; naopak je nutné ověřovat je Biblí. Pokud s ní nejsou v souladu, je třeba je odmítnout jako nepravé. „K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitrní záře?“ (Iz 8,20; viz kapitola 17 této knihy)

Jednota Písma

Povrchní četba Písma přinese jen povrchní pochopení Písma. Pokud

takto čteme Bibli, bude se nám jevit pouze jako směs příběhů, kázání a dějin. Avšak ti, kdo se otvírají působení Božího Ducha a jsou ochotni hledat skryté pravdy trpělivě a s modlitbou, zjistí, že Bible svědčí o zásadní jednotě v tom, co učí o principech spasení. Bible není monotónně jednotvárná. Obsahuje spíše bohatou a pestrou různost harmonicky znějících svědectví mimořádné a nevšední krásy. A pro svou rozmanitost perspektiv může lépe naplnit potřeby lidí všech dob.

Bůh se nezjevoval lidstvu v souvislé řadě výroků, ale postupně, v průběhu mnoha generací. Ať biblické knihy napsal Mojžíš na Midjánské poušti, nebo Pavel v římském vězení, vždy podávají stejnou Duchem inspirovanou zprávu. Pochopení tohoto „postupného zjevování“ přispívá k pochopení Bible a její jednoty.

I když byly pravdy Starého a Nového zákona napsány v průběhu mnoha generací, přesto se nedají rozdělit; vzájemně si neodporují. Tyto zákony jsou jedno, jako Bůh je jeden. Starý zákon ve svých prorockých a symbolech zjevuje evangelium o Spasiteli, který má přijít, Nový zákon, prostřednictvím Ježíšova života, představuje Spasitele, který přišel – evangelium ve

skutečnosti. Obě části zjevují téhož Boha. Starý zákon slouží jako základ pro Nový zákon. Poskytuje klíč k porozumění Novému zákonu, který vysvětluje tajemství Starého zákona.

Bůh nás milostivě vyzývá, abychom se s ním seznámili prostřed-

nictvím zkoumání jeho Slova. V něm můžeme najít bohaté požehnaní jistoty našeho spasení. Sami zjistíme, že Písmo je „dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti“. Skrze ně můžeme být „náležitě připraveni ke každému dobrému činu“ (2 Tm 3,16.17).

Poznámky

1. E. G. White, *Selected Messages*, (Washington, D. C.: Review and Herald, 1958), kniha 1., str. 21.
2. Tamtéž.
3. O důvodu některých textových variant viz E. G. White, *Early Writings* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1945), str. 220.221.
4. Viz Siegfried H. Horn, *The Spade Confirms the Book*, rev. vyd. (Washington, D. C.: Review and Herald, 1980).
5. O všeobecném adventistickém chápání biblické interpretace pojednává Report of the General Conference Committee Annual Council, 12. říjen 1986, „*Methods*

of Bible Study“, Biblical Research Institute, General Conference of Seventh-day Adventists, 6840 Eastern Ave., N. W., Washington, D. C. 20012. Viz také *A Symposium on Biblical Hermeneutics*, vyd. G. M. Hyde (Washington, D. C.: Review and Herald, 1974); Gerhard F. Hasel, *Understanding the Living Word of God* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1980). Cit. P. Gerard Damsteegt, „*Interpreting the Bible*“ (pojednání připravené pro Far Eastern Division Biblical Research Committee Meeting, Singapore, květen 1986).

6. E. G. White, *The Story of Patriarchs and Prophets* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1958), str. 114.

Bůh je jeden; Otec, Syn a Duch svatý; jednota tří osob od věčnosti. Bůh je nesmrtelný, všemohoucí, vševědoucí, svrchovaný a všudypřítomný. Je nekonečný a přesahuje lidské chápání. Přesto však je znám prostřednictvím svého zjevení. Patří mu věčná úcta, sláva i služba všeho tvorstva (Dt 6,4; Mt 28,19; 2 K 13,13; Ef 4,4-6; 1 Pt 1,2; 1 Tm 1,17; Zj 14,7).

Základní věroučné výroky, 2

Adventisté sedmého dne věří...

2

Trojediný Bůh

Na Golgotě téměř všichni Ježíše zavrhli. Jen několik lidí rozpoznalo, kým skutečně byl. Mezi nimi byl i umírající zločinec, který ho nazval Pánem (L 23,42 Kral.) a římský setník, který zvolal: „Ten člověk byl opravdu Syn Boží!“ (Mk 15,39)

Když Jan napsal „přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali“ (J 1,11), neměl na mysli pouze zástup pod křížem nebo Izrael, ale každou generaci, která kdy žila na zemi. Podobně jako onen rozvášněný zástup na Golgotě ani lidstvo v Ježíši nepoznalo svého Boha a Spasitele. Výjimku tvořila pouze hrstka lidí. Tento největší a nejtragičtější omyl lidstva ukazuje, že po-

znání lidí o Bohu je zcela nedostatečné.

Poznání Boha

Mnoho teorií, které se pokoušejí vysvětlit Boha, a stejně tak mnoho argumentů pro a proti jeho existenci svědčí o tom, že lidská moudrost není schopna pochopit Boží tajemství. Spoléhat při poznávání Boha pouze na lidskou moudrost je stejné jako používat lupu při studiu souhvězdí. Proto je pro mnohé lidi Boží moudrost „skrytou moudrostí“ (1 K 2,7). Bůh je pro ně tajemstvím. Pavel napsal: „Tu moudrost nikdo z vládců tohoto věku nepoznal; neboť kdyby ji byli poznali, nebyli by ukřižovali Pána slávy.“ (1 K 2,8)

Jeden z nejzákladnějších příkazů Písma je milovat „Boha celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí“ (Mt 22,37; srov. Dt 6,5). Nemůžeme milovat někoho, o kom nic nevíme; přesto nemůžeme pouhým hledáním vystihnout hluboké věci Boží (Jb 11,7). Jak tedy můžeme poznat a milovat Stvořitele?

Boha lze poznat. Bůh, který ví o kritické situaci člověka, nás ve své lásce a soucitu oslovuje skrze Bibli. Ta ukazuje, že „křesťanství není zpráva o lidském hledání Boha; je to dů-

sledek Božího sebezjevení a Božích úmyslů s člověkem“¹. Toto sebezjevení si klade za cíl překlenout propast mezi neposlušným světem a pečujícím Bohem.

Hloubka Boží lásky se nejvíce projevila ve vrcholném Božím zjevení – v Ježíši Kristu, Božím Synu. Ježíšovým prostřednictvím můžeme poznat Otce. Jan napsal: „Syn Boží přišel a dal nám schopnost rozeznávat, abychom poznali, kdo je pravý Bůh.“ (1 J 5,20)

Ježíš řekl: „A život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista.“ (J 17,3)

Toto je radostná zvěst. Ačkoli je nemožné plně Boha poznat, Písmo nám umožňuje poznat ho prakticky, a to stačí k tomu, abychom s ním vstoupili do spásného vztahu.

Jak poznat Boha. Na rozdíl od jiného poznání je poznání Boha záležitostí srdce i rozumu. Týká se celé bytosti, ne pouze intelektu. Člověk se musí otevřít působení Ducha svatého a být ochotný činit Boží vůli (J 7,17; srov. Mt 11,27). Ježíš řekl: „Blaze těm, kdo mají čisté srdce, neboť oni uzří Boha.“ (Mt 5,8)

Proto nemohou nevěřící lidé Boha pochopit. Pavel zvolal: „Kde jsou učenci, kde znalci, kde řečníci tohoto věku? Neučinil Bůh moud-

rost světa bláznovstvím? Protože svět svou moudrostí nepoznal Boha v jeho moudrém díle, zalíbilo se Bohu spasit ty, kdo věří, bláznovskou zvěstí.“ (1 K 1,20.21)

Způsob, jakým se učíme poznávat Boha z Bible, se liší od všech ostatních metod poznávání. Nemůžeme se nad Boha povýšit a zacházet s ním jako s předmětem, který bude analyzován a měřen. Při svém hledání Boha se musíme podřídit autoritě Božího sebezjevení – Bibli. Jelikož Bible vysvětluje sama sebe, musíme respektovat zásady a metody, které je možné nalézt v samotné Bibli. Bez těchto biblických principů nemůžeme Boha poznat.

Proč tolik lidí Ježíšovy doby nevidělo v Kristu Boží sebezjevení? Protože odmítli nechat se vést Duchem svatým skrze Písmo. Nesprávně vykládali Boží poselství a ukřižovali svého Spasitele. Jejich problém nebyl problémem intelektu. To jejich zatvrdělá srdce jim zatemnila mysl a přivedla je tak k věčnému zahynutí.

Boží existence

Jsou dva hlavní zdroje důkazů o Boží existenci: kniha přírody a Písmo.

Svědectví stvoření. Každý se může o Bohu dozvědět z přírody a z lidské zkušenosti. David napsal: „Ne-

besa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou.“ (Ž 19,1) Jan zastává názor, že Boží zjevení včetně přírody osvětluje každého člověka (J 1,9). Pavel konstatoval: „Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět.“ (Ř 1,20)

O Boží existenci svědčí také lidské jednání. V uctívání „neznámého boha“ v Aténách viděl Pavel důkaz víry v Boha. Řekl: „Koho takto uctíváte a ještě neznáte, toho vám zvěstuji.“ (Sk 17,23) Pavel také řekl, že chování nekřesťanů podává svědectví o „jejich svědomí“ a ukazuje, že Boží zákon je „napsán v jejich srdcích“ (Ř 2,14.15). Tušení, že Bůh existuje, můžeme pozorovat i mezi těmi, kteří nemají vůbec přístup k Bibli. Toto všeobecné zjevení Boží vedlo ke vzniku mnoha klasických rozumových argumentů pro existenci Boha.²

Svědectví Písma. Bible nedokazuje Boží existenci; předpokládá ji. Hned úvodní text Bible prohlašuje: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ (Gn 1,1) Bible popisuje Boha jako Stvořitele, Udržovatele a Vládce všeho tvorstva. Boží zjevení ve stvoření je tak přesvědčivé, že pro ateismus neexistuje žádný důvod. Ateismus vzniká v myslích těch, kteří potlačují Boží pravdy a odmítají

uznat důkazy o tom, že Bůh existuje. (Ž 14,1; Ř 1,18-22.28)

Pro Boží existenci je dostatek důkazů, které mohou přesvědčit každého, kdo se opravdově snaží objevit pravdu o Bohu. Předpokladem je však víra, protože „bez víry není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest a že se odměňuje těm, kdo ho hledají.“ (Žd 11,6)

Víra v Boha však není slepá. Je založena na dostatečných důkazech Božího zjevení v Písmu a v přírodě.

Bůh Písma

Bible zjevuje podstatné Boží vlastnosti v jeho jménech, působení a attributech.

Boží jména. V době, kdy vznikalo Písmo, hrálo jméno důležitou roli, jak je tomu dodnes na Blízkém východě a v Orientě. V těchto zemích se má za to, že jméno zjevuje charakter jeho nositele, jeho pravou povahu a totožnost. Důležitost Božích jmen, která ukazují jeho povahu, charakter a vlastnosti, je patrná z Božího nařízení: „Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha!“ (Ex 20,7) David zpíval: „Budu zpívat žalmy jménu Hospodina, Boha nejvyššího.“ (Ž 7,18) „Bázeň budící je jeho jméno.“ (Ž 111,9) „Ať chválí

Hospodinovo jméno, pouze jeho jméno je vyvýšené.“ (Ž 148,13)

Boží jména *El* a *Elohim* (Bůh) zjevují Boží moc. Představují Boha jako silného a mocného, jako Boha stvoření (Gn 1,1; Ex 20,2; Da 9,4). *Eljón* (Nejvyšší) a *El Eljón* (Bůh Nejvyšší) se soustřeďuje na jeho vyvýšené postavení (Ex 14,18-20; Iz 14,14). *Adonaj* (Pán) označuje Boha jako Všemocného Vládce (Iz 6,1; Ž 35,23). Tato jména zdůrazňují vznešený a transcendentní charakter Boha.

Jiná jména zjevují Boží ochotu vstoupit s lidmi do vztahu. *Šaddai* (Všemohoucí) a *El Šaddai* (Bůh Všemohoucí) představují Všemohoucího Boha jako zdroj požehnání a útěchy (Ex 6,3; Ž 91,1). Jméno *Jahve*,³ překládané jako Hospodin nebo Pán, zdůrazňuje Boží věrnost své smlouvě a milost (Ex 15,2; Oz 12,5.6). V Ex 3,14 se Jahve představuje jako „Jsem, který jsem“ nebo „Budu, který budu“, čímž vyjadřuje svůj neměnný vztah ke svému lidu. Příležitostně se Bůh zjevoval ještě důvěrněji – jako „Otec“ (Dt 32,6; Iz 63,16; Jr 31,9; Mal 2,10), který Izraele nazývá „můj synu“ a „můj prvorozený“ (Ex 4,22; Dt 32,19).

Kromě jména „Otec“ mají novozákonní Boží jména stejný význam jako ve Starém zákoně. V Novém zákoně používal Ježíš jméno „Otec“,

aby nás uvedl do úzkého a osobního vztahu s Bohem (Mt 6,9; Mk 14,36; srov. Ř 8,15; Ga 4,6).

Boží působení. Bibličtí pisatelé se více věnovali popisu Božího působení než psaní o jeho podstatě. Je představován jako Stvořitel (Gn 1,1; Ž 24,1.2), jako Udržovatel světa (Žd 1,3) a jako Vykupitel a Spasitel (Dt 5,6; 2 K 5,19), který nese odpovědnost za konečný osud lidstva. Bůh tvoří plány (Iz 46,11), prorocství (Iz 46,10) a zaslíbení (Dt 15,6; 2 Pt 3,9). Odpouští také hříchy (Ex 34,7), a proto si zasluhuje naši úctu (Zj 14,6.7). Písmo zjevuje Boha jako Vládce, Krále věků, nesmrtelného, neviditelného, jediného Boha (1 Tm 1,17). Jeho činnost potvrzuje, že je osobním Bohem.

Boží vlastnosti. Pisatelé Bible poskytují další informace o Boží podstatě tím, že svědčí o Božích vlastnostech.

Boží nepřenosné vlastnosti jsou ty aspekty jeho božské podstaty, které nebyly dány stvořeným bytostem. Boží existence není na ničem závislá, neboť Bůh „má život sám v sobě“ (J 5,26). Má nezávislou vůli (Ef 1,5) a moc (Ž 115,3). Je vševědoucí, zná všechno (Jb 37,16; Ž 139,1-18; 147,5; 1 J 3,20), protože jako Alfa

i Omega (Zj 1,8) zná konec již od začátku (Iz 46,9-11).

Bůh je všudypřítomný (Ž 139,7-12; Žd 4,13) a svou velikostí přesahuje celý vesmír. Přesto je však přítomen v každé části kosmu. Je věčný (Ž 90,2; Zj 1,8), přesahuje hranice času, ale přesto je plně přítomen v každém jeho okamžiku.

Bůh je všemocný a všemohoucí. To, že pro něj není nic nemožné, nás ujišťuje o tom, že uskutečňuje všechno, co si předsevzal (Da 4,14.22.32; Mt 19,26; Zj 19,6). Nemění se, je stálý, protože je dokonalý. On praví: „Já Hospodin jsem se nezměnil.“ (Mal 3,6; srov. Ž 33,11; Jk 1,17) Jelikož tyto vlastnosti v určitém smyslu Boha vymezují, jsou nepřenosné.

Boží přenosné vlastnosti vycházejí z jeho laskavého zájmu o lidstvo. Mezi ně patří láska (Ř 5,8), milost (Ř 3,24), slitování (Ž 145,9), trpělivost (2 Pt 3,15), svatost (Ž 99,9), spravedlnost (Ezd 9,15; J 17,25), právo (Zj 22,12) a pravda (1 J 5,20). Tyto dary přicházejí pouze se samotným Dárcem.

Boží svrchovanost

Písmo jasně svědčí o Boží svrchovanosti. „Podle své vůle nakládá... Není, kdo by mohl zabraňovat jeho ruce.“ (Da 4,32) „Ty jsi stvořil všech-

no a tvou vůlí všechno povstalo a jest.“ (Zj 4,11) „Všechno, co Hospodin chce, to činí na nebesích i na zemi.“ (Ž 135,6) Proto mohl Šalomoun říci: „Královo srdce je v Hospodinových rukou jako vodní toky; nakloní je, kam se mu zlíbí.“ (Př 21,1) Pavel si uvědomoval Boží svrchovanost, protože napsal: „Já se k vám vrátím, bude-li Bůh chtít.“ (Sk 18,21; srov. Ř 15,32) Jakub napomíná: „Raději byste měli říkat: Bude-li Pán chtít...“ (Jk 4,15)

Předurčení a lidská svoboda. Bible svědčí o tom, že Bůh má nad světem plnou kontrolu. Bůh „předem určil“ lidi, „aby přijali podobu jeho Syna“ (Ř 8,29.30), aby byli adoptováni jako jeho děti a obdrželi dědictví (Ef 1,4.5.11). Co znamená taková svrchovanost pro lidskou svobodu?

Sloveso předurčit znamená „určit předem“. Někteří lidé se domnívají, že tyto texty učí, že Bůh svévolně vyvolil některé lidi ke spasení a jiné k zatracení – bez ohledu na jejich vlastní volbu. Avšak studium kontextu ukazuje, že Pavel nehovoří o tom, že by Bůh z pouhého rozmaru někomu zabránil ve spasení.

Uvedené texty mají hluboký význam. Bible zřetelně říká, že Bůh chce, aby „všichni lidé došli spásy a poznali pravdu“ (1 Tm 2,4). „Ne-
přeje si, aby někdo zahynul, ale chce,

aby všichni dospěli k pokání.“ (2 Pt 3,9) Neexistuje žádný důkaz, že by Bůh rozhodl o tom, že někteří lidé budou zatraceni. Takové rozhodnutí by popřelo oběť na Golgotě, kde Ježíš zemřel za každého. „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,16) Slovo *žádný* v tomto textu znamená, že spasen může být každý člověk.

„To, že svobodná vůle člověka je rozhodujícím faktorem v jeho osobním určení, je zřejmé ze skutečnosti, že Bůh trvale ukazuje na výsledky poslušnosti a neposlušnosti a naléhavě vybízí hříšníka, aby si zvolil poslušnost a život (Dt 30,19; Joz 24,15; Iz 1,16.20; Zj 22,17); je to také zřejmé z toho, že pro věřícího existuje možnost odpadnutí a zatracení, i když už jednou přijal milost (1 K 9,27; Ga 5,4; Žd 6,4-6; 10,29).

Bůh může předvídat volbu každého jednotlivce, kterou učiní, ale Boží předzvědění tuto volbu neurčuje... Biblické předurčení spočívá ve skutečném Božím záměru, aby všichni, kteří se rozhodli věřit v Krista, byli spaseni (J 1,12; Ef 1,4-10).“⁴

Ale co Písmo myslí, když říká, že Bůh miloval Jáкова a nenáviděl Ezaua (Ř 9,13), a že zatvrdil faraónovo srdce (v. 17.18; srov. s v. 15.16; Ex 9,16; 4,21)? Kontext těchto veršů

ukazuje, že Pavel zde má na mysli poslání, a ne spasení. Vykoupení je dostupné pro každého, ale Bůh vyvoluje určité lidi ke zvláštním úkolům. Spasení bylo stejně dostupné Jákobovi i Ezauovi, ale Bůh si vyvolil Jákoba, a nikoli Ezaua, aby se stal prostředníkem, který ponese světu poselství o spasení. Bůh ve své misijní strategii uplatňuje svrchovanost.

Když Písmo říká, že Bůh zatvrdil faraónovo srdce, znamená to, že se Bohu připisuje to, co připouští, aby se dělo, ale nevyplývá z toho, že určuje, že se to tak stane. Faraónova negativní odpověď na Boží výzvu ve skutečnosti ilustruje Boží úctu ke svobodě rozhodování.

Předzvědění a lidská svoboda. Někteří se domnívají, že Bůh přistupuje k lidem, aniž by znal jejich volbu ještě před jejich vlastním rozhodnutím; zastávají názor, že Bůh zná určité budoucí události, jako druhý příchod, tisíciletí a obnovení země, ale vůbec neví, kdo bude spasen. Zdá se jim, že Boží dynamický vztah s lidmi by byl ohrožen, kdyby znal předem všechno, co se děje od věčnosti k věčnosti. Někteří tvrdí, že by se „nudil“, kdyby znal konec již od počátku.

To, že Bůh ví, jak se jednotliví lidé rozhodnou, jim nikterak nebrání se svobodně rozhodnout. Podobně ja-

ko historikovo poznání toho, co lidé v minulosti udělali, neovlivňuje jejich činy. Stejně jako kamera zachytí scénu, ale nezmění ji, tak i předzvědění hledí do budoucnosti, aniž by ji měnilo. Boží předzvědění nikdy nenarušuje lidskou svobodu.

Dynamika Trojice

Existuje pouze jeden Bůh? Kdo je pak Kristus a Duch svatý?

Boží jednota. V protikladu k okolním pohanským národům Izrael věřil, že je pouze jeden Bůh (Dt 4,35; 6,4; Iz 45,5; Za 14,9). Nový zákon klade stejný důraz na Boží jednotu (Mk 12,29-32; J 17,3; 1 K 8,4-6; Ef 4,4-6; 1 Tm 2,5). Tento monoteistický důraz není v rozporu s křesťanským pojetím trojjediného Boha nebo Trojice – Otce, Syna a Ducha svatého. Naopak potvrzuje, že neexistuje žádný pantheon různých božstev.

Pluralita v Trojici. Ačkoli Starý zákon výslovně neučí, že Bůh je trojjediný, naznačuje pluralitu v rámci Trojice. Bůh někdy používá množné číslo, například: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem“ (Gn 1,26); „teď je člověk jako jeden z nás“ (Gn 3,22); „nuže, sestoupí-

me“ (Gn 11,7). Někdy je anděl Hospodinův ztotožňován s Bohem. Mojžíšovi se zjevil anděl Hospodinův a řekl: „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.“ (Ex 3,6)

Některé biblické texty činí rozdíl mezi Božím Duchem a Bohem, např. ve zprávě o stvoření: „Nad vodami se vznášel Duch Boží.“ (Gn 1,2) Některé texty se zmiňují nejen o Duchu, ale zahrnují i třetí osobu do Božího díla vykoupení: „A nyní mne [Syna Božího] posílá Panovník Hospodin [Otec] a jeho Duch [Duch svatý]“ (Iz 48,16); „Já [Otec] jsem vložil na něho [Mesiáše] svého Ducha; on vyhlásí soud pronárodům.“ (Iz 42,1)

Vztahy v Trojici. První Kristův příchod nám poskytuje mnohem jasnější pohled na trojjediného Boha. Janovo evangelium zjevuje, že Trojici tvoří Bůh Otec (viz kapitola 3 této knihy), Bůh Syn (kapitola 4) a Bůh Duch svatý (kapitola 5). Je to jednota tří souvěčných osob, které mají jedinečný a tajuplný vztah.

1. Vztah lásky. Když Kristus zvolal „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mk 15,34), trpěl odcizením od Otce, které způsobil hřích. Hřích narušil původní vztah člověka k Bohu (Gn 3,6-10; Iz 59,2). V posledních hodinách

svého života Ježíš, který nepoznal žádný hřích, se stal hříchem kvůli nám. Tím, že na sebe vzal náš hřích a postavil se na naše místo, zakusil odloučení od Boha, které bylo naším údělem – a v důsledku toho také zemřel.

Hříšníci nikdy nepochopí, co pro Trojici znamenala Ježíšova smrt. Ježíš byl od věčnosti se svým Otcem a Duchem. Žili jako souvěčné a spolu existující osoby, které si vzájemně projevovaly naprosté odevzdání a lásku. To, že spolu byli po tak dlouhou dobu, svědčí o dokonalé a absolutní lásce, která v Trojici existovala. Výrok „Bůh je láska“ (1 J 4,8) znamená, že každý z nich žil pro ostatní tak, že ostatní prožívali dokonalé naplnění a štěstí.

Láska je definována ve 13. kapitole 1. listu Korintským. Někteří by se mohli ptát, jak se mohly vlastnosti jako dlouhoshovívavost a trpělivost vztahovat na Trojici, která měla dokonalý vztah lásky. Trpělivost byla poprvé potřebná v jednání se vzbouřenými anděly a později se vzpurným lidstvem.

Mezi osobami trojjediného Boha není žádný rozdíl. Všechny tři jsou božské, a přece se dělí o svou božskou moc a vlastnosti. V lidských organizacích má konečnou autoritu jedna osoba – prezident, král nebo ministerský předseda. V Trojici ma-

jí konečnou autoritu všechny tři osoby.

Zatímco Trojice není jedinou osobou, Bůh je jedno v záměru, myšlení a charakteru. Tato jednota nesmázává charakteristické rysy osobnosti Otce, Syna a Ducha svatého. Stejně ani samostatnost osobností Trojice nenarušuje monoteistické učení Písma, že Otec, Syn a Duch svatý jsou *jeden Bůh*.

2. Vztah spolupráce. V Trojici má každý určité poslání. Bůh nekoná zbytečně práci dvakrát. Řád je základním zákonem nebes a Bůh také pracuje podle řádu. Tato uspořádanost vychází z Trojice a udržuje její jednotu. Otec, jak se zdá, působí jako zdroj, Syn jako prostředník a Duch svatý jako vykonavatel.

Inkarnace krásně ilustruje spolupráci tří božských osob. Otec dal svého Syna, Kristus dal sebe samého a Duch svatý způsobil Ježíšovo narození (J 3,16; Mt 1,18.20). Andělovo svědectví Marii jasně ukazuje součinnost všech tří v tajemství Božího vtělení. „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží.“ (L 1,35)

Každý člen Trojice měl podíl na Kristově křtu; Otec dal podnět (Mt 3,17), Kristus se dal pokřtít jako náš příklad (Mt 3,13-15) a Duch svatý dal Kristu svou moc (L 3,21.22).

Ke konci svého pozemského života Ježíš zaslíbil, že pošle Ducha svatého jako rádce a pomocníka (J 14,16). O několik hodin později zvolal Ježíš, visící na kříži, ke svému Otci: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ (Mt 27,46) Těchto vrcholných okamžiků dějin spasení se účastnili všichni tři – Otec, Syn i Duch svatý.

Dnes nás Otec a Syn oslovují skrze Ducha svatého. Ježíš řekl: „Až přijde Přímluvce, kterého vám pošlu od Otce, Duch pravdy, jenž od Otce vychází, ten o mně vydá svědectví.“ (J 15,26) Otec a Syn posílají Ducha, aby každému člověku zjevil Krista. Hlavním úkolem Trojice je každému umožnit poznat Boha a Krista (J 17,3), aby každý skutečně prožíval přítomnost Ježíše (Mt 28,20; srov. Žd 13,5). Petr řekl, že věřící „byli předem vyhlédnuti od Boha Otce a posvěceni Duchem, aby se poslušně odevzdali Ježíši Kristu a byli očištěni pokropením jeho krví“ (1 Pt 1,2).

Apoštolské požehnání zahrnuje tři osoby Trojice. „Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.“ (2 K 13,13) Kristus je tu jmenován první. Bůh navázal s lidstvem styk skrze Ježíše Krista – Boha, který se stal člověkem. I když všichni tři členové Trojice při spasení spolu-

pracují, pouze Ježíš žil jako člověk, zemřel jako člověk a stal se naším Spasitelem (J 6,47; Mt 1,21; Sk 4,12). Ale protože „v Kristu Bůh usmířil svět se sebou“ (2 K 5,19), může být Bůh také označován jako náš Spasitel (srov. Tt 3,4), neboť on nás zachránil skrze Krista Spasitele (Ef 5,23; Fp 3,20; srov. Tt 3,6).

Každá osoba Trojice má při spase ní člověka jiný úkol. Dílo Ducha svatého nepřidává nic k dokonalé oběti, kterou přinesl Ježíš Kristus na kříži. Skrze Ducha svatého se však objektivní vykoupení na kříži stává osobní skutečností ve chvíli, kdy do něj vstupuje Kristus jako Vykupitel. Pavel proto může říci: „Je to Kristus mezi vámi, v něm máme naději na Boží slávu.“ (Ko 1,27)

Zaměření na spásu

Prvotní církev křtila lidi ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého (Mt 28,19). Jelikož však skrze Ježíše Krista byla zjevena Boží láska i jeho záměr, Bible se soustřeďuje právě na něj. Kristus je onou nadějí, jejímž předobrazem jsou oběti a slavnosti Starého zákona. On je ústřední postavou evangelia. Stal se požehnanou nadějí, tedy poselstvím, které učedníci hlásali v kázáních a spisech. Starý zákon očekává jeho příchod; Nový zákon podává zprávu

o jeho prvním příchodu a očekává jeho návrat.

Kristus, prostředník mezi Bohem a námi, nás spojuje s Trojicí. Ježíš je „cesta, pravda i život“ (J 14,6). Evangelium je soustředěno na Osobu, ne jen na způsob života. Jeho obsahem je vztah, ne pouze nařízení – neboť křesťanství je Kristus. V něm nalézáme jádro, obsah a souvislost veškeré pravdy a života.

Do srdce Božího nahlížíme tím, že se díváme na kříž. Na tomto mučícím nástroji nám Bůh ukázal svou lásku. Kristovým prostřednictvím naplňuje Boží láska naše toužící, ale prázdná srdce. Ježíš visel na kříži jako Boží dar a náš zástupce. Na Golgotě Bůh sestoupil do hlubin země, aby se tam setkal s námi. Je to však nejvyšší místo, kterého můžeme dosáhnout. Jestliže jsme vystoupili na Golgotu, dostali jsme se k Bohu nejbližší.

Na kříži se plně projevila obětavost Boží Trojice. Právě zde se Bůh zjevil ve své plnosti. Kristus se stal člověkem, aby zemřel za lidstvo. Více si cenil nesobeckosti než vlastního života. Na Golgotě se Kristus stal naší „spravedlností, posvěcením a vykoupením“ (1 K 1,30). Naše hodnota nebo význam, který máme nebo budeme mít, vychází z jeho oběti na kříži.

Jediný skutečný Bůh je Bůh kříže. Kristus odhalil celému vesmíru nekonečnou lásku a spásnou moc Trojice. On zjevil trojediného Boha, jenž byl ochoten projít utrpením odloučení pro svou nepodmí-

něnou lásku k vzbouřené planetě. Z kříže nás Bůh laskavě zve: Smířte se, „a pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši“ (Fp 4,7).

Poznámky:

1. Gordon R. Lewis, *Decide for Yourself: A Theological Workbook* (Downers Grove, IL: Inter Varsity Press, 1978), str. 15.
2. Jde o tyto argumenty: kosmologický, teologický, ontologický, antropologický a náboženský. Viz např. T. H. Jemison, *Christian Beliefs* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1959), str. 72; Richard Rice, *The Reign of God* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 1985), str. 53-56. Tyto důvody nedokazují Boží existenci, ale naznačují, že je velká pravděpodobnost, že Bůh existuje. Přesvědčení o Boží existenci však nakonec spočívá ve víře.
3. Jahve je „konjunkturální transliterace“ (odhadovaný, pravděpodobný přepis) Božího posvěceného jména ve Starém zákoně (Ex 3,14.15; 6,3). V hebrejském originálu šlo

o čtyři písmena JHVH. Časem však Židé v obavě ze zneužívání Božího jména přestali toto jméno vyslovovat. Místo toho všude, kde se jméno JHVH vyskytlo, četli jméno *Adonaj*. V sedmém nebo osmém století po Kr., když se k hebrejským souhláskám začaly přidávat samohlásky, masoreti přidali k souhláskám JHVH samohlásky ze jména *Adonaj*. Z tohoto spojení vzniklo jméno *Jehova*, které se v některých překladech používá dodnes. Jiné překlady upřednostňují jmennou podobu *Jahve* nebo překlad HOSPODIN, PÁN. (Viz Siegfried H. Horn, *Seventh-day Adventist Bible Dictionary*, Don F. Neufeld, rev. vyd., [Washington, D. C.: Review and Herald, 1979] str. 1192.1193.)

4. „Predestination“, *Seventh-day Adventist Encyclopedia*, Don F. Neufeld, rev. vyd., (Washington, D. C.: Review and Herald, 1976), str. 1144.

Bůh, věčný Otec, je Stvořitel, Původce, Udržovatel a svrchovaný Vládce celého stvoření. Je spravedlivý a svatý, milosrdný a milostivý, dlouhoshovívající a hojný v neochvějné lásce a věrnosti. Moc a vlastnosti projevené v Synu a v Duchu svatém jsou rovněž zjevením Otce (Gn 1,1; Zj 4,11; 1 K 15,28; J 3,16; 1 J 4,8; 1 Tm 1,17; Ex 34,6.7; J 14,9).

Základní věroučné výroky, 3

Adventisté sedmého dne věří...

3

Bůh Otec

Začíná velký den soudu. Ohnivé trůny s hořícími koly stojí na svém místě. Starý dnů zasedl na trůn. Má vznešený vzhled a předsedá tribunálu. Jeho důstojná přítomnost naplňuje bázní všechny, kdo jsou přítomni ve velké soudní síni. Před ním stojí zástup svědků. Začal soud a byly otevřeny knihy. Začíná zkoumání záznamů lidských životů (Da 7,9.10).

Na tuto chvíli čekal celý vesmír. Bůh Otec vykoná spravedlnost nad veškerým zlem. Je rozhodnuto: „Soud byl předán svatým Nejvyššího.“ (Da 7,22) Radostné chvály a díkyčinění rozezněly celá nebesa. Boží charakter se zjevuje v celé své

sláve a podivuhodné Boží jméno je obhájeno před celým vesmírem.

Pohled na Otce

Bůh Otec je často nepochopen. Mnoho lidí si uvědomuje Kristovo pozemské poslání ve prospěch lidstva i vliv Ducha svatého na jednotlivce, ale co má s námi společného Otec? Je snad protikladem laskavého Syna a Ducha svatého, je našemu světu zcela vzdálen jako nepřítomný Pán, jako nepohnutelná prvotní Příčina?

Nebo je, jak se někteří domnívají, „Bohem Starého zákona“ – Bohem pomsty, kterého lze charakterizovat výrokem „oko za oko a zub za zub“ (Mt 5,38; srov. Ex 21,24); přísným Bohem, který vyžaduje dokonalé skutky – jinak...? Je Bohem, který stojí v naprostém protikladu k novozákonnímu obrazu milujícího Boha, který zdůrazňuje ochotu nastavit druhou tvář a jít druhou milí (Mt 5,39-41)?

Bůh Otec ve Starém zákoně

Jednota Starého a Nového zákona a jejich společný plán spasení se projevuje v tom, že v obou částech Bible je to tentýž Bůh, který mluví a jedná tak, aby spasil svůj lid. „Mnohokrát a mnohými způsoby

mluvíval Bůh k našim otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky.“ (Žd 1,1.2) Ačkoli Starý zákon mluví o osobách Trojice v náznacích, nijak je nerozlišuje. Avšak Nový zákon vysvětluje, že Kristus, Bůh Syn, byl při stvoření onou tvůrčí silou (J 1,1-3.14; Ko 1,16), že právě on byl Bohem, který vyvedl Izrael z Egypta (1 K 10,1-4; Ex 13,14; J 8,58). To, co Nový zákon říká o Kristově roli při stvoření a při vyjití z Egypta, ukazuje, že i Starý zákon nám často představuje Boha Otce prostřednictvím působení jeho Syna. „Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou.“ (2 K 5,19) Ve Starém zákoně je Bůh nazýván takto:

Bůh milosrdenství. Nikdo z hříšných lidí nikdy neviděl Boha (Ex 33,20). Nemáme jeho fotografii. Bůh ale ukázal svůj charakter milostivými činy a před Mojžíšem se představil následovně: „Hospodin, Hospodin: Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hříchy; avšak viníka nenechává bez trestu, stíhá vinu otců na synech i na vnucích do třetího a čtvrtého pokolení.“ (Ex 34,6.7;

srov. Žd 10,26.27) Milosrdenství však neodpouští slepě; řídí se principem spravedlnosti. Ti, kteří odmítají jeho milosrdenství, pak nesou trest za hřích.

Na Sínaji Bůh vyjádřil svou touhu být přítelem Izraele a mít s ním společenství. Mojžíšovi řekl: „Ať mi udělají svatyni a já budu bydlet uprostřed nich.“ (Ex 25,8) Protože svatyně byla Božím pozemským příbytkem, stala se ústředním bodem náboženské zkušenosti Izraele.

Bůh smlouvy. Bůh toužil s lidmi navázat trvalý vztah, proto s nimi uzavíral slavnostní smlouvy, jako např. s Noemem (Gn 9,1-17) nebo s Abrahamem (Gn 12,1-3.7; 13,14-17; 15,1.5.6; 17,1-8; 22,15-18; viz kapitola 7 této knihy). Tyto smlouvy představují osobního, milujícího Boha, který se zajímá o záležitosti svého lidu. Noemovi dal ujištění o pravidelném střídání ročních období (Gn 8,22), a také ho ubezpečil, že nikdy nepříjde další celosvětová potopa (Gn 9,11). Abrahamovi zaslíbil početné potomstvo (Gn 15,5-7) a zemi, ve které bude on i jeho potomci bydlet (Gn 15,18; 17,8).

Bůh Vykupitel. Jako Bůh exodu Hospodin zázračně vedl národ otroků ke svobodě. Tento velký vykupitel-

ský čin stojí v pozadí celého Starého zákona a je příkladem Boží touhy být naším Vykupitelem. Bůh není vzdálená nebo lhostejná bytost. Naopak, velmi se zajímá o naše záležitosti.

Zvláště žalmy jsou prodchnuty hloubkou Božího láskyplného zájmu: „Vidím tvá nebesa, dílo tvých prstů, měsíc a hvězdy, jež jsi tam upevnil: Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš?“ (Ž 8,4.5) „Miluji tě vroucně, Hospodine, moje sílo. Hospodine, skalní štíte můj, má pevná tvrzi, vysvoboditeli, Bože můj, má skálo, utíkám se k tobě, štíte můj a rohu spásy, nedobytný hrade!“ (Ž 18,2.3) „Nepohrdl poníženým, v opovržení ho neměl.“ (Ž 22,25)

Bůh Útočiště. David na Boha pohlížel jako na toho, u koho můžeme najít útočiště, podobně jako bylo v Izraeli šest útočištných měst, která přijímala nevinné utečence. Stále se opakující téma žalmů – „útočiště“ – mluví jak o Kristu, tak o Otcí. Bůh je útočiště. „On mě v neblahý den schová ve svém stánku, ukryje mě v skrýši svého stanu, na skálu mě zvedne.“ (Ž 27,5) „Bůh je naše útočiště, naše síla, pomoc v soužení vždy velmi osvědčená.“ (Ž 46,2) „Kolem Jeruzaléma jsou hory, ko-

lem svého lidu je Hospodin, nyní i na věky.“ (Ž 125,2)

Žalmista vyjadřuje svou vroucí touhu po Bohu: „Jako laň dychtí po bystré vodě, tak dychtí duše má po tobě, Bože. Po Bohu žízním, po živém Bohu.“ (Ž 42,2,3) David ze zkušenosti potvrzuje: „Na Hospodina slož svoji starost, postará se o tebe a nedopustí, aby se kdy spravedlivý zhroutil.“ (Ž 55,23) „Lide, v každý čas v něho doufej, vylévej před ním své srdce! Bůh je naše útočiště.“ (Ž 62,9) „Bůh slitovný a milosrdný, shovívavý, nejvyšší milosrdný, věrný.“ (Ž 86,15)

Odpouštějící Bůh. Když se David dopustil hříchu smilstva a vraždy, vroucně prosil Boha: „Smiluj se nad mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahladí moje nevěrnosti.“ „Jen mě neodvrhuj od své tváře, Ducha svého svatého mi neber!“ (Ž 51,3,13) Byl povzbuzen ujištěním, že Bůh je obdivuhodně milosrdný. „Jako vysoko nad zemí je nebe, tak mohutně se klene jeho milosrdenství nad těmi, kdo se ho bojí; jak je vzdálen východ od západu, tak od nás vzdaluje naše nevěrnosti. Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach.“ (Ž 103,11-14)

Dobrotivý Bůh. Bůh je ten, kdo „utištěným dopomáhá k právu, hladovým chléb dává. Hospodin osvozuje vězně. Hospodin otvírá oči slepým, Hospodin sehnuté napřimuje, Hospodin miluje spravedlivé. Hospodin ochraňuje ty, kdo jsou bez domova, ujímá se sirotka i vdovy.“ (Ž 146,7-9) Jak velkolepě je Bůh v Žalmech představen!

Věrný Bůh. Navzdory Boží velikosti Izrael často Boha opouštěl (Lv 26. kap.; Dt 28. kap.). Bůh je zobrazován jako ten, který Izrael miluje podobně, jako muž miluje svou manželku. Kniha Ozeáš přiléhavě ilustruje Boží věrnost tváří v tvář křiklavé nevěře a odmítání. Boží stálá ochota odpouštět ukazuje na jeho charakter – na Boží nepodmíněnou lásku.

I když Bůh dopustil na Izraelce pohromy, které způsobila jejich nevěra, ve snaze napravit jejich cesty, stále je obklopoval svým milosrdenstvím. Ujišťoval je: „Ty jsi můj služebník, tebe jsem vyvolil, nezavrhl jsem tě. Neboj se, vždyť já jsem s tebou, nerozhlížeš se úzkostlivě, já jsem tvůj Bůh. Dodám ti odvalu, pomoci ti budu, budu tě podpírat pravici své spravedlnosti.“ (Iz 41,9,10) Navzdory jejich nevěře jim zaslíboval: „Pak budou vyznávat nepravost svou i nepravost svých otců, zpronevěru, již se

na mně dopustili, ...dokud nebude jejich neobřezané srdce zkušeno a dokud neodpykají své provinění. I připomenu si svou smlouvu s Jákobem... s Izákem... s Abrahamem.“ (Lv 26,40-42; srov. Jr 3,12)

Bůh připomíná svému lidu svůj vykupitelský zájem: „Izraeli, u mne nebudeš zapomenut. Zaženu tvou nevěru jako mračno a jako oblak tvé hříchy. Navrať se ke mně, já tě vykoupím.“ (Iz 44,21.22) Není divu, že řekl: „Obrátte se ke mně a dojdete spásy, veškeré dálavy země. Já jsem Bůh a jiného už není.“ (Iz 45,22)

Bůh spasení i pomsty. Starozákonní obraz Hospodina jako Boha pomsty musíme vidět v kontextu zničení jeho věrného lidu bezbožnými. Poselstvím o „dni Hospodinově“ proroci zvěstovali, že Bůh na konci času bude jednat ve prospěch svého lidu. Pro Boží lid je to den spasení, ale pro nepřátele, kteří budou zničeni, je to den pomsty. „Řekněte plachým srdcím: Budte rozhodní, nebojte se! Hle, váš Bůh přichází s pomstou, Bůh, který odpálčí, vás přijde spasit!“ (Iz 35,4)

Bůh Otec. Ve své promluvě k Izraeli Mojžíš hovořil o Bohu jako o jejich Otci, který je vykoupil: „Cožpak není on tvůj Otec? Vždyť mu patříš.“ (Dt 32,6) Aktem vykoupení Bůh

adoptoval Izrael za své dítě. Izaiáš píše: „Ale nyní, Hospodine, tys náš Otec.“ (Iz 64,8; srov. 63,16) Ústy Malachiáše se Bůh ptá: „Jsem-li Otec, kde je úcta ke mně?“ (Mal 1,6) Jinde Malachiáš vztahuje Boží otcovství k jeho roli Stvořitele: „Což nemáme my všichni jednoho Otce? Což nás nestvořil jediný Bůh?“ (Mal 2,10) Bůh je naším Otcem skrze stvoření i vykoupení. Jak nádherná pravda!

Bůh Otec v Novém zákoně

Bůh Starého zákona se neliší od Boha Nového zákona. Bůh Otec je představen jako původce všech věcí, Otec všech skutečných věřících a v jedinečném smyslu Otec Ježíše Krista.

Otec všeho stvoření. Pavel rozlišuje mezi Otcem a Ježíšem Kristem: „Je jediný Bůh Otec, od něhož je všechno... a jediný Pán Ježíš Kristus, skrze něhož je všechno; i my jsme skrze něho.“ (1 K 8,6; srov. Žd 12,9; J 1,18) Říká: „Pro tu příčinu klekám na kolena svá před Otcem Pána našeho Jezukrista, z něhož všeliká rodina na nebi i na zemi se jmenuje.“ (Ef 3,14.15 Kral.)

Otec všech věřících. V novozákonní době se tento duchovní vztah mezi

otcem a dětmi již nevztahuje na Boha a národ izraelský, ale na Boha a jednotlivého věřícího. Ježíš představuje základní principy tohoto vztahu (Mt 5,45; 6,6-15), který vzniká tehdy, když věřící přijme Ježíše Krista (J 1,12.13).

Na základě vykoupení skutečněného v Kristu jsou věřící přijati jako Boží děti. Duch svatý tento vztah umožňuje. Kristus přišel, „aby vykoupil ty, kteří jsou zákonu podrobni, tak abychom byli přijati za syny. Protože jste synové, poslal Bůh do našich srdcí Ducha svého Syna, Ducha volajícího Abba, Otče!“ (Ga 4,5.6; srov. Ř 8,15.16).

Ježíš zjevuje Otce. Ježíš, Bůh Syn, odhalil nejhlubší pohled na Boha Otce, když jako sebezjevení Boha přišel v lidském těle (J 1,1.14). Jan konstatuje: „Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náručí Otcově, nám o něm řekl.“ (J 1,18) Ježíš prohlásil: „Sestoupil jsem z nebe“ (J 6,38); „kdo vidí mne, vidí Otce“ (J 14,9). Znáť Ježíše tedy znamená znát Otce.

Epistola Židům zdůrazňuje důležitost tohoto osobního zjevení: „Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k našim otcům ústy proroků; v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skr-

ze něhož stvořil i věky. On, odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty...“ (Žd 1,1-3)

1. Bůh, který dává. Ježíš zjevil svého Otce jako Boha, který *dává*. Vidíme ho, jak dává při stvoření, v Betlémě i na Golgotě.

Při stvoření působili Otec a Syn společně. Bůh nám dal život, i když věděl, že to přinese smrt jeho vlastnímu Synu.

Když v Betlémě Bůh dal svého Syna, dal sebe samého. Jakou bolest zakoušel Otec, když jeho Syn vstoupil na naši hříchem porušenou planetu! Představme si, co prožíval Otec, když viděl svého Syna, jak zaměňuje lásku a úctu andělů za nenávist hříšníků a slávu a štěstí nebes za cestu smrti.

Otce však nejlépe představuje Golgota. Tím, že byl oddělen od svého Syna během jeho života a smrti, musel Bůh Otec nést větší bolest, než jakou snášel kdokoli z lidí. Trpěl stejně jako Kristus. Jaké větší svědectví bychom mohli o Otci podat? Více než cokoli jiného zjevuje kříž pravdu o nebeském Otci.

2. Bůh lásky. Ježíšovým oblíbeným tématem byla něžnost a velká Boží láska. Ježíš řekl: „Milujte své nepřátele a modlete se za ty, kdo vás pronásledují, abyste byli syny nebeského Otce, protože on dává svému

slunci svítit na zlé i dobré a déšť posílá na spravedlivé i nespravedlivé.“ (Mt 5,44.45) „A vaše odměna bude hojná: budete syny Nejvyššího, neboť on je dobrý k nevďěčným i zlým. Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.“ (L 6,35.36)

Tím, že se sklonil a umyl nohy svého zrádce (J 13,5.10-14), ukázal Ježíš Otcovu laskavou povahu. Vidíme Krista, jak sytí hladové (Mk 6,39-44; 8,1-9), uzdravuje hluché (Mk 9,17-29), navrácí řeč němému (Mk 7,32-37), otevírá oči slepých (Mk 8,22-26), pozvedá ochrnutého (L 5,18-26), uzdravuje malomocné (L 5,12.13), křísí mrtvé (Mk 5,35-43; J 11,1-45), odpouští hříšníkům (J 8,3-11) a vymítá demony (Mt 15,22-28; 17,14-21). V Kristově jednání vidíme mezi lidmi i Otce, jak jim přináší život, osvobozuje je, dává jim naději a ukazuje jim na budoucí obnovenou zemi. Kristus věděl, že svědectví o ušlechtilé lásce jeho Otce je klíčem k tomu, jak přivést lidi k pokání (Ř 2,4).

Tři Kristova podobenství zobrazují Boží láskyplný zájem o ztracené lidstvo (L 15). Podobenství o ztracené ovci nás učí, že spasení přichází z Boží iniciativy, a ne proto, že bychom my hledali Boha. Jako pastýř miluje své ovce a riskuje svůj život, když se mu jedna ovce ztratí, tak v ještě větší míře Bůh projevuje

svou lásku ke každému ztracenému člověku.

Toto podobenství má také vesmírný rozměr. Ztracená ovce představuje náš odbojný svět, pouhé zrnko v obrovském vesmíru. Bůh dal vzácný dar, svého Syna, aby naše planeta byla přivedena zpět do stáda. To ukazuje, že náš padlý svět je mu stejně vzácný jako ostatní stvoření.

Podobenství o ztraceném penízi zdůrazňuje, jak nesmírnou cenu Bůh připisuje nám hříšným lidem. A podobenství o marnotratném synu zjevuje obrovskou lásku Otce, který vítá domů své kající děti. Je-li v nebi radost nad jediným hříšníkem činícím pokání (L 15,7), pak si představte, jakou radost prožije vesmír při druhém příchodu Páně!

Nový zákon ukazuje jasně, že Otec je bytostně zapojen v příchodu svého Syna. Při druhém příchodu budou bezbožní volat k horám a skalám: „Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránkovým!“ (Zj 6,16). Ježíš řekl: „Syn člověka přijde v slávě svého Otce se svými svatými anděly“ (Mt 16,27) a „od nynějška užíte Syna člověka sedět po pravici Všemohoucího a přicházet s oblaky nebeskými“ (Mt 26,64).

S toužícím srdcem vzhlíží Otec k druhému příchodu, kdy budou vykoupení konečně uvedeni do své-

ho věčného domova. „Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život.“ (1 J 4,9) Tento Otcův čin nevyzněl naprázdno. Jen nezměrná, nesobecká láska

dokáže objasnit, proč jsme jako nepřátelé „byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna“ (Ř 5,10). Jak bychom mohli odmítnout takovou lásku a neuznat ho za svého Otce?

Bůh, věčný Syn, se stal člověkem v Ježíši Kristu. Skrze něj byly stvořeny všechny věci, zjeven Boží charakter, uskutečnilo se spasení lidstva a svět je jím souzen. Věčný pravý Bůh se v Ježíši Kristu stal také pravým člověkem. Počat z Ducha svatého, narodil se z Marie, panny. Žil a byl pokoušen jako člověk, a přesto byl dokonalým ztělesněním Boží spravedlnosti a lásky. Svými zázraky projevil Boží moc a prokázal, že je Boží zaslíbený Mesiáš. Dobrovolně trpěl a místo nás zemřel na kříži za naše hříchy. Vstal z mrtvých, vstoupil na nebesa a slouží v nebeské svatyni v náš prospěch. Znovu přijde v slávě, aby provždy vysvobodil svůj lid a obnovil všechny věci (J 1,1-3.14; 5,22; Ko 1,15-19; J 10,30; 14,9; Ř 6,23; 2 K 5,17-19; L 1,35; Fp 2,5-11; Žd 2,9-18; 1 K 15,3.4; Žd 8,1.2; J 14,1-3).

Základní věroučné výroky, 4

Adventisté sedmého dne věří...

4

Bůh Syn

Na poušti se objevili hadi, kteří roz-
sévali hrůzu. Plazili se pod kuchyň-
skými hrnci, ovíjeli se kolem sta-
nových kolíků, skrývali se mezi dět-
skými hračkami, leželi na spacích
rohožích. Svými jedovatými zuby
vše infikovali smrtelným jedem.

Poušť, která byla kdysi pro Izraele
útočištěm, se nyní stala pohřebištěm.
Kolem umíraly stovky lidí. Zděšení
rodiče, kteří si uvědomovali bezvý-
chodnost situace, spěchali k Mojží-
šovu stanu s prosbou o pomoc. „Moj-
žíš se modlil za lid.“ (Nu 21,7)

A Boží odpověď? Udělej hada
a vysoko ho vyzvedni – a všichni,
kteří na něj pohlédnou, budou žít.
„Mojžíš tedy udělal bronzového ha-
da a připevnil ho na žerd'. Jestliže

někoho uštkl had, a on pohlédl na bronzového hada, zůstal naživu.“ (Nu 21,9)

Had, který vždy symbolizoval satanovo dílo (Gn 3; Zj 12), představoval hřích. Tábor se dostal do satanových rukou. Jaký byl Boží lék? V této chvíli neuzdravoval pohled na beránka na oltáři ve svatyni, ale pohled na bronzového hada.

Byl to nezvyklý symbol Krista. Stejně jako byla podoba jedovatého hada vyzdvižena na žerď, tak i Ježíš „v podobnosti těla hříchu“ (Ř 8,3 Kral.) měl být vyzdvižen na potupný kříž (J 3,14.15). Stal se hříchem, když na sebe vzal hříchy každého člověka, který žil nebo bude žít. „Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti.“ (2 K 5,21) Pohledem na Krista může lidstvo, žijící bez naděje, získat život.

Jak může vtělení přinést lidstvu spásu? Jaké důsledky to přinese pro Syna? Jak se mohl Bůh stát člověkem, a proč to bylo nutné?

Vtělení: předpovědi a naplnění

Boží plán zachránit ty, kteří se odvrátili od jeho moudré rady (J 3,16; 1 J 4,9), přesvědčivě ukazuje Boží lásku. V tomto plánu byl Syn „předem vyhlédnut před stvořením svě-

ta“ jako oběť za hřích, aby se stal nadějí lidstva (1 Pt 1,19.20). Měl nás přivést zpět k Bohu, a také vysvobodit z hříchu tím, že zmaří činy ďáblů (1 Pt 3,18; Mt 1,21; 1 J 3,8).

Hřích oddělil Adama a Evu od zdroje života a jeho důsledkem měla být jejich okamžitá smrt. Ale v souladu s plánem stanoveným před založením světa (1 Pt 1,20.21), s „radou pokoje“ (Za 6,13 Kral.), se Boží Syn postavil mezi ně a Boží spravedlnost, překlenul propast a zabránil okamžité smrti. Už před křížem jeho milost dávala hříšníkům život a ujišťovala je o spasení. Kristus se však musel stát člověkem, abychom se znovu stali právoplatnými syny a dcerami Božími.

Bezprostředně po hříchu Adama a Evy v nich Bůh probudil naději tím, že jim slíbil, že vloží nadpřirozené nepřátelství mezi hada a ženu, mezi něj a její semeno. V tajuplném výroku z Gn 3,15 had a jeho potomstvo představuje satana a jeho následovníky; žena a její semeno symbolizují Boží lid a Spasitele světa. Tento výrok byl prvním ujištěním, že spor mezi dobrem a zlem skončí vítězstvím Božího Syna.

Vítězství však bude bolestné: „Ono [Spasitel] ti rozdrtí hlavu a ty [satan] jemu [Spasiteli] rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15) Nikdo z nich nevyjde nezraněn.

Od této chvíle lidstvo očekávalo Zaslíbeného, jak ukazuje Starý zákon. Proroctví předpovídala, že když přijde onen Zaslíbený, svět dostane důkaz, podle kterého rozpozná jeho totožnost.

Prorocká dramatizace spasení. Když do světa vstoupil hřích, Bůh ustanovil oběti zvířat, které měly zobrazovat poslání budoucího Spasitele (Gn 4,4). Tento symbolický systém prostřednictvím dramatizace představoval způsob, jakým Bůh Syn odstraní hřích.

Pro hřích, tedy pro přestoupení Božího zákona, postihuje lidstvo smrt (Gn 2,17; 3,19; 1 J 3,4; Ř 6,23). Boží zákon požadoval hříšníkův život. Ale ve své nekonečné lásce dal Bůh svého Syna, „aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný“ (J 3,16). Jaký nepochopitelný čin lásky! Bůh věčný Syn sám zástupně nese trest za hřích, aby nám mohl nabídnout odpuštění a smíření s Bohem.

Po vyjití Izraele z Egypta se obětovalo ve svatyni, což byla součást smluvního vztahu mezi Bohem a jeho lidem. Svatyni postavil Mojžíš podle nebeského vzoru a její obřady byly zřízeny pro ilustraci plánu spasení (Ex 25,8.9.40; Žd 8,1-5).

Aby kající hříšník dosáhl odpuštění, přinesl obětní zvíře, které ne-

mělo žádnou vadu – to představovalo bezhříšného Spasitele. Hříšník pak položil svou ruku na nevinné zvíře a vyznal své hříchy (Lv 1,3.4). Tento úkon symbolizoval přenesení hříchu z hříšníka na nevinnou oběť, což ukazovalo na zástupný charakter oběti.

Hříšník zvíře zabil, protože „bez vylití krve není odpuštění“ hříchů (Žd 9,22). Tím se projevila smrtelná povaha hříchu. Byl to smutný způsob vyjádření naděje, ale jedině tak mohl hříšník vyjádřit svou víru.

Když kněz vykonal svou službu (Lv 4 – 7), hříšník přijal odpuštění hříchů skrze víru v zástupnou smrt budoucího Vykupitele, kterého symbolizovala oběť zvířat (Lv 4,26.31.35). Nový zákon vidí v Ježíši Kristu, Božím Synu, „Beránka Božího, který snímá hříchy světa“ (J 1,29). On svou drahou krví „jako beránek bez vady a bez poskvrny“ (1 Pt 1,19) získal pro lidstvo vykoupení z konečného trestu za hřích.

Předpovědi o Spasiteli. Bůh zaslibuje, že Spasitel – Mesiáš – Pomazaný bude pocházet z Abrahamova rodu: „Ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země.“ (Gn 22,18; srov. 12,3)

Izaiáš prorokoval, že Spasitel přijde jako chlapec a spojí v sobě lidské s božským: „Neboť se nám narodí

dítě, bude nám dán syn, na jehož rameni spočine vláda a bude mu dáno jméno: 'Divuplný rádce, Božský bohatýr, Otec věčnosti, Vládce pokoje'." (Iz 9,6) Vykupitel zasedne na trůn Davidův a zřídí věčnou vládu pokoje (Iz 9,7). Místem, kde se narodí, bude Betlém (Mi 5,2).

Narození této božské i lidské bytosti bude nadpřirozené. Nový zákon cituje Izaiáše 7,14: „Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel, to jest přeloženo, Bůh s námi.“ (Mt 1,23)

Spasitelovo poslání je vyjádřeno těmito slovy: „Duch Panovníka Hospodina je nade mnou, Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroutěných srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění, vyhlásit léto Hospodinovy přízně.“ (Iz 61,1; srov. L 4,18.19)

Je překvapivé, že Mesiáš bude zavržen. Lidé ho budou vnímat „jako oddeněk z vyprahlé země“. „Neměl vzhled ani důstojnost. Viděli jsme ho, ale byl tak nevzhledný, že jsme po něm nedychtili. Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi...že jsme si ho nevážili.“ (Iz 53,2-4)

Za třicet stříbrných (Za 11,12) ho zradí blízký přítel (Ž 41,10). Během

soudu bude poplíván a zbit (Iz 50,6). Ti, kteří ho popravili, se budou dělit o jeho roucho a losovat o jeho oděv (Ž 22,19). Nebude mu zlomena žádná z jeho kostí (Ž 34,21), bude však mít probodený bok (Za 12,10). Při svém utrpení neodporoval, ale „jako ovce před střihači zůstal němý, ústa neotevřel“ (Iz 53,7).

Nevinný Spasitel bude za hříšníky nesmírně trpět. „Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal... Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. ...jež však Hospodin postihl pro nepravost nás všech... Vždyť byl vyťat ze země živých, raněn pro nevěrnost mého lidu.“ (Iz 53,4-8)

Spasitel je rozpoznán. Pouze Ježíš Kristus naplnil tato proroctví. Písmo uvádí jeho rodokmen až k Abrahamovi a nazývá ho Abrahamovým synem (Mt 1,1). Pavel potvrzuje, že zaslíbení dané Abrahamovi a jeho semeni se naplnilo v Kristu (Ga 3,16). Všeobecně se mu připisoval mesiášský titul „Syn Davidův“ (Mt 21,9). Byl ztotožňován se zaslíbeným Mesiášem, který má usednout na Davidův trůn (Sk 2,29.30).

Ježíšovo narození bylo zázračné. Maria jako panna „počala z Ducha

svatého“ (Mt 1,18-23). Římský výnos ji přivedl do Betléma, předpovědného rodiště Spasitele (L 2,4-7).

Jedno z Ježíšových jmen bylo Immanuel – „Bůh s námi“, což naznačovalo jeho božskou i lidskou přirozenost a ukazovalo na Boží ztotožnění se s lidstvem (Mt 1,23). Jeho obvyklé jméno Ježíš se zaměřovalo na jeho poslání Spasitele: „Dáš mu jméno Ježíš; neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů.“ (Mt 1,21)

Ježíš ztotožňoval své poslání s posláním Mesiáše předpovědného u Izaiáše 61,1.2: „Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“ (L 4,17-21)

Ačkoli na lid hluboce zapůsobil, bylo jeho poselství všeobecně odmítáno (J 1,11; L 23,18). Až na několik výjimek nebyl uznán za Spasitele světa. Místo přijetí musel čelit hrozbě smrti (J 5,16; 7,19; 11,53).

Na konci Ježíšovy tříapůlleté služby ho učedník Jidáš Iškariotský zradil (J 13,18; 18,2) za třicet stříbrných (Mt 26,14.15). Ježíš se nebránil, naopak káral své učedníky za to, že se ho snaží chránit (J 18,4-11).

Ačkoli byl nevinný a nedopustil se žádného zločinu, plivali na něj, bili ho, vyslýchali ho, odsoudili k smrti a ukřižovali, to vše během necelých dvaceti čtyř hodin od jeho zatčení (Mt 26,67; J 19,1-16;

L 23,14.15). Vojáci losovali o jeho oděv (J 19,23.24). Při ukřižování mu nebyla zlomena žádná kost (J 19,32.33.36). Když zemřel, vojáci probodli jeho bok kopím (J 19,34.37).

Kristovi následovníci považovali jeho smrt za jedinou oběť za hříšníky. „Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní.“ (Ř 5,8) „Žijte v lásce, tak jako Kristus miloval nás a sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá.“ (Ef 5,2)

Doba jeho služby a smrti. Písmo nám říká, že Bůh poslal svého Syna na zem, když „se naplnil stanovený čas“ (Ga 4,4). Když Kristus zahájil svou službu, prohlásil: „Naplnil se čas.“ (Mk 1,15) Tyto údaje o čase ukazují, že se Spasitelovo poslání shodovalo s pečlivě připraveným a prorocky předpovědným plánem.

Více než o pět století dříve, Bůh skrze Daniela předpověděl přesnou dobu začátku Kristovy služby i jeho smrti.¹

Ke konci sedmdesáti let izraelského zajetí v Babylóně Bůh Danielovi řekl, že Židům a městu Jeruzalému určil zkušební údobí sedmdesáti týdnů.

Během této doby měli lidé činit pokání a připravovat se na příchod

Mesiáše. Tak měl Izrael naplnit Boží záměr.

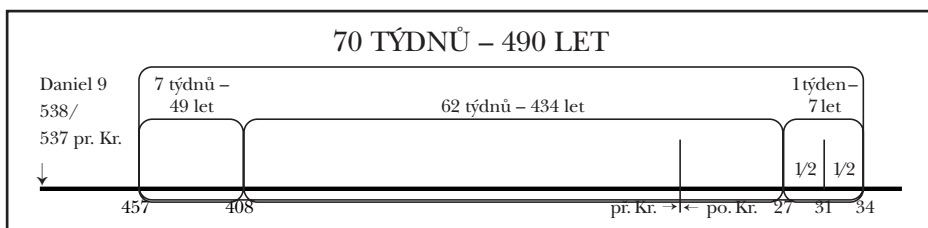
Daniel psal také o „zproštění viny“ a „uvedení věčné spravedlnosti“, které mají toto období charakterizovat. Tyto mesiášské činy naznačují, že Spasitel měl přijít během uvedené doby (Da 9,24).

Danielovo proroctví upřesňovalo, že se Mesiáš objeví, až „uplyne sedm týdnů. Za šedesát dva týdny...“, tedy celkem za 69 týdnů po „vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma“ (Da 9,25). Po šedesátém devátém týdnu „bude pomazaný zahlazen a nebude již“ (Da 9,26), to je zmínka o jeho zástupné smrti. Měl zemřít uprostřed sedmdesátého týdne: „Zastaví obětní hod i oběť přídavnou.“ (Da 9,27)

Klíč k porozumění prorockému času je třeba hledat v biblickém principu, který říká, že se den v prorockém čase rovná doslovnému solárnímu roku (Nu 14,34; Ez 4,6).² Podle tohoto principu den za rok, 70 týdnů (neboli 490 prorockých dnů) představuje 490 doslovných let.

Daniel uvádí, že toto období má začít „vyjitím slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma“ (Da 9,25). Tento výnos, který dal Židům plnou autonomii, byl vydán v sedmém roce perského krále Artaxerxa a nabyl účinnosti na podzim roku 457 př. Kr. (Ezd 7,8.12-26; 9,9).³ Podle proroctví 483 let (69 prorockých týdnů) po vyjití dekretu se má objevit „pomazaný vévoda“. 483 let po roce 457 př. Kr. nás přivádí do podzimu roku 27 po Kr., kdy byl Ježíš pokřtěn a začal svou veřejnou službu.⁴ Gleason Archer přijímá tyto časové údaje (457 př. Kr. a 27 po Kr.) a poznamenává, že se jedná o „nejpozoruhodnější přesnost v naplnění tak starého proroctví. Jen Bůh mohl předpovědět příchod svého Syna s tak úžasnou přesností; to se vymyká jakémukoli racionálnímu vysvětlení.“⁵

Při svém křtu v Jordánu byl Ježíš pomazán Duchem svatým a přijal Boží označení „Mesiáš“ (hebrejsky) nebo „Kristus“ (řecky); oba termíny mají shodný význam „Pomazaný“

(L 3,21.22; Sk 10,38; J 1,41). Ježíšovo vyhlášení „naplnil se čas“ (Mk 1,15) se vztahuje na naplnění tohoto časového proroctví.

Uprostřed sedmdesátého týdne, na jaře roku 31 po Kr., přesně tři a půl roku po Kristově křtu, učinil Mesiáš konec obětnímu systému tím, že obětoval svůj život. V okamžiku jeho smrti se nadpřirozeným způsobem „chrámová opona roztrhla vpůli odshora až dolů“ (Mt 27,51), což naznačovalo, že Bůh zrušil všechny chrámové služby.

Celý obětní systém ukazoval kupředu na zcela dostačující Mesiášovu oběť. Když byl Ježíš Kristus, pravý Beránek Boží, obětován na Golgotě jako smírná oběť za naše hříchy (1 Pt 1,19), tehdy se předobraz setkal s naplněním a stín splynul se skutečností. Už nebylo potřeba sloužit v pozemské svatyni.

Ježíš zemřel během velikonoční slavnosti v přesně prorocky stanovenou dobu. Pavel říká: „Byl obětován náš velikonoční beránek, Kristus.“ (1 K 5,7) Toto neuvěřitelně přesné časové proroctví podává jeden z nejmocnějších důkazů o základní historické pravdě, že Ježíš Kristus je dávno předpovězený Spasitel světa.

Vzkříšení Spasitele. Bible předpovídá nejen Spasitelovu smrt, ale také je-

ho zmrtvýchvstání. David prorokoval: „Nezůstane v říši smrti a jeho tělo se nerozpadne v prach.“ (Sk 2,31; Ž 16,10) Ačkoli Kristus vzkřísil z mrtvých i jiné lidi (Mk 5,35-42; L 7,11-17; J 11), v jeho vlastním zmrtvýchvstání se projevila moc, která stála za jeho prohlášením, že je Spasitelem světa: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky.“ (J 11,25.26)

Po svém vzkříšení prohlásil: „Neboj se. Já jsem první i poslední, ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.“ (Zj 1,17.18)

Dvě přirozenosti Ježíše Krista

Jan vyslovil velkou pravdu, když napsal: „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“ (J 1,14) Vtělení Boha Syna je tajemstvím. Písmo nazývá Boží přebývání v těle „tajemstvím zbožnosti“ (1 Tm 3,16). Stvořitel světů, v němž byla plnost božství, se stal bezbranným dítětem v jesličkách. Měl mnohem větší moc, než kterýkoli z andělů, byl rovný Otci v důstojnosti a slávě, a přesto se snížil a vzal na sebe podobu člověka!

Člověk může sotva pochopit toto svaté tajemství. Může jen prosit Du-

cha svatého o osvětlení. Ve snaze porozumět inkarnaci, je dobré pamtovat na to, že „skryté věci patří Hospodinu, našemu Bohu, zjevné však patří navěky nám a našim synům“ (Dt 29,29).

Ježíš Kristus je pravý Bůh. Co dokazuje, že Ježíš je Bůh? Jak Ježíš chápal sám sebe? Poznali lidé jeho božství?

1. Jeho božské vlastnosti. Kristus má božské vlastnosti. Je všemohoucí. Řekl, že mu Otec dal „veškerou moc na nebi i na zemi“ (Mt 28,18; J 17,2).

Je vševědoucí. Pavel napsal, že „v něm jsou skryty všechny poklady moudrosti a poznání“ (Ko 2,3).

Ježíš potvrdil svou všudypřítomnost ujištěním: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,20) A dalším výrokem: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Mt 18,20)

Ačkoli Kristus jako Bůh je všudypřítomný, vtělený Kristus se této vlastnosti dobrovolně vzdal. Rozhodl se, že bude všudypřítomný skrze službu Ducha svatého (J 14,16-18).

Epistola Židům potvrzuje jeho neměnnost slovy: „Ježíš Kristus je tentýž včera i dnes i na věky.“ (Žd 13,8)

Jeho nezávislá existence se potvrdila v jeho slovech, že má život sám v sobě (J 5,26). Jan dosvědčuje:

„V něm byl život a život byl světlo lidí.“ (J 1,4) Kristovo prohlášení „Já jsem vzkříšení a život“ (J 11,25) potvrdilo, že v něm je „život původní, nevypůjčený, neodvozený“⁶.

Svatost je součástí jeho přirozenosti. Anděl při zvěstování Marii řekl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží.“ (L 1,35) Při pohledu na Ježíše démoni zvolali: „Co je ti do nás? ... Vím, kdo jsi. Jsi svatý Boží.“ (Mk 1,24)

Kristus je láska: „Podle toho jsme poznali, co je láska, že on za nás položil život.“ (1 J 3,16)

Je věčný. Izaiáš ho nazval „Otcem věčnosti“ (Iz 9,6). Micheáš o něm hovoří jako o tom, „jehož původ je od pradávna, ode dnů věčných“ (Mi 5,2). Pavel o časovém aspektu jeho existence říká: „On předchází všechno.“ (Ko 1,17) I Jan potvrzuje: „To (slovo) bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest.“ (J 1,2.3)⁷

2. Jeho božská moc a práva. Boží činy jsou připisovány Ježíši. Je ztotožněn se Stvořitelem (J 1,3; Ko 1,16) a s Udržovatelem: „Všechno v něm spočívá.“ (Ko 1,17; Žd 1,3) On je svým slovem schopen vzkřísit mrtvé (J 5,28.29) a na konci času bude soudit svět (Mt 25,31.32). Kristus také odpouštěl hříchy (Mt 9,6; Mk 2,5-7).

3. Jeho božská jména. Ježíšova jména zjevují jeho božskou přirozenost. Immanuel znamená „Bůh s námi“ (Mt 1,23). Věřící i démoni ho nazývali Synem Božím (Mk 1,1; Mt 8,29; srov. Mk 5,7). Svaté starozákonní Boží jméno „Jahve“ se vztahuje na Ježíše. Matouš použil slova Izaiáše 40,3 „Připravte cestu Hospodinu“ k popsání přípravného díla před Kristovým působením (Mt 3,3). A Jan ztotožňuje Ježíše s Pánem zástupů, sedícím na trůnu (Iz 6,1.3; J 12,41).

4. Jeho božství. Jan popisuje Ježíše jako Boží Slovo, které „se stalo tělem“ (J 1,1.14). Tomáš vyznává víru ve vzkříšeného Krista slovy: „Můj Pán a můj Bůh“ (J 20,28). Pavel ukazuje na Krista jako na toho, „který je nade všechny, Bůh požehnaný na věky“ (Ř 9,5 Kral.). Epištola Židům ho oslovuje jako Boha a Pána stvoření (Žd 1,8.10).⁸

5. Jeho osobní svědectví. Ježíš sám prohlašoval, že je roven Bohu. Představoval se jako „JÁ JSEM“ (J 8,58), tj. Bůh Starého zákona. Nazýval Boha „můj Otec“ místo „naš Otec“ (J 20,17). A jeho výrok „já a Otec jsme jedno“ (J 10,30) potvrzuje, že byl „jedné podstaty“ s Otcem a „má tytéž vlastnosti“.⁹

6. Jeho rovnost s Bohem. Jeho rovnost Bohu Otci se předpokládá v křestní formulí (Mt 28,19), plném

apoštolském požehnání (2 K 13,13), v jeho radách na rozloučenou (J 14. a 16. kap.) a v Pavlově výkladu duchovních darů (1 K 12,4-6). Písmo Ježíše popisuje jako „odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty“ (Žd 1,3). Když ho požádali, aby jim ukázal Boha Otce, Ježíš odpověděl: „Kdo vidí mne, vidí Otce.“ (J 14,9)

7. Uctíván jako Bůh. Lidé se mu klaněli (Mt 28,17). „Ať se mu pokloní všichni andělé Boží!“ (Žd 1,6) Pavel napsal, že Bůh Krista povýšil, „aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno... a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán“ (Fp 2,10.11). Některá požehnání připisují Kristu „slávu na věky věků“ (2 Tm 4,18; Žd 13,21; viz také 2 Pt 3,18).

8. Nutnost jeho božské přirozenosti. Kristus smířil lidstvo s Bohem. Lidé potřebovali dokonalé zjevení Božího charakteru, aby mohli s Bohem rozvíjet svůj osobní vztah. Kristus tuto potřebu naplnil tím, že ukázal Boží slávu (J 1,14). „Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl.“ (J 1,18; srov. 17,6) Ježíš to potvrzuje slovy: „Kdo vidí mne, vidí Otce.“ (J 14,9)

V úplné závislosti na Otci (J 5,30) Kristus používal božskou moc, aby lidem zjevil Boží lásku. V Boží síle ukazoval, že byl jako milující Spasitel

poslán Otcem, aby uzdravoval, obnovoval a odpouštěl hříchy (L 6,19; J 2,11; 5,1-15.36; 11,41-45; 14,11; 8,3-11). Nikdy však nevykonal zázrak proto, aby se zbavil osobních těžkostí a utrpení, které v podobných situacích prožívají i jiní lidé.

Ježíš Kristus tvořil „jednotu v přirozenosti, v povaze, v úmyslu“ s Bohem Otcem.¹⁰ Je skutečný Bůh.

Ježíš Kristus je pravý člověk. Bible svědčí o tom, že kromě božské přirozenosti má Kristus i lidskou přirozenost. Přijetí tohoto učení je velmi důležité. „Každé vnuknutí, které vede k vyznání, že Ježíš Kristus přišel v těle, je z Boha; každé vnuknutí, které nevede k vyznání Ježíše, z Boha není.“ (1 J 4,2.3)

1. Narodil se jako člověk. „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“ (J 1,14) „Tělo“ zde znamená „lidskou přirozenost“, tedy nižší přirozenost než je nebeská. Pavel to říká velice jasně: „Bůh poslal svého Syna, narozeného z ženy.“ (Ga 4,4; srov. Gn 3,15) Kristus se stal „jedním z lidí“ a „v podobě člověka se ponížil“ (Fp 2,7.8). Toto zjevení Boha v lidské přirozenosti je „tajemstvím zbožnosti“ (1 Tm 3,16).

Kristův rodokmen o něm mluví jako o „synu Davidovu“ a „synu Abrahamovu“ (Mt 1,1). Podle své lidské přirozenosti „tělem pocházel z ro-

du Davidova“ (Ř 1,3; 9,5) a byl „syn Mariin“ (Mk 6,3). Ačkoli se narodil z ženy jako každé jiné dítě, bylo v jeho narození něco odlišného, jedinečného. Marie byla panna a toto dítě bylo počato z Ducha svatého (Mt 1,20-23; L 1,31-37). Skrze svou matku se mohl odvolávat na své pravé lidství.

2. Vyrůstal jako člověk. Ježíš byl podřízen zákonům lidského rozvoje. „Dítě rostlo v síle a moudrosti“, „Ježíš prospíval na duchu i na těle“ (L 2,40.52). Ve věku dvanácti let si začal uvědomovat své božské poslání (L 2,46-49). V dětství byl podřízen svým rodičům (L 2,51).

Cesta ke kříži byla cesta stálého růstu skrze utrpení, které hrálo v jeho vývoji důležitou roli. „Naučil se poslušnosti z utrpení, jímž prošel, tak dosáhl dokonalosti a všem, kteří ho poslouchají, stal se původcem věčné spásy.“ (Žd 5,8.9; 2,10.18) Přestože procházel určitým vývojem, nezhrěšil.

3. Byl nazýván „člověkem“. Jan Křtitel a apoštol Petr o něm mluví jako o „člověku“ (J 1,30; Sk 2,22). Pavel se zmiňuje o milosti „darované v jediném člověku, Ježíši Kristu“ (Ř 5,15). On je ten „člověk“, který přinesl „zmrtvýchvstání“ (1 K 15,21); „jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš“ (1 Tm 2,5). Když mluví k nepřátelům, zmi-

ňuje se o sobě jako o člověku: „A nyní hledáte mne zabítí, člověka toho, kterýž jsem pravdu mluvil vám, kterouž jsem slyšel od Boha.“ (J 8,40 Kral.)

Ježíš o sobě rád hovořil jako o Synu člověka (celkem 77 krát, např. Mt 8,20; 26,2). Titul „Syn Boží“ zaměřuje pozornost na jeho postavení v Trojici. Jméno „Syn člověka“ zdůrazňuje jeho ztotožnění se s lidstvem prostřednictvím vtělení.

4. Jeho lidské vlastnosti. Bůh učinil člověka „málo menšího andělů“ (Ž 8,6 Kral.). Podobně Písmo Ježíše představuje jako „postaveného níže než anděl“ (Žd 2,9). Jeho lidská přirozenost byla stvořena a neměla nadlidské schopnosti.

Kristus měl být skutečným člověkem; to bylo součástí jeho poslání. To předpokládalo, že měl základní vlastnosti lidské přirozenosti. Byl „tělo a krev“ (Žd 2,14). „Ve všech věcech“ byl Kristus učiněn „jako“ jeho bratři (Žd 2,17). Jeho lidská přirozenost měla tutéž duševní a fyzickou vnímavost jakou mají ostatní lidé; pociťoval tedy hlad, žízeň, únavu i úzkost (Mt 4,2; J 19,28; 4,6; srov. Mt 26,21; 8,24).

Ve své službě druhým projevoval soucit, spravedlivý hněv i zármutek (Mt 9,36; Mk 3,5). Někdy ho trápily starosti, byl smutný a dokonce i plakal (Mt 26,38; J 12,27; 11,33.35;

L 19,41). Modlil se s hlasitým voláním a slzami, jednou dokonce při modlitbě jeho pot kanul na zem jako krůpěje krve (Žd 5,7; L 22,44). Jeho modlitební život vyjadřoval úplnou závislost na Bohu (Mt 26,39-44; Mk 1,35; 6,46; L 5,16; 6,12).

Ježíš zakusil smrt (J 19,30.34). Byl vzkříšen, ne však jako duch, nýbrž i s tělem (L 24,36-43).

5. Rozsah jeho ztotožnění se s lidskou přirozeností. Bible říká, že Kristus je druhý Adam. Žil „v podobnosti těla hříchu“ (Ř 8,3 Kral.) nebo „v těle, jako má hříšný člověk“ (Ř 8,3 ČEP). Do jaké míry se ztotožnil s padlým lidstvem? Je velice důležité správně pochopit výraz „podobnost hříšného těla“ nebo „hříšný člověk“. Ne přesné názory na tuto věc přinesly v dějinách křesťanské církve jen nejednotu a boje.

a) „Byl v podobě hříšného těla.“ Vyvýšený had na poušti, o kterém jsme již dříve mluvili, nám pomáhá pochopit Kristovu lidskou přirozenost. Jako byla bronzová socha jedovatých hadů vyzdvižena proto, aby byli lidé uzdraveni, tak i Syn, učiněný „v podobnosti hříšného těla“, měl být Spasitelem světa.

Před vtělením byl Ježíš „způsobem bytí roven Bohu“, to znamená, že měl od počátku božskou přirozenost (J 1,1; Fp 2,6.7). Když na sebe vzal „způsob služebníka“, odložil

božské vlastnosti. Stal se služebníkem svého Otce (Iz 42,1), aby vykonával Otcovu vůli (J 6,38; Mt 26,39.42). Přioděl své božství lidstvím, byl učiněn „v podobu hříšného těla“ či „hříšné lidské přirozenosti“ nebo „padlé lidské přirozenosti“ (srov. Ř 8,3).¹¹ Tím se však vůbec neříká, že Ježíš Kristus byl hříšný nebo měl účast na hříšných činech nebo myšlenkách. Ačkoli byl v těle podobném hříšnému tělu, byl bezhříšný a jeho bezhříšnost je mimo jakoukoli pochybnost.

b) Byl druhý Adam. Bible činí paralelu mezi Adamem a Kristem. Nazývá Adama „prvním člověkem“ a Krista „posledním Adamem“ nebo „druhým člověkem“ (1 K 15,45.47). Ale Adam měl na rozdíl od Krista určitou výhodu. Předtím, než zhřešil, žil v ráji. Byl dokonalým člověkem a byl plný tělesné i duševní síly.

Ježíš byl v jiné situaci. Když na sebe vzal lidskou přirozenost, bylo lidstvo narušeno čtyřmi tisíci lety hříchu na naší planetě. Aby mohl zachránit ty, kteří se nacházeli v nejhlubším úpadku, vzal Kristus na sebe lidskou přirozenost, která ve srovnání s Adamovou nepadlou přirozeností měla menší fyzickou i duševní sílu. To učinil, a přitom nezhřešil.¹²

Když na sebe Kristus vzal lidskou přirozenost, která v sobě nesla dů-

sledky hříchu, byl poddán stejné chatrnosti a slabosti, kterou prožívají ostatní lidé. Jeho lidská přirozenost „podléhala slabosti“ (ČEP) neboť on „sám byl obklíčen nemocí“ (Žd 5,2 Kral.; Mt 8,17; Iz 53,4). Ježíš si tuto svoji slabost uvědomoval. „Ježíš za svého pozemského života přinesl s bolestným voláním a slzami obětí modliteb a úpěnlivých proseb Bohu, který ho mohl zachránit před smrtí.“ (Žd 5,7) Tím se ztotožnil s potřebami a chatrnostmi, která je lidství tak blízká.

Tak „Kristovo lidství nebylo adamovským lidstvím, to znamená lidstvím Adama před pádem, ani padlým lidstvím, ve všech ohledech podobné Adamovu lidství po pádu. Nebylo to lidství nepadlého Adama, protože na sobě neslo chatrnost padlého lidstva. Nebylo to však padlé lidství, protože nikdy nekleslo do mravní nečistoty. Nejpresněji řečeno to bylo naše lidství, oprostěné od hříchu.“¹³

c) Jeho pokušení. Jak na Krista působila pokušení? Bylo to pro něj snadné nebo těžké jim odolávat? Způsob, jak prožíval pokušení, dokazuje, že byl opravdu člověkem.

ca) „Na sobě zakusil všechna pokušení jako my.“ Skutečnost, že Kristus „na sobě zakusil všechna pokušení jako my“ (Žd 4,15), ukazuje, že měl lidskou přirozenost. Pokušení a mož-

nost zhřešit byly pro Krista realitou. Kdyby nemohl zhřešit, nemohli bychom ho považovat ani za člověka ani za náš příklad. Kristus však přijal lidskou přirozenost se všemi jejími sklony, včetně možnosti podlehnout pokušení.

Jak mohl „na sobě zakusit všechna pokušení jako my“?

Výrazy „ve všem“ nebo „všechna pokušení“ – nechtějí říci, že se setkal se stejnými pokušeními, s jakými se setkáváme my dnes. Nikdy nebyl v pokušení sledovat nějaký nemravný televizní program nebo v pokušení nedodržet předepsanou rychlost při jízdě automobilem.

Základní věcí, která je společná všem pokušením, je otázka, zda jsme ochotni se podříditi Boží vůli. Ježíš i v pokušeních zůstal vždy Bohu věrný. Ačkoli byl člověkem, úspěšně odolával nejprudším pokušením tím, že byl trvale závislý na Boží síle.

Kristovo vítězství nad pokušením mu umožnilo lépe chápat lidskou slabost. I my dosáhneme vítězství nad pokušením tím, že budeme na Bohu trvale závislí. „Bůh je věrný: nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet.“ (1 K 10,13)

Musíme však nakonec uznat, že „je to tajemství nevysvětlené smrtelníkům, že Kristus mohl být poku-

šen ve všem jako my, a přesto zůstal bez hříchu“.¹⁴

cb) „*Sám prošel zkouškou utrpení.*“ Kristus trpěl, když byl vystaven pokušení (Žd 2,18). Byl učiněn dokonalým skrze utrpení (Žd 2,10). Protože musel sám čelit síle pokušení, můžeme mít jistotu, že ví, jak pomoci každému, kdo se nachází v pokušení. Stejně jako lidé i on zakusil pokušení, kterým je vystavena lidská přirozenost.

Jak trpěl Kristus v pokušení? Ačkoli měl „podobu hříšného těla“, jeho duchovní schopnosti byly bez nejmenší poskvrny hříchu. Proto byla jeho svatá přirozenost nesmírně citlivá. Každý dotyk zla mu působil bolest. A tak, protože trpěl úměrně své dokonalé svatosti, přinášelo pokušení Ježíši více utrpení než komukoli jinému.¹⁵

Kolik Kristus vytrpěl? Jeho zkušenost na poušti, v Getsemane a na Golgotě ukazuje, že odolával pokušení až do prolití své krve (srov. Žd 12,4).

Kristus trpěl více nejen úměrně své svatosti, ale čelil také silnějším pokušením, než jaká prožíváme my. B. F. Wescott poznamenává: „K soucitu s hříšníkem v jeho zkoušce není třeba zkušenost s hříchem, stačí jen zkušenost s pokušením k hříchu. Moc pokušení může v jeho plné intenzitě poznat pouze bezhříš-

ný. Ten, kdo selhává, ustupuje ještě před posledním náporem.¹⁶ To potvrzuje F. F. Bruce: „[Kristus] vítězně obstál v každé formě zkoušky, kterou by člověk mohl snést, aniž to oslabilo jeho víru v Boha nebo snížilo jeho ochotu Boha poslouchat. Taková vytrvalost zahrnuje větší než obyčejné lidské utrpení, ne menší.“¹⁷

Kristus také prožíval nepředstavitelně silné pokušení, které člověk nikdy nepoznal – pokušení použít svou božskou moc ve svůj vlastní prospěch. E. G. Whiteová říká: „V nebesích měl poctu nebeských zástupů a poznal absolutní moc. Zůstat na úrovni člověka bylo pro něj právě tak těžké, jako je pro lidi obtížné povznést se nad nízkou úroveň své zkažené podstaty a stát se účastníky božské přirozenosti.“¹⁸

d) Mohl Kristus zhřešit? Křesťané se rozcházejí v názoru, zda mohl Kristus zhřešit. Souhlasíme s tím, co řekl Philip Schaff: „Kdyby [Kristus] byl vybaven hned od počátku *absolutní* neschopností nebo nemožností zhřešit, nebyl by pravým člověkem ani naším vzorem k následování; jeho svatost by pak nebyla jeho vlastním aktem a zásluhou, ale náhodným darem zvnějšku, a jeho pokušení by byla jenom předstíraná.“¹⁹ Karl Ullmann dodává: „Zpráva o pokušeních, ať už ji vykládáme jakkoliv, by pak neměla

žádný význam a výrok v epistoletě Židům – ‘na sobě zakusil všechna pokušení jako my’ – by přestal mít smysl.“²⁰

6. Bezhříšnost Kristovy lidské přirozenosti. Je samozřejmé, že Ježíšova božská přirozenost byla bezhříšná. Ale jak tomu bylo s jeho lidskou přirozeností?

Bible ukazuje Ježíšovo lidství jako bezhříšné. Jeho narození bylo nadpřirozené – byl počat z Ducha svatého (Mt 1,20). Jako novorozeně byl označen za „svaté dítě“ (L 1,35). Vzal na sebe přirozenost člověka v jeho padlém stavu a nesl následky hříchu, ne jeho hříšnost. Ve všem kromě hříchu se s lidmi ztotožnil.

Ježíš „na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu“ a byl „svatý, nevinný, neposvrtný, oddělený od hříšníků“ (Žd 4,15; 7,26). Pavel píše, že „nepoznal hřích“ (2 K 5,21). Petr svědčí, že „hříchu neučinil a v jeho ústech nebyla nalezena lest“ (1 Pt 2,22) a přirovnal Ježíše k „beránkovi bez vady a bez poskvrny“ (1 Pt 1,19; Žd 9,24). Jan řekl: „V něm žádný hřích není... On je spravedlivý.“ (1 J 3,5-7)

Ježíš Kristus na sebe vzal naši přirozenost se všemi jejími slabostmi, ale bez dědičné degenerace, zkaženosti a skutečného hříchu. Své protivníky vyzval: „Kdo z vás mě usvěd-

čí z hříchu?“ (J 8,46) A když stál před nejtvrďší zkouškou, prohlásil: „Jde kníže tohoto světa, ale nemá nic na mě.“ (J 14,30 Kral.) Ježíš netíhl ke zlému a neměl hříšné sklony nebo vášně. Lavina pokušení neotřásla jeho oddaností k Bohu.

Ježíš nikdy nevyznával svůj hřích ani nepřinesl za sebe obět. Nemodlil se „Otče, odpusť mi“, ale „Otče, odpusť jim“ (L 23,34). Ježíš trvale udržoval svou závislost na Otcí tím, že se stále snažil konat Otcovu vůli, a ne svou (J 5,30).

Na rozdíl od padlého lidstva je „Ježíšova duchovní přirozenost“ čistá a svatá, „prosta každého zkažení hříchem“. ²¹ Bylo by chybné se domnívat, že jeho lidství je stejné jako naše. Kristus je druhý Adam, jedinečný Syn Boží. Neměli bychom ho považovat za „člověka se sklony k hříchu“. Ačkoli byl ve své lidské přirozenosti pokoušen ve všem, v čem jsou pokoušeni lidé, nikdy neseselhal, nikdy nezhřešil. Nikdy v něm nebyla náklonnost ke zlému. ²²

Ježíš je vskutku nejvyšším a nejsvětějším příkladem lidství. Je bezhříšný a všechno, co činil, bylo dokonalé. Byl vskutku dokonalým příkladem bezhříšného člověka.

7. Proč se Kristus musel stát člověkem. Bible uvádí různé důvody, proč Kristus musel mít lidskou přirozenost.

a) Aby byl veleknězem pro lidský rod. Jako Mesiáš měl Ježíš zaujmout postavení velekněze neboli prostředníka mezi Bohem a člověkem (Žd 4,14-16). Tato funkce vyžadovala lidskou přirozenost. Kristus vyhověl všem podmínkám: aa) „Má mít soucit s těmi, kdo chybují a bloudí, protože sám také podléhá slabosti.“ (Žd 5,2) ab) „Proto musil být ve všem jako jeho bratři, aby se stal veleknězem milosrdným a věrným.“ (Žd 2,17) ac) „Protože sám prošel zkouškou utrpení, může pomoci těm, na které přicházejí zkoušky.“ (Žd 2,18) ad) „Na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu.“ (Žd 4,15)

b) Aby zachránil i toho nejhříšnějšího člověka. Aby se setkal s lidmi tam, kde jsou, a zachránil ty, kteří ztratili všechnu naději, ponížil se na úroveň služebníka (Fp 2,7).

c) Aby obětoval svůj život za hříchy světa. Kristova božská přirozenost nemůže zemřít. Aby Kristus mohl zemřít, musel mít lidskou přirozenost. Stal se člověkem a obdržel mzdu hříchu – smrt (Ř 6,23; 1 K 15,3). Jako člověk zakusil smrt za všechny (Žd 2,9).

d) Aby byl naším příkladem. Aby dal příklad, jak mají lidé žít, musel Kristus jako člověk žít bezhříšným životem. Jako druhý Adam vyvrátil

mýtus, že lidé nemohou zachovávat Boží zákon a zvítězit nad hříchem. Dokázal, že člověk může být věrný Boží vůli. Kde první Adam selhal, tam druhý Adam dosáhl vítězství nad hříchem a satanem. Stal se tak naším Spasitelem a naším dokonalým příkladem. V jeho síle může být jeho vítězství i naším vítězstvím (J 16,33).

Pohledem na něj „jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě“ (2 K 3,18). „S pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle... myslete na to, co všechno on musel snést od hříšníků, abyste neochabovali a neklesali na duchu.“ (Žd 12,2.3) „Vždyť i Kristus trpěl za vás a zanechal vám tak příklad, abyste šli v jeho šlépějích.“ (1 Pt 2,21; viz také J 13,15)

Spojení dvou přirozeností

Ježíš Kristus má dvě přirozenosti – božskou a lidskou. On je Boho-člověk. Pamatujme však, že vtělení je akt, kdy věčný Syn Boží vzal na sebe lidskou přirozenost; není to člověk Ježíš, který dosáhl božství. Jde o pohyb od Boha k člověku, nikoli od člověka k Bohu.

V Ježíši se tyto dvě přirozenosti spojily v jedné osobě. Všimněme si následujícího biblického svědectví:

V Kristu se spojují obě přirozenosti.

V Kristu není přítomna pluralita trojjediného Boha. Bible popisuje Ježíše jako jednu osobu, ne dvě. Různé texty se zmiňují o božské i lidské přirozenosti, ale mluví pouze o jedné osobě. Pavel popsal Ježíše Krista jako Božího Syna (božská přirozenost), který se narodil z ženy (lidská přirozenost; Ga 4,4). Takto byl Ježíš „způsobem bytí roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl“ (božská podstata), „nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí“ (lidská podstata; Fp 2,6.7).

Kristovu dvojí přirozenost netvoří abstraktní božská moc nebo vliv, který je spojen s jeho lidstvím. Jan řekl: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.“ (J 1,14) Pavel napsal: „Poslal svého vlastního Syna v těle, jako má hříšný člověk.“ (Ř 8,3) Bůh „byl zjeven v těle“ (1 Tm 3,16; 1 J 4,2).

Jednota dvou přirozeností.

Bible někdy popisuje Syna Božího z hlediska jeho lidské přirozenosti. Bůh vykoupil svou církev svou vlastní krví (Sk 20,28; srov. Ko 1,13.14). Na jiných místech Písmo charakterizuje Syna člověka z pohledu jeho božské

přirozenosti (srov. J 3,13; 6,62; Ř 9,5).

Když Kristus přišel na svět, bylo pro něj připraveno „tělo“ (Žd 10,5). Když na sebe vzal lidství, jeho božství obléklo lidství. Nestalo se tak na základě přeměny lidské přirozenosti na božskou nebo božské na lidskou. Nevzdal se své přirozenosti, ale vzal na sebe lidství. Tak se spojilo božství s lidstvím.

Při vtělení Kristus nepřestal být Bohem ani nebyla jeho božská přirozenost zredukována na lidskou přirozenost. Každá přirozenost si zachovala své postavení. Pavel říká: „V něm je přece vtělena všechna plnost božství.“ (Ko 2,9) Při ukřižování zemřela jeho lidská přirozenost, ne jeho božství, neboť to nebylo možné.

Nutnost spojení dvou přirozeností. Pochopení vzájemného vztahu dvou Kristových přirozeností poskytuje důležitý pohled na Kristovo poslání a na naše spasení.

1. Aby smířil lidstvo s Bohem. Jen božsko-lidský Spasitel mohl přinést spasení. Při vtělení na sebe Kristus vzal lidství, aby na věřící mohla být přenesena jeho božská přirozenost. Pro zásluhy krve Boho-člověka mohou mít věřící účast na božské přirozenosti (2 Pt 1,4).

Žebřík v Jákobově snu symbolizuje Krista, který se s námi setkává

tam, kde se nacházíme. Vzal na sebe lidskou přirozenost a zvítězil, abychom i my přijetím jeho přirozenosti mohli zvítězit. Jeho božská ruka se dotýká Božího trůnu, zatímco jeho lidství drží nás a spojuje tak lidi s Bohem a zemi s nebesy.

Spojení božské a lidské přirozenosti činí Kristovu smířcí oběť účinnou. Život bezhříšné lidské bytosti ani život anděla nemohl shladit hříchy lidstva. Vykoupit lidstvo mohl jen božsko-lidský Stvořitel.

2. Aby zahalil božství lidstvím.

Kristus zahalil své božství lidskou přirozeností, odložil svou nebeskou slávu a majestát, aby hříšníci mohli žít v jeho přítomnosti a nebyli zničeni. Ačkoli byl stále Bohem, neprojevoval se jako Bůh (Fp 2,6-8).

3. Aby žil vítězně. Samotné Kristovo lidství by nikdy nemohlo odolat mocným svodům satana. Byl schopen přemoci hřích, protože „v něm je přece vtělena všechna plnost božství“ (Ko 2,9). Spoléhal plně na svého Otce (J 5,19.30; 8,28) a jeho „božská moc spojená s lidstvím dosáhla pro člověka nekonečného vítězství“²³.

Kristova zkušenost vítězného života není jeho výlučnou předností. Nepoužíval žádnou sílu, kterou by nemohlo použít i lidstvo. I my se můžeme „dát prostoupit vši plností Boží“ (Ef 3,19). Skrze Kristovu bož-

skou moc můžeme mít přístup ke všemu, „čeho je třeba k zbožnému životu“.

Klíčem k této zkušenosti víry jsou „vzácná a převeliká zaslíbení“, skrze která se můžeme stát „účastnými božské přirozenosti a uniknout zhoubě, do níž svět žene jeho zvrácená touha“ (2 Pt 1,3,4). Ježíš nabízí tutéž moc, se kterou zvítězil, takže všichni mohou věrně poslouchat a vítězně žít.

Kristus nás povzbuzuje zaslíbením o vítězství: „Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn.“ (Zj 3,21)

Úřady Ježíše Krista

Úřady proroka, kněze a krále byly jedinečné. Obecně vyžadovaly posvěcující obřad pomazání (1 Kr 19,16; Ex 30,30; 2 S 5,3). Proroctví ukazovala na budoucího Mesiáše – Pomazaného, který měl zastávat všechny tyto tři úřady. Kristus koná své dílo jako prostředník mezi Bohem a námi skrze úřad proroka, kněze a krále. Kristus prorok nám zvěstuje Boží vůli, Kristus kněz nás zastupuje před Bohem a zjevuje nám Boha a Kristus král uplatňuje Boží laskavou autoritu nad svým lidem.

Kristus prorok. Bůh zjevil Mojžíšovi Kristův prorocký úřad: „Povolám

jim proroka z jejich bratří, jako jsi ty. Do jeho úst vložím svá slova a on jim bude mluvit vše, co mu přikáží.“ (Dt 18,18) Kristovi současníci poznali, že se tato předpověď naplnila (J 6,14; 7,40; Sk 3,22.23).

Ježíš o sobě mluvil jako o „proroku“ (L 13,33). Zvěstoval s prorockou mocí (Mt 7,29) zásady Božího království (Mt 5. – 7. kap.; 22,36-40) a odhaloval budoucnost (Mt 24, 1-51; L 19,41-44).

Před svým vtělením Kristus svým Duchem naplnil pisatele Bible a zjevil jim proroctví o svém utrpení i o následném oslavení (1 Pt 1,11). Po svém nanebevstoupení se dále zjevoval svému lidu. Písmo praví, že dává svému věrnému ostatku své „svědectví“ – „ducha proroctví“ (Zj 12,17; 19,10; viz kapitola 17 této knihy).

Kristus kněz. Boží slavnostní slib jasně ustanovil Mesiášovo kněžství: „Hospodin přísahal a nebude žet: Ty jsi kněz navěky podle Malkisedekova řádu.“ (Ž 110,4) Kristus nebyl potomek Áronův. Stejně jako Melchisedech i Kristus získal právo být knězem na základě Božího ustanovení (Žd 5,6.10; Žd 7). Jeho prostřednické kněžství mělo dvě fáze: pozemskou a nebeskou.

1. Kristovo pozemské kněžství. Ježíšovu pozemskou službu symbolizo-

vala role kněze u oltáře zápalných obětí. Ježíš byl pro službu kněze dokonale připraven: byl pravý člověk, „povolal ho Bůh“, měl ve věcech náležitých Bohu zvláštní úkol přinášet „dary i oběti za hříchy“ (Žd 5,1.4.10).

Kněz měl smiřovat věřící s Bohem prostřednictvím obětního systému, který představoval způsob dosažení smíření za hřích (Lv 1,4; 4,29.31.35; 5,10; 16,6; 17,11). Proto stále obětování na oltáři zápalných obětí představovalo možnost neustálého smíření.

Tyto oběti však nestačily. Nemohly obětujícího učinit dokonalým, odstranit jeho hříchy nebo očistit svědomí (Žd 10,1-4; 9,9). Byly jen náznakem budoucího dobra (Žd 10,1; srov. 9,9.23.24). Starý zákon říká, že samotný Mesiáš zaujme místo těchto zvířecích obětí (Ž 40,7-9; Žd 10,5-9). Tyto oběti tedy ukazovaly na zástupné utrpení a smiřující smrt Krista Spasitele. On, Beránek Boží, se stal kvůli nám hříchem a zlořečeným; jeho krev nás očisťuje od všech hříchů (2 K 5,21; Ga 3,13; 1 J 1,7; srov. 1 K 15,3).

Během své pozemské služby byl Kristus knězem i obětí. Jeho smrt na kříži byla součástí jeho kněžského díla. Po oběti na Golgotě se jeho přímělná služba soustředila do nebeské svatyně.

2. Kristovo nebeské kněžství. Kněžská služba, kterou Ježíš zahájil na zemi, bude dokončena v nebesích. To, že se na zemi ponížil jako trpící Boží služebník, ho uschopnilo k tomu, aby se stal naším veleknězem v nebesích (Žd 2,17.18; 4,15; 5,2). Proroctví ukazuje, že Mesiáš měl být knězem sedícím na Božím trůnu (Za 6,13). Po vzkříšení byl ponížený Kristus vyvýšen. Nyní náš velekněz „usedl po pravici Božího trůnu v nebesích“ a slouží v nebeské svatyni (Žd 8,1.2; srov. 1,3; 9,24).

Kristus začal svou přímělnou službu hned po svém nanebevstoupení. Vystupující oblak kadidla z chrámové svatyně představil Kristovy zásluhy, modlitby a spravedlnost, která činí naši bohoslužbu a modlitby příjemné Bohu. Kadidlo mohlo být obětováno pouze na rozžhavených uhlících z oltáře zápalných obětí. To ukazuje na úzké propojení přímělné služby a smiřující oběti na oltáři. Tak je Kristovo přímělné dílo založeno na zásluhách jeho úplného smíření skrze oběť.

Kristova přímělna je pro jeho lid povzbuzením: Kristus „přináší dokonalé spasení těm, kdo skrze něho přistupují k Bohu; je stále živ a přímělná se za ně“ (Žd 7,25). Protože je Kristus prostředníkem svého lidu, všechny satanovy žaloby ztratily svůj právní základ (1 J 2,1; srov. Za

3,1). Pavel si klade řečnickou otázku: „Kdo je odsoudí?“ A pak ujišťuje, že Kristus sám je na pravici Boží a přimlouvá se za nás (Ř 8,34). Ježíš potvrzuje svou prostřednickou úlohu slovy: „Amen, amen, pravím vám, budete-li o něco prosit Otce ve jménu mém, dá vám to.“ (J 16,23)

Kristus král. „Hospodin si postavil trůn na nebesích, všemu vládne svou královskou mocí.“ (Ž 103,19) Je samozřejmé, že Syn Boží jako jeden z Trojice má účast na Boží vládě nad celým vesmírem.

Kristus jako Boho-člověk bude vládnout těm, kdo ho přijali jako Pána a Spasitele. „Tvůj trůn, Bože, je na věky věků a žezlo práva je žezlem tvého království.“ (Ž 45,7; Žd 1,8.9)

Kristovo království nebylo zřízeno bez boje, neboť „srocují se králové země, vládcové se spolu umlouvají proti Hospodinu a pomazanému jeho (Mesiáši)“ (Ž 2,2). Ale jejich plány selhaly. Bůh ustanoví Mesiáše na svém trůnu výnosem: „Já jsem ustanovil svého krále na Sijónu, na své svaté hoře!“ On sám prohlásil: „Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil.“ (Ž 2,6.7; Žd 1,5) Jméno krále, který má usednout na trůn Davidův, je „HOSPODIN NAŠE SPRAVEDLNOST“ (Jr 23,5.6). Jeho vláda je jedinečná, protože na nebeském trůnu má vládnout jako kněz i král (Za 6,13).

Anděl Gabriel zvěstoval Marii, že tímto mesiášským vládcem bude Ježíš: „Na věky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce.“ (L 1,33) Jeho králování je znázorněno dvěma trůny symbolizujícími jeho podvojně království. „Trůn milosti“ (Žd 4,16) představuje království milosti; „trůn slávy“ (Mt 25,31) znázorňuje království slávy.

1. Království milosti. Ihned poté, co první člověk zhřešil, bylo ustanoveno království milosti. Existovalo na základě Božího zaslíbení. Vírou se lidé stávali jeho občany. Do smrti Kristovy však nebylo ustaveno plně. Když Ježíš na kříži zvolal „Dokonáno jest!“, byly splněny požadavky pro plán vykoupení a byla podepsána nová smlouva (srov. Žd 9,15-18).

Ježíšovo prohlášení „naplnil se čas a přiblížilo se království Boží“ (Mk 1,15) přímo poukazovalo na království milosti, které mělo být brzy ustanoveno jeho smrtí. Toto království založené na díle vykoupení, ne stvoření, přijímá své občany skrze znovuzrození. Ježíš prohlásil: „Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“ (J 3,5; též 3,3) Přirovnal jeho růst k neobvyčejnému růstu hořčičného zrna a k účinku kvasu na mouku (Mk 4,26-32; Mt 13,33).

Království milosti není možné vidět zvnějšku, ale je patrné jeho působení na srdce věřících. O tomto království učil Ježíš: „Nepřichází tak, abyste to mohli vypožorovat; ani se nedá říci: ‘Hle, je tu’ nebo ‘je tam’! Vždyť království Boží je mezi vámi!“ (L 17,20.21) Řekl, že toto království není z tohoto světa, ale je to království pravdy. „Ty sám říkáš, že jsem král. Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.“ (J 18,37) Pavel řekl, že toto království je Kristovo království „spravedlnosti, pokoje a radosti z Ducha svatého“, do něhož byli věřící přeneseni (Ř 14,17; Ko 1,13).

Ustanovení tohoto království bylo bolestnou zkušeností, která potvrdila, že bez kříže nelze dosáhnout koruny. Ježíš, Mesiáš, Boho-člověk přišel na konci své veřejné činnosti do Jeruzaléma jako právoplatný dědic Davidova trůnu. Seděl na oslátku, jak to bylo židovským zvykem při vjezdu králů (Za 9,9), přijímal spontánní a nadšené projevy podpory zástupů. Při jeho triumfálním vjezdu do svatého města „mohutný zástup“ prostíral na cestu své pláště, aby vytvořily královský koberec. Odsekávali palmové ratolesti a volali: „Hosanna synu Davidovu! Požehnaný, který přichází ve jménu Hos-

podinově!“ (Mt 21,8.9) Tak se naplnilo Zachariášovo proroctví. Nyní se Kristus představil jako mesiášský král.

Žel, jeho nárok na trůn vzbudil odpor. Satanova nenávist proti bezhříšnému králi dosáhla svého vrcholu. Během dvanácti hodin ho obhájci víry – Sanhedrin – tajně zatkli, postavili před soud a odsoudili k smrti.

Při tomto soudu Ježíš veřejně potvrdil, že je Synem Božím a králem svého lidu (L 23,3; J 18,33-37). Jako odpověď na tento svůj nárok byl posměšně oblečen do královského roucha a korunován ne zlatou, ale trnovou korunou (J 19,2). Výsměšně ho „korunovali králem“. Vojáci ho tloukli a posmívali se: „Buď pozdraven, králi židovský!“ (J 19,3) A když ho římský guvernér Pilát představil národu slovy „Hle, váš král!“, jeho vlastní lid ho jednomyslně zavrhl a křičel: „Pryč s ním, pryč s ním, ukřižuj ho!“ (J 19,14.15)

Kristus zřídil své království milosti na základě největšího ponížení – smrti na kříži. Brzy se však jeho pokoření změnilo ve vyvýšení. Po svém nanebevstoupení usedl spolu s Otcem jako Kněz a Král na trůn v nebesích (Ž 2,7.8; viz také Žd 1,3-5; Fp 2,9-11; Ef 1,20-23). Toto uvedení na trůn mu jako Synu Božímu nedalo moc, kterou by před tím ne-

měl. Ale nyní jako Boží i lidský prostředník měl se svou lidskou přirozeností poprvé účast na nebeské slávě a moci.

2. Království slávy. Království slávy bylo představeno na hoře Proměnění. Tam se Kristus zjevil ve své slávě. „Jeho tvář zářila jako slunce a jeho šat byl oslnivě bílý.“ (Mt 17,2) Mojžíš a Eliáš představovali vykoupené. Mojžíš je představitelem těch, kteří zemřeli v Kristu a budou vzkříšeni. Eliáš představoval věřící, kteří budou při druhém příchodu vzati do nebe, aniž by zakusili smrt.

Království slávy bude zřízeno za převratných událostí při Kristově příchodu (Mt 24,27.30.31; 25,31.32). Po soudu, když skončí prostřednické dílo Syna člověka v nebeské svatyni, „Starý dnů“ – Bůh Otec – mu odevzdá „vladařskou moc, slávu a království“ (Da 7,9.10.14). Potom „království, vladařská moc a velikost

všech království pod celým nebem budou dány lidu svatých Nejvyššího. Jeho království bude království věčné a všechny vladařské moci ho budou uctívat a poslouchat.“ (Da 7,27)

Království slávy bude na zemi ustanoveno na konci milenia, když z nebe sestoupí Nový Jeruzalém (Zj 20 a 21). Přijetím Ježíše Krista jako svého Spasitele se můžeme dnes stát občany jeho království milosti a při jeho druhém příchodu občany jeho království slávy. Před námi je život neomezených možností. Život, který Kristus nabízí, není život naplněný neúspěchem, marnými nadějemi a sny, ale je to život růstu, úspěšného putování se Spasitelem. Je to život, ve kterém se stále více projevuje pravá láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrot, věrnost, tichost a sebeovládání (Ga 5,22.23) – tedy plody vztahu, který Ježíš nabízí všem, kdo mu odevzdají svůj život. Kdo dokáže odolat takové nabídce?

Poznámky

1. O 70 týdnech z proroctví Daniela, viz *70 Weeks, Leviticus, and the Nature of Prophecy*, (General Conference of Seventh-day Adventists, 1986), str. 3-127.
2. Pojednání o biblických základech principu „den za rok“, viz William H. Shea, *Selected Studies on Prophetic Interpretation* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1982), str. 56-93.
3. Datování vlády Artaxerxa bylo spolehlivě určeno na základě časových údajů olympiád, Ptolemajového kánonu, Elefantínských papyrů a klínopisných tabulek z Babylóna.
4. Viz také C. Mervyn Maxwell, *God Cares* (Mountain View, CA.: Pacific Press, 1981), I. sv., str. 216-218.
5. Gleason L. Archer, *Encyclopedia of Bible Difficulties* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1982), str. 291.
6. E. G. White, *The Desire of Ages* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1940), str. 530.
7. Skutečnost, že se Písmo o Ježíši Kristu zmiňuje jako o „jednorozeném“ a „prvorozeném“ a že hovoří o dni jeho početí, nijak nepopírá jeho božskou přirozenost a věčnou preexistenci. Výraz „jednorozený“ (J 1,14; 1,18; 3,16; 1 J 4,9) pochází z řeckého výrazu *monogenes*. Biblické použití výrazu *monogenes* naznačuje, že tento výraz znamená i „jedinečný“, „ojedinělý“, „zvláštní“ ve významu neopakovatelného vztahu, ne zařazení v čase. Například Izák je v Písmu nazván „Abrahamovým jednorozeným synem“, i když jím nebyl, ba ani ne jeho prvorozeným synem (Gn 16,16; 21,1-21; 25,1-6). Izák byl jedinečným synem, jediným svého druhu, určeným za Abrahamova následníka. „Ježíš Kristus, preexistentní Bůh, božské tvořivé Slovo, se ve svém vtělení stal v jedinečném smyslu Božím Synem, proto je označen jako ‘monogenes’ (jednorozený), tedy jediný svého druhu, výjimečný v mnohých aspektech svého bytí a života. Nikdo z lidí nebyl tak dokonale uzpůsobený, neměl tak jedinečný vztah k Bohu, ani nevykonával to, co on. Výraz ‘monogenes’ popisuje tedy vztah mezi Bohem – Otcem a Ježíšem Kristem – Synem, jako jednotlivými osobami Trojice. To je vztah, který patří ke Kristově složité, božsko-lidské osobnosti, v souvislosti s ekonomikou plánu spasení.“ (Committee on Problems in Bible Translation, *Problems in Bible Translation* [Washington, D. C.: Review and Herald, 1954], str. 202.) Podobně je to i v případě, kdy je Kristus nazván „prvorozeným“ (Žd 1,6; Ř 8,29; Ko 1,15.18; Zj 1,5). Tento výraz se netýká času, spíše zdůrazňuje důležitost priority (srov. Žd 12,23). V hebrejské kultuře prvorozený obdržel rodinná práva. Tak i Ježíš Kristus, jako prvorozený z lidí, získal zpět práva, která člověk ztratil. Stal se novým Adamem, novým „prvorozeným“, tedy hlavou lidstva. Biblická zmínka o dni početí Ježíše se zakládá na představě o jednorozených a prvorozených. Mesiášská předpověď: „Ty jsi můj Syn, já jsem tě dnes zplodil“ (Ž 2,7), se podle souvislostí týká Ježíšova vtělení (Žd 1,6), vzkříšení (Sk 13,33; srov. v. 30) anebo nástupu na trůn (Žd 1,3,5).
8. Další důvod vyplývá z pravidel řecké gramatiky. (1) Výraz „Pán“ je použit bez určitého členu. Septuaginta překládá jméno JHVH slovem *kyrios* bez členu. Výraz *kyrios*, který je použit v Novém zákoně, bez členu často označuje Boha, Hospodina (např. Mt 7,21; 8,2.6.25). (2) Jeden člen kvalifikuje dvě podstatná jména. Např. Kristus je představen jako Bůh ve výrazech „příchod slávy velkého Boha a našeho Spasitele Ježíša Krista“ (2 Pt 1,1). (3) Jestliže je v případě dvou substantiv druhé v genitivu bez členu, pro obě substantiva se kvalita jednoho přisuzuje druhému. Podobně tedy, jak se v Ř 1,17.18 hovoří o „Boží spravedlnosti“ a o „Božím hněvu“, i Ježíš je představen jako „Syn Boží“ (L 1,35).
9. E. G. White, „The True Sheep Respond to the Voice of the Shepherd“, *Sings of the Times*, 27. listopad 1893, str. 54.
10. E. G. White, *Patriarchs and Prophets*, str. 34.
11. Adventističtí autoři často používali tyto výrazy pro označení Ježíšova ztotožnění se s lidstvem, ale nikdy ne v tom smyslu, že by Pán Ježíš byl nějakým způsobem hříšný. Oficiální stanovisko křesťanské církve v celých dějinách zastávalo úplnou bezhříšnost Ježíše Krista.
12. Kristus vzal na sebe „stejně duševní i tělesné sklony“ jako jeho současníci (E. G. White,

- „Notes of Travel“, *Advent Review and Sabbath Herald*, 10. únor 1885, str. 81) – lidskou přirozenost oslabenou po stránce „tělesné, duševní i mravní hodnoty“ – i když nešlo o nemravnost, ale o úplnou bezhříšnost (E. G. White, „In All Points Tempted Like As We Are“, *Sings*, 3. prosinec 1902, str. 2; E. G. White, *Desire of Ages*, str. 49).
13. Henry Melvill, v díle *Sermons by Henry Melvill*, C. P. McIlvaine (New York, N. Y.: Stanford and Swords, 1844), str. 47. „Chatrností padlého lidstva“ (innocent infirmities) mýnil hlad, bolest, žal atd. Tento názor na Kristovu přirozenost před pádem a po pádu člověka do hříchu nazval „ortodoxním učením“ (tamtéž).
  14. E. G. White, Letter 8, 1895 v *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, Francis D. Nichol, rev. vyd. (Washington, D. C.: Review and Herald, 1980), 5. sv., str. 1128.1129; cit. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., 7. sv., str. 426.
  15. Cit. E. G. White, „In Gethsemane“, *Signs*, 9. prosinec 1887, str. 3; E. G. White v *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., 7. sv., str. 927.
  16. Brooke F. Wescott, *The Epistle to the Hebrews* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1950), str. 59.
  17. F. F. Bruce, *Commentary on the Epistle to the Hebrews* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1972), str. 85.86.
  18. E. G. White, „The Temptation of Christ“, *Review and Herald*, 1. duben 1875, str. 3.
  19. Philip Schaff, *The Person of Christ* (New York, NY: George H. Doran, 1913), str. 35.36.
  20. Karl Ullmann, *An Apologetic View of the Sinless Character of Jesus*, The Biblical Cabinet; nebo Hermeneutical Exegetical and Philological Library (Edinburgh, Thomas Clark, 1842), 37. sv., str. 11.
  21. E. G. White, „In Gethsemane“, *Signs*, 9. prosinec 1897, str. 3; cit. E. G. White, *Desire of Ages*, str. 266.
  22. E. G. White, Letter 8, 1895, v *SDA Bible Commentary*, 5. sv., str. 1128.1129. Za dob E. G. Whiteové se slovo „Propensity“, z latinského *propensus*, chápalo jako „přirozená náklonnost, sklon“ (*Webster's Collegiate Dictionary*, 3. vyd., [Springfield, MA: G. and C. Merriam Co., 1916]); cit. v *Nuttall's Standard Dictionary of the English Language* (Boston, MA: De Wolfe, Fiske and Co., 1886). Podle Webstera se chápalo jako „dispozice či náchyllost k něčemu (v morálním smyslu); přirozená náchyllost konat dobro nebo zlo; zaměření, tendence“ (*Webster's International Dictionary of the English Language* [Springfield, MA: G. and C. Merriam and Co., 1890]). Henry Melvill, kterého E. G. Whiteová často citovala, napsal: „I když [Kristus] vzal na sebe lidskou přirozenost s chatrností padlého lidstva, nevzal ji s jejími hříšnými sklony. Zde zasáhlo božství. Pannu zastínil Duch svatý, který dovolil, aby plod z jejího života byl poznamenán slabostí, ale zamezil hříšnost. Jeho působením se narodila lidská bytost podřízená bolesti a utrpení, ale přesto čistá a neposkvrněná. Byl to člověk schopný plakat, ale nehrěšit; prožívat úzkost, ale nepáchat nepravost; člověk krajně soucitný s bídou lidí, dalek však toho, aby ji působil.“ (Melvill, str. 47) Viz Tim Poirier, „A Comparison of the Christology of Ellen White and Her Literary Sources“ (nepubl. MS, Ellen G. Whiteová, Inc., General Conference of Seventh-day Adventists, Washington, D. C.).
  23. E. G. White, „Temptation of Christ“, *Review and Herald*, 13. říjen 1874, str. 1; cit. E. G. White v *SDA Bible Commentary*, 7. sv., str. 904.

Bůh, věčný Duch, spolupůsobil s Otcem a Synem při stvoření, vtělení a vykoupení. Inspiroval pisatele Bible. Naplňoval Kristův život mocí. Zve a přesvědčuje lidi. Ty, kteří ho poslechnou, obnovuje a proměňuje k Božímu obrazu. Poslán Otcem a Synem, aby byl vždy s Božími dětmi, obdarovává církev duchovními dary, zmocňuje ji k vydávání svědectví o Kristu a v souladu s Písmem ji uvádí do veškeré pravdy (Gn 1,1.2; L 1,35; 2 Pt 1,21; L 4,18; Sk 10,38; 2 K 3,18; Ef 4,11.12; Sk 1,8; J 14,16-18.26; 15,26.27; 16,7-13).

Základní věroučné výroky, 5

Adventisté sedmého dne věří...

5

Bůh Duch svatý

Ukřižování Ježíšovy následovníky zmátlo, sklíčilo a vyděsilo; zmrtvýchvstání však do jejich života přineslo nové světlo. Když Kristus zlomil okovy smrti, v jejich srdcích znovu zasvitlo království Boží.

V jejich nitru se rozhořelo neuhasitelné nadšení. Zmizely rozdíly, které před několika týdny vytvořily mezi učedníky nepříjemné bariéry. Vzájemně si vyznali své chyby a více se otevřeli Ježíši, svému Králi, který odešel do nebe.

Jednota tohoto kdysi rozptýleného stáde rostla každým dnem, který strávili na modlitbách. Jednoho nezapomenutelného dne chválili Boha. Pojednou prošel jejich středem hluk podobající se hukotu sil-

ného vichru. Na hlavu každého z nich sestoupily ohnivé plameny, jako kdyby se žár v jejich srdcích stal viditelným. Duch svatý na ně sestoupil jako nespoutaný oheň.

Naplnění Duchem nemohli potlačit novou horlivou lásku a radost v Ježíši. Veřejně a s nadšením začali hlásat dobrou zprávu o spasení. Zástupy místních občanů a poutníci z mnoha národů se shromáždili u budovy, protože jejich pozornost upoutal nezvyklý zvuk. Když ve svém vlastním jazyku slyšeli mocná svědectví o Božích předivných činech z úst prostých Galilejců, byli zmateni a naplnění úžasem.

Někteří říkali: „Tomu nerozumíme. Co to znamená?“ Jiní se snažili celou věc přejít slovy: „Jsou opilí!“ „Tak to není!“ zvolal Petr do hluku davu. „Vždyť je teprve devět hodin ráno. Co jste slyšeli nebo viděli, se děje, protože zmrtvýchvstalý Ježíš Kristus byl povýšen na pravici Boží a dává nám nyní Ducha svatého.“ (Sk 2)

Kdo je Duch svatý?

Bible zjevuje, že Duch svatý je osoba, nikoli nějaká neosobní síla. Výroky jako „toto je rozhodnutí Ducha svatého i naše...“ (Sk 15,28) ukazují, že první věřící jej považovali za osobu. Kristus také o něm

mluvil jako o další osobě. Řekl: „On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne.“ (J 16,14) Když Písmo hovoří o trojjediném Bohu, zmiňuje se o Duchu jako o osobě (Mt 28,19; 2 K 13,13).

Duch svatý se projevuje osobně. Trápí se (Gn 6,3), učí (L 12,12), obviňuje (J 16,8 Kral.), vede církve (Sk 13,2), pomáhá a přimlouvá se (Ř 8,26), inspiruje (2 Pt 1,21) a posvěcuje (1 Pt 1,2). Tuto činnost nemůže konat pouhá síla, vliv nebo Boží vlastnost. To může činit jen osoba.

Duch svatý je pravý Bůh

Písmo považuje Ducha svatého za Boha. Petr řekl Ananiášovi, že lhaním Duchu svatému nelhal „lidem, ale Bohu“ (Sk 5,3.4). Ježíš definoval neodpuštělný hřích jako „rouhání proti Duchu svatému“ slovy: „Kdo by řekl slovo proti Duchu svatému, tomu nebude odpuštěno v tomto věku ani v budoucím.“ (Mt 12,31.32) Toto může platit pouze tehdy, je-li Duch svatý Bůh.

Písmo připisuje Duchu svatému božské vlastnosti. On je život. Pavel se o něm zmiňuje jako o „Duchu života“ (Ř 8,2). On je pravda. Kristus jej nazval „Duchem pravdy“ (J 16,13). Výrazy „lásky z Ducha“ (Ř 15,30) a „svatý Duch Boží“ (Ef 4,30) uka-

zuji, že láska a svatost jsou součástí jeho přirozenosti.

Duch svatý je všemohoucí. Dává duchovní dary. „Uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce.“ (1 K 12,11) Je všudypřítomný. „Bude“ s Božím lidem „na věky“ (J 14,16). Nikdo nemůže uniknout jeho vlivu (Ž 139,7-10). Je také vševědoucí, neboť „Duch zkoumá všechno, i hlubiny Boží“ a „nikdo nepoznal, co je v Bohu, než Duch Boží“ (1 K 2,10.11).

Boží činy jsou také spojeny s Duchem svatým. Působil při stvoření i vzkříšení. Jób řekl: „Duch Boží mě učinil, dech Všemohoucího mě oživil.“ (Jb 33,4) Žalmista napsal: „Sesláš-li svého ducha, jsou stvoření znovu.“ (Ž 104,30) Pavel prohlásil: „Ten, kdo vzkřísil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá.“ (Ř 8,11)

Zázrak zpřítomnění božského Krista v Marii nemohl způsobit nějaký neosobní vliv nebo stvořená bytost, ale pouze všudypřítomný osobní Bůh. O Letnicích Duch svatý zpřítomnil Boho-člověka Ježíše ve všech, kdo ho ochotně přijali.

Duch svatý je považován za rovného Otci i Synu v křestní formuli (Mt 28,19), v apoštolském požehnání (2 K 13,13) a v pojednání o duchovních darech (1 K 12,4-6).

Duch svatý a Trojice

Bůh Duch svatý byl od věčnosti třetí osobou Trojice. Otec, Syn a Duch svatý jsou existenčně svébytní. Ačkoli jsou si všichni rovni, existuje v Trojici určité rozdělení funkcí (viz kapitola 2 této knihy).

Pravdě o Bohu Duchu svatém nejlépe porozumíme prostřednictvím Ježíše. Když Duch přichází k věřícím, přichází jako „Duch Kristův“, nepřichází sám od sebe nebo z vlastního pověření. Jeho činnost v dějinách je soustředěna na Kristovo poslání záchrany. Duch svatý působil při Kristově narození (L 1,35), při křtu potvrdil počátek jeho veřejného působení (Mt 3,16.17) a přinesl lidstvu požehnání Kristovy smírné oběti a zmrtvýchvstání (Ř 8,11).

Zdá se, že Duch svatý plní v Trojici funkci vykonavatele. Když Otec dal světu svého Syna (J 3,16), byl Syn počat z Ducha svatého (Mt 1,18-20). Duch svatý přišel naplnit a uskutečnit jejich plán.

Přítomnost Ducha svatého při stvoření ukazuje na jeho aktivní účast ve stvořitelském díle (Gn 1,2). Původ a zachování života závisí na jeho působení; jeho odchod znamená smrt. Písmo praví, že kdyby Bůh „svého ducha i dech jen pro sebe stáhl, tu by všechno tvorstvo rázem vyhynulo, člověk by se obrátil

v prach“ (Jb 34,14.15; srov. 33,4). Stopy stvořitelského působení Ducha svatého můžeme vidět v jeho díle nového stvoření v každém člověku, který se otevírá Bohu. Bůh koná své dílo v jednotlivcích skrze Ducha Stvořitele. A tak ve vtělení, stvoření i novém stvoření Duch přichází naplnit Boží záměr.

Zaslíbený Duch

Božím úmyslem bylo, abychom se stali místem, kde by přebýval Duch svatý (viz 1 K 3,16). Hřích Adama a Evy je oddělil od ráje i od trvalé přítomnosti Ducha. Toto oddělení se stále prohlubuje. Rozsah zla před potopou vedl Boha k prohlášení: „Můj Duch se nebude s člověkem věčně zaneprazdňovat.“ (Gn 6,3)

Ve starozákonních dobách Duch zmocňoval jednotlivce k vykonávání zvláštních úkolů (Nu 24,2; Sd 6,34; 1 S 10,6). Občas působil „v lidech“ (Ex 31,3; Iz 63,11). Bezpochyby si skutečně věřící lidé vždycky uvědomovali přítomnost Ducha svatého, ale proroctví předpovídalo vylití Ducha „na každé tělo“ (Jl 3,1) – dobu, kdy se mohutný projev Ducha stane počátkem nového věku.

Dokud svět zůstával v rukou uchvatitele, nemohlo nastat vylití plnosti Ducha. Dříve než k tomu mohlo dojít, musel Kristus vykonat svou po-

zemskou službu a přinést smírnou oběť. Jan Křtitel ukazoval na Kristovu službu jako na službu Ducha, když řekl: „Já vás křtím vodou“, ale „on vás bude křtít Duchem svatým“ (Mt 3,11). Evangelia však nemluví o tom, že by Ježíš křtil Duchem svatým. Jen několik hodin před svou smrtí Ježíš svým učedníkům zaslíbil: „Já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky – Ducha pravdy.“ (J 14,16.17) Obdrželi zaslíbený křest Duchem u kříže? V pátek při ukřižování se neukázala žádná holubice, ale jen temnota a blesky!

Teprve po svém zmrtvýchvstání dechl Ježíš Ducha na své učedníky (J 20,22). Řekl: „Hle, sesílám na vás, co slíbil můj Otec; zůstaňte ve městě, dokud nebudete vyzbrojeni mocí z výsosti.“ (L 24,49) Tuto moc měli přijmout, až „Duch svatý na ně sestoupí a učiní je svědky až na sám konec země“ (Sk 1,8).

Jan píše: „Dosud totiž Duch nebyl dán, neboť Ježíš ještě nebyl oslaven.“ (J 7,39) Předpokladem pro vylití Ducha svatého bylo Otcovo přijetí Kristovy oběti.

Nový věk nastal až tehdy, když náš vítězný Pán usedl na nebeský trůn. Teprve potom mohl seslat Ducha svatého v jeho plnosti. Petr říká, že když „byl vyvýšen na pravici Boží... seslal“ Ducha svatého (Sk 2,33) na

své učedníky, kteří se v toužebném očekávání této události „všichni svorně a vytrvale modlili“ (Sk 1,5.14). O Letnicích, padesát dní po ukřižování na Golgotě, nastala nová éra s plnou mocí přítomnosti Ducha. „Náhle se strhl hukot s nebe, jako když se žene prudký vítr, a naplnil celý dům... všichni byli naplněni Duchem svatým.“ (Sk 2,2-4)

Poslání Ježíše a Ducha svatého byla na sobě zcela závislá. Plnost Ducha svatého se nemohla projevit, dokud Ježíš nesplnil své poslání. A naopak Ježíš byl počat z Ducha (Mt 1,8-21), pokřtěn Duchem (Mk 1,9.10), veden Duchem (L 4,1), skrze Ducha také konal zázraky (Mt 12,24-32), obětoval se na Golgotě mocí Ducha (Žd 9,14.15) a byl Duchem také vzkříšen (Ř 8,11).

Ježíš byl prvním člověkem, který zakusil plnost Ducha svatého. Úžasnou pravdou je, že náš Pán je ochoten vylít svého Ducha na všechny, kteří po něm upřímně touží.

Poslání Ducha svatého

Večer před Ježíšovou smrtí učedníky velice zarmoutila Kristova slova o jeho blízkém odchodu. On je však hned také ujistil, že přijmou Ducha svatého jako jeho osobního zástupce. Nezůstanou opuštěni jako sirotci (J 14,18).

Původ poslání. Nový zákon představuje Ducha svatého jedinečným způsobem. Je jmenován „Duchem Ježíšovým“ (Sk 16,7), „Duchem jeho Syna“ (Ga 4,6), „Duchem Božím“ (Ř 8,9), „Duchem Kristovým“ (Ř 8,9; 1 Pt 1,11) a „Duchem Ježíše Krista“ (Fp 1,19). Kdo však poslal Ducha svatého – Ježíš Kristus nebo Bůh Otec?

Když Kristus odhalil původ poslání Ducha svatého ve ztraceném světě, zmínil se o dvou zdrojích. Především mluví o Otci: „Já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce.“ (J 14,16; 15,26 – „od Otce“) Křest Duchem svatým nazval „zaslíbením Otcovým“ (Sk 1,4). Na druhém místě se zmiňuje o sobě: „Pošlu ho [Ducha] k vám.“ (J 16,7) Takto Duch svatý vychází od Otce i Syna.

Jeho poslání světu. Uznat, že Kristus je Pánem, můžeme jedinečně pod vlivem Ducha svatého. „Nikdo nemůže říci ‘Ježíš je Pán’, leč v Duchu svatém.“ (1 K 12,3)

Je nám dáno ujištění, že skrze Ducha svatého Kristus, který je „pravým světlem“, osvěcuje „každého člověka přicházejícího na svět“ (J 1,9). Jeho posláním je „přesvědčit svět o hříchu, spravedlnosti a soudu“ (J 16,8).

Za prvé, Duch svatý v nás probouzí hluboké přesvědčení o hříchu,

zvláště o hříchu nepřijetí Krista (J 16,9). Za druhé, Duch všechny vybízí k přijetí Kristovy spravedlnosti. Za třetí, Duch nás před soudem varuje tím, že v hříchem zatmělé mysli probouzí poznání nutnosti pokání a obrácení.

Jestliže jsme činili pokání, můžeme být znovuzrozeni skrze křest vodou a Duchem svatým (J 3,5). Protože v nás přebývá Duch Kristův, začneme žít novým životem.

Jeho působení na věřící. Většina textů o Duchu svatém se týká jeho vztahu k Božímu lidu. Jeho posvěcující vliv vede k poslušnosti (1 Pt 1,2), ale nikdo nemůže prožívat trvalou přítomnost Ducha bez splnění určitých podmínek. Petr prohlásil, že Bůh dal Ducha těm, kteří ho poslouchají (Sk 5,32).¹ Proto jsou věřící varováni, aby neodporovali Duchu, nezarmucovali ho a neuhašovali Ducha (Sk 7,51; Ef 4,30; 1 Te 5,19).

Co Duch koná pro věřící?

1. Pomáhá věřícím. V úvodu své promluvy o Duchu svatém jej Kristus nazývá „jiným Přímluvcem“ (J 14,16). Řecké slovo *Paraklétos* se překládá termínem „Pomocník“, „Utěšitel“, „Rádce“ a může také znamenat „Prostředník“ nebo „Obhájce“.

Názvem *Paraklétos* označuje Písmo také Krista. Je naším Obhájcem a Přímluvcem před Otcem. „Toto

vám píšu, děti moje, abyste nehřešili. Avšak zhřeší-li kdo, máme u Otce přímluvce, Ježíše Krista spravedlivého.“ (1 J 2,1)

Kristus jako Přímluvce, Prostředník a Pomocník nás představuje Bohu a zjevuje nám Boha. Podobně nás Duch vede ke Kristu a zjevuje nám Kristovu milost. To také vysvětluje, proč je Duch nazýván „Duchem milosti“ (Žd 10,29). Jedním z jeho největších darů je udělení Kristovy spásné milosti lidem (1 K 15,10; 2 K 6,1).

2. Přináší Kristovu pravdu. Kristus nazýval Ducha svatého „Duchem pravdy“ (J 14,17; 15,26; 16,13). K jeho působení patří také připomínání všeho, co nám Ježíš řekl (J 14,26) a uvedení do „veškeré pravdy“ (J 16,13). Jeho poselství svědčí o Ježíši Kristu (J 15,26). Ježíš řekl: „Nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne.“ (J 16,13.14)

3. Zpřítomňuje Krista. Duch svatý nepřináší jen poselství o Kristu, ale Krista také zpřítomňuje. Ježíš řekl: „Prospěje vám, abych odešel. Když neodejdu, Přímluvce [Duch svatý – J 14,16.17] k vám nepřijde. Odejdu-li, pošlu ho k vám.“ (J 16,7)

Ježíš omezen svým lidstvím nebyl všudypřítomný. Bylo proto užiteč-

né, že odešel. Skrze Ducha může být stále všude. Ježíš řekl: „Já požádám Otce a on vám dá jiného Přímluvce, aby byl s vámi na věky – Ducha pravdy.“ (J 14,16) Ujišťuje učedníky: „[Duch svatý] s vámi zůstává a ve vás bude. Nezanechám vás osiřelé, přijdu k vám.“ (J 14,17.18) „Duch svatý je Kristův zástupce bez lidské přirozenosti a na ní nezávislý.“²

Při vtělení Duch svatý zpřítomnil Krista v člověku – v Marii. O Letnicích Duch zpřítomnil vítězného Krista světu. Kristova zaslíbení „nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu“ (Žd 13,5) a „já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku“ (Mt 28,20) se uskutečňují skrze Ducha. Z tohoto důvodu Nový zákon nazývá Ducha svatého „Duchem Ježíše Krista“, což je termín, který nebyl nikdy použit ve Starém zákoně (Fp 1,19).

Jako Otec a Syn si prostřednictvím Ducha činí příbytek u věřících (J 14,23), tak mohou i věřící přebývat v Kristu jediné skrze Ducha.

4. Vede činnost církve. Protože Duch svatý zpřítomňuje Krista, je na zemi jeho pravým zástupcem. Jako trvalá autorita ve věcech víry a učení vede církev v plném souladu s Biblí. „Výrazným rysem protestantismu – bez něhož by protestantismus neexistoval – je, že Duch svatý je pravým zástupcem nebo nástup-

cem Krista na zemi. Být závislým na organizaci, vůdcích nebo moudrosti lidí znamená postavit lidské na místo Božího.“³

Duch svatý se účastnil správy apoštolské církve. Skrze modlitbu a půst ji vedl při volbě misionářů (Sk 13,1-4). Zvolení jednotlivci byli známí svou otevřeností pro působení Ducha. Kniha Skutků je popisuje jako „naplněné Duchem svatým“ (Sk 13,9.52). To on vedl jejich činnost (Sk 16,6.7). Pavel připomínal starším církve, že byli na své místo ustanoveni Duchem svatým (Sk 20,28).

Duch svatý hrál důležitou roli při řešení vážných problémů, které ohrožovaly jednotu církve. Písmo uvádí rozhodnutí prvního církevního koncilu slovy: „Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše...“ (Sk 15,28)

5. Dává církvi zvláštní dary. Duch svatý udělil Božímu lidu zvláštní dary. V starozákonních dobách „Duch Hospodinův“ sestoupil „na“ jednotlivce a dával jim mimořádnou moc vést a vysvobodovat Izraele (Sd 3,10; 6,34; 11,29 atd.) a schopnost prorokovat (Nu 11,17.25.26; 2 S 23,2). Duch sestoupil na Saula a Davida, když byli pomazáni za vůdce Božího lidu (1 S 10,6.10; 16,13). Některé lidi Duch uschoptil vykonat jedinečné umělecké dílo (Ex 28,3; 31,3; 35,30-35).

V době prvotní církve Kristus uděloval církvi své dary prostřednictvím Ducha svatého. Duch svatý rozděloval tyto duchovní dary věřícím podle svého uvážení a pro užitek celé církve (Sk 2,38; 1 K 12,7-11). Dával zvláštní moc potřebnou k hlásání evangelia až do končin země (Sk 1,8; viz kapitola 16 této knihy).

6. Naplňuje srdce věřících. Pavlova otázka učedníkům v Efezu „Když jste uvěřili, přijali jste Ducha svatého?“ (Sk 19,2) je velmi důležitou otázkou pro každého věřícího.

Když Pavel obdržel zápornou odpověď, vložil na tyto učedníky ruce a oni přijali křest Ducha svatého (Sk 19,6).

Tato událost ukazuje, že přesvědčení o hříchu, které působí Duch svatý a život naplněný Duchem jsou dvě odlišné zkušenosti.

Ježíš zdůraznil nezbytnost narození z vody a z Ducha (J 3,5). Těsně před svým nanebevstoupením přikázal, aby noví věřící byli pokřtěni „ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého“ (Mt 28,19). V souladu s tímto příkazem Petr kázal, že „dar Ducha svatého“ je třeba přijmout při křtu (Sk 2,38). I Pavel potvrzuje důležitost křtu Duchem svatým (viz kapitola 14 této knihy) a naléhavě vyzývá, aby věřící „byli naplněni Duchem“ (Ef 5,19).

Naplnění Duchem svatým nás přetvořuje k Božímu obrazu a dílo

posvěcení, které začalo při znovuzrození, dále pokračuje. Bůh nás podle svého milosrdenství zachránil „obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého. Bohatě na nás vylil svého Ducha skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele.“ (Tt 3,5,6)

„Nepřítomnost Ducha činí službu evangelia bezmocnou. Můžeme být vzdělaní, mít talent, výmluvnost i všechny přirozené nebo získané dovednosti, ale bez přítomnosti Ducha Božího nelze nikoho oslovit a žádný hříšník nebude získán pro Krista. Na druhé straně, jsou-li spojeni s Kristem, vlastní-li dary Ducha, pak nejhudší a nejnevzdělanější z jeho učedníků budou mít sílu, která bude působit na srdce. Bůh je učiní nástrojem pro působení nejmocnější autority ve vesmíru.“⁴

Duch je životně důležitý. Všechny změny, které v nás Kristus působí, se dějí působením Ducha svatého. Jako věřící bychom si měli stále uvědomovat, že bez Ducha nedokážeme vykonat nic (J 15,5).

Dnes Duch svatý zaměřuje naši pozornost na největší dar lásky, který Bůh poskytuje ve svém Synu. Naléhá, abychom neodporovali jeho výzvám, ale přijali jediný způsob, jak se smířit se svým milujícím a dobrotivým Otcem.

Poznámky

1. Viz Arnold V. Wallenkampf, <i>New by the Spirit</i> (Mountain View, CA: Pacific Press, 1978), str. 49.50. 2. E. G. White, <i>Desire of Ages</i>, str. 669.	3. LeRoy E. Froom, <i>The Coming of the Comforter</i>, rev. vyd. (Washington, D. C.: Review and Herald, 1949), str. 66.67. 4. E. G. White, <i>Testimonies for the Church</i> (Mountain View, CA: Pacific Press, 1948), sv. 8., str. 21.22.

Co Bible učí

---

o člověku

Bůh je Stvořitel všeho a v Písmu podal spolehlivou zprávu o své stvořitelské činnosti. V šesti dnech Pán stvořil „nebe i zemi“ i všechno pozemské tvorstvo a odpočinul sedmého dne onoho prvního týdne. Tak ustanovil sobotu jako trvalý památník svého dokončeného stvořitelského díla. První muž a žena byli učiněni k Božímu obrazu jako vrcholné dílo stvoření. Obdrželi vládu nad světem a zodpovědnost pečovat o něj. Svět byl po dokončeném stvoření „velmi dobrý“ a zvěstoval Boží slávu (Gn 1,2; Ex 20,8-11; Ž 19,2-7; 33,6.9; 104; Žd 11,3).

Základní věroučné výroky, 6

Adventisté sedmého dne věří...

6

Stvoření

Biblická zpráva je prostá. Na Boží stvořitelský příkaz se okamžitě objevilo „nebe, země, moře a všechno, co je v nich“ (Ex 20,11). V pouhých šesti dnech došlo ke změně od „pusté a prázdné země“ k planetě plné života, hemžící se zcela dospělými tvory a rostlinami. Naše planeta hýřila jasnými, čistými, pestrými barvami, tvary a vůněmi. Všechno svědčilo o jedinečném vkusu a jemném citu pro detail a účel.

Pak Bůh „odpočinul“, přestal pracovat, aby mohl slavit a radovat se. Krása a velebnost těchto šesti dnů se měla navždy připomínat, protože Bůh „odpočinul“, přestal konat. Podívejme se nyní na biblickou zprávu o počátku.

„Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Země byla zahalena vodou a temnotou. Prvního dne Bůh oddělil světlo od temnoty. Světlo nazval dnem a tmu nocí.

Druhého dne Bůh „oddělil vody“, tedy atmosféru od vody, která zůstala na zemi; tak vznikly vhodné podmínky pro život. Třetího dne Bůh shromáždil vody na jedno místo, a tak vznikla souš a moře. Potom Bůh přiřadil holé pobřeží, pahorky a údolí; „země vydala zeleň: rozmanité druhy bylin, které se rozmnožují semeny, a rozmanité druhy stromů, které nese plody se semeny“ (Gn 1,12).

Čtvrtého dne Bůh ustanovil slunce, měsíc a hvězdy „na znamení časů, dnů a let“. Slunce mělo vládnout nad dnem a měsíc nad nocí (Gn 1,14-16).

Pátého dne Bůh stvořil ptáky a mořské živočichy. Učinil je „podle jejich druhu“ (Gn 1,21), což naznačuje, že zvířata, která stvořil, se budou rozmnožovat pouze v rámci svých vlastních druhů.

Šestáho dne Bůh stvořil vyšší formy života zvířat. Řekl: „Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře!“ (Gn 1,24)

Potom jako vrcholný čin stvoření Bůh učinil „člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obra-

zem Božím, jako muže a ženu je stvořil“ (Gn 1,27). „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré.“ (Gn 1,31)

Boží stvořitelské slovo

„Nebesa byla učiněna Hospodino-
vým slovem, dechem jeho úst pak
všechnen jejich zástup.“ (Ž 33,6) Jak
působilo toto stvořitelské slovo?

Stvořitelské slovo a preexistující hmota.

Slova první knihy Mojžíšovy „Bůh řekl“ jsou úvodem k dynamickému Božímu příkazu, který stojí za velkolepými událostmi šesti dnů stvoření (Gn 1,3.6.9.11.14.20.24). V každém příkazu byla stvořitelská energie, která proměnila planetu „pustou a prázdnou“ v ráj. „Co on řekl, to se stalo, jak přikázal, tak vše stojí.“ (Ž 33,9) Vskutku, „Božím slovem byly založeny světy“ (Žd 11,3).

Toto stvořitelské slovo nebylo závislé na preexistující hmotě (tvořilo *ex nihilo*): „Ve víře chápeme, že Božím slovem byly založeny světy, takže to, na co hledíme, nevzniklo z viditelného.“ (Žd 11,3) Ačkoli Bůh někdy použil již existující hmotu – Adam a zvířata byli učiněni ze země a Eva byla zformována z Adamova žebra (Gn 2,7.19.22) – v konečném důsledku byl to Bůh, který stvořil veškerou hmotu.

Zpráva o stvoření

Ohledně zprávy o stvoření v knize Genesis již bylo položeno mnoho otázek. Odporují si obě zprávy o stvoření, které obsahuje první kniha Bible, nebo se shodují? Jsou dny stvoření doslovné, nebo představují dlouhé časové úseky? Byla nebesa – slunce, měsíc a dokonce i hvězdy – stvořena před pouhými 6000 lety?

Zpráva o stvoření. Obě biblické zprávy o stvoření, první v Gn 1,1 – 2,3 a druhá v Gn 2,4-25 se shodují.

První zpráva v chronologickém pořádku popisuje stvoření všech věcí.

Druhá zpráva začíná slovy: „Toto je rodopis nebe a země...“ To je výraz, který se v Genezi používá v úvodu rodokmenu (Gn 5,1; 6,9; 10,1). Tato zpráva popisuje místo člověka ve stvoření. Není přísně chronologická, ale ukazuje, že všechno sloužilo k tomu, aby bylo připraveno prostředí pro člověka.¹ Na rozdíl od první zprávy říká více podrobností o stvoření Adama a Evy a o prostředí, které Bůh vytvořil v zahradě Eden. Navíc nás informuje o podstatě lidství a o Boží vládě. Pouze když tyto dvě zprávy přijmeme jako doslovné a historické, budou se shodovat s ostatními částmi Písma.

Dny stvoření. Dny v biblické zprávě o stvoření jsou doslovné 24 hodinové úseky. Typickým způsobem, jak starozákonní lid Boží vyjadřoval čas, je označení „večer a jitro“ (Gn 1,5.8.13.19.23.31), přičemž se specifikuje začátek dne – večer neboli západ slunce (viz Lv 23,32; Dt 16,6). Neexistuje žádný důvod pro tvrzení, že výraz den znamenal jeden doslovný den například v 3. Mojžíšově a tisíce nebo milióny let v 1. Mojžíšově.

Hebrejské slovo *jom*, je překládané v Genezi 1. kap. výrazem den. Je-li *jom* spojeno s určitým číslem, znamená vždycky doslovný den o 24 hodinách (např. Gn 7,11; Ex 16,1) – to jen potvrzuje, že zpráva o stvoření mluví o doslovných 24 hodinových dnech.

Deset Božích přikázání poskytuje další důkaz, že zpráva o stvoření v Genezi mluví o doslovných dnech. Ve čtvrtém přikázání Bůh říká: „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinku Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci... V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.“ (Ex 20,8-11)

Bůh zde znovu stručně podává zprávu o stvoření. Každý den (*jom*) byl naplněn stvořitelskou činností a týden stvoření pak vyvrcholil sobotou. Sobotní den o 24 hodinách proto připomíná doslovný týden stvoření. Čtvrté přikázání by nemělo smysl, pokud by každý den trval celé věky.²

Ti, kteří citují 2 Pt 3,8, že „jeden den je u Pána jako tisíc let“ a snaží se tak dokázat, že dny stvoření nebyly doslovnými dny o 24 hodinách, přehlíží skutečnost, že tentýž verš končí slovy „tisíc let jako jeden den“. Kdo ve dnech stvoření vidí tisíce let nebo dlouhá neurčitá údobí miliónů nebo dokonce miliard let, zpochybňuje platnost Božího slova – podobně, jak to udělal had v rozhovoru s Evou.

Co je „nebe“? Je pochopitelné, že jsou někteří lidé zmateni verši, které říká, že Bůh „stvořil nebe a zemi“ (Gn 1,1; srov. 2,1; Ex 20,11), ale slunce, měsíc a hvězdy stvořil až čtvrtého dne stvořitelského týdne před 6000 lety (Gn 1,14-19). Začala všechna nebeská tělesa existovat v té době?

Ve stvořitelském týdnu nejde o nebe, kde Bůh přebýval od věčnosti. „Nebe“ v první a druhé kapitole Geneze, se pravděpodobně vztahuje na planety a hvězdy, které jsou nejbližší naší zemi.

Ve skutečnosti země nebyla Kristovým prvním stvořeným dílem, ale pravděpodobněji jeho posledním dílem. Bible popisuje Boží syny, pravděpodobně Adamy všech nepadlých světů, jak se s Bohem setkali v nějaké vzdálené části vesmíru (Jb 1,6-12). Zkoumání vesmírného prostoru neobjevilo dosud žádné obydlené planety. Ty jsou pravděpodobně někde v nekonečném prostoru, mimo dosah našeho hříchem poskvrněného slunečního systému, zajištěny proti infekci hříchu.

Bůh stvoření

Jaký je náš Bůh Stvořitel? Má tato nekončená Osobnost zájem o nás – nepatrné částčky života ve vzdálené části vesmíru? Soustředil se Bůh po stvoření země na větší a lepší věci?

Pečující Bůh. Biblický záznam o stvoření začíná zprávou o Bohu a směřuje k lidem. Ukazuje, že stvořením nebe a země Bůh připravoval pro lidstvo dokonalé prostředí. Člověk, muž a žena, byl jeho vrcholným uměleckým dílem.

Zpráva představuje Boha jako pečlivého projektanta, který má o své stvoření zájem. Vytvořil pro ně zvláštní zahradní domov a svěřil jim odpovědnost za jeho rozvoj. Stvořil lidské bytosti tak, aby s ním mohly

navázat vztah. Neměl to být vynucený, nepřírozený vztah. Stvořil je se svobodou volby a se schopností milovat ho a sloužit mu.

Kdo byl Bohem-Stvořitelem? Na stvoření měli podíl všichni členové Trojice (Gn 1,2.26). Aktivním činitelem však byl Syn Boží, preexistující Kristus. V úvodu své zprávy o stvoření Mojžíš napsal: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.“ Jan měl tato slova na mysli, když popsal Kristovu roli při stvoření takto: „Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest.“ (J 1,1.3) Pak na tomtéž místě Jan plně objasňuje, o kom píše: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.“ (J 1,14) Ježíš byl Stvořitel, na jehož příkaz vznikla země (viz také Ef 3,9; Žd 1,2).

Projev Boží lásky. Jak hluboká je Boží láska! Když Kristus s laskavou péčí klečel u Adama a tvořil ruku prvního člověka, musel vědět, že lidské ruce jej budou jednoho dne týrat a nakonec ho přibijí na kříž. V určitém smyslu se stvoření spojuje s křížem, neboť Kristus Stvořitel byl zabit od počátku světa (Zj 13,8 Kral.). Jeho božské předzvědění³ jej nezastavilo. Pod zlověstným mrakem Golgoty Kristus vdechl do Ada-

ma chřípí dech života, i když věděl, že tento stvořitelský čin jej připraví o jeho vlastní život. Základem stvoření je láska, kterou nedokážeme pochopit.

Smysl stvoření

Láska motivuje všechno, co Bůh činí, neboť on je láska (1 J 4,8). Nestvořil nás jen proto, abychom ho mohli milovat, ale aby také on mohl milovat nás. Jeho láska ho vedla k tomu, že se ve stvoření rozdělil o jeden z největších darů, jaký může dát – život. Naznačuje Bible, co je cílem existence vesmíru a jeho obyvatel?

Zjevovat Boží slávu. Svým stvořeným dílem Bůh zjevuje svou slávu. „Nebesa vypravují o Boží slávě, obloha hovoří o díle jeho rukou. Svoji řeč předává jeden den druhému, noci sděluje poznatky. Není to řeč lidská, nejsou to slova, takový hlas od nich nelze slyšet. Jejich tón zvučí celičkou zemí, zní jejich hovor po širém světě.“ (Ž 19,1-4)

Proč tolik vyvyšovat Boží slávu? Příroda je Božím svědkem. Božím úmyslem je, aby stvořené věci vedly lidi k jejich Stvořiteli. Pavel říká: „Jeho věčnou moc a božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí

o jeho díle, takže nemají výmluvu.“ (Ř 1,20)

Tím, že nás příroda přitahuje k Bohu, poznáváme více Boží vlastnosti, které pak můžeme uplatnit ve svém vlastním životě. Tím, že budeme odrážet Boží charakter, vzdáváme slávu Bohu, a tak plníme účel, pro který jsme byli stvořeni.

Osídlit svět. Stvořitel nechtěl, aby se země stala osamocenou a prázdnou planetou. Měla být obydlena (Iz 45,8). Když první člověk cítil potřebu společníka, stvořil Bůh ženu (Gn 2,22; 1 K 11,9). Proto Bůh vytvořil instituci manželství (Gn 2,22-25). Stvořitel tomuto páru svěřil nejen vládu nad tímto nově stvořeným světem, ale slovy „plodte a množte se“ (Gn 1,28) jim udělil přednost účastnit se na jeho vytváření.

Význam stvoření

Lidé jsou v pokušení přehlížet učení o stvoření. Říkají: „Koho zajímá, jak Bůh stvořil zemi? My spíše potřebujeme vědět, jak se dostat do nebe.“ Avšak učení o Božím stvořitelském díle vytváří „nepostradatelný základ pro křesťanskou a biblickou teologii“⁴. Řada základních biblických pojmů vychází z učení o stvoření.⁵ Vědomí toho, že Bůh stvořil „nebe a zemi“, může ve svých

důsledcích opravdu pomoci člověku nalézt cestu k novému nebi a nové zemi, o níž hovoří Jan ve Zjevení. Jaké důsledky vyplývají z učení o stvoření?

Lék na modloslužbu. Boží stvořitelská moc Boha odlišuje od všech jiných bohů (1 Pa 16,24-27; Ž 96,4.5; Iz 40,18-26; 42,5-9; 44). Máme uctívat Boha, který nás stvořil, a ne bohy, které jsme si udělali sami. Pro svou stvořitelskou moc si zaslouhuje naši úplnou věrnost. Každý vztah, který tuto věrnost narušuje, je modloslužbou a podléhá Božímu soudu. Tak se věrnost Stvořiteli stává záležitostí života nebo smrti.

Základ pravé bohoslužby. Naše bohoslužba je založena na skutečnosti, že Bůh je náš Stvořitel a my jsme jeho stvoření (Ž 95,6). Důležitost této myšlenky je vyjádřena tím, že je obsažena ve výzvě všem obyvatelům země, kteří žijí těsně před Kristovým druhým příchodem – mají se klanět Tomu, „kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7).

Sobota – památník stvoření. Bůh ustanovil sedmý den – sobotu, aby nám každý týden připomínala, že jsme jeho stvoření. Sobota je darem milosti, který hovoří ne o tom, co jsme učinili my, ale co učinil Bůh. Tento

den Bůh zvláštním způsobem požehnal a posvětil, abychom nikdy nezapomněli, že kromě práce má život obsahovat i společenství se Stvořitelem, odpočinek a oslavování předivných Božích stvořitelských skutků (Gn 2,2.3). Stvořitel umístil toto přikázání do středu mravního zákona jako věčné znamení a symbol stvoření, protože chtěl zdůraznit jeho důležitost jako posvátného památníku své stvořitelské moci (Ex 20,8-11; 31,13-17; Ez 20,20; viz kapitola 19 této knihy).

Manželství – Boží ustanovení. Během stvořitelského týdne Bůh vytvořil manželství jako Boží ustanovení. Božím úmyslem bylo, aby toto svaté spojení dvou bytostí bylo nezrušitelné. Muž měl „přilnout ke své ženě“ a měli „se stát jedním tělem“ (Gn 2,24; Mk 10,9; viz také kapitola 22 této knihy).

Základ správného sebehodnocení. Zpráva o stvoření říká, že jsme byli stvořeni k Božímu obrazu. Toto poznání nám umožňuje mít správnou představu o hodnotě jednotlivce. Nenechává prostor pro sebepodceňování. Ve stvoření nám patří jedinečné místo. Máme zvláštní přednost trvalé komunikace se Stvořitelem a možnost se mu stále více podobat.

Základ pravého společenství. Bůh Stvořitel se stává Otcem (Mal 2,10), proto i celé lidstvo je bratrským společenstvím. Je naším Otcem a my jsme jeho děti. Bez ohledu na pohlaví, rasu, vzdělání nebo postavení byli všichni lidé stvořeni k Božímu obrazu. Kdyby to lidé pochopili a řídili se tímto poznáním, pak by přestal existovat rasismus, slepý fanatismus a každá další forma diskriminace.

Osobní správcovství. Protože nás Bůh stvořil, patříme jemu. Z toho vyplývá, že je svatou odpovědností být věrnými správci svých tělesných, duševních i duchovních schopností. Jednání v nezávislosti na Stvořiteli je výrazem nevděčnosti (viz kapitola 20 této knihy).

Odpovědnost za prostředí. Při stvoření Bůh postavil prvního muže a ženu do zahrady (Gn 2,8). Měli obdělávat půdu a „panovat“ nad veškerými druhy zvířat (Gn 1,28). Bůh nám tak svěřil odpovědnost za zachování našeho prostředí.

Důstojnost tělesné práce. Stvořitel žádal Adama, aby zahradu Eden „obdělával a sřezil“ (Gn 2,15). Boží povolání k užitečné práci v dokonalém světě ukazuje, jak důstojná je tělesná práce.

Hodnota hmotného vesmíru. Na konci každého dne stvoření Bůh řekl, že to, co učinil, bylo „dobré“ (Gn 1,10.12.18.21.25). O svém dokončeném díle prohlásil, že je „velmi dobré“ (Gn 1,31). Stvořená hmota proto není ve skutečnosti zlá, ale dobrá.

Lék na pesimismus, samotu a pocit bezvýznamnosti. Zpráva o stvoření ukazuje, že život nevznikl náhodnou evolucí, ale že vše bylo stvořeno s určitým záměrem. Lidé byli stvořeni pro věčně trvající vztah se samotným Stvořitelem. Když pochopíme, že jsme byli stvořeni s určitým záměrem, dostane život smysl. Zmizí bolestná prázdnota a nespokojenost, kterou mnozí lidé pocítují a bude nahrazena Boží láskou.

Svatost Božího zákona. Boží zákon existoval už před pádem do hříchu. I ve svém nepadlém stavu mu byli lidé podřízeni. Varoval před sebezničením, ukazoval hranice svobody (Gn 2,17) a zajišťoval štěstí a mír poddaných Božího království (Gn 3,22-24; viz kapitola 18 této knihy).

Posvátnost života. Život je posvátný proto, že Tvůrce života má stále podíl na vzniku nového lidského života. David velebí Boha za podíl na jeho narození: „Tys to byl, kdo utvořil

mé ledví, v životě mé matky jsi mě utkal. Tobě vzdávám chválu za činy, jež budí bázeň; podivuhodně jsem utvořen... Tobě nezůstala skryta jediná z mých kostí, když jsem byl v skrytosti tvořen a hněten v nejhlubších útrobach země. Tvé oči mě viděly v zárodku, všechno bylo zapsáno v tvé knize.“ (Ž 139,13-16) U Izaiáše se Pán představuje jako Ten, „který tě vytvořil v životě matky“ (Iz 44,24). Jelikož život je Boží dar, musíme si ho vážit: máme mravní povinnost jej chránit.

Boží stvořitelské dílo pokračuje

Dokončil Bůh své stvořitelské dílo? Zpráva o stvoření končí konstatacím: „Tak byla dokončena nebesa i země se všemi svými zástupy.“ (Gn 2,1) Nový zákon potvrzuje, že Boží stvoření bylo ukončeno „od chvíle, kdy stvořil svět“ (Žd 4,3). Znamená to, že Ježíšova stvořitelská energie již nepůsobí? Vůbec ne. Stvořitelské slovo stále různým způsobem působí.

1. Kristus a jeho stvořitelské slovo. Čtyři tisíce let po stvoření řekl setník Kristu: „Řekni jen slovo, a můj sluha bude uzdraven.“ (Mt 8,8) Stejně, jako tomu bylo při stvoření, Ježíš řekl, a sluha byl zdrav. Během Ježíšovy pozemské služby stejná stvořitelská energie, která vnesla

kdysi život do bezduchého Adamova těla, křísila mrtvé a přinášela nový život postiženým, kteří ho prosili o pomoc.

2. Stvořitelské slovo dnes. Svět ani vesmír neexistují ze své vlastní síly. Bůh, který je stvořil, je také udržuje a zachovává. Je to On, kdo „zahaluje nebe mračny, který připravuje zemi deště, který dává na horách růst travě, který zvířatům potravu dává, i krkavčím mláďatům, když křičí“ (Ž 147,8,9; Jb 26,7-14). On všechno udržuje svým slovem a „všechno jím stojí“ (Ko 1,17 Kral.; Žd 1,3).

Každá buňka našeho těla je závislá na Bohu. Každý dech, každý úder srdce, každé mrknutí oka mluví o péči laskavého Stvořitele. „V něm žijeme, pohybujeme se, jsme.“ (Sk 17,28)

Boží stvořitelská moc působila nejen při stvoření, ale také ve vykoupení a obnově. Bůh tvoří nové srdce (Iz 44,21-28; Ž 51,12). Pavel říká: „Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky.“ (Ef 2,10) „Kdo je v Kristu, je nové stvoření.“ (2 K 5,17) Bůh, který ve vesmíru vytvořil tolik galaxií, používá tutéž sílu při proměně nejubožějšího hříšníka ke svému vlastnímu obrazu.

Tato vykupující a obnovující síla není omezena pouze na změnu lid-

ského života. Stejná moc, která původně stvořila nebe a zemi, je znovu po posledním soudu stvoří a učiní z nich nové a velkolepé stvoření – nová nebesa a novou zemi (Iz 65,17-19; Zj 21 a 22).

Stvoření a spasení

V Kristu se setkává stvoření se spasením. On stvořil velkolepý vesmír a dokonalý svět. Mezi stvořením a spasením však existují významné protiklady, ale i podobnosti.

Trvání stvoření. Při stvoření Kristus přikázal a okamžitě se stalo. Stvoření bylo výsledkem moci jeho slova, ne přeměn v dlouhých časových údobích. Bůh všechno stvořil v šesti dnech. Ale proč stvoření trvalo i těchto šest dní? Nemohl promluvit jen jednou a v jediném okamžiku uvést všechno v existenci?

Bůh se možná v těchto šesti dnech radoval z rozvíjení naší planety. Možná tento „prodloužený“ čas souvisí s hodnotou, kterou Bůh dal každé stvořené věci, nebo s jeho přáním ustanovit sedmidenní týden jako model pro střídání práce a odpočinku člověka.

Spasení však nevzniklo pouhým slovem. Proces záchrany lidí trvá tisíciletí. Obsahuje starou a novou smlouvu. Třicet tři a půl let Kristova

pozemského života a takřka 2000 let jeho následující nebeské přímluvné služby. Je to dlouhé časové rozpětí – podle biblické chronologie asi 6000 let od stvoření světa – a lidstvo se dosud nenavrátilo do zahrady Eden.

Kontrast mezi dobou potřebnou pro stvoření a pro nové stvoření ukazuje, že Bůh vždy jedná ve prospěch lidstva. Krátká doba potřebná pro stvoření zjevuje jeho touhu stvořit vyspělé tvory, kteří by se mohli radovat z jeho stvoření. Odhalovat dokončení stvoření tím, že by bylo závislé na procesu postupného vývoje v průběhu dlouhých časových údobí, by neodpovídalo charakteru milujícího Boha. Množství času potřebné na nové stvoření naopak zjevuje Boží lásku a touhu spasit co nejvíce lidí (2 Pt 3,9).

Kristovo stvořitelské dílo. V Edenu Kristus vyslovil stvořitelské slovo. V Betlémě „Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi“ (J 1,14) – Stvořitel se stal součástí stvoření, a tak se snížil až k nám! Ačkoli nikdo z lidí nebyl svědkem Kristova stvoření světa, mnozí byli svědky jeho moci, která dala zrak slepému (J 9,6.7), řeč němému (Mt 9,32.33), zdraví malomocným (Mt 8,2.3) a život mrtvým (J 11,14-45).

Kristus přišel jako druhý Adam, jako nový počátek lidstva (Ř 5). Kristus dal lidem v Edenu strom života, ale člověk jej přibil na dřevě Golgoty. V ráji byl člověk krásný, stvořený k obrazu Božímu, na Golgotě však visel zesláblý Člověk jako zločinec. V oba pátky, při stvoření i ukřižování, zvěstoval výrok „dokonáno jest“ (Gn 2,2; J 19,30) dokončení stvořitelského díla. První část Kristus vykonal jako Bůh, druhou jako člověk; první v plné síle, druhou v lidském utrpení; první na čas, druhou pro věčnost; to první podlehlo pádu, to druhé přineslo vítězství nad satanem.

Kristovy dokonalé, božské ruce daly nejdříve člověku život; a byly to ruce Kristovy, probodené a zkrvavené, které člověku dají život věčný, neboť člověk byl nejen stvořen, ale může se také stát novým stvořením. Obě stvoření jsou dílem Kristovým. Žádné z nich není výsledkem přirozeného vývoje.

Tím, že jsme byli stvořeni k Božímu obrazu, jsme byli povoláni k tomu, abychom oslavovali Boha. Bůh zve každého z nás, jako korunní dílo svého stvoření, abychom s ním vstoupili do společenství a denně hledali Kristovu obnovující moc, abychom tak byli schopni lépe zrcadlit jeho obraz k Boží slávě.

Poznámky

1. L. Berkhof, *Systematic Theology*, 4. rev. vyd. (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1941), str. 182.
2. I kdybychom připustili, že každý den stvoření trval jen tisíc let, způsobilo by to problémy. V tom případě by už Adam večer šestého „dne“ – tj. na konci prvního „dne“ svého života byl mnohem starší, než jaký věk mu přisuzuje Písmo (Gn 5,5). Viz Jemison, *Christian Beliefs*, str. 116.117.
3. Viz 4. kapitolu této knihy.
4. „Stvoření“, *SDA Encyclopedia*, str. 357.
5. Tamtéž. Arthur J. Ferch, „What Creation Means to Me“, *Adventist Review*, 9. říjen 1986, str. 11-13.

Muž a žena byli stvořeni k Božímu obrazu, vybaveni individualitou a schopností svobodně myslet a jednat. I když byli stvořeni jako svobodné bytosti, jsou závislí na Bohu životem, dýcháním a vším ostatním. Každý člověk je nedělitelnou jednotou tělesných, duchovních a duševních projevů. Když naši první rodiče neuposlechli Boha, popřeli svou závislost na něm, a ztratili tím své vznešené postavení pod Boží vládou. Boží obraz v nich byl porušen, a oni se stali kořistí smrti. Jejich potomci dědí tuto padlou přirozenost s jejími následky, rodí se se slabostmi a náklonnostmi ke zlému. Bůh však v Kristu smířil svět se sebou a svým Duchem obnovuje ve smrtelných lidech činících pokání obraz jejich Tvůrce. Stvořeni k Boží slávě jsou povoláni milovat Boha, milovat se navzájem a starat se o své životní prostředí (Gn 1,26-28; 2,7; Ž 8,4-8; Sk 17,24-28; Gn 3; Ž 51,7; Ř 5,12-17; 2 K 5,19.20; Ž 51,12; 1 J 4,7.8.11.20; Gn 2,15).

Základní věroučné výroky, 7

Adventisté sedmého dne věří...

7

Přirozenost člověka

Bible říká: „I řekl Bůh: ‘Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby.’“ (Gn 1,26) Bůh své vrcholné dílo nestvořil pouhým slovem, ale s láskou se sklonil, aby z prachu země vytvořil novou bytost.

Ani ten nejlepší pozemský sochař by nikdy nevytvořil tak dokonalou bytost. Možná by Michelangelo dokázal ztvárnit úžasný vzhled, ale kdo by byl schopen vytvořit takové tělo, které by bylo z hlediska anatomie i fyziologie dokonale připravené pro svou funkci, a přitom bylo i krásné?

Bůh své dokonalé dílo neskončil vytvořením každého vlasu, oční řasy nebo nehtu. Člověk neměl být pou-

ze mrtvou sochou, ale měl žít, mysl, tvořit a růst ve slávě.

Stvořitel se sklonil k tomuto velkolepému dílu a „vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.“ (Gn 2,7; srov. 1,26) Bůh viděl, že člověk potřebuje společenství. Proto mu učinil „pomoc jemu rovnou“. Uvedl na Adama „hluboký spánek“, v němž vyňal Adamovi jedno z žeber a učinil z něho ženu. (Gn 2,18.21.22) „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.“ Pak jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“ (Gn 1,27.28) Adam a Eva obdrželi domov v zahradě, která byla mnohem krásnější než nejmodernější přepychové domy. Byly tam stromy, vinná réva, květiny, pahorky a údolí. Všechnu tu krásu učinil sám Stvořitel. Byly tam také dva zvláštní stromy, strom života a strom poznání dobrého a zlého. Bůh dovolil Adamovi a Evě svobodně jíst z jakéhokoli stromu kromě stromu poznání dobrého a zlého. (Gn 2,8.9.17)

Tak byla dokončena vrcholná událost stvořitelského týdne. „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré.“ (Gn 1,31)

Původ člověka

Mnozí lidé dnes věří, že lidské bytosti pocházejí z nižších forem života zvířat a jsou výsledkem přírodních procesů, které trvaly miliardy let. Tyto názory však nesouhlasí s biblickou zprávou. Pro biblický pohled na přirozenost člověka je rozhodující fakt, že lidé podléhají procesu degenerace.¹

Bůh stvořil člověka. Počátek existence lidstva má svůj původ u Boha. Bůh řekl: „Učiňme člověka!“ (Gn 1,26) Množné číslo „učiňme“ se vztahuje na trojjediného Boha – Boha Otce, Boha Syna a Boha Ducha svatého (viz kapitola 2 této knihy). Bůh tedy stvořil první lidskou bytost s jasným záměrem (Gn 1,27).

Stvořil člověka z prachu země. Bůh zformoval člověka, „prach ze země“ (Gn 2,7) – použil tedy již existující hmotu. Nepoužil jiné formy života, jako například mořská nebo suchozemská zvířata. Nejdříve každý orgán zformoval a správně umístil; teprve potom vdechl „dech života“, a tak se člověk stal živým tvorem.

Stvořen podle Božího vzoru. Bůh stvořil každého živočicha – ryby, ptáky, zeměplazy, hmyz, savce atd. – „pod-

le jejich druhu“ (Gn 1,21.24.25). Každý druh měl svou vlastní typickou formu a schopnost rozmnožovat se v rámci svého druhu. Člověk však byl stvořen podle Božího vzoru, ne podle vzoru živočišné říše. Bůh řekl: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby!“ (Gn 1,26) V tomto smyslu je jasný rozdíl mezi lidskými bytostmi a říší zvířat. Lukášův rodokmen popisující původ lidské rodiny vyjadřuje tento rozdíl prostě, ale zřetelně – „Adam, který byl Boží“ (L 3,38 Kral.).

Vznešené postavení člověka. Stvoření člověka bylo vrcholem celého tvůrčího díla. Bůh pověřil člověka, stvořeného k obrazu svrchovaného Boha, aby spravoval planetu Zemi a veškerý živočišný život. L. Berkhof o Adamovi říká: „Jeho povinností a předností bylo, aby celou přírodu a všechny stvořené bytosti svěčené jeho vládě podřídil své vůli a záměru tak, aby on a celé jeho panství vyvyšovali všemohoucího Stvořitele a Pána vesmíru (Gn 1,28; Ž 8,4-9).“²

Jednota lidského rodu. Rodokmeny v knize Genesis ukazují, že všechny následující generace po Adamovi a Evě pocházely z tohoto prvního páru. Jako lidé máme všichni stejnou přirozenost, která tvoří gene-

tickou a genealogickou jednotu. Pavel řekl o Bohu: „On stvořil z jednoho člověka všechno lidstvo, aby přebývalo na povrchu země.“ (Sk 17,26)

Další náznaky organické jednoty lidstva vidíme také v biblickém tvrzení, že Adamovo přestoupení přineslo *všem* hřích a smrt, ale skrze Krista byla *pro všechny* zajištěna spása (Ř 5,12.19; 1 K 15,21.22).

Jednota lidské přirozenosti

Jaké jsou charakteristické části lidské bytosti? Tvoří ji několik nezávislých složek jako tělo, duše a duch?

Dech života. Bůh „vytvořil člověka z prachu země a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.“ (Gn 2,7)

Když Bůh proměnil prvky země v živou bytost, „vdechl dech života“ do chřípí Adamova neživého těla. Tento dech života je „dechem Všemohoucího“, tedy to, co dává život (Jb 33,4) – jiskrou života. Mohli bychom to přirovnat k elektrickému proudu, který když proudí různými elektrickými součástkami, mění tichou, šedivou obrazovku v pulzující záplavu barev a dějů, a to vše stisknutím tlačítka barevného televizoru. Elektřina přináší zvuk a pohyb tam, kde předtím nic takového nebylo.

Člověk – živá duše. Co způsobil dech života? Poté co Bůh člověka zformoval z prvků země, byly zde již všechny orgány: srdce, plíce, ledviny, játra, slezina, mozek atd. Všechno bylo dokonalé, ale bez života. Pak Bůh vdechl do této neživé hmoty dech života a „člověk se stal živým tvorem“ (hebr. „duší“).

Biblická rovnice je jednoduchá: prach (prvky) země + dech života = živá duše, tj. živá bytost. Výsledkem spojení prvků země s dechem života je živá bytost neboli duše.

„Dech života“ neobdrželi pouze lidé. Dostal ho každý živý tvor. Bible například přisuzuje dech života zvířatům, která vešla do Noemovy archy, i těm, která tam nevešla (Gn 7,15.22).

Hebrejský termín *nefeš chajjá* byl v Gn 2,7 přeložen slovy „živý tvor“ nebo „živá duše“ (Kral.). Tento výraz neoznačuje výlučně člověka, vztahuje se také na mořské živočichy, hmyz, hady a šelmy (Gn 1,20.24; 2,19).

Nefeš, překládané jako „bytost“ nebo „duše“, pochází z *nafaš*, což znamená „dýchat“. V Novém zákoně je řeckým ekvivalentem výraz *psyché*. „Protože je dýchání nejvýraznějším důkazem života, označuje výraz *nefeš* v podstatě člověka jako živou bytost, osobu“.³ Jestliže se vztahuje na zvířata, jako například ve zprávě

o stvoření, popisuje je jako živé tvory, které stvořil Bůh.

Je důležité si všimnout, že Bible říká, že se člověk *stal* živou duší. Ve zprávě o stvoření nic nenaznačuje, že člověk *dostal* duši – jakýsi druh odděleného bytí, které se při stvoření spojilo s lidským tělem.

Nedělitelná jednota. Pokud chceme správně pochopit podstatu člověka, je zpráva o stvoření nesmírně důležitá. Písmo se svým důrazem na nedělitelnou jednotu člověka na něj pohlíží jako na celek. Jaký vztah má potom duše a duch k lidské přirozenosti?

1. Biblický význam pojmu duše. Jak jsme se již zmínili, je slovo „duše“ ve Starém zákoně překladem hebrejského výrazu *nefeš*. Text Gn 2,7 označuje člověka jako živého tvora poté, co dech života vstoupil do fyzického těla, vytvořeného z prvků země. „Podobně začíná existovat nová duše, když se narodí dítě. Každá ‘duše’ jako nová jednotka života je jedinečná, tj. odlišná a oddělená od ostatních podobných jednotek. Hebrejský termín *nefeš* je pravděpodobně zdůrazněním této individuality každého živého tvora, která z něj vytváří jedinečnou bytost. V tomto smyslu *nefeš* není část osoby; to je osoba, proto se na mnoha místech toto slovo překládá jako ‘osoba’ (viz

Gn 14,21; Nu 5,6; Dt 10,22; srov. Žalm 3,3) nebo 'sám' (Lv 11,43; 1 Kr 19,4; Iz 46,2 Kral. atd.).

Na druhé straně výrazy jako 'má duše', 'tvá duše', 'jeho duše' atd. jsou obecně řečeno idiomy pro osobní zájmena 'já', 'my', 'ty', 'on' atd. (viz Gn 12,13; Lv 11,43.44; 19,8; Joz 23,14; Ž 3,3; Jr 37,9; atd. – srov. s Kral.). Slovo *nefeš* se vyskytuje ve Starém zákoně 755 krát. Často se překládá jako 'život' (Gn 9,4.5; 1 S 19,5; Jb 2,4.6; Ž 31,14 atd.).

Nefeš se často vztahuje na touhy, záliby, vášeň nebo chuť (Př 23,2; Kaz 6,7). Používá se v souvislosti s láskou (Gn 34,3; Pís 1,7 atd.) a někdy představuje i rozhodnutí člověka, např. v Dt 23,25, kde se překládá jako 'libost', a podobně i v Ž 105,22 (Kral.) a Jr 34,16. V Nu 31,19 je *nefeš* 'zabita' a v Sd 16,30 (míněno 'já') umírá. V Nu 5,2 ('mrtvý') a v Sd 9,6 ('mrtvý člověk') se vztahuje *nefeš* na mrtvolu (viz také Lv 19,28; Nu 9,7.10).

„Řecké slovo *psyché* se v Novém zákoně vyskytuje v podobném smyslu jako *nefeš* ve Starém zákoně. Používá se pro život zvířat i lidí (Zj 16,3). V některých překladech se místo 'duše' překládá 'život' nebo 'životy' (viz Mt 2,20; 6,25; 16,25 atd.). Na některých místech má význam 'lidé' (Sk 7,14; 27,37; Ř 13,1; 1 Pt 3,20 atd.), jinde je rovnocenná

osobnímu zájmenu (viz Mt 12,18; 2 K 12,15 atd.). Někdy se vztahuje na city (Mk 14,34; L 2,35; Ef 6,6) nebo na mysl (Sk 14,2 Kral.; Fil 1,27).“⁴

Psyché není nesmrtelná, ale podléhá smrti (Zj 16,3) a může být zničena (Mt 10,28).

V Bibli se někdy *nefeš* a *psyché* vztahují na celou osobu, jindy na určitou oblast člověka, jako jsou záliby, city, chutě, pocity. Avšak takové použití vůbec nenaznačuje, že by byl člověk učiněn ze dvou oddělených a odlišných částí. Tělo a duše existují společně; tvoří dohromady nedělitelnou jednotu. Duše nemá žádné vědomí existence mimo tělo. Neexistuje žádný biblický text, který by naznačoval, že duše přežívá bez těla jako vědomé bytí.

2. Biblický význam pojmu *duch*.

Zatímco hebrejské slovo *nefeš*, které se překládá jako „duše“, označuje individualitu nebo osobnost, starozákonní hebrejské slovo *ruach*, překládané jako „duch“, se vztahuje na jiskru života, plnou energie, která je pro život jednotlivce nezbytná. Představuje Boží sílu nebo princip života, který lidem dává život.

„*Ruach* se ve Starém zákoně vyskytuje 377 krát a nejčastěji se překládá jako 'duch', 'vítr' nebo 'dech' (Gn 8,1 atd.). Používá se také k označení obnovení života (Sd 15,19), odvahy (Joz 2,11), nálady nebo hněvu (Sd

8,3; Iz 54,6), mravního charakteru (Ez 11,19) a sídla citů (1 S 1,15).

Ve významu 'dech' je *ruach* lidí tožný s *ruach* zvířat (Kaz 3,19). *Ruach* člověka opouští tělo při smrti (Ž 146,4) a vrací se k Bohu (Kaz 12,7; srov. Jb 34,14). *Ruach* se často vztahuje na Ducha Božího, jako v Iz 63,10. Ve Starém zákoně ve vztahu k člověku *ruach* nikdy neoznačuje inteligentní bytí schopné vědomé existence mimo hmotné tělo.

Novozákonním ekvivalentem hebrejského slova *ruach* je *pneuma* – 'duch' – od *pneo*, což znamená 'vát' nebo 'dýchat'. Stejně jako výraz *ruach*, ani slovo *pneuma* neoznačuje nějaké vědomé bytí člověka schopné existovat mimo lidské tělo. Používání tohoto termínu v Novém zákoně ve vztahu k člověku vůbec nenaznačuje takové pojetí. V textech jako Ř 8,15; 1 K 4,21 Kral.; 2 Tm 1,7; 1 J 4,6 *pneuma* označuje 'náladu', 'postoj' nebo 'citové rozpoložení'. Toto slovo se také používá pro označení různých projevů lidské povahy, jako v Ga 6,1; Ř 12,11 atd. Stejně jako *ruach*, tak i *pneuma* člověk při smrti odevzdává Pánu (L 23,46; Sk 7,59). *Ruach* i *pneuma* se vztahuje na Ducha Božího (1 K 2,11.14; Ef 4,30; Žd 2,4; 1 Pt 1,12; 2 Pt 1,21 atd.).⁵

3. Jednota těla, duše a ducha. Jaký je vztah mezi tělem, duší a du-

chem? Jak ovlivňuje tento vztah jednotu člověka?

a) Podvojně spojení. Ačkoli Bible na člověka pohlíží jako na celek, nestanovuje přesně vztah mezi tělem, duší a duchem. Někdy se v textu zaměňují termíny duše a duch. Povšimněme si paralelismu v Mariině projevu radosti po zvěstování: „Duše má velebí Pána a můj duch jása v Bohu, mém spasiteli!“ (L 1,46.47)

Na jednom místě charakterizuje Ježíš člověka jako tělo a duši (Mt 10,28), Pavel pak na jiném místě mluví o člověku jako o těle a duchu (1 K 7,34). V prvním případě se „duše“ vztahuje na vyšší schopnost člověka, pravděpodobně na mysl, prostřednictvím které je člověk ve styku s Bohem. V druhém případě se na tuto vyšší schopnost vztahuje výraz „duch“. V obou případech tělo zahrnuje fyzickou, ale také citovou stránku člověka.

b) Trojitě spojení. Existuje jedna výjimka ze všeobecné charakteristiky člověka jako bytosti, ve které se spojují dvě části. Pavel, který hovořil o podvojně jednotě těla a ducha, také mluvil o trojí jednotě člověka. Říká: „Sám Bůh pokoje nechť vás cele posvětit a zachová vašeho ducha, duši i tělo bez úrazu a poskvrny do příchodu našeho Pána Ježíše Krista.“ (1 Te 5,23) Toto místo vy-

jadřuje Pavlovu touhu, aby z procesu posvěcení nebyla vynechána žádná z těchto lidských stránek.

V tomto případě můžeme chápat „ducha“ jako „vyšší princip inteligence a myšlení, který byl člověku dán a prostřednictvím kterého může Bůh promlouvat svým Duchem (viz Ř 8,16). Obnovením mysli skrze působení Ducha svatého se člověk stává podobný Kristu (viz Ř 12,1.2).

„Duši“, ...na rozdíl od ‘ducha’, si můžeme představit jako tu část lidské přirozenosti, která se projevuje v instinktech, citech a touhách. I tato část přirozenosti člověka může být posvěcena. Když se pod působením Ducha svatého mysl shoduje s Boží myslí a posvěcený rozum ovládne nižší přirozenost, pak se instinkty, které by jinak odporovaly Bohu, podřizují jeho vůli.“⁶

Tělo, které ovládá nízká nebo naopak ušlechtilá přirozenost, označuje fyzickou stavbu – maso, krev a kosti.

Není náhoda, že Pavel zařadil nejprve ducha, potom duši a nakonec tělo. Je-li duch posvěcen, je i mysl pod Boží kontrolou. Posvěcená mysl bude mít zase posvěcující vliv na duši, totiž na touhy, city a emoce. Člověk, ve kterém se uskutečňuje toto posvěcení, nebude zneužívat své tělo a docílí tak dobrého těles-

ného zdraví. Tak se tělo stává posvěceným nástrojem, kterým může křesťan sloužit svému Pánu a Spasiteli. Pavlova výzva k posvěcení zřetelně vychází z principu jednoty lidské přirozenosti a ukazuje, že účinná příprava na Kristův druhý příchod vyžaduje přípravu celé bytosti – ducha, duše i těla.

c) *Nedělitelné a vzájemné spojení.* Je zřejmé, že každý člověk je nerozdělitelně spojen. Tělo, duše a duch jsou úzce propojeny a ukazují na silný vzájemný vztah mezi duchovními, duševními a tělesnými schopnostmi člověka. Nedostatky v jedné oblasti ovlivňují další dvě. Nemocný, nečistý nebo zmatený duch bude mít také škodlivý vliv na citové a fyzické zdraví člověka. Platí ale také, že slabý, nemocný nebo trpící organismus naruší i citové a duchovní zdraví jedince. Vzájemný vliv, jaký na sebe tyto prvky mají, ukazuje, že každý člověk je před Bohem zodpovědný, aby je zachoval v co nejlepším stavu. Takový postoj je důležitou součástí v procesu obnovy k obrazu Stvořitele.

Člověk – obraz Boha

Živé bytosti, které Bůh stvořil šestého dne stvoření, byly učiněny „k obrazu Božímu“ (Gn 1,27 Kral.). Co to znamená být stvořen k Božímu obrazu?

Stvořen k Božímu obrazu a k jeho podobě. Často se říká, že etický a duchovní rozměr člověka zjevuje něco z morální a duchovní povahy Boha. Protože Bible učí, že člověk je nerozlučitelnou jednotou těla, mysli a duše, pak musí i tělesný vzhled člověka nějak odrážet Boží obraz. Ale není Bůh duch? Jak může být duch vůbec spojen s nějakým konkrétním tvarem nebo podobou?

I krátké studium Bible ukazuje, že také andělé jsou duchovními bytostmi podobně jako Bůh (Žd 1,7.14). Přesto se vždy zjevují v lidské podobě (Gn 18,1-19.22; Da 9,21; L 1,11-38; Sk 12,5-10). Je možné, že duchovní bytost má „duchovní tělo“ s konkrétní postavou a vzhledem (srov. 1 K 15,44)?

Bible uvádí, že někteří lidé viděli něco z Boží osoby. Mojžíš, Áron, Nádab a Abíhú a 70 starších viděli jeho nohy (Ex 24,9-11). Ačkoli Bůh odmítl ukázat Mojžíšovi svou tvář, zakryl Mojžíše svými rukama a ukázal se mu zezadu, když procházel kolem něho (Ex 33,20-23). Danieľovi se Bůh zjevil ve vidění o soudu, a to jako Věkovitý, sedící na trůnu (Da 7,9.10). Kristus je popisován jako „obraz Boha neviditelného“ (Ko 1,15) a „výraz Boží podstaty“ (Žd 1,3). Tato místa naznačují, že Bůh je osobní bytost a má osobní podobu. To by nás nemělo překvapit,

protože člověk byl stvořen k Božímu obrazu.

Člověk byl stvořen „níž než andělé“ (Žd 2,7), což znamená, že musel obdržet duševní i duchovní schopnosti. Ačkoli Adam po stvoření nemohl mít zkušenosti, hluboké pochopení a rozvinutý charakter, byl učiněn „přímý“ (Kaz 7,29), což ukazuje na mravní bezúhonnost.⁷ Byl spravedlivý a svatý, protože byl morálním obrazem Boha (srov. Ef 4,24) a byl součástí stvoření, které Bůh prohlásil za „velmi dobré“ (Gn 1,31).

Protože byl člověk stvořen k morálnímu obrazu Boha, byla mu dána příležitost projevit Stvořiteli svou lásku a oddanost. Měl možnost volby jako Bůh, měl svobodu myslet a jednat podle mravních imperativů. Mohl se tedy svobodně rozhodnout milovat a poslouchat, nebo nedůvěřovat a být neposlušný. Bůh riskoval, že člověk učiní nesprávnou volbu, protože pouze se svobodou rozhodování mohl člověk rozvíjet charakter, který by plně ukázal princip lásky, jenž je podstatou samotného Boha (1 J 4,8). Úkolem člověka bylo dosáhnout vrcholnou podobu Božího obrazu – milovat Boha celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí a milovat jiné jako sebe samého (Mt 22,36-40).

Stvoření pro společenství s druhými.

Bůh řekl, že „není dobré, aby člověk byl sám“ (Gn 2,18) a stvořil Evu. Tak jako jsou osoby Trojice vzájemně spojeny vztahem lásky, tak i my jsme byli stvořeni pro společenství přátelství nebo manželství (Gn 2,18). V takovém vztahu máme možnost žít pro druhé. Být opravdu člověkem znamená být orientován na vztah. Rozvoj tohoto aspektu Božího obrazu neoddělitelně patří k souladu a štěstí Božího království.

Stvoření ke správcovství životního prostředí.

Bůh řekl: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi.“ (Gn 1,26) Zde se Bůh jedním dechem zmiňuje o Božím obrazu v člověku i o jeho vládě nad nižším tvorstvem. Pro nižší stvoření byl člověk svým postavením Božím představitelem. Živočišná říše nemůže rozumět Boží svrchovanosti, ale mnohá zvířata jsou schopna milovat člověka a sloužit mu.

David se zmiňuje o vládě člověka: „Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš.“ (Ž 8,7) Nadřazené postavení člověka naznačovalo slávu a čest, kterou byl korunován (Ž 8,6). Jeho

úkolem bylo laskavě vládnout nad světem, a tím zobrazovat nebo odrážet Boží láskyplnou vládu nad vesmírem. Nejsme tedy obětí okolností ovládaných silami prostředí. Bůh nás pověřil úkolem pozitivně přispívat k utváření prostředí tím, že využijeme každé situace, do které jsme postaveni, k naplnění Boží vůle.

Toto pochopení je klíčem ke zlepšení lidských vztahů ve světě plném nestálosti. Je také odpovědí na sobecké využívání přírodních zdrojů země a nerozvážné znečišťování vzduchu a vody, které vede k rychlému zhoršování kvality života. Přijetí biblického pohledu na lidskou přirozenost poskytuje jedinou jistotu vzkvétající budoucnosti.

Stvoření, aby napodoboval Boha.

Protože jsme byli stvořeni k Božímu obrazu, máme jednat podobně jako Bůh. Ačkoli jsme lidé, a ne Bůh, máme ve všech ohledech odrážet obraz svého Tvůrce. Čtvrté přikázání nás vyzývá k této povinnosti. Měli bychom následovat příklad svého Stvořitele – pracovat šest dní v týdnu a odpočinout sedmého dne (Ex 20,8-11).

Stvoření s podmíněnou nesmrtností.

Při stvoření naši první rodiče obdrželi nesmrtnost, která však byla podmíněna poslušností. Tím, že

měli přístup ke stromu života, mohli žít věčně. Jediný způsob, kterým mohli ohrozit svou nesmrtelnost, bylo přestoupení zákazu jíst ze stromu poznání dobrého a zlého. Neposlušnost by vedla ke smrti (Gn 2,17; 3,22).

Pád do hříchu

Adam s Evou zhřešili, přestože byli stvoření dokonalí, k Božímu obrazu a byli postaveni do dokonalého prostředí. Jak došlo k tak radikální a strašné změně?

Původ hříchu. Stvořil-li Bůh dokonalý svět, jak mohl vzniknout hřích?

1. Bůh a původ hříchu. Je Bůh Stvořitel také původcem hříchu? Písmo ukazuje, že Bůh je svou povahou svatý (Iz 6,3) a není v něm žádné nepravosti. „Jeho dílo je dokonalé, na všech jeho cestách je právo, Bůh je věrný a bez podlosti, je spravedlivý a přímý.“ (Dt 32,4) Písmo konstatuje: „Daleko je Bůh od svévole, Všemocný od bezpráví.“ (Jb 34,10) „Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší.“ (Jk 1,13) Bůh nemá rád bezbožnost (Ž 5,5 Kral.; 11,5 Kral.). Původní Boží stvoření bylo „velmi dobré“ (Gn 1,31). Bůh nejen že není původcem hříchu, ale naopak „se stal původcem věčné spásy“ (Žd 5,9).

2. Původce hříchu. Bůh mohl předejít vzniku hříchu tím, že by stvořil vesmír robotů, kteří by konali jen to, k čemu byli naprogramováni. Láska však vedla Boha k tomu, že stvořil bytosti, které mohly na jeho lásku odpovědět svobodně. To však mohou pouze bytosti, které mají možnost svobodné volby.

Tím, že Bůh poskytl svému stvoření tuto svobodu však na sebe vzal riziko, že se některé stvořené bytosti mohou od něj odvrátit. Žel, mezi anděly se stal domýšlivým vysoce postavený Lucifer (Ez 28,17; srov. 1 Tm 3,6). Nespokojen se svým postavením pod Boží vládou (srov. Ju 6), začal toužit po místě, které patřilo samotnému Bohu (Iz 14,12-14). Ve snaze získat vládu nad vesmírem, zaséval tento padlý anděl mezi ostatními anděly nespokojenost a mnoho jich získal na svou stranu. V nebi proto vznikl nebeský konflikt, který skončil tím, že Lucifer, nyní známý jako satan (odpůrce), a jeho andělé byli vypuzeni z nebe (Zj 12,4.7-9; viz také kapitola 8 této knihy).

3. Původ hříchu v lidské rodině. Porážka v nebi satana neodradila. Rozhodl se svádět druhé, aby se připojili k jeho vzpouře proti Boží vládě. Soustředil svou pozornost na právě stvořené lidi. Jak mohl svést Adama a Evu ke vzpouře? Žili přece v doko-

nalém světě a Stvořitel se postaral o naplnění všech jejich potřeb. Jak se mohli stát nespokojenými a přestat důvěřovat tomu, kdo byl zdrojem jejich štěstí? Zpráva o prvním hříchu odpovídá na tuto otázku.

Při svém útoku na první lidské bytosti se satan rozhodl je zaskočit. Přiblížil se k Evě, když byla v blízkosti stromu poznání dobrého a zlého. Satan se jí v podobě hada ptal na Boží zákaz jíst ze stromu. Když Eva potvrdila, že Bůh řekl, že zemřou, budou-li jíst z tohoto stromu, satan zpochybnil Boží zákaz slovy: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ Probudil její zvědavost tvrzením, že Bůh se jí snaží zabránit v nádherné nové zkušenosti: být jako Bůh (Gn 3,4,5). Okamžitě v ní vzkličila pochybnost o Božím slovu. Eva byla zaslepena velkými možnostmi, které ovoce údajně nabízí. Pokušení způsobilo zmatek v její posvěcené mysli. Víru v Boží slovo vystřídala víra v satanovo slovo. Náhle si představovala, že „je to strom s plody dobrými k jídlu, lákavý pro oči, strom slibující vševědoucnost“. Nespokojena se svým postavením Eva podlehlá pokušení být jako Bůh. „Vzala tedy z jeho plodů a jedla, dala také svému muži, který byl s ní, a on též jedl.“ (Gn 3,6)

Eva důvěřovala svým smyslům více než Bohu, a tím se odloučila od

závislosti na Bohu, ztratila své vznešené postavení a padla do hříchu. Pád lidského pokolení byl způsoben ztrátou víry v Boha a jeho slovo. Tato nevěra vedla k neposlušnosti, která narušila vztah a nakonec vedla k odloučení člověka od Boha.

Vliv hříchu. Jaké byly okamžité i dlouhodobé následky hříchu? Jak hřích ovlivnil lidskou přirozenost? Jaký je výhled na odstranění hříchu a zlepšení lidské přirozenosti?

1. Bezprostřední důsledky. Prvním následkem hříchu byla změna v lidské přirozenosti, která ovlivnila mezilidské vztahy, a také vztah k Bohu. Nový radostný zážitek, při kterém se jim otevřely oči, přinesl Adamovi a Evě pocity hanby (Gn 3,7). Místo toho, aby se stali rovnými Bohu, jak to satan sliboval, báli se a snažili se ukrýt (Gn 3,8-10).

Když se Bůh Adama a Evy ptal na jejich hřích, místo aby přiznali svou vinu, snažili se ji svést na toho druhého. Adam řekl: „Žena, kterou jsi mi dal, aby při mně stála, ta mi dala z toho stromu a já jsem jedl.“ (Gn 3,12) Svými slovy obvinil Evu a nepřímou i Boha ze zodpovědnosti za svůj hřích. To jasně ukazuje, jak hřích narušil jeho vztah k vlastní ženě i ke Stvořiteli. Eva pak zase obvinila hada (Gn 3,13).

Hrozné následky ukazují vážnost jejich přestoupení. Bůh zlořečil hadu, kterého satan použil, a odsoudil jej, aby se plazil po břiše, což trvale připomínalo pád do hříchu (Gn 3,14). Ženě Bůh řekl: „Velice rozmnožím tvé trápení i bolesti těhotenství, syny budeš rodit v utrpení, budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ (Gn 3,16) A protože Adam neposlechl Boha, ale svou ženu, byla země zlořečena a on prožíval úzkost a námahu při práci: „Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny. V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat.“ (Gn 3,17-19)

Bůh potvrdil neměnnost svého zákona a znovu také ukázal, že každé přestoupení vede k jisté smrti: „Prach jsi a v prach se navrátiš.“ (Gn 3,19) Svůj rozsudek vykonal tím, že vyhnal přestupníky z rajskeho domova, a tak přerušil jejich přímý styk s Bohem (Gn 3,8). Navíc jim znemožnil jíst ze stromu života, zdroje nesmrtelnosti. Tak se Adam s Evou stali smrtelnými bytostmi (Gn 3,22).

2. Povaha hříchu. Mnohá místa Písma, zvláště zpráva o pádu do hříchu, jasně ukazují, že hřích je morální zlo – důsledek nezávislého

rozhodnutí přestoupit zjevenou vůli Boží (Gn 3,1-6; Ř 1,18-22).

a) Definice hříchu. Hřích je v Bibli definován jako „porušení zákona“ (1 J 3,4), selhání toho, „kdo ví, co je činit dobré, a nečiní“ (Jk 4,17), a také „cokoli není z víry, je hřích“ (Ř 14,23). Širší definice hříchu zní: „Hřích je jakékoli odchýlení se od poznání Boží vůle, kdy člověk buď z nedbalosti nedělá to, co Bůh nařídil, nebo koná to, co výslovně zakázal.“⁸

Hřích nezná neutralitu. Kristus praví: „Kdo není se mnou, je proti mně.“ (Mt 12,30) Nevěřit Kristu je hřích (J 16,9). Hřích je svou povahou absolutní, protože je vzpourou proti Bohu a jeho vůli. Jakýkoli hřích, malý nebo velký, přináší rozsudek „vinen“. „Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem.“ (Jk 2,10)

b) Hříchem jsou myšlenky stejně jako činy. Často se za hřích považují pouze konkrétní a viditelné činy, které porušují zákon. Kristus však řekl, že hněvat se na někoho je porušením šestého přikázání „Nezabiješ!“ (Ex 20,13) a hříšné touhy jsou přestoupením přikázání „Nesmilníš!“ (Ex 20,14). Hříchem proto není pouze zjevná neposlušnost projevená činy, ale také myšlenky a touhy.

c) Hřích a vina. Hřích plodí vinu. Vina v biblickém pohledu znamená, že ten, kdo se dopustil hříchu, zaslouží trest. A protože všichni zhřešili, „celý svět byl před Bohem usvědčen z viny“ (Ř 3,19).

Pokud vinu patřičně neřešíme, ničí naše fyzické, duševní a duchovní schopnosti. Jestliže se vůbec neřeší, v konečném důsledku způsobuje smrt, neboť „mzdou hříchu je smrt“ (Ř 6,23).

Lékem na vinu je odpuštění (Mt 6,12), jehož výsledkem je očistění svědomí a pokoj mysli. Bůh touží dát toto odpuštění kajícímu hříšníkovi. Kristus laskavě volá hříchem obtížené a vinou sužované lidi: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“ (Mt 11,28)

d) Sídlo hříchu. Hřích podle Bible sídlí v srdci – to je místo, které dnes nazýváme mysl. Ze srdce „vychází život“ (Př 4,23). Kristus objasňuje, že myšlenky znečišťují člověka, „neboť ze srdce vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, loupeže, křivá svědectví, urážky“ (Mt 15,19). Srdce ovlivňuje celou bytost – rozum, vůli, citovou i tělesnou stránku. Protože „srdce je ze všeho nejúskočnější, působící zkázu“ (Jr 17,9), můžeme lidskou přirozenost popsat jako porušenou, zkaženou a zcela hříšnou.

3. Vliv hříchu na lidstvo. Někteří lidé se mohou domnívat, že rozsudek smrti je příliš přísný trest za jedení zakázaného ovoce. Závažnost přestoupení však můžeme pouze odhadovat, a to vzhledem k následkům, které měl Adamův hřích na lidstvo.

První syn Adama a Evy se dopustil vraždy. Jejich potomci brzy porušili posvátné manželské spojení tím, že podporovali mnohoženství. Netrvalo dlouho a zemi naplnila špatnost i násilí (Gn 4,8.23; 6,1-5.11-13). Lidé nedbali na Boží výzvu k pokání a reformaci. Pouze osm lidí bylo zachráněno před vodami potopy, která zničila ty, kdo nečinili pokání. Dějiny lidstva po potopě jsou až na několik výjimek smutným záznamem o důsledcích hříšnosti lidské přirozenosti.

a) Všeobecná hříšnost lidstva. Dějiny ukazují, že Adamovi potomci sdílejí hříšnost jeho povahy. V modlitbě David řekl: „Před tebou nikdo z živých není spravedlivý.“ (Ž 143,2; srov. 14,3) „Není člověka, který by nehřešil.“ (1 Kr 8,46) Šalomoun řekl: „Kdo může říci: ‘Zachoval jsem si ryzí srdce, jsem čistý, bez hříchu?’“ (Př 20,9) „Není na zemi člověka spravedlivého, aby konal dobro a nehřešil.“ (Kaz 7,20) I Nový zákon jasně svědčí o tom, že „všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“

(Ř 3,23), a také „říkáme-li, že jsme bez hříchu, klameme sami sebe a pravda v nás není“ (1 J 1,8).

b) Je hříšnost zděděná, nebo získaná? Pavel říká: „V Adamovi všichni umírají.“ (1 K 15,22) Na jiném místě řekl: „Skrze jednoho člověka totiž vešel do světa hřích a skrze hřích smrt; a tak smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili.“ (Ř 5,12)

Zkaženost lidského srdce ovlivňuje celou bytost. V tomto smyslu Jób zvolal: „Kdo dokáže, aby čisté vzešlo z nečistého? Vůbec nikdo!“ (Jb 14,4). David řekl: „Ano, zrodil jsem se v nepravosti, v hříchu mě počala matka.“ (Ž 51,7) A Pavel konstatuje: „Soustředění na sebe je Bohu nepřátelské, neboť se nechce ani nemůže podřídit Božímu zákonu. Ti, kdo žijí jen z vlastních sil, nemohou se líbit Bohu.“ (Ř 8,7.8) Poukazuje na to, že věřící byli před obrácením „svou povahou synové vzpoury“ stejně jako ostatní lidé (Ef 2,2 Kral.).

Ačkoli v dětství získáváme hříšné chování napodobováním, uvedené texty potvrzují, že svou základní hříšnost dědíme. Všeobecná hříšnost lidstva je důkazem, že přirozeně tíhneme ke zlu, nikoli k dobru.

c) Vymýcení hříšného chování. Jak úspěšně si lidé vedou při odstraňování zla ze svého života a ze společnosti?

Každá snaha o dosažení spravedlivého života ve vlastní síle je odsouzena k nezdaru. Kristus řekl, že „každý, kdo hřeší, je otrokem hříchu“. Pouze Boží moc nás může osvobodit z tohoto otroctví. Ježíš nás však ujistil: „Když vás Syn vysvobodí, budete skutečně svobodní.“ (J 8,34.36) Řekl, že můžeme dosáhnout spravedlnosti pouze tím, že budeme „přebývat v něm“, protože „beze mne nemůžete činit nic“ (J 15,5).

Ani apoštol Pavel nedokázal žít spravedlivým životem ve své síle. Znal dokonalou normu Božího zákona, ale nebyl schopen ho dosáhnout. Své úsilí připomíná slovy: „Nepoznávám se ve svých skutcích; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž to, co nenávidím.“ „Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci.“ Pak poukazuje na účinek hříchu v jeho životě: „Jestliže však činím to, co nechci, nedělám to já, ale hřích, který ve mně přebývá.“ Navzdory svým selháním obdivuje Boží dokonalou normu slovy: „Ve své nejvnitřnější bytosti s radostí souhlasím se zákonem Božím; když však mám jednat, pozoruji, že jiný zákon vede boj proti zákonu, kterému se podřizují mé údy. Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti?“ (Ř 7,15. 19.20.22-24).

Pavel nakonec uznal, že potřebuje Boží pomoc, aby mohl vítězit. V Kristu již nežije podle těla, ale začíná nový život podle Ducha (Ř 7,25; 8,1 Kral).

Nový život v Duchu je Boží dar, který proměňuje. Skrže Boží milost my, kteří „jsme byli mrtví pro své viny a hříchy“, se stáváme vítězi (Ef 2,1.3.8-10). Duchovní znovuzrození život natolik proměňuje (J 1,13; 3,5), že můžeme mluvit o novém stvoření – „Co je staré, pominulo, hle, je tu nové!“ (2 K 5,17) Nový život však nevylučuje možnost, že člověk zhřeší (1 J 2,1).

4. Evoluce a pád člověka. Od stvoření satan klame mnohé lidi tím, že zeslabuje jejich důvěru v biblickou zprávu o původu člověka a o jeho pádu. Evoluci bychom mohli nazvat „přirozeným“ lidským názorem, založeným na předpokladu, že život vznikl náhodou a lidé se dlouhým evolučním procesem vyvinuli z nižších forem života. Přirozeným výběrem, kdy přežili jen ti nejsilnější, se vyvinuli do současné podoby. Protože dosud nedosáhli vrcholu svých možností, stále se vyvíjejí.

Stále větší počet křesťanů přijímá teistickou evoluci, která tvrdí, že Bůh použil při stvoření evoluci. Ti, kteří přijímají tento názor, nepokládají první kapitoly Genesis za doslovné, ale pouze za alegorii nebo mýtus.

a) Biblický pohled na člověka a evoluce. Křesťané věřící ve stvoření jsou znepokojeni vlivem, jaký má evoluční teorie na křesťanskou víru. James Orr napsal: „Křesťanství dnes nemusí odolávat útoku na jednotlivé body svého učení..., ale pozitivně formulovanému a zcela protikladnému pohledu na svět, který tvrdí, že spočívá na vědeckých základech, je dovedně sestaven a obhajován a svými základními myšlenkami podrývá kořeny křesťanského systému.“⁹

Bible odmítá alegorický nebo mýtický výklad Geneze. Samotní pisatelé Bible vykládají Genesis 1 – 11 jako skutečné dějiny. Adam, Eva, had a satan, ti všichni jsou považováni za historické postavy v dramatu velkého sporu (viz Jb 31,33; Kaz 7,29; Mt 19,4; J 8,44; Ř 5,12.18.19; 2 K 11,3; 1 Tm 2,14; Zj 12,9).

b) Golgota a evoluce. Evoluce v základní nebo přizpůsobené podobě odporuje základům křesťanství. Jak říká Leonard Verduin: „Na místo příběhu o *pádu* přišel příběh o *cestě vzhůru*.“¹⁰ Křesťanství a evoluce stojí v přímém protikladu. Naši první rodiče buď byli stvořeni k Božímu obrazu a prožili pád do hříchu, nebo nikoli. Pokud tomu tak ale není, proč být vůbec křesťanem?

Nejvíce však evoluci zpochybňuje Golgota. Nedošlo-li k pádu do hříchu, proč by bylo nutné, aby za nás Bůh umíral? Nejen smrt všeobecně, ale především Kristova smrt za nás svědčí o tom, že s lidstvem není vše „v pořádku“. Kdybychom byli odkázáni pouze na sebe, úpadek by se prohluboval a nakonec by lidé zničili sami sebe.

Naše naděje je v Člověku, který visel na kříži. Pouze jeho smrt otevírá možnost lepšího, plnějšího života bez konce. Golgota prohlašuje, že potřebujeme zástupce, který by nás vysvobodil.

c) *Vtělení a evoluce.* Na otázku, zda stvoření, nebo evoluce, dává snad nejlepší odpověď pohled na stvoření člověka z perspektivy inkarnace. Příchod druhého Adama – Krista na svět, to byl Boží stvořitelský čin. Když Bůh mohl vykonat tento vrcholný zázrak, nemusíme pochybovat o tom, že byl schopen stvořit prvního Adama.

d) *Dospělo již lidstvo?* Evolucionisté často poukazují na úžasný vědecký pokrok během několika posledních staletí jako na důkaz, že člověk je strůjcem svého vlastního osudu. Prostřednictvím vědy, která naplňuje jeho potřeby, vyřeší postupem času všechny problémy světa.

Avšak mesiášská role techniky naráží na rostoucí skepticismus, pro-

tože právě technika přivedla naši planetu na pokraj zkázy. Lidstvo na-prosto selhalo, protože nedokázalo zvládnout své hříšné srdce. V důsledku toho celý vědecký pokrok učinil svět pouze mnohem nebezpečnějším.

Zdá se, jako by filozofie nihilismu a zoufalství byla stále pravdivější. Výrok Alexandra Popea „v lidském nitru neustále vzniká naděje“ dnes vyznívá naprázdno. Lépe vystihl skutečnost Jób, když říká, že dny plynou „v naprosté beznaději“ (Jb 7,6). Svět lidí stále upadá. Musel přijít někdo, kdo stál mimo lidské dějiny, vstoupil do nich a vnesl novou skutečnost.

Paprsky naděje. Jak dalece bylo lidstvo zkažené? Na kříži lidé zabili svého Stvořitele – nejstrašnější otcovražda! Bůh však přesto nenechal lidstvo bez naděje.

David uvažoval o postavení člověka ve stvořené přírodě. Nejdříve se přemožen velikostí vesmíru domníval, že je člověk bezvýznamný. Pak si uvědomil pravé postavení lidstva. Když mluvil o současném vztahu člověka k Bohu, řekl: „Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou.“ (Ž 8,6.7; Žd 2,7)

Navzdory pádu do hříchu zůstalo v člověku vědomí lidské důstojnosti. Boží obraz v něm byl narušen, ale ne úplně zničen. Ačkoli člověk padl a je zkažený a hříšný, je stále Božím představitelem na zemi. Nemá božskou přirozenost, a přece má vznešené postavení jako Boží správce pozemského stvoření. Když si to David uvědomil, začal Boha chválit a děkovat mu: „Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vsi zemi!“ (Ž 8,10)

Smlouva milosti

Následkem přestoupení se první lidé stali hříšnými. Již nebyli schopni odolávat satanu. Budou ještě vůbec někdy svobodní, nebo bez pomoci zahynou? Existuje pro ně nějaká naděje?

Smlouva uzavřená při pádu. Dříve než Bůh vynesl rozsudek nad hříchem padlého páru, dal jim naději tím, že jim představil smlouvu milosti. Řekl: „Mezi tebe [satana] a ženu položím nepřátelství, i mezi símě tvé a símě její. Ono ti rozdrtí hlavu a ty jemu rozdrtíš patu.“ (Gn 3,15)

Boží poselství dávalo naději, protože zvěštovalo, že ačkoli satan došel lidstvo pod svůj zhoubný vliv, bude nakonec poražen. Mezi Bo-

hem a lidmi byla uzavřena smlouva. Bůh nejprve zaslíbil, že jeho milost bude chránit lidi před hříchem. Vzbudí nenávisť mezi hadem a ženou, mezi následovníky satana a Božím lidem. Tak se přeruší vztah mezi člověkem a satanem a otevře se cesta pro obnovený vztah s Bohem.

Po staletí pokračoval boj mezi Boží církví a satanem. Tento boj vyvrcholil smrtí Ježíše Krista, který byl prorokovaným zosobněním semene ženy. Na Golgotě byl satan poražen. Ačkoli bylo Símě ženy poraženo, byl původce zla poražen.

Všichni, kdo přijali Boží nabídku milosti, pocítí nepřátelství vůči hříchu, a to jim pomůže zvítězit v boji se satanem. Vírou budou mít podíl na Spasitelově vítězství na Golgotě.

Smlouva ustanovená před stvořením.

Smlouva milosti nevznikla po pádu do hříchu. Písmo odhaluje, že už před stvořením se Trojice dohodla, že v případě pádu do hříchu lidstvo zachrání. Pavel řekl, že Bůh „v něm [v Kristu] nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny a chválili slávu jeho milosti.“ (Ef 1,4-6; srov. 2 Tm 1,9) Petr, když mluvil o Kristově smírné oběti, řekl:

„Byl předem vyhlédnut před stvořením světa.“ (1 Pt 1,20)

Smlouva byla založena na neotřesitelném základě – na zaslíbení a přísaze samého Boha (Žd 6,17). Ježíš Kristus je ručitelem smlouvy (Žd 7,22). Ručitelem je ten, kdo na sebe bere dluh nebo závazek v případě nezaplacení druhou osobou. To, že se Kristus zaručil znamenalo, že kdyby lidstvo padlo do hříchu, on místo nich ponese trest. On zaplatí cenu jejich vykoupení, on přinese oběť smíření za jejich hříchy, on naplní požadavky Božího zákona, který byl porušen. Žádný člověk ani anděl nemohl na sebe vzít tuto odpovědnost. Jen Kristus Stvořitel, představitel lidského rodu, ji mohl nést (Ř 5,12-21; 1 K 15,22).

Syn Boží není pouze ručitelem smlouvy, je také prostředníkem nebo vykonavatelem. Popis jeho poslání jako vtěleného Syna člověka zjevuje tento aspekt jeho role. Řekl: „Sestoupil jsem z nebe, ne abych činil vůli svou, ale abych činil vůli toho, který mě poslal.“ (J 6,38; srov. 5,30,43) Řekl také: „Neboť to je vůle mého Otce, aby každý, kdo vidí Syna a věří v něho, měl život věčný.“ (J 6,40) A dále: „A život věčný je v tom, když poznají tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista.“ (J 17,3) Na konci svého poslání dosvědčil, že

splnil Otcův příkaz: „Já jsem tě oslavil na zemi, když jsem dokonal dílo, které jsi mi svěřil.“ (J 17,4)

Na kříži Ježíš splnil svůj závazek ručitele smlouvy s lidstvem. Jeho zvolání „Dokonáno jest!“ (J 19,30) znamenalo splnění jeho úkolu. Svým vlastním životem zaplatil pohledávky, které vyžadoval přestoupený Boží zákon, a tím kajícím lidem zaručil spasení. V tuto chvíli Kristova krev potvrdila smlouvu milosti. Vírou v jeho smírnou krev jsou kající hříšníci přijati za syny a dcery Boží a stávají se tak dědici věčného života.

Tato smlouva milosti dává najevo nekonečnou Boží lásku k lidstvu. Smlouva vznikla před stvořením světa a byla představena po pádu do hříchu. V té době se Bůh a lidé ve zvláštním smyslu stali partnery.

Obnovení smlouvy. Žel, lidstvo zamítlo velkolepou smlouvu milosti před potopou i po ní (Gn 6,1-8; 11,1-9). Když Bůh opět nabídl svou smlouvu, učinil tak prostřednictvím Abrahama. Znovu potvrdil zaslíbení spasení: „Ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země, protože jsi uposlechl mého hlasu.“ (Gn 22,18; srov. 12,3; 18,18)

Písmo zvláště zdůrazňuje Abrahamovu věrnost podmínkám smlouvy. Abraham uvěřil Bohu a „on mu to

připočetl jako spravedlnost“ (Gn 15,6). Abrahamovo přijetí požehnání smlouvy, která vyvěrala z Boží milosti, bylo závislé na jeho poslušnosti. To ukazuje, že smlouva potvrzuje autoritu Božího zákona (Gn 17,1; 26,5).

Abrahamova víra byla tak velká, že byl nazván „otec všech, kteří věří“ (Ř 4,11). On je Božím příkladem ospravedlnění z víry, které se projevuje poslušností (Ř 4,2.3; Jk 2,23.24). Požehnání smlouvy milosti nepřecházejí automaticky na Abrahamovy tělesné potomky, ale pouze na ty, kdo následují Abrahamův příklad víry. „Syny Abrahamovými jsou lidé víry.“ (Ga 3,7) Každý člověk může prožít zaslíbení spásy, obsažené ve smlouvě, splní-li podmínky: „Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil.“ (Ga 3,29) Z Boží strany byla smlouva na Sínaji (nazývaná také první smlouva) obnověním Abrahamovy smlouvy milosti (Žd 9,1). Izrael ji však překroutil ve smlouvu skutků (Ga 4,22-31).

Nová smlouva. Pozdější místa Písma hovoří o „nové nebo lepší smlouvě“¹¹. Není tomu tak proto, že by se věčná smlouva změnila, ale proto, že (1) Izrael svou nevěností Boží věč-

nou smlouvu změnil v systém skutků; (2) byla spojena s novým zjevením Boží lásky ve vtělení, životě, smrti, zmrtvýchvstání a prostřednické službě Ježíše Krista (srov. Žd 8,6-13); a (3) teprve na kříži byla smlouva potvrzena Kristovou krví (Da 9,27; L 22,20; Ř 15,8; Žd 9,11-22).¹²

Tato smlouva nabízí úžasné věci těm, kdo ji přijímají. Skrze Boží milost jim dává odpuštění hříchů. Nabízí dílo Ducha svatého, který jim napíše deset Božích přikázání do srdce a obnovuje kající hříšníky k obrazu jejich Tvůrce (Jr 31,33). Zkušenost nové smlouvy a nového narození přináší Kristovu spravedlnost a prožití ospravedlnění z víry.

Výsledkem je obnova srdce, která proměňuje jednotlivce, a ti pak přinášejí ovoce Ducha – „lásku, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotu, věrnost, tichost, sebeovládání“ (Ga 5,22.23). Mocí Kristovy spásné milosti mohou žít tak, jak žil Kristus a denně se radovat z toho, co se líbí Bohu (J 8,29). Jedinou nadějí padlého lidstva je přijmout Boží pozvání k uzavření smlouvy milosti. Vírou v Ježíše Krista můžeme prožít tento vztah, který zaručuje, že jsme přijati do jeho království jako Boží děti a Kristovi spoludědicové.

Poznámky

1. V tomto pojednání chápeme biblické učení o člověku v tradičním teologickém významu.
2. Berkhof, *Systematic Theology*, str. 183.
3. „Duše“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 1361.
4. „Duše“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 1061.
5. *Tamtéž*, str. 1064.
6. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7., str. 257.
7. *Tamtéž*, sv. 3., str. 1090.
8. „Hřích“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 1042.
9. James Orr, *God's Image in Man* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1948), str. 3.4.
10. Leonard Verduin, *Somewhat Less than God: The Biblical View of Man* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1970), str. 69.
11. Nový zákon spojuje zkušenost Izraele na Sínaji se Starým zákonem (Ga 4,24,25). Bůh na Sínaji obnovuje svou věčnou smlouvu milosti se svým lidem, který vysvobodil (1 Pa 16,14-17; Ž 105,8-11; Ga 3,15-17). Bůh jim slibuje: „Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země. Budete mi královstvím kněží, pronárodem svatým.“ (Ex 19,5,6; viz Gn 17,7,9,19) Smlouva spočívala ve spravedlnosti na základě víry (Ř 10, 6-8; Dt 30,11-14) a zákon lidé měli mít napsaný v srdci (Dt 6,4-6; 30,14).
Ve smlouvě milosti stále hrozí nebezpečí, že ji věřící změní na systém spásy ze skutků. Apoštol Pavel použil Abrahamovu nedůvěru vůči Bohu – jeho závislost na vlastních skutcích v řešení problémů – jako příklad smlouvy staré (Gn 16; 12,10-20; 20; Ga 4,22-25). Zkušenost s úsilím o spravedlnost ze skutků existovala vlastně od doby, co na svět

přišel hřích a byla porušena věčná smlouva (Oz 6,7).

V dějinách Izraele se většina lidí snažila o „vlastní spravedlnost“ skrze „skutky zákona“ (Ř 9,30 – 10,4). Izraelci žili podle litery, ne podle Ducha (2 K 3,6). Ve snaze o ospravedlnění ze zákona (Ga 5,4) žili pod odsouzením zákona, a tedy v otroctví, ne ve svobodě (Ga 4,21-23). Tak překroutili smluvu ze Sínaje.

Epištola Židům vztahuje první, starou smlouvu na dějiny Izraele od Sínaje, a zjevuje její dočasnou povahu. Vysvětluje, že levitské kněžství mělo být dočasné, protože do příchodu Krista mělo splňovat symbolickou funkci (Žd 9; 10). Žel, mnozí nepostřehli, že obřady jsou bezcenné (Žd 10,1). V době, kdy předobraz nahradila skutečnost a stín odstranila realita, lpět na systému „předobrazů“ znamenalo znetvořit Kristovo skutečné poslání. Proto pisatel použil silné výrazy, aby zdůraznil nadřazenost lepší, nové smlouvy nad smlouvou ze Sínaje.

O staré smlouvě je tedy možné se vyjádřit negativně i pozitivně. Negativně tehdy, když máme na zřeteli to, jak lid překroutil Boží věčnou smlouvu. Pozitivně je možné o ní hovořit tehdy, když máme na zřeteli dočasnou pozemskou službu, skrze kterou Bůh hodlal pomoci lidem po pádu do hříchu. Viz také E. G. White, *Patriarchs and Prophets*, str. 370-373; E. G. White, „Our Work“, *Review and Herald*, 23. červen 1904, str. 8; E. G. White, „A Holy Purpose to Restore Jerusalem“, *Southern Watchman*, 1. březen 1904, str. 142; Hasel, *Covenant in Blood* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1982); srov. Wallenkampf, *Salvation Comes From the Lord* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1983), str. 84-90.

12. Srov. Hasel, *Covenant in Blood*.

Co Bible učí

o spasení

Celé lidstvo je vtaženo do velkého sporu mezi Kristem a satanem, v němž jde o Boží charakter, Boží zákon a Boží svrchovanou vládu nad vesmírem. Tento spor začal v nebi, když jedna ze stvořených bytostí, obdařená možností volby, se začala povyšovat. Stala se satanem, Božím odpůrcem, který do odboje strhl část andělů. Svedl Adama a Evu do hříchu, a tím uvedl Ducha vzpoury na naši zemi. Hřích znetvořil Boží obraz v lidech, narušil pořádek ve stvořeném světě a zapříčinil zkázu celé země potopou. Celé tvorstvo pozoruje náš svět, který se stal jevištěm vesmírného sporu, na jehož konci bude Bůh lásky obhájen. Na pomoc v tomto sporu posílá Kristus svému lidu Ducha svatého a věrné anděly, kteří mají věřící vést, chránit a podporovat na cestě spasení (Zj 12,4-9; Iz 14,12-14; Ez 28,12-18; Gn 3; Gn 6-8; 2 Pt 3,6; Ř 1,19-32; 5,12-21; 8,19-22; Žd 1,14; 1 K 4,9).

Základní věroučné výroky, 8

Adventisté sedmého dne věří...

8

Velký spor

Písmo popisuje vesmírný boj mezi dobrem a zlem, mezi Bohem a sata-nem. Pochopení tohoto sporu, který se týká celého vesmíru, nám pomáhá nalézt odpověď na otázku: Proč přišel Ježíš Kristus na tuto planetu?

Vesmírný pohled na spor

Spor mezi dobrem a zlem, největší z tajemství, začal v nebi. Jak vůbec mohl v dokonalém prostředí vzniknout hřích?

Andělé, bytosti vyššího řádu než lidé (Ž 8,6; Kral.), byli stvořeni proto, aby měli úzké a radostné společenství s Bohem (Zj 1,1; 3,5; 5,11). Mají větší sílu, poslouchají Boží slovo (Ž 103,20) a působí jako služeb-

níci nebo „duchové vyslaní k službě“ (Žd 1,14). Ačkoli jsou pro nás neviditelní, někdy se zjevují v lidské podobě (Gn 18; 19; Žd 13,2). Prostřednictvím jedné z těchto andělských bytostí se do vesmíru dostal hřích.

Počátek sporu. Písmo odhaluje, jak tento vesmírný spor začal. Používá přitom postavu týrského a babylónského krále pro obrazný popis Lucifera. „Lucifer, syn jitřenky,“ zářivý cherub ochránce, přebýval v Boží přítomnosti (Iz 14,12; Ez 28,14).¹ Písmo říká: „Byl jsi věrným obrazem pravzoru, plný moudrosti a dokonale krásný. ...na svých cestách jsi byl bezúhonný ode dne svého stvoření, dokud se v tobě nenašla podlost.“ (Ez 28,12.15)

I když vznik hříchu nelze vysvětlit ani omluvit, jeho kořeny je možné sledovat až k Luciferově pyšce: „Pro svou krásu se stalo tvé srdce domýšlivým, pro svou skvělost jsi zkazil svoji moudrost.“ (Ez 28,17) Lucifer se odmítl spokojit s vyvýšeným postavením, které mu určil Stvořitel. Sobecky zatoužil být rovný samotnému Bohu: „V srdci sis říkal: ‘Vystoupím na nebesa, vyvýším svůj trůn nad Boží hvězdy...s Nejvyšším se budu měřit.’“ (Iz 14,13.14) Toužil sice po Božím postavení, ale nechtěl mít Boží povahu. Chtěl ucho-

pit Boží moc, ale nechtěl milovat jako on. Luciferova vzpoura proti Boží vládě byla prvním krokem v jeho proměně v satana – „odpůrce“.

Satanovo skryté působení zastínilo u mnoha andělů Boží lásku. Vznikající neposlušnost a nespokojenost s Boží vládou vyústila ve vzpouru, ke které se připojila jedna třetina andělských zástupů (Zj 12,4). Byl narušen klid Božího království a „na nebi se strhla bitva“ (Zj 12,7). Původcem boje v nebesích je satan, který je označován jako veliký drak, dávný had a ďábel, který „byl svržen na zem a s ním i jeho andělé“ (Zj 12,9).

Jak byli lidé zataženi do tohoto sporu?

Satan po vyhnání z nebe přenesl svou vzpouru i na naši zemi. V podobě mluvícího hada a se stejnými argumenty, které vedly k jeho vlastnímu pádu, se mu podařilo účinně podkopat důvěru Adama a Evy v jejich Stvořitele (Gn 3,5). Satan vzbudil v Evě nespokojenost s jejím postavením. Byla zaslepena vyhlídkou být rovna Bohu, proto uvěřila slovům pokušitele a zapochybovala o Božím slově. Neposlechla Boží příkaz, jedla ovoce a navedla k tomu také svého manžela. Tím, že věřili slovům hada více než svému Stvořiteli, přestali mu důvěřovat a být mu věrní. Semeno sporu, kte-

rý vznikl v nebi, začalo klíčit i na planetě Zemi (viz Gn 3).

Tím, že satan svedl k hříchu naše první rodiče, je vychytrale připravil o vládu nad zemí. Země se stala jeho sídlem, byl nazván „vládcem tohoto světa“ a odmítl Boha, jeho vládu i mír, který panoval v celém vesmíru.

Důsledky pro lidstvo. Následky boje mezi Kristem a satanem se projevíly velmi brzy – hřích v lidech narušil Boží obraz. Bůh nabídl Adamovi a Evě, a tím i celému lidstvu (Gn 3,15; viz 7. kapitola této knihy), svou smlouvu milosti. Přesto Kain, jejich první dítě, zabil svého bratra (Gn 4,8). Zlo se stále šířilo až do chvíle, kdy zarmoucený Bůh musel o člověku říci, že „každý výtvar jeho mysli i srdce je v každé chvíli jen zlý“ (Gn 6,5).

Bůh použil potopu, aby svět očistila od lidí, kteří nečiní pokání, a potom dal lidstvu novou příležitost začít znovu (Gn 7,17-20). Avšak zanedlouho i potomci věrného Noeho opustili Boží smlouvu. Ačkoli se Bůh zavázal, že již nikdy nezničí zemi potopou, lidé vyjádřili svou nedůvěru vůči Bohu tím, že začali stavět babilónskou věž. Pokoušeli se tak dosáhnout nebe, aby mohli uniknout nové potopě. Tentokrát však Bůh zastavil lidskou vzpouru

tím, že zmátl jejich jednotnou řeč (Gn 9,1.11; 11).

O něco později, ve světě, který téměř zcela odpadl od Boha, Bůh rozšířil svou smlouvu na Abrahama. Skrze něj chtěl požehnat všem národům světa (Gn 12,1-3; 22,15-18). Další generace Abrahamových potomků se však zpronevěřily vůči Boží smlouvě milosti. Chycení do pastí hříchu, pomohli satanovi dosáhnout jeho cíle ve velkém sporu ukřižováním Autora i Ručitele smlouvy, Ježíše Krista.

Země, divadlo vesmíru. Zpráva knihy Jób o kosmickém shromáždění, kterého se účastnili představitelé různých částí vesmíru, nám umožňuje hlouběji nahlédnout do velkého sporu. Zpráva začíná takto: „Nastal pak den, kdy přišli synové Boží, aby předstoupili před Hospodina; přišel mezi ně i satan. Hospodin se satana zeptal: ‘Odkud přicházíš?’ Satan Hospodinu odpověděl: ‘Procházel jsem zemi křížem krážem.’“ (Jb 1,6.7; srov. 2,1-7)

Potom Hospodin řekl toto: „Satan, podívej se na Jóba. Věrně zachovává můj zákon. Je to muž bezúhonný!“ (Jb 1,8)

Když satan namítal: „Ano, on je bezúhonný proto, že se mu vyplatí ti sloužit. Copak ho nechráníš?“, Kristus na tuto námitku odpovídá tím, že

satanovi dovoluje Jób různým způsobem zkoušet; nedovolil mu však vzít Jóbův život (viz Jb 1,9 – 2,7).

Vesmírná perspektiva knihy Jób poskytuje svědectví o velkém sporu mezi Kristem a satanem. Tato planeta je jevištěm, na kterém se odehrává dramatický boj mezi dobrem a zlem. Jak říká Písmo: „Stali jsme se podívanou světu, andělům i lidem.“ (1 K 4,9)

Hřích zničil vztah mezi člověkem a Bohem a „cokoli není z víry, je hřích“ (Ř 14,23). Porušení Božích přikázání je bezprostředním výsledkem nedostatku víry, důkazem narušeného vztahu. Proto má Bůh v úmyslu prostřednictvím plánu spasení obnovit důvěru ve Stvořitele. Toto povede ke vztahu lásky, který se projevuje poslušností. Kristus poznamenal, že láska vede k poslušnosti (J 14,15).

Současnost je dobou bezzákonnosti, kdy se zpochybňují absolutní hodnoty, chválí se nepoctivost, úplatkářství se stalo způsobem života, bují cizoložství a porušují se mezinárodní i osobní dohody. Je naší předností, že můžeme pohlédnout nad tento beznadějný svět až k pečujícímu a všemohoucímu Bohu. Tento širší pohled nám ukazuje důležitost smíření, které přinese Spasitel, a které ukončí tento vesmírný spor.

Vesmírný problém

Co je klíčovou otázkou v tomto boji na život a na smrt?

Boží vláda a zákon. Pro existenci vesmíru je Boží morální zákon stejně nezbytný jako fyzikální zákony, které vše drží pohromadě a udržují v chodu. Hřích je „porušení zákona“ (1 J 3,4) nebo „bezzákonnost“, jak naznačuje řecký výraz *anomia*. Bezzákonnost vzniká na základě odmítnutí Boha a jeho vlády.

Satan odmítá zodpovědnost za bezzákonnost, která ve světě panuje a místo toho obviňuje Boha. Tvrdí, že Boží zákon je svévolný a omezuje svobodu jednotlivce. Satan také obvinil Boha z toho, že není možné zákon zachovávat, protože je v rozporu s nejlepšími zájmy člověka. Prostřednictvím tohoto trvalého a záludného podkopávání zákona se satan snaží svrhnout Boží vládu a zničit samotného Boha.

Kristus a problém poslušnosti. Pokušení, kterým byl Kristus během své pozemské služby vystaven, ukazují vážnost sporu ohledně poslušnosti a podřízení se Boží vůli. Při setkání s těmito pokušeními, které z něj učinily „velekněze milosrdného a věrného“ (Žd 2,17), musel také čelit smrtelně nebezpečnému ne-

příteli. Poté co se Kristus čtyřicet dní postil, satan ho pokoušel, aby proměnil kameny v chléb, a tak dokázal, že je skutečně Boží Syn (Mt 4,3). Stejně jako v ráji satan pokoušel Evu, aby pochybovala o Božím slově, tak chtěl nyní v Kristu vzbudit pochybnost o platnosti toho, co Bůh řekl při křtu svého Syna: „Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil.“ (Mt 3,17) Kdyby nyní vzal Kristus věci do svých vlastních rukou a stvořil z kamene chléb, aby dokázal, že je Božím Synem, ukázal by stejně jako Eva nedostatek důvěry v Boha. Jeho poslání by skončilo nezdařením.

Ale pro Ježíše Krista bylo stále nej důležitější žít podle Otcova slova. Navzdory tomu, že měl velký hlad, odpověděl satanovi slovy: „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ (Mt 4,4)

Při dalším pokusu zvítězit nad Kristem, mu satan ukázal všechna království světa a slíbil: „Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.“ (Mt 4,9) Tím naznačoval, že kdyby to Kristus udělal, znovu by obdržel vládu nad světem, a tak splnil své poslání, aniž by prošel utrpením Golgoty. Ježíš ani na okamžik nezaváhal a v naprosté poslušnosti Bohu mu přikázal: „Jdi z cesty satane.“ Potom

citoval Písmo, nejúčinnější zbraň ve velkém sporu, a řekl: „Hospodinu, svému Bohu, se budeš klanět a jeho jediného uctívat.“ (Mt 4,10) Jeho slova tento boj ukončila. Kristus si uchoval naprostou závislost na Otci a satana porazil.

Rozhodující zkouška na Golgotě.

Tento vesmírný spor vyvrcholil na Golgotě. Když se poslání Ježíše Krista přiblížilo k závěru, satan ještě zesílil své úsilí je překazit. Úspěšně využíval tehdejší náboženské vůdce, jejichž žárlivost na Kristovu popularitu vyvolala takové problémy, že Kristus musel ukončit svou veřejnou činnost (J 11,45-54). Zradou jednoho ze svých učedníků a na základě křivopřísežného svědectví byl Ježíš zatčen, souzen a odsouzen k trestu smrti (Mt 26,63.64; J 19,7). Ve své naprosté poslušnosti zůstal svému Otci věrný až do smrti.

Význam Kristova života i smrti přesahuje omezený horizont lidstva. Ježíš řekl: „Nyní bude vládce tohoto světa [satan] vyvržen ven.“ (J 12,31) „Vládce tohoto světa je již odsouzen.“ (J 16,11)

Vesmírný spor vyvrcholil na kříži. Kristova láska a bezvýhradná poslušnost tváří v tvář satanské krutosti narušily satanovo postavení vládce a zajistily jeho konečný pád.

Spor o pravdu zjevenou v Ježíši Kristu

Dnes se velký spor soustřeďuje kolem autority Ježíše Krista a jde v něm nejen o jeho zákon, ale o celé jeho slovo – Písmo. Současný přístup k výkladu Bible neponechává téměř žádný prostor pro Boží zjevení.² S Písmem se nakládá, jako kdyby se nelišilo od jiných starověkých dokumentů a zkoumá se stejnými kritickými metodami. Vzrůstající počet křesťanů, včetně teologů, již nepovažuje Písmo za Boží slovo, za neomylné zjevení jeho vůle. V důsledku toho se zpochybňuje biblický pohled na osobu Ježíše Krista, jeho přirozenost, narození z panny, jeho zázraky a vzkříšení.³

Nejdůležitější otázka. Když se Pán Ježíš ptal: „Za koho lidé pokládají Syna člověka?“, učedníci odpověděli: „Jedni za Jana Křtitele, druzí za Eliáše, jiní za Jeremiáše nebo za jednoho z proroků.“ (Mt 16,13.14) Jinými slovy, mnoho z jeho současníků ho považovalo za pouhého člověka. V Písmu je dále napsáno, že se Ježíš Kristus zeptal dvanácti: „A za koho mne pokládáte vy?“ Šimon Petr odpověděl: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého.“ Ježíš mu odpověděl: „Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to

nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích.“ (Mt 16,15-17)

Před touto životně důležitou otázkou, kterou položil Kristus svým učedníkům, dnes stojí každý člověk. A odpověď na ni závisí jen na jeho víře ve svědectví Božího slova.

Střed biblického učení. Kristus je středem Písma. Bůh nás zve k tomu, abychom porozuměli pravdě, která je v Ježíši Kristu (Ef 4,21), protože on je pravda (J 14,6). Jednou ze satanových strategií ve vesmírném konfliktu je přesvědčovat lidi o tom, že mohou i bez Ježíše porozumět pravdě. Proto se předkládají nejrozumnější cesty k pravdě, ať už jednotlivě nebo v různém propojení: 1. člověk, 2. příroda a pozorovatelný vesmír, 3. Písmo, 4. církev. Kristus, v Písmu představený jako Stvořitel těchto cest, je všechny přesahuje. I když při zjevování pravdy hrají určitou roli, svůj skutečný význam mají pouze v Kristu, od něhož pocházejí. Oddělíme-li tedy biblické učení od Krista, pak jej nepochopíme jako „cestu, pravdu a život“ (J 14,6). Navrhovat jiné cesty k pravdě patří k povaze a záměrům antikrista. (V řečtině může výraz *antichristos* znamenat nejen „proti“ Kristu, ale i „na místě“ Kristově.) Pokud bude v učení církve Kristus nahrazen nějakým jiným zdrojem pravdy, pak

satan dosáhne svého cíle – odvést pozornost od Toho, kdo je jedinou nadějí lidstva.

Funkce křesťanské teologie. Vesmírný pohled odhaluje satanův pokus odstranit Krista z postavení, které mu náleží ve vesmíru i v poselství o pravdě. Teologie, definovaná jako studium o Bohu a jeho vztahu k jeho stvoření, musí vykládat celé učení v Kristově světle. Posláním křesťanské teologie je probouzet důvěru v autoritu Božího slova a nahradit všechny ostatní cesty k pravdě Kristem. Pokud to křesťanská teologie činí, slouží tak dobře církvi, protože jde až ke kořenům vesmírného sporu, odhaluje ho a čelí mu jediným nezvratným argumentem – Kristem, jak ho zjevuje Písmo. Pak Bůh může použít teologii jako účinný nástroj, který by pomohl lidstvu v odporu proti satanovu úsilí na zemi.

Význam učení

Učení o velkém sporu odhaluje zápas, který se týká každého člověka na světě i celého vesmíru. Písmo říká: „Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla.“ (Ef 6,12)

Probouzí neustálou bdělost. Pochoopení tohoto učení přesvědčuje člověka o potřebě bojovat se zlem. Uspět je možné pouze v závislosti na Ježíši Kristu, Veliteli zástupů, který je „silný a mocný, Hospodin udatný válečník“ (Ž 24,8; Kral.). Jak říká apoštol Pavel, přijetí Kristovy vítězné strategie vyžaduje vzít „na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. Stůjte tedy ‘opásáni kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obuti k pohotovému službě evangelium pokoje’ a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také ‘přilbu spasení’ a ‘meč Ducha, jímž je slovo Boží’. V každý čas se v Duchu svatém modlete a prostě, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry.“ (Ef 6,13-18) Pro pravé křesťany je předností žít život, který je charakterizován trpělivostí, věrností a stálou pohotovostí k boji (Zj 14,12). Tím ukazují svou trvalou závislost na Tom, skrze kterého „slavně vítězíme“ (Ř 8,37).

Objasňuje tajemství utrpení. Zlo nemá svůj původ u Boha. Toho, kdo „miluje spravedlnost a nenávidí nepravost“ (Žd 1,9), není možné obviňovat z utrpení ve světě. Satan, pad-

lý anděl, je v konečném důsledku zodpovědný za ukrutnost a utrpení. Jakkoli je to bolestné, můžeme lépe porozumět krádežím, smrti, vraždám, zločinnosti a nehodám, když se na ně budeme dívat z perspektivy velkého sporu.

Kříž podává svědectví o zhoubnosti hříchu i o hloubce Boží lásky k hříšníkově. Téma velkého sporu nás učí nenávidět hřích, ale milovat hříšníka.

Zjevuje Kristův láskyplný zájem o svět. Po svém návratu do nebe Kristus nezanechal svůj lid osiřelý. Ve svém slitování nám poskytl veškerou pomoc v boji proti zlu. Duch svatý má místo Ježíše Krista „zůstat“ naším stálým společníkem až do Kristova návratu (J 14,16; srov. Mt 28,20). I andělé se podílejí na jeho spásném díle (Žd 1,14). Naše vítězství je

zajištěno. Můžeme s nadějí a odvahou hledět do budoucnosti, protože vše řídí náš Pán. Můžeme ho chválit za jeho spásné dílo.

Ukazuje vesmírný význam kříže. Při Kristově službě a jeho smrti šlo o spásu lidstva, protože přišel, aby obětoval svůj život pro odpuštění našich hříchů. Tím obhájil charakter svého Otce, jeho zákon a jeho vládu, proti které satan vznášel falešná obvinění.

Kristův život obhájil Boží spravedlnost a dobrotu. Ukázal, že i Boží zákon a vláda jsou spravedlivé. Kristus odhalil, že satanovy útoky na Boha jsou naprosto neodůvodněné. Ukázal, že naprostou závislostí na Boží moci a milosti se mohou kající věřící vymanit z každodenních problémů a nezdarů v boji s pokušeními a žít vítězný život.

Poznámky

1. Slovo „Lucifer“ je latinského původu a znamená „nosič světla – Světloňoš“. Název „Syn rána“ byl obvyklý a znamenal „Jitřenka“ – Venuše. „Doslovný překlad hebrejského výrazu ‘Lucifer, Syn rána’ je ‘Zářivý syn úsvitu’. Obrazná aplikace zářící planety Venuše, největší ze všech svítících těles, na satana před jeho pádem je nejvýstižnější ilustrací vznešeného postavení, ze kterého byl Lucifer sesazen.“ („Lucifer“, *SDA Bible Dictionary*, str. 683.)
2. Viz General Conference Committee, „Methods of Bible Study“, 1986; Hasel, *Biblical Interpretation Today* (Washington, D.C., Biblical Research Institute [of the General Conference of Seventh-day Adventists], 1985).
3. Viz např. K. Runia, *The Present-day Christological Debate* (Downers Grove, IL: Intervarsity Press, 1984)); G. C. Berkouwer, *The Person of Christ* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1954), str. 14-56.

Jediný smírující prostředek za lidský hřích Bůh poskytl v Kristově životě dokonalé poslušnosti Boží vůli, v jeho utrpení, smrti a zmrtvýchvstání. Ti, kteří vírou přijímají toto smíření, mohou mít věčný život a celé tvorstvo může lépe chápat nekonečnou a svatou lásku Stvořitele. Toto dokonalé smíření obhajuje spravedlnost Božího zákona a milostivost Božího charakteru, protože odsuzuje náš hřích a poskytuje nám odpuštění. Kristova smrt je zástupná a očišťující, smírující a proměňující. Kristovo zmrtvýchvstání zvěstuje Boží vítězství nad mocnostmi zla a těm, kteří smíření přijímají, zaručuje konečné vítězství nad hříchem a smrtí. Vyhlašuje vládu Ježíše Krista, před kterým se skloní každé koleno na nebi i na zemi (J 3,16; Iz 53; 1 Pt 2,21.22; 1 K 15,3.4.20-22; 2 K 5,14.15.19-21; Ř 1,4; 3,25; 4,25; 8,3.4; 1 J 2,2; 4,10; Ko 2,15; Fp 2,6-11).

Základní věroučné výroky, 9

Adventisté sedmého dne věří...

9

Kristův život, smrt a zmrtvých- vstání

Apoštol Jan v duchu viděl otevřené dveře do nebe, středu vesmíru, a slyšel hlas: „Vstup a pohleď, co se tu odehrává!“ Pak viděl Boží trůnní místnost.

Oslňující smaragdová duha obklopuje hlavní trůn, ze kterého vycházejí blesky. Je slyšet hromy a hlasy. Vznešené bytosti, oblečené do bílého roucha, které mají zlaté koruny, sedí na menších trůnech. Prostorem se rozezněl chvalozpěv, dvacet čtyři starců se v úctě klaní a kladou své zlaté koruny před trůn.

Anděl nesoucí knihu, zapečetěnou sedmi pečetěmi, volá: „Kdo je hoden otevřít tu knihu a rozlomit její pečetě?“ (Zj 5,2) Jan se zděse-

ním sleduje, že nikdo ani na nebi ani na zemi není hoden knihu otevřít. Jeho zděšení vystřídal pláč, dokud ho jeden ze starců nepovzbudil: „Neplač. Hle, zvítězil lev z pokolení Judova, potomek Davidův; on otevře tu knihu sedmkrát zapečetěnou.“ (Zj 5,5) Jan ještě jednou pohlédl na nádherný trůn a uviděl Beránka, který byl obětován, ale nyní znovu žije a je zmocněn Duchem svatým. Když tento pokorný Beránek bere do rukou knihu, čtyři bytosti i starci začnou zpívat novou píseň: „Jsi hoden přijmout tu knihu a rozlomit její pečeti, protože jsi byl obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras a učinil je královským kněžstvem našeho Boha; a ujmou se vlády nad zemí.“ (Zj 5,9.10) Všechno stvoření na nebi i na zemi se připojuje k jejich písni: „Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!“ (Zj 5,13)

Proč je tato kniha tak důležitá? Je v ní popsána záchrana lidstva, které satan zotročil, a také konečné vítězství Boha nad hříchem. Spasení je tak dokonalé, že ti, kteří jsou v zajetí hříchu, mohou být ze svého vězení smrti osvobozeni na základě vlastního rozhodnutí. Dlouho před svým narozením v Betlémě Beránek zvolal: „Hle, přicházím, jak ve

svitku knihy o mně stojí psáno. Plnit, Bože můj, tvou vůli je mým přáním, tvůj zákon mám ve svém nitru.“ (Ž 40,8.9; srov. Žd 10,7) Byl to příchod Beránka, zabitého od stvoření světa, který umožnil vykoupení lidstva (Zj 13,8; Kral.).

Boží zachraňující milost

Písmo ukazuje, že Bůh má úžasný zájem na spasení lidstva. Všechny osoby Božství usilují přivést lidi zpět do spojení s jejich Stvořitelem. Ježíš zdůraznil Boží zachraňující milost, když řekl: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,16)

Písmo prohlašuje, že „Bůh je láska“ (1 J 4,8). On lidstvo miluje „odvěkou láskou“ (Jr 31,3). Bůh, který nabízí spásu, je všemohoucí, ale jeho láska ho vede k tomu, aby člověku ponechal svobodu rozhodování (Zj 3,20.21). Nátlak, to je metoda, která je jeho charakteru naprosto cizí a v Božích plánech pro ni není místo.

Boží iniciativa. Když Adam s Evou zhřešili, Bůh převzal iniciativu a hledal je. Oba slyšeli, jak přichází jejich Stvořitel, ale neběželi mu radostně vstříc, jak to dělávali před-

tím. Místo toho se skryli. Ale Bůh je neopustil. Vytrvale volal: „Kde jsi?“

S hlubokým zármutkem Bůh naznačil důsledky jejich neposlušnosti – bolest a obtíže, se kterými se setkají. Přesto jim v jejich naprosto beznadějně situaci ukázal nádherný plán, který jim sliboval závěrečné vítězství nad hříchem a smrtí (Gn 3,15).

Milost nebo spravedlnost? Později, po odpadnutí Izraele u Sínaje, Bůh ukázal Mojžíšovi svůj laskavý, ale spravedlivý charakter: „Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšš milosrdný a věrný, který osvědčuje milosrdenství tisícům pokolení, který odpouští vinu, přestoupení a hříchy; avšak viníka nenechává bez trestu, stíhá vinu otců na synech i na vnucích do třetího i do čtvrtého pokolení.“ (Ex 34,6.7)

Boží charakter ukazuje na jedinečné spojení milosti a spravedlnosti – ochoty odpustit, ale neochoty přehlížet vinu. Pouze v osobě Ježíše Krista můžeme rozumět, jak mohou být tyto charakterové vlastnosti navzájem spojeny.

Odpustit nebo potrestat? V době odpadnutí Izraele Bůh často trpělivě žádal svůj lid, aby uznal svou nepravost a navrátil se k němu (Jr 3,12-

14). Ale oni pohrdli jeho milostivým pozváním (Jr 5,3). Jejich nekající postoj, který se vysmíval odpuštění, učinil trest nevyhnutelným řešením (Ž 7,12).

Ačkoli je Bůh milostivý, nemůže odpustit těm, kdo mají zálibu v hříchu (Jr 5,7). Odpuštění má svůj účel. Bůh chce proměnit hříšníka v člověka svatého: „Svévolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemností svoje úmysly; nechť se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho.“ (Iz 55,7) Jeho zvěst o spasení zaznívá jasně po celém světě: „Obrátte se ke mně a dojdete spásy, veškeré dálavy země. Já jsem Bůh a jiného už není.“ (Iz 45,22)

Boží hněv vůči hříchu. Prvotní hřích vytvořil v lidské mysli náchylnost stavět se vůči Bohu nepřátelsky (Ko 1,21). V důsledku toho si zasloužíme Boží nelibost, která na hřích působí jako „oheň stravující“ (Žd 12,29; srov. Abk 1,13). Závažnou pravdou je, že „všichni zhřešili“ (Ř 3,23), všichni jsme nutně „propadli Božímu soudu“ (Ef 2,3; srov. 5,6) a smrti, protože „mzdou hříchu je smrt“ (Ř 6,23).

Bible nazývá Boží odpověď na hřích a nespravedlnost Božím hněvem (Ř 1,18). Úmyslné zamítání Boží vůle – jeho zákona – vyvolává

jeho spravedlivý hněv a rozhořčení (2 Kr 17,16-18; 2 Pa 36,16). G. E. Ladd napsal: „Lidé jsou po morální stránce hříšní. Když Bůh počítá jejich přestoupení, musí je pokládat za hříšníky a nepřátele spadající pod Boží hněv. Je morálně i nábožensky nezbytné, aby Boží svatost projevila hněv vůči hříchu.“¹ Přesto Bůh zároveň touží spasit vzpurný svět. I když nenávidí každý hřích, projevuje milující zájem o každého hříšníka.

Lidská odpověď. Boží jednání s Izraelem vyvrcholilo ve službě Ježíše Krista, který dal nejjasněji nahlédnout do „nesmírného bohatství“ Boží milosti (Ef 2,7). Apoštol Jan řekl: „Spatřili jsme jeho slávu, slávu jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy.“ (J 1,14) Apoštol Pavel napsal: „Vy však jste z Boží moci v Kristu Ježíši; on se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykoupením, jak je psáno: ‘Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.’“ (1 K 1,30.31) Kdo tedy může pohrdat „bohatstvím jeho dobroty, shovívavosti a velkomyslnosti“? Nelze se divit, že apoštol Pavel ukazuje, že je to „Boží dobrotivost“, která vede k pokání (Ř 2,4).

Dokonce ani lidská odpověď na Boží nabídku spasení nemá svůj pů-

vod v člověku, ale v Bohu. Naše víra je Boží dar (Ř 12,3); stejně jako pokání (Sk 5,31). Naše láska je odpovědí na Boží lásku (1 J 4,19). Nemůžeme se sami vysvobodit z moci sata-na, hříchu, utrpení nebo smrti. Naše vlastní spravedlnost je jako poskvřený šat (Iz 64,5). „Ale Bůh bohatý v milosrdenství, z velké lásky, jíž si nás zamiloval, probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtví pro své hříchy. Milostí tedy jste spaseni skrze víru. Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit.“ (Ef 2,4.5.8.9)

Kristova služba smíření

Dobrou zprávou je, že „v Kristu Bůh usmířil svět se sebou“ (2 K 5,19). Jeho akt smíření obnovil vztah mezi Bohem a lidmi. Uvedený text zdůrazňuje, že hříšníci jsou usmířeni s Bohem, a ne Bůh s hříšníky. Ježíš Kristus je klíčovou postavou v procesu návratu hříšníků k Bohu. Boží plán smíření je divem, ve kterém se Bůh sklonil k lidem, přestože měl všechny důvody k tomu, aby nechal lidstvo zahynout.

Jak jsme již poznamenali, byl to Bůh, který se ujal iniciativy obnovení ztraceného vztahu mezi lidstvem a Bohem. „Vždyť jestliže jsme jako

nepřátelé byli smířeni s Bohem smrtí jeho Syna, mnohem spíše nyní, když jsme byli smířeni, budeme zachráněni jeho životem.“ (Ř 5,10 Žilka) A pak se také „chlubíme Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, který nás s ním smířil“ (Ř 5,11).

Proces usmíření se pojí s termíny smíření, náprava. Smíření je výsledek sblížení vzájemně odcizených stran. Smířením skončilo odcizení, byl uveden „mír“.²

Mnozí křesťané omezují termín smíření výlučně na důsledky Kristova vtělení, utrpení a smrti. Ve svatynové službě však smíření neobsahovalo pouze zabití obětního beránka, ale také kněžské přenesení prolité krve do svatyně (srov. Lv 4,20.26.35; 16,15-18.32.33). Podle těchto biblických míst se může výraz smíření vztahovat jak na Kristovu smrt, tak i na Kristovu přímluvnou službu v nebeské svatyni. Tam jako velekněz nabízí požehnání své úplné a dokonalé smírné oběti, aby se lidé smířili s Bohem.³

Vincent Taylor poznamenal, že učení o smíření má dva rozměry: „(a) Spásný Kristův čin a (b) přivlastnění Kristova díla vírou, ať už jednotlivcem nebo společenstvím. Tyto dva prvky společně tvoří smíření.“ Na základě tohoto pohledu dochází k názoru, že „smíření bylo vykonáno *pro nás* a uskutečňuje se *v nás*“.⁴

Tato kapitola se zaměřuje na smíření ve vztahu ke Kristově smrti. Smířením ve spojení s jeho velekněžskou službou se budeme zabývat později. (Viz 23. kapitola této knihy.)

Kristova smírná oběť

Kristova smírná oběť na Golgotě znamenala obrat ve vztahu mezi Bohem a lidstvem. Ačkoli záznam o lidských hříších existuje, výsledkem smíření je, že Bůh tyto hříchy lidem nepočítá (2 K 5,19). To však neznamená, že Bůh už hřích netrestá nebo že v něm hřích už nebude rozhodčím. Spíše to znamená, že Bůh nalezl cestu, jak odpustit kajícím hříšníkům, a přitom vyvýšit spravedlnost svého věčného zákona.

Kristova smrt byla nutná. Aby zůstal milující Bůh také Bohem spravedlivým, byla smrt Ježíše Krista „morálně i právně nezbytná“. Boží „spravedlnost vyžaduje, aby se hřích dostal před soud. Bůh proto musí vykonat soud nad hříchem i hříšníkem. Na tomto soudu v souladu s Boží vůlí zaujal naše místo – místo hříšníků – Boží Syn. Smíření bylo nezbytné, protože člověk se dostal pod spravedlivý Boží hněv. Podstatou evangelia o odpuštění hříchů a tajemství Kristova kříže je toto: Kristova do-

konala spravedlnost zcela naplnila Boží spravedlnost a Bůh je ochoten přijmout Kristovu oběť místo smrti člověka.⁵

Lidé, kteří nechtějí přijmout smírující Kristovu krev, neobdrží odpuštění hříchů. Na takové lidi bude stále zaměřen Boží hněv. Apoštol Jan řekl: „Kdo věří v Syna, má život věčný. Kdo Syna odmítá, neužije život, ale hněv Boží na něm zůstává.“ (J 3,36)

Proto je kříž projevem Boží milosti i jeho spravedlnosti. „Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní krví se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří. Tak prokázal, že byl spravedlivý, když již dříve trpělivě promíjel hříchy. Svou spravedlnost prokázal i v nynějším čase, aby bylo zjevné, že je spravedlivý a ospravedlňuje toho, kdo žije z víry v Ježíše.“ (Ř 3,25.26)

Jak působí smírná oběť? Byl to samotný Otec, který svého Syna představil jako „smírnou oběť“ (Ř 3,25; řecky *hilasterion*). Novozákonní užití slova *hilasterion* nemá nic společného s pohanským pojmem „usmiřování rozhněvaného boha“ nebo „uklidňování pomstychtivého, despotického a náladového boha“.⁶ Text ukazuje, že „Bůh ve své milostivé vůli představil Krista jako smírnou oběť svému svatému hněvu na lidskou vinu, protože Bůh přijal Krista jako

přestavitele lidí a božského Zástupce, který přijal jeho rozsudek nad hříchem“.⁷

Z tohoto pohledu lze pochopit Pavlův popis Kristovy smrti, kdy Kristus „sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá“ (Ef 5,2; srov. Gn 8,21; Ex 29,18; Lv 1,9). „Kristova oběť je Bohu milá, protože tento obětní dar odstranil hradbu mezi Bohem a hříšným člověkem, a to tak, že Kristus plně nese Boží hněv za lidský hřích. Kristovým prostřednictvím se však hřích neproměnil v lásku, ale je odvrácen od člověka a nese ho samotný Kristus.“⁸

Text v epištole Římanům 3,25 také ukazuje, že skrze Kristovu oběť je hřích očištěn a usmířen. Smíření se soustřeďuje na to, co smírná krev činí pro kajícího hříšníka. Člověk prožije odpuštění, odstranění osobní viny a očištění od hříchu.⁹

Kristus zástupně snášel hřích. Písmo představuje Krista jako toho, kdo nese hřích lidstva. Izaiáš prorockým jazykem říká: „Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. ...jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. Ale Hospodinovou vůlí bylo zkrušit ho nemocí, aby položil svůj život v oběť za vinu. ...nesl hřích mnohých...“ (Iz 53,5.6.10.12; srov. Ga 1,4) Apoš-

tol Pavel měl toto proroctví na mysli, když řekl: „Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem.“ (1 K 15,3)

Tyto texty poukazují na důležitý prvek v plánu spasení: hříchy a vinu, které nás poskvrnily, je možné přenést na toho, který nesl náš hřích, a tak být očištěni (Ž 51,12). Na tento Kristův úkol poukazují obětní obřady starozákonní svatyně. Přenesení hříchu z kajícího hříšníka na nevinného beránka znázorňuje jeho přenesení na Krista, nositele hříchu. (Viz 4. kapitola této knihy.)

Jaký je význam krve? Při smírné oběti ve svatyňové službě měla krev podstatný význam. Bůh se postaral o smíření, když řekl: „V krvi je život těla. Já jsem vám ji určil na oltář k vykonávání smířcích obřadů za vaše životy.“ (Lv 17,11) Po zabití zvířete musel kněz přenést krev na určené místo ještě předtím, než hříšník obdržel odpuštění.

Nový zákon mluví o tom, že starozákonní obřady pro získání odpuštění, očištění a smíření – prostřednictvím zástupné krve – byly naplněny ve smiřující krvi Kristovy golgotské oběti. V protikladu ke starému způsobu říká Nový zákon: „Čím více krev Kristova očistí naše svědomí od mrtvých skutků službě živému Bohu! Vždyť on přinesl se-

be sama jako neposkvrněnou oběť Bohu mocí Ducha, který nepomíjí.“ (Žd 9,14) Vylití jeho krve bylo smířením za hřích. Apoštol Jan píše, že Bůh pro svou lásku „poslal svého Syna jako oběť smíření [*hilasmos*] za naše hříchy“ (1 J 4,10).

Souhrnně lze říci, že se „Boží objektivní čin smíření uskutečnil skrze smírnou a očišťující krev (sebeoběti) Ježíše Krista, jeho Syna. Tak se Bůh stal ‘dárcem i příjemcem smíření’“.¹⁰

Kristova oběť jako výkupné

Když se lidé dostali pod nadvládu hříchu, propadli odsouzení a zlořečení Božího zákona (Ga 3,10-13). Otroci hříchu (Ř 6,17), kteří propadli smrti, nejsou schopni hříchu uniknout. „Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu sám sebe.“ (Ž 49,8) Pouze Bůh může člověka vykoupit: „Mám je vyplatit ze spárů podsvětí, vykoupit ze smrti?“ (Oz 13,14) Jak to Bůh učiní?

Skrze Ježíše Krista, který potvrdil, že „nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé“ (Mt 20,28; viz 1 Tm 2,6), Bůh „získal [církve] krví vlastního Syna“ (Sk 20,28). V Kristu „jsme vykoupeni jeho krví a naše hříchy jsou nám odpuštěny“ (Ef 1,7; srov. Ř 3,24). „On se za nás obě-

toval, aby nás vykoupil ze všeho hříchu a posvětil za svůj vlastní lid, horlivý v dobrých skutcích.“ (Tt 2,14)

Čeho dosáhlo výkupné? Kristova smrt potvrdila, že lidé jsou Božím vlastnictvím. Apoštol Pavel řekl: „Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zaplacení výkupné.“ (1 K 6,19.20; viz také 1 K 7,23)

Svou smrtí Kristus zrušil nadvládu hříchu, ukončil duchovní otroctví, odstranil odsouzení a zlořečení zákona a věčný život se díky jemu stal dostupným pro každého kajícího hříšníka. Apoštol Petr napsal, že věřící byli vykoupeni z „prázdnosti svého způsobu života, jak jej přejali od otců“ (1 Pt 1,18). Apoštol Pavel napsal, že ti, kdo byli osvobozeni z otroctví hříchu a jeho smrtelných důsledků, slouží nyní Bohu a mají „z toho užitek, totiž posvěcení, a čeká vás život věčný“ (Ř 6,22). Přehlížet nebo popírat princip výkupného by znamenalo „ztratit nejvlastnější střed evangelia milosti a popírat nejhlubší důvod k vděčnosti Božímu Beránkovi“¹¹. Tento princip je podstatou písní chval u nebeského trůnu: „Byl jsi obětován, svou krví jsi Bohu vykoupil lidi ze všech kmenů, jazyků, národů a ras a učinil je královským kněžstvem našeho Bo-

ha; a ujmou se vlády nad zemí.“ (Zj 5,9.10)

Kristus jako představitel lidstva

Adam i Kristus – „poslední Adam“ nebo „druhý člověk“ – představují celé lidstvo. Zatímco přirozené narození zatěžuje každého člověka důsledky Adamova přestoupení, každý, kdo prožívá duchovní narození, přijímá požehnání Kristova dokonalého života a oběti. „Jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života.“ (1 K 15,22)

Adamova vzpoura přinesla všem lidem hřích, odsouzení a smrt. Kristus však změnil naši cestu vedoucí do záhuby. Ve své velké lásce se podrobil Božímu soudu nad hříchem a stal se zástupcem lidstva. Jeho zástupná smrt vysvobodila kající hříšníky z trestu za hřích a zpřístupnila jim dar věčného života (2 K 5,21; Ř 6,23; 1 Pt 3,18).

Písmo jasně učí, že Kristova zástupná smrt má všeobecný charakter. „Z milosti Boží měl zakusit smrt za všechny.“ (Žd 2,9) Stejně jako Adam, všichni zhřešili (Ř 5,12), proto každý zemře – to je první smrt. Smrt, kterou Kristus zakusil kvůli nám, byla druhá smrt – na prosté prokletí smrti (Zj 20,6; viz 26. kapitola této knihy).

Kristův život a spasení

„Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život.“ (Ř 5,10) K překlenutí propasti hříchu byl nutný jeho život i smrt. Obojí také přispívá k naší spáse.

Význam Kristova dokonalého života pro nás. Ježíš žil čistým, svatým a láskyplným životem, ve kterém naprosto spoléhal na Boha. Tento život nabízí kajícím hříšníkům jako dar. Jeho dokonalý charakter je připodobněn ke svatebnímu rouchu (Mt 22,11) nebo k plášti spravedlnosti (Iz 61,10), který přikrývá poskvrněný šat lidských pokusů dosáhnout spravedlnosti (Iz 64,5).

Když se odevzdáme Kristu, pak navzdory naší lidské porušenosti se naše srdce spojuje s jeho srdcem, naše vůle splývá s jeho vůlí, naše mysl se sjednocuje s jeho myslí a naše myšlenky se s ním zcela ztotožňují; žijeme jeho životem. Jsme oblečeni do roucha jeho spravedlnosti. Když Bůh pohlédne na věřícího a kajícího hříšníka, nevidí jeho nahotu nebo ohavnost hříchu, ale spatří rouchu spravedlnosti, které má svůj původ v Kristově dokonalé poslušnosti zákona.¹² Nikdo nemůže být skutečně spravedlivý, pokud není oblečen do tohoto roucha.

V podobenství o svatebním rouchu host, který přišel ve svých vlastních šatech, nebyl vyvržen ven proto, že by nevěřil. Vždyť přijal pozvání na hostinu (Mt 22,10). Samotná přítomnost však nestačila. Potřeboval svatební šat. Podobně ani víra v ukřižování nestačí. Abychom mohli předstoupit před Krále, potřebujeme Kristův dokonalý život, jeho spravedlivý charakter.

Jako hříšníci nepotřebujeme, aby nám byl pouze vymazán dluh, ale aby byl obnoven náš „bankovní účet“. Propuštění z vězení nestačí, potřebujeme být adoptováni do královské rodiny. Prostřednická služba vzkříšeného Krista má dvojí smysl: odpuštění a oblečení – uplatnění jeho smrti a života v našem životě a naše postavení před Bohem. Golgotské zvolání „Je dokonáno“ bylo završením dokonalého života i dokonalé oběti. Hříšníci potřebují obojí.

Inspirace Kristovým životem. Kristův pozemský život poskytl také lidstvu model, jak žít. Například apoštol Petr doporučuje, aby se pro nás stal Kristus příkladem v tom, jak reagoval na své utrpení (1 Pt 2,21-23). Ten, který byl člověkem jako my a byl také ve všem pokoušen jako my, ukázal, že ti, kdo spoléhají na Boží moc, nemusí hřešit. Kristův ži-

vot nás ujišťuje, že i my můžeme žít vítězně. Apoštol Pavel dosvědčuje: „Všecko mohu v Kristu, který mi dává sílu.“ (Fp 4,13)

Kristovo vzkříšení a spasení

Apoštol Pavel napsal, že „jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra“ a „jste ještě ve svých hříších“ (1 K 15,14.17). Ježíš Kristus byl tělesně vzkříšen (L 24,36-43), vystoupil jako bohočlověk do nebe a tam zahájil své přímluvné dílo jako Prostředník na pravici Boha Otce (Žd 8,1.2; viz 4. kapitola této knihy).

Kristovo vzkříšení dalo kříži význam, který nemohli otřesení učedníci při ukřižování pochopit. Jeho vzkříšení bylo pro tyto muže zdrojem síly, takže byli schopni změnit dějiny. Vzkříšení, neoddelitelně spjaté s ukřižováním, se stalo hlavním tématem jejich misijního poslání. Hlásali živého, ukřižovaného Krista, který zvítězil nad silami zla. V tom spočívá síla apoštolského zvěstování.

Philip Schaff napsal: „Kristovo vzkříšení je jednoznačně zkušební otázkou, na které závisí pravda nebo lež křesťanství. Je to buď největší zázrak, nebo největší podvod, jaký dějiny zaznamenaly.“¹³ Wilbur M. Smith dodává: „Vzkříšení Ježíše

Krista je pevností křesťanské víry. Je to učení, které svět v prvním století obrátilo naruby a jedinečným způsobem pozvedlo křesťanství nad židovství a pohanská náboženství středozeří. Jestliže je tomu skutečně tak, pak je pravda i všechno ostatní, co je v evangeliu Pána Ježíše Krista podstatné a jedinečné: ‘Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná.’ (1 K 15,17)¹⁴

Kristova současná služba v nebi je založena na jeho smrti a vzkříšení. Zatímco smírná oběť na Golgotě byla úplná a dostatečná, bez vzkříšení bychom nemohli mít jistotu, že Kristus úspěšně završil své božské poslání na této zemi. To, že Kristus vstal z mrtvých, potvrzuje skutečnost vzkříšení a ukazuje pravdivost Božího zaslíbení věčného života v Ježíši Kristu.

Výsledky Kristovy spásné služby

Kristova služba smíření se vztahuje nejen na lidstvo, ale na celý vesmír.

Smíření v celém vesmíru. Apoštol Pavel ukazuje význam Kristova spasení v církvi a skrze ni: „Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církve dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost.“ (Ef 3,10) Dále prohlašuje, že si Bůh přeje, „aby skrze něho [Krista]

a v něm bylo smířeno všechno, co jest, jak na zemi, tak v nebesích – protože smíření přinesla jeho oběť na kříži“ (Ko 1,20). Pavel ukazuje na úžasné výsledky tohoto smíření: „Aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno – na nebi, na zemi i pod zemí – a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.“ (Fp 2,10.11)

Obhájení Božího zákona. Kristova dokonalá smírná oběť pozdvihla spravedlnost a dobrotu, tedy spravedlnost Božího svatého zákona a jeho milostivý charakter. Kristova smrt a jeho výkupné naplňuje požadavky zákona (hřích musí být potrestán), přitom však také ospravedlňuje kajícího hříšníka skrze jeho milost a milosrdenství. Apoštol Pavel napsal: „Na lidském těle odsoudil hřích, aby tak spravedlnost požadovaná zákonem byla naplněna v nás, kteří se neřídíme svou vůlí, nýbrž vůlí Ducha.“ (Ř 8,3.4)

Ospravedlnění. Smíření je účinné pouze tehdy, pokud člověk přijme odpuštění. Marnotratný syn byl smířen se svým otcem, když přijal otcovu lásku a odpuštění.

„Ti, kdo vírou přijímají, že Bůh v Kristu smířil svět sám se sebou a odevzdají se mu, obdrží od Boha vzácný dar *ospravedlnění*, jehož bez-

prostředním ovocem je pokoj s Bohem (Ř 5,1). Ospravedlnění věřící již nejsou předmětem Božího hněvu, ale vztahuje se na ně Boží přízeň. Skrze Krista mají otevřený přístup před Boží trůn, přijali moc Ducha svatého, aby mohli odstranit všechny překážky a rozdělení, které působí nepřátelství mezi lidmi, jehož symbolem je nepřátelství, které existuje mezi Židy a pohany. (Viz Ef 2,14-16)“¹⁵

Marnost spasení ze skutků. Boží služba smíření ukazuje marnost lidského úsilí získat spasení na základě skutků zákona. Poznání Boží milosti vede k přijetí ospravedlňující spravedlnosti přístupné vírou v Krista. Vděčnost lidí, kteří prožili odpuštění, činí z poslušnosti radost; skutky už nejsou základem spasení, ale jeho důsledkem.¹⁶

Nový vztah s Bohem. Boží milost nám nabízí Kristův dokonalý život poslušnosti, jeho spravedlnost a jeho smírnou milost jako Boží dar. To vše vede k hlubšímu vztahu s Bohem. Objevuje se vděčnost, chvála a radost, poslušnost se stává radostí, studium jeho slova potěšením a mysl je připravena stát se příbytkem Ducha svatého. Vzniká nový vztah mezi Bohem a kajícím hříšníkem. Je to společenství založené na lásce a úctě, ne na

strachu a povinnosti (srov. J 15,1-10). Čím více rozumíme Boží milosti ve světle kříže, tím méně cítíme vlastní spravedlnost a hlouběji si uvědomujeme Boží požehnání. Moc Ducha svatého, která způsobila, že Kristus vstal z mrtvých, přetvoří i naše životy. Místo selhávání zakusíme každodenní vítězství nad hříchem.

Motivace k službě. Úžasná láska zjevená v Božím díle smíření pro-

střednictvím Ježíše Krista nás vede ke zvěstování druhým. Pokud jsme sami pocítili Boží lásku, nemůžeme nemluvit o skutečnosti, že Bůh odpouští hříchy těm, kdo přijali Kristovu oběť. Budeme dalším lidem předávat úžasné pozvání evangelia: „Dejte se smířit s Bohem! Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti.“ (2 K 5,20.21)

Poznámky

1. George E. Ladd, *A Theology of the New Testament* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1974), str. 453.
2. „Atonement“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 97.
3. Důkladnější porovnání v *Seventh-day Adventists Answer Questions on Doctrine* (Washington D. C.: Review and Herald, 1957), str. 341-355.
4. Vincent Taylor, *The Cross of Christ* (London: Macmillan, 1956), str. 88.89.
5. Hans K. LaRondelle, *Christ Our Salvation* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1980), str. 25.26.
6. Raoul Dederen, „Atoning Aspects in Christ's Death“, v *The Sanctuary and the Atonement*, vyd., Arnold V. Wallen-Kampf a W. Richard Leshner, (Washington, D. C.: [Biblical Research Institute of the General Conference of Seventh day Adventists], 1981), str. 295. Autor dodává: „Za oběť smíření pohané pokládali čin, kterým uctívající sám může uskutečnit změnu smýšlení božstva. Jestliže si chtěl boha naklonit, sta-

- čilo ho podplatit. V Písmu se smytí viny obětí smíření pokládá za projev Boží lásky.“ (*Tamtéž*, str. 317.)
7. LaRondelle, str. 26.
8. *Tamtéž*, str. 26.27.
9. Dederen, str. 295.
10. LaRondelle, str. 28. Citát z H. G. Link a C. Brown, „Reconciliation“, *The New International Dictionary of New Theology* (Grand Rapids, MI: Zondervan, 1978), sv. 3., str. 162.
11. LaRondelle, str. 30.
12. Viz E. G. White, *Christ's Object Lessons* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1941), str. 312.
13. Philip Schaff, *History of the Christian Church* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1962), sv. 1., str. 173.
14. Wilbur M. Smith, „Twentieth-Century Scientists and the Resurrection of Christ“ *Christianity Today*, 15. duben 1957, str. 22. O historii vzkříšení viz Josh McDowell, *Evidence That Demands a Verdict* (Campus Crusade for Christ, 1972), str. 185-274.
15. LaRondelle, str. 32.33.
16. Viz Hyde, „What Christ's Life Means to Me“, *Adventist Review*, 6. listopad 1986, str. 19.

Z nekonečné lásky a milosrdenství Bůh kvůli nám ztotožnil s hříchem Krista, který hřích nepoznal, abychom se v něm směli stát před Bohem spravedlivými. Pod vlivem Ducha svatého si uvědomujeme svou ubohost, uznáváme svou hříšnost, litujeme svých přestoupení a věříme v Ježíše jako Pána a Krista, jako zástupce i vzor. Tato víra, která přijímá spasení, vzniká působením Boží moci prostřednictvím Písma a je darem Boží milosti. Skrze Krista jsme ospravedlněni, přijati za Boží syny a Boží dcery a vysvobozeni z nadvlády hříchu. Skrze Ducha jsme znovuzrozeni a posvěceni. Duch obnovuje naši mysl, do našeho srdce vepisuje Boží zákon lásky a dává nám moc žít svatým životem. Zůstáváme-li v něm, stáváme se účastníky Božské přirozenosti a máme jistotu spasení nyní i na soudu (2 K 5,17-21; J 3,16; Ga 1,4; 4,4-7; Tt 3,3-7; J 16,8; Ga 3,13.14; 1 Pt 2,21.22; Ř 10,17; L 17,5; Mk 9,23.24; Ef 2,5-10; Ř 3,21-26; Ko 1,13.14; Ř 8,14-17; Ga 3,26; J 3,3-8; 1 Pt 1,23; Ř 12,2; Žd 8,7-12; Ez 36,25-27; 2 Pt 1,3.4; Ř 8,1-4; 5,6-10).

Základní věroučné výroky, 10

Adventisté sedmého dne věří...

10

Zkušenost spasení

Před mnoha staletími se Hermovu pastýři zdál sen o staříčké, vrásčité ženě. V jeho snu se tato žena začala postupem času měnit. Zatímco její tělo bylo stále staré a stále měla bílé vlasy, její tvář vypadala mladší. Nakonec se jí vrátilo mládí.

T. F. Torrance přirovnal tuto ženu k církvi.¹ Křesťané nemohou žít staticky. Jestliže v nich vládne Duch Kristův, pak se neustále mění (Ř 8,9).

Apoštol Pavel prohlásil: „Kristus si zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná.“ (Ef 5,25-27)

Cílem církve je právě takové očistění. Proto věřící, kteří církev tvoří, mohou svědčit: „I když navenek hygneme, vnitřně se den ze dne obnovujeme.“ (2 K 4,16) „Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná tvář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně.“ (2 K 3,18) Tato změna je vyvrcholením Letnic uvnitř člověka.

Když Písmo popisuje zkušenosti věřícího, používá termíny spasení, ospravedlnění, posvěcení, očistění a vykoupení. Popisují něco, (1) co již bylo vykonáno, (2) co se nyní uskutečňuje a (3) co najde své naplnění v budoucnosti. Pochopení těchto tří perspektiv nám pomáhá vyřešit zdánlivé napětí při zdůrazňování ospravedlnění nebo posvěcení. Tato kapitola je proto rozdělena do tří hlavních částí, které pojednávají o spasení v minulosti, přítomnosti a budoucnosti.

Zkušenost spasení a minulost

Pouhá znalost informací o Bohu, jeho lásce a dobrotě je nepostačující. Snažit se v sobě rozvíjet dobro bez Krista, nepřináší žádoucí výsledky. Zkušenost spasení, která člověka zasahuje hluboko v jeho nitru, pochází jediné od Boha. Kristus o této zkušenosti řekl: „Nenarodí-li se kdo

znovu, nemůže spatřit království Boží... Nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.“ (J 3,3,5)

Člověk může prožít spasení jen skrze Ježíše Krista – „není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni“ (Sk 4,12). Ježíš řekl: „Já jsem ta cesta pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.“ (J 14,6)

Zkušenost spasení zahrnuje pokání, vyznání, odpuštění, ospravedlnění a posvěcení.

Pokání. Krátce před svým ukřižováním zaslíbil Ježíš učedníkům Ducha svatého, který bude zjevovat Krista a „ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud“ (J 16,8). Když o Letnicích Duch svatý přesvědčil lidi, že potřebují Spasitele, a oni se ptali, co mají udělat, apoštol Petr jim odpověděl: „Čiňte pokání!“ (Sk 2,37,38; srov. 3,19)

1. Co je pokání? Slovo pokání je překladem hebrejského výrazu *nacham* a znamená „litovat“, „činit pokání“. Řeckým ekvivalentem je *metanoeo*, což znamená „změnit smýšlení“, „litovat“, „činit pokání“. Výsledkem pravého pokání je radikální změna postoje k Bohu a k hříchu. Boží Duch přesvědčuje ty, kdo ho přijímají, o závažnosti hříchu

tím, že v nich probouzí vědomí Boží spravedlnosti a jejich vlastní ztracenosti. Pociťují zármutek a uvědomují si svou vinu. Vyznávají své konkrétní hříchy, protože uznávají, že „kdo kryje svá přestoupení, nebude mít zdar, ale kdo je vyznává a opouští, dojde slitování“ (Př 28,13). Rozhodují se zcela odevzdat Spasiteli a zříkají se svého hříšného chování. Tak pokání vrcholí v prožitku obrácení – obrácení hříšníka k Bohu (řecké slovo *epistrotfen* znamená „obrátit se k“; srov. Sk 15,3).²

Davidovo pokání z jeho hříchů cizoložstva a vraždy je jasným příkladem toho, jak pokání připravuje cestu k vítězství nad hříchem. Přesvědčen Duchem svatým si zošklivil hřích, litoval svého jednání a prosil o očistění: „Doznávám se ke svým nevěrnostem, svůj hřích mám před sebou stále. Proti tobě samému jsem zhřešil, spáchal jsem, co je zlé ve tvých očích. Smiluj se nad mnou, Bože, pro milosrdenství svoje, pro své velké slitování zahlad' moje nevěrnosti... Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.“ (Ž 51,5.6.3.12) Z Davidovy následné zkušenosti vyplývá, že Bůh hřích nejen odpouští, ale také z něj člověka vysvobozuje.

Ačkoli odpouštění předchází pokání, hříšník si nemůže pokáním zajistit Boží požehnání. Ve skutečnosti

hříšník nemůže sám od sebe činit pokání – i to je Boží dar (Sk 5,31; srov. Ř 2,4). Duch svatý vede hříšníka ke Kristu, aby činil pokání, které je upřímným zármutkem nad hříchem.

2. Pohmutka k pokání. Ježíš Kristus řekl: „A já, až budu vyvýšen ze země, přitáhnu všechny k sobě.“ (J 12,32) Srdce se obměkčí a poddává, když jsme pocítili, že nás Kristova smrt ospravedlňuje a osvobozuje od trestu smrti. Představme si pocity vězně v cele smrti, který čeká na popravu a náhle dostane milost.

V Kristu není kající hříšník pouze omilostněn, ale také zproštěn viny – prohlášen za spravedlivého! Hříšník není hoden odpuštění a nemůže si ho ani zasloužit. Apoštol Pavel poukazuje na to, že Kristus zemřel za naše ospravedlnění, když jsme ještě byli slabí, hříšní, bezbožní a vlastně Božími nepřáteli (Ř 5,6-10). Nic se nedotýká lidského srdce víc než Kristova odpouštějící láska. Když hříšník přemýšlí o nezměrné Boží lásce, která se projevila na kříži, stává se pro něj nejmocnější pohnutkou k pokání. Je to Boží dobrota, která nás vede k pokání (Ř 2,4).

Ospravedlnění. Ve své nekonečné lásce a milosti Bůh „toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil

s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti“ (2 K 5,21). Vírou v Ježíše Krista je srdce naplněno jeho Duchem. A právě prostřednictvím této víry, která je darem Boží milosti (Ř 12,3; Ef 2,8), mohou být kající hříšníci ospravedlněni (Ř 3,28).

Výraz „ospravedlnění“ je překladem řeckého slova *dikaíoma*, což znamená „požadavek“, „spravedlivý skutek“, „nařízení“, „rozsudek soudu“, a slovo *dikaiosis* „ospravedlnění“, „obhájení“, „zproštění viny“. Příbuzné sloveso *dikaío*, které znamená „být prohlášen nebo pokládán za spravedlivého“, „být zbavený viny“, „být ospravedlněn“, „být osvobozen, očištěn“, „ospravedlnit, obhájit, konat spravedlnost“, umožňuje ještě lépe pochopit význam tohoto výrazu.³

Obecně řečeno je ospravedlnění v teologickém smyslu „Boží čin, kterým Bůh prohlašuje kajícího hříšníka za spravedlivého nebo ho považuje za spravedlivého. Ospravedlnění je opakem odsouzení (Ř 5,16).“⁴ Základem pro toto ospravedlnění je nikoli naše, nýbrž Kristova poslušnost, neboť „jediný čin spravedlnosti přinesl všem ospravedlnění a život... poslušností jednoho jediného mnozí se stanou spravedlivými“ (Ř 5,18.19). Bůh dává tuto poslušnost těm věřícím, kteří „jsou ospravedlňováni zadarmo jeho mi-

lostí“ (Ř 3,24). „Zachránil nás ne pro spravedlivé skutky, které my jsme konali, nýbrž ze svého slitování...“ (Tt 3,5)

1. Úloha víry a skutků. Mnozí lidé se mylně domnívají, že jejich postavení před Bohem závisí na jejich dobrých nebo špatných skutcích. Když apoštol Pavel mluví o tom, jak jsou lidé před Bohem ospravedlněni, jednoznačně prohlašuje: „Všechno pokládám za ztrátu... abych získal Krista a nalezen byl v něm nikoli s vlastní spravedlností...ale s tou, která je z víry v Krista – spravedlností z Boha založenou na víře.“ (Fp 3,8.9) Apoštol Pavel poukazuje na Abrahama, který uvěřil „Bohu a bylo mu to počítáno za spravedlnost“ (Ř 4,3; Gn 15,6). Nebyl tedy ospravedlněn na základě obřízky, ale stalo se tak již předtím (Ř 4,9.10).

Jakou víru měl Abraham? Písmo říká, že „Abraham věřil, a proto uposlechl,“ když ho Bůh volal; zanechal za sebou svou vlast a „vydal se na cestu, ačkoli nevěděl, kam jde“ (Žd 11,8-10; srov. Gn 12,4; 13,18). To, že měl pravou, živou víru v Boha, se projevilo jeho poslušností. Na základě této činné víry byl ospravedlněn.

Apoštol Jakub varoval před nesprávným chápáním ospravedlnění z víry: totiž že člověk může být

ospravedlněn z víry, aniž by se to projevilo odpovídajícími činy. Ukazuje, že pravá víra nemůže existovat bez skutků. Stejně jako apoštol Pavel i Jakub ilustruje tuto myšlenku Abrahamovou zkušeností. Obětování Abrahamova syna Izáka (Jk 2,21) ukazuje na jeho víru. Apoštol Jakub se ptá: „Nevidíš, že víra působila spolu s jeho skutky a že ve skutcích došla víra dokonalosti?“ (Jk 2,22) „Stejně tak i víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá.“ (Jk 2,17)

Abrahamova zkušenost ukazuje, že skutky jsou důkazem skutečného vztahu k Bohu. Proto k ospravedlnění vede jen živá víra, která jedná (Jk 2,24).

Apoštolové Pavel a Jakub se spolu shodují v otázce ospravedlnění z víry. Zatímco se Pavel zabývá falešnou představou ospravedlnění na základě skutků, Jakub se soustřeďuje na stejně nebezpečné úsilí dosáhnout ospravedlnění bez odpovídajících skutků. Ani skutky ani mrtvá víra nevedou k ospravedlnění. Toho lze dosáhnout pouze skutečnou vírou, která se uplatňuje láskou (Ga 5,6) a očišťuje člověka.

2. Zkušenost ospravedlnění. Skrze ospravedlnění z víry v Krista je nám připočtena jeho spravedlnost. Pro Ježíše Krista, našeho zástupce, jsme smířeni s Bohem. Pavel říká, že

Bůh „toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti“ (2 K 5,21). Jako kající hříšníci prožíváme úplné a dokonalé odpuštění. Jsme smířeni s Bohem!

Zachariášovo vidění velekněze Jósua nádherně objasňuje, co to je ospravedlnění. Jósua stojí před Hospodinovým poslem a má na sobě špinavé šaty, které představují poskvrnění hříchem. Satan volá po jeho odsouzení. Jeho obvinění jsou pravdivá – Jósua si nezaslouží odpuštění. Ale Bůh ve své milosti sata- na napomíná: „Což to není oharek vyrvaný z ohně?“ (Za 3,2) Není to můj milovaný člověk, kterého zvláštním způsobem chráním?

Pán přikazuje, aby z něho sňali jeho špinavý šat a prohlašuje: „Pohleď, sňal jsem z tebe tvou nepravost a dal jsem tě obléci do slavnostního roucha.“ (Za 3,4) Náš milující a soucitný Bůh odmítá satanova obvinění, ospravedlňuje chvějícího se hříšníka a příkryvá ho rouchem Kristovy spravedlnosti. Jako Jósua špinavý šat představuje hřích, tak nové roucha představuje novou zkušenost věřícího v Kristu. Při ospravedlnění je vyznaný a odpuštěný hřích přenesen na čistého a svatého Božího Syna, Beránka nesoucího hřích. „Nehodný, ale kající hříšník je oblečen Kristovou připo-

čtenou spravedlností. Tato výměna šatu, tento Boží spásný čin je biblickým učením o ospravedlnění.⁵ Ospravedlněný věřící prožil odpuštění a byl očištěn od svých hříchů.

Důsledky. Jaké jsou důsledky pokání a ospravedlnění?

1. Posvěcení. Slovo „posvěcení“, které je překladem řeckého výrazu *hagiasmos*, což znamená „svatost“, „posvěcení“, pochází ze slovesa *hagiazō* – „učinit svatým“, „posvětit“, „oddělit“. Hebrejským ekvivalentem je *kadaš* s významem „oddělit od běžného používání“.⁶

Skutečné pokání a ospravedlnění vede k posvěcení. Ospravedlnění a posvěcení spolu úzce souvisí,⁷ liší se od sebe, ale není možné je oddělit. Popisují dvě fáze spasení: ospravedlnění je to, co Bůh dělá *pro nás*, zatímco posvěcení je to, co Bůh dělá *v nás*.

Ospravedlnění ani posvěcení není výsledkem našich dobrých skutků. Obojí působí Kristova milost a spravedlnost. „Spravedlnost, kterou jsme ospravedlněni, je připočtená; spravedlnost, která nás posvěcuje, je udělená. První nás opravňuje vstoupit do nebe, druhá nás pro život v nebi uzpůsobuje.“⁸

Bible mluví o třech fázích posvěcení: (1) dokonáný čin v minulosti; (2) proces, který se odehrává v ny-

nější zkušenosti věřícího; (3) konečný výsledek, který věřící prožije při Kristově návratu.

V souvislosti s minulostí věřícího, je v okamžiku ospravedlnění věřící také posvěcen „ve jménu Pána Ježíše Krista a Duchem našeho Boha“ (1 K 6,11). Takový člověk se stává „svatým“. V tomto okamžiku je člověk vykoupěn a plně náleží Bohu.

V důsledku Božího povolání (Ř 1,7) jsou věřící nazýváni „svatí“. Ne však proto, že by dosáhli bezhříšnosti, ale proto, že jsou „v Kristu“ (Fp 1,1; viz také J 15,1-7). Spasení je zkušenost přítomnosti. Apoštol Pavel říká: „Zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Duchu svatého.“ (Tt 3,5) Tak nás oddělil a posvětil ke svatému účelu a pro život s Kristem.

2. Přijetí do Boží rodiny. Noví věřící také obdrželi „Ducha přijetí za syny“. Bůh je přijal za své děti, což znamená, že věřící jsou synové a dcery samotného Krále! Učinil je svými dědici a jsou také „spoludědicové Kristovi“ (Ř 8,15-17). Jaká přednost, čest a radost!

3. Jistota spasení. Ospravedlnění také dává věřícímu jistotu, že byl přijat. To mu již *nyní* dává radost ze spojení s Bohem. Bez ohledu na to, jak hříšně žil člověk v minulosti, Bůh mu odpouští všechny hříchy,

a proto již nemusí žít pod odsouzením a zlořečením zákona. Vykoupení se stává skutečností: „V něm jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost.“ (Ef 1,7)

4. Počátek nového a vítězného života. Vědomí, že Spasitelova krev přikrývá naši hříšnou minulost, uzdravuje tělo, duši i mysl. Člověk už nemusí pociťovat vinu, protože v Kristu je všechno odpuštěno, všechno je nové. Kristus nám denně uděluje svou milost, a tím nás začíná proměňovat k Božímu obrazu.

Tak jak roste naše víra v Krista, jsme postupně uzdravováni a proměňováni a Kristus nám dává stále větší vítězství nad silami temnoty. Kristus přemáhá svět, a to zaručuje naše vysvobození z otroctví hříchu (J 16,33).

5. Dar věčného života. Náš nový vztah s Kristem také přináší dar věčného života. Apoštol Jan to potvrzuje: „Kdo má Syna, má život; kdo nemá Syna Božího, nemá život.“ (1 J 5,12) Naše hříšná minulost je za námi; skrze přítomnost Ducha se můžeme radovat z požehnání, které přináší spasení.

Zkušenost spasení a přítomnost

Díky Kristově krvi, která očišťuje, ospravedlňuje a posvěcuje, se věřící

stává „novým stvořením. Co je staré pominulo, hle, je tu nové.“ (2 K 5,17)

Povolání k posvěcenému životu. Ke spasení patří také posvěcený život na základě toho, co Ježíš Kristus vykonal na Golgotě. Pavel vyzývá věřící, aby svůj život zasvětili mravní neposkvrněnosti a morálnímu jednání (1 Te 4,7). Proto, aby lidé mohli prožívat posvěcení, dává Bůh věřícím Ducha svatosti (Ř 1,4). „Aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil ‘vnitřní člověk’, a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích.“ (Ef 3,16.17)

Jako nové stvoření mají věřící i novou zodpovědnost. Pavel říká: „Jako jste se dříve propůjčovali ke službě nečistotě a nepravosti k bezbožnému životu, tak se nyní dejte do služby spravedlnosti k posvěcení.“ (Ř 6,19) Nyní mají žít „v Duchu“ (Ga 5,25).

Věřící, kteří jsou naplněni Duchem, se neřídí svou vůlí, ale vůlí Ducha (Ř 8,4; srov. 8,1). Jsou proměněni, protože „dát se vést sobectvím znamená smrt; dát se vést Duchem je život a pokoj“ (Ř 8,6). Prostřednictvím přítomnosti Ducha Božího „již nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha“ (Ř 8,9).

Nejvyšším cílem života naplněného Duchem svatým je žít tak, jak se

to líbí Bohu (1 Te 4,1). Pavel říká: „Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení, abyste se zdržovali necudnosti... Ať nikdo v této věci nevybočuje z mezí a neklame svého bratra..., vždyť Bůh nás nepovolal k nečistotě, ale k posvěcení.“ (1 Te 4,3.6.7)

Vnitřní změna. Při druhém příchodu budeme tělesně proměněni. Toto porušitelné, smrtelné tělo oblékne nesmrtelnost (1 K 15,51-54). Náš charakter se však musí proměnit během přípravy na druhý příchod.

Proměna charakteru se týká duševních a duchovních stránek Božího obrazu, jedná se o „vnitřního člověka“, který se „den ze dne obnovuje“ (2 K 4,16; srov. Ř 12,2). Stejně jako stará žena v příběhu Hermova pastýře, tak se i církev obnovuje zevnitř. Každý plně oddaný křesťan je stále proměňován k větší Boží slávě až do druhého příchodu, kdy bude dokončena jeho proměna k Božímu obrazu.

1. Působení Ježíše Krista a Ducha svatého. Jedině Stvořitel může vykonat stvořitelské dílo proměny našeho života (1 Te 5,23). Nečiní to však bez naší účasti. Musíme se otevřít působení Ducha, což můžeme udělat tím, že uvažujeme o Ježíši Kristu. Když přemýšlíme o Kristově životě, obnovuje v nás Duch svatý duševní a duchovní schopnosti (srov. Tt

3,5). Duch svatý zjevuje Krista a obnovuje v nás Kristův obraz (srov. Ř 8,1-10).

Bůh touží žít uprostřed svého lidu. Protože zaslíbil: „Budu přebývat a procházet se mezi nimi“ (2 K 6,16; srov. 1 J 3,24; 4,12), mohl apoštol Pavel prohlásit: „Kristus žije ve mně“ (Ga 2,20; srov. J 14,23). Stvořitelova přítomnost denně vnitřně oživuje věřící (2 K 4,16) a obnovuje jejich mysl (Ř 12,2; viz také Fp 2,5).

2. Účast na božské přirozenosti. Kristova „vzácná a převeliká zaslíbení“ mluví o Boží moci, která dokončí proměnu našeho charakteru (2 Pt 1,4). Přístup k Boží moci nám umožňuje horlivě usilovat, abychom „ke své víře připojili ctnost, k ctnosti poznání, k poznání zdrženlivost, ke zdrženlivosti trpělivost, k trpělivosti zbožnost, ke zbožnosti bratrskou náklonnost a k bratrské náklonnosti lásku. Máte-li tyto vlastnosti a rozhojňují-li se ve vás, nezůstanete v poznání našeho Pána nečinní a bez ovoce. Komu však scházejí, je slepý.“ (2 Pt 1,5-9)

a) Pouze skrze Ježíše Krista. Lidé se proměňují v obraz svého Stvořitele, jestliže „obléknu“ Pána Ježíše Krista (Ř 13,14; Žd 3,14), znovuzrodí se skrze Ducha svatého (Tt 3,5). Jeho láska v nás tak dosahuje svého cíle (1 J 4,12). Je to podobné tajemství jako vtělení Syna Božího. Stejně ja-

ko Duch svatý umožnil Kristu stát se člověkem, tak i nám Duch umožňuje mít podíl na vlastnostech Boží povahy. Toto přivlastnění si Boží přirozenosti obnovuje vnitřního člověka a činí nás podobnými Kristu, i když na odlišné úrovni. Kristus se stal člověkem, ale lidé se nestávají Bohem. Spíše se stávají Bohu podobnými ve svém charakteru.

b) Dynamický proces. Posvěcení se děje postupně. Modlitbou a studiem Bible stále prohlubujeme své společenství s Bohem.

Pouze rozumové pochopení plánu spasení nestačí. „Nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den. Neboť mé tělo je pravý pokrm a má krev pravý nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.“ (J 6,53-56)

Tato obrazná mluva jasně vyjadřuje, že věřící se musí ztotožnit s Kristovými slovy. Pán Ježíš řekl: „Slova, která jsem k vám mluvil, jsou Duch a jsou život.“ (J 6,63; viz také Mt 4,4)

Charakter se tvoří na základě toho, co mysl „jí a pije“. Jestliže se sytíme chlebem života, jsme proměňováni do Kristovy podoby.

3. Dvě proměny. Ve stejném roce, kdy Luther přibil svých 95 tezí na dveře zámeckého kostela v němec-

kém Wittenberku (1517), začal Rafael v Římě malovat svůj známý obraz Proměnění. Tyto dvě události mají něco společného. Lutherův čin byl počátkem reformace, Rafaelův obraz, ačkoli to nebylo jeho záměrem, vystihl ducha reformace.

Obraz představuje Krista stojícího na hoře proměnění a posedlého chlapce, který k němu s nadějí vzhlíží z údolí (srov. Mk 9,2-29). Dvě skupiny učedníků – jedna na hoře, druhá v údolí – představují dva typy křesťanů.

Učedníci na hoře chtějí zůstat s Kristem a zdá se, že se vůbec nezajímají o potřeby lidí v údolí. Po staletí žili mnozí „na horách“, daleko vzdáleni od potřeb světa. Jejich zkušenost je vlastně modlitbou bez skutků.

Na druhé straně učedníci v údolí pracují bez modlitby – a jejich úsilí vyhnat démona bylo neúspěšné. Mnoho lidí bylo uvězněno buď v pas-ti usilovné práce pro druhé, ale bez moci, nebo naopak v častých modlitbách, avšak bez pomoci druhým. Obě skupiny křesťanů potřebují obnovit v sobě Boží obraz.

a) Pravá proměna. Bůh touží změnit padlé bytosti ke svému obrazu tím, že promění jejich vůli, mysl, touhy i charakter. Duch svatý zásadně mění názory věřících. Jeho ovoce, „láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost

a sebeovládání“ (Ga 5,22.23), se nyní stává jejich životním stylem, přestože až do Kristova návratu zůstávají porušenými smrtelníky.

Pokud se tomu nevzpíráme, Kristus „se ztotožní s našimi myšlenkami a cíli a přizpůsobí naše srdce a mysl své vůli tak, že provádění našich vlastních rozhodnutí bude jen v souladu s poslušností Kristu. Naše vůle, očištěná a posvěcená, najde své největší potěšení v tom, že bude konat jeho dílo.“⁹

b) Dvojí určení. Kristovo proměnění ukazuje ještě na jiný pozoruhodný rozdíl. Kristus byl proměněn, aby vyzařoval Boží slávu. Chlapec v údolí byl před svým uzdravením proměněn tak, že se projevoval démonskými způsoby (viz Mk 9,1-29). Zde jsou zobrazeny dva naprosto rozdílné záměry – Boží plán naší obnovy a satanův plán našeho zničení. Písmo říká, že Bůh je schopen „uchránit nás před pádem“ (Ju 24). Na druhé straně satan dělá všechno pro to, aby chom zůstali v hříšném stavu.

Život je neustálá změna. Neexistuje místo, které by bylo neutrální. Buď rosteme, nebo upadáme. Jsme buď „otroky hříchu“, nebo „otroky spravedlnosti“ (Ř 6,17.18). Ten, kdo ovládá naši mysl, ovládá nás celé. Jestliže je prostřednictvím Ducha svatého Kristus v naší mysli, staneme se lidmi, kteří se podobají

Kristu – Duchem naplněný život vede „každou mysl, aby byla poslušna Krista“ (2 K 10,5). Ale život bez Ježíše Krista nás odděluje od zdroje života a proměny a náš zánik se tak stává nevyhnutelným.

Kristova dokonalost. Co je biblická dokonalost? Jak ji lze dosáhnout?

1. Biblická dokonalost. Slova „dokonalý“ a „dokonalost“ jsou překladem hebrejského slova *tam* nebo *tamim*, což znamená „úplný“, „správný“, „spolehlivý“, „zdravý“, „bezúhonný“. Řecké slovo *teleios* v obecném významu znamená „úplný“, „dokonalý“, „zralý“, „dospělý“, „plně rozvinutý“, „to, co dosáhlo svého cíle“.¹⁰

Pokud se toto slovo ve Starém zákoně vztahuje na lidi, má relativní význam. Noe, Abraham a Jób jsou označeni jako dokonalí a bezúhonní (Gn 6,9; 17,1; Jb 1,1.8), ačkoli každý z nich měl své nedostatky (Gn 9,21; 20. kap.; Jb 40,2-5).

V Novém zákoně se slovo dokonalý často vztahuje na dospělou osobu, která žila podle nejlepšího tehdy dostupného světla a plně rozvinula své duchovní, duševní a fyzické vlastnosti (srov. 1 K 14,20; Fp 3,15; Žd 5,14). Ježíš Kristus řekl, že věřící mají být dokonalí ve své ohraňené sféře, jako je Bůh dokonalý ve svém nekonečném a dokonalém vesmíru (srov. Mt 5,48). Z Božího pohledu je

dokonalým ten, kdo své srdce i život zcela zasvětil uctívání Boha a službě jemu, kdo trvale roste v poznání Boha a kdo skrze Boží milost žije zcela podle světla, kterého se mu dostalo, a raduje se z vítězného života (srov. Ko 4,12; Jk 3,2).

2. Úplná dokonalost v Kristu. Jak se můžeme stát dokonalými? Duch svatý nám dává Kristovu dokonalost. Vírou se Kristův dokonalý charakter stává naším charakterem. Lidé si nemohou na tuto dokonalost činit nárok nezávisle na Ježíši Kristu, jako kdyby byla jejich vrozeným vlastnictvím nebo jejich právem. Dokonalost je Boží dar.

Bez Krista nemohou lidé získat spravedlnost. „Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete učinit nic.“ (J 15,5) Kristus „se nám stal moudrostí od Boha, spravedlností, posvěcením a vykopením“ (1 K 1,30).

V Ježíši Kristu tyto vlastnosti tvoří naši dokonalost. On dokončil jedinou provždy naše posvěcení a vykopení. Nikdo nemůže nic přidat k tomu, co on učinil. Náš svatební šat nebo roucho spravedlnosti vytvořil Kristus svým životem, smrtí a vzkříšením. Duch svatý nyní bere toto ukončené dílo a uplatňuje ho v životě křesťana. Tímto způsobem se můžeme „dát prostoupit vši plností Boží“ (Ef 3,19).

3. Kupředu k dokonalosti. Jakou úlohu v tomto procesu máme jako věřící lidé? Skrze Kristovu přítomnost dorůstáme k duchovní zralosti. Pomocí Božích darů v církvi se můžeme rozvinout tak, abychom „dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,13). Potřebujeme v duchovním životě vyrůst ze své dětské zkušenosti (Ef 4,14), dostat se nad základní pravdy křesťanské zkušenosti až k „hutnému pokrmu“, který je připraven pro zralé věřící (Žd 5,14). Apoštol Pavel píše: „Proto nezůstávejme již u počátečního učení o Kristu, ale směřujme k dospělosti.“ (Žd 6,1) „A za to se modlím, aby se vaše láska ještě víc a více rozhojňovala a s ní i poznání a hluboká vnímavost; abyste rozpoznali, na čem záleží, a byli ryzí a bezúhonní pro den Kristův, plní ovoce spravedlnosti, které z moci Ježíše Krista roste k slávě a chvále Boží.“ (Fp 1,9-11)

Posvěcený život není život bez obtíží a překážek. Apoštol Pavel napomíná věřící: „S bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení.“ Dodává ale povzbudivá slova: „Neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete a činíte, co se mu líbí.“ (Fp 2,12.13)

Pavel dále říká: „Povzbuzujte se navzájem den co den, dokud trvá ještě ono ‘dnes’, aby se nikdo z vás, oklamán hříchem, nezatvrdil. Vždyť máme účast na Kristu, jen když své

počáteční předsevzetí zachováme pevné až do konce.“ (Žd 3,13.14; srov. Mt 24,13)

Ale Písmo varuje: „Jestliže svévolně hřešíme i potom, když jsme už poznali pravdu, nemůžeme už počítat s žádnou obětí za hříchy, ale jen s hrozným soudem.“ (Žd 10,26.27)

Tato napomenutí objasňují, že křesťané „potřebují něco víc než čistě právní ospravedlnění nebo posvěcení. Potřebují dosáhnout svatého charakteru, i když spasení vždy pochází z víry. Právo vstoupit do nebeského odpočinku zcela závisí na Kristově spravedlnosti. Kromě ospravedlnění nabízí Boží plán spasení i *způsobilost* pro nebe skrze Kristovu přítomnost. Tato způsobilost se projevuje v povaze člověka jako důkaz, že se spasení ‘uskutečnilo’.“¹¹

Co to tedy pro člověka znamená? Neustálá modlitba je nezbytná proto, abychom žili posvěcený život, který je dokonalý v každé fázi svého rozvoje. „Proto i my...nepřestáváme za vás v modlitbách prosit, abyste... poznali jeho vůli. Tak budete svým životem dělat Pánu čest a stále se mu líbit, ve všem poneseťe ovoce dobrých skutků, budete růst v poznání Boha.“ (Ko 1,9.10)

Každodenní ospravedlnění. Všichni věřící, kteří žijí posvěceným životem naplněným Duchem svatým a patří

Kristu, mají stálou potřebu každodenního ospravedlnění, které dává Kristus. Potřebujeme ho pro naše vědomá přestoupení i pro chyby, které jsme učinili nevědomky. Když si David uvědomil hříšnost lidského srdce, prosil: „Zprošť mne i vin, jež jsou mi skryty.“ (Ž 19,13; srov. Jr 17,9) Když mluvíme o hříších věřících, Bůh nás ujišťuje: „Zhřeší-li kdo, máme u Otce přímluvce, Ježíše Krista spravedlivého.“ (1 J 2,1)

Zkušenost spasení a budoucnost

Naše spasení se definitivně a plně dokoná až budeme oslaveni při vzkříšení nebo proměnění při přenesení do nebe. Při oslavení se Bůh dělí o svou oslnivou slávu. To je naděje, kterou jako Boží děti máme všichni. Pavel řekl: „Chlubíme se nadějí, že dosáhneme slávy Boží.“ (Ř 5,2)

To se splní při druhém příchodu, kdy se Kristus „zjeví po druhé... ke spáse těm, kdo ho očekávají“ (Žd 9,28).

Oslavení a posvěcení. Kristova přítomnost v našich srdcích je jednou z podmínek budoucího spasení – oslavení našeho smrtelného těla. Pavel píše: „Je to Kristus mezi vámi, v něm máte naději na Boží slávu.“ (Ko 1,27) Na jiném místě vysvětluje: „Jestliže ve vás přebývá Duch toho, který Ježíše vzkřísil z mrtvých, pak ten, kdo vzkří-

sil z mrtvých Krista Ježíše, obživí i vaše smrtelná těla Duchem, který ve vás přebývá.“ (Ř 8,11) Pavel nás ujišťuje, že Bůh nás „vyvolil ke spáse a posvětil Duchem a vírou v pravdu, abyste měli účast na slávě našeho Pána Ježíše Krista“ (2 Te 2,13.14).

V Kristu již jsme v nebeském trůnícím sále (Ko 3,1-4). Ti, kdo jsou „účastníky Ducha svatého“, již vlastně „zakusili moc budoucího věku“ (Žd 6,4.5). Tím, že přemýšlíme o Boží slávě a máme svůj pohled zaměřený na přitažlivou krásu Kristova charakteru, „jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě“ (2 K 3,18). Tak se připravujeme na proměnu, kterou prožijeme při druhém příchodu.

Naše konečné vykoupení a přijetí za Boží děti se uskuteční v budoucnosti. Pavel říká: „Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů.“ A dodává: „I my ve svém nitru sténáme, očekávající přijetí za syny, totiž vykoupení svého těla.“ (Ř 8,19.23; srov. Ef 4,30)

Tato vrcholná událost se odehraje v „době, kdy bude všechno nové“ (Sk 3,21). Kristus to nazývá „obnověním všeho“ (Mt 19,28). Potom „i samo tvorstvo bude osvobozeno z otroctví zániku a uvedeno do svobody a slávy dětí Božích“ (Ř 8,21).

Biblický pohled, že na jedné straně se přijetí a vykoupení – nebo spasení

– „již“ uskutečnilo a v jiném smyslu ještě ne, některé lidi mate. Odpověď můžeme nalézt při studiu celého rozsahu Kristova díla jako Spasitele. „Pavel spojuje naše *přítomné spasení* s *prvním* Kristovým příchodem. V dějinném propojení je díky vzkříšení a Kristově nebeské službě jednou provždy zajištěno naše ospravedlnění a posvěcení. Naše *budoucí spasení*, oslavení našeho těla, však spojuje s Kristovým *druhým* příchodem.

Z tohoto důvodu může apoštol Pavel jedním dechem říci: ‘jsme spasení’ z pohledu kříže a Kristova vzkříšení; a přitom ‘ještě nejsme spasení’ z pohledu Kristova budoucího návratu, kdy vykoupí naše těla.“¹²

Zdůrazňovat naše současné spasení a přitom vylučovat naši budoucí spásu je nesprávným a nešťastným pochopením Kristem dokonaného spasení.

Oslavení a dokonalost. Někteří lidé se mylně domnívají, že konečná dokonalost, kterou přinese oslavení, je již nyní lidem dostupná. Pavel, Bohu odevzdaný muž, však v závěru svého života o sobě napsal: „Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil Kristus Ježíš. Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je

za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši.“ (Fp 3,12-14)

Posvěcení je celoživotní proces. Dokonalost nyní máme pouze v Kristu, ale konečná a úplná přeměna našich životů k Božímu obrazu se uskuteční při druhém příchodu. Apoštol Pavel varuje: „A proto ten, kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl.“ (1 K 10,12) Dějiny Izraele a život Davida, Šalomouna a Petra jsou pro nás všechny vážným varováním. „Až do konce života je třeba důsledně chránit naše city a vášně. Existuje totiž vnitřní zkaženost i vnější pokušení a všude, kde pokračuje Boží dílo, je satanovým záměrem vytvořit takové podmínky, aby pokušení na člověka dolehlo s nebývalou silou. Ani chvíli si nemůžeme být jisti, pokud nebudeme spoléhat na Boha a svůj život neskrýjeme s Kristem v Bohu.“¹³

Naše závěrečná stvořitelská proměna se uskuteční ve chvíli, kdy obdržíme neporušenost a nesmrtelnost, kdy Duch svatý zcela obnoví původní stvoření.

Základ našeho přijetí u Boha

Základem našeho přijetí u Boha není ani Kristu podobný charakter, ani bezchybné chování. Zachraňu-

jící spravedlnost přichází od jediného spravedlivého Člověka Ježíše Krista a Duch svatý je ten, kdo nám ji zprostředkuje. Nemůžeme nic přidat ke Kristovu daru spravedlnosti; můžeme ho pouze přijmout. Kromě Krista není nikdo spravedlivý (Ř 3,10); nezávislá lidská spravedlnost je pouze špinavým lidským šatem (Iz 64,5; viz také Da 9,7.11.20; 1 K 1,30).¹⁴

Základem našeho přijetí u Otce nemohou být dokonce ani skutky, které jsou naší odpovědí na Kristovu zachraňující lásku. Toto přijetí je založeno na Kristově díle. Prostřednictvím Ježíše Krista nám Duch svatý přináší i tento dar.

Je naše přijetí založeno na Kristově ospravedlňující spravedlnosti, nebo na jeho posvěcující spravedlnosti, anebo na obou? Jan Kalvín poukazuje na to, že jako „Krista nelze rozdělit na několik částí, tak i tyto dvě věci, ospravedlnění a posvěcení, které vnímáme jako spojené v něm, jsou nerozdělitelné“.¹⁵ Kristovu službu je třeba vidět jako celek. To je velice důležité proto, abychom se vyhnuli spekulacím o těchto dvou termínech ve své snaze „přesně definovat jemné odstíny rozdílu mezi ospravedlněním a posvěcením. ...Proč se snažit být jednoznačnější než Inspirace v důležitých otázkách ospravedlnění z víry?“¹⁶

Právě tak jako sluneční světlo a teplo se od sebe nedají oddělit, a přesto mají své jedinečné poslání, tak i Kristus se nám stal spravedlností i posvěcením (1 K 1,30). V něm jsme nejen plně ospravedlněni, ale také posvěceni.

Duch svatý nám do nitra vkládá Kristovo „Dokonáno jest!“, které znělo z Golgoty, aby nám tak zprostředkoval jedinou zkušenost, skrze

kterou může Bůh přijmout člověka. Slova „Dokonáno jest!“, která znějí z kříže, zpochybňují všechny ostatní lidské pokusy dosáhnout přijetí u Boha. Tím, že přijímáme Ukřižovaného do svého srdce, nám Duch svatý ukazuje na jediný základ našeho přijetí u Boha, a tak nám poskytuje jediné skutečné oprávnění a způsoblost pro spasení, jenž je nám přístupné.

Poznámky

1. T. F. Torrance, *Royal Priesthood*, Scottish Journal of Theology Occasional Papers, č. 3 (Edinburgh: Oliver and Boyd, 1963), str. 48.
2. Viz „Conversion“ a „Repent, Repentance“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 235.933.
3. W. E. Vine, *An Expository Dictionary of the New Testament Words* (Old Tappan, NJ: Fleming H. Revell, 1966), str. 284-286; William F. Arndt a F. Wilbur Gingrich, *A Greek English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature* (Chicago, IL: University of Chicago Press, 1973), str. 196.
4. „Justification“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 635.
5. LaRondelle, str. 47.
6. „Sanctification“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 979.
7. *Tamtěž*.
8. E. G. White, *Messages to Young People* (Nashville, TN: Southern Publishing Assn., 1930), str. 35.
9. E. G. White, *Desire of Ages*, str. 668.
10. „Perfect, Perfection“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 864.
11. LaRondelle, str. 77.
12. *Tamtěž*, str. 89.
13. E. G. White v *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 2., str. 1032.
14. E. G. Whiteová v komentáři o Kristu, našem Veleknězi, napsala: „Bohoslužby, modlitby, chvalořečení, kající vyznání hříchu vychází ze srdcí upřímných věřících jako kadidlová vůně do nebeského svatostánku. Pro lidskou porušenost je však všechno poskvrněné a bez očistující krve u Boha nemůže mít cenu. Není to naprosto čisté, a když to Prostředník, který je po Boží pravici, nepředstaví a svou spravedlností všechno neočistí, Bůh to nemůže přijmout. Celá kadidlová oběť z pozemských svatostánků musí být zavlážena očistnými kapkami krve Ježíše Krista.“ (*Selected Messages*, kniha 1, str. 344)
15. J. Calvin, *Institutes of the Christian Religion* (Grand Rapids: Associated Publishers and Authors, Inc. n. d.), III, 11, 6.
16. E. G. White v *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6., str. 1072.

Co Bible učí

---

o církvi

*Církev je společenství věřících, kteří vy-
znávají Ježíše Krista jako svého Pána
a Spasitele. V návaznosti na starozá-
konní Boží lid jsme povoláni ze světa
ke společné bohoslužbě, vzájemnému
společenství, vzdělávání se v Božím slo-
vě, slavení večere Páně, ke službě všem
lidem a světoširému zvěstování evange-
lia. Církev přijímá svou autoritu od
Krista, vtěleného Slova, a z Písma, psá-
ného slova. Církev je Boží rodina; její
členové, které Bůh přijal za své děti, ži-
jí na základě nové smlouvy. Církev je
společenství víry, Kristovo tělo, jehož
hlavou je sám Ježíš Kristus. Církev je
nevěsta, za kterou Kristus zemřel, aby
ji mohl posvětit a očistit. Až se vrátí ja-
ko Vítěz, budou před něj postaveni věr-
ní všech věků, které vykoupil svou krví,
bude to slavná církev bez vady a vrás-
ky, svatá a bez úhony (Gn 12,3; Sk
7,38; Ef 4,11-15; 3,8-11; Mt 28,19.20;
16,13-20; 18,18; Ef 2,19-22; 1,22.23;
5,23-27; Ko 1,17.18).*

Základní věroučné výroky, 11

Adventisté sedmého dne věří...

11

Církev

Stařec, rozhněván na nejvyšší míru, udeřil holí do skaliska. Pak udeřil ještě jednou a přitom zvolal: „Poslyšte, odbojníci! To vám z tohoto skaliska máme vyvést vodu?“

Ze skály vytryskl proud vody a Izraelci měli co pít. Mojžíš však zhřešil tím, že při tom spoléhal sám na sebe a ne na Skálu. Právě kvůli tomuto hříchu nevstoupil do zaslíbené země. (Viz Nu 20,7-12.)

Skála představovala Ježíše Krista, jenž je základem, na kterém Bůh ustanovil svůj lid – jednotlivce i celé společenství. Tento obraz se objevuje v celé Bibli.

V posledním kázání, které Mojžíš pronesl k Izraeli, si možná připomněl tuto událost. Používá symboli-

ku skály, aby zobrazil Boží stálost a spolehlivost: „Přiznejte velikost našemu Bohu! On je skála. Jeho dílo je dokonalé, na všech jeho cestách je právo. Bůh je věrný a bez podlosti, je spravedlivý a přímý.“ (Dt 32,3.4)

O několik století později se David znovu vrací ke stejnému obrazu – jeho Spasitel je skálou: „Má spása a sláva je v Bohu, on je má mocná skála, v Bohu mám útočiště.“ (Ž 62,8)

Izajáš při popisu přicházejícího Mesiáše používá stejný obraz: „Já to jsem, kdo za základ položil na Sijónu kámen, kámen osvědčený, úhelový a drahý, základ nejpevnější.“ (Iz 28,16)

Petr svědčí o tom, že Kristus tuto předpověď naplnil, ne jako obyčejný kámen, ale jako živý kámen, „jenž od lidí byl zavržen, ale před Bohem je ‘vyvolený a vzácný’“ (1 Pt 2,4). Pavel ho představuje jako jediný jistý základ: „Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus.“ (1 K 3,11) Když se zmiňuje o skále, do které Mojžíš udeřil, říká: „A pili týž duchovní nápoj; pili totiž z duchovní skály, která je doprovázela, a tou skálou byl Kristus.“ (1 K 10,4)

I samotný Ježíš Kristus používá tento obraz, když prohlašuje: „A na té skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou.“ (Mt 16,18)

Kristus založil křesťanskou církev na sobě samotném, na živé Skále. Jeho vlastní tělo mělo být obětováno za hříchy světa – tak mělo být udeřeno do Skály. Je-li církev postavena na onom pevném základu, kterým je on sám, nic ji nemůže přemoci. Z této Skály vytryskne živá voda, která uhasí žízeň národů (srov. Ez 47,1-12; J 7,37.38; Zj 22,1-5).

Jak nepatrná a slabá byla církev ve chvíli, kdy Ježíš Kristus učinil toto prohlášení! Tvořilo ji několik unavených, pochybujících, sebe vyvyšujících učedníků, hrstka žen a nestálý zástup, který se rozprchl ve chvíli, kdy bylo udeřeno do Skály. Navzdory tomu byla církev postavena na Skále věků, ne na pomíjivé lidské moudrosti a nebo důvtipu. Čas ukázal, že nic nemůže zničit tuto církev ani jí zabránit v jejím poslání vyvyšovat Boha a vést lidi ke Spasiteli (srov. Sk 4,12.13.20-33).

Biblický význam slova „církev“

V Písmu je slovo „církev“¹ překladem řeckého výrazu *ekklesia*, který znamená „svolání“. Tento výraz všeobecně označoval shromáždění lidí, kteří byli vyzváni k tomu, aby se shromáždili.

Septuaginta, řecký překlad Starého zákona, který byl v Ježíšově době velice oblíbený, používá výraz *ekkle-*

sia pro překlad hebrejského slova *kahal*, které označuje „společenství“, „shromáždění“ nebo „sbor“ (Dt 9,10; 18,16; 1 S 17,47; 1 Kr 8,14; 1 Pa 13,2).²

Toto použití Nový zákon rozšiřuje. Všimněme si, jak Nový zákon používá výraz „církev“: 1. věřící, kteří se shromáždili k bohoslužbě na určitém místě (1 K 11,18; 14,19.28); 2. věřící, kteří žijí na určitém místě (1 K 16,1; Ga 1,2; 1 Te 2,14); 3. skupina věřících v domě některého z věřících (1 K 16,19; Ko 4,15; Fm 2); 4. skupina sborů v dané zeměpisné oblasti (Sk 9,31)³; 5. všichni věřící na celém světě (Mt 16,18; 1 K 10,32; 12,28; srov. Ef 4,11-16); 6. veškeré věrné stvoření v nebi i na zemi (Ef 1,20-22; srov. Fp 2,9-11).

Podstata církve

Písmo představuje církev jako božské zřízení, nazývá ji „církví Boží“ (Sk 20,28; 1 K 1,2). Pán Ježíš udělil církvi božskou autoritu (Mt 18,17.18). Podstatu křesťanské církve můžeme pochopit na základě studia Starého zákona, kde má své kořeny, a stejně tak na základě různých metafor, které používá Nový zákon.

Kořeny křesťanské církve. Starý zákon představuje církev jako organizované společenství Božího lidu. Od nej-

ranějších dob byly bohobojné rodiny od Adama, přes Seta, Noeho, Šéma až k Abrahamovi strážci Boží pravdy. Tyto rodiny, ve kterých otec zastával úlohu kněze, mohou být považovány za církve ve zmenšeném měřítku. Bůh dal Abrahamovi velká zaslíbení, na základě kterých se z této Boží rodiny stal národ. Poslání Izraele bylo jen rozšířením poslání daného Abrahamovi: být požehnáním všem národům (Gn 12,1-3) a ukázat světu Boží lásku.

Národ, který Bůh vyvedl z Egypta, byl nazván „shromážděním lidu [církvi] na poušti“ (Sk 7,38). Její členové byli považováni za „království kněží, pronárod svatý“ (Ex 19,6), Boží „svatý lid“ (Dt 28,9; srov. Lv 26,12) – Boží církev.

Bůh je dovedl do Palestiny, centra proslulých světových civilizací. V Palestině se stýkají tři velké kontinenty – Evropa, Asie a Afrika. Zde se měli Židé stát „služebníky“ jiných národů, které měli pozvat, aby se připojily k Božímu lidu. Stručně řečeno, Bůh je vyvedl proto, aby k sobě přivedl jiné národy (Iz 56,7). Prostřednictvím Izraele chtěl vytvořit celosvětovou církev – církev, kam by ho představitelé všech národů přicházeli uctívat a poznávat jako pravého Boha. Odtud by se vraceli k vlastnímu lidu s poselstvím spásy.

Navzdory stálé Boží péči o Izrael tento lid propadl modloslužbě, separatismu, nacionalismu, pýše a sobectví. Boží lid své poslání nesplnil. Příchod Ježíše znamenal pro Izrael určitou dělicí čáru. Boží lid očekával Mesiáše, který vysvobodí jejich národ, ale neočekával Mesiáše, který je osvobodí z otroctví vlastního já. Ukřižování Krista bylo vnějším projevem duchovní zkaženosti a vnitřního rozkladu Izraele. Tím, že volali: „Nemáme krále, jen císaře“ (J 19,15), odmítli, aby nad nimi dále vládl Bůh.

Na kříži vyvrcholila dvě protichůdná poslání: první se týkalo církve, která byla natolik zaměřená na sebe, že byla slepá vůči tomu, kdo jí dal život, a proto selhala; druhé se týkalo Krista, který byl tak zaměřen na lásku k lidem, že zemřel na jejich místě, aby jim dal věčný život.

Zatímco kříž znamenal konec poslání Izraele, Kristovo vzkříšení zahájilo existenci křesťanské církve a jejího poslání: hlásání evangelia o spasení skrze Kristovu krev. Když Židé ztratili své poslání, stali se pouze jedním z národů a přestali být církví Boží. Na jejich místo Bůh ustanovil jiný národ, církev, která na světě dále plnila jeho poslání (Mt 21,41.43).

Novozákonní církev, která je úzce spojena se společenstvím víry staré-

ho Izraele⁴, tvoří obrácení židé i pohané, kteří uvěřili v Krista. Právým Izraelem jsou vlastně všichni, kdo vírou přijali Krista (viz Ga 3,26-29). Apoštol Pavel přirovnává tento nově vzniklý vztah dvou odlišných národů ke dvěma stromům – k ušlechtilé a plané olivě, což představuje Izrael a pohany. Židé, kteří Krista nepřijali, již nejsou Božími dětmi (Ř 9,6-8) a představují vyložené větve z ušlechtilé olivy. Avšak ti židé, kteří přijali Krista, zůstali součástí stromu.

Apoštol Pavel popisuje pohany jako plané větve, které byly naroubovány na ušlechtilý olivový strom (Ř 11,17-25). Nabádá však křesťany z pohanů, aby si vážili dědictví Bohem vyvoleného národa: „Je-li kořen svatý, jsou svaté i větve. Jestliže však některé větve byly vyložené a ty, planá oliva, jsi byl naroubován na jejich místo a bereš sílu z kořene ušlechtilé olivy, nevynášej se nad ty větve! Začneš-li se vynášet, vzpomeň si, že ty neneseš kořen, nýbrž kořen nese tebe!“ (Ř 11,16-18)

Novozákonní církev se významně liší od svého starozákonního protějšku. Apoštolská církev se stala nezávislou organizací, oddělenou od izraelského národa. Církev získala univerzální charakter tím, že v ní přestaly existovat národnostní hranice. Místo národní církve se stala

církví misijní, která je zde proto, aby splnila Boží původní plán nově formulovaný v příkazu zakladatele církve, Ježíše Krista: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky.“ (Mt 28,19)

Obrazná znázornění církve. Obrazná znázornění novozákonní církve objašňují podstatu církve.

1. *Církev jako tělo.* Obraz těla zdůrazňuje jednotu církve a funkční vztah jednotlivce k celku. Kříž člověka „usmířil s Bohem v jednom těle“ (Ef 2,16). Skrze Ducha svatého jsou „pokřtěni v jedno tělo“ (1 K 12,13) – církve. Vždyť ona není ničím menším než Kristovým tělem (Ef 1,23). Církev je organismem, jehož prostřednictvím Kristus uděluje svou plnost. Věřící jsou údy jeho těla (Ef 5,30). On tedy skrze svou moc a milost dává život každému opravdově věřícímu člověku. Kristus je „hlavou těla“ (Ko 1,18), tedy „hlavou církve“ (Ef 5,23).

Ve své lásce dal Bůh každému údu těla církve nejméně jeden duchovní dar, který mu umožňuje vykonat nesmírně důležité poslání. Právě tak, jako je pro lidské tělo životně důležitá funkce jednotlivých orgánů, závisí úspěšné dokončení poslání církve na uplatnění každého duchovního daru, který byl lidem svěřen. Jaký význam má tělo bez srdce?

O kolik méně výkonné je tělo bez oka nebo nohy? Jestliže členové odmítnou své dary, pak bude církev mrtvá, slepá nebo přinejmenším ochromená. Nicméně tyto zvláštní, Bohem udělené dary nejsou cílem samy o sobě (viz kapitola 16 této knihy).

2. *Církev jako chrám.* Církev je „Boží stavbou“, „Božím chrámem“, ve kterém přebývá Duch Boží. Ježíš Kristus je základem církve a „úhelným kamenem“ (1 K 3,9-16; Ef 2,20). Tento chrám není mrtvou stavbou; projevuje dynamický růst. Apoštol Petr říká, že tak jako je Kristus „živým kamenem“, jsou i věřící „živými kameny“, které tvoří „duchovní dům“ (1 Pt 2,4-6).

Budova ještě není dokončena. Chrám stále roste, protože nové živé kameny jsou budovány „v duchovní příbytek Boží“ (Ef 2,22). Apoštol Pavel nabádá věřící, aby při výstavbě tohoto chrámu používali ten nejlepší stavební materiál, aby obstál ve zkoušce ohněm v den soudu (1 K 3,12-15).

Obraz chrámu zdůrazňuje svatost místního sboru i celé církve. Pavel říká, že Boží chrám je svatý. „Kdo ničí chrám Boží, toho zničí Bůh.“ (1 K 3,17) Dále poznamenává, že úzké svazky s nevěřícími jsou v rozporu s jejím svatým charakterem a je třeba se jim vyhýbat, vždyť „co

má společného spravedlnost s nepravostí?... Jaké spojení chrámu Božího s modlami?“ (2 K 6,14.16) Církev je třeba mít ve velké úctě, protože je předmětem Božího svrchovaného zájmu.

3. Církev jako nevěsta. Církev je představena jako nevěsta a Pán jako ženich. Pán se slavnostně zavazuje: „Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, milosrdenstvím a slitováním.“ (Oz 2,21) A znovu ujišťuje: „Já jsem váš manžel.“ (Jr 3,14)

Apoštol Pavel používá stejnou symboliku: „...abych vás jako čistou pannu odevzdal Kristu“ (2 K 11,2). Kristova láska k jeho církvi je tak hluboká a trvalá, že „se sám za ni obětoval“ (Ef 5,25). Tuto oběť přinesl proto, aby církev „posvětil a očistil křtem vody a slovem“ (Ef 5,26).

Kristus může očistit členy církve posvěcujícím vlivem pravdy Božího slova (J 17,17) a očistěním, jež přináší křest, vzít jejich špinavý šat a obléct je do roucha své dokonalé spravedlnosti. Tak církev připraví, aby byla jeho nevěstou – „slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná“ (Ef 5,27). Plná sláva a nádhera církve bude zjevena při Kristově příchodu.

4. Církev jako „nebeský Jeruzalém“. Jeruzalém je v Písmu nazýván měs-

tem Sijón. Zde Bůh přebývá se svým lidem (Ž 9,12), ze Sijónu také přichází spása (Ž 14,7; 53,7). Toto město má být „k potěše celé země“ (Ž 48,3).

Nový zákon se na církev dívá jako na „hořejší Jeruzalém“, který je protějškem pozemského Jeruzaléma (Ga 4,26). Obyvatelé tohoto Jeruzaléma mají své „občanství v nebesích“ (Fp 3,20). Jsou „dětmi zaslíbení“, které se „narodily z moci Ducha svatého“ a radují se ze svobody, kterou jim vydobyl Kristus (Ga 4,28.29; 5,1). Obyvatelé tohoto města již nejsou v otroctví touhy „dojít ospravedlnění na základě zákona“ (Ga 4,22.26.31; 5,4). Oni „z moci Ducha“ dychtivě očekávají ospravedlnění z víry (Ga 5,5). Uvědomují si, že toto občanství jim v Kristu Ježíši uděluje „víra, která se uplatňuje láskou“ (Ga 5,6).

Lidé, kteří jsou součástí tohoto slavného společenství stojí „před horou Sijónem a městem Boha živého, nebeským Jeruzalémem, před nesčettým zástupem andělů a slavnostním shromážděním církve prvorozených, jejichž jména jsou zapísána v nebi“ (Žd 12,22.23).

5. Církev jako rodina. Církev v nebi i na zemi je považována za rodinu (Ef 3,14.15). Dvě metafory znázorňují, jak se lidé mohou stát členy této rodiny: adopce (Ř 8,14-16; Ef

1,46) a znovuzrození (J 3,8). Lidé, kteří byli na základě své víry v Krista pokřtěni, již nejsou otroky, ale dětmi nebeského Otce (Ga 3,26 – 4,7). Žijí na základě nové smlouvy a patří „k Boží rodině“ (Ef 2,19), „do rodiny víry“ (Ga 6,10).

Členové této rodiny oslovují Boha „Otče“ (Ga 4,6) a vzájemně jsou spřízněni jako bratři a sestry (Jk 2,15; 1 K 8,11; Ř 16,1). Protože apoštol Pavel přivedl mnoho lidí do církevní rodiny, nazývá sám sebe duchovním otcem: „Stal jsem se vaším otcem v křesťanské víře.“ (1 K 4,15 Petrů) Ty, které přivedl do církve, nazývá „svými milovanými dětmi“ (1 K 4,14; srov. Ef 5,1).

Zvláštním znakem církve jako rodiny je společenství. Křesťanské společenství (řecky *koinonia*) není pouhým naplněním společenské potřeby, ale je „účastí na díle evangelia“ (Fp 1,5). Zahrnuje skutečné společenství s Bohem Otcem, jeho Synem a Duchem svatým (1 J 1,3; 1 K 1,9; 2 K 13,13), stejně jako společenství s věřícími (1 J 1,3.7). Členové podávají každému, kdo se stává částí rodiny „pravici na důkaz společenství“ (Ga 2,9 Žilka).

Obraz rodiny představuje církev pečující, „kde jsou lidé milováni, respektováni a uznáváni. Je to místo, kde lidé uznávají, že potřebují jeden druhého. Zde se rozvíjí schop-

nosti, zde lidé rostou, zde se všichni uplatní.“⁵ To také zahrnuje zodpovědnost, úctu k duchovním rodičům a péči o duchovní bratry a sestry. A nakonec to také znamená, že každý člen by měl ostatním projevoval lásku, která plodí hlubokou oddanost a všechny navzájem upevňuje a posiluje.

Být členy Boží rodiny umožňuje jednotlivým věřícím vzájemně se radovat a podporovat, i když se od sebe liší svou povahou a sklony. Členové církevní rodiny se učí žít v jednotě, ale zároveň nemají ztratit svou individualitu.

6. Církev jako sloup a opora pravdy. Církev živého Boha je „sloupem a oporou pravdy“ (1 Tm 3,15). Je pokladnicí a pevností pravdy, chrání ji před útoky nepřátel. Pravda je nicméně dynamická, není neměnná. Jestliže členové tvrdí, že mají nové světlo – nové učení nebo nový výklad Písma – potom je úkolem zkušenějších zkoumat nové učení na základě Bible (viz Iz 8,20). Jestliže je nové světlo v souladu s touto normou, pak ho církev má přijmout; pokud ne, měla by ho odmítnout. Všichni členové by se měli podrobit rozhodnutí založenému na Bibli, protože „v množství rádců je záchrana“ (Př 11,14).

Prostřednictvím šíření pravdy, tedy na základě svědectví o ní, se cír-

kev stává „světlem světa“, „městem ležícím na hoře“, které „nemůže zůstat skryto“, a „solí země“ (Mt 5,13-15).

7. Církev jako bojující a vítězíci armáda. Pozemská církev je jako armáda. Je povolána k boji proti duchovní temnotě: „Navedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla.“ (Ef 6,12) Křesťané na sebe musí vzít „plnou Boží zbroj“, aby „se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát“ (Ef 6,13).

Během staletí musela církev bojovat proti vnitřnímu i vnějšímu nepříteli (viz Sk 20,29.30; 1 Tm 4,1). Učinila značný pokrok a dosáhla vítězství, a přesto ještě není církví vítěznou. Naneštěstí má církev stále velké nedostatky. Prostřednictvím jiného obrazu Pán Ježíš vysvětluje nedostatky, které se v církvi objevují. „S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden člověk zasel dobré semeno na svém poli. Když však lidé spali, přišel jeho nepřítel, nasej plevel do pšenice a odešel.“ (Mt 13,24.25) Když chtěli služebníci vytrhat plevel, řekl jim hospodář: „Při trhání plevelu byste vyrvali z kořenů i pšenici. Nechte, ať spolu roste obojí až do žně.“ (Mt 13,29.30)

Plevel a pšenice spolu rostly na poli – zatímco Bůh do církve přivádí obrácené lidi, satan sem přivádí lidi neobrácené. Tyto dvě skupiny ovlivňují celek – jedna usiluje o očistění, zatímco druhá působí rozklad. Boj mezi nimi – uvnitř církve – bude pokračovat až do žně, až do druhého příchodu.

Boj církve s vnějším nepřítelem ještě také není u konce. Před církví leží pronásledování a spory. Satan ví, že mu zbývá málo času, a proto se rozhněval na Boží církev (Zj 12,12.17) a způsobí, že přijde doba soužení „jaké nebylo od vzniku národa“. Ale Kristus zasáhne ve prospěch svého věrného lidu a bude vyproštěn „každý, kdo je zapsán v Knize“ (Da 12,1). Pán Ježíš nás ujišťuje, že každý, „kdo vytrvá až do konce, bude spasen“ (Mt 24,13).

Při Kristově příchodu se objeví církev vítězná. V té době Kristus představí „církev slavnou“, kterou budou tvořit věrní všech věků vykoupení jeho krví, církev „bez poskvrny, vrásky a čehokoliv podobného“ (Ef 5,27).

Církev viditelná a neviditelná. Výrazy „viditelná“ a „neviditelná“ se používaly pro rozlišení dvou stránek církve na zemi. Obrazná znázornění, která jsme již studovali, se především vztahují na viditelnou církev.

1. Církev viditelná. Viditelná církev je Boží církví, která byla vytvořena pro službu. Naplňuje Kristovo velké poslání nést evangelium světu (Mt 28,18-20) a připravuje lidi na jeho slavný příchod (1 Te 5,23; Ef 5,27).

Církev je Kristem vyvolený svědek, který osvěcuje svět a slouží, jako sloužil Kristus: kázáním evangelia chudým, uzdravením lidí, kteří mají zraněné srdce, vyhlášením propuštění zajatcům a navrácením zraku slepým, propuštěním zdeptaných na svobodu, vyhlášením léta milosti Hospodinovy (L 4,18.19).

2. Církev neviditelná. Neviditelnou církev, také nazývanou univerzální církev, tvoří Boží lid na celém světě. Zahrnuje věřící církve viditelné i mnoho lidí, kteří ačkoli nepatří k žádné církevní organizaci, cele následují světlo, které dostali od Krista (J 1,9). Tato druhá skupina zahrnuje také ty, kteří nikdy neměli příležitost dozvědět se pravdu o Ježíši Kristu, ale kteří odpověděli na působení Ducha svatého a sami „od sebe činí to, co žádá zákon“ (Ř 2,14).

Existence neviditelné církve ukazuje, že uctívání Boha je duchovní záležitostí v nejvyšším slova smyslu. Pán Ježíš říká: „Ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili.“ (J 4,23) Protože pravé uctívání Boha má duchovní podsta-

tu, nemohou lidé přesně určit, kdo patří do Boží církve, a kdo ne.

Prostřednictvím Ducha svatého vede Bůh svůj lid z církve neviditelné k tomu, aby se spojil s jeho viditelnou církví. „Mám i jiné ovce, které nejsou z tohoto ovčince. I ty musím přivést. Uslyší můj hlas a bude jedno stádo, jeden pastýř.“ (J 10,16) Pouze ve viditelné církvi mohou plně prožívat Boží pravdu, lásku a společenství, protože Bůh dal právě viditelné církvi duchovní dary, aby její členové byli vyučeni jako celek i jako jednotlivci (Ef 4,4-16). Když se apoštol Pavel obrátil, přivedl ho Bůh do viditelné církve a poté mu svěřil úkol vést v této církvi misijní úsilí (Sk 9,10-22). A stejně tak i dnes chce Bůh vést svůj lid do viditelné církve, vyznačující se poslušností Božích přikázání a Ježíšovou vírou, aby se tak mohl účastnit dokončení jeho poslání na zemi (Zj 14,12; 18,4; Mt 24,14; viz kapitola 12 této knihy).

Do celkového obrazu neviditelné církve je možné zahrnout i sjednocenou církev v nebi a na zemi (Ef 1,22.23), ale také církev, která se skrývala v dobách pronásledování (Zj 12,6.14).

Organizace církve

Kristův příkaz nést evangelium do celého světa se vztahuje také na vý-

chovu lidí, kteří již evangelium přijali. Nové členy je třeba utvrzovat ve víře a učit je využívat jejich Bohem svěřené schopnosti a dary pro misijské dílo. Protože „Bůh není Bohem zmatku“, ale chce, aby se všechno dělalo „slušně a spořádaně“ (1 K 14, 33.40), musí mít církev jednoduchou, ale účinnou organizaci.

Podstata organizace. Uvažujme o členství v církvi a její organizaci.

1. Členství v církvi. Když obrácení lidé splní určité podmínky, stávají se členy společenství víry založeného na nové smlouvě. Členství zahrnuje přijetí nového vztahu k druhým lidem, státu a Bohu.

a) Předpoklady pro členství v církvi. Lidé, kteří si přejí stát se členy Kristovy církve, musí přijmout Ježíše Krista jako svého Pána a Spasitele, musí činit pokání ze svých hříchů a být pokřtěni (Sk 2,37-41; srov. 4,10-12). Měli by prožít znovuzrození a přijmout Kristovo pověření učit druhé zachovávat všechno, co jim přikázal (viz Mt 28,20).

b) Rovnost a služba. Kristus prohlásil: „Vy všichni jste bratři“ a „kdo je z vás největší, bude váš služebník.“ (Mt 23,8.11) Všichni členové jsou si rovni a podle toho mají také spolu jednat. Přesto nesmí zapomenout na to, že následovat Kristův příkaz znamená pomáhat naplno-

vat potřeby druhých a vést je k Mistrovi.

c) Všeobecné kněžství věřících. Kristova služba v nebeské svatyni zakončila službu levitského kněžství. Nyní se církev stala „svatým kněžstvem“ (1 Pt 2,5). Apoštol Petr řekl: „Vy však jste ‘rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid náležející Bohu’, abyste hlásali mocné skutky toho, kdo vás povolal ze tmy do svého podivuhodného světla.“ (1 Pt 2,9)

Tento nový řád, všeobecné kněžství věřících, však nikoho neopravňuje uvažovat, věřit a učit, jak se mu líbí, bez zodpovědnosti vůči celé církvi. Všeobecné kněžství znamená, že každý člen má povinnost v Božím jménu sloužit jiným, a že může k Bohu přicházet přímo bez jakéhokoli lidského prostředníka. To zdůrazňuje vzájemnou závislost jednotlivých členů církve, ale také jejich nezávislost. Toto kněžství nedělá žádný kvalitativní rozdíl mezi kněžími a laiky, ačkoli ponechává prostor pro rozdílnost jejich funkcí v církvi.

d) Věrnost Bohu a státu. Bible uznává Boží vedení v ustavení vlády ve státě a nabádá věřící, aby respektovali světskou vrchnost. Člověk, který má v rukou občanskou pravomoc, je „Božím služebníkem, vykonavatelem trestu nad tím, kdo činí zlo“. Pro členy církve tudíž pla-

tí: „Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest.“ (Ř 13,4.7)

Ve svém vztahu ke státu se mají členové církve řídit Kristovým principem: „Odevzdejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“ (Mt 22,21) Pokud se ale nárok státu dostává do rozporu s Božím přikázáním, pak je třeba zůstat věrný Bohu. Jak řekli apoštolé: „Boha je třeba poslouchat, ne lidi.“ (Sk 5,29)

2. Hlavní poslání církevní organizace. Církev vznikla proto, aby splnila Boží plán naplnit tuto planetu poznáním Boží slávy. Pouze církev viditelná může vykonat mnoho úkolů, které vyžaduje splnění tohoto cíle.

a) Bohoslužba a napomínání. V průběhu dějin Bůh skrze církev shromáždňoval věřící k sobotní bohoslužbě, aby vzdali čest svému Stvořiteli. Kristus a jeho apoštolé se v tento den účastnili bohoslužeb. Také v dnešní době Písmo napomíná věřící: „Nezanedbávejte společná shromáždění,...ale napomínejte se tím více, čím více vidíte, že se blíží den Kristův.“ (Žd 10,25; srov. 3,13) Bohoslužba ve shromáždění přináší věřícím osvěžení, povzbuzení a radost.

b) Křesťanské společenství. Církev může naplnit i ty největší touhy po společenství. „Účast na díle evangelia“ (Fp 1,5) přesahuje všechny os-

tatní vztahy, protože umožňuje důvěrný vztah s Bohem a s ostatními spoluvěřícími (1 J 1,3.6.7).

c) Vyučování z Písma. Kristus dal církvi „klíče království nebeského“ (Mt 16,19). Tyto klíče představují slova Kristova – vše, co je v Bibli napsáno. Přesněji řečeno, zahrnují „klíč poznání“, jak vejít do království (L 11,52). Ježíšova slova jsou Duch a život pro všechny, kteří je přijímají (J 6,63). Jsou zdrojem věčného života (J 6,68).⁶

Když církev zvěstuje pravdy Bible, mají tyto klíče spasení moc svázat a rozvázat, otevřít a zavřít nebe, protože vyhlásují kritéria, na základě kterých jsou lidé přijati nebo odmítnuti, spaseni nebo ztraceni. Církev zvěstováním evangelia šíří „životodárnou vůni“ nebo „smrtonosnou vůni“ (2 K 2,16).

Pán Ježíš si uvědomoval, jak je důležité žít „každým slovem, které vychází z Božích úst“ (Mt 4,4). Jedině tak může církev naplnit Ježíšův příkaz učit všechny národy zachovávat „všecko, co jsem vám přikázal“ (Mt 28,20).

d) Vysluhování Bohem stanovených obřadů. Církev je Božím nástrojem pro vysluhování křtu, který je obřadem vstupu do církve (viz kapitola 14 této knihy), obřadů umývání nohou a večeře Páně (viz kapitola 15 této knihy).

e) Celosvětové hlásání evangelia.

Církev je organizována tak, aby svou misijní službou plnila úkol, který Izrael nesplnil. Z Ježíšova života vyplývá, že tou největší věcí, kterou církev slouží světu, je plné soustředění na hlásání evangelia „na svědectví všem národům“ (Mt 24,14). K tomu je církev zmocněna skrze křest Duchem svatým.

Misijní práce zahrnuje hlásání poselství o přípravě na Kristův příchod; toto poselství je adresováno jak samotné církvi (1 K 1,7.8; 2 Pt 3,14; Zj 3,14-22; 14,5), tak celému lidstvu (Zj 14,6-12; 18,4).

Církevní správa

Po Ježíšově nanebevstoupení vedli církev apoštolé. Jejich prvním krokem bylo, že po poradě s ostatními věřícími zvolili apoštola na Jidášovo místo (Sk 1,15-26).

Jak církev rostla, apoštolé si uvědomili, že je nemožné kázat evangelium a zároveň se starat o běžné církevní záležitosti. Proto předali praktické povinnosti sedmi mužům, které určila církev. Ačkoli církev rozlišovala mezi „kázáním Božího slova“ a „službou při stolech“ (Sk 6,1-4), neučinila pro splnění svého poslání žádný pokus oddělit duchovní od laiků. Ve skutečnosti dva ze sedmi diakonů, Štěpán a Fi-

lip, byli známí svým působivým kázáním a účinnou evangelizací (Sk 7 a 8).

Rozšíření církve do Asie a Evropy vyvolalo další organizační změny. Při založení mnoha nových sborů byli „v každé církvi“ ordinováni starší, aby se tak zajistilo pevné vedení (Sk 14,23).

Když došlo k větší krizi, zúčastněné strany měly možnost vyjádřit svá stanoviska před všeobecným koncilem tvořeným apoštolou a staršími, kteří zastupovali celou církev. Rozhodnutí tohoto koncilu bylo považováno za závazné pro všechny a bylo přijímáno jako Boží hlas (Sk 15,1-29). Tato událost ukazuje, že pokud se jedná o spornou otázku, která ovlivňuje celou církev, je nezbytné dojít k autoritativnímu rozhodnutí na vyšší úrovni, než je místní sbor. V tomto případě bylo rozhodnutí koncilu výsledkem shody dosažené mezi představiteli všech zúčastněných stran (Sk 15,22-25).

Nový zákon jasně ukazuje, že pokud bylo třeba, Bůh usměrňoval ty, kteří vedli jeho dílo. Pod jeho vedením a po poradě s církví byla vytvořena církevní správa, která, pokud ji budeme uplatňovat, může i dnes pomoci chránit církev před odpadnutím a umožnit jí naplnit její velké poslání.

Biblické principy církevní správy

1. Kristus je hlavou církve. Kristus je hlavou církve, především proto, že koná prostřednickou službu. Na kříži zvítězil nad satanem, proto mu byla dána „veškerá moc na nebi i na zemi“ (Mt 28,18). Bůh „všechno podrobil pod jeho nohy a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve“ (Ef 1,22; srov. Fp 2,10.11). Proto je Kristus „Pán pánů a Král králů“ (Zj 17,14).

Kristus je hlavou církve také proto, že církev je jeho tělem (Ef 1,23; Ko 1,18). Věřící jsou „údy jeho těla“ (Ef 5,30). Musí s ním mít důvěrné spojení, protože jím je „celé tělo svými klouby a svazy řízeno a drženo pohromadě“ (Ko 2,19 Žilka).

2. Kristus je zdrojem veškeré autority v církvi. Kristus projevil svou autoritu tím, že: a) ustanovil křesťanskou církev (Mt 16,18); b) ustanovil obřady, které církev musí vykonávat (Mt 26,26-30; 28,19.20; 1 K 11,23-29; J 13,1-17); c) obdařil ji božskou autoritou jednat v jeho jménu (Mt 16,19; 18,15-18; J 20,21-23); d) seslal Ducha svatého, aby na základě jeho autority církev vedl (J 15,26; 16,13-15); e) dal církvi zvláštní dary, aby jednotliví věřící mohli sloužit jako apoštolé, proroci, evangelisté, pastýři a učitelé a připravili členy církve pro službu a budovali „Kris-

tovo tělo, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího...měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,7-13).

3. Kristova autorita v Písmu. Ačkoli Kristus vede svou církev skrze Ducha svatého, je Boží slovo jediným měřítkem činnosti církve. Všichni její členové poslouchají toto slovo, protože je zákonem v absolutním slova smyslu. Lidské tradice, obyčaje a kulturní zvyky jsou podřízeny autoritě Písma (2 Tm 3,15-17).

4. Kristova autorita a úřady v církvi. Kristus uplatňuje svou autoritu prostřednictvím své církve a zvláště určených služebníků; nepřenáší však na církev svou pravomoc. Nikdo nemá pravomoc, která by byla nezávislá na Kristu a jeho slovu.

Sbory adventistů sedmého dne volí své činovníky. I když tito činovníci působí jako zástupci věřících, jejich autorita pochází od Krista. Jejich zvolení pouze potvrzuje povolání, které od něj přijali. Hlavní povinností zvolených představitelů je dbát na to, aby byly zachovávány biblické pokyny pro bohoslužbu, v učení, církevní kázni a při hlásání evangelia. Protože církev je Kristovým tělem, představitelé se mají společně radit, jak se rozhodovat a jednat.

Novozákonní představitelé církve. Nový zákon se zmiňuje o dvou úřa-

dech v církvi – o starších a diakonech. Důležitost těchto úřadů je zdůrazněna vysokými morálními a duchovními požadavky závaznými pro ty, kdo tyto úřady mají zastávat. Církev rozpoznává svatost povolání k vedení církve prostřednictvím vysvěcení (ordinace), vzkládání rukou (Sk 6,6; 13,2,3; 1 Tm 4,14; 5,22).

1. Starší

a) *Co znamená „starší“?* „Starší“ (řecky *presbyteros*) nebo „biskupové“ (*episkopos*) byli nejdůležitějšími představiteli církve. Výraz „starší“ vyjadřuje důstojnost a úctu a většinou se vztahoval na staršího člověka. Jeho postavení se podobalo místu, jaké zastával představený synagogy. Výraz „biskup“ znamená „dozorce, strážce“. Apoštol Pavel tyto dva termíny zaměňoval a starší stavěl na stejnou úroveň se strážci neboli biskupy. (Sk 20,17,28; Tt 1,5,7)

Lidé, kteří zastávali toto postavení, dohlíželi na nově vzniklé sbory. Označení „starší“ se vztahovalo na jeho postavení nebo hodnost, zatímco výraz „biskup“ označoval povinnost nebo zodpovědnost úřadu – „dozorce“⁷. Protože apoštolové sami sebe nazývali staršími (1 Pt 5,1; 2 J 1; 3 J 1), je zřejmé, že byli jak staršími v místním sboru, tak i cestujícími staršími neboli staršími obecně. Avšak v obou případech působili jako pastýři sborů.

b) *Předpoklady*. Proto, aby člověk mohl zastávat úřad staršího, musel být „bezúhonný, jen jednou ženatý, střídmy, rozvázný, řádný, pohostinný, schopný učit, ne pijan, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný. Má dobře vést svou rodinu a mít děti poslušné a počestné; nedovede-li vést svou rodinu, jak se bude starat o Boží církev? Nemá být nově pokřtěný, aby nezpyšněl a nepropadl odsouzení ďáblu. Musí mít také dobrou pověst u těch, kdo jsou mimo církev, aby neupadl do pomluv a ďáblových nástrah.“ (1 Tm 3,1-7; srov. Tt 1,5-9)

Proto před ustanovením do úřadu měl takový člověk prokázat své vůdcovské schopnosti ve svém vlastním domově. „Mělo by se uvažovat i o rodině toho, kdo byl navržen do úřadu. Jsou mu členové rodiny podřízeni? Řídí tento člověk svůj domov čestně? Jakou povahu mají jeho děti? Budou dělat čest vlivu svého otce? Pokud nejedná citlivě, moudře a zbožně doma, při vedení své vlastní rodiny, je potom možné s jistotou usoudit, že se jeho neposvěcené jednání projeví i v jeho úřadě.“⁸ Pokud je uchazeč ženatý, měl by ve své vlastní rodině projevit schopnost vést; a to ještě před tím, než mu bude svěřena větší odpovědnost při vedení „Božího domu“ (1 Tm 3,15).

Protože je tento úřad velmi důležitý, vyzývá apoštol Pavel: „Na nikoho nevzkládej ukvapeně ruce.“ (1 Tm 5,22 Petrů)

c) *Zodpovědnost a autorita staršího.* Starší je především duchovním vůdcem. Byl ustanoven „pastýřem Boží církve“ (Sk 20,28). Jeho úkolem je pomáhat slabým (Sk 20,35), napomínat vzpurné (1 Te 5,12) a bránit každému učení, které vytváří rozdělení (Sk 20,29-31). Starší musí být vzorem křesťanského života (Žd 13,7; 1 Pt 5,3) a štědrosti (Sk 20,35).

d) *Postoj vůči starším.* Úspěšné vedení církve do značné míry závisí na věrnosti jejích členů. Apoštol Pavel povzbuzuje věřící, aby si vážili svých vedoucích: „Velmi si jich važte a milujte je pro jejich dílo.“ (1 Te 5,13) Řekl také: „Starším, kteří svou službu konají dobře, ať se dostane dvojnásobné odměny, zvláště těm, kteří nesou břemeno kázání a vyučování.“ (1 Tm 5,17)

Písmo jasně ukazuje, že je třeba vážit si představitelů církve: „Poslouchejte ty, kteří vás vedou, a podřizujte se jim, protože oni bdí nad vámi a budou se za vás zodpovídat.“ (Žd 13,17; srov. 1 Pt 5,5). Když členové ztěžují vedoucím plnění jejich Bohem určeného úkolu, budou všichni prožívat zármutek a ztratí radost z Božího požehnání.

Věřící jsou povzbuzeni k tomu, aby se řídili křesťanským způsobem života vedoucích. „Myslete na to, jak dovršili svůj život a následujte je ve víře.“ (Žd 13,7) Neměli by věnovat pozornost pomluvám. Pavel varuje: „Stížnost proti starším nepřijímej, leda na základě výpovědi dvou nebo tří svědků.“ (1 Tm 5,19)

2. *Diakoni a diakonky.* Slovo diakon pochází z řeckého *diakonos*, což znamená „služebník“ nebo „pomocník“. Úřad diakona byl ustanoven proto, aby apoštolé mohli „věnovat všechen svůj čas modlitbě a kázání slova“ (Sk 6,4). Ačkoli měli diakoni pečovat o časné záležitosti církve, aktivně se také zapojili do evangelizační práce (Sk 6,8; 8,5-13.26-40).

Výraz „diakon“ se objevuje v Ř 16,1 v ženském rodě.⁹ Překladaelé toto slovo překládají jako „jáhenka“ (Petrů, Hejčl, Col), „diakonka“ (ČEP, Žilka), „služebnice“ (Kral.). „Toto slovo a jeho použití v tomto verši naznačuje, že úřad diakonky byl v době, kdy apoštol Pavel napsal list Římanům, už v církvi ustanoven.“¹⁰ Stejně jako starší i diakony vybírá církev na základě jejich morálních a duchovních předpokladů (1 Tm 3,8-13).

Církevní kázeň. Kristus dal církvi pravomoc uplatňovat kázeň u členů církve a stanovil pro ni přesné

principy. Očekává, že církev tyto principy použije tehdy, kdy to bude nezbytné pro zachování jejího vznešeného povolání být „královstvím kněží“ a „svatým národem“ (srov. Mt 18,15-18; 1 Pt 2,5.9). Přesto se církev musí pokusit vést své členy k nápravě jejich jednání. Kristus chválí sbor v Efezu – „vím, že nemůžeš snést ty, kdo jsou zlí“ (Zj 2,2), ale napomíná sbory v Pergamu a Thyatíře za to, že tolerují odpadnutí a nemorálnost (Zj 2,14.15.20). Všimněme si následujících biblických rad týkajících se kázně:

1. Postup v případě neveřejného provinění. Když jeden člen ublíží druhému (Mt 18,15-17), pak Kristus radí, aby se poškozený setkal s tím, kdo mu ublížil, a přesvědčil ho, aby změnil své jednání. Pokud nebyl úspěšný, měl by se o to pokusit podruhé v doprovodu jednoho nebo dvou nezaujatých svědků. Pokud i takový pokus neuspěje, měla by se tato věc předložit celému sboru.

Jestliže člen církve, který zhřešil, odmítá rozhodnutí a autoritu Kristovy církve, odděluje sám sebe z jejího společenství. Vyloučením církev pouze potvrzuje jeho stav. Pokud se církev pod vedením Ducha svatého uvážlivě řídila biblickou radou, pak její rozhodnutí je v nebi potvrzeno. Kristus řekl: „Cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a co-

koli přijmete na zemi, bude přijato v nebi.“ (Mt 18,18)

2. Postup při veřejném provinění. Ačkoli „všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“ (Ř 3,23), očividné provinění a odbojně jednání, které přináší církvi potupu, je třeba neprodleně vyřešit vyloučením viníka.

Vyloučení nejen obnovuje čistotu církve odstraněním zla, které by jinak působilo jako kvas, ale působí také na viníka jako léčivý prostředek. Poté co se apoštol Pavel dozvěděl o případu sexuální nemravnosti v korintském sboru, nabádal k okamžitému činu: „Ve jménu Pána Ježíše Krista. Až se shromáždíte – já budu duchem s vámi a bude s námi i moc našeho Pána Ježíše – vydejte toho člověka satanu ke zkáze těla, aby duch mohl být zachráněn v den Páně. Odstraňte starý kvas, abyste byli novým těstem.“ (1 K 5,4.5.7) Nestýkejte se s nikým, radí apoštol Pavel, „kdo si sice říká bratr, ale přitom je smilník nebo lakomec nebo modlár nebo utrhač nebo opilec nebo lupič; s takovým ani nejezte. ...Odstraňte toho zlého ze svého středu!“ (1 K 5,11.13)

3. Postup s lidmi, kteří působí rozkol. Členu církve, který působí „roztržky“ (Ř 16,17), „který žije nepořádně“ (2 Te 3,6 Petřů) a odmítá se řídit Božími radami, bychom se měli vyhýbat, protože tak „bude zahan-

ben“ svým jednáním. „Ale nejednejte s ním jako s nepřítelem, nýbrž varujte ho jako bratra.“ (2 Te 3,14.15) Jestliže tento „člověk působící rozkol“ odmítá věnovat pozornost „druhému napomenutí“ církve, měla by se ho církev zřeknout, protože „je jasné, že takový člověk je převrácený, hřeší, a tak sám nad sebou vynáší soud“ (Tt 3,10.11).

4. Opětovné přijetí vyloučených. Členové církve by neměli pohrdat těmi, kteří byli vyloučeni, stranit se jich nebo na ně zapomenout. Raději by se měli pokusit obnovit jejich vztah s Kristem skrze pokání a znovuzrození. Vyloučení členové mohou být znovu přijati do církevního

společenství, pokud projeví dostatečné důkazy opravdového pokání (2 K 2,6-10).

Boží moc, sláva a milost se zvláštním způsobem zjevuje při opětovném přijetí hříšníků. Bůh touží osvobodit zajatce hříchu a přenést je z království temnoty do království světla. Boží církev, divadlo vesmíru, ukazuje v životech lidí moc Kristovy smírné oběti.

Kristus i dnes zve prostřednictvím své církve všechny lidi, aby se stali součástí jeho rodiny: „Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.“ (Zj 3,20)

Poznámky

1. O původu výrazu „církev“ Berkhof napsal: „Výrazy ‘církev’, ‘church’, ‘kerk’ a ‘kirche’ nejsou odvozeny od slova *ekklesia*, ale od slova *kyriake*, což znamená ‘patřící Pánu’. Zdůrazňují skutečnost, že církev je Božím vlastnictvím. Výrazy *to kyriakon* nebo *he kyriake* označují především místo, kde se církev shromažďuje. Toto místo bylo chápáno jako náležející Pánu, a proto bylo nazváno *to kyriakon*.“ (*Systematic Theology*, str. 557)
2. „Podstata církve“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 302; „Církev“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 224.
3. Moderní překlady přijímají singulár podle Tischendorfova čtení založeného na starých rukopisech jako Codex Sinaiticus, Alexandrinus, Vaticanus a Ephraemi Rescriptus.

4. Věrouka rané církve se velice podobala tomu, co učil judaismus, kromě učení o Ježíši Kristu. Křesťané ze židů i z pohanů se v sobotu scházeli v synagogách a naslouchali výkladu Starého zákona (Sk 13,42-44; 15,13.14.21). Roztržení chrámové opony ukazovalo, že symbolické obřady došly svého skutečného naplnění. Kniha Židům chce obrátit mysl křesťanů od *předobrazů* ke skutečnosti, která byla v pozadí těchto předobrazů: na Ježíšovu smrt, na jeho kněžství v nebesích a jeho zachraňující milost. Novozákonní doba byla obdobím přechodu, a ačkoli se apoštolé někdy účastnili starozákonních obřadů, rozhodnutí prvního Jeruzalémského koncilu ukazuje, že pochopili, že tyto obřady již nemají pro spasení význam.
5. Charles E. Bradford, „What the Church Means to Me“, *Adventist Review*, 20. listopadu 1986, str. 15.

6. Viz *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 5, str. 432.
7. Viz *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 26.38.
8. E. White, *Testimonies*, sv. 5, str. 618.
9. *Diakonos* může být buď mužského nebo ženského rodu, proto je rod v tomto případě určen kontextem. Protože o Foibé, která je „naší sestrou“, se také používá výraz *diakonos*, musí být toto slovo ženského rodu, i když má koncovku podstatného jména mužského rodu.
10. „Deaconess“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 277. V novozákonní době měl výraz *diakonos* široký význam. „Stále se používal k označení lidí, kteří nějakým způsobem sloužili v církvi. Pavel, i když byl apoštolem, často sám sebe označoval (viz 1 K 3,5; 2 K 3,6; 6,4; 11,23; Ef 3,7; Ko 1,23) společně s Timoteem (viz 1 Tm 4,6) jako *diakonoí* (množné číslo od *diakonos*).“ (*SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 300) V těchto příkladech se toto slovo překládá jako „služebníci“ místo výrazu „diakoni“.

Univerzální církev tvoří všichni ti, kteří skutečně věří v Krista. V posledních dnech, v čase rozsáhlého odpadnutí, jsou ostatky církve povolány zachovávat Boží přikázání a víru Ježíšovu. Tyto ostatky oznamují příchod hodiny soudu, zvěstují, že spasení je možné jen v Ježíši Kristu a hlásají blízkost jeho druhého příchodu. Toto zvěstování symbolizují tři andělé ze 14. kapitoly Zjevení. Současně probíhá v nebi soud a na zemi je jeho výsledkem pokání a náprava. Každý věřící je povolán k osobní účasti na tomto světoširém svědectví (Zj 12,17; 14,6-12; 18,1-4; 2 K 5,10; Ju 3,14; 1 Pt 1,16-19; 2 Pt 3,10-14; Zj 21,1-14).

Základní věroučné výroky, 12

Adventisté sedmého dne věří...

12

Ostatek a jeho poslání

V Písmu čteme o velkém drakovi, který už v nebi zapříčinil, že odpadla třetina andělů (Zj 12,4.7-9). Chce zničit dítě, které se má narodit, aby vyhrál celou válku. Žena, která stojí před drakem, je oděná sluncem, pod nohama má měsíc a na hlavě korunu dvanácti hvězd. Chlapec, kterého porodí, má „železnou berlou pást všechny národy“.

Drakovo úsilí zabít dítě však bylo marné. Dítě „bylo přeneseno k Bohu a jeho trůnu“. Rozlíčený drak obrací svůj hněv proti matce. Ta zázrakem dostává křídla a je přenesena na vzdálené místo, které pro ni Bůh připravil. Zde je o ni postaráno po tři a půl roku neboli 1260 dnů (Zj 12,1-6.13.14).

V biblických prorocích představuje čistá žena Boží věrnou církev.¹ Žena, která je popsána jako nevěstka a smilnice, představuje Boží lid, který odpadl (Ez 16; Iz 57,8; Jr 31,4.5; Oz 1-3; Zj 17,1-5).

Drak, „dávny had, zvaný ďábel a satan“ (Zj 12,9), čekal, aby pohltil chlapce, dlouho očekávaného Mesiáše, Ježíše Krista. Satan, bojující proti svému největšímu nepříteli Ježíši Kristu, použil římskou říši jako svůj nástroj. Nic, ani smrt na kříži, však nemohlo Kristu zabránit v jeho poslání Spasitele lidstva.

Na kříži Kristus satana porazil. Když Ježíš mluvil o vzkříšení, řekl: „Nyní je soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vyvržen ven.“ (J 12,31) V knize Zjevení je zaznamenána nebeská píseň vítězství: „Nyní přišlo spasení, moc a království našeho Boha i vláda jeho Mesiáše; neboť byl svržen žalobce našich bratří, který je před Bohem osočoval dnem i nocí. Proto jásejte nebesa i všichni, kdo v nich přebýváte!“ (Zj 12,10.12) Satanovo vypovězení z nebe omezilo jeho činnost. Již nemohl obviňovat Boží lid před nebeskými bytostmi.

Zatímco se nebe raduje, země je varována: „Běda však zemi i moři, neboť sestoupil k vám ďábel, plný zlosti, protože ví, jak málo času mu zbývá.“ (Zj 12,12)

Satan dal průchod svému hněvu tím, že pronásledoval ženu – církev (Zj 12,13), která přežila, i když prožívala veliké utrpení. Málo obydlené oblasti země – „poušť“ – poskytly Božím věrným útočiště během 1260 prorockých dnů, tj. 1260 skutečných let (Zj 12,14-16; viz kapitola 4 této knihy pokud jde o interpretační princip den za rok).²

Jako odezva na znamení blízkého Kristova návratu se na konci této zkušenosti „pouště“ znovu objevuje Boží lid. Apoštol Jan tuto skupinu označuje jako „ostatní [pozůstalé]...kdo zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova“ (Zj 12,17). Ďábel nenávidí především tento ostatek.

Kdy a kde se odehrálo toto pronásledování? Jak k tomu došlo? Kdy se objevil ostatek? Jaké je jeho poslání? Odpověď na tyto otázky vyžaduje studium Písma i pohled do historie.

Velké odpadnutí

Nejprve byli křesťané pronásledováni pohanským Římem, potom, po odpadnutí, pokračovala v pronásledování sama křesťanská církev. Toto odpadnutí nebylo překvapením – Jan, Pavel i Kristus ho předpověděli. Ježíš během svého posledního rozhovoru s učedníky před ukřižováním

varoval před přicházejícím svodem: „Mějte se na pozoru, aby vás někdo nesvedl. Neboť vyvstanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět veliká znamení a zázraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné.“ (Mt 24,4.24) Jeho následovníci prožijí „hrozné soužení“, ale zůstanou naživu (Mt 24,21.22). Mocná znamení v přírodě ohlásí konec tohoto pronásledování a blízkost Kristova příchodu (Mt 24,29.32.33).

Také Pavel varoval: „Vím, že po mém odchodu přijdou mezi vás draví vlci, kteří nebudou šetřit stádo. I mezi vámi samými povstanou lidé, kteří povedou scestné řeči, aby strhli učedníky na svou stranu.“ (Sk 20,29.30) Tito „vlci“ povedou církve k odpadnutí.

Apoštol Pavel říká, že k tomuto odpadnutí dojde ještě před Kristovým druhým příchodem. Proto skutečnost, že k odpadnutí zatím nedošlo, byla neochvějným znamením, že Kristův příchod není bezprostředně blízko. Apoštol říká: „Žádným způsobem se nedejte od nikoho oklamat, protože [den Páně] nenastane, dokud nedojde ke vzpouře proti Bohu [odpadnutí] a neobjeví se člověk nepravosti [bezzákonnosti], Syn zatracení. Ten se postaví na odpor a povýší se nade všechno, co má jméno Boží nebo čemu se vzdává božská pocta. Dokonce usedne

v chrámu Božím [církvi] a bude se vydávat za Boha.“ (2 Te 2,3.4)

Již v době apoštola Pavla toto odpadnutí v omezené míře působilo. Metoda působení byla satanská, „se vší mocí a divy i zázraky lživými a se všelikým podvodem nepravosti“ (2 Te 2,9.10). Před koncem prvního století apoštol Jan říká: „Mnoho falešných proroků vyšlo do světa.“ A navíc dodává: „Je to duch antikristův..., který již nyní je na světě.“ (1 J 4,1.3)

Jak vůbec vznikl tento odpadlý systém?

Nadvláda „člověka nepravosti“. „Když církev opustila svou ‘první lásku’ (Zj 2,4), poskvřnila své čisté učení, vznešené mravní zásady osobního života a neviditelné pouto jednoty, které vytváří Duch svatý. Jednoduchoť byla v bohoslužbě nahrazena formalismem. Popularita a osobní vliv hrál stále větší a větší roli při výběru vůdců, kteří nejprve získali velkou autoritu místního sboru, a potom usilovali o rozšíření své autority i na okolní sbory.

Spravování místního sboru vedením Ducha svatého muselo nakonec ustoupit církevní autoritě soustředěné v ruce jediného představitele, biskupa, kterému byl každý člen osobně podřízen a jen skrze něj měl přístup ke spáse. Od té do-

by vedení církve přemýšlelo jak vládnout, místo toho, aby církvi sloužilo. 'Největším' už nebyl ten, kdo byl 'služebníkem všech'. Tak postupně vzniklo pojetí kněžské hierarchie, která vstoupila mezi jednotlivce a Boha.³

Na jedné straně klesal význam jednotlivce a místního sboru, na druhé straně narůstal vliv biskupů ve velkých městech, až nakonec, dáno také politickými poměry, se římský biskup stal nejvyšší mocí mezi křesťany. S císařovou pomocí byl tento nejvyšší biskup neboli papež⁴ uznán za viditelnou hlavu obecné církve a získal svrchovanou autoritu nad všemi církevními představiteli na celém světě.

Pod vedením papežství⁵ se církev dostala do ještě většího odpadnutí. Zvětšující se popularita církve tento úpadek jen urychlila. Výsledkem upadání mravních principů bylo, že se neobrácení lidé cítili v církvi pohodlněji. K církvi se připojily zástupy lidí, kteří měli o křesťanství jen mlhavou představu, a kteří si s sebou přinesli své pohanské učení, obrazy, způsoby bohoslužby, slavnosti, svátky a symboly.

Tento kompromis mezi pohanstvím a křesťanstvím vedl k tomu, že povstal „člověk hříchu“ – rozsáhlý systém falešného náboženství, spojení pravdy a bludu. Proroctví

z 2. listu Tesalonickým neodsuzuje jednotlivce, ale poukazuje na náboženský systém, který nese odpovědnost za toto odpadnutí. Mnozí věřící, kteří se nacházejí v tomto systému, však patří k Boží univerzální církvi, protože důsledně žijí podle světla, kterého se jim dostalo.

Trpící církev. V důsledku úpadku duchovnosti a užším propojením s císařskou vládou dostala římská církev mnohem svěštější podobu. Církev a stát se spojily a vytvořily nesvatý svazek.

Ve svém klasickém díle „*O obci Boží*“ popsal Augustin, jeden z nejvlivnějších církevních otců, katolický ideál univerzální církve, která ovládá univerzální stát. Augustinovo myšlení položilo základ pro středověkou katolickou teologii.

V roce 553 v dopise, který byl zařazen do Justiniánova kodexu, prohlásil císař Justinián římského biskupa za hlavu všech ostatních sborů⁶ a uznal také papežovu autoritu při vylučování kacířů.⁷

Když Justiniánův generál Belisarius v roce 538 osvobodil Řím, byl i římský biskup osvobozen z nadvlády Ostrogótů, jejichž ariánismus omezoval rozvoj katolické církve. Papež pak mohl užívat privilegia, která mu udělil Justiniánův dekret z roku 533 a měl možnost rozšířit

autoritu „Svaté Stolice“. Tak začalo 1260 let pronásledování, jak bylo předpovězeno biblickým proroctvím (Da 7,25; Zj 12,6.14; 13,5-7).

Tragické je, že se církev pomocí státu snažila vnutit své dekrety a učení všem křesťanům. Mnozí se vzdali své víry, protože se báli pronásledování, zatímco jiní, kteří zůstali věrni učení Písma, prožívali kruté pronásledování. Křesťanský svět se stal bitevním polem. Mnozí byli uvězněni nebo popraveni v Božím jménu! Během 1260 let pronásledování prožívaly miliony věrných věřících obrovské utrpení a někteří zaplatili svou věrnost Kristu životem.⁸

Každá kapka prolité krve vrhá stín na jméno Boha a Ježíše Krista. Nic neuškodilo křesťanství více než nelítostné pronásledování. Takové jednání církve pokřivilo pohled na Boží charakter. Učení o očistci a věčném trápení vedlo mnoho lidí k tomu, že zcela odmítli křesťanství.

Již dlouho před vznikem reformace se uvnitř katolické církve ozývaly hlasy proti nemilosrdnému zabíjení odpůrců, proti domýšlivým nárokům a demoralizující zkaženosti. Nechoť církve k reformě dala v 16. století vzniknout protestantské reformaci. Její úspěch byl velkou ranou pro autoritu a vážnost římské církve. Prostřednictvím pro-

tureformace pokračovalo papežství v krvavé snaze zničit reformaci, ale postupně prohrávalo boj se silami, které bojovaly za občanskou a náboženskou svobodu.

Nakonec v roce 1798, 1260 let po roce 538, dostala římskokatolická církev smrtelnou ránu (srov. Zj 13,3).⁹ Velkolepá vítězství Napoleonových armád v Itálii vydala papeže na milost francouzské revoluční vládě, která pohlížela na římskou církev jako na nesmiřitelného nepřítele Republiky. Francouzská vláda nařídila Napoleonovi, aby papeže zajal. Na jeho rozkaz generál Berthier vstoupil do Říma a prohlásil vládu papeže za skončenou. Generál Berthier papeže zajal a odvezl do Francie, kde papež také v exilu zemřel.¹⁰

Pád papežství byl vyvrcholením dlouhé řady událostí spojených s jeho postupným upadáním. Tato událost zakončila prorocké údobí 1260 let. Mnoho protestantů to chápalo jako naplnění proroctví.¹¹

Reformace

Nebiblické učení založené na tradici, neúprosné pronásledování odpůrců, korupce a duchovní úpadek mnoha kněží, byly hlavními příčinami toho, že lidé začali volat po reformách uvnitř církve.

Věřoučné body. Následující věroučné body jsou příkladem nebiblického učení, které vedlo k rozmachu protestantské reformace a stále odlišuje protestanty od římskokatolických věřících.

1. Hlavou pozemské církve je náměštek Kristův. Podle tohoto učení je pouze římský biskup zástupcem Krista na zemi a viditelnou hlavou církve. V protikladu k biblickému pohledu na vedení církve (viz kapitola 11 této knihy) je toto učení založeno na předpokladu, že Kristus učinil Petra viditelnou hlavou církve, a že papež je Petrovým nástupcem.¹²

2. Neomylnost církve a její hlavy. Učení, které nejvíce přispělo k vážnosti a vlivu římské církve, bylo učení o neomylnosti. Církev tvrdí, že nikdy neučinila chybu, a že nikdy ani chybovat nebude. Toto učení je založeno na následujících argumentech, které však nemají biblickou podporu. Protože je církev božského původu, jednou z jejích základních vlastností je neomylnost. A navíc, protože Bůh zamýšlel prostřednictvím božské církve vést všechny lidi dobré vůle do nebe, musí být církev neomylná v učení víry a morálních zásadách.¹³ Kristus tedy prostřednictvím moci Ducha svatého církev ochrání před jakoukoli chybou.

Logickým důsledkem, který popírá prvotní porušenost lidí (viz kapitola 7 této knihy), je, že vedení církve musí být také neomylné.¹⁴ Na tomto základě katolická literatura přisuzuje tuto božskou vlastnost papeži.¹⁵

3. Zastínění Kristovy prostřednické služby. Jak se zvyšoval vliv římské církve, pozornost věřících byla odvedena od Kristovy prostřednické služby velekněze v nebesích – jejímž předobrazem byly stálé denní oběti starozákonních obřadů ve svatyni (viz kapitoly 4 a 23 této knihy) – a obrátila se na kněze na zemi a na jejich představeného, sídlícího v Římě. Místo aby lidé věřili, že jim Kristus odpustí hříchy a dá věčné spasení (viz kapitoly 9 a 10 této knihy), důvěřovali papeži, kněžím a prelátům. V naprostém rozporu s novozákonním učením o všeobecném kněžství věřících se mělo za to, že pro spasení je životně důležité přijmout rozhřešení od kněze.

Zavedením mše místo večeře Páně církev vlastně popřela Kristovu kněžskou službu v nebesích, kde Kristus trvale uplatňuje zásluhy své zástupné oběti ve prospěch kajících věřících. Avšak na rozdíl od večeře Páně – obřadu, který Ježíš Kristus ustanovil, aby připomínal jeho smrt a byl předobrazem jeho přicházejícího království (viz kapitola 15 této

knihy) – katolická církev tvrdí, že mše je nekrvavou obětí Krista, kterou pozemský kněz přináší Bohu. A protože je Kristus znovu obětován, tak jako byl obětován na Golgotě, je mše považována za obřad, který věřícím a zemřelým přináší zvláštní milost.¹⁶

Mnoho lidí, kteří neznali Písmo a znali pouze mši prováděnou knězem, ztratilo požehnání přímého přístupu k Prostředníku Ježíši Kristu. Tak bylo zatemněno zaslíbení a pozvání: „Přistupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas.“ (Žd 4,16)

4. Záslužnická povaha dobrých skutků. Obecně rozšířený názor, že člověk může konáním dobrých skutků obdržet spasitelné zásluhy, a že víra nemůže člověka spasit, jsou v protikladu k novozákonnímu učení (viz kapitoly 9 a 10 této knihy). Katolická církev učila, že dobré skutky, které jsou výsledkem milosti vlité do srdce hříšníka, se stávají zásluhami, což znamená, že člověk získává oprávněný nárok na spasení. Ve skutečnosti člověk mohl vykonat dokonce více dobrých skutků, než bylo potřeba ke spasení – tak tomu bylo v případě svatých – a mohl tak shromáždit další zásluhy. Tyto nadbytečné zásluhy je možné použít pro druhé. Protože církev věřila, že

hříšníci jsou ospravedlněni na základě spravedlnosti, která jim je vлита do srdce, hrály dobré skutky při ospravedlnění člověka důležitou roli.

Záslužné skutky sehrávaly významnou roli v učení o očistci, podle kterého lidé, kteří nejsou dokonale čistí, se musí očistit tím, že ponесou dočasný trest v očistci za své hříchy, dříve než vstoupí do nebeské radosti. Svými modlitbami a dobrými skutky mohou živí věřící zkrátit dobu i velikost utrpení těch, kdo jsou v očistci.

5. Učení o pokání a odpustcích. Pokání je svátost, prostřednictvím které mohou křesťané obdržet odpuštění hříchů, kterých se dopustili po křtu. Toto odpuštění hříchů člověk obdrží prostřednictvím rozhřešení, které dává kněz. Ještě před tím, než je možné jej udělit, musí křesťané zkoumat své svědomí, činit pokání ze svých hříchů a musí se rozhodnout, že už nikdy nebudou urážet Boha. Potom musí své hříchy vyznat knězi a vykonat pokání – splnit knězem určený úkol.

Pokání však hříšníka plně neosvobozuje. Musí nést dočasný trest buď v tomto životě nebo v očistci. Kvůli tomuto trestu církev zavedla odpustky, prostřednictvím nichž se člověk zbaví časného trestu, který v důsledku hříchu na něm zůstal

i po odpuštění viny. Odpustky, které mohly přinést prospěch jak živým lidem, tak i duším v očistci, se udělovaly na základě pokání a vykonání předepsaných dobrých skutků, které často měly formu peněžitého daru církvi.

Vznik odpustků umožnily mimořádné zásluhy mučedníků, svatých, apoštolů a zvláště Ježíše Krista a Marie. Právě jejich zásluhy byly uschovány v „pokladnici zásluh“ a bylo je možné převést na ty věřící, jejichž zásluhy byly nedostačující. Papež, jako údajný Petrův nástupce, měl klíče od tohoto pokladu a mohl lidi osvobodit z jejich dočasného trestu tím, že jim přidělil část zásluh z tohoto pokladu.¹⁷

6. Církev je konečnou autoritou. V průběhu staletí přijala církev mnoho pohanských věroučných prvků, svátků a symbolů. Když se objevily hlasy, které volaly proti tomuto postupu, přisvojila si římská církev výhradní právo vykládat Bibli. Církev, a ne Bible, se stala konečnou autoritou (viz kapitola 1 této knihy). Církev tvrdila, že existují dva zdroje Boží pravdy: 1. Písmo svaté a 2. katolická tradice, kterou tvoří spisy církevních otců, výnosy církevních koncilů, schválená vyznání víry a obřady církve. V případě, že bylo církevní učení podporováno tradicí, ale ne Písmem, měla

tradice přednost. Prostí věřící nemají právo vykládat učení, které Bůh zjevil v Bibli. Tuto pravomoc má pouze katolická církev.¹⁸

Úsvit nového dne. Ve čtrnáctém století volal Jan Viklef po reformaci církve nejen v Anglii, ale v celém křesťanském světě. V době, kdy existovalo jen velmi málo opisů Bible, poprvé přeložil celou Bibli do angličtiny. Jeho učení o spasení jediné skrze víru v Krista, jako i učení o neomylnosti Písma, se stalo základem protestantské reformace. Jako jitřenka na úsvitu reformace se Viklef snažil osvobodit Kristovu církev z pout pohanství, které ji spoutávalo v nevědomosti. Založil hnutí, které mělo osvobodit mysl jednotlivých věřících i celé národy ze sevřené náboženského bludu. Viklefovy spisy oslovily Jana Husa, Jeronýma Pražského, Martina Luthera a mnoho dalších.

Martin Luther – ohnivý, impulzivní a nekompromisní muž – byl pravděpodobně nejsilnější osobností reformace. Více než kdokoli jiný vedl lidi zpět k Písmu a k velké evangelijní pravdě o ospravedlnění skrze víru, zatímco nekompromisně bojoval proti ospravedlnění ze skutků.

Luther hlásal, že by lidé kromě Písma neměli přijímat žádnou jinou autoritu. Tím se snažil zaměřit

pohled věřících vzhůru – od lidských skutků, kněží a záslužnického pokání ke Kristu jako jedinému Prostředníku a Spasiteli. Říkal, že je nemožné lidskými skutky zmenšit vinu nebo se vyhnout trestu za hřích. Hříšníka může zachránit jedině pokání před Bohem a víra v Ježíše Krista. Protože Boží milost je dar, nedá se koupit, hříšník ji dostává zadarmo od Boha. Lidé mohou mít naději ne proto, že mají odpustky, ale díky prolité krvi ukřižovaného Spasitele.

Jako archeologická výprava nalézá poklady pohřbené pod nánosy nashromážděnými za celá staletí, tak i reformace odhalila dávno zapomenuté pravdy. Byla znovu objevena pravda evangelia o ospravedlnění z víry, což vedlo k novému ocenění jednou provždy přinesené smírné oběti Ježíše Krista, a také jeho zcela postačující velekněžské služby. Reformace odmítla a opustila mnohá nebiblická učení, jako jsou například modlitby za mrtvé, uctívání svatých a jejich ostatků, slavení mše, uctívání Marie, očištec, záslužnické skutky, svěcená voda, kněžský celibát, růženec, inkvizice, transsubstanciace (přepodstatnění), poslední pomazání a závislost na tradici.

Protestantští reformátoři téměř jednotně ztotožňovali papežský systém s „člověkem hříchu“, „tajem-

stvím nepravosti“ a „malým rohem“ z knihy Daniel, s mocností, která měla pronásledovat věrný Boží lid během 1260 let (podle Zj 12,6.14 a 13,5).¹⁹

Základem protestantismu se stala zásada „Písmo, jedině Písmo“ jako měřítko víry a života. Reformátoři podřídili veškerou lidskou tradici vyšší a konečné autoritě Písma. V otázkách víry nemůže žádná autorita – papež, koncil, církevní otcové, králové nebo vědci – ovládat svědomí. Křesťanský svět se skutečně začal probírat ze spánku a nakonec byla v mnoha zemích vyhlášena náboženská svoboda.

Stagnující reformace

Reformace křesťanské církve neměla skončit v šestnáctém století. Reformátoři vykonali mnoho, ale neobjevili veškeré světlo, které během staletí pohaslo. Vyvedli křesťanství z hluboké temnoty, ale přesto jakoby stále bylo ve stínu. Zlomili železnou ruku středověké církve, dali světu Bibli a obnovili základy evangelia, ale nestačili objevit další důležité pravdy. Ve stínu zůstaly i nadále pravdy jako křest ponořením, nesmrtelnost jako dar, který Kristus dává při vzkříšení spravedlivých, sedmý den jako biblická sobota a další (viz kapitoly 7, 14, 19 a 25 této knihy).

Místo, aby reformace dále pokračovala, nástupci reformátorů pouze upevňovali to, čeho bylo dosaženo. Nezaměřili svou pozornost na Bibli, ale na slova a názory reformátorů. Bylo jen málo těch, kteří objevili nové pravdy, protože většina odmítla jít dál, než čemu věřili první reformátoři. Následkem toho protestantismus upadl do formalismu a strnulosti a nadále přežívaly omyly, kterých se bylo třeba zbavit. Plamen reformace postupně pohasínal a protestantské církve se staly chladnými, formálními a samy potřebovaly reformu.

Poreformační éra sice byla naplněna teologickou činností, ale duchovní pokrok byl jen velmi malý. Frederic W. Farrar o tomto období napsal: „Svobodu vystřídal otroctví, obecné principy nahradily mizerné základy, pravda se změnila v dogmatismus, nezávislost v tradici, náboženství v systém. Živou úctu k Písmu nahradila mrtvá teorie inspirace. Geniální ortodoxie uvolnila místo železné uniformitě a životodárné myšlení ustoupilo rozporuplné dialektice.“²⁰ A ačkoli „reformace zlomila olověné žezlo staré scholastiky“, zavedly protestantské církve „novou scholastiku, jejíž hůl byla železná“.²¹ Robert M. Grant nazval tento nový scholastický přístup „stejně strnulým jako byla každá

středověká teologická struktura“.²² Protestanté „se prakticky sami spoutali omezeními svých konfesí“.²³

Vypukly také spory. „Nikdy nebyla doba, ve které by se lidé tolik zabývali odhalováním chyb druhých, nebo ve které by se nazývali tolika urážlivými jmény.“²⁴ Tak se z dobré zprávy stala válka slov. „Písmo již neoslovuje srdce, ale kritický rozum.“²⁵ „Dogmata byla ortodoxní, vyhasla však duchovnost. Teologie vítězila, láska však byla uhašena.“²⁶

Ostatek

Navzdory odpadnutí a pronásledování v průběhu 1260 let uchovávali někteří věřící stále čistotu apoštolské církve. Když v roce 1798 skončilo 1260 let pronásledování, ukázalo se, že drak nedokázal zcela vyhladit věrný Boží lid. Proti těmto lidem satan směřoval své další zničující útoky. Jak řekl apoštol Jan: „Drak v hněvu vůči té ženě rozpoutal válku proti ostatnímu jejímu potomstvu (ostatku), proti těm, kdo zachovávají příkázání Boží a drží se svědectví Ježíšova.“ (Zj 12,17)

Co je ostatek? Když apoštol Jan popisuje boj draka se ženou a jejími potomky, používá výraz „ostatní její potomstvo“ (Zj 12,17). Výraz vlastně znamená „ti, kdo zůstali“, „pozů-

statek“. Bible představuje ostatek jako malou skupinu Božího lidu, která navzdory pohromám, válkám a odpadnutí zůstala Bohu věrná. Tento věrný ostatek byl oddenkem, který Bůh použil, aby na zemi rozšířil svou viditelnou církev (2 Pa 30,6; Ezd 9,14.15; Iz 10,20-22; Jr 42,2; Ezd 6,8; 14,22).

Bůh pověřil ostatek, aby vyhlášoval jeho slávu a vedl jeho lid, rozptýlený po celém světě, k jeho „svaté hoře Jeruzalému“, „hoře Sijón“ (Iz 37,31.32; 66,20; srov. Zj 14,1). O lidech, kteří byli takto shromážděni Písmo říká: „Ti následují Beránka, kamkoli jde.“ (Zj 14,4)

Zj 12,17 popisuje poslední ostatek v Bohem vyvolené linii věrných věřících – jeho oddaných svědků v posledních dnech před Kristovým druhým příchodem. Jaké jsou charakteristické znaky ostatku?

Vlastnosti ostatku. Apoštol Jan popisuje ostatek v čase konce velice konkrétně. Objevuje se po 1260 letém pronásledování a tvoří ho ti, „kdo zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova“ (Zj 12,17).

Jejich zodpovědností je zvěstovat všemu světu těsně před druhým Kristovým příchodem Boží závěrečné varování – poselství tří andělů ze Zjevení 14 (Zj 14,6-12). I tato poselství obsahují popis ostatku. Jsou to

ti, „kteří zachovávají příkazy Boží a víru Ježíšovu“ (Zj 14,12 Žilka). Všimněme si blíže každého z těchto znaků.

1. Ježíšova víra. Boží ostatek se vyznačuje tím, že má víru podobnou té, kterou měl Ježíš Kristus. Odráží Ježíšovu неотřesitelnou důvěru v Boha a v autoritu Písma. Věří, že Ježíš Kristus je prorocký Mesiáš, Syn Boží, který přišel jako Spasitel světa. Tato víra zahrnuje všechny biblické pravdy – ty, kterým Kristus věřil a které učil. Boží ostatek bude hlásat věčné evangelium o spasení na základě víry v Ježíše Krista. Bude varovat svět, že nastává hodina Božího soudu a bude ostatní připravovat na setkání s Pánem, který má brzo přijít. Zapojí se do celosvětového misijního úsilí vydat lidem svědectví o Bohu (Zj 14,6.7; 10,11; Mt 24,14).

2. Přikázání Boží. Pravá víra v Ježíše Krista zavazuje ostatek, aby se řídil příkladem svého Pána. Jan napsal: „Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on.“ (1 J 2,6) Protože Pán Ježíš zachovával přikázání svého Otce, bude také ostatek zachovávat Boží přikázání (J 15,10).

Jsou ostatkem Božího lidu, proto musí být jejich skutky v souladu s jejich vyznáním, jinak je vyznání bezcenné. Pán Ježíš řekl: „Ne každý, kdo mi říká ‘Pane, Pane’, vejde do

království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích.“ (Mt 7,21) V síle, kterou jim dává Kristus, mohou zachovávat Boží požadavky, včetně všech deseti přikázání, která jsou Božím neměnným morálním zákonem (Ex 20,1-17; Mt 5,17-19; 19,17; Fp 4,13).

3. Ježíšovo svědectví. Jan definuje „Ježíšovo svědectví“ jako „ducha proroctví“ (Zj 19,10). Ostatek bude veden Ježíšovým svědectvím, které je mu sděleno prostřednictvím daru proroctví.

Tento dar Ducha se měl projevat v celých dějinách církve, „až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,13). Dar proroctví je jedním z nejvýznamnějších znaků ostatku.

Prorocké vedení činí z ostatku prorocký lid, který hlásá prorocké poselství. Věřící mají proroctví pochopit a zvěstovat. Pravda zjevená církvi ostatku jí pomáhá splnit poslání připravit svět na Kristův návrat (viz kapitola 17 této knihy).

Vznik ostatku v posledních dnech. Bible naznačuje, že se ostatek objeví po době velkého pronásledování (Zj 12,14-17). Události Francouzské revoluce, které otřáslы světem, a které vyústily v zajetí papeže na konci ob-

dobí 1260 let (v r. 1798), a také naplnění tří velkých vesmírných znamení – při kterých země, slunce, měsíc a hvězdy svědčily o blízkosti Kristova návratu (viz kapitola 24 této knihy) – to vše vedlo k velkému oživení zájmu o studium Bible. Rychle se rozšířilo očekávání bezprostředního Ježíšova příchodu. Po celém světě mnoho křesťanů poznalo, že nadešla „doba konce“ (Da 12,4).²⁷

Naplnění biblických proroctví během druhé poloviny osmnáctého a první poloviny devatenáctého století dalo vzniknout silnému nadcírkevnímu hnutí, které se soustředilo na naději druhého příchodu. V každé církvi bylo možné nalézt jedince, kteří uvěřili v blízký Kristův příchod – modlili se, pracovali a čekali na vyvrcholení lidských dějin.

Adventní naděje mezi věřícími podnítila ducha hluboké jednoty a mnoho z nich se spojilo, aby svět upozornili na Kristův brzký příchod. Adventní probuzení bylo skutečně biblické mezidenomináč-ní hnutí, které se soustředilo na Boží slovo a adventní naději.

Čím více studovali Bibli, tím více byli přesvědčeni o tom, že Bůh povolává „ostatek“, aby pokračoval v nedokončené reformaci křesťanské církve. Sami ve svých církvích zakusili nedostatek pravého reformačního

ducha a nezáměr o studium Bible a přípravu na druhý příchod. Při studiu Bible zjišťovali, že zkoušky a zklamání, kterými je Bůh provedl, v nich probudily hlubší duchovní zkušenost, která je spojila dohromady. S vděčností a pokorou přijali za své Boží pověření, aby pokračovali v reformaci, která církvi přinesla tolik radosti a moci. Uvědomovali si, že takové poslání mohou úspěšně splnit pouze díky Kristově milosti a moci, a že není důvodem, aby se cítili jakkoli nadřazení.

Poslání ostatku

Proroctví knihy Zjevení jasně představují poslání ostatku. Trojandělské poselství ze Zjevení 14,6-12 obsahuje poselství ostatku, které přinese plnou a konečnou obnovu pravdy evangelia.²⁸ Toto poselství tří andělů obsahuje Boží odpověď na satanův svod, který se po světě rozšíří těsně před Kristovým návratem (Zj 13,3.8.14-16). Hned po Boží poslední výzvě světu se Kristus vrátí, aby sklídl úrodu (Zj 14,14-20).

Poselství prvního anděla

„Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. Volal mocným hlasem: ‘Bojte

se Boha a vzdejte jemu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.’“ (Zj 14,6.7)

První anděl představuje Boží ostatek, který světu nese věčné evangelium. Toto evangelium je stejnou dobrou zprávou o Boží nekonečné lásce, kterou hlásali dávní proroci, ale také apoštolové (Žd 4,2). Ostatek nepředstavuje nějaké jiné evangelium – pouze potvrzuje, že na soudu může být hříšník ospravedlněn vírou a může přijmout Kristovu spravedlnost.

Toto poselství vyzývá svět k pokání. Vybízí všechny, aby se „báli“, uctívali Boha a vzdávali mu „slávu“ a čest. Byli jsme stvořeni proto, abychom svými slovy a činy vzdávali Bohu čest a slávu – „tím bude oslaven můj Otec, když ponesete hojné ovoce“ (J 15,8).

Jan předpovídá, že hnutí, které bude připravovat svět na Kristův druhý příchod, položí nový důraz na výzvu Bible k oslavování Boha. Jako nikdy předtím v dějinách toto hnutí bude zdůrazňovat novozákonní výzvu ke správcovství našich životů – „vaše tělo je chrámem Ducha svatého“. Nemáme výsadní právo na své tělesné, morální a duchovní síly; to vše Kristus vykoupil svou krví na Golgotě. „Proto svým

tělem oslavujte Boha.“ (1 K 6,19.20) „Ať tedy jíte či pijete, či cokoli jiného děláte, všechno činite k slávě Boží.“ (1 K 10,31)

Skutečnost, že „přišla hodina jeho soudu“, činí výzvu k pokání velice naléhavou (viz kapitola 23 této knihy). Ve Zj 14,7 je řecké slovo *krisis* přeloženo jako „soud, souzení“, a ne jako „rozsudek“ (*krima*). Vztahuje se na celý proces soudu včetně obžaloby lidí před Božím soudním tribunálem, zkoumání životních záznamů, rozsudek o osvození nebo vině a zahrnuje i udělení věčného života nebo rozsudek smrti (viz Mt 16,27; Ř 6,23; Zj 22,12). Poselství o hodině soudu také vyhlašuje Boží soud nad každým odpadnutím (Da 7,9-11.26; Zj 17 a 18).

Poselství o soudu zvláště ukazuje na dobu, kdy Kristus zahájil poslední část velekněžské služby v nebeské svatyni a začal své dílo soudu (viz kapitola 23 této knihy).

Toto poselství také vyzývá všechny lidi k uctívání Stvořitele. Boží výzvu k uctívání Boha je třeba vidět v protikladu k požadavku uctívat šelmu a její obraz (Zj 13,3.8.15). Brzy se bude muset každý rozhodnout mezi pravou a nepravou bohoslužbou – mezi uctíváním Boha podle jeho vůle (ospravedlnění z víry), nebo podle své vůle (ospravedlnění ze

skutků). Tím, že jsme vyzváni, abychom poklekli „před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7; srov. Ex 20,11), upozorňuje toto poselství na čtvrté přikázání. Vede lidi k pravému uctívání Stvořitele, ke zkušenosti, která v sobě zahrnuje respektování památníku stvoření – soboty, sedmého dne, Hospodinova dne odpočinku, kterou ustanovil při stvoření a potvrdil v Desateru (viz kapitola 19 této knihy). Poselství prvního anděla, proto vyzývá k obnovení pravé bohoslužby tím, že představuje světu Krista jako Stvořitele a Pána biblické soboty. Ta je znamením Božího stvoření – znamením, na které většina lidí zapomněla.

Boží prozřetelností se začalo zvěstovat poselství, které obrací pozornost lidí k Bohu – Stvořiteli tehdy, když evoluční filozofie dosáhla obrovské popularity díky knize Charlese Darwina *O původu druhů* (1859). Hlásání poselství prvního anděla je ochrannou zdí proti evoluční teorii.

Nakonec tato výzva zahrnuje obnovu úcty k svatému Božímu zákonu, který pošlapal „člověk nepravosti“ (2 Te 2,3). Bůh může být oslaven jedině tehdy, pokud bude obnovena pravá bohoslužba a věřící budou žít podle zásad Božího království.

Poselství druhého anděla

„Padl, padl veliký Babylón, který opojil všechny národy svým smilstvím a dal jim pít z poháru hněvu.“ (Zj 14,8)

Město Babylón od počátku dějin symbolizovalo otevřenou vzpouru proti Bohu. Bábelská věž se stala památkou odpadnutí a symbolem vzpoury (Gn 11,1-9). Neviditelným králem Babylóna byl Lucifer (satan) (Iz 14,4.12-14) a zdá se, že pomocí tohoto města chtěl uskutečnit svůj hlavní plán – ovládnout lidstvo. Spor mezi dobrem a zlem znázorňuje v Bibli boj mezi Božím městem Jeruzalémem a satanovým městem Babylónem.

Během prvních století křesťanství, kdy Římané pronásledovali židy i křesťany, mluví křesťanská i židovská literatura o městu Římu jako o *Babylónu*.²⁹ Mnozí se domnívají, že apoštol Petr použil jméno *Babylón* jako pseudonym pro Řím (1 Pt 5,13). V důsledku odpadnutí a pronásledování většina protestantů v období reformace i po ní mluvila o římské církvi jako o duchovním Babylónu (Zj 17), který je nepřitelem Božího lidu.³⁰

Ve Zjevení *Babylón* označuje ženu nevěstku, matku všeho smilstva a všech ohavností na zemi (Zj 17,5). Babylón znázorňuje všechny odpadlé náboženské organizace a jejich

vedení, především však představuje velké náboženské odpadlické spojení mezi šelmou a jejím obrazem, které způsobí závěrečnou krizi popsanou ve Zj 13,15-17.

Poselství druhého anděla zjevuje všeobecný charakter babylónského odpadnutí a jeho donucovacích prostředků, protože říká, že „opojil všechny národy svým smilstvím a dal jim pít z poháru hněvu“. „Vino“ Babylóna představuje jeho bludné učení. Babylón bude nutit státní moc, aby prosazovala všeobecné dodržování jeho falešného náboženského učení i jeho nařízení.

„Smilstvo“ představuje nezákonný vztah mezi Babylónem a národy – mezi odpadlou církví a civilní mocí. Církev by měla být provdána za svého Pána. Jestliže hledá podporu státu, opouští svého muže a dopouští se duchovního smilstva (srov. Ez 16,15; Jk 4,4).

Tento nedovolený vztah ústí v tragédii. Jan vidí obyvatele země „opilé“ falešným učením a samotný Babylón zpitý „krví svatých a krví Ježíšových svědků“, kteří odmítli přijmout jeho nebiblické učení a podřídili se jeho autoritě (Zj 17,2.6).

Babylón padá, protože odmítá poselství prvního anděla – evangelium o spravedlnosti skrze víru ve Stvořitele. Stejně jako během několika prvních staletí odpadla římská

církev i dnes se mnoho protestantů odchýlilo od velkých biblických pravd reformace. Proroctví o pádu Babylóna nachází především své naplnění ve velkém odklonu protestantismu od čistoty a jednoduchosti věčného evangelia o ospravedlnění z víry, které reformace kdysi tak mocně nesla.

Poselství druhého anděla bude s blížícím se koncem nabývat na důležitosti. Bude se blížit svému konečnému naplnění v době, kdy spojení různých náboženských organizací odmítne poselství prvního anděla. Poselství o pádu Babylóna se opakuje ve Zj 18,2-4, kde se oznamuje jeho úplný pád. Toto poselství také vyzývá ty z Božího lidu, kteří jsou stále v různých náboženských skupinách, tvořících součásti Babylóna, aby se od něho oddělili. Anděl říká: „Vyjdi, lide můj, z toho města, nemějte účast na jeho hříších, aby vás nestihly jeho pohromy.“ (Zj 18,4)³¹

Poselství třetího anděla

„Kdo kleká před šelmou a před její sochou, kdo přijímá její cejch na čelo či na ruku, bude pít víno Božího rozhorlení, které Bůh nalévá neředitelné do číše svého hněvu; a bude mučen ohněm a sírou před svatými anděly a před Beránkem. A jeho muka neuhasnou na věky věků

a dnem ani nocí nedojde pokoje ten, kdo kleká před šelmou a jejím obrazem a nechal si vtisknout její jméno. Zde se ukáže vytrvalost svatých, kteří zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši.“ (Zj 14,9-12)

Poselství prvního anděla zvěstuje věčné evangelium a vyzývá k obnovení pravého uctívání Boha jako Stvořitele, protože se přiblížila hodina jeho soudu. Druhý anděl varuje před formami uctívání, které mají svůj původ v člověku a jdou proti jasnému Božímu příkazu. Třetí anděl hlásá nejvážnější Boží varování před uctíváním šelmy a její sochy, což všichni, kdo odmítli evangelium o ospravedlnění z víry, nakonec učiní.

Šelma popsaná ve Zj 13,1-10 představuje spojení církve a státu, které po mnoho století vládlo v křesťanském světě, a které apoštol Pavel popisuje jako „člověka nepravosti“ (2 Te 2,2-4) a prorok Daniel jako „malý roh“ (Da 7,8.20-25; 8,9-12). Socha (obraz) šelmy představuje takovou formu odpadlého náboženství, která se projeví v době, kdy se církev, které ztratily pravého ducha reformace, spojí se státem proto, aby své učení vnutily ostatním. V propojení církve a státu se stanou dokonalou podobou té šelmy – odpadlé církve, která právě věřící pronásledovala po 1260 let.

Proto ono pojmenování obraz (socha) – napodobenina – šelmy.

Poselství třetího anděla obsahuje nejvážnější a nejhroživější výstrahu Bible. Ukazuje, že lidé, kteří se během poslední pozemské krize podřídí lidské autoritě, budou místo Boha uctívat šelmu a její sochu. Během tohoto posledního konfliktu vzniknou dvě rozdílné skupiny lidí. Jedna bude obhajovat evangelium lidských smyšlenek a bude uctívat šelmu a její sochu; tím na sebe svolá nejstrašnější soudy. Druhá skupina bude v nápadném kontrastu žít skutečným evangeliem a „zachovávat přikázání Boží a věnost Ježíši“ (Zj 14,9.12). Závěrečný spor se týká pravého a nepravého uctívání a skutečného a falešného evangelia. Když se tento spor ve světě jasně projeví, pak lidé, kteří odmítli Boží památník stvoření – biblickou sobotu – a rozhodli se zachovávat a ctít neděli, i když si plně uvědomovali, že to není den, který pro bohoslužbu určil Bůh, obdrží „cech (pečeť) šelmy“. Toto znamení je symbolem vzpoury. Šelma si osobuje právo změnit den bohoslužby a poukazuje, že si osobuje autoritu i nad Božím zákonem.³²

Poselství třetího anděla usměrňuje pozornost světa na důsledky odmítání věčného evangelia a Božího poselství o obnově pravého uctívá-

ní. Jasně popisuje konečný výsledek lidského rozhodnutí v otázce uctívání. Není to jednoduché rozhodnutí, protože ať už se člověk rozhodne pro cokoli, bude vždy trpět. Lidé, kteří se řídí Boží vůlí, zakusí hněv draka (Zj 12,17) a nakonec budou v nebezpečí smrti (Zj 13,15), zatímco na ty, kdo se rozhodli klanět šelmě a její soše, dolehne sedm posledních ran a nakonec budou uvrženi do „hořícího jezera“ (Zj 15; 16; 20,14.15).

I když obě rozhodnutí s sebou nesou utrpení, jejich výsledek se liší. Lidé, kteří uctívají Stvořitele, budou vysvobozeni ze smrtelného hněvu draka a spolu s Beránkem se postaví na hoře Sijón (Zj 14,1; 7,2.4). Ty, kdo se klaní šelmě a jejímu obrazu, postihne plný Boží hněv a v přítomnosti svatých andělů a Beránka nakonec zemřou (Zj 14,9.10; 20,14).

Každý člověk si musí vybrat, komu bude sloužit. Buď se rozhodne pro ospravedlnění z víry, což se projeví tím, že bude Boha uctívat způsobem, který Bůh schválil; nebo si vybere ospravedlnění ze skutků a bude projevovat úctu způsobem, který Bůh zakázal, ale který šelma a její socha naopak vyžadují – uctívání podle lidského pojetí. Bůh tuto druhou formu uctívání nemůže přijmout, protože na první místo neklade Boží, ale lidská přikázání. Ta-

to forma usiluje o ospravedlnění na základě lidských skutků, ne skrze víru, která spočívá v úplném odevzdání se Bohu jako Stvořiteli, Vykupiteli a Obnoviteli. V tomto smyslu je tedy poselství třetího anděla poselstvím o ospravedlnění z víry.

Bůh má své děti ve všech církvích. Prostřednictvím církve ostatku však hlásá poselství, které má obnovit jeho pravou bohoslužbu. Volá svůj lid, aby vyšel z odpadnutí a připravil se na Kristův návrat. Boží ostatek si uvědomuje svou nedostatečnost

a slabost ve snaze splnit toto slavné poslání a uznává, že mnohé z Božích dětí se k němu ještě připojí. Chápe, že tento závažný úkol je možné vykonat jedině z Boží milosti.

Ve světle brzkého příchodu Ježíše Krista a nutnosti se připravit na setkání s ním promlouvá ke každému z nás Boží naléhavá a milostivá výzva: „Vyjdi, lide můj, z toho města, nemějte účast na jeho hříších, aby vás nestihly jeho pohromy. Neboť jeho hříchy se navršily až k nebi a Bůh nezapomněl na jeho viny.“ (Zj 18,4.5)

Poznámky:

1. Někteří komentátoři se shodují v tom, že překrásná záře slunce, která obklopuje čistou ženu (Zj 12,1), představuje světlo evangelia Nového zákona, které pozemské církvi dávalo sílu a nadšení. Měsíc, odrážející světlo slunce, výstižně symbolizuje odraz světla evangelia Starého zákona v předpovědích a obřadech, které prorocky předznamenávaly kříž i toho, který přijde. Koruna s dvanácti hvězdami symbolizuje kořeny církve Starého zákona v praotcích dvanácti pokolení i rozvětvení prostřednictvím dvanácti apoštolů v Novém zákoně.
2. O přepočtu prorockého času „rok za den“ hovoří 4. kapitola této knihy.
3. *SDA Bible Commentary*, 4. sv., str. 835.
4. Název „papež“ pochází z latinského slova *papa*, které znamená „otec“, „biskup“... Papež je „římský biskup, hlava římskokatolické církve“ (*Webster's New Universal Unabridged Dictionary*, 2. vyd. [New York, NY: Simon and Schuster, 1979]).
5. Papežství je možné definovat jako systém náboženské vlády, kde má svrchovanou autoritu papež.
6. Dopis, Justinian papežovi Janovi, cit. v dopise Papež Jan Justinianovi; viz *Codex Justinianus*, kniha I., ozn. 1,8, *Corpus Juris Civilis*, spol. Paulus Krueger, 12. vyd. (Berlin: Weidmannsche Verlagbuchhandlung, 1959), 2. sv., str. 11 v *The Civil Law*, vyd. a přel. S. P. Scott, (Cincinnati, OH: Central Trust Comp., 1932), 12. sv. str. 11-13. Srov. *Justiniani Novellae* (Justinian's New Constitutions), 131. Nová Konstituce, 2. kap., *Corpus Juris Civilis*, comps. Rudolphus Schoell a Guilelmus Kroll, 7. vyd., 3. sv., str. 665, v *Civil Law*, 17. sv., str. 125. Viz také Don Neufeld a Julia Neuffer, *Seventh-day Adventist Bible Student's Source Book* (Washington, D.C.: Review and Herald, 1962), str. 684.685.
7. Dopis, Justinian arcibiskupovi Epifanovi z Konstantinopole, 26. březen 533, v *Codex Justinianus*, kniha I., ozn. 1,7, *Corpus Juris Civilis*, vyd. Krueger, 2. sv., str. 8, cit. v *Source Book*, str. 685.

8. Viz např. heslo „persecution“ (pronásledování), *Encyclopedia of Religion and Ethics*, vyd. James Hastings (New York, NY: Charles Scribner's Sons, 1917), 9. sv., str. 749-757; John Dowling, *The History of Romanism: From the Earliest Corruptions of Christianity to the Present Time*, 10. vyd. (New York, NY: Edward Walker, 1846), str. 237-616.
9. Tato rána vážně poškodila prestiž papežství, ale neukončila jeho vliv. Kniha Zjevení ve 13. kap., 3. v., zmiňuje uzdravení „smrtné rány“ s náznakem oživení papežského vlivu. V poslední době se papežství stává nejvlivnější náboženskou mocí na světě.
10. George Trevor, *Rome: From the Fall of the Western Empire* (London: The Religious Tract Society, 1868), str. 439.440; John Adolphus, *The History of France From the Year 1790 to the Peace Concluded at Amiens in 1802* (London: George Kearsley, 1803, 2. sv., str. 364-369. Viz také *Source Book*, str. 701.702).
11. Leroy E. Froom, *The Prophetic Faith of Our Fathers* (Washington, D.C.: Review and Herald, 1948), 2. sv., str. 765-782.
12. Peter Geiermann, *The Convert's Catechism of Catholic Doctrine* (St. Louis, MO: B. Herder Book Co., 1957), str. 27.28.
13. *Tamtěž*, str. 27.
14. Učení o papežské neomylnosti bylo nejdříve založeno na předpokladu, že (1) „neomylnost jako přívlastek Boží církve nutně vyplývá z plnosti jejího vedení“; (2) apoštol Petr byl neomylný v učení víry a mravů, a (3) papež zdědil od Petra vlastnosti Boží církve. Z toho vyplývalo, že když papež hovoří *ex cathedra*, „je neomylným učitelem víry a mravů“ (Geiermann, str. 29). Latinský výraz *ex cathedra* znamená „ze stolce“. Ve zmínce o papežovi se to vztahuje na jeho oficiální výroky adresované katolické církvi.
15. O nárocích ve prospěch papežství, viz např. Lucius Ferraris, „Pappa“, č. 2., v *Prompta Bibliotheca* (Venice; Gaspar Storti, 1772), 6. sv., str. 25-29, cit. v *Source Book*, str. 680. O nárocích papežství samotného, viz např. Encyclical Letter papeže Lva XIII., 10. leden 1890 a 20. červen 1894 v *The Great Encyclical Letters of Pope Leo XIII.* (New York, NY: Benziger Brothers, 1903), str. 193.304. Viz také *Source Book*, str. 683.684.
16. *Catechism of the Council of Trent for Paris Priests*, přel. John A. McHugh a Charles J. Callan (New York, NY: Joseph F. Wagner, Inc., nové vyd. 1958), str. 258.259. Viz také *Source Book*, str. 614.
17. *SDA Bible Commentary*, 7. sv., str. 47.48.
18. *The Creeds of Christendom*, vyd. Philip Schaff, 6. rev. vyd. (Grand Rapids, MI: Baker, 1983), 2. sv., str. 79-83. Viz také *Source Book*, str. 1041-1043.
19. Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, 2. sv., str. 528-531.
20. *Tamtěž*.
21. *Tamtěž*.
22. Robert M. Grant, *A Short History of Interpretation of the Bible* (Philadelphia, PA: Fortress Press, 1984), str. 97.
23. Farrar, str. 361.
24. *Tamtěž*, 363.
25. Grant, str. 97.
26. Farrar, str. 365.
27. O původu ostatků, viz Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, 4. sv.; P. Gerard Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission* (Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1977).
28. Srov. Damsteegt, „A Theology of Restoration“ (konferenční příspěvek ke stému výročí evangelizace, Andrews University, 4. květen 1974).
29. Viz Midrash Rabbah on Canticles I. 6, 4; Tertullian, *Against Marcion*, III, 13; Tertullian, *Answer to the Jews*, 9.
30. Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, 2. sv., str. 531.787.
31. *SDA Bible Commentary*, 7. sv., str. 828-831.
32. Katolická církev si osobuje právo na změnu bohoslužebného dne. „Otázka: Který den je dnem odpočinku? Odpověď: Dnem odpočinku je sobota. Otázka: Proč světíme neděli místo soboty? Odpověď: Neděli světíme místo soboty proto, že katolická církev přenesla tento svátek ze soboty na neděli.“ (Geiermann, str. 50). Viz také *Source Book*, str. 886. Tento katechizmus dostal „apoštolské požehnání“ papeže Pia X., 25. leden 1910 (*tamtěž*).

Církev je jedno tělo s mnoha údy, které Bůh povolává z každého národa, pokolení, jazyku a lidu. V Kristu jsme nové stvoření. Nesmí nás dělit rasové, kulturní, vzdělanostní a národnostní rozdíly nebo rozdíly mezi urozenými a nízkými, bohatými a chudými, mezi mužem a ženou. Všichni jsme si rovni v Kristu, který nás jedním Duchem spojil se sebou a jednoho s druhým; nestranně a bez výhrad si máme navzájem sloužit. Díky zjevení Ježíše Krista v Písmu máme podíl na stejné víře a naději a hlásáme všem jednotné svědectví. Tato jednota má svůj zdroj v jednotě trojjediného Boha, který nás přijal za své děti (Ř 12,4.5; 1 K 12,12-14; Mt 28,19.20; Ž 133,1; 2 K 5,16.17; Sk 17,26.27; Ga 3,27.29; Ko 3,10-15; Ef 4,14-16; 4,1-6; J 17,20-23).

Základní věroučné výroky, 13

Adventisté sedmého dne věří...

13

Jednota Kristova těla

Duchovní stav učedníků nepřestal naplňovat Ježíše Krista úzkostí ani poté, co dokončil své pozemské dílo (J 17,4). Tato obava ho trápila i v poslední večer před jeho smrtí.

Žárlivost vyvolala hádku o to, kdo je největší a komu budou určena nejvýznamnější místa v Kristově království. Ježíšovo vysvětlení, že pokora je podstatou jeho království, a že jeho praví následovníci se stanou služebníky, kteří se budou ochotně obětovat, aniž by čekali byť jen na poděkování, jako by dolehlo k hluchým uším (L 17,10). Dokonce i příklad, který jim dal tím, že se sklonil, aby jim umyl nohy, protože nikdo z nich tuto práci nebyl ochoten udělat, jako by také

vyzněl naprázdno (viz kapitola 15 této knihy).

Pán Ježíš je Láska. Zástupy následovníků přitahoval k sobě právě svým soucitím. Učedníci nepochopili tuto nesobeckou lásku, protože zůstávali v zajetí zakořeněných předsudků vůči těm, kdo nebyli židé, vůči ženám, „hříšníkům“ a chudým. Tyto předsudky je natolik zaslepily, že neviděli vše zahrnující Kristovu lásku, kterou Pán projevoval dokonce i nejvíce nenáviděným lidem. Když ho učedníci našli, jak hovoří se samaršskou ženou špatné pověsti, ještě nechápali, že na polích, která jsou zralá ke žni, roste obilí všech druhů připravené ke sklizni.

Kristus ale nebyl svázán tradicemi, veřejným míněním a dokonce ani rodinnými pouty. Jeho neskonálá láska se skláněla a obnovovala hříchem narušené lidstvo. Láska, která jeho následovníky oddělí od lhostejného davu, bude důkazem, že jsou jeho pravými učedníky. Měli milovat tak, jak miloval on. Svět pozná, kdo jsou křesťané – ne na základě jejich vyznání, ale proto, že budou zjevovat Kristovu lásku (viz J 13,34.35).

Dokonce i v Getsemanské zahradě Ježíš myslel především na jednotu církve – na ty, kteří přišli „ze světa“ (J 17,6). Prosil svého Otce o jednotu v církvi, podobnou té, která

vládne mezi ním a Otcem. Pán Ježíš se modlil, „aby všichni [jeho následovníci] byli jedno, jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že ty jsi mě poslal“ (J 17,21).

Taková jednotu je nejmocnějším svědectvím církve, protože je důkazem Kristovy nesobecké lásky k lidstvu. Vždyť řekl: „Já v nich a ty ve mně; aby byli uvedeni v dokonalost jednoty a svět aby poznal, že ty jsi mě poslal a zamiloval sis je tak jako mne.“ (J 17,23)

Biblická jednotu a církev

Jakou jednotu měl Kristus na mysli pro viditelnou církev dnešní doby? Jak je možné dosáhnout takové lásky a jednoty? Co je jejím základem a z čeho se skládá? Vyžaduje jednotvárnost, nebo dovoluje rozmanitost? Jak jednotu působí?

Jednotu Ducha. Duch svatý je hybnou silou, která stojí v pozadí jednoty. Jím jsou věřící vedeni do církve. Duchem jsou všichni „pokřtěni v jedno tělo“ (1 K 12,13). Tito pokřtění členové mají žít v jednotě, kterou apoštol Pavel popisuje jako „jednotu Ducha“ (Ef 4,3).

Apoštol jmenuje základní prvky, které tvoří jednotu Ducha: „Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději

jste byli povoláni; jeden je Pán, jedna víra, jeden křest, jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech.“ (Ef 4,4-6) Sedmkrát opakované slovo *jeden* zdůrazňuje naprostou jednotu, kterou měl apoštol Pavel na mysli.

Duch svatý povolává lidi z každého národa a rasy. Všichni se křtem stávají údy jednoho těla – těla Kristova, církve. A jak rostou v Kristu, přestávají kulturní odlišnosti působit rozdělení. Duch svatý boří bariéry mezi urozenými a nízkými, bohatými a chudými, mezi mužem a ženou. Jeden druhého si váží, protože si uvědomují, že v Božích očích jsou si rovni.

Tato jednota působí také v rámci celku. To znamená, že místní sbory, ať jsou kdekoli, jsou si rovny. I když některé z nich přijímají peníze a misionáře z jiných zemí. Takové duchovní spojení nezná žádnou hierarchii. Domorodci i misionáři jsou si před Bohem rovni.

Jednotná církev má jednu naději – „blaženou naději“ spasení, která se naplní při „příchodu slávy velikého Boha a našeho Spasitele Ježíše Krista“ (Tt 2,13). Tato naděje je zdrojem pokoje a radosti a je silnou motivací pro jednotné svědectví (Mt 24,14). Vede k proměně, protože „každý, kdo má tuto naději v něho,

usiluje být čistý, tak jako on je čistý“ (1 J 3,3).

Prostřednictvím společné víry – osobní víry v smírnou oběť Ježíše Krista – se všichni stávají součástí jednoho těla. Jeden křest, který symbolizuje Kristovu smrt a vzkříšení (Ř 6,3-6), dokonale vyjadřuje tuto víru, která svědčí o jednotě s Kristovým tělem.

Nakonec Písmo učí, že je jeden Duch, jeden Pán a jeden Bůh a Otec. Všechny prvky jednoty církve mají svůj základ v jednotě trojjediného Boha. „Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech.“ (1 K 12,4-6)

Rozsah jednoty. Věřící prožívají jednotu myšlení a názorů. Všimněme si následujícího napomenutí. „Bůh trpělivosti a povzbuzení ať vám dá, abyste jedni i druhí stejně smýšleli po příkladu Krista Ježíše, a tak svorně jedněmi ústy slavili Boha a Otce našeho Pána Ježíše Krista.“ (Ř 15,5.6) „Prosím vás, bratři, pro jméno našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni byli svorni a neměli mezi sebou roztržky, nýbrž abyste dosáhli plné jednoty smýšlení i přesvědčení.“ (1 K 1,10) „Žijte v radosti, napravujte své nedostatky, povzbuzujte se, buďte jednomyslní, pokojní,

a Bůh lásky a pokoje bude s vámi.“ (2 K 13,11)

Boží církev by tedy měla zjevovat jednotu citění, myšlení a jednání. Znamená to snad, že by členové měli mít naprosto totožné pocity, myšlenky a činy? Naznačuje biblická jednota také uniformitu?

Jednota v rozmanitosti. Biblická jednota neznamena jednotvárnost. Biblický obraz lidského těla ukazuje, že jednota církve existuje v rozmanitosti.

Tělo má mnoho orgánů a všechny přispívají k dokonalé činnosti těla. Každý z nich plní životně důležité, i když odlišné úkoly; žádný orgán není zbytečný.

Stejný princip platí i v církvi. Bůh dává své dary, „jak sám chce“ (1 K 12,11), a tím vytváří zdravou rozmanitost, ze které má sbor užitek. Ne všichni členové přemýšlejí stejným způsobem a ne všichni mají předpoklady pro konání stejné práce. Všichni nicméně pracují pod vedením stejného Ducha a budují církev podle svých schopností daných Bohem.

Aby mohla církev splnit své poslání, musí se v ní uplatnit všechny dary. Tyto dary mohou společně splnit evangelizační poslání. Úspěch církve nespočívá v tom, že budou všichni členové stejní a budou konat stej-

né dílo; jde spíše o to, aby členové konali Bohem svěřené úkoly.

V přírodě ilustruje jednotu v rozmanitosti vinná réva a její ratolesti. Pán Ježíš použil obraz vinné révy, aby popsal jednotu věřícího se sebou samým (J 15,1-6). Ratolesti, tedy věřící, jsou pokračováním pravého vinného kmene – Ježíše Krista. Jako se od sebe liší jednotlivé větve a listy, stejně tak i jednotliví křesťané jsou rozdílní. Přesto mezi nimi existuje jednota, protože všichni přijímají výživu ze stejného zdroje – vinného kmene. Jednotlivé ratolesti vinné révy jsou od sebe oddělené, nesplývají jedna s druhou; přesto však každá ratolest tvoří s ostatními společenství, pokud jsou napojeny na stejný kmen. Všechny přijímají výživu ze stejného zdroje: sdílejí stejné životodárné hodnoty.

Křesťanská jednota tedy závisí na tom, jak jsou členové spojeni s Kristem. Od něj přichází moc, která obnovuje křesťanský život. On je zdrojem schopností a moci, která je nezbytná k tomu, aby církev splnila svůj úkol. Spojení křesťanů s Bohem formuje jejich vkus, zvyky a životní styl. V Kristu jsou všichni členové navzájem spojeni a mají účast na společném poslání. Pokud mu členové zůstávají věrni, odumírá sobectví a vzniká křesťanská jednota,

kteří jim umožňují vykonat poslá-
ní svěřené Kristem.

I když mají lidé v církvi rozdílnou povahu, všechny vede Kristus, který je Hlavou. Navzdory tomu, že existuje mnoho darů, je pouze jeden Duch. Ačkoli se dary od sebe liší, působí ve shodě. Je to „tentýž Bůh, který působí všechno ve všech“ (1 K 12,6).

Jednota víry. Rozmanitost darů však neznamena rozmanitost ve víře. V posledních dnech budou Boží církve tvořit lidé, pro které je základem věčné evangelium – jejich životy se vyznačují zachováváním Božích přikázání a věností Ježíši (Zj 14,12). Společně světu hlásají Boží pozvání ke spasení.

Důležitost jednoty v církvi

Jednota je pro církve podstatně důležitá. Bez ní církve nesplní své svaté poslání.

Jednota umocňuje úsilí církve. Ve světě rozděleném odlišnými názory a spory je láska a jednota mezi členy církve, kteří mají rozdílný charakter, povahu a sklony, mocnějším svědectvím o poselství církve než cokoli jiného. Tato jednota poskytuje nesporný důkaz o spojení věřících s nebem a o platnosti jejich po-

věření jako učedníků Kristových (J 13,35). Dokazuje moc Božího slova.

Spory mezi lidmi, kteří se hlásí ke křesťanství, vyvolávají u nevěřících odpor a jsou pravděpodobně největší překážkou přijetí křesťanství. Opravdová jednota mezi věřícími vylučuje takový postoj. Pravá jednota je pro svět hlavním důkazem Kristových slov, že je jejich Spasitelem (J 17,23).

Jednota zjevuje skutečnost Božího království. Skutečně sjednocená pozemská církve ukazuje, že její členové to s očekáváním společného života v nebi myslí vážně. Pozemská jednota představuje realitu Božího věčného království. Na lidech, kteří takovým způsobem žijí, se naplní slova Písma: „Jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratři bydlí svorně!“ (Ž 133,1)

Jednota svědčí o síle církve. Jednota přináší sílu, nejednota oslabuje. Církve může skutečně vzkvétat a být silná pouze tehdy, když jsou její členové spojeni s Kristem i spolu navzájem a společně pracují na zachráně světa. Jedině tehdy jsou v pravém slova smyslu „Boží spolupracovníci“ (1 K 3,9 Petrů).

Křesťanská jednota je výzvou stále se rozkládajícímu světu, zmítané-

mu bezohledným sobectvím. Jednotná církev nabízí odpověď pro společnost rozdělenou kulturně, rasově a národnostně. Sjednocená církev odolá satanovým útokům. Moci temnoty jsou bezmocné vůči církvi, jejíž členové se navzájem milují tak, jako je miloval Kristus.

Nádherný a pozitivní dojem, který vyvolává sjednocená církev, lze přirovnat k výkonu orchestru. Když hudebníci těsně před příchodem dirigenta ladí své nástroje a připravují se, nezní jejich hudba libozvučně. Ale když přijde dirigent, utichnou chaotické tóny a všichni se dívají jen na něj. Každý člen orchestru je připraven hrát pod jeho vedením. Pod taktovkou svého dirigenta hraje orchestr nádhernou hudbu.

„Jednota v Kristově těle je hrou nástroje mého života ve velkém orchestru povolaných, kde všichni hrají pod taktovkou božského Dirigenta. Pod jeho vedením můžeme podle původní partitury stvoření přednést lidstvu symfonii Boží lásky.“¹

Dosažení jednoty

Jestliže má církev prožívat jednotu, musí být Bůh i věřící zapojeni do úsilí o její dosažení. Jaký je zdroj jednoty, a jak ji lze získat? Jakou roli mají věřící v tomto úsilí?

Zdroj jednoty. Písmo poukazuje na to, že zdrojem jednoty je: 1. Otcova moc zachovávající jednotu (J 17,11), 2. Otcova sláva, kterou dal Kristus svým následovníkům (J 17,22), a 3. Kristus žijící ve věřících (J 17,23). Přítomnost Ducha svatého, „Ducha Kristova“, uprostřed těla Kristova, je silou, která všechny části spojuje a udržuje v jednotě.

Tento vztah lze přirovnat ke středu kola a jeho paprskům; čím blíže členové (paprsky kola) přicházejí ke Kristu (střed), tím více se přibližují jeden ke druhému. „Tajemství pravé jednoty v církvi a v rodině nepočívá v diplomacii, ve způsobu vedení ani v nadlidském úsilí překonat obtíže – i když je to všechno potřebné – ale v jednotě s Kristem.“²

Duch svatý sjednocuje. Duch svatý jako „Duch Kristův“ a „Duch pravdy“ přináší jednotu.

1. Střed jednoty. Když Duch svatý ovládne věřící, umožňuje jim překonat předsudky v oblasti kultury, rasy, pohlaví, barvy pleti, národnosti a postavení (viz Ga 3,26-28). Duch svatý toho dosahuje tím, že přivádí do srdce člověka Krista. Lidé, kteří obdrželi Ducha svatého, se soustřeďují na Krista, ne na sebe. Spojení věřících s Kristem vytváří také mezi nimi pouto jednoty, které je ovocem v nich přebývajícího Du-

cha. Tak bude mezi nimi ubývat rozdílů a budou sjednoceni ve svém poslání vyvyšovat Krista.

2. Úloha duchovních darů pro dosažení jednoty. Jak je možné dosáhnout cíle – jednoty církve? Kristus zahájil svou službu prostředníka u svého Otce v nebesích, aby jasně ukázal, že cíl, kterým je sjednocení jeho lidu, není iluzí. Prostřednictvím Ducha svatého dal dary, jejichž cílem je vytvořit „jednotu víry“ mezi věřícími.

Při výkladu o těchto darech apoštol Pavel uvedl, že Kristus „jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele“. Tyto dary dal Bůh církvi, „aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti“ (Ef 4,11-13).

Cílem těchto jedinečných darů je rozvinout „jednotu Ducha“, aby vznikla „jednota víry“ (Ef 4,3.13), protože pak už budeme zralí a pevní a „nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení – lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu“ (Ef 4,14; viz kapitola 16 této knihy).

Prostřednictvím těchto darů hlásají věřící pravdu v lásce a rostou v Krista, který je Hlavou církve –

rozvíjí dynamickou jednotu lásky. Apoštol Pavel říká, že z Krista „roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno“ (Ef 4,16).

3. Základ jednoty. Duch svatý působí jako „Duch pravdy“ (J 15,26), aby naplnil Kristovo zaslíbení. Jeho úkolem je uvést věřící do veškeré pravdy (J 16,13). Z toho jasně vyplývá, že základem jednoty je pravda, jejímž středem je Ježíš Kristus.

Posláním Ducha je uvést věřící do „pravdy, která je v Ježíši“. Takové studium pravdy má sjednocující účinek. Avšak samotné studium pro vytvoření jednoty nestačí. Pravou jednotu může přinést pouze víra, život a kázání pravdy, která je v Ježíši Kristu. Společenství, duchovní dary a láska jsou velmi důležité, ale jejich plnost přichází v tom, kdo řekl: „Já jsem ta cesta, pravda i život.“ (J 14,6) Kristus se modlil: „Posvět je pravdou; tvoje slovo je pravda.“ (J 17,17) Věřící musí přijmout světlo, které vyzařuje z Božího slova, aby mohli prožívat jednotu.

Když tato pravda naplní naše srdce, zjemní, pozvedne a očistí náš život a odstraní všechny předsudky a neshody.

Kristovo nové přikázání. Stejně jako člověk, byla i církev učiněna k ob-

razu Božímu. Jako Otce, Syna a Du-
cha svatého spojuje láska, tak také
členové církve si budou vzájemně
projevovat lásku. Kristus přikázal
věřícím, aby svou lásku k Bohu pro-
jevovali tím, že budou milovat dru-
hé jako sebe (Mt 22,39).

Ježíš zůstal principu lásky věrný až
do smrti na Golgotě. Těsně před
svou smrtí zopakoval příkaz, který
vyslovil již dříve, a dal tak učední-
kům nové přikázání: „To je mé při-
kázání, abyste se milovali navzájem,
jako jsem já miloval vás.“ (J 15,12;
srov. 13,34) Jako by jim říkal: „Žá-
dám vás, abyste neprosazovali svá
práva ve snaze dostat, co vám náleží,
ani nepodávejte žalobu, pokud jste
neobdrželi, co vám patří. Žádám
vás, abyste odkryli svá záda, když vás
chtějí bičovat, abyste nastavili svou
tvář, když jste falešně obviňováni,
abyste snášeli zesměšňování, pos-
měch, bití, kříž i smrt, když to vyža-
duje láska k druhým. Protože to
znamená milovat jiné, jako jsem já
miloval vás.“

1. Nemožná možnost. Jak můžeme
mít takovou lásku jako Kristus? To
je nemožné! Kristus žádá nemožné,
ale on to může učinit. On slíbil:
„A já, až budu vyvýšen ze země, při-
táhnu všechny k sobě.“ (J 12,32) Vždyť
v těle Kristově jde o jednotu inkar-
nační, jednotu věřících s Bohem
prostřednictvím Slova, které se sta-

lo tělem. Tato jednotu je také vzta-
hová, protože jde o jednotu věří-
cích založenou na jejich společném
napojení na vinný kmen – Krista.
A konečně, má také svůj původ na
golgotském kříži: právě tam se pro-
jevila láska, která posléze začíná ve
věřících klíčit.

2. Jednota pod křížem. Kristův kříž je
nástroj, který pomáhá uskutečňovat
jednotu církve. Pouze tehdy, když si
uvědomíme, že nemůžeme milovat
a ani nemilujeme jako Ježíš Kristus,
jsme ochotni přiznat, že potřebuje-
me jeho trvalou přítomnost – a pak
uvěříme tomu, co říká: „Beze mne
nemůžete činit nic.“ (J 15,5) Právě
u kříže si uvědomujeme, že Kristus
nezemřel jen za nás, ale za všechny li-
di na zemi. To znamená, že miluje li-
di ze všech národností, ras a spole-
čenských tříd. Miluje všechny lidi
stejně, bez ohledu na to, že se od se-
be liší. To je důvod, proč má jednotu
svůj původ v Bohu. Lidský zúžený po-
hled má sklon lidi rozdělovat. Kříž
prolomil lidskou slepotu a ukazuje,
jakou cenu mají lidé v Božích očích.
Nikdo není bezcenný. Každý člověk
má své místo. Jestliže Kristus miluje
všechny lidi, měli bychom je milovat
i my.

Když Kristus předpověděl, že jeho
ukřížování všechny potáhne k ně-
mu, měl tím na mysli, že přitažlivá
moc toho, který trpěl nejvíce ze

všech lidí, přinese jednotu jeho tělu – církvi. V porovnání s hlubokou propastí mezi nebem a námi, kterou Kristus překročil, stává se malý krok přes ulici nebo město vstříc bratru bezvýznamným.

Golgota znamená: „Berte na sebe břemena jedni druhých.“ (Ga 6,2) Kristus na sebe vzal břemeno celého lidstva; to ho připravilo o život. Nyní nám však může dát život a osvobodit nás, abychom mohli pomáhat jeden druhému.

Kroky k jednotě. Jednota nevzniká sama od sebe. Věřící musí udělat něco pro to, aby jí dosáhli.

1. Jednota v domově. Ideálním místem, kde se dá jednota vyzkoušet, je domov (viz kapitola 22 této knihy). Jestliže se naučíme ve svém domově moudře hospodařit, jestliže budeme laskaví, mírní, trpěliví a budeme mít lásku, jejímž středem je kříž, pak budeme tyto principy uplatňovat i v církvi.

2. Snaha o jednotu. Nikdy nedosáhneme jednoty, pokud o ni nebudeme vědomě usilovat. Nikdy si také nemůžeme samolibě myslet, že jsme jí již dosáhli. Musíme se o ni denně modlit a stále ji rozvíjet.

Měli bychom odstranit neshody a vyhýbat se sporům o nepodstatných věcech. Místo toho, abychom se soustředili na to, co nás rozdělu-

je, měli bychom hovořit o mnoha vzácných pravdách, na kterých se shodujeme. Mluvme o jednotě a modleme se o to, aby se naplnila Kristova modlitba. Jen tak mezi námi můžeme uskutečňovat jednotu a soulad, který si Bůh přeje.

3. Spolupráce pro dosažení společného cíle. Církev nebude jednotná, dokud nebude společně usilovat o hlásání evangelia Ježíše Krista. Toto poslání je dokonalou přípravou pro dosažení souladu. Učí věřící, že jsou jednotlivými částmi velké Boží rodiny, a že štěstí celé církve závisí na spokojenosti každého věřícího.

Ve své službě Kristus spojil obnovu duše s obnovou těla. A když poslal své učedníky misijně pracovat, zdůrazňoval stejnou věc: měli kázat a uzdravovat (L 9,2; 10,9).

I Kristova církev musí jak kázat – sloužit slovem, tak konat lékařskou misijní činnost. Ani jedna tato část Božího díla nemůže být vykonávána nezávisle a nesmí se na ni soustředit veškerá pozornost. Naše práce pro záchranu lidí by se měla vyznačovat, stejně jako v Kristových dnech, vyvážeností a spoluprací.

Lidé, kteří se zapojili do nejružnějších druhů práce v církvi, musí úzce spolupracovat, pokud chtějí mocným způsobem zvěstovat světu pozvání evangelia. Někteří lidé mají pocit, že jednota přináší naprosté

sjednocení pro účinné zvěstování. Nicméně obraz těla naznačuje, že je důležitý každý orgán, ať velký nebo malý. Spolupráce – ne soupeření – je Božím plánem pro jeho celosvětové dílo. Tak se jednota Kristova těla stává projevem Kristovy nesobecké lásky, která se tak velkolepě projevila na kříži.

4. Rozvíjení globální perspektivy. Církev neprojevuje pravou jednotu, pokud aktivně nebuduje Boží dílo na celém světě. Církev by měla učinit vše, co je v jejích silách, aby se vyhnula národnostnímu, kulturnímu nebo regionálnímu separatismu. Aby věřící z různých národů dosáhli jednoty v názorech, záměrech a činnosti, musí se spolu setkávat a vzájemně si sloužit. Církev musí dbát na to, aby nepodporovala separatistické národnostní zájmy, které by škodily jejímu jednotnému celosvětovému úsilí. Vedení církve musí hájit rovnost a jednotu a musí dbát na to, aby se v jedné zemi nerozvíjely programy nebo se nepořizovalo zařízení, které by bylo nutné financovat z prostředků určených na budování díla v jiné části světa.

5. Vyhnout se postoji, který rozděluje. Sobectví, pýcha, sebedůvěra, soběstačnost, nadřazenost, předsudky, kritika, pomlouvání a hledání chyb mezi věřícími podporuje v církvi vznik nejednoty. Často se za takový-

mi postoji skrývá ztráta první lásky v křesťanské zkušenosti. Nový pohled na Boží dar v Kristu, který zemřel na Golgotě, může obnovit lásku jednoho k druhému (1 J 4,9-11). Boží milost, zprostředkovaná Duchem svatým, může potlačit možné zdroje nejednoty v lidském srdci.

Když se v jednom novozákonním sboru objevil problém nejednoty, apoštol Pavel tomuto sboru poradil, aby „žili z moci Božího Ducha“ (Ga 5,16). Ve vytrvalé modlitbě bychom měli prosit o vedení Duchem, který nás povede k jednotě. Život z moci Ducha přinese ovoce Ducha – lásku, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotu, věrnost, tichost a sebeovládání (Ga 5,22.23). To je účinný lék proti nejednotě.

Jakub upozorňuje na jiný druh nejednoty založené na tom, jak se chováme k lidem, kteří jsou bohatí nebo zastávají vysoké postavení. Silnými slovy odsuzuje stranicí: „Jestliže však někomu straníte, dopouštíte se hříchu a zákon vás usvědčuje z přestoupení.“ (Jk 2,9) Protože Bůh nikomu nestraní (Sk 10,34), neměli bychom prokazovat některým členům církve větší úctu pro jejich postavení, bohatství nebo schopnosti. Můžeme si jich vážit, ale neměli bychom si myslet, že jsou nebeskému Otci dražší než nejnepatrnější z Božích dětí. Kristus takový

postoj uvádí na pravou míru: „Cokoli jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,40) Bůh je představen v osobě toho nejmenšího stejně jako v člověku s největším požehnáním. Všichni jsou jeho děti a jsou pro něj stejně důležití.

Náš Pán, Syn člověka, se stal bratrem každého Adamova potomka. Tak i my, jako Kristovi následovníci, jsme povoláni, abychom na základě stejného smýšlení a poslání hlásali našim bratrům a sestrám z každé „rasy, kmene, jazyku a národu“ (Zj 14,6) poselství o záchraně.

Poznámky

1. Benjamin F. Reaves, „What Unity Means to Me“, *Adventist Review*, 4. prosince 1986, str. 20.
2. E. G. White, *Adventist Home* (Nashville, TN: Southern Publishing Assn., 1952), str. 179.

Křtem vyznáváme svou víru ve smrt a zmrtvýchvstání Ježíše Krista a svědčíme, že jsme zemřeli hříchu a chceme žít novým životem. Takto uznáváme Krista za svého Pána a Spasitele, stáváme se jeho lidem a jsme přijati za členy jeho církve. Křest je symbolem našeho spojení s Kristem, odpuštění našich hříchů i toho, že jsme přijali Ducha svatého. Je potvrzením víry v Ježíše Krista, jakož i znamením pokání a koná se ponořením do vody. Křest následuje po důkladném vyučování z Bible a přijetí jejího učení (Mt 28,19.20; Ř 6,1-6; Ko 2,12.13; Sk 2,38; 16,30-33; 22,16).

Základní věroučné výroky, 14

Adventisté sedmého dne věří...

14

Křest

Nyangwira, věřící žena ze střední Afriky, nepovažovala křest pouze za otázku volby. Více než rok se zájmem studovala Bibli. Toužila stát se křesťankou.

Jednoho večera se chtěla se svým manželem podělit o to, co poznala. Avšak rozhněvaný manžel, vykřikl: „Ve vlastním domě nestrpím takové náboženství. Pokud se tím budeš dál zabývat, zabiji tě.“ I když tím byla zdrcena, pokračovala dále ve studiu a brzy byla rozhodnuta nechat se pokřtít.

Dříve, než odešla ke křtu, Nyangwira uctivě poklekla před svým manželem a řekla mu, že bude pokřtěna. Vzal do ruky svůj velký lovecký nůž a zvolal: „Už jsem ti řekl, že

nechci, abys byla pokřtěna. V den, kdy budeš pokřtěna, tě zabiji.“

Nyangwira odešla, rozhodnutá následovat svého Pána, ale v uších jí stále zněla manželova hrozba.

Předtím, než vstoupila do vody, vyznala své hříchy a odevzdala svůj život Spasiteli, protože nevěděla, zdali toho dne pro svého Spasitele svůj život také nepoloží. Když byla pokřtěná, její srdce naplnil pokoj.

Když se vrátila domů, přinesla svému manželovi nůž.

„Byla jsi pokřtěna?“, hněvivě se jí zeptal.

„Ano,“ odpověděla Nyangwira jednoduše. „Zde je nůž.“

„Jsi připravena zemřít?“

„Ano, jsem.“

Její odvaha však manžela natolik ohromila, že nebyl schopen svou hrozbu naplnit.¹

Je křest důležitý?

Je křest něčím, kvůli čemu se vyplatí riskovat život? Vyžaduje Bůh skutečně křest? Závisí spasení člověka na tom, zdali je pokřtěn?

Ježíšův příklad. Jednoho dne opustil Pán Ježíš tesařskou dílnu v Nazaretu, rozloučil se s rodinou a odešel k Jordánu, kde kázal jeho bratranec Jan. Přistoupil k Janovi a požádal jej, aby ho pokřtil. Překvapený Jan mu

v tom bránil: „Já bych měl být pokřtěn od tebe, a ty jdeš ke mně?“

Ježíš mu odpověděl: „Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všechno, co Bůh žádá.“ (Mt 3,13-15)

Ježíšův křest dal jednou provždy tomuto obřadu² Boží pečeť (Mt 3,13-17; srov. 21,25). Křest je projevem spravedlnosti, na které mohou mít podíl všichni. Protože byl pokřtěn i bezhříšný Kristus, aby se naplnilo „všecko, co Bůh žádá“, měli bychom i my, hříšní lidé, udělat totéž.

Ježíšovo přikázání. Na konci své služby Kristus přikázal svým učedníkům: „Jděte ke všem národům a získavejte mi učedníky, křtěte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.“ (Mt 28,19.20)

Tímto pověřením Kristus jasně ukázal, že vyžaduje, aby byli pokřtěni ti, kdo se chtějí stát součástí jeho církve, jeho duchovního království. Když prostřednictvím Kristových následovníků Duch svatý vede lidi k pokání a k přijetí Pána Ježíše jako Spasitele, mají být pokřtěni ve jméno trojjediného Boha. Jejich křest by měl být znamením toho, že navázali osobní vztah s Kristem a zavázali se žít v souladu se zásadami jeho království milosti. Kristus zakončil

svůj příkaz křtít ujištěním: „A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku.“ (Mt 28,20)

Po Kristově nanebevstoupení apoštolové zvěstovali nezbytnost a naléhavost křtu (Sk 2,38; 10,48; 22,16). Zástupy přijímaly autoritu Otce, Syna a Ducha svatého a nechávaly se pokřtít. Tak se utvářela novozákonní církev.

Křest a spasení. Kristus učil, že „kdo uvěří a přijme nový křest, bude spasen“ (Mk 16,16). V apoštolské církvi následoval křest automaticky poté, co věřící přijal Ježíše Krista. Byl potvrzením víry nového věřícího (srov. Sk 8,12; 16,30-34).

Pro znázornění vztahu mezi křtem a spasením Petr poukázal na zkušenost Noeho. Před potopou dosáhl hřích takových rozměrů, že Bůh prostřednictvím Noeho varoval lidi, že pokud nebudou činit pokání, zahynou. Pouze osm lidí uvěřilo a vstoupilo do archy; a tak „z vody bylo zachráněno jenom osm lidí. To je předobraz křtu, který nyní zachraňuje nás. Nejde v něm zajisté o odstranění tělesné špíny, nýbrž o dobré svědomí, k němuž se před Bohem zavazujeme – na základě vzkříšení Ježíše Krista“ (1 Pt 3,20,21).

Petr vysvětluje, že jsme křtem zachráněni stejně, jako byl Noe zachráněn skrze vodu. Samozřejmě,

že Noeho zachránil Bůh, ne voda potopy. Analogicky je to krev Kristova, ne voda křtu, která odstraňuje hřích věřícího. „Ale křest stejně jako [Noemova] poslušnost, která se projevila tím, že vstoupil do archy, je odpovědí ‘dobrého svědomí’ vůči Bohu. Když člověk díky Boží moci odpoví, spasení, získané vzkříšením Ježíše Krista, se pro něj stává skutečností.“³

Nicméně, i když je křest úzce spojen se spasením, přesto spasení nezaručuje.⁴ Pavel považuje za symbolické znázornění křtu vyjití Izraele:⁵ „Chtěl bych vám připomenout, bratři, že naši praotcové byli všichni pod oblakovým sloupem, všichni prošli mořem, všichni byli křtem v oblaku a moři spojení s Mojžíšem, všichni jedli týž duchovní pokrm a pili týž duchovní nápoj.“ (1 K 10,1-4, Žilka) „Ponoření“ do vody – oblak nad nimi a po obou stranách voda – tak byl Izraelský národ symbolicky pokřtěn, když prošel Rudým mořem. Přesto, navzdory této zkušenosti, „se většina z nich Bohu nelíbila“ (1 K 10,5, Žilka). Podobně ani dnes křest automaticky nezajišťuje spasení. Zkušenost Izraele byla napsána „k napomenutí nám, které zastihl přelom věků. A proto ten, kdo si myslí, že stojí, ať si dá pozor, aby nepadl.“ (1 K 10,11,12)

„Jeden křest“

Způsoby, jakými se v různých křesťanských církvích vykonává křest, se liší. Někteří provádějí křest *ponořením*; jiní *pokropením* nebo *politím*. Znamením jednoty, kterou Duch vnáší do Boží církve, je obřad „jednoho křtu“ (Ef 4,5).⁶ Co říká Bible o významu slova *křtít*, o samotném provádění křtu a o jeho duchovním významu?

Význam slova „křtít“. Řecké sloveso *baptizo* je odvozeno ze slovesa *bapto*, které znamená „ponořit do, nebo pod“.⁷ Když se sloveso *baptizo* vztahuje na křest vodou, je v něm obsažena myšlenka ponoření nebo pohroužení člověka pod vodu.⁸

V Novém zákoně se sloveso *křtít* používá 1. ve vztahu ke křtu vodou (např. Mt 3,6; Mk 1,9; Sk 2,41); 2. jako obraz Kristova utrpení a smrti (Mt 20,22.23; Mk 10,38.39; L 12,50); 3. v souvislosti s příchodem Ducha svatého (Mt 3,11; Mk 1,8; L 3,16, J 1,33; Sk 1,5; 11,16) a 4. při obmytí nebo rituálním umýváním rukou (Mk 7,3.4; L 11,38). Tento čtvrtý výskyt označuje umývání pro očistění ceremoniální nečistoty a není ho možné použít k ospravedlnění křtu politím.⁹ Podstatné jméno *křest* Písmo používá jak pro křest vodou, tak i pro Kristovu smrt (Mt 3,7; 20,22).

J. K. Howard podotýká, že Nový zákon neposkytuje „žádný důkaz, že by apoštolové křtili pokropením; ve skutečnosti všechny doklady ukazují, že tento způsob byl zaveden později“.¹⁰

Křest v Novém zákoně. Příklady křtu vodou v Novém zákoně svědčí o křtu ponořením. Čteme, že Jan křtil v řece Jordánu (Mt 3,6; srov. Mk 1,5) a „v Ainon, blízko Salim, protože tam byl dostatek vody“ (J 3,23). Pouze křest ponořením vyžaduje „dostatek vody“.

Jan pokřtil Pána Ježíše ponořením. Pokřtil ho „v Jordánu“ a po křtu Pán Ježíš „vystoupil z vody“ (Mk 1,9.10; srov. Mt 3,16).¹¹

Apoštolská církev také křtila ponořením. Když evangelista Filip křtil etiopského dvořana, oba „sestoupili do vody“ a „vystoupili z vody“ (Sk 8,38.39).

Křest v dějinách. V předkřesťanském období křtili židé své prozelyty ponořením. Esejci v Kumránu také křtili ponořením, a to jak své členy, tak i nově obrácené.¹²

Důkazem toho, že prvokřesťanská církev křtila ponořením, jsou malby v katakombách a chrámech, mozaiky na podlahách, stěnách i stropěch, plastické reliéfy a kresby ve starých exemplářích Nového záko-

na. To vše „naprosto jasně svědčí o tom, že ponoření byl běžný způsob křtu v křesťanské církvi během prvních deseti až čtrnácti století“.¹³ Křtitelnice ve starých katedrálách, kostelech a zříceninách v severní Africe, Turecku, Itálii, Francii i v jiných zemích stále svědčí o starobylosti tohoto způsobu křtu.¹⁴

Význam křtu

Význam křtu je úzce spojen s jeho způsobem. Alfred Plummer řekl: „Plný význam křtu je možné vidět pouze tehdy, když se provádí ponořením.“¹⁵

Symbol Kristovy smrti a vzkříšení.

Jako přikrytí vodou symbolizovalo obrovské soužení a trápení (Ž 42,8; 69,3; 124,4.5), tak i Ježíšův křest vodou prorocky znázorňoval jeho utrpení, smrt a pohřbení (Mk 10,38; L 12,50); jeho vystoupení z vody naznačovalo jeho následné vzkříšení (Ř 6,3-5).

Křest by neměl žádný význam jako symbol Kristova utrpení „kdyby křesťanská církev používala jiný způsob křtu než ponoření“. Proto „nejsilnějším argumentem pro křest ponořením je důvod teologický“.¹⁶

Symbol smrti hříchu a života s Bohem.

Prostřednictvím křtu vstupují věřící

do zkušenosti utrpení našeho Pána. Pavel řekl: „Nevíte snad, že všichni, kteří jsme pokřtěni v Krista Ježíše, byli jsme pokřtěni v jeho smrt? Byli jsme tedy křtem spolu s ním pohřbeni ve smrt, abychom...i my vstoupili na cestu nového života“ (Ř 6,3.4).

Na úzký vztah věřícího s Kristem ukazují výrazy jako „pokřtěni v Krista Ježíše“, „pokřtěni v jeho smrt“ a „křtem pohřbeni ve smrt“. J. K. Howard poznamenává: „V symbolickém obřadu křtu, má věřící podíl na Kristově smrti, která se ve skutečném smyslu stává jeho vlastní smrtí; pak se věřící podílí na Kristově vzkříšení, která se stává zároveň jeho vlastním vzkříšením.“¹⁷ Co vyplývá z této účasti věřícího na utrpení našeho Pána?

1. Smrt hříchu. V křtu „jsme s ním sjednoceni, protože máme účast na jeho [Kristově] smrti“ (Ř 6,5), jsme ukřižováni „spolu s Kristem“ (Ga 2,19). To znamená, že „starý člověk v nás byl spolu s ním ukřižován, aby tělo ovládané hříchem bylo zbaveno moci a my už hříchu neotročili. Vždyť ten, kdo zemřel, je vysvobozen z moci hříchu“ (Ř 6,6.7).

Věřící se zřekli svého minulého způsobu života. Zemřeli hříchu a potvrdili, že „staré pominulo“ (2 K 5,17) a jejich život je skryt spolu s Kristem v Bohu. Křest znázorňuje

ukřížování starého života. Křest není pouze smrt, ale i pohřbení. „S Kristem jste byli ve křtu pohřbeni.“ (Ko 2,12) Tak jako po úmrtí člověka následuje jeho pohřbení, stejně tak věřící sestupuje do vodního hrobu, kde je pohřben jeho starý život, který skončil, když přijal Ježíše Krista.

Křtem věřící vyznává, že se zříká světa. V poslušnosti příkazu „vyjděte z jejich středu a oddělte se“, praví Hospodin a ‘ničeho nečistého se nedotýkejte’“ (2 K 6,17), věřící veřejně vyznávají, že přestali sloužit satanu a přijali do svého života Ježíše Krista.

V apoštolské církvi zahrnovala výzva k pokání také výzvu ke křtu (Sk 2,38). Proto křest je také znamením opravdového pokání. Věřící umírají svému přestupování zákona a získávají odpuštění hříchů očištěním krví Ježíše Krista. Obřad křtu je výrazem vnitřního očištění – obmytí vyznaných hříchů.

2. Život s Bohem. Kristova moc vzkříšení působí i v našem životě. Umožňuje nám vstoupit na cestu nového života (Ř 6,4) – když jsme „mrtvi hříchu, ale živi Bohu v Kristu Ježíši“ (Ř 6,11). Svědčíme, že jedinou nadějí na vítězství nad starou přirozeností je milost vzkříšeného Pána. Právě on nám nabízí nový duchovní život skrze oživující moc

Ducha svatého. Tento nový život nás pozvedá na vyšší úroveň lidské zkušenosti, dává nám nové hodnoty, nové cíle a nová přání, jejichž středem je věrnost Ježíši Kristu. Jsme novými učedníky našeho Spasitele a křest je znamením našeho učednictví.

Symbol smluvního vztahu. Ve starozákonní době byla obřízka znamením smluvního vztahu mezi Bohem a Abrahamem (Gn 17,1-7).

Abrahamovská smlouva měla rozměr duchovní i národnostní. Obřízka byla znamením národní identity. Abraham a všichni muži z jeho rodiny, kteří byli starší než osm dnů, museli být obřezáni (Gn 17,10-14. 25-27). Každý muž, který nebyl obřezán, měl být „vyobcován“ z Božího lidu, protože porušil smlouvu (Gn 17,14).

Skutečnost, že tato smlouva byla uzavřena mezi Bohem a Abrahamem, dospělým mužem, ukazuje na její duchovní rozměr. Abrahamova obřízka naznačovala a potvrzovala jeho předchozí zkušenost ospravedlnění z víry. Obřízka byla pečetí „spravedlnosti z víry, kterou měl ještě před obřízkou“ (Ř 4,11).

Ale samotná obřízka nezaručovala vstup do skutečného duchovního rozměru smlouvy. Boží poslové často zdůrazňovali, že duchovní obříz-

ku nemůže nic nahradit. „Obřežte tedy svá neobřezaná srdce a už nebudte tvrdošíjní.“ (Dt 10,16; srov. 30,6; Jr 4,4) „Neobřezané srdce“ mělo být potrestáno spolu s pohany (Jr 9,25.26).

Když Židé odmítli Ježíše jako Mešiáše, porušili svůj smluvní vztah s Bohem a přestali mít výsadní postavení jako Boží vyvolený lid (Da 9,24-27; viz kapitola 4. této knihy). Ačkoli se Boží smlouva ani Boží zaslíbení nezměnila, Bůh si vybral nový lid. Duchovní Izrael zaujal místo židovského národa (Ga 3,27-29; 6,15.16).

Kristova smrt potvrdila novou smlouvu. Lidé do této smlouvy vstupovali na základě duchovní obřízky – odpovědí víry na Ježíšovu smírnou smrt. Křesťané mají „zvěstovat evangelium pohanům“ (neobřezaným) (Ga 2,7). Nová smlouva vyžaduje „vnitřní víru“, a ne vnější obřad u těch, kdo náleží do duchovního Izraele. Židem se člověk může stát svým původem (narozením), ale křesťanem se může stát pouze na základě znovuzrození. „V Kristu Ježíši nezáleží na tom, je-li někdo obřezán či ne; rozhodující je víra, která se uplatňuje láskou.“ (Ga 5,6) Na čem záleží, je obřízka „srdce, která je působena Duchem“ (Ř 2,28.29).

Tuto duchovní obřízku představuje křest, jenž je znamením spás-

ného vztahu s Kristem. „V něm jste obřezáni obřízkou, která není udělána lidskou rukou; obřízka Kristova je odložením celého nevykoupeného těla. S Kristem jste byli ve křtu pohřbeni a spolu s ním také vzkříšeni vírou v Boha, jenž ho svou mocí vzkřísil z mrtvých.“ (Ko 2,11.12)

„Tím, že pokřtěný člověk svlékne ‘nevykoupené tělo’ na základě duchovní obřízky, kterou vykonal Pán Ježíš, ‘obléká Krista’ a vstupuje s ním do smluvního vztahu. V důsledku toho se na něm mohou naplnit zaslíbení smlouvy.“¹⁸ „Neboť vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil.“ (Ga 3,27.29) Ti, kteří vstoupili do tohoto smluvního vztahu, prožijí Boží ujištění: „Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.“ (Jr 31,33)

Symbol posvěcení ke službě pro Krista.

Na Pána Ježíše byl při křtu zvláštním způsobem vylit Duch svatý, čímž byl pomazán a zasvěcen pro poslání, které mu určil jeho Otec (Mt 3,13-17; Sk 10,38). Jeho příklad ukazuje, že křest vodou a křest Duchem k sobě patří, a že křest bez přijetí Ducha svatého je neúplný.

V apoštolské církvi zpravidla následovalo vylití Ducha svatého po

křtu vodou. Stejně i dnes, když jsme pokřtěni ve jméno Otce, Syna a Duchu svatého, odevzdáváme se, posvěcujeme a sjednocujeme s trojediným Bohem k hlásání věčného evangelia.

Duch svatý nás připravuje pro tuto službu tím, že očisťuje naše srdce od hříchu. Jan Křtitel prohlašuje: „On vás bude křtít Duchem svatým a ohněm.“ (Mt 3,11) Izajáš ukazuje, že Bůh očistí svůj lid od jejich nečistot „duchem soudu, duchem žhnoucím“ (Iz 4,4). Bůh říká: „Vytavím tvou strusku, jako louhem odloučím všechny tvé přimíšeniny.“ (Iz 1,25) „Náš Bůh je oheň stravující“ vůči hříchu (Žd 12,29). Duch svatý očistí životy všech, kdo se mu odevzdají a odstraní jejich hřích.

Duch svatý potom obdaruje věřící svými dary. Jeho dary jsou „zvláštním Božím obdarováním, které věřící obdrží při křtu, aby mohl sloužit církvi a pomáhat lidem, kteří ještě nepřijali Krista“. ¹⁹ Křest Duchem svatým dal prvotní církvi moc vydávat svědectví (Sk 1,5.8) a pouze tento křest umožní církvi dokončit její poslání hlásat věčné evangelium o království (Mt 24,14; Zj 14,6).

Symbol vstupu do církve. Křest, jako vyjádření obnovy člověka nebo znak znovuzrození (J 3,3.5), také vyjadřuje, že věřící vstoupil do Kristova du-

chovního království.²⁰ Protože křest sjednocuje nového věřícího s Kristem, vždy mu také otevírá dveře do církve. Prostřednictvím křtu Pán připojuje nové učedníky ke společenství věřících, ke svému tělu, k církvi (Sk 2,41.47; 1 K 12,13). Tak se stávají členy Boží rodiny. Člověk nemůže být pokřtěn bez toho, aniž by se připojil k církevní rodině.

Předpoklady křtu

Písmo přirovnává vztah mezi Kristem a jeho církví k manželství. V manželství by obě strany měly velice dobře znát svou zodpovědnost a závazky. Lidé, kteří chtějí být pokřtěni, musí ve svém životě projevat víru, pokání, nést ovoce tohoto pokání a také pochopit význam křtu a následného duchovního vztahu.²¹

Víra. Jedním z předpokladů křtu je víra v Ježíšovu oběť, jako jediný způsob záchrany z hříchu. Kristus řekl: „Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen.“ (Mk 16,16) V apoštolské církvi byli pokřtěni pouze ti, kdo uvěřili evangeliu (Sk 8,12.36.37; 18,8).

Protože „víra je tedy ze zvěstování a zvěstování z pověření Kristova“ (Ř 10,17), je vyučování nezbytnou součástí přípravy na křest. Kristovo

velké misijní poslání potvrzuje důležitost takového vyučování. „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a uče je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.“ (Mt 28,19.20) Kdo chce být učedníkem, musí být důkladně vyučen.

Pokání. Apoštol Petr řekl: „Čiňte pokání, dej se každý pokřtít na jméno Ježíše Krista, a přijmete dar Ducha svatého.“ (Sk 2,38, Žilka) Výsledkem vyučování Božího slova není pouze víra, ale také pokání a obrácení. Jako odpověď na Boží volání lidé poznají svoji ztracenost, vyznávají své hříchy, podřizují se Bohu, činí pokání ze svých hříchů, přijímají Kristovo smíření a posvěcují se pro nový život s ním. Bez obrácení nemohou navázat osobní vztah s Ježíšem Kristem. Pouze na základě pokání mohou zemřít hříchu – což je předpokladem křtu.

Ovoce pokání. Lidé, kteří touží po křtu, musí vyznat víru a činit pokání. Ale pokud zároveň nenesou „ovoce hodné pokání“ (Mt 3,8, kral.), nenaplnili biblické požadavky pro křest. Jejich život by měl svědčit o věrnosti pravdě, která je v Ježíši Kristu, a vyjádřit jejich lásku k Bohu poslušností jeho přikázání. Během

přípravy na křest by se měli vzdát nesprávného učení a jednání. Ovoce Ducha, které se projeví v jejich životech, ukazuje, že Pán přebývá v nich a oni v něm (J 15,1-8). Pokud nepodají tento důkaz o svém vztahu ke Kristu, nejsou ještě připraveni připojit se k církvi.²²

Zkouška kandidátů. Stát se členem církve znamená učinit také určitý duchovní krok; není to pouze otázka toho, mít jméno zaznamenané v nějaké knize. Pracovníci církve, kteří provádějí křest, nesou zodpovědnost za určení doby, kdy je člověk připraven ke křtu. Musí se ujistit o tom, že kandidát pochopil principy, které církev zastává, a jeho život je důkazem toho, že je novým stvořením a prožívá radost v Pánu Ježíši.²³

Přesto však pracovníci církve musí dbát na to, aby neposuzovali pohnutky těch, kdo chtějí být pokřtěni. „Když někdo přijde a uchází se o členství v církvi, musíme zkoumat ovoce jeho života, ale odpovědnost za jeho pohnutky musíme nechat na něm.“²⁴

Někteří lidé byli při křtu „pohřbeni za živa“, protože nezemřelo jejich já. Tito lidé nepřijali nový život v Kristu. Ti, kdo se takovýmto způsobem připojili k církvi, přinesli s sebou semeno slabosti a odpad-

nutí. Jejich „neposvěcený“ vliv mateřy, kteří jsou v církvi i mimo ni a ohrožuje její svědectví.

Měly by být pokřtěny i děti? Křest začleňuje nové věřící do církve na základě „znovuzrození“. Jejich obrácení je činí způsobilé pro křest a pro členství v církvi. Začlenění se děje při „znovuzrození“, ne již při „narození dítěte“. To je důvod, proč *věřící* byli pokřtěni – „*muži i ženy*“ (Sk 8,12.13.29-38; 9,17.18; 1 K 1,14). Karl Barth připouští: „Nikde v Novém zákoně není křest dětí ani povolen, ani přikázán.“²⁵ G. R. Beasley-Murray vyznává: „Je pro mne nemožné rozpoznat ve křtu dětí křest novozákonní církve.“²⁶

Protože kojenci a malé děti nemohou prožívat obrácení, nejsou způsobilí pro křest. Znamená to tedy, že jsou vyloučeni ze společenství nové smlouvy? Samozřejmě že ne! Pán Ježíš je nevyloučil ze svého království milosti. Vždyť řekl: „Nechte děti a nebraňte jim jít ke mně; neboť takovým patří království nebeské. Požehnal jim a šel dál.“ (Mt 19,14.15) Věřící rodiče naplňují svou životně důležitou roli tím, že vedou své děti ke vztahu s Pánem Ježíšem; tento vztah je nakonec dovede až ke křtu.

Ježíšova kladná odpověď matkám, které k němu přinesly své dě-

ti, aby jim požehnal, vedla ke vzniku požehnání dětem. Při této příležitosti přinášejí rodiče své děti do církve, kde jsou odevzdány Bohu.

V kolika letech je člověk připraven pro křest? Lidé mohou být pokřtěni, jestliže (1) jsou ve věku, kdy již dokáží pochopit význam křtu, (2) odevzdali se Kristu a prožili obrácení, (3) pochopili základní principy křesťanství a (4) porozuměli významu členství v církvi. Člověk ohrožuje své spasení pouze za předpokladu, že je ve věku, ve kterém nese za sebe odpovědnost, a přitom odmítá vliv Ducha svatého.

Protože se duchovní zralost u jednotlivých lidí daného věku liší, někteří lidé jsou pro křest připraveni v nižším věku než ostatní. Nelze tedy stanovit nějakou pevně určenou minimální věkovou hranici. Pokud rodiče dají svůj souhlas k tomu, aby jejich dítě bylo pokřtěno v mladším věku, musí přijmout odpovědnost za jeho duchovní růst a rozvoj charakteru.

Ovoce křtu

Prvořadým ovocem, které křest přináší, je život pro Ježíše Krista. Věřící své cíle a úsilí zaměřují na Krista, ne na vlastní já. „Protože jste byli vzkříšeni s Kristem, hledejte to, co je nad vámi, kde Kristus sedí na pravici

Boží. K tomu směřujte, a ne k pozemským věcem.“ (Ko 3,1.2) Křest není tím vrcholným cílem, kterého by měl křesťan dosáhnout. Když duchovně rosteme, získáváme křesťanské dary milosti, abychom jimi sloužili druhým podle Božího plánu růstu: „Milost a pokoj ať se vám rozhojní poznáním Boha a Ježíše, našeho Pána.“ (2 Pt 1,2) Pokud zůstáváme věrni svému slibu danému při křtu, pak Otec, Syn a Duch svatý, v jejichž jméno jsme byli pokřtěni, jsou zárukou toho, že máme přístup k Boží moci. Ta nám bude pomáhat v každé naléhavé události, která může v našem životě po křtu nastat.

Druhým ovocem je život pro Kristovu církev. Již nejsme osamoceními jednotlivci; stali jsme se členy Kristovy církve. Jako živé kameny tvoříme Boží chrám (1 Pt 2,2-5). Stále máme zvláštní vztah s Kristem, hlavou církve, od kterého každodenně přijímáme dary milosti, abychom mohli růst a „budovat se v lásce“ (Ef 4,16). V rámci společenství smlouvy přijímáme povinnosti smluvního

společenství, jehož členové nesou odpovědnost za nově pokřtěné (1 K 12,12-26). Tito nově pokřtění se musí zapojit do společných shromáždění pro své vlastní dobro i pro dobro církve, modliteb a služby lásky (Ef 4,12).

Výsledným ovocem je život ve světě a ve prospěch světa. Je pravdou, že my, kteří jsme byli pokřtěni, „máme občanství v nebesích“ (Fp 3,20). Ze světa jsme byli povoláni proto, abychom se ve společenství těla Kristova připravili pro službu, a pak se vrátili do světa jako služebníci, kteří se podílí na Kristově službě záchrany. Práví učedníci se nestáhnou ze světa do církve; do Kristova království jsme se narodili jako misionáři. Naše věrnost smlouvě, uzavřené při křtu, zahrnuje také přivádění druhých lidí do království milosti.²⁷

Bůh dnes toužebně očekává, že přijmeme bohatý život, který nám tak milostivě nabízí. „Nuže neváhej! Vstaň, vzývej jeho jméno a dej se pokřtít, abys byl obmyt ze svých hříchů.“ (Sk 22,16)

Poznámky

1. S. M. Samuel, „A Brave African Wife“, *Review and Herald*, 14. únor 1963, str. 19.
2. Obřad je ustanovený symbolický náboženský ritus nebo slavnost, která objasňuje stěžejní pravdy evangelia a je všeobecně a trva-

le závazná. Kristus ustanovil dva obřady – křest a večeři Páně. Obřad není svátostí, která působí jako *opus operatum* – není úkonem, který sám v sobě a sám ze sebe dává milost a zajišťuje spasení. Křest a večeře Páně jsou svátostmi pouze ve smyslu latinského výrazu *sacramentum*. Byla to přísaha

- římských vojáků, že budou svého velitele poslouchat až na smrt. Tyto obřady v sobě zahrnují slib naprosté věrnosti Kristu. Viz Strong, *Systematic Theology* (Philadelphia, PA: Judson Press, 1954), str. 930; „Baptism“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 128.129.
3. Jemison, *Christian Beliefs*, str. 244.
  4. „Od počátku Církve adventistů sedmého dne, ve shodě se svým protestantským dědictvím, odmítla považovat křest za *opus operatum*, tedy za akt, který sám v sobě a sám ze sebe dává milost a zajišťuje spasení.“ („Baptism“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 128)
  5. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 740.
  6. Někdy věřící, kteří byli pokřtěni ponořením, nabudou přesvědčení, že by měli být pokřtěni znovu. Je toto jejich přání v rozporu Pavlovým tvrzením, že je pouze „jeden křest“ (Ef 4,5)? Pavlova praxe ukazuje, že ne. Při své návštěvě v Efezu se setkal s několika učedníky, kteří byli pokřtěni Janem Křtitelem. Prožili pokání a vyjádřili svou víru v přicházejícího Mesiáše (Sk 19,1-5). Tito učedníci plně nepochopili evangelium. „Když přijali Janův křest, měli ještě vážné nedostatky. Ale když přišlo jasnější světlo, radostně přijali Krista jako svého Vykupitele. Když přijali čistší víru, ukázala se i odpovídající změna v jejich životě a charakteru. Na důkaz této změny a jako potvrzení jejich víry v Krista, byli pokřtěni v Ježíšovo jméno. Mnoho upřímných Kristových následovníků prožilo podobnou zkušenost. Když člověk jasněji pochopí Boží vůli, je postaven do nového vztahu s Bohem. Objevuje nové povinnosti. Mnohé z věcí, které vypadaly nevinně nebo i chvályhodně, se nyní zdá být hříšné... První křest již tohoto člověka neuspokojuje. Sám sebe vidí jako hříšníka, který byl odsouzen Božím zákonem. Znovu prožil to, že zemřel hříchu a touží být ve křtu znovu pohřben s Kristem, aby mohl vstát k chození v novotě života. Takový postoj je v souladu s příkladem apoštola Pavla, který pokřtíl obrácené židovské věřící. Tato příhoda byla zaznamenána z popudu Ducha svatého jako informativní pokyn pro církev.“ (E. White, *Sketches From the Life of Paul* [Battle Creek, MI: Review and Herald, 1883], str. 132.133; viz také Církevní řád adventistů sedmého dne, Praha 1996, str. 39.40; E. White, *Evangelism*, str. 372-375)
- Písmo neříká nic, co by popíralo možnost opětovného křtu v případě lidí, kteří těžkým hříchem nebo odpadnutím zrušili svou smlouvu s Bohem, ale potom prožili nové obrácení a touží obnovit svou smlouvu (viz Církevní řád adventistů sedmého dne, Praha 1996, str. 39, 149.150; E. White, *Evangelism*, str. 375).
7. Viz Albrecht Oepke, „Bapto, baptizo“, v *Theological Dictionary of the New Testament*, ed. Gerhard Kittel, překl. do angl. Geoffrey W. Bromiley (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publ. Co., 1964), sv. 1, str. 529. Vine poznamenává, že *bapto* „se používalo mezi Řeky pro označení barvení oděvu, nabrání vody pomocí nádoby, atd.“ (W. E. Vine, *An Expository Dictionary of Biblical Words* [New York, NY: Thomas Nelson, 1985], str. 50). Výraz „namočit“ se v Novém zákoně objevuje třikrát a pokazuje s významem „ponořit“. V podobenství o boháči a Lazarovi, žádá bohatý muž Abrahama, ať pošle Lazara, aby *omočil* alespoň špičku prstu ve vodě a svažil jeho rty (L 16,24). Noc před ukřižováním Ježíš označil svého zrádce tak, že *omočil* skývu chleba a podal ji Jidášovi (J 13,26). Když Jan ve vidění spatřil Pána Ježíše jako velitele nebeské armády, zdál se mu jeho šat, jako by byl *ponořen* do krve (Zj 19,13, Žilka).
  8. George E. Rice, „Baptism: Union With Christ“, *Ministry*, květen 1982, str. 20.
  9. Viz Albrecht Oepke, „Bapto, baptizo“, v *Theological Dictionary of the New Testament*, sv. 1, str. 535. Srov. Arndt and Gingrich, *Greek-English Lexicon of the New Testament*, str. 131.
  10. J. K. Howard, *New Testament Baptism* (London: Pickering and Inglis Ltd., 1970), str. 48.
  11. Zvýraznění doplněna.
  12. Matthew Black, *The Scrolls and Christian Origins* (New York: Charles Scribner's Sons, 1961), str. 96-98. Viz také „Baptism“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 118.119.
  13. G. E. Rice, „Baptism in the Early Church“, *Ministry*, březen 1981, str. 22. Srov. Henry F. Brown, *Baptism Through the Centuries* (Moun-

- tain View, Cal.: Pacific Press, 1965); William L. Lampkin, *A History of Immersion* (Nashville: Broadman Press, 1962); Wolfred N. Cotte, *The Archeology of Baptism* (London: Yates and Alexander, 1876).
14. Brown, *Baptism Through the Centuries*, str. 49-90.
  15. Alfred Plummer, *A Critical and Exegetical Commentary on the Gospel According to S. Luke, The International Critical Commentary*, vyd. Samuel R. Driver a kol., 5. vyd. (Edinburgh: T. and T. Clark, 1981 reprint), str. 88.
  16. „Baptism“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 128.
  17. Howard, *New Testament Baptism*, str. 69.
  18. G. E. Rice, „Baptism: Union With Christ“, *Ministry*, květen 1982, str. 21.
  19. Gottfried Oosterwal, „Every Member a Minister? From Baptism to a Theological Base“, *Ministry*, únor 1980, str. 4-7. Viz také Rex D. Edwards, „Baptism as Ordination“, *Ministry*, srpen 1983, str. 4-6.
  20. E. White v *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 1075.
  21. Jestliže pro křest existují určité předpoklady, jak může být někdo „pokřtěn za mrtvého“? Následující vysvětlení je v souladu s biblickým poselstvím:
V 1 K 15. kapitole Pavel zdůrazňuje význam vzkříšení a odmítá názor, že vzkříšení neexistuje. Ukazuje, že pokud není žádné vzkříšení, je víra křesťanů klamná a zbytečná (1 K 15,14.17). Spolu s tím dokazuje: „Jaký by jinak mělo smysl to, že se někteří dávají křtít za mrtvé? Jestliže mrtví vůbec nevstanou, proč se za ně dávají křtít?“ (1 K 15,29) Někteří vykládají výraz „křtít za mrtvé“ jako zmínku o zástupném křtu věřících za mrtvé lidi. Ve světle biblických požadavků pro křest, takový názor nelze zastávat. W. Robertson Nicoll ukazuje, že to, o čem Pavel hovoří, bylo „běžnou zkušeností, kdy smrt křesťanů vedla k obrácení těch, kteří ještě žili a obrátili se ke Kristu především kvůli mrtvým (jejich milovaným) a pro naději na opětovné shledání s nimi“. Pavel označuje tyto obrácené jako „pokřtěné za mrtvé“. „Naděje budoucího požehnání, spojená s rodinnou náklonností a přátelstvím, byla jedním z nejsilnějších faktorů v prvotním šíření křesťanství.“ (W. Robertson Nicoll, vyd., *The Expositor's Greek New Testament* [Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans, 1956], sv. 2, str. 931. M. Raeder poukazuje na to, že předložka „za“ [řecky *hyper*] ve výrazu „pokřtěni za mrtvé“ je předložka účelová. To znamená, že tento křest byl „kvůli“ nebo „za“ mrtvé, aby byli znovu spojeni se svými zesnulými křesťanskými příbuznými při vzkříšení“ [M. Raeder, „Vikariatstaufe in 1 K 15,29“, *Zeitschrift für die Neutestamentliche Wissenschaft*, 45 (1955), str. 258-260, cit. Haroldem Riesenfeldem, „Hyper“, *Theological Dictionary of the New Testament*, sv. 8, str. 513]. Srov. Howard, *New Testament Baptism*, str. 108.109).
Howard konstatuje, že ve svém kontextu zní argument apoštola Pavla v 1 K 15,29 takto: „Jestliže Kristus nebyl vzkříšen, ti, kdo zemřeli ‘v Kristu’, zanikli, a bez naděje na vzkříšení jsme zoufalí a ubozí, zvláště ti, kdo vstoupili do křesťanského společenství a byli pokřtěni kvůli těm, kdo zemřeli v Kristu v naději, že se s nimi opět shledají.“ (Howard, „Baptism for the Dead: A Study of 1 Corinthians 15,29“, *Evangelical Quarterly*, vyd. F. F. Bruce [Exeter, Eng.: Paternoster Press], červenec – září 1965, str. 141).
  22. Srov. Damsteegt, „Reaping the Harvest“, *Adventist Review*, 22. říjen 1987, str. 15.
  23. Viz Církevní řád, str. 30.31.
  24. E. White, *Evangelism*, str. 313.
  25. Karl Barth, *Church Dogmatics*, přel. G. W. Bromiley (Edinburgh: T. and T. Clark, 1969), sv. 4/4, str. 179.
  26. G. R. Beasley-Murray, *Baptism in the New Testament* (Grand Rapids, MI.: Wm. B. Eerdmans, 1973), str. 392.
  27. Viz Edwards, „Baptism“.

Večeře Páně je účastí na symbolech Ježíšova těla a krve jako vyjádření víry v něho, našeho Pána a Spasitele. V tomto prožitku společenství je přítomen Kristus, který se setkává se svým lidem a posiluje ho. Svou účastí radostně zvěstujeme význam Kristovy smrti, dokud nepřijde. Příprava na tuto večeři zahrnuje zkoumání vlastního svědomí, pokání a vyznání hříchů. Kristus ustanovil umývání nohou jako symbol nového očištění a výraz ochoty vzájemně si sloužit v křesťanské pokoře a sjednotit svá srdce v lásce. Večeře Páně se smějí zúčastnit všichni věřící křesťané (1 K 10,16.17; 11,23-30; Mt 26,17-30; Zj 3,20; J 6,48-63; 13,1-17).

Základní věroučné výroky, 15

Adventisté sedmého dne věří...

15

Večeře Páně

S nohama pokrytýma prachem vstoupili učedníci do horní místnosti, aby tam slavili velikonoce. Někdo připravil nádobu s vodou, umyvadlo a lněné plátno na obvyklé umytí nohou. Nikdo však nechtěl tuto pořádnou práci vykonat.

Pán Ježíš, vědom si blízkosti své smrti, zarmouceně řekl: „Velice jsem toužil jíst s vámi tohoto beránka, dříve než budu trpět. Neboť vám pravím, že ho již nebudu jíst, dokud vše nedojde naplnění v království Božím.“ (L 22,15.16)

Žárlivost, kterou učedníci chovali proti sobě, naplňovala Ježíšovo srdce smutkem. Uvědomil si, že se stále prou o to, kdo by měl být v jeho království největší (L 22,24; Mt 18,1;

20,21). Jejich spory o postavení, jejich pýcha a samolibost bránily učedníkům se pokořit, zastoupit práci služebníka a umýt nohy druhým. Pochopí někdy, že v Božím království se pravá velikost projevuje pokorou a službou lásky?

Během večere (J 13,2.4)¹ Ježíš tiše vstal, vzal lněné plátno, nalil vodu do umyvadla, poklekl a začal učedníkům umývat nohy. Jejich Mistr jako služebník! Pochopili nevyslovenou výtku a cítili se zahanbeni. Když dokončil tuto práci a vrátil se na své místo, řekl: „Jestliže tedy já, Pán a Mistr, jsem vám umyl nohy, i vy máte jeden druhému nohy umývat. Dal jsem vám příklad, abyste i vy jednali, jako jsem jednal já. Amen, amen, pravím vám, sluha není větší než jeho pán a posel není větší než ten, kdo ho poslal. Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.“ (J 13,14-17)

Pán Ježíš tedy ustanovil místo slavení Velikonoc obřad, který měl připomínat jeho velkou oběť – večeri Páně. Vzal nekvašený chléb, „požehnal, lámal a dával učedníkům“ (Mt 26,26). A řekl: „Toto jest mé tělo, které se za vás vydává; to činíte na mou památku.“ (1 K 11,24) „Pak vzal kalich, vzdal díky a podal jim ho se slovy: ‘Pijte z něho všichni. Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za

mnohé na odpuštění hříchů.’“ (Mt 26,27.28) „‘To činíte, kdykoli budete pít, na mou památku.’ Kdykoli tedy jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde.“ (1 K 11,25.26; viz 1 K 10,16)

Obřad umývání nohou a podávání symbolů tvoří večeri Páně. Oba tyto obřady ustanovil Kristus proto, aby nám umožnil vstoupit do společenství s ním.

Obřad umývání nohou

Zvyk vyžadoval, aby při slavení Paschy židovské rodiny odstranily ze svých domovů všechny kvas – hřích – již před prvním dnem týdne nekvašených chlebů (Ex 12,15.19.20). Věřící tak musí činit pokání a vyznat všechny své hříchy – včetně pýchy, vzájemného soupeření, žárlivosti, hněvu a sobectví – ještě předtím, než mohou být připraveni prožívat s Kristem hluboké duchovní společenství.

Z toho důvodu Kristus ustanovil obřad umývání nohou. Nejen, že nám tím dal příklad, ale řekl, že by učedníci měli dělat totéž a zaslíbil jim: „Když to víte, blaze vám, jestliže to také činíte.“ (J 13,17) Tento obřad, který předcházel večeri Páně, je naplněním výzvy, aby se každý člověk zkoumal, zdali nepřijímá „nehodně“ (1 K 11,27-29; Kral.).

Význam obřadu. Tento obřad prozrazuje nejen něco o Kristově poslání, ale také o zkušenosti těch, kdo se ho účastní.

1. Památka Kristova pokoření. Obřad umývání nohou připomíná Kristovo pokoření v jeho vtělení a životě služby.² Ačkoli přebýval u Otce uprostřed nebeské slávy, „sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí“ (Fp 2,7).

Pro Božího Syna bylo velmi ponižující se tak nesobecky a láskyplně obětovat, když ho většina lidí, které přišel spasit, zavrhl. Během Kristova života byl satan pevně rozhodnut neustále Krista zneuctívat. Jakým pokořením muselo pro Ježíše být to, že on, nevinný, byl ukřižován jako zločinec!

Kristus žil životem nesobecké služby. Nepřišel, „aby si dal sloužit, ale aby sloužil“ (Mt 20,28). Tím, že se ujal umývání nohou, ukázal, že je ochoten konat i tu nejpodřadnější službu proto, aby zachránil lidi. Tak zapůsobil svým životem služby a pokory na mysl svých následovníků.

Tím, že Kristus z tohoto připravného úkonu učinil obřad, učí věřící, aby je jejich vlídnost a láska vedla ke službě druhým. Obřad povzbuzuje ty, kdo přemýšlí nad jeho významem, aby s druhými jednali s pokorou a citlivě. Tím, že se řídí-

me Kristovým příkladem umývání nohou, ztotožňujeme se s ním a naplňujeme slova: „Služte v lásce jedni druhým.“ (Ga 5,13)

Ačkoli účast na tomto obřadu vede k pokoře, není ponižující. Pro koho by nebylo předností se sklonit před Kristem a umýt jeho nohy, které byly přibity na kříži? Pán Ježíš řekl: „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,40)

2. Předobraz vznešenějšího očištění. Toto umytí nesloužilo pouze k očištění jejich nohou. Představuje vznešenější očištění – očištění srdce. Když Petr žádal, aby ho Ježíš umyl celého, Pán mu odpověděl: „Kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt, neboť je celý čistý.“ (J 13,10)

Ten, kdo je vykoupán, je čistý. Nicméně, bosé nohy v sandálech se brzy zapráší a je třeba je umýt znovu. To platilo i v případě učedníků. Křtem byli obmyti ze svých hříchů, ale pokušení je svedlo k tomu, že ve svém srdci pěstovali pýchu, žárlivost a zlobu. Nebyli připraveni navázat důvěrný vztah se svým Pánem, ani přijmout novou smlouvu, kterou s nimi chtěl uzavřít. Umýváním nohou je Kristus připravoval na účast při večeři Páně. Kromě Jidáše, zrádce, byla jejich srdce očištěna od sobectví a pýchy Kristovou milostí. Byli spojeni ve vzájemné lásce.

Prostřednictvím Ježíšova nesobec-kého činu se stali pokornými a byli ochotni se od něj učit.

Stejně jako učedníci i my, když přijmeme Krista a jsme pokřtěni, jsme očištěni jeho krví. Ve svém křesťanském životě však selháváme. Naše nohy se „zašpiní prachem“. Musíme znovu přijít ke Kristu a dovolit, aby jeho očišťující milost odstranila naše poskvrnění. Nicméně není třeba, abychom byli znovu pokřtěni, protože „kdo je vykoupán, nepotřebuje než nohy umýt“ (J 13,10).³ Obřad umývání nohou nám připomíná naši potřebu pravidelného očištění a naši naprostou závislost na Kristově krvi. Umývání nohou samo o sobě nemůže odstranit hřích. Očistit nás může pouze Kristus.

3. Společenství odpuštění. Duch odpuštění mezi věřícími naznačuje, že očištění, které tento obřad symbolizuje, je skutečně účinné. Pouze když sami odpouštíme, můžeme také zakusit Boží odpuštění. „Neboť jestliže odpustíte lidem jejich přestoupení, i vám odpustí váš nebeský Otec; jestliže však neodpustíte lidem, ani váš Otec vám neodpustí vaše přestoupení.“ (Mt 6,14.15)

Ježíš řekl: „I vy máte jeden druhému nohy umývat.“ (J 13,14) Potřebujeme být ochotni umývat nohy jeden druhému, ale zároveň být ochotni nechat si nohy umýt. Tím vyznává-

me, že potřebujeme duchovní pomoc.

Když obřad skončí, máme jistotu, že jsme čistí, protože naše hříchy byly obmyty. Kým jsme obmyti? Kristem. Symboly Kristovy služby nám však podávají naši spoluvěřící, a tím se tento obřad stává společenstvím odpuštění.⁴

4. Společenství s Kristem a věřícími. Obřad umývání nohou ukazuje Kristovu lásku k jeho následovníkům – „prokázal svou lásku k nim až do konce“ (J 13,1). Když Petr odmítl, aby mu Pán umyl nohy, Kristus odpověděl: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“ (J 13,8) Bez očištění není společenství. Lidé, kteří touží dále prohlubovat svůj vztah s Kristem, se tohoto obřadu budou účastnit.

V onen večer Ježíš řekl: „Nové přikázání vám dávám, abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem.“ (J 13,34) Poselství tohoto obřadu je zřejmé: „Služte v lásce jedni druhým.“ (Ga 5,13) Mít takovou lásku znamená, že si budeme druhých vážit víc, než sami sebe (Fp 2,3). Máme příkaz milovat i ty, kdo s námi nesouhlasí, tak nebudeme pocítovat nadřazenost ani předpojatost. Náš životní styl bude odrážet lásku k našim spoluvěřícím. Tím, že se snížíme a umyjeme jejich no-

hy, projevíme svou radost, že spolu budeme žít po celou věčnost. Všichni, kteří účastí na tomto obřadu následují Kristův příklad, určitým způsobem prožijí, co znamená milovat tak, jako Ježíš Kristus. Taková láska může být mocným svědectvím.

Budhistický mnich jednou požádal misionáře, aby mu navrhl nějakou scénu, která by představovala křesťanství. Umělci měli v klášteře vyzdobit sál nástěnnými malbami a reliéfy, které měly znázorňovat světová náboženství. Misionář po chvíli přemýšlení začal vyprávět příběh ze 13. kapitoly Janova evangelia. Mnich „neřekl nic, když jsem četl,“ vypráví misionář, „ale pocítoval jsem zvláštní uctivé ticho a moc ve chvíli, kdy text mluvil o Ježíši, jak umývá nohy svým učedníkům“. V této kultuře diskutovat veřejně o něčem, co se týká nohou, bylo považováno za nevhodné.

„Když jsem dočetl, nastalo ticho. Mnich se na mě nedůvěřivě podíval a řekl: ‘Chcete tím říct, že zakladatel vašeho náboženství umyl nohy svým žákům?’

‘Ano,’ odpověděl jsem. Obvykle klidná, zasněná tvář s vyholeným obočím a hlavou se ohromením zachmuřila. Mnich oněměl a ani já jsem se nezmohl na slovo. Několikrát jsem ztěžka polkl. Oba jsme byli uchvázeni poutavým dějem. Když

jsem se na něj upřeně podíval, nedůvěřivý výraz na jeho tváři se změnil v posvátnou bázeň. Ježíš Kristus, zakladatel křesťanství se dotkl a umyl špinavé nohy rybářů! Po krátké chvíli se mnich opět ovládl, povstal a řekl: ‘Nyní jsem pochopil podstatu křesťanství.’“⁵

Slavení večeře Páně

Mezi protestanty se bohoslužba společenství u Kristova stolu nazývá obvykle „večeře Páně“ (1 K 11,20). Někdy se také nazývá „stůl Páně“ (1 K 10,21), „lámání chleba“ (srov. Sk 20,7; 2,42)⁶, nebo eucharistie – což je odkaz na prvek díkyčinění a požehnání při bohoslužbě (Mt 26,26.27; 1 K 10,16; 11,24).

Při večeři Páně máme prožívat chvíle radosti, ne smutku. Obřad umývání nohou, který předchází večeři Páně, je příležitostí pro sebezpytování, vyznání hříchů, urovnání sporů a odpuštění. Tím, že věřící přijali ujištění o očistění Kristovou krví, jsou připraveni vstoupit do zvláštního společenství s Bohem. Ke stolu Páně přicházejí s radostí, protože je ozařuje světlo spásy; nestojí ve stínu kříže, jsou připraveni oslavovat Kristovo vykupitelské vítězství.

Význam večeře Páně. Večeře Páně nahrazuje velikonoční slavnost staré

smlouvy. Smysl velikonočního svátku se naplnil, když Kristus, velikonoční Beránek, obětoval svůj život. Před svou smrtí proto Kristus ustanovil nový obřad – velkou slavnost Božího lidu nové smlouvy. Kořeny většiny symbolů večeře Páně tak sahají zpět až ke slavení Velikonoc.

1. Připomínka vysvobození z hříchu.

Stejně jako velikonoční svátky připomínaly Izraelskému národu vysvobození z otroctví v Egyptě, tak i večeře Páně připomíná vysvobození z duchovního Egypta, z otroctví hříchu.

Krev velikonočního beránka, kterou byly pomazány veřeje a nadpraží domu, chránila obyvatele před smrtí; jídlo z něj jim dalo sílu utéci z Egypta (Ex 12,3-8). Stejně tak i Kristova oběť osvobozuje od smrti; věřící jsou zachráněni tím, že přijímají jeho tělo a krev (J 6,54). Večeře Páně zvěstuje, že Kristova smrt na kříži nám připravila spasení, zabezpečila odpuštění a zaručila věčný život.

Pán Ježíš řekl: „To činite na mou památku.“ (1 K 11,24) Tento obřad klade důraz na prvek zástupnosti Kristovy oběti. Ježíš Kristus prohlásil: „Toto jest mé tělo, které se za vás vydává.“ (1 K 11,24; srov. Iz 53,4-12) Na kříži Nevinný zastoupil viníka a Spravedlivý zaujal místo nespravedlivého. Tento ušlechtilý čin naplnil požadavky zákona, který vyža-

duje smrt hříšníka; poskytl odpuštění, pokoj a ujistění věčného života pro toho, kdo činí pokání. Kříž odstranil naše odsouzení a nabízí nám roucho Kristovy spravedlnosti a moc zvítězit nad zlem.

a) Chléb a plod vinné révy. Když Ježíš zjevoval pravdu o sobě, používal mnoho obrazných vyjádření. Řekl: „já jsem dveře“ (J 10,9), „já jsem cesta“ (J 14,6), „já jsem pravý vinný kmen“ (J 15,1), „já jsem chléb života“ (J 6,35). Žádné z těchto vyjádření není možné brát doslovně, protože Kristus není přítomen v každých dveřích, cestě nebo vinné révě. Jedná se o obrazná vyjádření hlubších pravd.

Poté, co Ježíš zázračně nasýtil pět tisíc lidí, odhalil hlubší význam svého těla a krve. Ježíš Kristus, pravý chléb, říká: „Chléb z nebe vám nedal Mojžíš; pravý chléb z nebe vám dává můj Otec. Neboť Boží chléb je ten, který sestupuje z nebe a dává život světu. Řekli mu: ‘Pane, dávej nám ten chléb stále!’ Ježíš jim řekl: ‘Já jsem chléb života; kdo přichází ke mně, nikdy nebude hladovět, a kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit.’“ (J 6,32-35) Nabízí své tělo a krev, aby uspokojil hlad a žízeň našich nejnitřnějších potřeb a tužeb (J 6,50-54).

Velikonoční chléb, který Ježíš jedl, byl nekvašený, podobně i víno,

kteřé pil.⁷ Kvas (kvasnice), kteřý způsobuje, že chléb kyne, byl považován za symbol hřichu (1 K 5,7.8) a nemohl tedy představovat Beránka „bez vady a bez poskvrny“ (1 Pt 1,19).⁸ Pouze nekvašený chléb mohl znázorňovat Kristovo bezhříšné tělo. Stejně i nezkažený plod vinné révy – nekvašené víno – náležitě symbolizuje neposkvrněnou dokonalost Spasitelovy očišťující krve.⁹

b) *Jedení a pití.* „Nebudete-li jíst tělo Syna člověka a pít jeho krev, nebudete mít v sobě život. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný a já ho vzkřísím v poslední den.“ (J 6,53.54)

Jíst Kristovo tělo a pít jeho krev, to je symbolické vyjádření pro přijetí Božího slova, jehož prostřednictvím udržují věřící spojení s nebesy a mohou žít duchovním životem. Ježíš řekl: „Slova, která jsem k vám mluvil, jsou Duch a jsou život.“ (J 6,63) „Ne jenom chlebem bude člověk živ, ale každým slovem, které vychází z Božích úst.“ (Mt 4,4)

Věřící se sytí Kristem – chlebem života – tím, že přijímají slovo života, Bibli. V tomto slově přijímají Kristovu životodárnou moc. Při večeři Páně se také „sytíme“ Kristem, protože skrze Ducha svatého přijímáme jeho slovo. Z tohoto důvodu každé slavení večeře Páně doprovází i kázání Božího slova.

Protože si vírou přivlastňujeme požehnání Kristovy smírné oběti, znamená večeře Páně mnohem víc než pouhou vzpomínkovou večeří. Účast na této slavnosti nás v životě posiluje skrze Kristovu povzbuzující moc, která dává život a radost. Stručně řečeno, tato symbolika ukazuje, že „jsme závislí na Kristu v duchovním životě tak, jako jsme závislí na jídle a pití v životě tělesném“.¹⁰

Během večeře Páně „děkujeme“ za kalich (1 K 10,16). To znamená, že stejně jako Kristus „vzdal díky“ za kalich (Mt 26,27), tak i my vyjadřujeme vděčnost za Ježíšovu krev.

2. *Kolektivní společenství s Kristem.*

V rozděleném světě plném sporů přispívá naše společná účast na těchto slavnostech k jednotě a pevnosti církve. Tím ukazujeme na skutečné společenství s Kristem a mezi sebou navzájem. Apoštol Pavel zdůrazňoval toto společenství, když řekl: „Není kalich požehnání, za nějž děkujeme, účastí na krvi Kristově? A není chléb, který lámeme, účastí na těle Kristově? Protože je jeden chléb, jsme my mnozí jedno tělo, neboť všichni máme podíl na jednom chlebu.“ (1 K 10,16.17)

„To je narážka na to, že chléb se při večeři Páně láme na mnoho kousků, které věřící jedí. A jako všechny tyto kousky pochází ze stejného chleba, tak i všichni věřící,

kteří mají účast na večeři Páně, jsou sjednoceni v Kristu, jehož obětované tělo je znázorněno rozlomeným chlebem. Tím, že se tohoto obřadu účastní křesťané společně, veřejně vyznávají, že jsou sjednoceni, a že patří do velké rodiny, jejíž hlavou je Kristus.¹¹

Všichni členové církve by se měli účastnit této svaté večeře, protože právě v ní se prostřednictvím Ducha svatého „setkává Kristus se svým lidem a dodává mu sílu svou přítomností. Srdce a ruce lidí, kteří slouží, mohou toho být nehodné; přesto je Kristus přítomen, aby sloužil svým dítkám. Všichni, kdo přicházejí s vírou upřenou na Krista, obdrží hojnosti požehnání. Všichni, kdo zanedbávají tyto příležitosti skýtající Boží dary, utrpí ztrátu. O takových lidech je možno právem říci: 'I vy jste čisti, ale ne všichni'. (J 13,10)“¹²

Při stolu Páně prožíváme nejsilnější a nejhlubší vědomí společenství. Zde se všichni setkáváme na stejné úrovni, právě zde jsou odstraněny všechny dělící bariéry. Zde si uvědomujeme, že i když je ve společnosti mnoho věcí, které nás rozdělují, v Kristu máme všechno, co potřebujeme, abychom byli sjednoceni. Když se Ježíš se svými učedníky dělil o kalich, svěřil jim novou smlouvu a řekl: „Pijte z něho všich-

ni. Neboť toto jest má krev, která zpečetuje smlouvu a prolévá se za mnohé na odpuštění hříchů.“ (Mt 26,27,28; srov. L 22,20) Tak jako byla stará smlouva potvrzena krví obětních zvířat (Ex 24,8), tak byla nová smlouva potvrzena krví Kristovou. Při tomto obřadu věřící obnovují svůj slib věrnosti svému Pánu a znovu uznávají, že jsou součástí úžasné smlouvy, ve které se Bůh v Ježíši Kristu spojil s lidstvem. Věřící mají důvod k oslavě, protože se stali součástí této smlouvy. Večeře Páně je připomínkou, i poděkováním za zpečetění věčné smlouvy milosti. Přijatá požehnání jsou přímo úměrná víře jejich účastníků.

3. Očekávání druhého příchodu.
„Kdykoli tedy jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, *dokud on nepřijde*.“ (1 K 11,26) Večeře Páně překlenuje dobu mezi Golgotou a druhým příchodem Ježíše Krista. Spojuje kříž s Božím královstvím, ono „již“ a „ještě ne“, které je podstatou novozákonního pohledu na svět. Spojuje Spasitelovu obět a jeho druhý příchod – spasení zajištěné a spasení dovršené. Prohlašuje, že Kristus je přítomen skrze svého Ducha, a to až do té doby, než přijde viditelně.

Kristův slib „nebudu pít z tohoto plodu vinné révy až do toho dne, kdy budu s vámi pít kalich nový

v království svého Otce“ (Mt 26,29), je prorockou předpovědí. Zaměřuje naši víru na budoucí slavení večeře Páně s naším Spasitelem v Božím království. Tato příležitost bude velkou slavností „svatby Beránkovy“ (Zj 19,9).

V přípravě na tuto událost Kristus radil: „Budte připaveni a vaše lampy ať hoří. Budte jako lidé, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, až přijde a zatluče na dveře. Blaze těm služebníkům, které pán, až přijde, zastihne bdící. Amen, pravím vám, že se opáše, posadí je ke stolu a sám je bude obsluhovat.“ (L 12,35-37)

Kristus bude slavit večeři spolu se svými následovníky, shromážděnými kolem slavnostně prostřeného stolu – stejně jako ji slavil v Jeruzalémě. Tak dlouho čekal na tuto příležitost a nyní je všechno připraveno. Vstává ze svého trůnu a jde, aby sloužil. Všechny naplní úžas. Necítí se hodni toho, aby jim Kristus sloužil. Protestují slovy: „My budeme sloužit!“ Kristus však na tom tise trvá a žádá je, aby se posadili.

„Nikdy nebyl Kristus na zemi větším než při této památné příležitosti večeře Páně, když se stal služebníkem, a tak pokořil sám sebe. Kristova velikost v nebesích se projeví v tom, že bude sloužit svatým.“¹³ Večeře Páně ukazuje na vyvrcholení

očekávání, na radost z budoucí slávy, která bude vycházet z osobního společenství s Kristem v jeho věčném království.

Předpoklady pro účast. Pro křesťanskou víru mají význam dva velké obřady – křest a večeře Páně. První je branou do církve, z druhého obřadu mají užitek ti, kdo již členy církve jsou.¹⁴ Pán Ježíš večeři Páně vysluhoval pouze svým následovníkům, a proto je určena pouze věřícím křesťanům. Dokud děti nejsou pokřtěné, zpravidla se tohoto obřadu neúčastní.¹⁵

Písmo nabádá věřící, aby tento obřad slavili s náležitou úctou k Pánu, protože ten, kdo by „jedl tento chléb a pil kalich Páně nehodně, proviní se proti tělu a krvi Páně“ (1 K 11,27). „Nehodně“ znamená „buď nevhodné chování nebo nedostatek živé činné víry v Kristovu smírnou oběť“.¹⁶ Takové jednání je projevem neúcty k Pánu a může být považováno za odmítnutí Spasitele, a tím za spoluvinu s těmi, kdo ho ukřižovali.

Nehodná účast se Bohu nelíbí. Ten, kdo jí a pije nehodně, jí a pije „odsouzení“, protože „nerozpoznává, že jde o tělo Páně“ (1 K 11,29). Takový člověk nedokáže rozlišit mezi obyčejnou stravou a mezi posvěcenými symboly, které představují

Kristovu smírnou smrt. „Věřící by neměli tento obřad považovat pouze za vzpomínkovou slavnost historické události. Je takovou slavností, ale znamená ještě mnohem víc. Připomíná cenu, kterou Bůh zaplatil za hřích, i to, nakolik je člověk svému Spasiteli zavázán. Je to prostředek, který věřícímu stále připomíná jeho povinnost veřejně svědčit o své víře ve smírnou smrt Syna Božího.“¹⁷

Ve světle těchto napomenutí radí Pavel věřícím, „necht každý sám sebe zkoumá“ ještě dříve, než se účastní večeře Páně (1 K 11,28). Každý by měl s modlitbou zkoumat svou křesťanskou zkušenost, vyznat své hříchy a obnovit narušené vztahy.

Zkušenost adventních průkopníků ukazuje, jakým požehnáním se může takové zkoumání stát: „Když našich členů bylo ještě málo, večeře Páně byla velmi blahodárnou příležitostí. V pátek, každý člen usiloval o to, aby odstranil vše, co by ho oddělovalo od jeho bratrů, sester a od Boha. Věřící důkladně zkoumali své

srdce, upřímně se modlili, aby jim Bůh zjevil skryté hříchy; vyznávali nepoctivost v obchodování, nerozumná a ukvapeně vyslovená slova a oblíbené hříchy. Pán se k nám přiblížil, a my jsme byli posíleni a velmi povzbuzeni.“¹⁸

Sebezkoumání je osobní záležitostí každého věřícího. Nemohou ho za nás udělat jiní, protože kdo může číst v srdci nebo rozlišit plevel od pšenice? Kristus, jako náš vzor, zavrhl výlučnost při večeři Páně. Ačkoli zjevený hřích vylučuje člověka od účasti (1 K 5,11), Ježíš sám stoloval s Jidášem, který byl navenek jeho učedníkem, ale uvnitř zloděj a zrádce.

To, co člověka činí způsobilého k účasti na večeři Páně, je stav srdce – plné odevzdání se Kristu, víra v jeho oběť, nikoliv členství v církvi. Z toho vyplývá, že věřící ze všech církví se mohou účastnit večeře Páně. Všichni jsou pozváni slavit velký svátek nové smlouvy; svou účastí mohou totiž svědčit, že přijímají Krista jako osobního Spasitele.¹⁹

Poznámky

1. Viz Robert Odom, „The First Celebration of the Ordinance of the Lord's House“, *Ministry*, leden 1953, str. 20; E. Whiteová, *Touha věků*, str. 453-456.
2. *Tamtéž*, str. 458-459.

3. Mezi křtem a večeří Páně existuje určitý vztah. Dříve, než vstoupíme do církve, musíme být pokřtěni. Umývání nohou slouží lidem, kteří již jsou členy církve. Během tohoto obřadu můžeme důkladně uvažovat o svém křestním slibu.

4. Viz C. Mervyn Maxwell, „A Fellowship of Forgiveness“, *Review and Herald*, 29. červen 1961, str. 6.7.
5. Jon Dybdahl, *Missions: A Two-Way Street* (Boise, ID: Pacific Press, 1986), str. 28.
6. Ačkoli se všeobecně chápe, že ve Sk 20,7 je tento výraz odkazem na slavení večeře Páně, netýká se výhradně tohoto obřadu. V L 24,35 toto slovo označuje běžné jídlo.
7. Z předpokladu, že lidé v biblických dobách v teplém izraelském podnebí nemohli uchovat hroznovou šťávu delší dobu, tj. od doby sbírání hroznů až do slavení Velikonoc na jaře, se odvozuje jako samozřejmost, že židé pili při slavení Velikonoc kvašené víno. Taková domněnka je však nepodložená. Ve starověkém světě se ovocné šťávy pomocí nejrůznějších metod uchovávaly po značně dlouhou dobu v nekvašeném stavu. Jedna z metod spočívala v tom, že se hroznová šťáva vařením zahušťovala na sirup, a když se koncentrovaná šťáva uchovávala na chladném místě, nezкисло. Pouhým rozředěním vodou vzniklo nealkoholické „sladké víno“. Viz William Patton, *Bible Wines – Laws Fermentation* (Oklahoma City, OK: Sane Press, nedatováno), str. 24-41; viz také C. A. Christoforides, „More on Unfermented Wine“, *Ministry*, duben 1955, str. 34; Lael O. Caesar, „*The Meaning of Yayin in the Old Testament*“ (nepublikovaná disertace, Andrews University, 1986), str. 74-77; E. Whiteová, *Touha věků*, str. 461.462. Víno používané o Velikonocích mohlo být také vyrobeno ze sušených hroznů (F. C. Gilbert, *Practical Lessons From the Experience of Israel for the Church of Today* [Nashville, TN: Southern Publ. Assn., vydání z r. 1972], str. 240.241).
8. V tomto světle není bezvýznamné, že se evangelista vyhnul použití obvyklého výrazu pro víno (řecky *oinos*), ale používá vyjádření „plod vinné révy“ (Mk 14,25). Zatímco se *oinos* může vztahovat na víno kvašené i nekvašené, výraz plod vinné révy se týká čisté hroznové šťávy – vhodný symbol Kristovy krve, protože Kristus sám sebe nazýval „pravým vinným kmenem“ (J 15,1).
9. Kvasinky způsobují zkvašení hroznové šťávy. Jsou volně přenášeny vzduchem nebo hmyzem, až nakonec přilnou na voskový povrch hroznů. Lisováním hroznů se smíchají se šťávou. Při pokojové teplotě se pak rychle množí a víno kvasí. (Viz Martin S. Peterson, Arnold H. Johnson, vyd., *Encyclopedia of Food Technology* [Westport, CT: Avi Publishing Co., 1974], sv. 2, str. 61-69; *idem*, *Encyclopedia of Food Science* [Westport, CT: Avi Publishing Co., 1978], sv. 3, str. 878).
10. R. Rice, *Reign of God*, str. 303.
11. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 746.
12. E. Whiteová, *Touha věků*, str. 464.465; srov. str. 467.
13. M. L. Andreasen, „The Ordinances of the Lord's House“, *Ministry*, leden 1947, str. 44.46.
14. Srov. E. White, *Evangelism* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1946), str. 273.
15. Viz např. Frank Holbrook, „For Members Only?“ *Ministry*, únor 1987, str. 13.
16. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 765.
17. *Tamtéž*.
18. E. White, *Evangelism*, str. 274; srov. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 765.
19. Bible neurčuje, jak často by se měla večeře Páně slavit (viz 1 K 11,25.26). Adventisté následovali praxi mnoha protestantů a slaví tento obřad čtyřikrát ročně. „První adventisté přijali tento čtvrtletní systém, protože měli dojem, že při častějším slavení večeře Páně by vzniklo nebezpečí formálnosti a lidé by si přestali uvědomovat vážnost tohoto obřadu.“ Zdá se, že toto řešení je střední cestou mezi slavením večeře Páně příliš často, a mezi slavením večeře Páně po dlouhé době, např. jednou za rok. (W. E. Read, „Frequency of the Lord's Supper“, *Ministry*, duben 1955, str. 43).

Bůh uděluje všem členům církve v každé době duchovní dary, které má každý člen s láskou použít ve službě pro společné dobro církve a lidstva. Působením Ducha svatého, který obdarovává každého člena podle své vůle, projevují se tyto dary ve schopnostech i služebnostech, které církev potřebuje pro splnění Bohem určených povinností. Podle Písma patří mezi dary Ducha: víra, uzdravování, prorockví, zvěstování, vyučování, spravování, smiřování, milosrdenství, sebeobětavá služba, laskavá ochota pomáhat lidem a povzbuzovat je. Některé členy církve Bůh povolal a Duchem uschoptil pro splnění pastoračních, evangelizačních, apoštolských a učitelských úkolů, potřebných pro přípravu členů k službě, pro vzdělání církve k duchovní zralosti, k podpoře jednoty víry a poznání Boha. Používají-li členové tyto dary jako věrní hospodáři rozmanité milosti Boží, je církev chráněna před ničivým vlivem falešného učení, roste Božím růstem a buduje se ve víře a lásce (Ř 12,4-8; 1 K 12,9-11. 27.28; Ef 4,8.11-16; Sk 6,1-7; 1 Tm 3,1-13; 1 Pt 4,10.11).

Základní věroučné výroky, 16

Adventisté sedmého dne věří...

16

Duchovní dary a služebnosti

Slova, která Ježíš pronesl krátce před tím, než vystoupil do nebe, změnila dějiny. Učedníkům uložil: „Jděte do celého světa a kaďte evangelium všemu stvoření.“ (Mk 16,15)

Do celého světa? Všemmu stvoření? Učedníci to museli považovat za nemožný úkol. Kristus věděl o jejich bezmocnosti, a proto je požádal, aby neopouštěli Jeruzalém a čekali, „až se splní Otcovo zaslíbení“. Potom je ujistil: „Ale dostanete sílu Ducha svatého, který na vás sestoupí, a budete mi svědky v Jeruzalémě a v celém Judsku, Samařsku a až na sám konec země.“ (Sk 1,4.8)

Po Ježíšově nanebevstoupení strávili učedníci mnoho času na modlitbě. Neshody a žárlivost, které je pro-

vázely po většinu času stráveného s Ježíšem, vystřídal soulad a pokora. Učedníci se obrátili. Jejich úzký vztah s Kristem a výsledná jednota byly nezbytnou přípravou pro vylíčení Ducha svatého.

Stejně jako Ježíš obdržel zvláštní pomazání Duchem, který ho připravil pro službu (Sk 10,38), tak i učedníci byli pokřtěni Duchem svatým, který je uschopnil vydávat svědectví. To přineslo úžasné výsledky. V den, kdy přijali dar Ducha svatého, pokřtili tři tisíce lidí (viz Sk 2,41).

Dary Ducha svatého

Kristus objasnil význam darů Ducha svatého v tomto podobenství: „Bude tomu, jako když člověk, který se chystal na cestu, zavolal své služebníky a svěřil jim svůj majetek; jednomu dal pět hřiven, druhému dvě, třetímu jednu, každému podle jeho schopností a odcestoval.“ (Mt 25,14,15)

Muž, který odcestoval, představuje Krista, který odcházel do nebe. „Služebníci“ tohoto člověka jsou vlastně Kristovi následovníci, za které bylo „zapláceno výkupné“ (1 K 6,20) „vzácnou krví Kristovou“ (1 Pt 1,19). Kristus je vykoupil proto, aby sloužili, aby „nežili už sami sobě, nýbrž tomu, kdo za ně zemřel i vstal“ (2 K 5,15).

Kristus dal hřivny každému služebníku podle jeho schopností a určil „každému jeho práci“ (Mk 13,34, Petřů). Tyto hřivny spolu s dalšími dary a schopnostmi představují zvláštní dary, které uděluje Duch svatý (viz kapitola 20).¹

Kristus dal tyto duchovní dary církvi o Letnicích. Pavel řekl: „Vystoupil vzhůru...dal dary lidem.“ Tak „každému z nás byla dána milost podle míry Kristova obdarování“. (Ef 4,8,7) Duch svatý tedy dává „každému zvláštní dar, jak sám chce“ (1 K 12,11). Tyto dary umožňují církvi vykonat svěšené dílo.

Účel duchovních darů

Duch svatý dává každému členu církve zvláštní schopnosti, které mu pomáhají splnit její božské poslání.

Soulad v církvi. V korintském sboru nechyběl žádný duchovní dar (1 K 1,4,7). Naneštěstí se však členové přeli jako malé děti o to, který dar je nejdůležitější.

Apoštol Pavel znepokojen rozdělením, které vzniklo v korintském sboru, píše Korintským o pravé podstatě těchto darů a o tom, jak mají sloužit. Duchovní dary, jak vysvětluje, jsou dary milosti. Od stejného Ducha pocházejí „rozdílná obdarování“, která vedou k „rozdílné

službě“ a „rozdílnému působení moci“. Pavel ale zdůrazňuje, že je to „tentýž Bůh, který působí všechno ve všech“ (1 K 12,4-6).

Duch dává dary každému věřícímu – pro vzdělání a budování církve. Potřeba Božího díla určuje, jaký dar Duch dá a komu. Všichni nedostávají stejné dary. Apoštol Pavel říká, že Duch dává jednomu slovo moudrosti, druhému slovo poznání, někomu víru, jinému dar působení mocných činů, dalšímu prorocství, jinému rozlišování duchů, dalšímu různé druhy jazyků, jinému dar vykládat jazyky. „To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce.“ (verš 11)

Vděčnost za působení darů v církvi patří Dárci, ne člověku, který tímto darem slouží. Dary jsou určené církvi, a ne jednotlivcům, proto by je lidé neměli považovat za své osobní vlastnictví.

Duch dává dary podle toho, jak to považuje za vhodné, a proto není možné žádným darem pohrdat nebo ho podceňovat. Žádný člen církve se nemá právo povyšovat proto, že má zvláštní úřad nebo poslání. Nikdo by se také neměl cítit méněcenný kvůli tomu, že je povolán zastávat nižší postavení.

1. Model působení. Aby objasnil soulad, který panuje mezi rozdílný-

mi dary, používá Pavel obraz lidského těla. Tělo má mnoho údů a každý z nich má jedinečné poslání. „Ale Bůh dal tělu údy a každému z nich určil úkol, jak sám chtěl.“ (verš 18)

Žádný úd nemůže říci tělu: „Nepotřebuji tě!“ Všechny jsou na sobě vzájemně závislé „a právě ty údy těla, které se zdají méně významné, jsou nezbytné, a které pokládáme za méně čestné, těm prokazujeme zvláštní čest, a neslušné slušněji zahalujeme, jak to naše slušné údy nepotřebují. Bůh zařídil tělo tak, že přehlíženým údům dal hojnější čest.“ (verše 21-24)

Selhání jakéhokoli orgánu postihne celé tělo. Pokud by tělo nemělo mozek, nepracoval by ani žaludek, a pokud by nemělo žaludek, mozek by byl zbytečný. Podobně by trpěla i církev, kdyby v ní některý z členů chyběl, bez ohledu na to, jak je bezvýznamný.

Některé části našeho těla, které jsou svou stavbou slabší, potřebují zvláštní ochranu. Člověk může žít bez ruky nebo bez nohy, ale nemůže žít bez jater, srdce nebo plic. Menší dary bychom neměli vůbec podceňovat, ale měli bychom o ně starostlivě pečovat, protože zdraví církve záleží právě na nich.

Božím záměrem při udělování duchovních darů církvi bylo, „aby v tě-

le nedošlo k roztržce“, aby díky nim vznikl duch jednoty a vzájemné důvěry, a aby „údy shodně pečovaly jeden o druhý. Trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny. A dochází-li slávy jeden úd, všechny se radují spolu s ním.“ (verše 25.26) Pokud tedy jeden z věřících trpí, měl by o tom vědět celý sbor a měl by mu pomoci zmírnit jeho utrpení. Pouze tehdy, když se takový člověk uzdraví, pak je znovu zdravá i celá církev.

Apoštol Pavel, po diskusi o hodnotě každého duchovního daru, jmenuje některé z nich: „A některým určil Bůh místo v církvi: ustanovil předně apoštoly, za druhé proroky, za třetí učitele; potom (udělil) dar zázraků, potom dary uzdravování, pomáhání, vedení správy, dar rozličných jazyků.“ (verš 28, Col; srov. Ef 4,11) Protože žádný z členů nemá všechny dary, povzbuzuje Pavel celý sbor: „Usilujte o vyšší dary!“ (1 K 12,31) Má na mysli ty, které jsou pro církev nejužitečnější.²

2. Nezbytný rozměr darů. Dary Ducha svatého však samy o sobě nestačí. Existuje ještě „mnohem vzácnější cesta“ (verš 31). I když dary při Kristově příchodu pominou, ovoce Ducha je věčné. Tvoří ho věčná cnost lásky a pokoj, dobrota a spravedlnost, které s sebou láska přináší (viz Ga 5,22.23; Ef 5,9). I když prorocství pomine, jazyky ustanou

a poznání bude překonáno, víra, naděje a láska zůstane. „Ale největší z té trojice je láska.“ (1 K 13,13)³

Tato láska (řecky *agapé*), kterou dává Bůh, je láskou sebeobětavou a dávající (verše 4-8). Je to „vznešenější druh lásky, který uznává něco hodnotného v osobě nebo předmětu, který miluje; je to láska založená na principu, ne na emocích; láska, která vyrůstá z obdivu k vlastnostem toho, koho miluje“.⁴ Dary bez lásky způsobují v církvi zmatek a roztržky. Onou vznešenější cestou je tedy to, aby každý křesťan měl kromě duchovních darů také tuto nesobeckou lásku. „Držte se lásky a usilujte o duchovní dary.“ (1 K 14,1)

Život k Boží slávě. Pavel mluví o duchovních darech také v listu Římanům. Vyzývá všechny věřící, aby žili k Boží slávě (Ř 11,36 – 12,2). Používá znovu symboliku údů těla, aby znázornil rozmanitost, ale současně i jednotu, kterou se vyznačují věřící, kteří jsou sjednoceni v církvi (Ř 12,3-6).

Věřící uznávají, že víra a duchovní dary mají svůj zdroj v Boží milosti; proto jsou pokorní. Čím více darů je věřícímu svěřeno, tím větší je jeho duchovní vliv, a tím větší by měla být i jeho závislost na Bohu.

V této kapitole Pavel jmenuje následující dary: prorocství, dar služby,

dar učit, schopnost povzbuzovat, dávat, dar vést a pečovat o trpící. Stejně jako v 1 K 12. kapitole, apoštol i zde, na konci tohoto seznamu, uvádí největší princip křesťanství – lásku (Ř 12,9).

Petr představil téma duchovních darů na pozadí konce všech věcí, který „je blízko“ (1 Pt 4,7). Naléhavost doby vyžaduje, aby věřící používali své duchovní dary. Řekl: „Každý ať slouží druhým tím darem milosti, který přijal; tak budete dobrými správci milosti Boží v její rozmanitosti.“ (verš 10) Stejně jako apoštol Pavel i Petr učil, že účelem duchovních darů není vyvyšování sebe sama, ale „aby se všechno dělo k oslavě Boží“ (verš 11). Také Petr spojuje lásku s duchovními dary (verš 8).

Růst církve. Apoštol Pavel ve své třetí a závěrečné diskusi o duchovních darech naléhavě žádá věřící, aby tomu povolání, kterého se jim dostalo „dělali čest svým životem, vždy skromní, tiší a trpěliví. Snášejte se navzájem v lásce a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje.“ (Ef 4,1-3)

Duchovní dary přispívají k získání jednoty, která působí růst církve. Každému věřícímu „byla dána milost podle míry Kristova obdarování“ (verš 7).

Kristus sám „jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla, až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti.“ (verše 11-13) Ti, kteří přijali duchovní dary, by měli sloužit především věřícím a připravovat je na různé druhy služby, podle toho, jaké dary obdrželi. To církev buduje a vede k dosažení zralosti měřeno mírou Kristovy plnosti.

Tyto služebnosti upevňují duchovní stabilitu a posilují schopnost bránit církev proti falešnému učení. „Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení – lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu. Budme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava.“ (verše 14.15)

Nakonec duchovní dary přinášejí jednotu v Kristu a prosperitu v církvi. „Z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno.“ (verš 16) Aby církev rostla podle Božího záměru, musí každý člen používat dary milosti, které mu Bůh dal.

Výsledkem bude, že církev poroste ve dvou směrech – bude prožívat početní růst členů a zároveň nárůst jednotlivých duchovních darů. Láska je součástí tohoto povolání, protože církev uskutečňuje vzdělávání a růst pouze tehdy, pokud tyto dary používá v lásce.

Důsledky duchovních darů

Společná služba. Písmo nepodporuje názor, že duchovní by měli sloužit a laičtí členové pouze zahřívat lavice a čekat, až budou duchovně nasyceni. Církev, „lid náležející Bohu“ (1 Pt 2,9), tvoří jak kazatelé, tak i laici. Všichni společně nesou zodpovědnost za blaho církve a její rozkvět. Jsou povoláni ke spolupráci, každý podle svého zvláštního daru, který mu dal Kristus. Výsledkem rozdílnosti darů jsou rozmanité služebnosti, které vydávají společné svědectví, jehož účelem je rozšířit Boží království a připravit svět na setkání se svým Spasitelem (Mt 28,18-20; Zj 14,6-12).

Úloha duchovních. Učení o duchovních darech vkládá zodpovědnost za vzdělávání sboru na bedra kazatele. Bůh povolal apoštoly, proroky, evangelisty, kazatele a učitele, aby připravili jeho lid ke službě. „Kazatelé by se neměli věnovat práci, kte-

rou má konat sbor, tím se vyčerpávají a brání druhým konat jejich povinnost. Měli by učit členy, jak pracovat v církvi a ve společnosti.“⁵

Kazatel, který nemá dar vzdělávat, nepatří do kazatelské služby, ale do jiné oblasti Božího díla.⁶ Úspěch Božího plánu pro církev závisí na ochotě a schopnosti kazatelů učit členy používat jejich Bohem svěřené dary.

Duchovní dary a misie. Bůh dává duchovní dary pro užitek celého těla, ne pouze pro užitek jednotlivým členům, kteří je přijímají. Právě tak, jako věřící nepřijímá dary pro vlastní užitek, ani církev nepřijímá všechny dary Ducha jen pro vlastní prospěch. Bůh obdařil církev duchovními dary proto, aby ji připravil na splnění jejího poslání ve světě.

Duchovní dary nejsou odměnou za dobře vykonanou práci, ale jsou prostředkem k tomu, aby bylo dílo dobře vykonáno. Duch zpravidla dává člověku dary, jež se shodují s jeho přirozenými schopnostmi, ačkoli přirozené schopnosti nejsou samy o sobě duchovními dary. Člověk získává Ducha svatého znovuzrozením.

Musíme se znovuzrodit, abychom byli obdařeni duchovními dary.

Jednota v rozmanitosti, ne jednotvárnost. Někteří křesťané se snaží při-

mět druhé k tomu, aby byli stejní jako jsou oni. To je ale lidské jednání, a ne Boží plán. O doplňující povaze duchovních darů svědčí skutečnost, že církev i přes rozmanitost darů zůstává jednotná. Pokrok Boží církve tedy závisí na každém věřícím. Božím záměrem je, aby se všechny dary, služebnosti i aktivity spojily v církvi při budování společného díla, jež staví na základech, které položila církev v minulosti. V Ježíši Kristu, úhelném kameni, „je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu“ (Ef 2,21).

Účelem darů je svědecká služba. Věřící dostávají rozmanité dary, což ukazuje na to, že každý člověk má osobní službu. Přesto by každý věřící měl být schopen vydat svědectví o své víře, rozdělit se o věroučné zásady a říci ostatním, co Bůh učinil v jeho životě. Důvodem, proč Bůh dává jednotlivé dary, ať už jsou jakékoli, je uschopnit člověka k tomu, aby byl svědkem.

Zanedbávání duchovních darů. Věřící, kteří odmítnou používat své duchovní dary, zjistí nejen, že jejich duchovní dary pomalu zakrní, ale také, že riskují svůj věčný život. Ve svém laskavém zájmu Ježíš vážně varuje, že služebník, který nepoužíval svou hřívnou, byl služebník „špatný

a líný“, který ztratil věčnou odměnu (Mt 25,26-30).⁷ Neužitečný služebník otevřeně přiznal, že hřívnou zanedbal záměrně a po předchozím uvážení. Proto byl za své selhání odpovědný. „Při posledním soudu velký Soudce započítá mezi pachatele nepravosti ty, kteří žili bez cíle, zanedbávali příležitosti a vyhýbali se zodpovědnosti.“⁸

Rozpoznání duchovních darů

Členové, kteří se mají úspěšně zapojit do misijního díla církve, si musí uvědomit, jaké mají duchovní dary. Tyto dary fungují jako kompas a vedou věřícího ke službě a radosti z plného života (J 10,10). Když „neuznáme, nerozvíjíme a nepoužíváme naše dary (nebo je jednoduše zanedbáváme), je církev ochuzena; není tím, čím by podle Božího záměru mohla být.“⁹

Snahu rozpoznat duchovní dary¹⁰ by mělo provázet následující:

Duchovní příprava. Apoštolové se upřímně modlili o schopnost mluvit slova, která by hříšníky vedla ke Kristu. Odložili stranou rozdíly a touhu po nadřazenosti, jež se mezi nimi projevovala. Vyznání hříchů a pokání je přivedlo do užšího společenství s Kristem. Podobnou zkušenost v přípravě na křest Duchem

svatým potřebují prožít i ti, kteří přijímají Krista dnes.

Křest Duchem není jednorázovou událostí; měli bychom ho prožívat denně.¹¹ Měli bychom Pána prosit o tento křest, protože to dává církvi moc svědčit a hlásat evangelium. Proto musíme svůj život trvale podřizovat Bohu; zůstat plně v Kristu a žádat ho o moudrost k objevení našich darů (Jk 1,5).

Studium Písma. Když budeme s modlitbou studovat to, co učí Nový zákon o duchovních darech, umožníme tak Duchu svatému, aby nám pomohl rozeznat konkrétní službu, kterou pro nás připravil. Je důležité, abychom uvěřili, že nám Bůh dává přinejmenším jeden dar, který máme použít v jeho službě.

Otevřenost pro Boží vedení. Používat Ducha nemáme my, ale Duch má používat nás, „neboť je to Bůh, který ve vás působí, že chcete i činíte, co se mu líbí“ (Fp 2,13). Je předností být ochoten pracovat v jakémkoli druhu služby, který nám Boží prozřetelnost nabízí. Musíme dát Bohu příležitost, aby probudil v jiných touhu po naší pomoci. Měli bychom být připraveni odpovědět

na vzniklé potřeby církve. Neměli bychom se obávat zkoušet nové věci, ale těm, kteří nás žádají o pomoc, bychom měli říci o našich schopnostech od Pána a zkušenostech s ním.

Potvrzení společenstvím. Protože Bůh dává duchovní dary pro budování své církve, můžeme očekávat, že naše dary definitivně potvrdí i úsudek těla Kristova; neměli bychom vycházet pouze z našich vlastních pocitů. Často je obtížnější rozpoznat vlastní dary než obdarování druhých. Musíme být ochotni nejenom naslouchat tomu, co jiní říkají o našich darech, ale je také důležité, abychom sami rozpoznali a potvrdili Boží dary u druhých.

Nic nepůsobí větší radost a nepřináší větší uspokojení než vědomí, že zastáváme postavení, konáme službu nebo plníme poslání, které nám Boží prozřetelnost svěřila. Jaké velké požehnání prožíváme, když v Kristově službě používáme právě ten dar, který nám dal skrze Ducha svatého! Kristus se touží rozdělit o své dary milosti. Již dnes můžeme přijmout jeho pozvání a objevit, co mohou jeho dary vykonat v životě naplněném Duchem svatým!

Poznámky

1. Viz např. E. Whiteová, *Kristova podobnost*, str. 191.192. Nelze vždy jednoduše rozlišit nadpřirozené, zděděné a získané schopnosti. Často se zdá, že u těch, kdo jsou vedeni Duchem svatým, jsou tyto schopnosti propojeny.
2. Viz Richard Hammill, „Spiritual Gifts in the Church Today“, *Ministry*, červenec 1982, str. 15.16.
3. V nejširším slova smyslu je láska Božím darem, protože od něj pochází všechny dobré věci (J 1,17). Láska je ovocem Ducha (Ga 5,22), ale není duchovním darem v tom smyslu, že by ji Duch svatý dával jen některým věřícím a jiní by ji neměli. Všichni se mají „držet lásky“ (1 K 14,1).
4. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 778.
5. E. White, „Appeals for Our Missions“ v *Historical Sketches of the Foreign Missions of the Seventh-day Adventists* (Basel, Switzerland: Imprimerie Polyglotte, 1886), str. 291. Srov. Rex D. Edwards, *A New Frontier – Every Believer a Minister* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1979), str. 58-73.
6. Srov. J. David Newman, „Seminar in Spiritual Gifts“, nepublikovaný Manuskript, str. 3.
7. O vážnosti této podmínky viz E. White, „Home Discipline“, *Review and Herald*, 13. červen 1882, str. 1.
8. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 5, str. 511.
9. Don Jacobsen, „What Spiritual Gifts Mean to Me“, *Adventist Review*, 25. prosinec, 1986, str. 12.
10. Viz Roy C. Naden, *Discovering Your Spiritual Gifts* (Berrien Springs, MI: Institute of Church Ministry, 1982); Mark A. Finley, *The Way to Adventist Church Growth* (Siloam Springs, AR: Concerned Communications, 1982); C. Peter Wagner, *Your Spiritual Gifts Can Help Your Church to Grow* (Glendale, CA: Regal Books, 1979).
11. Srov. E. Whiteová, *Skutky Apoštolů*, str. 34.35; E. White, *Counsels to Parents, Teachers and Students* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1943), str. 131.

Jedním z darů Ducha svatého je dar prorockví. Tento dar je příznačný pro církev ostatků a projevil se v díle E. G. Whiteové. Spisy této služebnice Páně jsou trvalým a významným ukazatelem k pravdě, jsou církvi pomocí, usměrněním, poučením i napomenutím. Jasně též potvrzují, že Písmo je měřítkem, kterým je třeba posuzovat každé učení i každou zkušenost (Jl 2,28.29; Sk 2,14-21; Žd 1,1-3; Zj 12,17 a 19,10).

Základní věroučné výroky, 17

Adventisté sedmého dne věří...

17

Dar prorocství

Judský král Jóšafat byl v těžké situaci. Nepřátelské jednotky ho obkličovaly a budoucnost vypadala beznadějně. „Jóšafat se dotázal s bázní Hospodina. Vyhlásil také po celém Judsku půst.“ (2 Pa 20,3) Lid začal přicházet do chrámu, aby prosili Boha o milosrdenství a vysvobození.

Jóšafat vedl modlitební shromáždění a vyzýval Boha, aby celou situaci změnil. Modlil se slovy: „Hospodine, Bože našich otců, cožpak nejsi ty Bůh na nebi, který vládne nade všemi královstvími pronárodů? Máš v rukou moc a bohatýrskou sílu, nikdo se ti nemůže zpěčovat.“ (2 Pa 20,6) Nechránil snad Bůh v minulosti předivným způsobem svůj lid?

Nedal Bůh tuto zemi svému vyvolenému národu? Proto Jóšafat úpěnlivě prosí: „Bože náš, což je nebuděš soudit? Nemáme sílu... Nevíme, co máme dělat, proto vzhlížíme k tobě.“ (2 Pa 20,12)

Když celý Judský národ stál před Hospodinem, povstal Jachziel. Jeho poselství dodalo odvalu a nasměrovalo bojácný lid. „Nebojte se... Boj není váš, ale Boží... Vy přitom bojovat nemusíte. Postavte se, Judejci a obyvatelé Jeruzaléma, stůjte a uvidíte, jak vás Hospodin zachrání. Hospodin bude s vámi.“ (2 Pa 20,15-17) Následujícího rána řekl král Jóšafat svým vojákům: „Věřte v Hospodina, svého Boha a budete nepohutelní; *věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar.*“ (2 Pa 20,20)¹

Král tak bezvýhradně důvěřoval téměř neznámému proroku Jachzielovi, že stáhl své vojáky z první linie a nahradil je skupinou zpěváků. Ti zpívali chvály Hospodinu a oslavovali jeho svatost! Když začaly znít hymny víry, způsobil Hospodin zmatek mezi armádami, které se spojily proti Judovi. Porážka byla tak zdrcující, že „nikdo nevyvázl“ (2 Pa 20,24).

Jachziel se v této zvláštní chvíli stal Božím mluvčím.

Proroci hráli ve starozákonní i novozákonní době významnou roli. Přestal však dar prorocství působit

po uzavření biblického kánonu? Abychom našli odpověď na tuto otázku, musíme zrekapitulovat prorocké dějiny.

Dar prorocství v biblických dobách

Ačkoli příchodem hříchu skončila možnost mluvit s Bohem tváří v tvář (Iz 59,2), Bůh neukončil svůj důvěrný vztah s lidmi; naopak našel jiné způsoby, jak s nimi komunikovat. Svá povzbuzení, varování a napomenutí oznamoval prostřednictvím proroků.²

Podle Písma je prorokem ten, „kdo přijímá sdělení od Boha a předává jeho obsah Božímu lidu“.³ Proroci neprorokovali z vlastní iniciativy, „nikdy totiž nebylo vyřčeno prorocství z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha“ (2 Pt 1,21).

Ve Starém zákoně je slovo prorok většinou překladem hebrejského výrazu *nabí*. Význam tohoto slova vyjadřuje Ex 7,1.2: „Hospodin řekl Mojžíšovi: ‘Pohled, ustanovil jsem tě, abys byl pro faraóna Bohem, a Áron, tvůj bratr, bude tvým prorokem. Ty mu povíš všechno, co ti přikážu, a Áron, tvůj bratr, bude mluvit s faraónem.’“ Mojžíšův vztah k faraónovi se měl podobat vztahu, jaký má Bůh ke svému lidu. Jako Áron sděloval Mojžíšova slova fara-

ónovi, tak prorok oznamoval lidu Boží slovo. Výraz prorok tedy označuje Bohem pověřeného Božího mluvčího. Řecký ekvivalent hebrejského *nabí* je *profetes*.

Dalším označením osob s prorockým darem jsou hebrejská slova *róe* (Iz 30,10) a *chóze* (2 S 24,11; 2 K 17,13), která se překládají slovem „vidoucí“. Výrazy prorok a vidoucí spolu úzce souvisí. Písmo vysvětluje: „Když se dříve někdo v Izraeli šel dotazovat Boha, říkal: ‘Nuže, pojďme k vidoucímu.’ Dnešní prorok se dříve nazýval vidoucí.“ (1 S 9,9) Označení vidoucí zdůrazňovalo způsob, jakým prorok *přijímal* Boží poselství. Bůh odhalil „očím“ nebo mysli proroka informace, které chtěl sdělit Božímu lidu.

Bůh celá léta zjevoval svou vůli vyvolenému lidu prostřednictvím lidí, kteří měli dar proroctví. „Ovšem Panovník Hospodin nečiní nic, aniž by zjevil své tajemství prorokům, svým služebníkům.“ (Am 3,7; srov. Žd 1,1)

Funkce daru proroctví v Novém zákoně. Nový zákon klade proroctví na přední místo mezi dary Ducha svatého. Jednou ho jmenuje na prvním a dvakrát na druhém místě mezi služebnostmi, které jsou pro církev nejužitečnější (viz Ř 12,6; 1 K 12,28; Ef 4,11). Věřící ma-

jí usilovat zvláště o tento dar (1 K 14,1.39).

Nový zákon ukazuje, že proroci mají následující poslání:⁴

1. Pomáhají při založení církve. Základem církve „jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš“ (Ef 2,20).

2. Zahajují rozvoj křesťanské misie. Právě prostřednictvím proroků povolal Duch svatý apoštoly Pavla a Barnabáše na jejich první misijní cestu (Sk 13,1.2) a vedl je pak tam, kde měli jako misionáři pracovat (Sk 16,6-10).

3. Budují církev. Pavel říká: „Kdo mluví prorocky, mluví k užitku církve.“ Proroctví je určeno „lidem pro jejich duchovní užitek, napomenutí i povzbuzení“ (1 K 14,4.3). Bůh dal církvi dar proroctví spolu s ostatními dary, aby věřící „dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla“ (Ef 4,12).

4. Sjednocují a chrání církev. Proroci pomáhají, abychom „dosáhli jednoty víry“, chrání církev proti falešnému učení, díky nim již „nebude me nedospělí, nebudeme zmítání a unášení závanem kdejakého učení – lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu“ (Ef 4,14).

5. Varují před budoucími obtížemi. Když jeden z novozákonních proroků varoval před přicházejícím hladomorem, církev zorganizovala po-

moc pro ty, kdo při tomto hladomoru trpěli (Sk 11,27-30). Jiní proroci varovali apoštola Pavla, že bude v Jeruzalémě zatčen a uvězněn (Sk 20,23; 21,4.10-14).

6. Upevňují víru ve chvílích sporů. Při prvním církevním koncilu Duch svatý vedl církev k rozhodnutí ve sporné otázce, která se týkala spase- ní křesťanů z pohanů. Potom Duch svatý skrze proroky znovu věřící utvrdil v pravém učení. Když Judas a Silas oznámili členům církve rozhodnutí koncilu, „bratry velmi povzbudili, a posílili svými slovy; vždyť i oni byli proroci“ (Sk 15,32).

Dar prorocký v poslední době

Mnoho křesťanů se domnívá, že dar prorocký přestal působit na konci apoštolské doby. Bible však ukazuje, že církev potřebuje zvláštní Boží vedení v kritické době konce. To svědčí o stálé potřebě prorockého daru i po skončení novozákonní doby.

Pokračování duchovních darů. Neexistuje žádný biblický důkaz, že by Bůh odňal církvi duchovní dary dříve, než splní svůj úkol. Podle apoštola Pavla je úkolem darů, abychom „všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kris-

tovy plnosti“ (Ef 4,13). Protože církev tohoto stavu ještě nedosáhla, stále potřebuje všechny dary Ducha. Tyto dary, včetně daru prorockého, budou dále působit k užítku Božího lidu až do Kristova příchodu. Proto apoštol Pavel napomíná věřící: „Plamen Ducha nezhášejte, prorockými dary nepohrdejte.“ (1 Te 5,19.20) A dále radí: „Usilujte o duchovní dary, nejvíce pak o dar prorocké řeči.“ (1 K 14,1)

Tyto dary se neprojevovaly v církvi vždy plně.⁵ Po smrti apoštolů se proroci těšili úctě v mnoha kruzích, a to až do roku 300 po Kr.⁶ Ale úpadek duchovnosti v církvi a následné odpadnutí (viz kapitola 12 této knihy) způsobilo, že se dary Ducha svatého přestávaly objevovat. Ve stejné době činnost falešných proroků způsobila ztrátu důvěry v prorocký dar.⁷

Skutečnost, že prorocký dar v určité době církevních dějin upadal, neznamená, že jej Bůh natrvalo odňal. Bible naznačuje, že se tento dar objeví v závěru dějin, aby církvi pomohl projít nesnadnou dobou. A co víc, ukazuje na zvýšenou aktivitu tohoto daru.

Prorocký dar těsně před druhým příchodem Ježíše Krista. Jan Křtítel dostal od Boha dar prorocký, aby oznámil Kristův první příchod. Podobně

lze očekávat, že Bůh znovu sešle prorocký dar, který bude oznamovat jeho druhý příchod, aby měl každý příležitost připravit se na setkání se Spasitelem.

Kristus se zmiňuje o působení falešných proroků, jako o jednom ze znamení, že jeho příchod je blízko (Mt 24,11.24). Pokud by během doby konce neměli přijít žádní praví proroci, pak by Kristus varoval před všemi, kdo budou tvrdit, že mají tento dar. Jeho varování před falešnými proroky však naznačuje, že zde budou také praví proroci.

Prorok Jóel předpovídá mimořádné vylití prorockého daru těsně před Kristovým příchodem. Říká: „I stane se potom: Vyleji svého ducha na každé tělo. Vaši synové i vaše dcery budou prorokovat, vaši starci budou mít sny, vaši jinoši budou mít prorocká vidění. Rovněž na otroky a otrokyně vyleji v oněch dnech svého ducha. Způsobím, že budou na nebi i na zemi divné úkazy: krev a oheň a sloupy dýmu. Slunce se zastesře tmou a měsíc krví, dříve než přijde den Hospodinův, veliký a hrozný.“ (Jl 3,1-4)

O prvních Letnicích došlo k významnému vylití Ducha. Petr citoval prorockví z knihy Jóel a poukázal na to, že Bůh zaslíbil, že takové požehnání přijde (Sk 2,2-21). Můžeme se však ptát, zda Jóelovo pro-

roctví dosáhlo svého konečného naplnění o letnicích, nebo zda přijde ještě jiné, rozsáhlejší naplnění. Nemáme žádné důkazy o tom, že by znamení na slunci a na měsíci, o kterých Jóel mluví, předcházela nebo následovala po vylití Ducha. Tato znamení se naplnila až o mnoho století později (viz kapitola 24 této knihy).

Letnice byly tedy jakousi předzvěstí plného vylití Ducha před druhým příchodem. Podobně, jako v Palestině na podzim, krátce poté, co bylo zaseto obilí, přicházel raný déšť, tak i o Letnicích přineslo vylití Ducha svatého dary Ducha. Úplné a konečné naplnění Jóelova proctví odpovídá pozdnímu dešti, který přicházel na jaře, kdy obilí dozrávalo (Jl 2,23). Ke konečnému vylití Ducha svatého dojde těsně před druhým příchodem, potom, co se splní předpovězená znamení na slunci, měsíci a hvězdách (Mt 24,29; Zj 6,12-17; Jl 3,4). Podobně jako pozdní déšť i toto závěrečné vylití Ducha umožní, aby pozemská úroda dozrála (Mt 13,30.39) a „každý, kdo vyzývá Hospodinovo jméno, se zachrání“ (Jl 3,5).

Prorocký dar v církvi ostatku. Kapitola 12 v knize Zjevení mluví o dvou velkých obdobích pronásledování. Během prvního období, které trva-

lo od roku 538 po Kr. do roku 1798 po Kr. (Zj 12,6.14; viz kapitola 12 této knihy), věrní věřící trpěli při krutém pronásledování. Těsně před druhým příchodem satan znovu zaútočí proti „ostatnímu jejímu potomstvu“, tj. ostatku, který se odmítl vzdát své věrnosti Kristu. Zjevení označuje věrné věřící, kteří tvoří zbytek jako ty, „kdo zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova“ (Zj 12,17).

Z pozdějšího rozhovoru mezi andělem a apoštolem Janem vyplývá, že výraz „Ježíšovo svědectví“ označuje prorocké zjevení.⁸

Téměř na konci knihy Zjevení se anděl představuje jako „spoluslužebník tvůj i bratří tvých, kteří mají svědectví Ježíšovo“ (Zj 19,10; Kral.) a „služebník jako ty a tvoji bratří proroci“ (Zj 22,9). Z těchto dvou podobných vyjádření vyplývá, že jsou to proroci, kdo mají „Ježíšovo svědectví“.⁹ To také vysvětluje andělovo prohlášení – „Ježíšovo svědectví je totiž Duch prorocství“ (Zj 19,10; Petruš).

Ve svém komentáři k tomuto textu James Moffat napsal: „Ježíšovo svědectví [to, co nese Ježíš] je [tvoří] duch prorocství.' To... charakterizuje bratry držící se Ježíšova svědectví, jako nositele prorocké inspirace. Ježíšovo svědectví se tedy prakticky shoduje s tím, o čem svědčí Ježíš

(Zj 22,20). Je to Ježíšovo sebezjevení (podle Zj 1,1 pochází od Boha), které vede křesťanské proroky.“¹⁰

Výraz „duch prorocství“ se tedy může vztahovat na (1) Ducha svatého, který proroky inspiruje tím, že jim dává zjevení od Boha, (2) působení daru prorocství, nebo na (3) toho, kdo prorocství tlumočí.

Dar prorocství, Ježíšovo svědectví „církvi prostřednictvím proroka“,¹¹ je příznačným rysem církve ostatku. Prorok Jeremjáš spojuje zánik tohoto daru s bezzákonností – „zákonu není; ani její proroci nemívají vidění od Hospodina“ (Pl 2,9). Zjevení ukazuje, že církev poslední doby bude vlastnit dva rozhodující znaky; její členové jsou ti, kteří „ostřihají přikázání Boží a mají svědectví Ježíše Krista“ – prorocký dar (Zj 12,17; Kral.).

Bůh dal prorocký dar „církvi“ při vyjití z Egypta, aby organizoval, vyučoval a vedl Boží lid (Sk 7,38). „Skrze proroka vyvedl Hospodin Izraele z Egypta, skrze proroka nad ním držel stráž.“ (Oz 12,14) Nepřekvapuje tedy, že se tento dar objevuje i mezi těmi, kteří se účastní posledního vyjití z hříchem porušené planety Země do nebeského Kenaanu. Toto vyjití, které bude následovat po druhém příchodu, je závěrečným a úplným naplněním Iz 11,11: „V onen den ještě podruhé

vztáhne Panovník ruku, aby získal pozůstatek svého lidu.“

Pomoc v závěrečné krizi. Písmo ukazuje, že Boží lid prožije v posledních dnech pozemských dějin hněv draka, když se satan naposledy pokusí zničit tento lid (Zj 12,17). „Bude to doba soužení, jaké nebylo od vzniku národa až do této doby.“ (Da 12,1) Bůh, ve snaze pomoci svému lidu přežít tento nejintenzivnější boj v dějinách, ho ujišťuje ve své lásce, že nebude sám. Ježíšovo svědectví, Duch prorockví, je bezpečně povede k jejich konečnému cíli – setkání s jejich Spasitelem při druhém příchodu.

Následující ilustrace vysvětluje vztah mezi Biblií a pobiblickým působením prorockého daru: „Předpokládejme, že se chceme vydat na cestu. Majitel lodi nám dá příručku pro orientaci a řekne, že obsahuje instrukce postačující pro celou cestu. Budeme-li na ně dbát, bezpečně se dostaneme do cílového přístavu. Na začátku plavby otvíráme naši příručku, abychom se dozvěděli, co obsahuje. Zjistíme, že její autor uvádí obecné principy, které by nás na naší cestě měly vést a prakticky poučit o nepředvídatelných situacích, které mohou během plavby nastat. Zároveň nám také říká, že poslední část naší cesty bude zvlášť nebez-

pečná, protože obrysy pobřeží se stále mění v důsledku pohyblivých písků a častých bouří. ‘Ale pro tuto část cesty,’ říká, ‘jsem pro vás zajistil lodivoda, který se s vámi setká a dá vám patřičné pokyny podle toho, jak to bude vyžadovat vzniklá situace a případná nebezpečí. Musíte jej respektovat.’ Podle uvedených pokynů jsme dospěli k oné nebezpečné době a lodivod skutečně přichází tak, jak bylo slíbeno. Když však nabízí své služby, staví se proti němu někteří členové posádky. ‘My máme původní příručku s pokyny,’ říkají, ‘a ta nám úplně stačí. Spolehneme se na ni a pouze na ni, nechceme od tebe nic.’ Kdo nyní více dbá na původní příručku? Ti, kdo odmítli lodivoda, nebo ti, kdo ho přijali tak, jak je příručka informovala? Posuďte sami.“¹²

Proroci pobiblické doby a Písmo

Samotná Bible je výsledkem prorockého daru. Tento dar nemá v pobiblické době nahradit Písmo nebo k němu něco přidávat, protože biblický kánon je nyní uzavřen.

Funkce prorockého daru je v době konce stejná, jako byla v době apoštolů. Jeho posláním je vést k Bibli jako měřítku víry a života, vysvětlovat její učení a uplatňovat biblické principy v každodenním živo-

tě. Tento dar působí při upevňování a budování církve a umožňuje jí vykonat Bohem určené poslání. Prorocký dar napomíná, varuje, vede a povzbuzuje jednotlivé věřící, chrání je stejně jako celou církev před odpadnutím a sjednocuje je na základě biblických pravd.

Proroci pobiblické doby působí podobně jako proroci Nátan, Gád, Asaf, Šemajáš, Azarjáš, Elíezer, Achijáš a Obéd, Mirjam, Debóra, Chulda, Simeon, Jan Křtitel, Agabus a Silas, Anna a čtyři Filipovydcery. Ti všichni žili v biblických dobách, ale jejich svědectví se nikdy nestalo součástí Bible. Stejný Bůh, který promlouval prostřednictvím proroka, jejichž spisy jsou v Bibli, inspiroval také tyto proroky a prorokyně. Jejich poselství není v rozporu s již zaznamenaným Božím zjevením.

Prověření prorockého daru. Bible varuje, že před Kristovým návratem povstanou falešní proroci, proto musíme pečlivě zkoumat všechny projevy prorockého daru. Pavel řekl: „Prorockými dary nepohrdejte. Všecko zkoumejte, dobrého se držte; zlého se chraňte v každé podobě.“ (1 Te 5,20-22; srov. 1 J 4,1)

Bible uvádí několik znaků, podle kterých můžeme rozpoznat pravý dar prorocký od falešného.

1. Souhlasí poselství s Bibli? „K zákonu a svědectví! Pakli nechťí, nechat mluví vedle slova toho, v němž není žádné záře.“ (Iz 8,20; Kral.) Tento text naznačuje, že poselství každého proroka by mělo být v souladu s Božím zákonem a svědectvím Bible. Pozdější prorok nesmí protirečit předchozím prorockým. Duch svatý nikdy neodporuje svému již danému poselství, protože u Boha „není proměny ani střídání světla a stínů“ (Jk 1,17).

2. Splnil se předpovědi? „Jak poznáme slovo, které Hospodin nepromluvil?“ Nuže, promluví-li prorok jménem Hospodinovým a věc se nestane a nesplní, nepromluvil to slovo Hospodin. Opovážlivě je mluvil ten prorok sám; nelekej se toho.“ (Dt 18,21.22; srov. Jr 28,9) Ačkoli předpovědi mohou zahrnovat poměrně malou část prorockého poselství, jejich přesnost se musí prokázat.

3. Uznává Kristovo vtělení? „Podle toho poznáte Ducha Božího: Každé vnuknutí, které vede k vyznání, že Ježíš Kristus přišel v těle, je z Boha; každé vnuknutí, které nevede k vyznání Ježíše, z Boha není.“ (1 J 4,2.3) Toto prověření vyžaduje více než pouhé uznání, že Ježíš Kristus na zemi žil. Pravý prorok musí vyznat víru v biblické učení o Kristově vtělení – musí věřit v jeho božství a pre-

existenci, jeho narození z panny, pravé lidství, bezhříšný život, smírnou obětí, vzkříšení, nanebevstoupení, přímělnou službu a druhý příchod.

4. Nese prorok dobré nebo špatné „ovoce“? Prorockví vzniká tak, že Duch svatý inspiruje „svaté Boží lidi“ (2 Pt 1,21; Kral.). Falešné proroky můžeme poznat podle jejich ovoce (Mt 7,16). Ježíš říká: „Dobrý strom nemůže nést špatné ovoce a špatný strom nemůže nést dobré ovoce. Každý strom, který nedává dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně. A tak je poznáte po jejich ovoci.“ (Mt 7,18-20)

Tato rada je podstatně důležitá při hodnocení prorockého nároku. Jde především o prorokův život. To neznamena, že musí být naprosto dokonalý. Písmo říká, že Eliáš byl „člověk poddaný týmž bídám jako i my“ (Jk 5,17; Kral.). Život proroka by se měl vyznačovat ovocem Ducha, a ne skutky těla (lidské svévole; viz Ga 5,19-23).

Tento princip se také týká vlivu, který má prorok na druhé. Jaké výsledky přináší jeho vliv na životy lidí, kteří přijali jeho poselství? Připravují prorokova poselství Boží lid pro misijní práci a sjednocují ho ve víře? (Viz Ef 4,12-16)

Každého člověka, který tvrdí, že má prorocký dar, je třeba prověřit

podle těchto biblických kritérií. Pokud je splňuje, můžeme důvěřovat tomu, že Duch svatý dal tomuto člověku dar prorockví.

Duch prorockví v Církvi adventistů sedmého dne

Dar prorockví se projevil ve službě Ellen G. Whiteové, která patřila mezi zakladatele Církve adventistů sedmého dne. Obdržela inspirované rady pro Boží lid poslední doby. Svět na začátku devatenáctého století, kdy začala přinášet Boží poselství, byl světem mužů. Její prorocké povolání ji vystavilo kritickému zkoumání. Splnila biblická kritéria a svým prorockým darem sloužila po celých sedmdesát let. Od roku 1844, kdy jí bylo sedmnáct, až do své smrti v roce 1915, obdržela více než dva tisíce vidění. Během svého života žila a pracovala v Americe, Evropě a Austrálii, kde radila, organizovala novou práci, kázala a psala.

Ellen Whiteová si nikdy nečinila nárok na to, aby byla označena za prorokyni, ale nic nenamítala proti tomu, když ji tak ostatní nazývali. Vysvětluje: „V mládí mi byla položena otázka: ‘Jsi prorok?’ Odpověděla jsem: ‘Jsem posel Páně. Víím, že mne mnozí lidé označují za proroka, ale já si nečiním nárok na tento titul... Proč netvrdím, že jsem prorok?’

Protože v těchto dnech mnozí lidé neohroženě tvrdí, že jsou proroky, a přitom jsou vlastně pohanou Kristova díla; navíc mé dílo zahrnuje mnohem víc, než naznačuje slovo 'prorok'... Nikdy jsem netvrdila, že jsem prorokyně. Jestliže mne tak nazývají druzí, nepřu se s nimi. Mé dílo je však natolik rozmanité, že se nenazývám jinak než posel.¹³

Uplatnění prorockých kritérií. Jak se služba Ellen Whiteové shoduje s biblickými kritérii proroka?

1. Soulad s Písmem. Její rozsáhlé literární dílo zahrnuje desetitisíce biblických textů, které jsou často doplněny podrobným výkladem. Pečlivé studium prokázalo, že její spisy jsou důsledné, přesné a v plné shodě s Písmem.

2. Přesnost předpovědí. Spisy Ellen Whiteové obsahují poměrně malé množství předpovědí. Některé z nich se plní, jiné na své splnění ještě čekají. Ty, které již můžeme zkoumat, se naplnily s obdivuhodnou přesností. Následují dva příklady, které ukazují její prorocký pohled:

a) Vzestup moderního spiritismu. V roce 1850, kdy byl spiritismus (hnutí, které propaguje styk s duchovním světem a mrtvými) na počátku svého rozvoje, jej Ellen Whiteová označuje za podvod poslední doby a předpověděla jeho roz-

mach. I když v její době bylo toto hnutí zcela protikřesťanské, předvídala, že se jeho nepřátelský postoj ke křesťanství změní, a že si mezi křesťany získá úctu.¹⁴ Od té doby se spiritismus rozšířil do celého světa a získal miliony stoupenců. Změnil se i jeho protikřesťanský postoj; mnozí se nazývají křesťanští spiritisté. Tvrdí, že mají pravou křesťanskou víru a že „spiritisté jsou jedinými věřícími, kteří používají Kristem zaslíbené dary k uzdravování nemocných a dokazují budoucí vědomou a pokračující existenci člověka.“¹⁵ Dokonce prohlašují, že spiritismus „poskytuje znalost všech velkých náboženských systémů a navíc nabízí hlubší znalosti o křesťanské Bibli než všechny komentáře dohromady. Tvrdí, že Bible je knihou spiritismu.“¹⁶

b) Úzká spolupráce mezi protestanty a katolíky. Během života Ellen Whiteové existovala mezi protestanty a římskými katolíky velká propast, která vylučovala jakoukoli spolupráci. Mezi protestanty vládly protikatolické nálady. Ellen Whiteová prorokovala, že výsledkem velkých změn uvnitř protestantismu bude odklon od reformačních zásad. V důsledku toho se zmenší rozdíl mezi protestanty a katolíky, a to povede k překlenutí propasti, jež je oddělovala.¹⁷

V letech, které následovaly po její smrti, došlo k vzestupu ekumenického hnutí, založení Světové rady církví a katolickému Druhému vatikánskému koncilu. Protestanté ignorují, nebo dokonce přímo zavrhnou názory reformátorů na výklad proroctví.¹⁸ Tyto významné změny odstranily překážky mezi protestanty a katolíky a vedly ke stále těsnější spolupráci.

3. Uznání Kristova vtělení. Ellen Whiteová mnoho psala o Kristově životě – o jeho úloze jako Pána a Spasitele, o smírné oběti na kříži, o jeho současné přímelné službě; to jsou témata, která v jejich spisech převažují. Její kniha *Touha věků* je pokládána za jednu z nejduchovnějších knih, jaká kdy byla o Kristově životě napsána. Kniha *Cesta ke Kristu*, která je její nejrozšířenější knihou, z ní učinila nepřekladanější autorku světa a vedla miliony lidí k hlubšímu vztahu ke Kristu. Její spisy zřetelně představují Krista jako pravého Boha i pravého člověka. Její vyvážené kristologické výklady jsou v plném souladu s Biblií, snaží se vyhnout přílišnému zdůrazňování jedné nebo druhé přirozenosti Ježíše Krista, což byl problém, který způsobil v dějinách křesťanství tak mnoho rozporů.

Všeobecně se na Kristovu službu dívala z praktického hlediska. Bez

ohledu na to, o jaké otázce psala, bylo jejím hlavním cílem přivést čtenáře k hlubšímu vztahu se Spasitelem.

4. Vliv její služby. Uplynulo již více než století od chvíle, kdy Ellen Whiteová obdržela dar proroctví. Jak církev, tak i životy lidí, kteří dbali na její rady, svědčí o vlivu jejího života i poselství.

„Ačkoli nezastávala žádné oficiální postavení, nebyla vysvěceným kazatelem a až do smrti svého manžela nepřijímala od církve plat, její vliv formoval Církev adventistů sedmého dne více, než cokoli jiného, kromě Bible.“¹⁹ Byla hybnou silou při organizování církevní vydavatelské činnosti, škol, lékařsko-misijního díla a celosvětového misijního úsilí, které z Církve adventistů sedmého dne učinilo jednu z největších a nejrychleji rostoucích protestantských misijních společností.

Její literární dílo obsahuje více než 80 knih, 200 traktátů a brožur a 4600 článků do časopisů. Kázání, deníky, zvláštní svědectví a dopisy tvoří dohromady dalších 60000 stran rukopisného materiálu.

Rozsah tohoto díla je ohromující. Odborný zájem Ellen Whiteové se neomezoval pouze na několik málo oblastí. Pán jí dával rady v otázkách zdraví, výchovy, rodinného života, střídmosti, evangelizace, publikač-

ního díla, zdravé výživy, lékařské služby i v mnoha dalších oblastech. Možná, že nejvíce překvapují její spisy z oblasti zdraví, protože to, co hlásala před více než sto lety, potvrzuje moderní věda.

Její spisy se zaměřují na Ježíše Krista a podporují vysoké morální a etické hodnoty židovsko-křesťanské tradice.

Ačkoli se mnoho jejich spisů zaměřovalo na Církev adventistů sedmého dne, velké části z nich si váží také široká veřejnost. Její populární kniha *Cesta ke Kristu* byla přeložena do více než sto třiceti pěti jazyků a prodalo se více než 50 milionů výtisků. Vrcholným dílem je oblíbené pětisvazkové dílo *Drama věků*, které podrobně popisuje velký spor mezi Kristem a satanem od vzniku hříchu až do jeho konečného odstranění z vesmíru.

Dílo E. G. Whiteové má na věřící hluboký vliv. Nedávno Institut církevní služby na Andrewsově univerzitě provedl studii, která srovnávala křesťanský postoj a chování těch adventistů, kteří pravidelně čtou její knihy s těmi, kdo je nečtou. Tento výzkum jasně prokázal vliv jejich spisů na ty, kdo je čtou. Studie došla k tomuto závěru: „Čtenáři těchto spisů mají užší vztah s Kristem, větší jistotu svého postavení před Bohem a dokáží snáze rozpoznat

své duchovní dary. Mají větší pochopení pro podporu veřejné evangelizace a více přispívají na místní misijní projekty, cítí se lépe připraveni pro vydávání svědectví, a také více svědčí a více se konkrétně zapojují do evangelizačních programů. Je pravděpodobnější, že denně studují Bibli, modlí se za konkrétní lidi, společně se setkávají ve skupinách a denně konají rodinné pobožnosti. Dívají se pozitivněji na svou církev a získávají také více nových lidí.“²⁰

Duch proroctví a Bible. Spisy Ellen Whiteové nemají nahradit Bibli, ani je nelze stavět na stejnou úroveň s Písmem. Pouze Bible je jediným měřítkem, kterým musí být posuzovány její spisy a ostatní duchovní literatura.

1. Bible jako nejvyšší měřítko. Adventisté sedmého dne plně podporují reformační princip *sola Scriptura* (tj. jedině Písmo). Bible je svým vlastním vykladačem a jedině ona je také základem veškerého učení. Zakladatelé církve formulovali základní věroučné výroky na základě studia Bible. Své učení neodvozovali od vidění a spisů Ellen Whiteové. Jejím hlavním úkolem během rozvoje učení bylo vést k pochopení Bible a potvrdit závěry, ke kterým se došlo na základě studia Písma.²¹

Ellen Whiteová sama věřila a také učila, že Bible je nejvyšší normou pro církev. V její první knize vydané v roce 1851 napsala: „Doporučuji ti, milý čtenáři, Boží slovo jako pravidlo tvé víry a života. Tímto slovem budeme souzeni.“²² Tento názor nikdy nezměnila. O mnoho let později napsala: „Bůh ve svém slově svěřil lidem poznání nezbytné ke spasení. Písmo svaté je proto nutno přijímat jako směrodatné a neomylné zjevení Boží vůle. Je normou charakteru, zjevuje pravé učení a prověřuje zkušenosti.“²³ Když Ellen Whiteová v roce 1909 ve svém posledním projevu na shromáždění delegátů Generální konference otevřela Bibli, pozvedla ji před shromážděním a řekla: „Bratři a sestry, doporučuji vám tuto knihu.“²⁴

Jako odpověď věřícím, kteří považují její spisy za určitý dodatek k Bibli, napsala: „Vzala jsem vzácnou Bibli a obklopila jsem ji několika *Svědectvími pro církev*, které byly určeny Božímu lidu... Neznáte dobře Písmo. Pokud byste Boží Slovo studovali s touhou dosáhnout biblické úrovně, křesťanské dokonalosti, nepotřebovali byste *Svědectví*. Protože jste se neseznámili s Boží inspirovanou knihou, Bůh se vás snaží oslovit jednoduchými, přímými svědectvími, aby soustředil vaši pozornost na inspirovaná slova, která jste ne-

poslouchali, a vybízí vás, abyste své životy uvedli do souladu s čistým a vznešeným učením Písma.“²⁵

2. Vede k Bibli. Ellen Whiteová považovala za své poslání vést lidi zpět k Bibli. Napsala: „Jen malá pozornost se věnuje Bibli, proto dal Pán menší světlo, které má vést muže a ženy k většímu světlu.“²⁶ Uvedla: „Slovo Boží může osvětlit i tu nejtemnější mysl a ti, kdo mají touhu mu porozumět, mohou ho pochopit. Bez ohledu na to však někteří, kdo tvrdí, že studují Boží slovo, žijí v přímém rozporu s jeho nejjasnějším učením. Bůh dává jasná a adresná svědectví, aby lidi přivedl zpět ke slovu, kterým se neřídí, a aby byli bez výmluvy.“²⁷

3. Radí při porozumění Bible. Ellen Whiteová chápala své spisy jako pomůcku k lepšímu porozumění Bible. „Nejedná se o dodatečnou pravdu. Bůh skrze *Svědectví* zjednodušil velké pravdy, které již byly dány a svým způsobem je zpřístupnil lidem, aby jejich prostřednictvím probudil mysl a zapůsobil na lidi, a aby nikdo neměl výmluvu.“ „Psaná svědectví nebyla dána proto, aby přinesla nové světlo, ale aby pronikavě zapůsobila na srdce již zjevenými inspirovanými pravdami.“²⁸

4. Radí pro uplatnění biblických principů. Mnohé její spisy aplikují biblické rady pro každodenní život. Ellen

Whiteová napsala, že byla vedena k tomu, aby „slovem i perem objasňovala obecné principy a zároveň upozorňovala na nebezpečí, chyby a hříchy některých věřících, aby byli všichni varováni, pokáráni a obdrželi radu“.²⁹ Kristus své církvi takové prorocké vedení slíbil. Ellen Whiteová poznamenala: „Tím, že Bůh zjevil lidem svou vůli skrze své slovo, se ovšem nestala stálá přítomnost a pomoc Ducha svatého zbytečnou. Naopak, náš Spasitel přislíbil Ducha, aby sděloval Slovo služebníkům Božím, aby objasňoval jeho učení a učil, jak je uvádět do života.“³⁰

Výzva věřícím. Prorocství ze Zjevení Jana, které říká, že „Ježíšovo svědectví“ se projeví prostřednictvím „ducha prorocství“ v posledních dnech pozemských dějin, vyzývá každého k tomu, aby nebyl lhodějní nebo nedůvěřivý, ale aby „všecko zkoumal“ a „držel se dobrého“. Můžeme mnoho získat nebo ztratit podle toho, zda se podle této biblické pravdy řídíme. Jóšafat řekl: „Věřte v Hospodina, svého Boha a budete nepohnutelní; věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar.“ (2 Pa 20,20) Jeho slova jsou stejně pravdivá i dnes.

Poznámky

1. Zdůrazněno autorem.
2. Biblické příklady žen, které byly prorokyněmi – viz Ex 15,20; Sd 4,4; 2 Kr 22,14; L 2,36; Sk 21,9.
3. Frank B. Holbrook, „*The Biblical Basis for Modern Prophet*“, str. 1 (dokument příruční knihovny, Ellen G. White Estate Inc., General Conference of Seventh-day Adventists, 6840 Eastern Ave. NW, Washington, D. C. 20012). Srov. Jemison, *A Prophet Among You* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1955), str. 52-55.
4. Viz Holbrook, str. 3-5.
5. Neexistují úplné záznamy toho, co se událo během křesťanské éry.
6. Gerhard Friedrich, „Prophets and Prophecies in the New Testament“ v *Theological Dictionary of the New Testament*, sv. 6, str. 859.
7. Srov. Friedrich, str. 860.861.
8. Výraz „Ježíšovo svědectví“ lze nejlépe pochopit jako genitiv podmětý, ne předmětý. „Existují dvě možnosti překladu: a) Svědec-

tví o nebo *týkající se* Ježíše (genitiv předmětý) = to, co křesťané svědčí o Ježíši; nebo b) svědectví *od* Ježíše (genitiv podmětý) = Ježíšovo poselství církvi. Důkazy vycházející z užití tohoto výrazu v knize Zjevení naznačují, že je třeba ho chápat jako podmětý genitiv (svědectví *od* Ježíše), a že toto svědectví je dáno skrze prorocké zjevení.“ (Holbrook, „Modern Prophet“, str. 7)

Jako jeden z důkazů cituje Holbrook Zj 1,1.2 (Žilka): „*Zjevení Ježíše Krista*, jež mu dal Bůh, aby ukázal svým služebníkům... a poslal svého anděla a skrze něho ho *naznačil* svému služebníkovi Janovi, a ten dosvědčil slovo Boží a *svědectví Ježíše Krista* – všecko, co viděl.“ V tomto kontextu je zřejmé, že „Zjevení Ježíše Krista“ označuje zjevení Janovi *od* Ježíše. Tato genitivní vazba dává nejlepší smysl jako genitiv podmětý a je ve shodě s Kristovými závěrečnými slovy ve Zjevení: „Ten, od něhož je to svědectví, praví: ‘Ano, přijdu brzy.’“ (Zj 22,20; *tamtéž*, str. 7.8)

9. Viz *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 812; T. H. Blincoe, „The Prophets Were Until

- John“, *Ministry*, příloha, červenec 1977, str. 24; Holbrook, „Modern Prophet“, str. 8.
10. James Moffat v *Expositor's Greek New Testament*, vyd. W. Robertson Nicoll, sv. 5, str. 465.
11. „Spirit of Prophecy“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 1412. Pavel říká, že ti, kteří očekávají druhý příchod, mají Kristovo svědectví potvrzeno, takže nejsou pozadu v žádném daru milosti (1 K 1,6.7).
12. Uriah Smith, „Do We Discard the Bible by Endorsing the Visions?“, *Review and Herald*, 13. leden 1863, str. 52, cit. v *Review and Herald*, 1. prosinec 1977, str. 13.
13. E. White, „A Messenger“, *Review and Herald*, 26. červenec 1906, str. 8. Titul „posel Páně“ byl inspirován (*tamtěž*).
14. E. White, *Early Writings*, str. 59.
15. J. M. Peebles, „The Word Spiritualism Misunderstood“, v *Centennial Book of Modern Spiritualism in America* (Chicago, IL: National Spiritualist Association of the United States of America, 1948), str. 34.
16. B. F. Austin, „A Few Helpful Thoughts“, *Centennial Book of Modern Spiritualism*, str. 44.
17. E. White, *Great Controversy*, str. 571.588.
18. O historickém výkladu proroctví z knihy Daniel a Zjevení, který v protestantismu převládal od dob reformace až do devatenáctého století, viz Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 2-4. Viz také kapitolu 12.
19. Richard Hammill, „Spiritual Gifts in the Church Today“, *Ministry*, červenec 1982, str. 17.
20. Roger L. Dudley a Des Cummings, Jr., „A Comparison of the Christian Attitudes and Behaviors Between Those Adventist Church Members Who Regularly Read Ellen White Books and Those Who Do Not“, 1982, str. 41.42. Zpráva o výzkumu Institutu církevní služby (Institute of Church Ministry), Andrews University, Berrien Springs, Michigan. Průzkumu se zúčastnilo více než 8200 členů ze 193 sborů ve Spojených státech.
21. Jemison, *Prophet Among You*, str. 208-210; Froom, *Movement of Destiny* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1971), str. 91-132; Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission*, str. 103-293.
22. E. White, *Early Writings*, str. 78.
23. E. White, *The Great Controversy*, s. vii.
24. William A. Spicer, *The Spirit of Prophecy in the Advent Movement* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1937), str. 30.
25. E. White, *Testimonies*, sv. 5, str. 664. 665.
26. E. White, „An Open Letter“, *Review and Herald*, 20. leden 1903, str. 15 v E. White, *Colporteur Ministry* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1953), str. 125.
27. E. White, *Testimonies*, sv. 5, str. 663.
28. *Tamtěž*, str. 665.
29. *Tamtěž*, str. 660.
30. E. White, *Great Controversy*, str. vii.

Co Bible učí

o křesťanském
životě

Velké zásady Božího zákona jsou vyjádřeny v Desateru a Ježíš Kristus je představil svým životem. Vyjadřují Boží lásku, vůli a úmysly týkající se lidského chování a vztahů; jsou závazné pro všechny lidi v každé době. Tyto příkazy jsou základem Boží smlouvy s jeho lidem i měřítkem na Božím soudu. Působením Ducha svatého odhalují hříchy a probouzejí vědomí potřeby Spasitele. Spasení je pouze z milosti, ne ze skutků, ale jeho ovocem je poslušnost přikázání. Tato poslušnost rozvíjí křesťanský charakter a dává vnitřní uspokojení. Je projevem naší lásky k Pánu a našeho zájmu o spolubližní. Poslušnost víry dokazuje Kristovu moc proměnit život, a tím umocňuje křesťanské svědectví (Ex 20,1-17; Ž 40,8.9; Mt 22,36-40; Dt 28,1-14; Mt 5,17-20; Žd 8,8-10; J 15,7-10; Ef 2,8-10; 1 J 5,3; Ř 8,3.4; Ž 19,8-15).

Základní věroučné výroky, 18

Adventisté sedmého dne věří...

18

Boží zákon

Všechny oči upřeně sledovaly horu. Její vrchol pokrýval hustý oblak, který, jak se stmívalo, postupoval stále níž, až zahalil celou horu do tajemného neznáma. Tmou pronikl blesk a hrom pomalu dozníval v ozvěně. „Celá hora Sínaj byla zahalena kouřem, protože Hospodin na ni sestoupil v ohni. Kouř z ní stoupal jako z hutě a celá hora se silně chvěla. Zvuk polnice více a více sílil.“ (Ex 19,18.19) Toto velkolepé zjevení Boží přítomnosti bylo tak působivé, že se celý Izrael třásl.

Náhle ustal zvuk hromu i polnice a vše se ponořilo do posvátného ticha. Poté Bůh promluvil z hustého oblaku, který ho obklopoval, když stál na hoře. Pohnut hlubokou lás-

kou ke svému lidu vyslovil Desatero. Mojžiš řekl: „Hospodin přišel ze Sínaje... s desetitisíci svatými, po jeho pravici jim z ohně vzešel zákon. Ano, lidská pokolení jsou mu milá. Všichni svatí jsou v tvé ruce, přivinuli se k tvým nohám, budou se učit z tvých řečí.“ (Dt 33,2.3)

Když Bůh dal na Sínaji zákon, zjevil se nejen jako vznešená a svrchovaná autorita vesmíru, ale představil se také jako Vykupitel svého lidu (Ex 20,2). Protože je Spasitelem, vyzývá nejen Izrael, ale všechny lidi (Kaz 12,13), aby poslouchali deset stručných, srozumitelných a závazných pravidel, která ukazují povinnosti lidí k Bohu a k jejich bližním.

Bůh řekl:

„Nebudeš mít jiného boha mimo mne.

Nezobrazíš si Boha zpodoběním ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující. Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazují milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají.

Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha. Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.

Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý.

Cti svého otce i matku, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Nezabiješ.

Nesesmilníš.

Nepokradeš.

Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví.

Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.“ (Ex 20,3-17)

Podstata zákona

Desatero je výrazem Božího charakteru. Je mravní, duchovní, srozumitelné a obsahuje všeobecně platné principy.

Projev charakteru Zákonodárce. Písmo spatřuje v Božím zákoně vlastnosti samotného Boha. Stejně jako Bůh, tak i „zákon Hospodinův je dokonalý“ a „Hospodinovo svědectví je pravdivé“ (Ž 19,8). „Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré.“ (Ř 7,12) „Všechna tvá přikázání jsou pravda. Dávno je mi z tvých svědectví známo, žeš jim dal navěky pevný základ.“ (Ž 119,151.152) Je pravdou, že „všechna tvá přikázání jsou spravedlivá“ (Ž 119,172).

Mravní zákon. Desatero vyjadřuje způsob, jakým Bůh jedná s lidmi. Definuje náš vztah ke Stvořiteli a Vykupiteli a naše povinnosti k bližním. Písmo říká, že porušení Božího zákona je hřích (1 J 3,4).

Duchovní zákon. „Zákon je duchovní.“ (Ř 7,14; Žilka) Proto ho mohou zachovávat pouze lidé, kteří se zaměřují na duchovní věci a nesou ovoce Ducha (J 15,4; Ga 5,22.23). Boží Duch nás zmocňuje konat Boží vůli (Sk 1,8; Ž 51,12-14). Tím, že zůstáváme v Kristu, získáváme moc, abychom nesli ovoce k jeho slávě (J 15,5).

Lidské zákony se zaměřují pouze na zjevné činy, ale Desatero postihuje „nekonečný prostor“ (Ž 119,96) a dotýká se našich nejtajnějších

myšlenek a citů, jako je žárlivost, závist, žádostivost a ctižádost. V kázání na hoře Pán Ježíš zdůrazňoval tuto duchovní dimenzi zákona a poukazyval na to, že přestoupení má svůj počátek v lidském srdci (Mt 5,21. 22.27.28; Mk 7,21-23).

Pozitivní zákon. Desatero je více než pouze krátký seznam zákazů; obsahuje principy, které mají hluboký význam. Vztahuje se nejen na to, co bychom neměli dělat, ale také na to, co bychom dělat měli. Musíme se nejen vyhýbat zlým skutkům a myšlenkám, ale také naučit se používat naše Bohem dané schopnosti a dary pro konání dobra. Tak každý negativní zákaz má i svůj pozitivní rozměr.

Například šesté přikázání, které říká „nezabiješ“, má svou pozitivní stránku – „budeš chránit život“. „Boží vůlí je, aby jeho následovníci podporovali blaho a štěstí každého, kdo se dostává do okruhu jejich vlivu. V hlubším smyslu spočívá pověření evangelia, jež je dobrou zprávou o spasení a věčném životě v Ježíši Kristu, na pozitivním principu, který je součástí šestého přikázání.“¹

Desatero bychom neměli chápat „jako zákazy, ale spíše jako milost. Jeho zákazy jsou jistou zárukou štěstí, založeného na poslušnosti. Při-

jímáme-li Desatero v Kristu, očisťuje náš charakter, což nám přinese věčnou radost. Těm, kteří je poslouchají, je Desatero ochranným valem. Tím, že Bůh zjevil lidem neměnné principy spravedlnosti, je chce chránit od zlého, které je důsledkem přestoupení. V tom vidíme Boží dobrotu.“²

Jednoduchý zákon. I když je Desatero jednoduché a stručné, skrývá v sobě hluboký smysl. Je tak krátké, že se je dokáže naučit zpaměti i dítě, a přece má tak dalekosáhlý význam, že postihuje každý hřích.

„V Božím zákoně není skryto žádné tajemství. Všichni mohou pochopit velké pravdy, které obsahuje. Těmto nařízením může porozumět i ta nejslabší mysl. I nejméně vzdělaný člověk může upravit svůj život a formovat charakter podle Božího měřítka.“³

Zákon zásad. Desatero je souhrnem všech správných zásad, které zahrnují všechny lidi v každé době. Písmo říká: „Boha se boj a jeho přikázání zachovávej; na tom u člověka všechno závisí.“ (Kaz 12,13)

Desatero – deset slov nebo deset přikázání (Ex 34,28) – má dvě části, jak naznačují dvě kamenné desky, na které Bůh psal (Dt 4,13). První čtyři přikázání stanovují naše povin-

nosti ke Stvořiteli a Vykupiteli, a dalších šest stanovuje naše povinnosti vůči lidem.⁴

Toto rozdělení na dvě části je odvozeno od dvou základních principů lásky, na kterých je založeno Boží království: „Miluj Hospodina, Boha svého, z celého svého srdce, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí a miluj svého bližního jako sám sebe.“ (L 10,27; srov. Dt 6,4,5; Lv 19,18) Lidé, kteří uplatňují tyto principy, budou žít v plné shodě s Desaterem, protože přikázání tyto principy pouze podrobněji vyjadřují.

První přikázání ukazuje, že je třeba výlučně sloužit jedinému pravému Bohu. Druhé zakazuje modloslužbu.⁵ Třetí zapovídá neúctu a přísahu, která zahrnuje dovolávání se Božího jména. Čtvrté vyzývá k zachovávání soboty a pravého Boha označuje jako Stvořitele nebe a země.

Páté přikázání vyžaduje, aby se děti podřídily svým rodičům, které Bůh ustanovil, aby předali jeho zjevenou vůli následujícím generacím (viz Dt 4,6-9; 6,1-7). Šesté chrání život jako něco posvátného. Sedmé přikázání nabádá k čistotě a chrání manželství. Osmé brání majetek. Deváté přikázání hájí pravdu a zavrhuje vědomou lež. Desáté jde až ke kořenům lidských vztahů a zakazuje, aby lidé prahli po tom, co patří jiným.⁶

Jedinečný zákon. Desatero je jedinečné tím, že jde o jediná slova, která Bůh promluvil tak, že je slyšel celý národ (Dt 5,22). Bůh tento zákon nesvěřil pouze zapomětlivé lidské mysli, ale vyryl je svým prstem na dvě kamenné desky, které se uchovávaly v schráně smlouvy (Ex 31,18; Dt 10,2). Bůh dal Izraelcům další zákony, aby jim pomohl uplatňovat tato přikázání. Ty se podrobně zabývaly jejich vztahem k Bohu i k sobě navzájem. Některé z těchto dodatečných zákonů se zaměřovaly na občanské záležitosti Izraele (občanské zákony), jiné se týkaly obřadů ve svatyni (ceremoniální zákony). Bůh dodatečné zákony oznámil skrze svého prostředníka Mojžíše, který je zapsal do „knihy zákona“ a nechal ji uložit „po straně schrány smlouvy Hospodina“ (Dt 31,25.26). Neuložil je tedy do schrány, jako to učinil s Božím svrchovaným zjevením, Desaterem. Tyto dodatečné zákony byly známy jako „kniha Mojžíšova zákona“ (Neh 8,1) nebo „Mojžíšův zákon“ (Joz 8,31; 2 Pa 25,4; 2 Kr 23,25; 2 Pa 23,18).⁷

Radostný zákon. Boží zákon člověka inspiruje. Žalmista říká: „Jak jsem si tvůj Zákon zamiloval! Každý den o něm přemýšlím. Ano, miluji tvá přikázání víc než zlato, víc než zlato ryzí.“ (Ž 119,97.127) Dokonce, když

„soužení a úzkost na mne doléhají, přikázání tvá jsou pro mne potěšením“ (Ž 119,143). Pro ty, kdo milují Boha, „jeho přikázání nejsou těžká“ (1 J 5,3). Lidé, kteří zákon přestupují, ho považují za strastiplné jho, protože hříšná mysl „se nechce ani nemůže podříditi zákonu Božímu“ (Ř 8,7).

Smysl zákona

Bůh dal lidem zákon proto, aby jim bohatě požehnal a uvedl je do spásného vztahu s ním. Povšimněme si, jaký konkrétní účel zákon má:

Zákon zjevuje lidstvu Boží vůli. Desatero, jako výraz Božího charakteru a lásky zjevuje jeho vůli a záměr s lidstvem. Vyžaduje dokonalou poslušnost: „Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem.“ (Jk 2,10) Poslušnost zákona jako životní zásada je pro naše spasení důležitá. Sám Kristus řekl: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání.“ (Mt 19,17) Tato poslušnost je možná pouze na základě moci Ducha svatého, který v člověku přebývá.

Zákon je základem Boží smlouvy. Mojžíš napsal Desatero spolu s dalšími zákony, které jej vysvětlují, do knihy nazvané Kniha smlouvy (Ex

20,1-24,8).⁸ Později Mojžíš nazýval Desatero jako „desky smlouvy“, čímž naznačil jejich důležitost jako základ věčné smlouvy (Dt 9,9; srov. 4,13; více o smlouvách v kapitole 7 této knihy).

Zákon je měřítkem u soudu. Stejně tak jako Bůh, i všechna jeho „přikázání jsou spravedlivá“ (Ž 119,172). Zákon tedy stanovuje měřítko spravedlnosti. Každý z nás bude souzen na základě těchto spravedlivých zásad, ne na základě vlastního svědomí. Písmo říká: „Boha se boj a jeho přikázání zachovávej... [protože] veškeré dílo Bůh postaví před soud i vše, co je utajeno, ať dobré či zlé.“ (Kaz 12,13.14; srov. Jk 2,12)

Svědomí lidí se mění. Někdo má svědomí „slabé, nejisté“ (1 K 8,7), jiní mají svědomí „poskvrněné“ (Tt 1,15), „zlé“ (Žd 10,22), nebo „mají vypálen cejch na vlastním svědomí“ (1 Tm 4,2). Mají-li být hodinky pro nás užitečné a přesné, je nutné je seřadit podle spolehlivé časové normy. Naše svědomí nám říká, že musíme dělat to, co je správné, ale neříká nám, co správné je. Pouze svědomí řízené Boží velkou normou – jeho zákonem – nás může chránit před tím, abychom nezabloudili do hříchu.⁹

Zákon ukazuje hřích. Lidé nemohou bez Desatera jasně vidět Boží sva-

tost ani vlastní vinu nebo potřebu činit pokání.

Když lidé nevědí, že porušují Boží zákon, neuvědomují si svou ztracenost, ani to, že potřebují Kristovu záchraňující krev.

Zákon je pro lidi zrcadlem, pomocí něhož mohou poznat svůj pravý stav (viz Jk 1,23-25). Ti, kdo se do něj „dívají“, vidí své vlastní charakterové nedostatky v protikladu k Boží spravedlivé povaze. Mravní zákon tak ukazuje, že před Bohem je celý svět vinen (Ř 3,19) a že každý člověk je Bohu plně zodpovědný.

„Ze zákona pochází poznání hříchu“ (Ř 3,20), protože „hřích je porušení zákona“ (1 J 3,4). Pavel říká: „Hřích bych byl nepoznal, kdyby nebylo zákona.“ (Ř 7,7) Zákon přesvědčuje hříšníky o jejich hříchu a pomáhá jim uvědomit si, že musí nést rozsudek Božího hněvu a že je čeká trest věčné smrti. Zákon je přivádí k poznání vlastní bezmocnosti.

Zákon působí při obrácení. Boží zákon je nástrojem, který Duch svatý používá, aby nás přivedl k obrácení: „Zákon Hospodinův jest dokonalý, občerstvující duši.“ (Ž 19,8; Kral.; v angl. dosl. „obrací duši“, KJV) Když spatříme svůj skutečný stav, uvědomíme si, že jsme hříšní, že nás čeká smrt a že nemáme naději, chápeme, že potřebujeme Spasitele. Dobrá

zpráva evangelia pak začne mít pro nás skutečně význam. Zákon nám ukazuje na Krista, jako na toho jediného, který nám může pomoci uniknout z naší zoufalé situace.¹⁰ V tomto smyslu mluví Pavel o tom, že mravní a ceremoniální zákon byl „pěstounem naším (dozorcem, ČEP) ke Kristu, abychom z víry ospravedlněni byli“ (Ga 3,24; Kral.).¹¹

Ačkoli zákon odhaluje náš hřích, nemůže nás nikdy zachránit. Stejně jako je voda prostředkem k umytí špinavé tváře, tak i my, když jsme zjistili v zrcadle Božího mravního zákona, že potřebujeme očistění, jdeme k prameni určenému „k obmytí hříchu a nečistoty“ (Za 13,1) a jsme očistěni „krví Beránkovou“ (Zj 7,14; Žilka). Musíme pohlédnout na Krista „a když se [nám] Kristus zjeví...na kříži Golgoty, jak umírá pod tíhou hříchů celého světa, Duch svatý [nám] ukazuje...Boží postoj ke všem, kdo činí pokání ze svých hříchů“.¹² Tehdy nás naplní naděje a ve víře vztahujeme ruce ke svému Spasiteli, který nám dává dar věčného života (J 3,16).

Zákon poskytuje pravou svobodu. Kristus řekl, že „každý, kdo hřeší, je otrokem hříchu“ (J 8,34). Když přestoupíme Boží zákon, ztrácíme svobodu, ale poslušnost Desatera nám pravou svobodu zaručuje. Život

v mezích Božího zákona přináší svobodu od hříchu, a také od všeho, co hřích doprovází – neustálé obavy, zraněné svědomí, prohlubující se vina a výčitky, to vše člověku bere životní sílu. Ale žalmista řekl: „Volně budu chodit, na tvá ustanovení se dotazuji.“ (Ž 119,45) Jakub mluví o Desateru jako o „královském zákonu“, „dokonalém zákonu svobody“ (Jk 2,8; 1,25).

Ježíš nás zve, abychom k němu přišli s břemenem svých hříchů. Jenom tak můžeme tuto svobodu získat. Místo našich hříchů nám nabízí jho, které netlačí (Mt 11,29.30). Jho je nástrojem služby. Rozloží tíhu břemene, a tím usnadní splnit úkol. Kristus nabízí, že se do jha zapojí spolu s námi. Tím jhem je zákon, „velký zákon lásky zjevený v ráji, zvěstovaný na Sínaji a v nové smlouvě vepsaný do srdce, tento zákon spojuje člověka s vůlí Boží“.¹³ Když jsme jhem spojeni s Kristem, je to on, kdo nese těžké břemeno a poslušnost se díky němu stává radostí. Dává nám možnost zvítězit tam, kde to před tím bylo nemožné. A tak zákon, zapsaný v našich srdcích, se stává potěšením a radostí. Jsme svobodní, protože *chceme* jednat tak, jak přikazuje.

Pokud je zákon představován bez Kristovy zachraňující moci, nepřináší svobodu od hříchu. Boží zachraňující milost, která neruší plat

nost zákona, přináší však sílu, která osvobozuje od hříchu, protože „kde je Duch Páně, tam je svoboda“ (2 K 3,17).

Zákon omezuje zlo a přináší požehnání.

Svět je zaplaven narůstající zločinností, násilím, nemorálností a bezbožností; to vše je následek přehlížení Desatera. Tam, kde je Boží zákon přijímán, brání hříchu, podporuje správné činy a stává se prostředkem k nastolení spravedlnosti. Národy, které začlenily principy Desatera do svých zákonů, zakusily velké požehnání. Na druhé straně, výsledkem opuštění těchto zásad je trvalý úpadek.

Ve starozákonní době Bůh často požehnal národům i jednotlivcům, úměrně jejich poslušnosti Božího zákona. Bible říká, že „spravedlnost vyvyšuje národy“ (Př 14,34), ale také, že „spravedlnost upevňuje trůn“ (Př 16,12). Ty, kdo odmítají poslouchat Boží přikázání, postihnou pohromy (Ž 89,31.32). „Hospodinovo prokletí spočívá na domě svévolníka jako požehnání na obydlí spravedlivých.“ (Př 3,33; srov. Lv 26; Dt 28). Tato všeobecná zásada platí i dnes.¹⁴

Věčnost zákona

Protože je mravní zákon Desatera výrazem Božího charakteru, nejsou

jeho principy dočasně platné nebo situačně podmíněné, ale jsou absolutní, neměnné a mají pro lidstvo trvalou platnost. Křesťané v průběhu staletí neochvějně trvali na tom, že Boží zákon je věčný a důrazně potvrzovali jeho trvalou závaznost.¹⁵

Zákon před Sínají. Zákon existoval již dlouhou dobu před tím, než Bůh dal Izraeli Desatero. Pokud by tomu tak nebylo, neexistoval by před vydáním zákona na hoře Sínaj hřích, protože „hřích je porušení zákona“ (1 J 3,4). Lucifer a jeho andělé, kteří zhřešili, jsou důkazem toho, že zákon existoval ještě před stvořením naší země (2 Pt 2,4).

Když Bůh stvořil Adama a Evu ke svému obrazu, vložil do jejich mysli mravní zásady zákona, a tak se pro ně stalo přirozené konat Boží vůli. Jejich přestoupením se do lidské rodiny dostal hřích (Ř 5,12).

Později Bůh řekl o Abrahamovi: „Uposlechl mého hlasu a dbal na to, co jsem mu svěřil: na má přikázání, nařízení a zákony.“ (Gn 26,5) Mojžíš učil Božím nařízením a řádům ještě před Sínají (Ex 16; 18,16). Studium knihy Genesis ukazuje, že Desatero bylo známo dlouho před Sínají. Z této biblické knihy je jasné patrné, že si lidé, i před vydáním Desatera, uvědomovali, že skutky,

kteřé jsou zakázané jsou špatné.¹⁶ To, že byl mravní zákon všeobecně znám ukazuje, že se Bůh postaral o to, aby lidé Desatero znali.

Zákon na Sínaji. Během dlouhého období egyptského otroctví, žili Izraelité uprostřed národa, který neuctíval pravého Boha (Ex 5,2), uprostřed modloslužby a zkaženosti. Důsledkem toho bylo, že téměř přestali chápat Boží svatost, čistotu a mravní zásady. Jejich otroctví jim bránilo sloužit Bohu.

Bůh odpověděl na jejich zoufalé volání o pomoc, rozpomenul se na smlouvu s Abrahamem a rozhodl se vysvobodit svůj lid „z tavicí pece“ (Dt 4,20) a přivést jej do jiné země, „aby dbali na jeho nařízení a zachovávali jeho zákony“ (Ž 105,43-45).

Po jejich vysvobození je Bůh vedl k hoře Sínaj, aby jim dal mravní zákon, který je normou Boží vlády. Dal jim také ceremoniální zákony, které je měly učit, že spasení je umožněno obětí Spasitele. Na Sínaji pak Bůh vydal zákon formulovaný jasným a jednoduchým způsobem „kvůli proviněním“ (Ga 3,19), „tak skrze přikázání ukázal hřích celou hloubku své hříšnosti“ (Ř 7,13). Pouze tím, že se Boží mravní zákon dostal do samého středu jejich pozornosti, si mohli Izraelci začít uvědomovat svá přestoupení,

mohli poznat svoji bezmocnost a pochopit potřebu spasení.

Zákon před Kristovým návratem. Bible ukazuje, že Boží zákon je předmětem satanových útoků a že jeho boj proti němu vyvrcholí těsně před druhým příchodem. Proroctví naznačuje, že satan svede většinu lidí k neposlušnosti Boha (Zj 12,9). Bude působit prostřednictvím moci „šelmy“ a pozornost světa zaměří k této šelmě, a ne k Bohu (Zj 13,3; těmito proroctvími se podrobněji zabývá kapitola 12 této knihy).

1. Útok na zákon. Sedmá kapitola knihy Daniel popisuje tuto šelmu jako malý roh. Uvedená kapitola mluví o čtyřech velkých šelmách, které již od Kristovy doby vykladači Bible ztotožňovali se světovými mocnostmi – Babylónem, Médo-Persií, Řeckem a Římem. Deset rohů čtvrté šelmy představuje rozdělení římské říše po jejím pádu (roku 476 po Kr.).¹⁷

Danielovo vidění se soustřeďuje na malý roh, hroznou a rouhající se moc, která vyrostla mezi deseti rohy. To naznačuje rozmach moci po rozdělení římské říše. Tato moc se pokusí změnit Boží zákon (Da 7,25) a bude působit až do Kristova příchodu (viz kapitola 19 této knihy). Tento útok je sám o sobě důkazem trvalého významu zá-

kona v plánu spasení. Vidění končí opětovným ujištěním Božího lidu, že popisovaná mocnost ve své snaze odstranit zákon neuspěje, protože příchod soudu zničí malý roh (Da 7,11.26-28).

2. Svatí hájí zákon. Poslušnost je příznačnou vlastností lidí, kteří očekávají druhý příchod. V konečném sporu se rozhodnou podpořit Boží zákon. Písmo říká, že to jsou ti, „kdo zachovávají přikázání Boží a drží se svědectví Ježíšova“ (Zj 12,17; 14,12) a zároveň trpělivě očekávají Kristův návrat.

Při přípravě na druhý příchod ti-to lidé hlásají evangelium a vyzývají druhé, aby sloužili Pánu jako Stvořiteli (Zj 14,6.7). Ti, kteří Bohu slouží z lásky, ho budou i poslouchat; jak řekl Jan: „V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání; a jeho přikázání nejsou těžká.“ (1 J 5,3)

3. Boží soudy a zákon. Boží soud sedmi posledních ran, který postihne neposlušné, vychází z nebeského chrámu „stánku svědectví“ (Zj 15,5). Izrael velice dobře znal výraz *stánek svědectví*; označoval se tak stánek, který postavil Mojžíš (Nu 17,8; 18,2, Kral.; srov. 1,50.53). Byl tak nazýván proto, že ve stánku byla umístěna „schrána svědectví“ (Ex 26,34), která obsahovala „dvě desky svědectví“ (Ex 31,18). Desatero je tedy „svě-

dectvím“, protože svědčí lidstvu o Boží vůli (Ex 34,28.29).

Ale Zjevení 15,5 (Žilka) mluví o „chrámu stanu svědectví *v nebi*“. Mojžíšův stánek byl pouze napodobením nebeského chrámu (Ex 25,8.40; srov. Žd 8,1-5). V tomto chrámu je také uschován originál Desatera. Skutečnost, že závěrečný soud je velice úzce spojen s přestoupením Božího zákona, je dalším důkazem o věčné závaznosti Desatera.

Kniha Zjevení také popisuje otevření nebeského chrámu, kde bylo možné vidět „schránu jeho smlouvy“ (Zj 11,19). Výraz *schrána smlouvy* označoval schránu pozemské svatyně, kde byly uschovány desky obsahující „slova smlouvy, desatero přikázání“ (Ex 34,28; srov. Nu 10,33; Dt 9,9). Schrána smlouvy v nebeské svatyni je originální schrána obsahující slova věčné smlouvy, původního Desatera. Tak je jasné, že doba vynesení Božích konečných soudů nad světem (Zj 11,18) se týká otevření tohoto nebeského chrámu, kde je možné vidět schránu s Desaterem, což je přiléhavý obraz vyvýšení Božího zákona jako měřítka při soudu.

Zákon a evangelium

Spasení je dar milosti na základě víry, ne na základě skutků zákona (Ef

2,8). „Žádné skutky zákona, žádné úsilí jakkoli chvályhodné ani žádné dobré činy – ať je jich mnoho nebo málo, ať jsou spojeny s obětí nebo ne – nemohou ospravedlnit hříšníka (Tt 3,5; Ř 3,20).“¹⁸

V celém Písmu existuje dokonalá shoda mezi zákonem a evangeliem – navzájem potvrzují svou platnost.

Zákon a evangelium před Sínají. Když Adam s Evou zhřešili, poznali, co je to vina, strach a strádání (Gn 3,10). Bůh neodpověděl na jejich potřebu tím, že by zrušil zákon, který je odsoudil; místo toho jim nabídl evangelium, které je znovu přivede do společenství s Bohem a k poslušnosti.

Toto evangelium spočívá v zaslíbení vykoupení semene ženy Spasitelem, který jednou přijde a zvítězí nad zlem (Gn 3,15). Obětní systém, který Bůh ustanovil, učil důležité pravdě o smíření: odpuštění je možné obdržet pouze prostřednictvím prolítí krve – prostřednictvím smrti Spasitele. Na základě víry, že obětní zvíře představuje Spasitelovu smírnou smrt, kterou pro ně podstoupí, získali odpuštění hříchu.¹⁹ Byli spaseni milostí.

Toto evangelijní zaslíbení bylo ústředním bodem Boží věčné smlouvy milosti, kterou Bůh nabídl lidstvu (Gn 12,1-3; 15,4.5; 17,1-9). Bylo

úzce spojeno s poslušností Božího zákona (Gn 18,18.19; 26,4.5). Zárukou Boží smlouvy byl Boží Syn, který byl jako střed evangelia Beránkem „zabitým od stvoření světa“ (Zj 13,8; Kral.). Boží milost tedy začala působit hned, jak Adam s Evou zhřešili. David řekl: „Hospodinovo milosrdenství je od věků na věky s těmi, kteří se ho bojí..., s těmi, kteří dodržují jeho smlouvu, kteří pamatují na jeho ustanovení a plní je.“ (Ž 103,17.18)

Zákon a evangelium na Sínají. Mezi Desaterem a evangeliem existuje úzký vztah – například úvodní část Desatera se zmiňuje o Bohu jako o Vykupiteli (Ex 20,2). Poté, co Bůh vyhlásil Desatero přikázání, nařídil Izraelcům, aby vybudovali oltář a začali přinášet oběti, které by zjevovaly jeho zachraňující milost.

Na hoře Sínaj dal Bůh Mojžíšovi velkou část ceremoniálního zákona; ta se týkala stavby svatyně, kde by přebýval Bůh se svým lidem, kde by se s nimi setkával, aby jim uděloval požehnání a odpouštěl jejich hříchy (Ex 24,9 – 31,18). Toto rozšíření jednoduchého systému obětí, který již existoval před Sínají, bylo symbolem Kristovy prostřednické služby pro vykoupení hříšníků a obhájení autority a svatosti Božího zákona.

Boží přítomnost se zjevovala v pozemské svatyni ve svatyni svatých nad příkrovem. Ten byl uložen na schráně, ve které bylo Desatero. Každá část svatyně služby představovala Spasitele. Krvácející oběti ukazovaly na jeho smírnou smrt, která lidstvo vykoupí z odsouzení zákona (kapitola 4 a 9 této knihy).

Zatímco Desatero bylo uloženo do schránky, ceremoniální a občanské zákony nechal Bůh zapsat do „knihy zákona“. Ta byla uložena po straně schránky smlouvy, jako „svědek“ proti lidu (Dt 31,26). Kdykoli Izraelité zhřešili, tento „svědek“ odsoudil jejich jednání a přesně stanovil způsob, jak dosáhnout smíření s Bohem. Od Sínaje až do Kristovy smrti, nalézali lidé, kteří přestoupili Desatero nadějí, odpuštění a očistění na základě víry v evangelium, jak bylo znázorněno svatyníovou službou podle ceremoniálního zákona.

Zákon a evangelium po kříži. Mnozí křesťané rozpoznali svědectví Písma, že i když Kristova smrt zrušila ceremoniální zákon, potvrdila trvalou platnost mravního zákona.²⁰ Všimněme si důkazů pro toto tvrzení:

1. Ceremoniální zákon. Když Kristus zemřel, naplnil prorockou symboliku obětního systému. Předobraz se uskutečnil a skončila platnost cere-

moniálního zákona. Před mnoha staletími předpověděl prorok Daniel, že smrt Mesiáše „zastaví obětní hod i oběť přídavnou“ (Da 9,27; kapitola 4 této knihy). Při Ježíšově smrti se chrámová opona nadpřirozeným způsobem „roztrhla vpůli odshora až dolů“ (Mt 27,51), což naznačovalo konec duchovního významu chrámových obřadů.

Ačkoli ceremoniální zákon plnil před Kristovou smrtí velice důležitou roli, v mnoha ohledech nepostačoval a byl pouze „stínem budoucího dobra“ (Žd 10,1; Kral.). Měl pouze dočasný význam a byl Božímu lidu dán „jen do té doby, než nastane náprava“ (Žd 9,10; Ga 3,19) – do doby, kdy Kristus zemřel jako pravý Beránek Boží.

Kristovou smrtí skončila platnost ceremoniálního zákona. Jeho smírná oběť nabídla odpuštění za všechny hříchy. Tento čin „vymazal dlužní úpis, jehož ustanovení svědčila proti nám a zcela jej zrušil tím, že jej přibil na kříž“ (Ko 2,14; srov. Dt 31,26). Již tedy nebylo nutné konat předepsané obřady, které v žádném případě nemohly odstranit hřích nebo očistit svědomí (Žd 10,4; 9,9.14). Již nebylo třeba dělat si starosti s ceremoniálními zákony, s jejich komplikovanými požadavky, které se týkají obětí pokrmů a nápojů, slavení nejrozumnějších svátků

(Velikonoce, Letnice, atd.), novolení nebo ceremoniálních sobot (Ko 2,16; srov. Žd 9,10), které byly pouze „stínem budoucích věcí“ (Ko 2,17).²¹

Po Ježíšově smrti se již věřící nemusí zabývat symboly, jež byly pouze odrazem skutečnosti v Kristu. Nyní mohou přímo přistoupit k samotnému Spasiteli, protože „skutečnost je Kristus“ (Ko 2,17).

Podle židovského výkladu se ceremoniální zákon stal zdí, která je oddělovala od ostatních národů. Stal se velkou překážkou jejich poslání osvětit svět Boží slávou. Kristova smrt odstranila tento „zákon ustanovení a předpisů“ tím, že zbořila „zeď, která rozděluje“ židy a pohany, aby z nich vytvořila novou rodinu věřících, kterou Kristus svou smrtí na kříži „usmířil...v jednom těle“ (Ef 2,14-16).

2. Desatera a kříž. Zatímco Kristova smrt ukončila pravomoc ceremoniálního zákona, potvrdila platnost Desatera. Kristus odstranil prokletí zákona, a tak věřící osvobodil z jeho odsouzení. Tím však nezrušil zákon a nedal nám svobodu porušovat jeho požadavky. Písmo na mnoha místech svědčí o trvalé platnosti zákona, což názor o zrušení Desatera vyvrací.

Kalvín výstižně prohlásil, že „se nesmíme domnívat, že nás Kristův

příchod osvobodil od autority zákona; ten je věčným pravidlem zbožného a svatého života, a proto musí být neměnný stejně jako Boží spravedlnost“.²²

Pavel popisuje vztah mezi poslušností a evangeliem o spasení z milosti. Vyzývá věřící ke svatému životu: „Propůjčujte sami sebe a své tělo Bohu za nástroj spravedlnosti. Hřích už nad vámi nebude panovat; vždyť nejste pod zákonem, ale pod milostí.“ (Ř 6,13.14) Křesťané tedy nezachovávají zákon proto, aby obdrželi spasení – lidé, kteří se o toto pokouší jenom zjistí, že jsou ještě většími otroky hříchu. „Pokud je člověk pod zákonem, zůstává také pod vládou hříchu, protože zákon člověka nemůže zachránit ani před odsouzením, ani před mocí hříchu. Ale ti, kdo jsou pod milostí, jsou nejenom osvobozeni od odsouzení (Ř 8,1), ale přijímají také moc zvítězit (Ř 6,4). Tak nad nimi již hřích nepanuje.“²³

Pavel dodává: „Kristus je konec zákona, aby spravedlnosti došel každý, kdo věří.“ (Ř 10,4) Každý, kdo věří v Krista, si uvědomuje, že Kristus je konec zákona, jakožto prostředku k získání spravedlnosti. Sami o sobě jsme hříšní, ale v Ježíši Kristu jsme spravedliví díky jeho připočtené spravedlnosti.²⁴

Být pod milostí však nedává věřícímu právo „dále žít v hříchu, aby

se rozhojnila milost“ (Ř 6,1). Milost spíše dává sílu, která umožňuje poslušnost a vítězství nad hříchem. „Nyní však není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježiši [kteří se neřídíme vůlí těla, ale vůlí Ducha].“ (Ř 8,1)

Kristova smrt zákon vyvýšila a potvrdila jeho všeobecnou pravomoc. Pokud by bylo možné Desatero změnit, nemusel Kristus zemřít. Ale protože je tento zákon absolutní a neměnitelný, byla potřebná smrt, aby byl podstoupen trest, který ukládá zákon. Kristus tento požadavek zcela splnil svou smrtí na kříži a zpřístupnil tak věčný život všem, kdo přijmou jeho oběť.

Poslušnost zákona

Lidé nemohou získat spasení na základě svých dobrých skutků. Ovšem spasení v Kristu je však poslušnost. Bůh osvobodil svůj lid od trestu a prokletí hříchu svou milostí, která se projevila především na kříži. I když byli hříšní, Kristus obětoval svůj život, aby jim nabídl dar věčného života. Boží láska vzbuzuje v kajícím hříšníku odpověď, která se projevuje laskavou poslušností díky moci udělené milosti. Věřící, kteří pochopí, že si Kristus zákona cení, a kteří porozumí, že z poslušnosti plyne požehnání, budou mít

motivaci žít životem podobajícím se Kristu.

Kristus a zákon. Kristus si velmi vážil Desatera. Jako onen velký „JÁ JSEM“ vyhlásil ze Sínaje mravní zákon svého Otce (J 8,58; Ex 3,14; viz kapitola 4 této knihy). Součástí Kristova poslání na zemi bylo „vyvýšit a zvelebit zákon“ (Iz 42,21). Úryvek ze Žalmů, který Nový zákon vztahuje na Krista, zcela jasně ukazuje na jeho vztah k zákonu: „Plnit, Bože můj, tvou vůli je mým přáním, tvůj zákon mám ve svém nitru.“ (Ž 40,9; srov. Žd 10,5.7)

Jeho evangelium vzbuzuje víru, která rozhodně potvrzuje platnost Desatera. Pavel napsal: „To tedy vírou rušíme zákon? Naprosto ne! Naopak, zákon potvrzujeme.“ (Ř 3,31)

Kristus tedy nepřišel pouze lidi vykoupit, ale také obhájit autoritu Božího zákona, představit lidem jeho vznešenost a slávu a dát jim příklad vztahu k němu. Jako jeho následovníci, jsou křesťané povoláni k tomu, aby ve svém životě vyvyšovali Boží zákon. Tím, že sám Kristus žil životem poslušnosti, zdůraznil, že i jeho následovníci mají zachovávat přikázání. Na otázku, jak může člověk získat věčný život, Kristus odpověděl: „Chceš-li vejít do života, zachovávej přikázání!“ (Mt 19,17)

Varoval také před nedodržováním tohoto požadavku: „Ne každý, kdo mi říká ‘Pane, Pane’, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích.“ (Mt 7,21-23) Lidem, kteří porušují zákon, nebude dovoleno vstoupit.

Samotný Kristus zákon naplnil, ne tím, že by ho zrušil, ale životem poslušnosti. „Amen, pravím vám: Dokud nepomine nebe a země, nepomine jediné písmenko ani jediná čárka ze Zákona, dokud se všechno nestane.“ (Mt 5,18) Kristus zdůrazňoval, že nesmíme ztratit ze zřetele hlavní cíl zákona: milovat Hospodina, svého Boha, celým srdcem, duší a myslí a svého bližního jako sám sebe (Mt 22,37-39). Nicméně, Kristus chce, aby se jeho následovníci navzájem nemilovali tak, jak si svět představuje lásku – sobecky nebo sentimentálně. Aby vysvětlil o jaké lásce mluví, dal „nové přikázání“ (J 13,34). Toto nové přikázání nemělo nahradit Desatero, ale mělo věřícím dát „příklad, co znamená pravá nesobecká láska, taková láska, které svět nikdy před tím nebyl svědkem. V tomto smyslu může být jeho přikázání označeno jako nové. Přikázal jim, aby se nejen milovali navzájem, ale aby se ‘milovali navzájem, jako on miloval je’ (J 15,12). Přesně řečeno, máme zde jednoduše další důkaz,

že Kristus vyvyšoval zákony svého Otce.“²⁵

Poslušnost takovou lásku odhaluje. Ježíš řekl: „Milujete-li mne, budete zachovávat má přikázání.“ (J 14,15) „Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, jako já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce.“ (J 15,10) Podobně, pokud milujeme Boží lid, milujeme Boha a „zachováváme jeho přikázání“ (1 J 2,3).

Pouze když zůstaneme v Kristu, můžeme být celým srdcem poslušní. „Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li při kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně... Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojné ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic.“ (J 15,4.5) Zůstat v Kristu znamená, že musíme být ukřižováni s ním a prožít to, o čem píše apoštol Pavel: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.“ (Ga 2,20) Na těch, kdo takto žijí, může Kristus splnit své zaslíbení nové smlouvy: „Dám své zákony do jejich mysli a napíšu jim je do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.“ (Žd 8,10)

Požehnání poslušnosti. Poslušnost rozvíjí křesťanský charakter, vytváří pocit pohody a způsobuje, že věřící rostou jako „novorozené děti“ a jsou proměňováni k jeho obrazu (1 Pt

2,2; 2 K 3,18). Tato proměna z hříšníka na Boží dítě působivě svědčí o Kristově moci.

Písmo prohlašuje za „blahoslavené“ ty, kdo „chodí v zákoně Hospodinově“ (Ž 119,1; Kral.). Takový člověk „nad jeho zákonem rozjímá ve dne i v noci“ (Ž 1,2). Poslušnost přináší mnoho požehnání: (1) prozíravost a moudrost (Ž 119,98.99); (2) pokoj (Ž 119,165; Iz 48,18); (3) spravedlnost (Dt 6,25; Iz 48,18); (4) čistý a mravný život (Př 7,1-5); (5) poznání pravdy (J 7,17); (6)

ochranu před nemocí (Ex 15,26); (7) dlouhý život (Př 3,1.2; 4,10.22) a (8) ujištění o vyslyšení modlitby (1 J 3,22; srov. Ž 66,19).

Tím, že nás Bůh vyzývá k poslušnosti, zaslibuje bohatá požehnání (Lv 26,3-10; Dt 28,1-12). Když odpovíme kladně, stáváme se jeho „zvláštním vlastnictvím – královstvím kněží, pronárodem svatým“ (Ex 19,5.6; srov. 1 Pt 2,5.9), budeme vyvýšeni „nad všechny pronárody země“, budeme „hlavou a ne chvostem“ (Dt 28,1.13).

Poznámky

1. Holbrook, „What God's Law Means to Me“, *Adventist Review*, 15. leden 1987, str. 16.
2. E. White, *Selected Messages*, kniha 1, str. 235.
3. *Tamtéž*, str. 218.
4. Srov. The Westminster Confession of Faith, 1647, kap. XIX, v Philip Schaff, *The Creeds of Christendom*, sv. 3, str. 640-644.
5. Viz Taylor G. Bunch, *The Ten Commandments* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1944), str. 35.36.
6. „Ten Commandments“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 1106.
7. Výraz zákon Mojžíšův se může také vztahovat na část Starého zákona nazývanou Pentateuch – prvních pět knih Bible (L 24,44; Sk 28,23).
8. Do knihy smlouvy patřila některá civilní a ceremoniální nařízení. Občanské předpisy nebyly dodatkem k Desateru, ale byly pouze konkrétní aplikací obecného principu. Ceremoniální předpisy symbolizují evangelium tím, že hříšníkovi nabízí zdroj milosti. Desatero tedy smlouvě dominuje. Viz Jr 7,21-23; Francis D. Nichol, *Answers to*

Objections (Washington, D. C.: Review and Herald, 1952), str. 62-68.

9. Arnold V. Wallenkampf, „Is Conscience a Safe Guide?“, *Review and Herald*, 11. duben 1983, str. 6.
10. Někteří vykládají Pavlův výrok, že „Kristus je konec zákona, aby spravedlnosti došel každý, kdo věří“, v tom smyslu, že konec nebo cíl zákona spočívá v tom, že nás přivede k poznání naší hříšnosti; pak přijdeme ke Kristu pro odpuštění a vírou přijmeme jeho spravedlnost. (Toto použití slova „konec“ [řecky *telos*] je možné najít také v 1 Tm 1,5; Jk 5,11 a 1 Pt 1,9). Viz také poznámka 23.
11. Srov. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 961; E. White, *Selected Messages*, kniha 1, str. 223. Ceremoniální zákon byl také vychovatelem, který přiváděl věřící ke Kristu, ale jinými prostředky. Služba ve svatyni se svými obětní ukazovala na odpuštění hříchů, které poskytne krev přicházejícího Beránka Božího, Ježíše Krista. Tak lidem umožňovala pochopit milost obsaženou v evangeliu. Jejím záměrem bylo vzbudit lásku k zákonu, ačkoli oběti byly dramatickým znázorněním Boží lásky v Kristu.

12. *Tamtéž*, str. 213.
13. E. Whiteová, *Touha věků*, str. 229.
14. Srov. E. White, *Education*, str. 173-184.
15. Historická vyznání víry podporovala platnost zákona. „Valdenský katechismus, asi 1500 po Kr.; Lutherův Malý katechismus, 1529; Anglikánský katechismus, 1549 a 1662; Skotské vyznání víry, 1560 (reformované vyznání); Heidelbergský katechismus, 1563 (reformované vyznání); Druhé helvetské vyznání, 1566 (reformované vyznání); Třicet devět článků víry, 1571 (anglikánská církev); Formule svornosti, 1576 (luterské vyznání); Irské články víry, 1615 (Irská episkopální církev); Westminsterské vyznání víry, 1647; Westminsterský kratší katechismus, 1647; Valdenské vyznání, 1655; Savojská deklarace, 1658 (kongregační vyznání); Vyznání společnosti přátel, 1675 (kvakeři); Filadelfské vyznání, 1688 (baptisté); Dvacet pět článků víry, 1784, (metodisté); New Hampshireská konference, 1833 (baptisté); Delší katechismus pravoslavné, katolické a východní církve, 1839, (ruská pravoslavná církev), jak je citováno v *The Creeds of Christendom*, vyd. Philip Schaff, revid. David S. Schaff (Grand Rapids: Baker Book House, 1983), sv. 1-3.
16. Zmínka o prvním a druhém přikázání viz Gn 35,1-4; čtvrtém, Gn 2,1-3; pátém, Gn 18,29; šestém, Gn 4,8-11; sedmém, Gn 39,7-9; 19,1-10; osmém, Gn 44,8; devátém, Gn 12,11-20; 20,1-10; desátém, Gn 27.
17. Froom, *Prophetic Faith of Our Father*, sv. 1, str. 456.894; sv. 2, str. 528.784; sv. 3, str. 252.744; sv. 4, str. 392.846.
18. *Questions on Doctrine*, str. 142.
19. Kain a Abel dobře znali obětní systém (Gn 4,3-5; Žd 11,4). Je velice pravděpodobné, že první oděv Adama a Evy (Gn 3,21) pocházel z kůže zvířat obětovaných na usmíření jejich hříchů.
20. Viz. např. následující historická vyznání víry: Westminsterské vyznání víry, Irské články víry; Savojská deklarace, Filadelfské vyznání a Metodistické články víry.
21. Srov. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 204; E. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 267.268.
22. Kalvín, *Commenting on a Harmony of the Evangelists*, přel. William Pringle (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1949), sv. 1, str. 277.
23. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 541.542.
24. Jiní vykládají Krista jako konec zákona v tom smyslu, že Kristus je cílem nebo smyslem zákona (srov. Ga 3,24) nebo jeho naplněním (srov. Mt 5,17). Nicméně názor, že Kristus je koncem zákona jako prostředku spasení (srov. Ř 6,14), nejlépe odpovídá kontextu Římanům 10,4. „Pavel tím dává do protikladu Boží cestu spravedlnosti na základě víry s lidským pokusem dosáhnout spravedlnosti pomocí zákona. Poselstvím evangelia je, že Kristus je koncem zákona jakožto způsobu dosažení spravedlnosti pro každého, kdo věří.“ (*SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 6, str. 595.) Srov. E. White, *Selected Messages*, kniha 1, str. 394.
25. Nichol, *Answers to Objections*, str. 100.101.

*Dobrotivý Stvořitel po šesti stvořitel-
ských dnech odpočinul sedmého dne
a ustanovil sobotu pro všechny lidi jako
památku stvoření. Čtvrté přikázání Bo-
žího nezměnitelného zákona vyžaduje
zachovávání sedmého dne jako dne od-
počinku, bohoslužby a služby v souladu
s učení a konáním Ježíše Krista, Pána
soboty. Sobota je dnem radostného spo-
lečenství s Bohem a mezi věřícími na-
vzájem. Je symbolem našeho vykoupení
v Kristu, znamením našeho posvěcení,
znakem naší oddanosti Bohu i před-
zvěstí věčné budoucnosti v Božím krá-
lovství. Sobota je trvalým znamením
věčné smlouvy mezi Bohem a jeho li-
dem. Radostné zachovávání tohoto po-
svátého času od večera do večera (od
západu do západu slunce) je oslavou
Boha a jeho stvořitelských i vykupitel-
ských činů (Gn 2,1-3; Ex 20,8-11;
L 4,16; Iz 56,5.6 a 58,13.14; Mt 12,1-
12; Ex 31,13-17; Ez 20,12.20; Dt 5,12-
15; Žd 4,1-11; Lv 23,32; Mk 1,32).*

Základní věroučné výroky, 19

Adventisté sedmého dne věří...

19

Sobota

Adam a Eva se společně s Bohem procházeli svým rajským domovem. Byl nepopsatelně nádherný. Když v pátek, šestého dne stvoření, zapadlo slunce a na nebi se začaly objevovat první hvězdy, „Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré“ (Gn 1,31). Tak byla dokončena „nebesa i země se všemi svými zástupy“ (Gn 2,1).

Ale, i když byl svět, který právě dokončil, nepředstavitelně nádherný, tím největším darem, který Bůh nově stvořenému páru mohl dát, byla přednost osobního vztahu s ním. Tak jim dal sobotu, den zvláštního požehnání, přátelství a společenství se Stvořitelem.

Sobota v Bibli

Sobota má pro uctívání Boha ústřední význam. Jako památník stvoření ukazuje důvod, proč máme Boha uctívat: On je Stvořitel a my jsme jeho stvoření. „Sobota je tedy přímo základem bohoslužby, protože nás o této pravdě učí tím nejpůsobivějším způsobem jako žádné jiné ustanovení. Pravý základ jakéhokoli uctívání Boha, ne pouze v sedmý den, spočívá v rozdílu mezi Stvořitelem a jeho stvořením. Tato významná pravda nemůže zestárnout a nesmí se na ni nikdy zapomenout.“¹ Bůh ustanovil sobotu, aby lidem tuto pravdu stále připomínala.

Sobota při stvoření. Sobota k nám přichází z bezhříšného světa. Je zvláštním Božím darem, který lidstvu umožňuje již tady na zemi prožívat nebeskou skutečnost. Sobota byla ustanovena třemi zřetelnými Božími činy:

1. Bůh v sobotu odpočinul. Sedmého dne Bůh „odpočinul a oddechl si“ (Ex 31,17), přesto neodpočíval proto, že by to potřeboval (Iz 40,28). Sloveso „odpočinul“ (hebr. *šabat*) doslova znamená „přestat“ v pracovní činnosti (viz Gn 8,22). „Boží odpočinek nebyl výsledkem vyčerpání nebo únavy, ale byl ukončením předchozí práce.“²

Bůh odpočinul, protože očekával, že i lidé budou odpočívat; dal lidem příklad, který měli následovat (Ex 20,11).

Jestliže Bůh dokončil stvoření šestého dne (Gn 2,1), co je v Bibli myšleno tím, že Bůh dokončil své dílo dne sedmého (Gn 2,2)? Bůh dokončil stvoření nebe a země v šesti dnech, ale chtěl ještě ustanovit sobotu. Ustanovil ji právě tím, že v sobotu odpočinul. Sobota byla vrcholným zakončením jeho díla.

2. Bůh sobotu požehnal. Bůh sobotu nejenom učinil, on ji také požehnal. „Právě požehnání sedmého dne naznačuje, že byla vyhlášena za zvláštní předmět Boží přízně – za den, který Božímu stvoření přinese požehnání.“³

3. Bůh sobotu posvětil. „Posvětit“ znamená, učinit něco posvátným nebo svatým, nebo to oddělit jako svaté či určené ke svatému účelu; zasvětit to. Je možné posvětit lid, určité místo (jako svatyně, chrám, nebo modlitebna) nebo čas (posvátné dny). To, že Bůh posvětil sedmý den znamená, že tento den je svatý, že ho Bůh oddělil pro vznešený účel – k obohacení vztahu člověka s Bohem.

Bůh požehnal a posvětil sedmý den, *protože* v tento den odpočinul od všeho svého díla. Bůh ho požehnal a posvětil pro lidstvo, ne pro se-

be samotného. Sobotě dává požehnaní a posvěcení Boží přítomnost.

Sobota u Sínaje. Události, které následovaly po odchodu Izraele z Egypta ukazují, že Izraelci do značné míry ztratili sobotu ze zřetele. Tvrdé podmínky otroctví činily zachovávání soboty velmi obtížným, ne-li nemožným. Brzy poté, co dosáhli svobody, jim Bůh prostřednictvím zázraků padání many a vyhlášením Desatera důrazně připomenul jejich povinnost zachovávat sedmý den – sobotu.

1. Sobota a mana. Měsíc předtím, než Bůh ze Sínaje vyhlásil zákon, zaslíbil lidu ochranu před nemocemi, a to za předpokladu, že budou důsledně „naslouchat jeho přikázáním a dbát na všechna jeho nařízení“ (Ex 15,26; Gn 26,5). Brzy po tomto slibu jim Bůh také připomenul posvátnost soboty. Bůh je prostřednictvím zázraku many konkrétním způsobem učil, jakou důležitost připisuje jejich odpočinku v sedmý den.

Bůh dal Izraelitům na každý den tolik many, kolik ten den potřebovali. Neměli nic uschovávat do dalšího dne. Pokud by ji schovali, zkazila by se (Ex 16,4.16-20). Šestého dne měli nasbírat dvakrát víc než obvykle, aby měli dostatek many jak pro tento den, tak i na sobotu. Bůh je tak poučil, že šestý den je dnem

přípravy, a také jim objasnil, jak je třeba sobotu zachovávat. Bůh řekl: „Zítra je slavnost odpočinutí, Hospodinův svatý den odpočinku. Co je třeba napéci, napečte, a co je třeba uvařit, uvařte. A vše, co přebývá, uložte a opatrujte do rána.“ (Ex 16,23) Pouze ze šestého na sedmý den mohla být mana uschována, aniž by se zkazila (Ex 16,24). Slovy, která jsou podobná čtvrtému přikázání, Mojžíš řekl: „Šest dní budete sbírat, ale sedmý den je den odpočinku. Ten den nebude nic padat.“ (Ex 16,26)

Po čtyřicet let, po více než 2000 sobot, které Izraelité prožili na poušti, jim zázrak padání many připomínal cyklus šesti dní práce a sedmého dne odpočinku.

2. Sobota a zákon. Bůh vložil sobotní přikázání do středu Desatera, kde je napsáno:

„Pamatuj na den odpočinku [sobotu], že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytce ani tvůj host, který žije v tvých branách. V šesti dnech učinil Hospodin nebe a zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin

den odpočinku [sobotu] a oddělil jej jako svatý.“ (Ex 20,8-11)

Všechna přikázání Desatera jsou důležitá a žádná z nich se nesmí zanedbávat (Jk 2,10), a přesto Bůh přikázání o sobotě odlišil od všech ostatních. Prikázal „pamatuj“, aby lidstvo varoval před nebezpečím, že zapomene na její význam.

Slova, kterými toto přikázání začíná – „Pamatuj na den odpočinku [sobotu], že ti má být svatý“ – ukazují, že sobota nebyla ustanovena až na Sínaji. Tato slova naznačují, že vznikla již dříve – vlastně při stvoření, jak ukazuje zbývající část tohoto přikázání. Božím záměrem bylo, abychom sobotu zachovávali jako památník stvoření. Sobota vymezuje čas pro odpočinek a bohoslužbu, a tím nás vede k přemýšlení o Bohu a jeho díle.

Jako památník stvoření byla sobota ochranou proti modloslužbě. Bůh nám připomíná, že stvořil nebe a zemi. To jej odlišuje od všech falešných bohů. Zachovávání soboty se tedy stává znamením naší věrnosti pravému Bohu – znamením toho, že uznáváme jeho svrchovanost jako Stvořitele a Krále.

Přikázání o sobotě plní úlohu pečeti Božího zákona.⁴ Všeobecně lze říci, že pečeť v sobě zahrnuje tři prvky: jméno, titul a pravomoc vlastníka pečete. Úřední pečete se použí-

vají k potvrzení velmi důležitých dokumentů. Dokument přebírá autoritu úředníka, který jej opatřil pečeti. Pečeť naznačuje, že úředník tento dokument schválil a že za ním stojí veškerá moc jeho úřadu.

Mezi deseti přikázáními právě přikázání o sobotě obsahuje důležité prvky pečete. Je jediné z deseti, které označuje pravého Boha jménem „Hospodin, tvůj Bůh“; udává také jeho titul: Ten, který učinil – Stvořitel; uvádí i území vlády: „nebe a země“ (Ex 20,10.11). Protože pouze čtvrté přikázání ukazuje, na základě jaké autority bylo Desatero vydáno, „obsahuje Boží pečeť“ jako důkaz své pravosti a závaznosti.⁵

Bůh učinil sobotu jako „připomínku nebo znamení své moci a autority ve světě ještě neposkvrněném hříchem a vzpourou. Měla být trvale platným ustanovením pro člověka daným výzvou: ‘Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.’ (Ex 20,8)“⁶

Toto přikázání rozděluje týden na dvě části. Bůh dal lidstvu šest dní, ve kterých měl člověk „pracovat a dělat všechnu svou práci“, ale sedmého dne člověk neměl „dělat žádnou práci“ (Ex 20,9.10). „Šest dní,“ říká přikázání, je pracovních, ale ‘sedmý den’ je dnem odpočinku. Jedinečnost sedmého dne jako Božího odpočinku je zřejmá z úvodních slov

příkázání: 'Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý.'⁷

Ačkoli lidé potřebují fyzický odpočinek, aby obnovili své tělesné síly, Bůh zdůvodnil své příkázání o odpočínutí v sobotu vlastním příkladem. Protože Bůh odpočinul od svého díla v prvním týdnu existence světa, i my bychom měli odpočinout.

3. Sobota a smlouva. Stejně jako byl Boží zákon středem smlouvy (Ex 34,27), tak i sobota, která se nachází v samém středu tohoto zákona, má v této smlouvě významné místo. Bůh vyhlásil, že sobota je „znamením“ mezi ním a jeho lidem, „aby věděli, že já Hospodin je posvěcuji“ (Ez 20,12; srov. Ez 20,20; Ex 31,17). Proto je zachovávaní soboty „věčnou smlouvou“ (Ex 31,16). „Právě tak, jako je smlouva založena na Boží lásce k jeho lidu (Dt 7,7.8), je i sobota jako znamení této smlouvy projevem Boží lásky.“⁸

4. Výroční soboty. Kromě týdenních sobot (Lv 23,3) bylo v Izraelském náboženském kalendáři také sedm sobot výročních, tj. ceremoniálních. Tyto výroční soboty (svátky) nebyly přímo spojeny se sobotou sedmého dne nebo s týdenním cyklem. Tyto soboty, „kromě sobot Hospodinových“ (Lv 23,38; Kral.), se slavily prvního a posledního dne slavnosti nekvašených chlebů, o slav-

nosti padesátého dne, o svátku troubení, o Dni smíření a prvního a posledního dne svátků stánků (srov. Lv 23,7.8.21.24.25.27.28.35.36).

Počítání těchto sobot záviselo na počátku posvátného roku, který vycházel z lunárního kalendáře, proto mohly tyto soboty připadnout na kterýkoli den týdne. Když připadly na týdenní sobotu, nazývaly se „velký svátek“ (srov. J 19,31). „Zatímco týdenní sobota byla ustanovena pro celé lidstvo na konci stvořitelského týdne, výroční soboty byly nedílnou součástí židovského systému obřadů a ceremonií ustanovených na hoře Sínaj..., které ukazovaly na přicházejícího Mesiáše, a tak když Kristus zemřel na kříži, jejich zachovávání přestalo platit.“⁹

Sobota a Kristus. Písmo odhaluje, že Kristus byl Stvořitelem stejně jako jeho Otec (1 K 8,6; Žd 1,1.2; J 1,3). Byl to tedy právě Kristus, kdo oddělil sedmý den jako den odpočinku pro lidstvo.

Kristus propojuje sobotu se svým vykupitelským, a také stvořitelským dílem. Ten, který mohl o sobě říci „JÁ JSEM“ (J 8,58; Ex 3,14), začlenil sobotu do Desatera jako připomínku každotýdenního bohoslužebného setkání se Stvořitelem. Připojil však ještě jiný důvod pro zachovávání soboty: vykoupení svého lidu (Dt

5,14.15). V sobotě se tak spojuje přijetí Ježíše jako Stvořitele a Spasitele.

Kristova dvojí role Stvořitele a Vykupitele objasňuje, proč prohlašoval, že Syn člověka „je pánem i nad sobotou“ (Mk 2,28). S takovou autoritou, pokud by chtěl, mohl sobotu odstranit, ale on to neučinil. Naopak, platnost soboty vztahoval na všechny lidi – „sobota je učiněna pro člověka“ (verš 27).

Kristus byl po celou dobu své pozemské služby příkladem věrnosti v zachovávaní soboty. Bylo jeho obyčejem, účastnit se bohoslužby v sobotu (L 4,16). Svou účastí na sobotních bohoslužbách ukazuje, že sobotu uznával jako den bohoslužby.

Kristus natolik dbal na posvátnost soboty, že když mluvil o době pronásledování, která nastane po jeho nanebevstoupení, radil svým učedníkům: „Modlete se, abyste se nemuseli dát na útěk v zimě nebo v sobotu.“ (Mt 24,20) To jasně ukazuje, jak poznamenává Jonathan Edwards, „že i tehdy byli křesťané vázání důsledným dodržováním soboty“.¹⁰

Kristovým prvním velkým činem po dokončení stvořitelského díla bylo, že sedmého dne odpočinul. Odpočinek označoval dokončení a dokonání díla. Podobně to učinil

na konci své pozemské služby, když završil svůj druhý velký čin v dějinách. V pátek odpoledne, šestého dne týdne, Kristus dokončil na zemi své vykupitelské poslání. Jeho poslední slova zněla: „Dokonáno jest.“ (J 19,30) Písmo zdůrazňuje, že když zemřel, „byl den připravování, a sobota se začínala“ (L 23,54; Kral.). Po své smrti odpočinul v hrobě, a tak symbolicky stvrdil, že dokončil vykoupení lidstva.¹¹

Sobota tak podává svědectví o Kristově díle stvoření a vykoupení. Tím, že ji jeho následovníci zachovávají, mohou se spolu s Kristem radovat z toho, co vykonal pro lidstvo.¹²

Sobota a apoštolové. Učedníci si soboty velmi vážili. To bylo patrné při Kristově smrti. Když nastala sobota, přerušily ženy přípravy na pohřeb a „v sobotu zachovaly podle přikázání sváteční klid“. Měly plán pokračovat v této práci v neděli, „prvního dne v týdnu“ (L 23,56; 24,1, Petřů).

Tak jako Kristus i apoštolové zachovávali sedmý den, sobotu. Při svých misijních cestách apoštol Pavel navštěvoval v sobotu synagogy a kázal Krista (Sk 13,14; 17,1.2; 18,4). Dokonce i pohané ho pozvali, aby jim v sobotu kázal Boží slovo (Sk 13,42.44). V oblastech, kde nebyla synagoga, vyhledal místo, kde

se zpravidla konala sobotní bohoslužba (Sk 16,13). Stejně jako Kristova účast na sobotních bohoslužbách ukazovala, že uznával sedmý den jako zvlášť určený pro bohoslužbu, tak tomu bylo i u apoštola Pavla.

Toto Pavlovo věrné zachovávání soboty stojí v ostrém protikladu k jeho přístupu k výročním ceremoniálním sobotám. Jasně prohlásil, že křesťané nejsou povinni zachovávat tyto výroční dny odpočinku, protože Kristus přibil ceremoniální zákony na kříž (viz kapitola 18 této knihy). Apoštol Pavel napsal: „Nikdo tedy nemá právo odsuzovat vás za to, co jíte nebo pijete, nebo kvůli svátkům, kvůli novoluní nebo sobotám. To všechno je jen stín budoucích věcí, ale skutečnost je Kristus.“ (Ko 2,16.17) Protože „kontext [tohoto úryvku] se týká obřadných záležitostí, jsou soboty, o kterých se zde mluví, ceremoniálními sobotami židovských výročních svátků, ‘které jsou stínem’ nebo předobrazem, jenž se měl naplnit v Kristu.“¹³

Podobně i v listu Galatským Pavel protestuje proti dodržování požadavků ceremoniálního zákona. Namítá: „Dodržujete ustanovení pro dny a měsíce, období a roky! Bojím se, aby úsilí, které jsem vám věnoval, nebylo nakonec nadarmo.“ (Ga 4,10.11)

Mnozí lidé mají dojem, že Jan mluvil o neděli, když prohlásil, že byl „ve vytržení ducha v den Páně“ (Zj 1,10; Kral.). Nicméně, jediným dnem, o kterém se v Bibli mluví jako o zvláštním vlastnictví Páně, je sobota. Kristus prohlásil: „Ale sedmý den je den odpočínutí Hospodina, tvého Boha.“ (Ex 20,10) Později ji nazývá „můj svatý den“ (Iz 58,13). A Kristus sám sebe nazývá „pánem také i soboty“ (Mk 2,28; Kral.). Protože v Písmu jediný den, který Pán nazývá svým vlastním dnem, je sedmý den – sobota, je logické, že den, o kterém mluví Jan, je také sobota. Neexistuje žádný biblický text, který by naznačoval, že Jan tento výraz vztahuje na první den týdne, neděli.¹⁴

V Bibli se nikde neobjevuje příkaz zachovávat nějaký jiný den týdne než sobotu. O žádném jiném dni Bible neříká, že je požehnaný a svatý. A ani Nový zákon nenaznačuje, že Bůh sobotu změnil na jiný den týdne.

Spíše naopak, Bible ukazuje, že Božím záměrem je, aby jeho lid zachovával sobotu i ve věčnosti: „Jako nová nebesa a nová země, které učiním, budou stát přede mnou, je výrok Hospodinův, tak nepohnutelně bude stát vaše potomstvo a vaše jméno. O každém novoluní, v každý den odpočinku, přijde se sklonit

veškeré tvorstvo přede mnou, praví Hospodin.“ (Iz 66,22.23)

Význam soboty. Sobota má dalekosáhlý význam a je naplněna bohatým a hlubokým duchovním obsahem.

1. Trvalý památník stvoření. Jak jsme již viděli, zásadní význam, který Desatero připisuje sobotě, spočívá v tom, že připomíná stvoření světa (Ex 20,11.12). Příkaz zachovávat sedmý den – sobotu, je „neoddělitelně spojen s činem stvoření, protože ustanovení soboty a příkaz zachovávat ji je přímým důsledkem stvoření. A navíc, celá lidská rodina vděčí za svou existenci Božímu aktu stvoření, který sobota připomíná; povinnost podřídit se sobotnímu přikázání jako památníku Boží stvořitelské moci se vztahuje na celé lidstvo.“¹⁵ A. H. Strong nazývá sobotu „trvalým závazkem, jako Bohem určený památník jeho stvořitelské činnosti“.¹⁶

Pro ty, kteří sobotu zachovávají jako památník stvoření, je sobota výrazem vděčného uznání, „že Bůh je jejich Stvořitelem a jejich pravým Vládcem, že jsou dílem jeho rukou a že jsou poddáni jeho moci. Toto ustanovení soboty má tudíž cele smysl vzpomínkový a je dáno pro všechno lidstvo. Nebylo v něm nic předobrazného a platilo neomeze-

ně pro všechny.“¹⁷ Dokud budeme uctívat Boha jako svého Stvořitele, bude sobota znamením a památníkem stvoření.

2. Symbol vykoupení. Když Bůh vysvobodil Izraele z otroctví v Egyptě, stala se sobota, která již byla památníkem stvoření, také památníkem vysvobození (Dt 5,15). „Pán zamýšlel, aby sobotní odpočinek, pokud je správně dodržován, stále člověka osvobozoval z ‘otroctví Egypta’, z otroctví, které není omezeno na nějakou zemi nebo století, ale zahrnuje každou zemi a každé období dějin. Lidé dneška potřebují osvobození z otroctví nenasytnosti, ziskuchtivosti, od touhy po moci, ze sociální nespravedlnosti, hříchu a sobectví.“¹⁸

Sobotní odpočinek vystupuje jako zvláštní symbol vykoupení, při pohledu na kříž. „Je to památník vyjití z otroctví hříchu pod vedením Immanuela. Největší břemeno, které neseme, je pocit viny z naší neposlušnosti. Sobotní odpočinek tím, že ukazuje na Kristův odpočinek v hrobě – na odpočinek vítězství nad hříchem, nabízí křesťanům skutečnou příležitost přijmout a prožít Kristovo odpuštění, pokoj a odpočinek.“¹⁹

3. Znamení posvěcení. Sobota je znamením Boží proměňující moci, znamením svatosti či posvěcení.

Hospodin prohlásil: „Avšak sobot mých ostříhati budete. Nebo to znamením jest mezi mnou a vámi po rodech vašich, aby známo bylo, že já jsem Hospodin, kterýž vás posvěcuji.“ (Ex 31,13; Kral.; srov. Ez 20,20) Sobota je proto i znamením Boha, který posvěcuje. Tak, jako jsou lidé posvěcováni Kristovou krví (Žd 13,12), je i zachovávaní soboty znamením toho, že věřící přijali pro odpuštění hříchů Kristovu krev.

Právě tak jako Bůh oddělil sobotu pro svatý účel, oddělil i svůj lid ke svatému úkolu – věřící mají být jeho zvláštními svědky. Jejich společenství s Bohem v tento den vede ke svatosti; učí nespoléhat na vlastní možnosti, ale na Boha, který je posvěcuje.

„Síla, která stvořila všechny věci, je mocí, která přetváří člověka k Božímu obrazu. Pro ty, kteří světi sobotu, je znamením posvěcení. Právě posvěcení je soulad s Bohem, sjednocení s jeho povahou. Člověk ho přijímá, když je poslušný těm principům, které jsou výrazem jeho povahy. Sobota je tedy znamením poslušnosti. Ten, kdo ze srdce zachovává čtvrté přikázání, bude zachovávat celý zákon. Je posvěcen touto poslušností.“²⁰

4. Znamení věrnosti. Věrnost Adama a Evy byla podrobena zkoušce u stromu poznání dobrého a zlého,

který se nacházel uprostřed zahrady Eden. Stejně bude i lidská věrnost Bohu v době konce vyzkoušena na základě přikázání o sobotě, které stojí uprostřed Desatera.

Písmo ukazuje, že před druhým příchodem se celý svět rozdělí do dvou skupin: na ty, kdo jsou věrní a „zachovávají Boží přikázání a věrnost Ježíši“, a na ty, kdo klekají „před šelmou a její sochou“ (Zj 14,12.9). V této době bude Boží pravda před světem vyvýšena a všem bude jasné, že věrné zachovávání sedmého dne, biblické soboty, je důkazem věrnosti Stvořiteli.

5. Čas pro společenství. Bůh stvořil zvířata proto, aby byla společníky lidí (Gn 1,24.25). Pro společenství na vyšším stupni Bůh stvořil muže a ženu, jednoho pro druhého (Gn 2,18-25). Ale v sobotě dal Bůh lidstvu dar, který nabízí nejvyšší formu společenství – společenství s ním. Lidé nebyli stvořeni proto, aby se pouze přátelili se zvířaty, dokonce ani ne proto, aby měli společenství pouze s druhými lidmi. Byli stvořeni pro Boha.

Právě v sobotu můžeme obzvlášť prožívat Boží přítomnost mezi námi. Bez soboty by na světě byla jen námaha a pot bez konce. Každý den by byl stejný, věnovaný světským záležitostem. Příchod soboty však přináší naději, radost, smysl a odvahu.

Poskytuje čas pro společenství s Bohem při bohoslužbě, modlitbě, písni, studiu a uvažování o Božím slově i příležitost zvěstování evangelia druhým. Sobota je možností, kdy můžeme prožít Boží přítomnost.

6. Znamení ospravedlnění z víry. Křesťané uznávají, že nekřesťané, kteří čestně hledají pravdu, mohou být prostřednictvím osvíceného svědomí vedeni Duchem k pochopení obecných principů Božího zákona (Ř 2,14-16). To vysvětluje, proč všechna přikázání, kromě čtvrtého, byla do určité míry dodržována i mimo křesťanství. To však neplatí o příkazu zachovávat sobotu.

Mnoho lidí vidí důvod pro odpověď jeden den v týdnu. Je však pro ně velmi obtížné pochopit, proč určitá práce, pokud se dělá v kterýkoli jiný den týdne jako správná a chvalyhodná je hříchem, když se koná v sedmý den. Příroda neposkytuje žádný důvod pro zachovávání sedmého dne. Planety obíhají na svých oběžných drahách, rostliny rostou, střídá se déšť se sluncem a dobytek žije jako v kterýkoli jiný den. Proč by tedy lidé měli zachovávat sedmý den, sobotu? „Pro křesťany existuje pouze jediný důvod a žádný jiný, ale je to důvod dostatečný: Bůh to řekl.“²¹

Pouze na základě Božího zvláštního zjevení mohou lidé pochopit lo-

giku v zachovávání sedmého dne. Ti, kdo zachovávají sedmý den, tak činí na základě víry a důvěry v Boha, který nařídil její zachovávání. Zachováváním soboty projevují věřící ochotu přijmout Boží vůli pro svůj život místo toho, aby spoléhali na svůj vlastní úsudek.

Svěcením sedmého dne se věřící nesnaží dosáhnout spravedlnosti. Dodržování soboty je spíše důsledkem jejich vztahu s Kristem Stvořitelem a Vykupitelem.²² Zachovávání soboty je plodem Kristovy spravedlnosti, jenž působí ospravedlnění a posvěcení, a která znamená, že byli vysvobozeni z otroctví hříchu a přijali jeho dokonalou spravedlnost.

„Jabloň se nestává jabloní proto, že rodí jablka. Musí být nejprve jabloní, potom se teprve objeví jablka jako přirozené plody. Podobně i opravdoví křesťané nezachovávají sobotu ani ostatních devět přikázání, aby byli spravedliví. Spíše je to přirozený důsledek spravedlnosti, o kterou se s nimi Kristus dělí. Ten, kdo zachovává sobotu tímto způsobem, není zákoníkem, protože vnější svěcení sedmého dne vyjadřuje jeho vnitřní prožitek ospravedlnění a posvěcení. Proto se upřímný světitel soboty zdržuje nedovolených věcí ne proto, aby získal Boží přízeň, ale proto, že milu-

je Boha a chce s ním prožít nejužší společenství.“²³

Zachovávaní soboty ukazuje, že jsme přestali spoléhat na vlastní skutky a uvědomujeme si, že nás může zachránit pouze Kristus – Stvořitel. Ve skutečnosti „duch pravého zachovávaní soboty odhaluje nejvyšší lásku k Ježíši Kristu, Stvořiteli a Spasiteli, který z nás činí nové lidi. Zachovávaní správného dne správným způsobem se takto stává znamením ospravedlnění z víry.“²⁴

7. Symbol spočinutí v Kristu. Sobota, jako památník Božího vysvobození Izraelců z Egypta proto, aby dosáhli odpočinku v pozemském Kenaanu, odlišovala vykoupené té doby od okolních národů. Podobným způsobem je sobota znamením vysvobození od hříchu pro Boží odpočinek a vykoupené oddělení od světa.

Každý, kdo vstoupil do Božího odpočinutí, ke kterému byl pozván, „odpočine od svého díla, tak jako Bůh odpočinul od svého“ (Žd 4,10). „Toto odpočinutí je duchovním odpočinkem, odpočinutím od našich vlastních skutků, obrácení se od hříchu. Do takového odpočinku Bůh volá svůj lid; symbolem tohoto odpočinku je sobota i Kenaan.“²⁵

Když Bůh dokončil své stvořitelské dílo a odpočinul sedmého dne, poskytl Adamovi a Evě příležitost odpo-

činout v sobě samém. Ačkoli první lidé zhřešili, původní záměr nabídnout tento odpočinek lidstvu, se nezměnil. Po pádu do hříchu sobota stále připomínala tento odpočinek. „Svěcení sedmého dne, soboty, svědčí nejen o víře v Boha jako Stvořitele všeho, ale také o víře v jeho moc proměnit život a uschopnit lidi ke vstupu do onoho věčného ‘odpočinku’, který Bůh původně zamýšlel dát obyvatelům této planety.“²⁶

Bůh zaslíbil duchovní odpočinek Izraelskému národu. Navzdory tomu, že do něj nevstoupili, stále trvá Boží pozvání: „Tak má Boží lid pravý sobotní odpočinek teprve před sebou.“ (Žd 4,9) Všichni, kdo touží vstoupit do tohoto odpočinku, „musí nejprve vírou vstoupit do Božího duchovního ‘odpočinku’, odpočinku duše od hříchu a od snahy zajistit si spasení vlastním úsilím.“²⁷

Nový zákon vyzývá křesťany, aby neváhali a prožili odpočinek milosti a víry již nyní, protože „dnes“ je vhodná příležitost do něj vstoupit (Žd 4,7; 3,13). Všichni, kdo vstoupili do tohoto odpočinku – spásnou milostí přijatou na základě víry v Ježíše Krista, přestali usilovat o dosažení spravedlnosti svými vlastními skutky. Tímto způsobem se stává zachovávaní sedmého dne, soboty, symbolem toho, že věřící vstoupili

do odpočinku, o kterém hovoří evangelium.

Snaha o změnu dne bohoslužby

Protože sobota hraje významnou roli při uctívání Boha jako Stvořitele a Vykupitele, nemělo by nás překvapovat, že satan povede totální válku, aby zničil toto posvátné ustanovení.

Bible nikde neschvaluje změnu dne bohoslužby, který Bůh ustanovil v Edenu a potvrdil na Sínaji. Uznávají to i mnozí křesťané, kteří zachovávají neděli. Katolický kardinál James Gibbons kdysi napsal: „Můžete číst Bibli od Genese až po Zjevení a nenajdete jediný řádek, který by schvaloval svěcení neděle. Písmo klade důraz na zachovávání soboty.“²⁸

A. T. Lincoln, protestantský teolog, uznává: „Nelze dokazovat, že samotný Nový zákon poskytuje důvod pro přesvědčení, že od vzkříšení Bůh ustanovil zachovávání prvního dne jako dne odpočinku.“²⁹ A dodává: „Pro každého, kdo považuje celé Desatero za závazný mravní zákon, je jediným důsledným jednáním, stát se světitelem sedmého dne – soboty.“³⁰

Pokud neexistuje žádný biblický důkaz, že Kristus nebo jeho učedníci změnili den bohoslužby, jak tedy

došlo k tomu, že místo soboty mnoho křesťanů přijalo neděli?

Vzestup svěcení neděle. Ke změně ze soboty na neděli jako dne bohoslužby došlo postupně. Neexistuje žádný důkaz o tom, že by křesťané před koncem druhého století měli každý týden bohoslužbu v neděli. Důkazy však naznačují, že asi v polovině tohoto století někteří křesťané dobrovolně zachovávali neděli jako den bohoslužby, ne však jako den odpočinku.³¹

Sbor v Římě, tvořený převážně křesťany z pohanů (Ř 11,13), stál v čele úsilí, které vedlo k zachování neděle. V Římě, hlavním městě říše, se objevily výrazné protižidovské nálady, které postupem času ještě sílily. Křesťané v tomto městě reagovali na tyto nálady také tím, že se pokusili od Židů odlišit. Upustili od zvyklostí, které měli s Židy společné; tak opustili zachovávání soboty a postupně se blížili k výlučnému zachovávání neděle.³²

Od 2. do 5. století, kdy vzrůstal vliv neděle, zachovávali křesťané dále sedmý den, sobotu, téměř po celé římské říši. Dějepisec Sokrates v 5. století napsal: „Téměř všechny sbory na světě slaví každý týden svatá mystéria v sobotu. Přesto křesťané v Alexandrii a v Římě to na základě nějaké staré tradice přestali dělat.“³³

Ve 4. a 5. století se mnoho křesťanů scházelo k bohoslužbě v sobotu i v neděli. Sozomen, jiný historik té doby, napsal: „Lidé z Konstantinopole a téměř všude jinde se shromažďují v sobotu a také v první den týdne; tento zvyk není dodržován v Římě ani v Alexandrii.“³⁴ Tyto citáty dokazují vůdčí roli Říma v znevažování zachovávaní soboty.

Proč se lidé, kteří se odvrátili od zachovávaní soboty, rozhodli pro neděli, a ne pro nějaký jiný den týdne? Hlavním důvodem bylo, že v neděli byl vzkříšen Kristus; vlastně se tvrdilo, že Kristus schválil bohoslužbu v tento den. „I když se to může zdát zvláštní, ani jeden pisatel z 2. nebo 3. století necitoval jediný biblický verš jako důvod pro zachovávaní neděle místo soboty. Ani Barnabáš ani Ignatius ani Justin ani Ireneus ani Tertullián ani Klement Římský ani Klement Alexandrijský ani Origenes ani Cyprián ani Viktorinus ani žádný jiný autor, který žil krátce poté, kdy žil Ježíš, neznal žádný takový příkaz Ježíše Krista nebo některé části Bible.“³⁵

Uctívání Slunce mezi pohanskými Římany, které neděli dávalo popularitu a vliv, nepochybně přispělo k vzrůstajícímu přijímání neděle jako dne bohoslužby. Uctívání Slunce hrálo důležitou roli v celém starověkém světě. Bylo „jednou z nejstarších složek římského náboženství“.

V důsledku východních slunečních kultů „od začátku 2. stol. po Kr. se kult *Sol Invictus* [nepřemožitelného Slunce – pozn. překl.] stal nejvlivnějším v Římě a v ostatních částech říše“.³⁶

Prostřednictvím nově obrácených věřících toto populární náboženství ovlivňovalo ranou křesťanskou církev. „Křesťané obrácení z pohanství, byli stále přitahováni k uctívání Slunce. O tom svědčí nejen časté odsuzování této praxe [církevními] otci, ale také odezva uctívání Slunce v křesťanské liturgii.“³⁷

Ve 4. století došlo k zavedení nedělních zákonů. Nejprve byly vydány nedělní zákony, které měly občanskou povahu, a potom se objevily nedělní zákony náboženské povahy. Císař Konstantin vydal první občanský nedělní zákon 7. března r. 321 po Kr. S ohledem na popularitu neděle mezi pohany, kteří uctívali Slunce a na vážnost, které se těšila mezi mnohými křesťany, Konstantin doufal, že prohlášením neděle za den volna si bude moci zajistit podporu obou stran pro svou vládu.³⁸

Konstantinův nedělní zákon odrážel jeho minulost jako uctíváče Slunce. Zněl takto: „V ctihodný den Slunce (*venerabili die Solis*) ať všichni úředníci a lidé bydlící ve městech odpočívají a ať jsou všechny dílny zavřeny. Na venkově však lidé,

kterí pracují v zemědělství, mohou svobodně a v souladu se zákonem pokračovat ve své práci.“³⁹

O několik desetiletí později církev následovala jeho příklad. Koncil v Laodikeji (asi r. 364 po Kr.), který nebyl všeobecným, nýbrž jen místním koncilem, vydal první církevní nedělní zákon. Ve 29. kánonu církev určila, že křesťané mají ctít neděli, a „jestliže je to možné, v tento den nepracovat“, a zároveň odsoudila zvyk odpočívat v sobotu a nařídila, že křesťané nemají „být v sobotu (řecky *sabbaton*) nečinní, ale mají v tento den pracovat“.⁴⁰

V roce 538, jenž je označován za počátek prorocství o 1260 letech (kapitola 12 této knihy), vydal 3. římskokatolický koncil v Orleansu zákon, který byl ještě přísnější než Konstantinův. 28. kánon tohoto koncilu říká, že v neděli by dokonce i „zemědělská práce měla být odložena stranou, aby lidem nebránila v návštěvě chrámu“.⁴¹

Předpovězená změna. Bible prozrazuje, že zachovávání neděle jako křesťanské instituce má svůj původ v „tajemství nepravosti“ (2 Te 2,7; Kral.), které již působilo ve dnech apoštola Pavla (kapitola 12 této knihy). Bůh zjevuje v prorocství z Daniela 7. kap., že o této změně dne bohoslužby předem ví.

Vidění proroka Daniela popisuje útok na Boží lid a jeho zákon. Útočící mocnost, představovaná malým rohem (a šelmou ze Zj 13,1-10), přináší do křesťanské církve velké odpadnutí (viz kapitola 12 této knihy). Malý roh vyrůstá ze čtvrté šelmy a po pádu Říma se stává hlavní mocností, která pronásleduje věrné (viz Zj 18) a pokouší se také „změnit doby a zákon“ (Da 7,25). Tato odpadlá mocnost je velmi úspěšná při svádění většiny světa, ale na konci bude proti ní vynesena rozsudek (Da 7,11.22.26). Během závěrečného pronásledování Bůh zasáhne ve prospěch svého lidu a vysvobodí ho (Da 12,1-3).

Tento prorocký popis splňuje pouze jediná mocnost uvnitř křesťanství. Je pouze jediná náboženská organizace, která tvrdí, že vlastní výsadní právo měnit Boží zákony. Povšimněme si, co v průběhu dějin představitelé římskokatolické církve tvrdili:

Kolem roku 1400 po Kr. Petrus de Ancharano prohlašoval, že „papež může měnit Boží zákon, protože jeho moc není mocí lidskou, ale Boží, a jedná na zemi na místě Božím s plnou mocí svazovat a rozvazovat své ovce“.⁴²

Dopad tohoto udivujícího tvrzení se projevil během reformace. Martin Luther říkal, že vodítkem v jeho

životě je Písmo svaté, a ne tradice církve. Jeho heslem bylo *sola Scriptura* – „Bible a pouze Bible“. Jan Eck, jeden z nejpřednějších obránců římskokatolické církve, napadl Luthera v tomto bodě, když tvrdil, že autorita církve stojí výše než autorita Bible. Oponoval Lutherovi v otázce zachovávání neděle místo biblické soboty. Eck řekl: „Písmo učí: ‘Pomni na den sobotní, abys jej světil, šest dní pracovati budeš a dělali všeliké dílo své. Ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého,’ atd. Přesto církev změnila sobotu na neděli na základě vlastní autority, na co ty [Luther] nemáš žádný text Písma.“⁴³

Na tridentském koncilu (1545-1563), který svolal papež proto, aby čelil protestantismu, znovu upozornil na tento problém Gaspare de Fosso, arcibiskup z Reggia. Řekl: „Autoritu církve nejjasněji ilustruje Písmo, protože zatímco na jedné straně [církve] Písmo doporučuje, vyhláší, že je božského původu a předkládá ho ke čtení..., na druhé straně nařízení zákona obsažená v Písmu, která učil Pán, přestala platit na základě stejné moci stejné autority [církve]. Sobota, nejslavnější den v zákoně, byla změněna na den Páně... Toto i jiné podobné učení nepřestalo platit na základě moci Kristova učení (protože on ře-

kl, že přišel zákon naplnit, ne ho zrušit), ale bylo změněno autoritou církve.“⁴⁴

Zastává stále církev toto stanovisko? Katolický katechismus z roku 1977 obsahuje následující otázky a odpovědi:

„Otázka: *Který den je dnem odpočinku?*

Odpověď: Dnem odpočinku je sobota.

Otázka: *Proč zachováváme neděli místo soboty?*

Odpověď: Neděli místo soboty zachováváme proto, že katolická církev přenesla svátek ze soboty na neděli.“⁴⁵

Římskokatolický učenec John A. O'Brien došel ve svém bestselleru *Víra milionů* k závažnému závěru:

„Přestože v Bibli je výslovně uvedena sobota, ne neděle, není zvláštní, že nekatolíci, kteří prohlašují, že svou víru odvozují přímo z Bible, a ne z církve, zachovávají neděli místo soboty? Ano, je to samozřejmě nedůsledné.“ Podle něj zvyk zachovávat neděli „spočívá na autoritě katolické církve, ne na výslovném textu Bible. Toto zachovávání zůstává památkou na Matku Církve, od které se nekatolické sekty odtrhly – jako chlapec, který utíká z domova, ale přesto si ve své kapse stále nese obrázek své matky nebo pramen jejích vlasů.“⁴⁶

Nároky na taková práva naplňují proroctví a pomáhají rozpoznat moc malého rohu.

Obnova soboty. V knize Izajáš 56. a 58. kap. volá Bůh Izraele k reformě soboty. Bůh tím, že zjevuje nádeheru budoucího shromáždění pohanů v jeho stádu (Iz 56,8), spojuje úspěch poslání záchrany se svěcením soboty (Iz 56,1.2.6.7).

Bůh důkladně popisuje konkrétní dílo jeho lidu. Ačkoli je jejich poslání celosvětové, je zvláště zaměřeno na skupinu lidí, kteří říkají, že jsou věřící, ale ve skutečnosti opustili jeho nařízení (Iz 58,1.2). Poslání věrných vůči těm, kteří věří jen formálně, vyjadřuje slovy: „Co bylo od věků v troskách, vybudují ti, kdo z tebe vzejdou, opět postavíš, co založila minulá pokolení. Nazvou tě tím, jenž zazdívá trhliny a obnovuje stezky k sídlům. Jestliže v den odpočinku upustíš od svých pochůzek, od prosazování svých zálib v můj svatý den, nazveš-li den odpočinku rozkošným, svatý den Hospodinův přeslavným, budeš-li jej slavit tak, že se vzdáš svých cest, že přestaneš hovět svým zálibám a nepovedeš plané řeči, tu nalezneš rozkoš v Hospodinu.“ (Iz 58,12-14)

Poslání duchovního Izraele je obdobou poslání starého Izraele. Boží zákon byl porušen, když moc malé-

ho rohu změnila sobotu. Právě tak jako měla být v Izraeli obnovena pošlapaná sobota, tak i v moderní době má být Bohem ustanovená sobota obnovena a trhliny ve zdi Božího zákona zazděny.⁴⁷

Tato práce obnovy a vyvýšení zákona se děje zvěstováním poselství ze Zjevení 14,6-12 v souvislosti s věčným evangeliem. A právě zvěstování tohoto poselství je posláním Boží církve v době před druhým příchodem (kapitola 12 této knihy). Toto poselství má probudit svět a každého člověka vyzvat k tomu, aby se připravil na soud.

Formulace výzvy ke klanění se Stvořiteli, který „učinil nebe, zemi, moře i prameny vod“ (Zj 14,7), je přímým odkazem na 4. přikázání Božího věčného zákona. To, že se objevuje v tomto závěrečném varování, potvrzuje Boží zvláštní zájem o to, aby před druhým příchodem bylo obnoveno zachovávání zapomenuté soboty.

Hlásání tohoto poselství urychlí konflikt, který zahrne celý svět. Hlavní spornou otázkou bude poslušnost Božího zákona a zachovávání soboty. Tváří v tvář tomuto sporu se bude muset každý rozhodnout, zda-li bude zachovávat přikázání Boží nebo nařízení lidská. Toto poselství vzbudí lid, který bude zachovávat přikázání Boží a bude mít víru Je-

žíšovu. Lidé, kteří ho odmítnou, nakonec přijmou cejch šelmy (Zj 14,9.12; kapitola 12 této knihy).

Aby mohl Boží lid úspěšně splnit toto poslání – vyvýšit Boží zákon – a dodržovat jeho zanedbávanou sobotu, bude muset dát důsledný a láskou naplněný příklad zachovávání soboty.

Zachovávání soboty

Abychom naplnili výzvu „pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý“ (Ex 20,8), musíme na sobotu myslet během týdne a udělat nezbytné přípravy, abychom ji zachovávali podle Boží vůle. Musíme dbát na to, abychom během týdne nevyčerpali svou sílu natolik, že bychom nebyli schopni zapojit se do bohoslužby v sobotu.

Protože je sobota dnem zvláštního společenství s Bohem, ve kterém jsme pozváni radostně oslavovat jeho milostivé skutky stvoření a vykoupení, je důležité, abychom se vyhnuli všemu, co by snižovalo její svatou atmosféru. Bible upřesňuje, že bychom neměli konat žádnou světskou práci (Ex 20,10), měli bychom se vyhnout jakékoli práci, kterou si vyděláváme na živobytí i obchodním jednáním (Neh 13,15-22). Boha je možné uctít tím, že se vzdáme „svých cest“, že přestaneme

„hovět svým zálibám“ a nepovedeme „plané řeči“ (Iz 58,13). Pokud se v tento den budeme věnovat vlastním zálibám, pokud se zapojíme do světských zájmů, rozhovorů a myšlenek nebo budeme sportovat, to vše odvrací pozornost od společenství s naším Stvořitelem a narušuje posvátnost soboty.⁴⁸ Naš zájem zachovávat sobotu by se měl vztahovat i na ty, nad kterými máme určitou pravomoc – na naše děti, na ty, kdo pro nás pracují, a dokonce i na naše hosty a zvířata (Ex 20,10), aby se i oni mohli radovat z požehnání, které sobota přináší.

Sobota začíná západem slunce v pátek večer a končí západem slunce v sobotu večer (Gn 1,5; srov. Mk 1,32).⁴⁹ Písmo nazývá den před sobotou (pátek) dnem přípravy (Mk 15,42) – dnem přípravy na sobotu, aby nic nenarušilo její posvátnost. V tento den je třeba připravit i jídlo na sobotu, aby během posvátných hodin mohli od své práce odpočinout i ti, kdo ho připravují (Ex 16,23; Nu 11,8).

Když se blíží posvátné chvíle soboty, je dobré, když se členové rodiny nebo skupina věřících sejde těsně před západem slunce ke zpěvu, modlitbám a čtení Božího slova, aby tak pozvali Kristova Ducha mezi sebe jako vítaného hosta. Podobně by měli zakončit sobotní den tím, že se ke

konci soboty sejdou k bohoslužbě a budou prosit o Boží přítomnost a vedení pro následující týden.

Pán vyzývá věřící, aby ze soboty učinili den rozkošný (Iz 58,13). Jak toho lze dosáhnout? Když následují příklad Krista, Pána soboty, mohou vždy doufat, že prožijí skutečnou radost a uspokojení, které pro ně Bůh v tento den připravil.

Kristus se pravidelně účastnil sobotních shromáždění, zapojil se do programu bohoslužeb a zvěstoval Boží poselství (Mk 1,21 a 3,1-4; L 4,16-27 a 13,10). Kristus však kromě bohoslužby v sobotu činil mnohem víc – setkával se s lidmi (Mk 1,29-31; L 14,1), trávil čas v přírodě (Mk 2,23) a konal skutky milosrdenství. Když to bylo možné, uzdravoval nemocné a postižené (Mk 1,21-31 a 3,1-5; L 13,10-17 a 14,2-4; J 5,1-15 a 9,1-14).

Když byl Ježíš kritizován za to, že zmírňoval lidské utrpení, odpovídal: „Je dovoleno v sobotu činit do-

bře.“ (Mt 12,12) Tím, že v sobotu uzdravoval, ji ani neporušil ani nezrušil. Přesto odstraňoval tíživá nařízení, která překrucovala význam soboty jako Božího nástroje duchovního osvězení a radosti.⁵⁰ Božím záměrem bylo, aby sobota sloužila pro duchovní obohacení lidstva. Činnost, která obohacuje společenství s Bohem v sobotu, je správná, ale to, co odvádí pozornost od jejího smyslu, je nevhodné.

Pán soboty zve všechny lidi, aby se řídili jeho příkladem. Pro ty, kdo přijmou jeho výzvu, bude sobota radostí a duchovním svátkem – předzvěstí nebe. Objeví, že „sobotu Bůh určil proto, aby zabránil ztrátě duchovní odvahy. Sedmý den každého týdne povzbuzuje naše svědomí a ujišťuje nás, že navzdory našemu nedokonalému charakteru můžeme být dokonalí v Kristu. Jeho vítězství na Golgotě je naším smířením. Vstupujeme do jeho odpočinku.“⁵¹

Poznámky

1. John N. Andrews, *History of the Sabbath*, (Battle Creek, MI: Seventh-day Adventist Publishing Assn., 1873), 3. rozšířené vyd., str. 575.
2. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 1, str. 220.
3. *Tamtéž*.
4. J. L. Shuler, *God's Everlasting Sign* (Nashville: Southern Pub. Assn., 1972), str. 114-116; M.

- L. Andreason, *The Sabbath* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1942), str. 248; Wallenkampf, „*The Baptism, Seal, and Fullness of the Holy Spirit*“ (nepublikovaný rukopis), str. 48; E. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 222.223; E. Whiteová, *Vítězství lásky Boží*, str. 437.455.
5. E. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 222.
6. Wallenkampf, „*Baptism, Seal, and the Fullness of the Holy Spirit*“, str. 48.

7. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 1, str. 605.
8. „Sabbath“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 1239.
9. „Sabbath, Annual“, *tamtěž*, str. 1265.
10. Jonathan Edwards, *The Works of President Edwards* (New York: Leavitt and Allen, 1852, přetisk Worchesterského vyd.), sv. 4, str. 622. Puritáni považovali neděli za křesťanskou sobotu.
11. Je zajímavé, že sobota, v kterou Kristus odpočinul v hrobě, byla oním „velkým svátkem“ – protože sobota byla zároveň sedmým dnem týdne a první sobotou týdne nekvašených chlebů. V jaký den vyvrcholilo vykoupení! Slova „je to dobré“, vyslovená při stvoření, se spojují se zvoláním „je dokonáno“, vysloveném při vykoupení, když Původce a Dokonavatel opět *odpočívá* při dokončení.
12. Samuele Bacchiocchi, *Rest for Modern Man* (Nashville: Southern Pub. Assn., 1976), str. 8.9.
13. „Sabbath“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 1244. Viz také *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 205.206; srov. E. White, „The Australia Camp Meeting“, *Review and Herald*, 7. leden 1896, str. 2.
14. Viz *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 735.736. Srov. E. Whiteová, *Skutky apoštolů*, str. 380.
15. „Sabbath“, *SDA Encyclopedia*, str. 1237.
16. A. H. Strong, *Systematic Theology*, str. 408.
17. E. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 24.
18. Samuele Bacchiocchi, *Rest for Modern Man*, str. 15.
19. *Tamtěž*, str. 19.
20. E. White, *Testimonies*, sv. 6, str. 350.
21. Andreasen, *Sabbath*, str. 25.
22. Legalismus může být definován jako „snaha získat spasení vlastním úsilím. Je to přizpůsobení se zákonu a určitým obřadům jako prostředku ospravedlnění před Bohem. To však není správné, protože ‘ze skutků zákona nebude před ním nikdo ospravedlněn’ (Ř 3,20).“ (Shuler, *God's Everlasting Sign*, str. 90) Shuler dále pokračuje: „Ti, kteří odsuzují zachovávání soboty jako legalismus, by měli uvažovat nad následující věcí: Jestliže znovuzrozený křesťan neuctívá falešné bohy a cítí Boha podle 1. a 3. přikázání, staví se tím proti spasení z milosti? Je čistota, čestnost a věrnost, jak říká sedmé, osmé a deváté přikázání, něčím, co odporuje zdarma obdržené milosti? Odpověď na obě otázky zní: ‘Ne.’ Stejně tak dodržování sedmého dne obráceným křesťanem není legalizmem, ani takové jednání neodporuje spasení z pouhé milosti. Přikázání o sobotě je ve skutečnosti jediným nařízením v zákoně, které je zároveň znamením vysvobození z hříchu a posvěcením pouhou milostí.“ (*Tamtěž*.)
23. *Tamtěž*, str. 89.
24. *Tamtěž*, str. 94.
25. Andreasen, *Sabbath*, str. 105.
26. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 420.
27. *Tamtěž*.
28. James Gibbons, *The Faith of Our Fathers*, 47. rev. rozšířené vyd. (Baltimore: John Murphy and Co., 1895), str. 111.112. R. W. Dale, který je kongregacionalistou, řekl: „Je zcela jasné, že ať budeme neděli zachovávat jakkoli přísně a vroucně, přece nebudeme zachovávat sobotu... Sobota vycházela z konkrétního Božího příkazu. Nemůžeme uvést žádné podobné přikázání pro povinnost zachovávat neděli.“ (R. W. Dale, *The Ten Commandments*, 4. rev. vyd. [London: Hodder and Stoughton, 1884], str. 100.)
29. Andrew T. Lincoln, „From Sabbath to Lord's Day: A Biblical and Theological Perspective“, v *From Sabbath to Lord's Day: A Biblical, Historical, and Theological Investigation*, vyd. D. A. Carson (Grand Rapids: Zondervan, 1982), str. 386.
30. *Tamtěž*, str. 392.
31. Viz Justín Martyr, *First Apology*, v *Ante-Nicene Fathers* (Grand Rapids: B. Eerdmans, 1979), sv. 1, str. 186; Maxwell, *God Cares* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1981), sv. 1, str. 130.
32. Viz např. Bacchiocchi, „The Rise of Sunday Observance in Early Christianity“, v *The Sabbath in Scripture and History*, vyd. Kenneth A. Strand (Washington, D. C.: *Review and Herald*, 1982), str. 137; Bacchiocchi, *From Sabbath to Sunday* (Rome: Pontifical Gregorian University Press, 1977), str. 223-232.
33. Socrates, *Ecclesiastical History*, kniha 5, kap. 22, přel. v *Nicene and Post-Nicene Fathers*, (Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1979), sv. 2, str. 132.

34. Sozomen, *Ecclesiastical History*, kniha 7, kap. 19, v *Nicene and Post-Nicene Fathers*, 2. řada, sv. 2, str. 390.
  35. Maxwell, *God Cares*, sv. 1, str. 131.
  36. Gaston H. Halsberghe, *The Cult of Sol Invictus* (Leiden: E. J. Brill, 1972), str. 26.44. Viz také Bacchiocchi, „Rise of Sunday Observance“, str. 139.
  37. Bacchiocchi, „Rise of Sunday Observance“, str. 140. Viz také Bacchiocchi, *From Sabbath to Sunday*, str. 252.253.
  38. Viz např. Maxwell, *God Cares*, sv. 1, str. 129; H. G. Heggtveit, *Illustreret Kirkehistorie* (Christiania [Oslo]: Cammermeyers Boghandel, 1891-1895), str. 202, jak přel. v *SDA Bible Students' Source Book*, rev. vyd., str. 1000.
  39. *Codex Justinianus*, kniha 3, tit. 12.3, přel. v Schaff, *History of the Christian Church*, 5. vyd. (New York: Charles Scribner, 1902), sv. 3, str. 380, pozn 1.
  40. Koncil v Laodiceji, kánon 29, v Charles J. Hefele, *A History of the Councils of the Church From the Original Documents*, přel. a vyd. Henry N. Oxenham (Edinburgh: T a T Clark, 1876), sv. 2, str. 316. Viz také *SDA Bible Students' Source Book*, rev. vyd., str. 885.
  41. Giovanni Domenico Mansi, vyd. *Sacrorum Conciliorum*, sv. 9, sl. 919, jak cit. v Maxwell, *God Cares*, sv. 1, str. 129. Část cit. v Andrews, *History of the Sabbath and the First Day of the Week*, str. 374.
  42. Lucius Ferraris „Papa“, čl. 2, *Prompta Bibliotheca* (Venetiis [Venice]: Caspa Storti, 1772), sv. 6, str. 29, jak přel. *SDA Bible Students' Source Book*, rev. vyd., str. 680.
  43. John Eck, *Enchiridion of Commonplaces Against Luther and Other Enemies of the Church*, přel. Ford L. Battles, 3. vyd. (Grand Rapids: Baker, 1979), str. 13.
  44. Gaspare [Ricciulli] de Fosso, Address in the 17th Session of the Council of Trent, 18. le-
  - den 1562, v Mansi, *Sacrorum Conciliorum*, sv. 33, sl. 529.530, jak přel. v *SDA Bible Students' Source Book*, rev. vyd., str. 887.
  45. Peter Geiermann, *The Convert's Catechism of Catholic Doctrine* (Rockford, IL: Tan Books and Publishers, 1977), str. 50.
  46. John A. O'Brien, *The Faith of Millions*, rev. vyd. (Huntington, IN: Our Sunday Visitor Inc., 1974), str. 400.401.
  47. Srov. E. Whiteová, *Vítězství lásky Boží*, str. 322.323.
  48. E. White, *Selected Messages*, kniha 3, str. 258.
  49. V Písmu, jak ukazuje zpráva o stvoření, se dny počítaly od západu slunce do západu. Viz také Lv 23,32.
  50. Naznačuje Kristův příklad, že by křesťanské nemocnice měly zůstat otevřené všech sedm dní v týdnu, aniž by si nemocniční personál mohl v sobotu odpočinout? E. Whiteová si uvědomovala potřeby personálu v nemocnicích, když řekla: „Spasitel nám svým příkladem ukázal, že je správné ulehčovat utrpení i v tento den; ale lékaři a sestry by neměli konat to, co není bezpodmínečně nutné. Běžné léčení a operace, které lze odložit, by se měly konat až následující den. Pacienti by měli chápat, že lékaři musí mít jeden den odpočinku.“ (*Medical Ministry* [Mountain View, CA: Pacific Press, 1963], str. 214).
- Poplatky za lékařské ošetření v sobotu by měly být věnovány pro dobročinné účely. E. Whiteová napsala: „Možná bude nezbytné věnovat hodiny svaté soboty pro ulehčení utrpení lidstva. Odměna za takovou práci by se měla vložit do pokladnice Pána, aby se použila pro chudé a pro ty, kdo potřebují lékařské ošetření, ale nemohou ho zaplatit.“ (*Tamtéž*, str. 216.)
51. George Vandeman, *When God Made Rest* (Boise, ID: Pacific Press, 1987), str. 21.

Jsme Božími správci; Bůh nám svěřil čas i příležitosti, schopnosti i majetek, dary země a přírodní zdroje. Jsme Bohu zodpovědni za jejich správné užívání. Boží vlastnictví uznáváme věrnou službou Bohu a bližním, odevzdáváním desátků a dobrovolných darů pro zvěstování evangelia a pro podporu a rozvoj církve. Křesťanské správcovství je přednost, kterou nám Bůh daroval, abychom rostli v lásce a vítězili nad sobectvím a lakomstvím. Křesťan má radost, když mají jiní prospěch z jeho věrného hospodaření (Gn 1,26-28 a 2,15; 1 Pa 29,14; Ag 1,3-11; Mal 3,8-12; 1 K 9,9-14; Mt 23,23; 2 K 8,1-15; Ř 15,26.27).

Základní věroučné výroky, 20

Adventisté sedmého dne věří...

20

Křesťanské správcovství

Žít křesťanským životem, znamená především ochotu se podřídit – nespolehat se na sebe a přijmout Krista. Když vidíme, jak se Ježíš podřídil a dal sebe samého za nás, voláme: „Co mohu pro tebe udělat?“

A pak, když se domníváme, že jsme se Kristu plně odevzdali a podřídili, stane se něco, co ukáže, jak povrchní je naše odevzdání. Když v našem životě objevujeme nové oblasti, které je třeba změnit, naše odevzdání se Bohu roste. On nás vždy znovu jemně upozorňuje na další oblast, kde se musí naše já podřídít. Tak se křesťanský život stává řadou odevzdání se, která stále silněji zasahují naše nejvnitřnější nitro, mění náš život-

ní styl, způsob jakým jednáme a jak reagujeme.

Když všechno, co jsme a co máme, dáme Bohu, kterému všechno patří (1 K 3,21-4,2), on to přijímá, ale ihned nám svěruje odpovědnost za to, co máme. Tak z nás činí hospodáře nebo správce všeho, co „vlastníme“. Když si uvědomujeme, že náš Pán byl nahý, uvězněný a že byl cizincem, pomáhá nám to překonat náš sklon žít pohodlným a sobeckým životem. Na základě jeho trvalé výzvy – „Jděte ke všem národům a uče je“ – se pro nás činnost církve – vydávání svědectví, vyučování, kázání, křtění – stává mnohem vzácnější. Kvůli Kristu usilujeme o to, abychom byli věrnými správci.

Co je správcovství?

„Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě! Bylo za vás zapláceno výkupné. Proto svým tělem oslavujte Boha.“ (1 K 6,19.20) Byli jsme vykoupeni za vysokou cenu. Patříme Bohu. Bůh nás pouze získal zpět, protože nás stvořil. Patřili jsme mu od počátku, protože „na počátku stvořil Bůh...“ (Gn 1,1). Písmo jasně prohlašuje, že „Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo v něm sídlí“ (Ž 24,1).

Při stvoření se Bůh rozdělil o své vlastnictví s lidmi, ale byl přitom stále skutečným vlastníkem světa, jeho obyvatel i všeho majetku (Ž 24,1). Na kříži získal zpět do svého vlastnictví to, co člověk předal satanovi při pádu do hříchu (1 K 6,19.20). Pak pověřil svůj lid, aby sloužil jako správce jeho vlastnictví.

Správce je člověk, kterému „je svěřena péče o dům nebo majetek někoho druhého“. Správcovství je definováno jako „postavení, povinnosti a služba správce“.¹ Pro křesťana správcovství znamená „odpovědnost člověka za stav a používání všeho, co mu Bůh svěřil – život, lidské tělo, čas, nadání a schopnosti, hmotný majetek a příležitosti k poznání Boží pravdy a ke službě druhým.“² Křesťané slouží jako správci Božího vlastnictví a život chápou jako Bohem danou příležitost „naučit se být věrnými hospodáři, a tak se připravit pro vznešenější správcovství věčných hodnot v budoucím životě“.³

V nejširším slova smyslu správcovství „zahrnuje moudré a nesobecké užívání života“.⁴

Způsoby uznání Božího vlastnictví

Život lze rozdělit do čtyř základních oblastí – každá z nich je darem od Boha. On nám dal tělo, schopnosti,

čas a materiální hodnoty. Kromě toho musíme pečovat o svět kolem nás, nad kterým nám byla svěřena vláda.

Správcovství těla. Křesťané mají být správci sami sebe. Máme milovat Boha celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou a celou svou myslí (L 10,27).

Předností křesťanů je rozvíjet své fyzické i duševní síly podle svých nejlepších schopností a možností. Tím vzdávají Bohu čest a mohou tak být větším požehnáním pro své bližní (kapitola 21 této knihy).

Správcovství schopností. Každý člověk má zvláštní nadání. Někdo má nadání pro hudbu a jiný zase pro manuální práci, jako je šití nebo oprava automobilu. Jiní se snadno spráteli s druhými lidmi, další přirozeně tíhnou k práci osamotě.

Každé nadání je možné použít buď k vyvyšování člověka, který ho vlastní nebo k oslavování jeho původního Dárce. Člověk může svůj talent usilovně zlepšovat k Boží slávě nebo pro vyvýšení vlastního já.

Měli bychom rozvíjet dary Ducha svatého, které dal každému z nás, abychom je rozmnožili (Mt 25). Dobří hospodáři používají své dary velkoryse, aby přinesli svému Pánu větší užitek.

Správcovství času. Jako věrní služebníci vyvyšujeme Boha moudrým využíváním času. „Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. Váš Pán je Kristus, jemu sloužíte.“ (Ko 3,23.24)

Bible nás napomíná, abychom si „nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří“, abychom nepromarnili tento čas, „neboť nastaly dny zlé“ (Ef 5,15.16). Stejně jako Ježíš i my musíme mít na zřeteli zájmy svého nebeského Otce (L 2,49). Protože čas je Boží dar, je každá chvíle velmi vzácná. Čas byl dán proto, abychom utvářeli svůj charakter pro věčný život. Věrné hospodaření s časem tedy znamená, využívat jej tak, abychom poznávali svého Pána, abychom pomáhali našim bližním a zvěštovali evangelium.

Když při stvoření Bůh stvořil čas, vymezil sedmý den – sobotu – jako svatý čas pro společenství s ním. Ale šest dní vyhradil lidem, aby konali prospěšnou práci.

Správcovství hmotného majetku. Bůh dal našim prvním rodičům zodpovědnost „podmanit si“ zemi – vládnout nad říší zvířat a pečovat o zahradu Eden (Gn 1,28; 2,15). Z toho všeho se měli nejen radovat, ale se vším měli dobře hospodařit.

Stanovil pro ně jedno omezení. Neměli jíst ze stromu poznání dobrého a zlého. Tento strom byl trvalou připomínkou, že vlastníkem země je Bůh a že má nad ní svrchovanou autoritu. Tím, že první lidé respektovali toto omezení, vyjadřovali svou víru a oddanost Bohu.

Po pádu do hříchu již Bůh nemohl používat strom poznání jako zkoušku. Lidstvo však přesto potřebovalo trvalou připomínku, že Bůh je zdrojem všeho dobrého a každého dokonalého obdarování (Jk 1,17), a že je to on, kdo nám dává sílu získat blahobyt (Dt 8,18). Aby nám Bůh připomenul, že je zdrojem veškerého požehnání, ustanovil systém desátků a obětí.

Tento systém později poskytoval finanční prostředky pro podporu kněží v izraelském chrámu. Adventisté sedmého dne přijali levitský model jako spolehlivou a biblickou metodu financování celosvětového hlásání evangelia. Bůh určil, že zvěstování dobré zprávy má být závislé na úsilí a obětech Božího lidu. Vyzývá je, aby se stali nesobeckými Božími spolupracovníky tím, že mu budou dávat desátky a oběti.

1. Desátky. Tak jako Bohu náleží sedmina našeho času (sobota), patří mu i desetina všech hmotných prostředků, které jsme získali. Písmo nám říká, že desátky „jsou svaté

Hospodinu“, a tak symbolizují Boží vlastnictví všech věcí (Lv 27,30.32). Tato část má být vrácena Bohu jako jeho vlastnictví.

Systém desátků je obdivuhodný svou jednoduchostí. Jeho spravedlnost se projevuje v přiměřeném nároku na bohaté i chudé. Desátek máme odevzdat v poměru k tomu, kolik nám Bůh svěřil ze svého vlastnictví.

Když Bůh požaduje desátek (Mal 3,10), nevyzývá ani k vděčnosti ani ke štědrosti. Ačkoli vděčnost by měla být součástí celého našeho postoje k Bohu, dáváme desátek proto, že nám to Bůh přikázal. Desátek patří Pánu a Bůh žádá, abychom mu ho odevzdali.

a) Příklady dávání desátků. Dávání desátků je v celém Písmu uznávanou praxí. Abram dal Malkisedekovi, knězi nejvyššího Boha, „desátek ze všeho“ (Gn 14,20). Tím uznal Malkisedekovo kněžství a ukázal, že dobře znal ustanovení desátku. Tato nahodilá zmínka o dávání desátku naznačuje, že již v této rané době se jednalo o ustálený zvyk.

Také Jákob si očividně uvědomoval požadavek dávat desátky. Jako vyhnanec a uprchlík slíbil Hospodinu: „Ze všeho, co mi dáš, odvedu ti poctivě desátky.“ (Gn 28,22) Po vyjití z Egypta, když se Izrael stal samostatným národem, Bůh znovu

potvrdil zákon o dávání desátků jako božské ustanovení, na kterém závisí blahobyť Izraele (Lv 27,30-32; Nu 18,24.26.28; Dt 12,6.11.17).

Nový zákon toto ustanovení neodstraňuje, ale naopak potvrzuje jeho platnost. Pán Ježíš schválil dávání desátků a odsoudil ty, kdo překrucují ducha dávání (Mt 23,23). Zatímco ceremoniální zákony, které stanovovaly způsob obětování zvířat a symbolizovaly Kristovu smírnou oběť, ztratily platnost jeho smrtí, zákon o desátcích touto obětí zrušen nebyl.

Abraham, jako otec všech věřících, může být vzorem v dávání desátků i pro křesťany. Tak jako Abram odevzdal desátek Malkisedekovi, knězi nejvyššího Boha, tak i věřící v Novém zákoně dávají desátek Kristu, který je Veleknězem podle řádu Melkisedechova (Žd 5,9.10; 7,1-22).⁵

b) Použití desátků. Desátky jsou svaté a je možné je použít pouze pro svaté účely. Pán přikázal: „Všechny desátky země z obilí země a z ovoce stromů budou Hospodinovy; jsou svaté Hospodinu... Každý desátek ze skotu a bravu...bude svatý Hospodinu.“ (Lv 27,30-32) „Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude ta potrava v mém domě...“ (Mal 3,10)

V Izraeli se desátek výlučně používal pro Levity, kteří jako kmen ne-

obdrželi žádný díl země, ale měli všechen svůj čas věnovat péči o izraelskou bohoslužbu, službě ve svatyni a vyučování lidí Hospodinovu zákonu (Nu 18,21.24).

Po ukřižování, kdy skončila Bohem vedená úloha levitského kněžství, se měly desátky stále používat na podporu služby Boží církve. Pavel tento princip zdůrazňuje porovnáním levitské služby s nově ustanovenou službou evangelia. Prohlásil: „Když jsme vám zaseli duchovní setbu, bylo by to mnoho, kdybychom sklízeli vaši pozemskou úrodu? Mají-li na vás právo jiní, proč ne tím spíše my?... Což nevíte, že ti, kteří slouží ve svatyni, dostávají ze svatyně jídlo, a ti, kteří přisluhují při oltáři, mají podíl na obětech? Tak i Pán ustanovil, aby ti, kteří zvěstují evangelium, měli z evangelia obživu.“ (1 K 9,11-14)

Členové církve by tedy měli ochotně přinášet své desátky „do obilnice, aby byla potrava v domě mém“ (Mal 3,10; Kral.). Jinými slovy, v Boží církvi má být dostatek prostředků pro poskytnutí hmotného zabezpečení kazatelů⁶ a pro hlásání evangelia.⁷

2. Dary. Vděční křesťané neomezují své příspěvky církvi pouze na dávání desátků. V Izraeli byla svatyně a později chrám postaveny z „dobrovolných darů“ – z ochotně dáva-

ných darů (Ex 36,2-7; srov. 1 Pa 29,14). Zvláštní dary pokrývaly výdaje na údržbu těchto bohoslužebných míst (Ex 30,12-16; 2 Kr 12,5.6; 2 Pa 24,4-13; Neh 10,33.34). Izraelci pravděpodobně dávali jednu čtvrtinu až jednu třetinu svého příjmu na náboženské a dobročinné účely. Způsobily snad tyto velké dary chudobu? Naopak, Bůh zaslíbil, že jim za jejich věrnost požehná (Mal 3,10-12).⁸

I dnes nás Bůh vyzývá, abychom dávali štědře, podle toho, jak nám požehnal. Dary jsou potřebné pro budování, udržování a činnost sborů, pro organizování lékařské misijní práce, která ukazuje na praktický dosah evangelia.

Měli bychom dávat tolik, kolik dávali Izraelité, nebo snad jejich obětavost jako vzor už dnes není možné uplatňovat? V Novém zákoně Kristus ustanovil princip pravého správce – naše dary, které Bohu dáváme, by měly být úměrné světlu a přednostem, kterých se nám dostalo. Ježíš řekl: „Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více.“ (L 12,48)

Nikde v Novém zákoně není systém desátků a darů odvolán ani zrušen. Když srovnáváme naše výsady s těmi, kterých se dostalo Izraelcům, poznáváme, že jsme v Kristu

obdrželi více. Bude naše vděčnost odpovídajícím způsobem vyjádřena větší štedrostí, aby mohlo být evangelium o spasení zvěstováno i dalším lidem?⁹ Čím více je evangelium hlášáno, tím více je třeba ho podporovat.

3. Trvalá zásada. Princip správcovství se vztahuje na to, co si ponecháme, stejně jako na to, co dáváme. I když desátek ukazuje na náš postoj ke správce pomíjitelného hmotného majetku,¹⁰ to, jak použijeme zbývající část o nás také něco prozrazuje.

Způsob, jakým používáme hmotný majetek ukazuje, nakolik milujeme Boha a svého bližního. Peníze mohou být účinným prostředkem ke konání dobra: mohou poskytnout stravu hladovému, nápoj žíznivému a oděv pro nahého (Mt 25,34-40). Z Boží perspektivy mají peníze hodnotu především tehdy, pokud jsou používány k uspokojení životních potřeb, pro požehnání ostatním, pro podporu Božího díla.

4. Nevěrnost v dávání desátků a darů. Všeobecně řečeno, lidé neznají Boží principy správcovství a zanedbávají je. Dokonce i mezi křesťany je jen málo těch, kteří uznávají svou roli správců. Boží odpověď na nevěrnost Izraele jasně ukazuje, jak se Bůh na tuto otázku dívá. Když Izraelci používali desátky a dary pro

svůj vlastní prospěch, Bůh je varoval, že se jejich jednání rovná krádeži (Mal 3,8). Sdělil jim, že jejich neúspěch v hmotných záležitostech je výsledkem jejich nevěrnosti ve finančních otázkách: „Jste stíženi kletbou proto, že mne okrádáte, celý ten pronárod!“ (verš 9)

Hospodin projevuje svou trpělivost, lásku a milosrdenství tím, že před své varování dává nabídku milosti: „Navraťte se ke mně a já se navrátím k vám.“ (verš 7) Nabízel jim hojné požehnání a vyzýval je, aby vyzkoušeli jeho věrnost. „Přinášejte do mých skladů úplné desátky. Až bude potrava v mém domě, pak to se mnou zkuste, praví Hospodin zástupů: Neotevřu vám snad nebeské průduchy a nevyleji na vás požehnání? A bude po nedostatku. Kvůli vám se obořím na škůdce, aby vám nekazil plodiny země, abyste na poli neměli neplodnou vinnou révu, praví Hospodin zástupů. Všechny národy vám budou blahorečit a stanete se vytouženou zemí, praví Hospodin zástupů.“ (Mal 3,10-12)

Správčovství země. Moderní věda učinila ze země velkou výzkumnou a pokusnou laboratoř. Takový výzkum přináší mnoho užitku, ale výsledkem průmyslové revoluce je také znečištěný vzduch, voda a půda.

Technika v určitých případech přírodu zneužívala, místo toho, aby ji moudře využívala.

Jako správci tohoto světa bychom měli udělat všechno pro zachování života na všech jeho úrovních a pro udržení ekologické rovnováhy. Při svém příchodu Kristus zahubí „ty, kdo hubili zemi“ (Zj 11,18). Z tohoto pohledu jsou křesťané jako správci odpovědní nejen za svůj majetek, ale také za svět kolem sebe.

Křesťanské správčovství

Pravé správčovství je nesobecké a je úplným odevzdáním se Bohu a službě lidstvu. Kristus snášel krutost kříže z lásky k nám. Větší bolest mu však způsobilo to, že ho zavrhl jeho vlastní a že ho Bůh naprosto opustil. Co my mu vůbec můžeme dát ve srovnání s tím, co dal on nám? Darem nebylo to, co měl – i když měl všechno, ale největší dar spočíval v tom, že daroval sebe. To je podstatou správčovství. Jestliže budeme přemýšlet o daru Ježíše Krista, přestaneme se soustřeďovat jen na sebe a budeme proměňováni k jeho podobě. Tak se staneme pečující církví starající se o ty, kteří jsou součástí společenství věřících, i o ty, kteří stojí vně. Protože Kristus zemřel za celý svět, je křesťanské správčovství ve svém nejširším slova smyslu službou světu.

Požehnané důsledky správcovství

Bůh nás postavil do role správců ne kvůli sobě, ale pro naše dobro.

Osobní požehnání. Jedním z důvodů, proč nás Bůh žádá, abychom mu trvale zasvětili celý svůj život – čas, schopnosti, své tělo, materiální vlastnictví – je, že chce podpořit náš duchovní růst a rozvoj charakteru. Jestliže máme stále na paměti, že Bůh je vlastníkem všech věcí a že nám stále dává svou věčnou lásku, rozvíjí to naši lásku a vděčnost.

Věrné hospodaření nám také pomáhá dosáhnout vítězství nad chamtivostí a sobectvím. Desatero odsuzuje chamtivost jako jednu z nejhorších lidských vlastností. Pán Ježíš před ní také varuje: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.“ (L 12,15) Pravidelná obětavost pomáhá vykořenit chamtivost a sobectví z našich životů.

Správcovství vede k rozvíjení šetrnosti a hospodárnosti. Jestliže jsme „ukřižovali sami sebe se svými vášněmi a sklony“ (Ga 5,24), nebude me žádnou věc sobecky používat pro vlastní prospěch. „Když principy správcovství ovládnou náš život, je člověk osvěcen, jeho záměry jsou ustálené, společenské zábavy jsou

zbaveny nezdravých prvků, záležitosti života se řídí zlatým pravidlem a získávání druhých pro Krista se stane hlavním zájmem. Taková požehnání dává Bůh životu víry a věrnosti.“¹¹

Hluboké uspokojení a radost plyne z ujistění, že na všem, co jsme vložili do úsilí zachránit ty, za které Kristus zemřel, je napsáno: „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nepatrných bratří, mně jste učinili.“ (Mt 25,40) „Nic nám není natolik vzácné, abychom to nemohli dát Ježíši. Jestliže mu vrátíme hříbní, které nám svěřil do péče, svěří do našich rukou ještě víc. Každé úsilí, které vynakládáme pro Krista, bude jím odměněno, a každá povinnost, kterou vykonáme v jeho jménu, poslouží našemu vlastnímu štěstí.“¹²

Požehnání pro druhé. Skuteční správci jsou požehnáním pro všechny, se kterými přijdou do styku. Uplatňují radu apoštola Pavla ohledně správcovství: „Napomínej je, ať konají dobro a jsou bohatí v dobrých skutcích, štedří, dobročinní, a tak ať si stírají dobrý základ pro budoucnost, aby obdrželi pravý život.“ (1 Tm 6,18.19)

Správcovství zahrnuje službu druhým a ochotu rozdělit se o vše, co Bůh milostivě udělil a co může při-

nést ostatním prospěch. To znamená, že „život už nehodnotíme podle toho, kolik máme peněz, kolik titulů jsme získali, kolik významných lidí známe, v jakém domě či obci žijeme, či jaké máme postavení a vliv“. ¹³ Skutečný život spočívá v poznávání Boha, v rozvíjení lásky a štědrosti jakou má On, v obětování toho, co můžeme dát podle jeho požehnání. Skutečně dávat v Kristově duchu znamená skutečně žít.

Požehnání pro sbor. Je nezbytné, aby sbor přijal biblický plán správcovství. Trvalé a systematické dávání členů církve se podobá cvičení. Výsledkem je silnější sbor, který víří Kristovo požehnání, jenž od něj přijal, a který ochotně odpovídá na ja-

koukoli potřebu Božího díla. Sbor bude mít odpovídající finanční prostředky pro podporu kazatelské služby, pro šíření Božího království nejen v bezprostředním okolí, ale také pro podporu evangelizace i v jiných částech světa. Ochotně pak nabídne Bohu svůj čas, schopnosti a prostředky z lásky a vděčnosti za jeho požehnání.

Na základě Kristova ujištění, že se vrátí, když bude evangelium o království kázáno „na svědectví všem národům“ (Mt 24,14), jsou všichni lidé zváni, aby se stali správci a jeho spolupracovníky. Tak se svědectví církve stane mocným požehnáním pro svět a jeho věrní správci se budou radovat, když uvidí, že se požehnání evangelia dostává i druhým.

Poznámky

1. Webster's New Universal Unabridged Dictionary, 2. vyd., 1979, str. 1786.
2. SDA Encyclopedia, rev. vyd., str. 1425.
3. Tamtéž.
4. Paul G. Smith, *Managing God's Goods* (Nashville: Southern Pub. Assn., 1973), str. 21.
5. Viz C. G. Tuland, „Tithing in the New Testament“, *Ministry*, říjen 1961, str. 12.
6. Např.: V Exodu 27,20 dal Bůh zvláštní pokyny ohledně zajištění olivového oleje pro lampy. Bylo trvalou povinností zajistit olej na bohoslužebném místě, aby tak mohl řádně sloužit svému účelu. Avšak tento provozní výdaj nebyl hrazen z desátků. Viz také E. White, *Counsels on Stewardship* (Washing-

ton, D. C.: Review and Herald, 1940), str. 102.103. E. Whiteová říká, že by učitelé Bible ve školách spravovaných církví měli být placeni z desátků (*tamtéž*, str. 103), ale desátky by se neměly používat na další „školní účely“ – studentské půjčky nebo na podporu knižních evangelistů (E. White, *Testimonies*, sv. 9, str. 248.249; E. White, *Selected Messages*, kniha 2, str. 209). Tyto oblasti Božího díla by se měly podporovat z darů.

7. T. H. Jemison učinil některé velice praktické návrhy, jak vypočítat desátky. Napsal: „Vypočítat desátek z platu je jednoduché. Zpravidla neexistují žádné ‘náklady’ – tedy výdaje pro vytvoření příjmu, které by bylo třeba odečíst. Deset procent z platu tvoří desátek...

Vypočítání desátku z příjmu z podnikání se do určité míry liší od desátku z platu. Předtím, než si podnikatel vypočítá desátek, odečte od zisku skutečné náklady. Do nákladů patří: mzdy zaměstnanců, poplatky za teplo, světlo, pojištění, nájem nebo daň z nemovitosti a podobné položky. Tento odpočet samozřejmě nezahrnuje žádné osobní nebo rodinné výdaje.

Farmář odpočítává tyto své výdaje: mzdy, hnojivo, opravy, úrok, daně a podobné věci. Do svého příjmu by však měl započítat produkty farmy, které používá jeho rodina, protože ty snižují rodinné životní náklady a jsou vlastně příjmem. Podobný postup by měli zachovávat výrobci, investoři a duševně pracující lidé. Vést přesné účetnictví je dnes nezbytné při každé podnikatelské činnosti; proto je snadné vypočítat desátek z podnikatelského příjmu a obchodního zisku. Někteří podnikatelé zahrnují svůj výpočet desátků do běžného systému účetnictví.

Někdy žena, jejíž manžel neplatí desátek, zjistí, že je pro ni obtížné desátek vypočítat. V některých případech jej může platit z peněz, které dostala na výdaje v domácnosti. V jiných případech jí to může manžel zakázat. V takové situaci by měla platit desátky pouze z prostředků, které vydělala navíc nebo přijala jako dar. 'Vždyť je-li zde tato ochota, pak je dar před Bohem cenný podle toho, co kdo má, ne podle toho, co nemá.' (2 K 8,12)“ (*Christian Beliefs*, str. 267)

8. Někteří vykladači Bible se domnívají, že Izraelci dávali přinejmenším dvojí desátky (někteří se domnívají, že trojí) kromě různých darů. O prvním desátku Hospodin řekl: „Léviovcům dávám v Izraeli za dědicví všechny desátky za jejich službu, neboť oni konají službu při stanu setkávání.“ (Nu 18,21) Ale o druhém desátku Hospodin říká: „Na místě, které si on vyvolí, aby tam přebývalo jeho jméno, budeš jíst před Hospodinem, svým Bohem, desátky ze svého obilí, moštu a čerstvého oleje i prvorozených kusů svého skotu a bravu, aby ses učil bát Hospodina, svého Boha, po všechny dny.“ (Dt 14,23) Dva ze tří roků měli Izraelité přinášet do svatyně tento desátek nebo jemu úměrný peněžitý obnos. Zde se měl použít při oslavách svátků nebo na podporu Lévijců, cizinců, sirotků a vdov. Každý třetí rok měl Izraelita tento druhý desátek využít doma a pohostit Lévijce a chudého. Druhý desátek se tedy používal pro dobročinné účely a pro pohostinnost (Dt 14,27-29; 26,12). Viz E. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 395; „Tithes“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 1127.
9. Srov. E. White, *Testimonies*, sv. 3, str. 392.
10. Z biblického pohledu – mít nějakou věc neznamená, že ji vlastním. Postoj, jaký jsme zaujali k desátkům ukazuje, zda uznáváme, že jsme pouze hospodáři, a nebo si děláme nárok i na vlastnictví.
11. Froom, „Stewardship in Its Larger Aspects“, *Ministry*, str. 20.
12. E. White, *Testimonies*, sv. 4, str. 19.
13. P. G. Smith, str. 72.

Jsme povoláni, abychom žili zbožně, smýšleli, cítili a jednali v souladu se zásadami Písma. Aby Duch svatý v nás mohl utvářet charakter našeho Pána, účastníme se jen toho, co podporuje křesťanskou čistotu, zdraví a radost ze života. To znamená, že i naše zábavy a činnost ve volném čase se řídí normami křesťanského vkusu a krásy. Při veškerém respektování kulturních odlišností má být náš oděv jednoduchý, skromný a čistý, jak se sluší na lidi, jejichž krása nespočívá v zevnějších ozdobách, ale v ozdobě šlechetného a tichého ducha. To znamená, že se máme rozumně starat o své tělo jako o chrám Ducha svatého. Kromě přiměřeného pohybu a odpočinku máme dodávat tělu nejzdravější stravu, jakou můžeme připravit, a zdržovat se těch pokrmů, které Písmo označuje za nečisté. Alkoholické nápoje, tabák, nezodpovědné užívání drog a narkotik škodí našemu tělu; proto je nemáme užívat. Místo toho se máme zapojit do všeho, co naši mysl i tělo podřizuje Kristu, který má zájem o naše zdraví, radost a štěstí (Ř 12,1.2; 1 J 2,6; Ef 5,1-21; Fp 4,8; 2 K 10,5 a 6,14 - 7,1; 1 Pt 3,1-4; 1 K 6,19.20 a 10,31; Lv 11,1-47; 3 J 2).

Základní věroučné výroky, 21

Adventisté sedmého dne věří...

21

Křesťanský způsob života

Křesťanské jednání – životní styl Božího následovníka – je vděčnou odpovědí na Boží velkolepý dar spasení v Kristu. Pavel vyzývá všechny křesťany: „Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť, to ať je vaše pravá bohoslužba. A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.“ (Ř 12,1.2) Křesťané tedy ochotně chrání a rozvíjejí své tělesné, duševní i duchovní schopnosti, aby mohli žít ke cti svého Stvořitele a Vykupitele.

Kristus se modlil: „Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval

od zlého. Nejsou ze světa, jako ani já nejsem ze světa.“ (J 17,15.16) Jak může být křesťan současně ve světě, a přitom nebýt ze světa? V čem by se měl životní styl křesťana lišit od světského způsobu života?

Křesťané by měli žít odlišně ne proto, aby se lišili, ale proto, že je Bůh povolal k životu podle určitých zásad. Tento životní styl, ke kterému jsou povoláni, jim umožňuje plně rozvinout všechny schopnosti, které jako Boží stvoření mají a účinně se tak zapojit do jeho služby. Odlišnost také napomáhá jejich poslání, tj. sloužit světu – být v něm světlem a solí. Jakou cenu má však sůl, když pozbude chuti, a světlo, které se ne-liší od tmy?

Kristus je naším příkladem. Ve svém životě se tak dokonale ztotožnil se světem, že ho někteří lidé obvinili, že je „milovník hodů a pitek“ (Mt 11,19). On však takový nebyl. Žil podle Božích zásad tak důsledně, že ho nikdo nemohl usvědčit z hříchu (J 8,46).

Způsob života a spasení

Při posuzování toho, co je vhodné jednání, bychom se měli vyhnout dvěma extrémům. Prvním je to, když člověk přijetím a uplatňováním určitých pravidel chce dosáhnout spasení. Pavel tento extrém

shrnuje slovy: „Odloučili jste se od Krista vy všichni, kteří chcete dojít ospravedlnění na základě zákona, pozbyli jste milosti.“ (Ga 5,4)

Opačným extrémem je názor, že když nás skutky nespasí, vůbec na nich nezáleží – to, co člověk dělá, není podstatné. Také o tomto extrému Pavel hovoří: „Bratři, vy jste byli povoláni ke svobodě. Ta svoboda však nesmí být záminkou vracet se ke starým způsobům.“ (Ga 5,13) Když se každý věřící řídí pouze vlastním svědomím, pak „nedochází ke kázňení spoluvěřících v souladu s Matoušem 18 a listem Galatským 6,1.2. Církev už není tělem Kristovým, ve kterém existuje láska a vzájemná péče, ale je pouze seskupením nezávislých jednotlivců, kde si každý jde svou vlastní cestou, aniž by na sebe vzal odpovědnost za svého bližního nebo o něj projevoval jakýkoli zájem.“¹

I když je naše jednání úzce propojeno s duchovním životem, nikdy nemůžeme získat spasení na základě toho, že budeme jednat správně. Křesťanský způsob života je přirozeným ovocem spasení a je založen na tom, co pro nás Kristus vykonal na Golgotě.

Chrám Ducha svatého

Nejen církev, ale i jednotliví křesťané jsou chrámem, ve kterém pře-

bývá Duch svatý: „Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě!“ (1 K 6,19)

Křesťané tedy pěstují dobré zdravotní návyky, aby chránili řídicí centrum svého chrámu těla – svou mysl, jenž je místem, kde přebývá Duch svatý. Z tohoto důvodu adventisté sedmého dne – během minulých 100 let – zdůrazňovali důležitost správných zdravotních návyků.² Toto úsilí přineslo své plody. Nedávné výzkumy ukazují, že ve srovnání s běžnou populací je u adventistů menší pravděpodobnost vzniku většiny závažnějších onemocnění.³

Jako křesťané pečujeme jak o duchovní, tak i o fyzickou stránku lidského života. Ježíš, náš vzor, uzdravoval „každou nemoc a každou chorobu v lidu“ (Mt 4,23).

Bible se dívá na člověka jako na celek (kapitola 7 této knihy). „Protiklad mezi duchovní a tělesnou stránkou je Bibli cizí.“⁴ Boží výzva ke svatosti se týká tělesného, ale i duchovního zdraví. Susannah Wesleyová, matka zakladatele metodismu, tento princip výstižně shrnula: „Cokoli, co oslabuje rozum, narušuje citlivost svědomí, zatemňuje vnímání Boha, snižuje sílu a schopnost ovládat tělo myslí, je špatné, i když to samo o sobě může být jakkoli neškodné.“⁵

Boží zákony, mezi které patří i zákony zdravotní, nejsou svévolné. Stvořitel je dal proto, abychom se mohli co nejvíce radovat ze života. Nepřítel satan chce zničit naše zdraví, naši radost, duševní pokoj a nakonec nás zahubit cele (J 10,10).

Boží požehnání pro plné zdraví

Zdali dosáhneme tohoto zdraví, záleží na dodržení několika jednoduchých, ale účinných, Bohem daných principů. Některé zásady jsou samozřejmé a většina lidí s nimi souhlasí. Jiné, jako například správná strava, jsou přijímány hůře, protože vyžadují určité znalosti a návyky, které tvoří základ našeho životního stylu. Z tohoto důvodu budeme věnovat více prostoru těm principům, které jsou buď nepochopeny, zpochybňovány nebo jsou odmítány.⁶

Požehnání tělesného cvičení. Pravidelné cvičení je jednoduchým návodem pro pevnější tělo, zbavení se stresu, zvýšení síly, zdravější kůži, větší sebedůvěru, udržení přiměřené váhy, zlepšení trávení a vyměšování, snížení deprese, snížení rizika vzniku srdečního onemocnění a rakoviny. Cvičení není volitelnou alternativou, ale je nezbytné pro udržení optimálního zdraví – fyzického i duševního.⁷

Užitečná činnost vede k prospěchu; nečinnost a lenivost přináší nouzi (Př 6,6-11; 14,23). Bůh dal již prvním lidem činnost – měli pečovat o svůj rajský domov (Gn 2,5.15; 3,19). Samotný Kristus dal příklad tím, že tělesně pracoval. Po většinu svého života manuálně pracoval jako tesař a během své služby chodil po cestách v Palestině.⁸

Požehnání slunce. Světlo je pro život nezbytné (Gn 1,3). Slunce podporuje tvorbu látek, které našemu tělu dávají výživu a energii a uvolňují kyslík, jenž je nutný k našemu životu. Sluneční paprsky podporují zdraví a přinášejí uzdravení.

Požehnání vody. Lidské tělo je tvořeno ze 75 % vodou. Tato životodárná tekutina se však neustále vylučuje spolu s vydechovaným vzduchem, pocením a odpadními produkty. Pití šesti až osmi sklenic čisté vody denně pomáhá udržovat tělesnou i duševní pohodu. Jinou důležitou funkcí vody je očišťování těla a relaxace.

Požehnání čerstvého vzduchu. Prostředí znečištěného vzduchu, ať už doma nebo mimo domov, způsobuje, že krev nepřenáší dostatečné množství kyslíku potřebného k dokonale funkci buněk. Výsledkem je, že člověk je méně pozorný a vní-

mavý. Proto je důležité každý den udělat všechno pro zabezpečení dostatečného množství čerstvého vzduchu.

Požehnání střídmeho života bez drog a povzbuzujících prostředků. Drogy zaplavily naši společnost, protože člověka povzbuzují a zbavují stresu i bolesti. Křesťané jsou neustále obklopeni lákovou reklamou na používání drog. Dokonce i mnoho nevinně vyhlížejících oblíbených nápojů obsahuje drogy: káva, čaj, Coca-cola obsahují kofein⁹ a objevují se také ovocné nápoje s nízkým obsahem alkoholu. Výzkumy ukazují, že méně škodlivé drogy postupně vedou k silnějším drogám poškozujícím mozek. Rozumný křesťan se zřekne všeho, co je škodlivé a bude střídme používat to, co je dobré.

1. Tabák. Tabák v jakékoli podobě je pomalu působícím jedem, který má škodlivé účinky na tělesné, duševní a morální zdraví člověka. Zpočátku jsou jeho účinky téměř nezatelné. Působí dráždivě, pak ochromuje nervy, a tak oslabuje a zatemňuje mozek.

Lidé, kteří používají tabák, pomalu páchají sebevraždu,¹⁰ a tak přestupují šesté přikázání: „Nezabiješ.“ (Ex 20,13)

2. Alkoholické nápoje. Alkohol je jednou z nejvíce užívaných drog.

Zničil nespočetné milióny lidí. Škodí ne pouze těm, kdo ho užívají, ale vybírá si svou daň od celé společnosti. Jeho důsledkem jsou zničené domovy, tragické nehody a chudoba.

Bůh k nám promlouvá prostřednictvím naší mysli, a proto je dobré pamatovat na to, že alkohol nepříznivě ovlivňuje činnost mozku. Když se zvyšuje hladina alkoholu v krvi, projevuje se postupně následující: ztráta koordinace, zmatenost, dezorientace, apatie, necitlivost, hluboké bezvědomí a smrt. Pravidelné pití alkoholických nápojů nakonec způsobuje ztrátu paměti, úsudku a schopnosti učení.¹¹

Některé příběhy v Bibli, které hovoří o použití alkoholických nápojů, mohou vyvolávat dojem, že Bůh jejich používání schvaluje. Nicméně Písmo také naznačuje, že v Božím lidu se projevovaly takové společenské zvyky jako rozvod, polygamie a otroctví – tedy věci, které Bůh jistě neschvaloval. Při výkladu takových textů Písma bychom neměli zapomenout, že Bůh neschvaluje všechno, co připouští.

Ježíšova odpověď na otázku, proč Mojžíš dovolil rozvod, ukazuje na stejný princip výkladu. Řekl: „Pro tvrdost vašeho srdce vám Mojžíš dovolil propustit manželku. Od počátku to však nebylo.“ (Mt 19,8)¹² Zahrada Eden je Božím modelem

a evangelium nás chce k němu přivést. Požívání alkoholu, stejně jako i uvedené způsoby jednání, nebyly součástí původního Božího plánu.¹³

3. Jiné drogy a narkotika. Existuje mnoho dalších škodlivých drog a narkotik, které ničí lidské životy.¹⁴ Opravdoví křesťané, kteří hledí na Krista, budou svým tělem neustále oslavovat Boha s vědomím, že jsou Božím vzácným vlastnictvím a že byli vykoupeni Kristovou drahou krví.

Požehnání odpočinku. Pro zdraví těla a mysli je přiměřený odpočinek nezbytný. Kristův soucitný pokyn, kterým zval své unavené učedníky, je určen i nám: „Pojďte sami stranou na pusté místo a trochu si odpočinite!“ (Mk 6,31) Chvilé odpočinku poskytuje potřebný klid pro společenství s Bohem: „Upokojte se a vězte, že jsem já Bůh.“ (Ž 46,11; Kral.) Bůh zdůrazňuje důležitost odpočinku tím, že oddělil sedmý den týdne jako den odpočinku (Ex 20,10).

Odpočinek je víc než jen spánek nebo přerušení pravidelné práce. Zahrnuje v sobě způsob, jakým trávíme svůj volný čas. Únava není vždy způsobena stresem nebo tím, že pracujeme příliš těžce nebo příliš dlouho. Naši mysl může vyčerpat

příliš mnoho podnětů ze sdělovacích prostředků, nemoc nebo různé osobní problémy.

Rekreace je v nejvlastnějším slova smyslu novým stvořením. Posiluje, buduje a občerstvuje mysl i tělo a připravuje tak věřící, aby se mohli v nové síle vrátit ke svému zaměstnání. Křesťané, kteří chtějí prožívat svůj život co nejlépe, by se měli věnovat takovému způsobu rekreace a zábavy, která posílí jejich spojení s Kristem a zlepší jejich zdraví.

Písmo stanovuje následující princip, který pomáhá křesťanům vybrat vhodný způsob rekreace: „Nemilujte svět ani to, co je ve světě. Miluje-li kdo svět, láska Otcova v něm není. Neboť všechno, co je ve světě, po čem dychtí člověk a co chtějí jeho oči a na čem si v životě zakládá, není z Otce, ale ze světa.“ (1 J 2,15.16)

1. Kíno, televize, rozhlas, video. Tyto prostředky mohou mít významný výchovný dopad. „Změnily myšlenkové klima našeho moderního světa a zprostředkovávají nám širší styk s životem, způsobem myšlení lidí, s událostmi po celé zemi.“¹⁵ Křesťan si uvědomuje, že televize a video mají na život člověka větší vliv než jakákoli jiná činnost.

Žel, video a televize s téměř nepřetržitým uváděním hraných pořadů přináší vliv, který není ani pro-

spěšný ani povznášející. Pokud si neumíme vybrat a rozhodnout se, „vnese rozhlas a televize do našich domovů programy a zábavy laciného a nečistého druhu“.¹⁶ Věrný křesťan se odvrátí od nezdravých, násilných a smyslných filmů a televizních pořadů.

Audiovizuální prostředky nejsou samy o sobě zlé. Stejně prostředky, které představují hloubku lidské hříšnosti pomáhají zvěstovat evangelium o spasení. Vysílá se také mnoho jiných hodnotných programů. Lidé však mohou zneužívat i dobré programy k tomu, aby se vyhnuli životní odpovědnosti. Křesťané nebudou usilovat pouze o stanovení zásad, které pomáhají určit, na co se budou dívat, ale také pro sledování stanoví určité časové omezení, aby tím neutrpěly společenské vztahy a zodpovědnosti života. Pokud si neumíme vybrat nebo nemáme sílu ovládat tyto prostředky, je mnohem lepší se bez nich zcela obejít, než dopustit, aby ovládaly náš život, poskvrnily naši mysl, nebo nás obíraly o velké množství času (Mt 5,29.30).

Co se týká našeho uvažování o Kristu, důležitý biblický princip říká: „Jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě.“ (2 K 3,18) Na co hledíme, podle toho se také měníme. Křesťané musí mít neustále na

paměti, že tento princip platí i v negativním smyslu. Filmy podrobně popisující hříchy a zločiny lidstva – vraždy, cizoložství, loupeže a jiné druhy nečestného jednání – přispívají k současnému úpadku mravnosti.

Pavel stanovuje princip, který nám pomáhá rozpoznat způsob hodnotné rekreace: „Konečně, bratři, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu.“ (Fp 4,8)

2. Literatura a hudba. Stejně vznešené zásady se vztahují i na četbu a hudbu křesťana. Hudba je Boží dar, který vzbuzuje čisté, ušlechtilé a povznášející myšlenky. Dobrá hudba prohlubuje ty nejkrásnější povahové vlastnosti.

Naproti tomu, znehodnocená hudba „ničí rytmus duše a demoralizuje“. Proto se Kristovi následovníci budou vyhýbat jakýmkoliv projevům, které vyjadřují nesmyslné nebo povrchní pocity.¹⁷ Křesťané neposlouchají hudbu s dvojsmyslným textem nebo svůdnou melodií (Ř 13,11-14; 1 Pt 2,11).¹⁸

I četba nabízí mnohé hodnoty. Existuje mnoho dobré literatury, která rozvíjí mysl a rozšiřuje obzor. Existuje ale také záplava „špatné literatury, často velmi přitažlivé, ale škodící naší mysli a mravům. Divo-

ké příběhy, mravní uvolněnost, ať již skutečná nebo smyšlená“, jsou pro věřícího nevhodné, protože vzbuzují nechuť k životnímu stylu, který je ušlechtilý, poctivý a čistý, a brání tak rozvoji společnosti s Kristem.¹⁹

3. Nepřijatelná činnost. Adventisté také učí, že hazardní hry, hraní karet, navštěvování nevhodných divadelních představení a tanec patří mezi činnosti, kterým je třeba se vyhnout (1 J 2,15-17). Nedoporučují trávit čas sledováním sportovních pořadů naplněných násilím (Fp 4,8). Jakákoli činnost, která oslabuje náš vztah k našemu Pánu a způsobuje, že ztrácíme ze zřetele věčné zájmy, umožňuje satanovi nás spouštávat. Křesťané se budou raději účastnit zdravých způsobů využití volného času, které skutečně obnoví jejich tělesné, duševní a duchovní síly.

Požehnání výživné stravy. Prvnímu páru lidí dal Stvořitel ideální stravu: „Dal jsem vám na celé zemi každou bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm.“ (Gn 1,29) Po pádu do hříchu Bůh k jejich stravě přidal „polní byliny“ (Gn 3,18).

Dnešní zdravotní problémy jsou spojeny s degenerativními onemocněními, jejichž počátek lze hledat

ve stravě a životním stylu. Původní stravu, kterou Bůh pro člověka připravil, tvořily obilniny, ovoce, ořechy a zelenina. Tato strava poskytuje všechny potřebné živiny, které podporují optimální zdraví.

1. Původní strava. Bible neodsuzuje jedení masa zvířat, která jsou označena jako čistá. Boží původní strava daná člověku nezahrnovala masitou stravu, protože nebylo Božím záměrem brát zvířatům život, a protože vyvážená vegetariánská strava je pro zdraví nejlepší. O této skutečnosti věda podává stále více důkazů.²⁰ Lidé, kteří jedí živočišné produkty obsahující choroboplodné bakterie nebo viry, poškozují své zdraví.²¹ Odhaduje se, že každý rok, trpí miliony lidí otravou z drůbežího masa, protože kontrola neodhalí nákazu masa salmonelou a jinými mikroorganismy.²² Někteří odborníci se domnívají, že „bakteriální nákaza v potravinách představuje pro zdraví větší riziko než chemické přísady a konzervační činidla“, a očekávají nárůst výskytu onemocnění způsobených těmito bakteriemi.²³

Navíc studie uskutečněné v nedávných letech naznačují, že zvýšená spotřeba masa může způsobit i nárůst výskytu aterosklerózy, rakoviny, poruchy činnosti ledvin, osteoporózy, trichinózy a může také zkrátit délku života.²⁴

Strava, kterou Bůh lidem určil v zahradě Eden – vegetariánská strava – je ideální, někdy však není možné tohoto ideálu dosáhnout. Za takových okolností lidé, kteří si chtějí zachovat optimální zdraví, budou jíst nejlepší dostupnou stravu.

2. Čisté a nečisté pokrm. Bůh dovolil lidem jíst maso až po potopě. Protože veškeré rostlinstvo bylo zničeno, Bůh dovolil, aby Noe a jeho rodina jedli masitou stravu s tím, že nebudou jíst maso s krví (Gn 9,3-5).

Další podmínkou, kterou podle Písma Bůh určil Noemovi a jeho rodině bylo, že mohli jíst pouze ta zvířata, která Bůh označil jako čistá. Čistá zvířata potřebovali Noe a jeho rodina pro svou obživu a k obětem (Gn 8,20). Proto Bůh Noemovi nařídil, aby vzal s sebou do archy sedm párů z každého druhu čistých zvířat a jen jeden pár z každého druhu nečistých zvířat (Gn 7,2.3). V Leviticu 11 a Deuteronomiu 14 najdeme rozsáhlejší výklad o čistých a nečistých zvířatech.²⁵

Nečistá zvířata svou přirozeností neposkytují lidem nejlepší stravu. Mnohá z nich jsou dravci nebo mrchožrouti – od lva a prasete až k supovi a štitovci, žijícímu v hlubinách moře. Pro svůj způsob života jsou pravděpodobnými přenašeči chorob.

Studie ukázaly, že „kromě mírného množství cholesterolu ve vepřovém masu a měkkýších, obsahují oba druhy masa také množství toxinů a nákaz, které způsobují otravu“.²⁶

Tím, že Boží lid nejedl maso nečistých zvířat, ukázal svou vděčnost za vykoupení z porušeného a nečistého světa, který ho obklopuje (Lv 20,24-26; Dt 14,2). Vnášet cokoliv nečistého do chrámu těla, kde přebývá Duch svatý, je snížením Božího ideálu.

Nový zákon neruší rozdíl mezi čistým a nečistým masem. Někteří lidé se domnívají, že když se o zákonech ohledně stravy mluví v Leviticu, patří k ceremoniálním nebo rituálním zákonům a pro křesťany již neplatí. A přesto rozlišení mezi čistými a nečistými zvířaty sahá až do Noemových dnů – do doby dlouho před tím, než existoval Izrael. Jako zdravotní principy mají tyto zákony o stravě trvalou závaznost.²⁷

3. Pravidelnost, jednoduchost a vyváženost. Úspěšné reformy ve stravování je nutné docílit postupně a do života je uvádět rozvážně. Dobrým cílem by bylo z naší stravy úplně vyloučit nebo používat jen střídme potraviny s vysokým obsahem tuku a cukru.

Kromě toho bychom měli naši stravu, pokud je to možné, připra-

vovat co nejjednodušším a nejpřirozenějším způsobem. Abychom ze stravy měli co největší užitek, měli bychom jíst v pravidelných intervalech. Příliš složitá a dráždivá jídla nejsou tím nejzdravějším. Mnoho chuťových přísad a koření způsobuje podráždění zažívacího traktu²⁸ a jejich pravidelné používání způsobuje mnoho zdravotních problémů.²⁹

Křesťan a oděv. Bůh obstaral pro Adama a Evu první oděv. Bůh ví, že i my dnes potřebujeme vhodné oblečení (Mt 6,25-33). Při volbě oděvu bychom měli vycházet z principů jednoduchosti, slušnosti, praktičnosti, zdraví a přitažlivosti.

1. Jednoduchost. Křesťanská výzva k jednoduchosti ovlivňuje také to, jak se oblékáme. Křesťanské svědectví vyžaduje jednoduchost.

„Způsob jakým se oblékáme, ukazuje světu, kdo jsme a jací jsme – nejde o zákonem předepsaný požadavek dochovaný z viktoriánské doby, ale o vyjádření naší lásky k Ježíši.“³⁰

2. Mravnost. Křesťané nebudou ničit krásu svého charakteru módními styly, které vznikly na základě „žádosti těla“ (1 J 2,16; Kral.). Protože chtějí svědčit druhým o Kristu, budou se oblékat a jednat skromně, nebudou zdůrazňovat ty části lidského těla, která vzbuzují sexuální

touhu. Skromnost podporuje morálku. Cílem křesťanů je oslavovat Boha, ne sebe.

3. Praktičnost a šetrnost. Křesťané jsou správci finančních prostředků, které jim svěřil Bůh, proto by měli být šetrní a měli by se vyhýbat „zlatu, perlám nebo drahým šatům“ (1 Tm 2,9). Šetrnost však neznamená kupovat nejlevnější oděvy. Z dlouhodobého hlediska je často hospodárnější koupit dražší oblečení.

4. Zdraví. Zdraví člověka neovlivňuje pouze strava. Křesťané se budou vyhýbat takovému stylu v odívání, který nedostatečně tělo chrání nebo ho svírá, či jiným způsobem škodí zdraví.

5. Elegance a přirozená krása. Křesťané berou vážně varování proti „pýše života“ (1 J 2,16; Sýkora). Ježíš o lilíích řekl: „Ani Šalomoun v celé své nádheře nebyl tak oděn, jako jedna z nich.“ (Mt 6,29) Tím ilustroval, že nebeskou představu krásy charakterizuje elegance, jednoduchost, čistota a přirozená krása. Světská okázalost, která je patrná v pomíjivé módě, nemá v Božích očích cenu (1 Tm 2,9).

Křesťané nezískají nevěřící tím, že budou vypadat a chovat se jako svět, ale tím, že budou projevovat přitažlivou a svěží odlišnost. Apoštol Petr ženám ohledně jejich nevěřících mužů říká: „Můžete je beze slov zís-

kat svým jednáním, když uvidí váš čistý život v bázni Boží.“ Radí, aby se věřící místo zdobení zevnějšku soustředili na rozvíjení toho, „co je skryto v srdci a co je nepomíjitelné: tichý a pokojný duch, to je před Bohem převzácné“ (1 Pt 3,1-4). Písmo učí, že:

a) Pravou krásu ukazuje charakter. Jak Petr, tak i Pavel vysvětlují základní principy, kterými se křesťané mají řídit v oblasti ozdobování: „Pro vás se nehodí vnější ozdoba – splétat si vlasy, ověšovat se zlatem, střídat oděvy.“ (1 Pt 3,3) „Rovněž ženy ať se oblékají slušně a zdobí se prostě a střízlivě, ne účesy a zlatem, perlami nebo drahými šaty, nýbrž dobrými skutky, jak se sluší na ženy, které se rozhodly pro zbožný život.“ (1 Tm 2,9.10)

b) Jednoduchost je v souladu s reformativním a oživením. Když Jákob vyzval svou rodinu, aby se zasvětili Bohu, „odevdali tedy Bohu všechny cizí bůžky, které u sebe měli, i všechny náušnice a Jákob je zakopal“ (Gn 35,2.4).³¹

Po odpadnutí Izraele u zlatého býčka Bůh přikázal: „Nyní však ze sebe složte své ozdoby, ať vím, jak mám s vámi naložit.“ V pokání „se tedy Izraelci zbavili všech ozdob“ (Ex 33,5.6). Apoštol Pavel jasně prohlašuje, že Písmo zaznamenává toto odpadnutí „k napomenutí nám,

které zastihl přelom věků“ (1 K 10,11).

c) ***Dobré správcovství vyžaduje obětavý život.*** Zatímco většina světa žije v podvýživě, materialismus staví křesťany před pokušení – od drahých oděvů, automobilů, šperků až k luxusním domům. Jednoduchost životního stylu a vzhledu staví křesťany do naprostého protikladu k lakomství, materialismu a nevkusy „pohanské“ společnosti 20. století, která se soustřeďuje více na materiální věci než na lidi.

Z hlediska tohoto učení Písma a výše uvedených principů jsme toho názoru, že by se křesťané neměli ozdobovat šperky. Tomu rozumíme tak, že nošení prstenů, náušnic, náhrdelníků, náramků a nápadných spon do kravat, manžetových knoflíků a broží – i jakéhokoli jiného typu šperků, jejichž hlavním účelem je okázalost – je zbytečné a není v souladu s principem jednoduchosti v ozdobování, ke kterému nabádá Písmo.³²

Písmo spojuje výstřední kosmetiku s pohanstvím a odpadnutím (2 Kr 9,30; Jr 4,30). Domníváme se, že by křesťané v otázce kosmetiky měli dbát na přirozený, zdravý zevněšek. Jestliže Spasitele vyvyšujeme způsobem, jakým mluvíme, jednáme a jak se oblékáme, staneme se „magnety“, které budou lidi přitahovat ke Kristu.³³

Principy křesťanských norem

Křesťanský způsob života je ve všech svých projevech odpovědí na spaseení v Kristu. Křesťané chtějí uctívat Boha a žít tak, jak by žil Ježíš. Ačkoli se někteří lidé na křesťanský životní styl dívají jako na seznam zákazů, měli bychom ho spíše chápat jako řadu pozitivních principů, které se uplatňují v rámci spaseení. Ježíš zdůrazňoval, že přišel proto, abychom my mohli mít život a měli ho v hojnosti. Jaké principy nás vedou k plnosti života? Když Duch svatý vstoupí do života člověka, odehraje se v něm rozhodující změna, jenž je zřejmá i těm, kteří jsou kolem něho (J 3,8). Duch však nejenom působí onu prvotní změnu v životě; jeho působení je trvalé. Ovocem Ducha je láska (Ga 5,22.23). Nejsilnějším argumentem ve prospěch křesťanství je milující a milý křesťan.

Život s Kristovým smyšlením. „Nechť je mezi vámi takové smyšlení, jako v Kristu Ježíši.“ (Fp 2,5) Za jakýchkoli okolností – příznivých či nepříznivých – bychom se měli snažit porozumět Kristově vůli a jeho smyšlení a žít s ní v souladu (1 K 2,16).

Ellen G. Whiteová připomíná nádherné výsledky života, který je v takovém vztahu prožíván s Kristem: „Veškerá pravá poslušnost vy-

cháží ze srdce. Kristus také konal všechno srdcem. Podvolíme-li se Kristu, ztotožní se s našimi myšlenkami a cíli, a přizpůsobí naše srdce a mysl své vůli natolik, že při provádění našich vlastních rozhodnutí budeme vlastně poslušni Kristu. Naše vůle, očištěná a posvěcená, najde své největší potěšení v tom, že bude konat jeho dílo. Poznáme-li Boha tak, jak je naší výsadou ho poznat, stane se náš život životem neustálé poslušnosti. Oceníme-li povahu Kristovu a budeme-li mít společenství s Bohem, stane se nám hřích odporný.³⁴

Život k Boží chvále a slávě. Bůh pro nás udělal všechno. Jeden ze způsobů, jak mu můžeme projevit svou vděčnost spočívá v tom, že jej budeme chválit a oslavovat.

Žalmy tuto stránku duchovního života silně zdůrazňují. „Vyhližím tě ve svatyni, chci spatřit tvoji sílu a slávu; tvé milosrdenství je lepší než život, mé rty tě chválí zpěvem. Proto ti žehnám po celý život, v tvém jménu pozvedám dlaně. Má duše se sytí nejtučnější stravou, moje rty plesají, má ústa zpívají chválu.“ (Ž 63,2-6)

Takový postoj chvály pomáhá křesťanovi udržet správný pohled i na ostatní záležitosti života. Když hledíme na ukřižovaného Spasitele, který nás vysvobodil ze smrti

a zachránil z moci hříchu, probouzí se v nás touha ke konání toho, „co se mu líbí“ (1 J 3,22; srov. Ef 5,10). Křesťané nežijí „sami sobě, nýbrž tomu, kdo za ně zemřel“ (2 K 5,15). Každý pravý křesťan dává Bohu první místo ve všem, co koná, na co myslí, co říká a po čem touží. Před svým Vykupitelem nemá žádné jiné bohy (1 K 10,31).

Život jako příklad. Pavel říká: „Nebudte kamenem úrazu [pro nikoho].“ (1 K 10,32) „Proto i já se vždy snažím zachovat neporušené svědomí před Bohem i lidmi.“ (Sk 24,16) Jestliže náš příklad povede ostatní k hříchu, stáváme se kamenem úrazu pro ty, za které Kristus zemřel. „Kdo říká, že v něm zůstává, musí žít tak, jak žil on.“ (1 J 2,6)

Život služby. Hlavním smyslem křesťanského života je záchrana ztracených lidí. Pavel řekl: „Já se také snažím všem vyjít vstříc. Nehledám svůj vlastní prospěch, nýbrž prospěch mnohých, aby byli spaseni.“ (1 K 10,33; srov. Mt 20,28)

Požadavky a směrnice

Životní styl člověka má vliv na jeho duchovní zkušenost a svědectví. Církev proto stanovila určitá pravidla životního stylu jako minimální pod-

mínky pro ty, kdo se chtějí stát členy církve. Tyto požadavky zahrnují neužívání tabáku, alkoholických nápojů, drog a masa nečistých zvířat; k tomu se pojí svědectví o rostoucí křesťanské zkušenosti v otázkách oblékání a využívání volného času. Tyto minimální požadavky nezahrnují vše z Božího ideálu pro věřícího. Označují pouze nezbytné první kroky v rozvíjení rostoucí a živé křesťanské zkušenosti. Tyto zásady také poskytují základ, který je nezbytný pro jednotu společenství věřících.

Rozvoj křesťanského způsobu života „k Boží podobě“ je postupný a zahrnuje celoživotní spojení s Kristem.

Posvěcený život není ničím menším, než každodenním podřízením vlastní vůle Kristově vládě a každodenním přizpůsobením se jeho učení, jak nám je zjevuje při studiu Bible a při modlitbě. Každý z nás dospívá jinak rychle, a proto je důležité, abychom neodsuzovali slabší bratry a sestry (Ř 14,1; 15,1).

Křesťané spojení se Spasitelem mají jen jediný ideál: udělat vše, co je v jejich silách, aby ctili nebeského Otce, který pro jejich záchranu připravil tak velkolepý plán. „Ať tedy jíte či pijete či cokoli jiného děláte, všechno činite k slávě Boží.“ (1 K 10,31)

Poznámky

1. L. A. King, „Legalism or Permissiveness: An Inescapable Dilemma?“ *The Christian Century*, 16. duben 1980, str. 436.
2. Pro rozvíjení biblického základu zdravého života v Církvi adventistů sedmého dne viz Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission*, str. 221-240; Damsteegt, „Health Reforms and the Bible in Early Sabbatarian Adventism“, *Adventist Heritage*, zima 1978, str. 13-21.
3. Viz Lewis R. Walton, Jo Ellen Walton, John A. Scharffenberg, *How You Can Live Six Extra Years* (Santa Barbara, CA: Woodbridge Press, 1981), str. 4; D. C. Nieman a H. J. Stanton, „The Adventist Lifestyle – A Better Way to Live“, *Vibrant Life*, březen/duben 1988, str. 14-18.
4. *Zondervan Pictorial Encyclopedia of the Bible* (Grand Rapids, MI: Zondervan Publishers, 1975), sv. 1, str. 884.

5. C. B. Haynes, „Church Standards – No. 5“, *Review and Herald*, 30. října 1941, str. 7.
6. Pro podrobnější rozpracování těchto jednoduchých zdravotních pravidel, viz V. W. Foster, *New Start* (Advent-Orion, Praha, 1993).
7. Viz např. Kenneth H. Cooper, *Aerobics Program for Total Well Being* (New York: M. Evans, 1982); *Physical Fitness Education Syllabus* (Loma Linda, CA: Department of Health Science, School of Health, Loma Linda University, 1976-1977); John Dignam, „Walking Into Shape“, *Signs of the Times*, červenec 1987, str. 16; B. E. Baldwin, Exercise, *Journal of Health and Healing* 11, č. 4 (1987): 20-23; Jeanne Wiesseman, *Physical Fitness, Abundant Living Health Service*, sv. 5 (Loma Linda, CA: School of Health, Loma Linda University, nedatováno), str. 21.37. 38.45. Viz také Dianne-Jo Moore, „Walk Your Tensions Away“, *Your Life and Health*, č. 4 (1984): str. 12.13.

8. Mezi různými druhy cvičení se chůze řadí k těm nejlepším. Viz J. A. Scharffenberg, „Adventist Responsibility in Exercise“ (nepublikovaný rukopis); E. White, *Testimonies*, sv. 3, str. 78; E. White, „Temperance“, *Health Reformer*, duben 1872, str. 122; Dignam, „Walking Into Shape“, str. 16.17.
9. Jak bylo zjištěno, kofein také přispívá ke zvýšené hladině cholesterolu v krvi, vysokému krevnímu tlaku, zvýšenému vylučování žaludečních šťáv a peptickým vředům. Přispívá ke vzniku srdečních onemocnění, cukrovky, rakoviny tlustého střeva a močového měchýře. Časté pití kávy během těhotenství zvyšuje riziko komplikací při porodu a je také příčinou nízké porodní váhy novorozenců. Viz Robert O'Brien a Sidney Cohen, „Caffeine“, *Encyclopedia of Drug Abuse* (New York: Facts on File, 1984), str. 50.51; Marjorie V. Baldwin, „Caffeine on Trial“, *Life and Health*, říjen 1973, str. 10-13; E. D. Gorham, L. F. Garland, F. C. Garland, aj., „Coffee and Pancreatic Cancer in a Rural California County“, *Western Journal of Medicine*, leden 1988, str. 48-53; B. K. Jacobsen a D. S. Thelle, „The Tromsø Heart Study: Is Coffee Drinking an Indicator of a Lifestyle With High Risk for Ischemic Heart Disease?“ *Acta Medica Scandinavica* 222, č. 3 (1987), 215-221; J. D. Curb, D. M. Reed, J. A. Kautz a K. Yano – „Coffee, Caffeine and Serum Cholesterol in Japanese Living in Hawaii“, *American Journal of Epidemiology*, duben 1986, str. 648-655. Lidé, kteří mají vysokou spotřebu kávy, jsou také „méně nábožensky aktivní“ (B. S. Victor, M. Lubetsky a J. F. Greden, „Somatic Manifestations of Caffeinism“, *Journal of Clinical Psychiatry*, květen 1981, str. 186). Obsah kofeinu v různých nápojích viz „The Latest Caffeine Scoreboard“, *FDA Consumer*, březen 1984, str. 14-16; Bosley, „Caffeine: Is It So Harmless?“ *Ministry*, srpen 1986, str. 28; Winston J. Craig a Thuy T. Nguyen, „Caffeine and Theobromine Levels in Cocoa and Carob Products“, *Journal of Food Science*, leden-únor 1984, str. 302.303.305.
10. Tabák postihuje oběhový systém a zvyšuje riziko infarktu, vysokého krevního tlaku, periferních cévních onemocnění, jako je Buergerovo onemocnění, při kterém je nezbytné amputovat prsty na ruku nebo na nohu. Tabák také postihuje dýchací systém a zvyšuje úmrtnost v důsledku rakoviny plic, chronické bronchitidy a rozedmy plic. Paralyzuje bronchiální řasinky, které čistí plíce a průdušky od nečistot a je spojován s rakovinou hrtanu, úst, jícnu, močového měchýře, ledvin a slinivky. Je také spojován se zvýšeným výskytem vředů na dvanácterníku a úmrtími, která jsou výsledkem komplikací při vředových onemocněních. Viz např. *Smoking and Health: A Report of The Surgeon General* (Washington, D. C.; U. S. Department of Health, Education, and Welfare, 1979).
11. Viz např. Galen C. Bosley, „The Effects of Small Quantities of Alcohol“, *Ministry*, květen 1986, str. 24-27. Mezi lidmi, kteří pijí alkohol příležitostně, způsobuje smrtšování předního laloku, jenž je centrem mravního rozhodování (L. A. Cala, B. Jones, P. Burns aj., „Results of Computerized Tomography, Psychometric Testing and Dietary Studies in Social Drinkers, With Emphasis on Reversibility After Abstinence“, *Medical Journal of Australia*, 17. září 1983, str. 264-269). Srov. Bosley, „Why a Health Message“, *Adventist Review*, 30. červenec 1987, str. 15. Psychologické testy lidí, kteří pijí příležitostně, ukázaly, že jejich mentální schopnosti a intelektuální výkonnost byla výrazně oslabena (D. A. Parker, E. S. Parker, J. A. Brody a R. Schoenberg, „Alcohol Use and Cognitive Loss Among Employed Men and Women“, *American Journal of Public Health*, květen 1983, str. 521-526). Se zvyšováním spotřeby alkoholu se snižuje návštěvnost sboru (A. M. Eward, R. Wolfe, P. Möll a E. Harburg, „Psychosocial and Behavioral Factors Differentiating Past Drinkers and Lifelong Abstainers“, *American Journal of Public Health*, leden 1986, str. 69).
12. Diskuse o víně při večeři Páně, viz kapitola 15, poznámka 8.
13. Ve Starém zákoně je všeobecným slovem pro víno *jajin*. Tento výraz označuje hroznovou šťávu ve všech jeho podobách, od nekvašeného až po kvašené, ačkoli se často používá pro plně vyzrálé víno, obsahující al-

kohol. Běžné slovo pro nekvašené víno je *ti-roš*. Často se překládá jako „nové víno“, které je čerstvě vytlačenou hroznovou šťávou. Oba výrazy se v řeckém překladu Starého zákona, Septuagintě (LXX) překládají slovem *oinos*. *Oinos* se také obecně používá pro víno v Novém zákoně a vztahuje se v závislosti na kontextu na kvašené i nekvašené víno. Pro Starý zákon viz Robert P. Teachout, „The Use of ‘Wine’ in the Old Testament“ (Th. D. dissertation, 1979, dostupné prostřednictvím University Microfilms International, Ann Arbor, MI); Lael O. Caesar, „The Meaning of *Yayin*“ (nepublikovaná disertace, Andrews University, Berrien Springs, MI, 1986); William Patton, *Bible Wines* (Oklahoma City, OK: Sane Press, nedatováno), str. 54-64.

Výraz „silný nápoj“ (hebrejsky *šekar*) označuje sladký nápoj, který se zpravidla dělal z něčeho jiného než z hroznů. Vztahoval se na produkty jako pivo (z ječmene, prosa nebo pšenice) a na datlové nebo palmové víno. Výraz se nevztahuje na destilované lihoviny, protože destilaci Izraelci neznali (Patton, str. 57.58.62).

Kvašené víno. Písmo odsuzuje alkoholické víno, protože se sebou přináší násilí, bídu a zkázu (Př 4,17; 23,29.35). Způsobuje, že náboženská vůdcové jsou bez zájmu a pochopení (Iz 56,10-12). Bylo spojováno s nesprávným úsudkem izraelských vůdců (Iz 28,7) i krále Belšasara (Da 5,1-30).

Nekvašené víno. Bible hovoří o nekvašeném vínu nebo moštu příznivě a doporučuje jej jako velké požehnání. Byl dáván jako oběť Bohu (Nu 18,12.13; Neh 10,38-40; 13,12.13). Je jedním z Božích požehnání (Gn 27,28, NIV „nové víno“; Dt 7,13; 11,14; Př 3,10; Iz 65,8; Jl 4,18), „obveseluje Boha i lidi“ (Sd 9,13; Kral.) a symbolizuje duchovní požehnání (Iz 55,1.2; Př 9,2.3). Je také zdravým nápojem (1 Tm 5,23).

14. Viz např. Drug Enforcement Administration, *Drugs of Abuse*, 3. vyd. (Washington, D. C.: United States Department of Justice, nedatováno); Dan Sperling, „Drug Roundup“, *Adventist Review*, 9. duben 1987, str. 12.13.
15. *Církevní řád*, str. 141.

16. *Tamtéž*.
17. *Tamtéž*, str. 142. Příklady degradace v moderní hudbě a zábavě viz Tipper Gore, *Raising PG Kids in an X-rated Society* (Nashville, TN: Abingdon Press, 1987).
18. „Jinou formou zábavy, která má špatný vliv, je společenský tanec. ‘Taneční zábava, jak je prováděna v dnešní době, je školou nemravnosti, hrozí kletbou společnosti.’ – *Messages to Young People*, str. 399. (Viz také str. 192). (Viz 2 K 6,15-18; 1 J 2,15-17; Jk 4,4; 2 Tm 2,19-22; Ef 5,8-11; Ko 3,5-10.)“ Ve světle těchto hříšných vlivů, udělají křesťané lépe, když se budou „stranit komerčně provozovaných zábav a nebudou se spojovat se světskými, nedbalými, zábavchytivými davy, které ‘více milují své rozkoše než Boha’ [2 Tm 3,4].“ (*Církevní řád*, str. 134.)
19. *Tamtéž*, str. 140.
20. Ohledně dostatečnosti vegetariánské stravy, viz S. Havala, J. Dwyer, „Position of the American Dietetic Association: Vegetarian Diets – Technical Support Paper“, *Journal of the American Dietetic Association*, březen 1988, str. 352-355; Terry D. Shultz, Winston J. Craig, aj., „Vegetarianism and Health“ in *Nutrition Update*, sv. 2, 1985, str. 131-141; U. D. Register and L. M. Sonnenberg, „The Vegetarian Diet“, *Journal of the American Dietetic Association*, březen 1973, str. 253-261.
21. Viz Committee on the Scientific Basis of the Nation's Meat and Poultry Inspection Program, *Meat and Poultry Inspection* (Washington, D. C.: National Academy Press, 1985), str. 21-42; John A. Scharffenberg, *Problems With Meat* (Santa Barbara, CA: Woodbridge Press, 1979), str. 32-35.
22. Viz např. Committee on Meat and Poultry Inspection, *Meat and Poultry Inspection*, str. 68-123; Robert M. Andrews, „Meat Inspector: ‘Eat at Own Risk’“, *Washington Post*, 16. květen 1987.
23. Frank Young, komisař Food and Drug Administration a Sanford Miller, ředitel FDA Center for Food Safety and Applied Nutrition, jak citováno Carole Sugarman, „Rising Fears Over Food Safety“, *Washington Post*, 23. červenec 1986. Srov. E. White, *Counsels on Diet and Foods* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1946), str. 384.385.

24. Scharffenberg, *Problems With Meat*, str. 12-58.
25. Viz Shea, „*Clean and Unclean Meats*“ (nepublikovaný rukopis, Biblical Research Institute, General Conference of SDA).
26. Winston J. Craig, „Pork and Shellfish – How Safe Are They?“, *Health and Healing* 12, č. 1 (1988): 10-12.
27. Novozákonní postoj ke svatosti se shoduje se Starým zákonem. Stejně zde existuje duchovní jako i tělesný zájem o prospěch lidí (Mt 4,23; 1 Te 5,23; 1 Pt 1,15.16).
 Prohlášení evangelisty Marka, že Ježíš „prohlásil všechny pokrmy za čisté“ (Mk 7,19) neznamená, že Ježíš Kristus zrušil rozdíl mezi čistými a nečistými pokrmy. Rozhovor Ježíše s farizeji a zákoníky neměl nic společného s *druhem* potavy, ale týkal se *způsobu*, jakým učedníci jedli. Spornou otázkou bylo, zdali je rituální omývání rukou nezbytné (Mk 7,2-5). Ježíš řekl, že to, co člověka znesvěcuje, není potrava, jedná se neumytá ruka, ale zlé věci, které vycházejí ze srdce (Mk 7,20-23), protože strava člověku „nevchází do srdce, ale do břicha a jde do hnoje“. Tak Ježíš prohlásil všechny pokrmy jedené neumytými rukama za „čisté“ (Mk 7,19). Řecké slovo (*bro-mata*) použité pro pokrm, je obecným termínem pro jídlo, který se vztahuje na všechny druhy potravin, určených pro lidskou spotřebu; neoznačuje pouze masité pokrmy.
 Vidění apoštola Petra, zaznamenané ve Skutcích 10, neučí, že by se nyní nečistá zvířata stala pro stravu vhodná; místo toho učí, že pohané nejsou nečistí a Petr se s nimi může stýkat, aniž by byl znečištěn. Samotný Petr tomuto vidění rozuměl stejně, protože vysvětluje: „Dobře víte, že židům není dovoleno stýkat se s pohany a navštěvovat je. Mně však Bůh ukázal, abych si o žádném člověku nemyslel, že styk s ním poskvrňuje nebo znečišťuje.“ (Sk 10,28)
 Ve svých dopisech Římanům a Korintským (Ř 14,1; 1 K 8,4-13; 10,25-28) se Pavel zabývá důsledky, které křesťanovi přináší v pohanském světě velmi rozšířený zvyk – obětovat maso modlám. Spornou otázkou mezi prvními křesťany bylo, zdali je jedení takového pokrmu modloslužbou. Silní ve víře se domnívali, že nikoli, a proto jedli všechno, co bylo vhodné k jídlu, ač to bylo obětováno modlám. Ti, kteří neměli takto silnou víru, jedli pouze rostlinnou stravu, která se božstvům neobětovala. Pavel vyzývá, že by nikdo neměl pohrdat tím, kdo jí rostlinnou stravu ani tím, kdo jí „všechno“, co je vhodné k jídlu (Ř 14,2).
 Apoštol Pavel varoval před přicházejícími falešnými učenými, která zakazovala věřícím podílet se na dvou věcech, které Bůh lidstvu dal při stvoření – manželství a strava. Zahnuje to veškerou stravu, kterou Bůh pro lidi stvořil. Pavlova slova by neměla být chápána tak, že nečisté pokrmy „Bůh stvořil, aby je s děkováním požívali ti, kdo věří a kdo poznali pravdu“ (1 Tm 4,3).
28. Pepř, koření, hořčice, nakládaná zelenina a podobné věci škodí žaludku. Nejprve dráždí žaludeční stěnu, potom narušují sliznici a ničí její odolnost proti poranění. Dráždění žaludku ovlivňuje mozek, který zase ovlivňuje povahu a často způsobuje podrážděnost. Srov. M. A. Schneider aj., „The Effect of Spice Ingestion on the Stomach“, *American Journal of Gastroenterology* 26 (1956): 722, jak citováno v „Physiological Effects of Spices and Condiments“ (Loma Linda, CA: Department of Nutrition, School of Health, Loma Linda University [cyklostylováno]). E. White, *Counsels on Diet and Foods*, str. 339-345.
29. Chuťové přísady a koření také způsobují zánež jícnu a ničí sliznice tenkého a tlustého střeva. Dráždí ledviny a přispívají ke zvýšenému krevnímu tlaku. Některé z nich obsahují karcinogeny. Viz Kenneth I. Burke a Ann Burke, „How Nice Is Spice?“ *Adventist Review*, 8. leden 1987, str. 14.15; Department of Nutrition, „Spices and Condiments“; Marjorie V. Baldwin a Bernell E. Baldwin, „Spices – Recipe for Trouble“, *Wildwood Echoes*, zima 1978-1979, str. 8-11.
30. William G. Johnsson, „On Behalf of Simplicity“, *Adventist Review*, 20. březen 1986, str. 4.
31. *SDA Bible Commentary*, sv. 1, str. 417.
32. Viz Year-End Meeting Actions of the North American Division of Seventh-day Adventists (1986), str. 23-25.

33. Používání kosmetických přípravků není zcela neškodné. Některé chemické látky používané při jejich přípravě se mohou vstřebávat kůží do krevního oběhu a v závislosti na chemické látce a na citlivosti člověka mohou poškozovat zdraví. Viz N. Shafer, R. W. Shafer, „Potential Carcinogenic Effect of Hair Dyes“, *New York State Journal of Medicine*, březen 1976, str. 394-396; Samuel J. Taub, „Cosmetic Allergies: What Goes on Under Your Makeup“, *Eye, Ears, Nose, and Throat*, duben 1976, str. 131, 132; S. J. Taub, „Contaminated Cosmetics and Cause of Eye Infections“, *Eye, Ear, Nose, and Throat*, únor 1975, str. 81.82; srov. E. White, „Words to Christian Mothers“, *Review and Herald*, 17. říjen 1871.
34. E. Whiteová, *Touha věků*, str. 471.

Manželství ustanovil Bůh v ráji a Pán Ježíš je potvrdil jako celoživotní spojení muže a ženy ve společenství lásky. Manželský slib činí křesťan jak Bohu, tak i svému životnímu partnerovi. Do křesťanského manželství by měli vstupovat jen lidé stejného vyznání. Vzájemná láska, úcta, respekt a zodpovědnost jsou pojivem tohoto svazku, který má zrcadlit lásku, svatost, důvěru a trvalost vztahu mezi Kristem a jeho církví. O rozvodu Ježíš Kristus učil, že ten, kdo se rozvádí (s výjimkou smilstva partnera) a uzavírá nový manželský svazek, dopouští se cizoložství. I když některé rodinné svazky nejsou ideální, manželé, kteří se v Kristu odevzdávají jeden druhému, mohou pod vlivem Ducha svatého a církve dosáhnout jednoty lásky. Bůh žehná rodině a chce, aby si její členové vzájemně pomáhali k úplné zralosti. Rodiče mají vést své děti, aby milovaly a poslouchaly Boha. Svým příkladem a slovy je mají učít, že Kristus je laskavý, vždy vlídný a starostlivý vychovatel, který si přeje, aby se staly údy jeho těla, členy Boží rodiny. Upevňování soudržnosti rodiny je jedním z cílů poselství evangelia pro poslední dobu (Gn 2,18-25; Mt 19,3-9;

J 2,1-11; 2 K 6,14; Ef 5,21-33; Mt 5,31.32; Mk 10,11.12; L 16,18; 1 K 7,10.11; Ex 20,12; Ef 6,1-4; Dt 6,5-9; Př 22,6; Mal 4,5.6).

Základní věroučné výroky, 22

Adventisté sedmého dne věří...

22

Manželství a rodina

Domov je nejdůležitějším místem pro obnovu Božího obrazu v lidech. V rodině se mohou otec, matka i děti plně projevit a mohou vzájemně naplňovat svou touhu po sounáležitosti, lásce a důvěrném přátelství. Zde se vytváří lidská identita a rozvíjí vědomí vlastní hodnoty. Domov je také místem, kde se z Boží milosti v praxi uplatňují principy skutečného křesťanství, kde se jeho hodnoty přenášejí z generace na generaci.

Rodina může být místem velkého štěstí, může se však také změnit v hrozné utrpení. Harmonický rodinný život ukazuje na skutečně prožívané principy křesťanství a zjevuje Boží charakter. Žel, takové vlastnosti se v dnešních rodinách

projevují jen zřídka. Spíše se v mnoha rodinách projevují myšlenky a záměry sobeckého lidského srdce – hádky, vzpurnost, rivalita, hněv, neslušnost a dokonce i krutost. Takové vlastnosti nepatřily do původního Božího plánu. Ježíš řekl: „Od počátku to však nebylo.“ (Mt 19,8)

Od počátku

Sobota a manželství jsou dva původní Boží dary lidstvu. Božím záměrem bylo, poskytnout radost z odpočinku a sounáležitosti bez ohledu na dobu, místo a kulturu. Ustanovením těchto dvou institucí vyvrcholil Boží akt stvoření země. Staly se jeho vrcholem, tím nejlepším z dobrých darů, které Bůh dal lidstvu při stvoření. Ustanovením soboty, dal Bůh lidem čas na odpočinek a obnovu sil, čas na společenství s ním. Vytvořením první rodiny ustanovil pro lidi základní společenskou jednotu, dal jim pocit sounáležitosti a příležitost všestranně se rozvíjet ve službě Bohu a druhým.

Muž a žena k Božímu obrazu. Genesis 1,26,27 popisuje, jak Bůh stvořil lidi, kteří měli obývat zemi: „I řekl Bůh: ‘Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby’... Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem

Božím, jako muže a ženu je stvořil.“ Výraz *člověk* je zde použit v druhovém (rodovém) smyslu. Ve stejném smyslu se používá více než 500krát ve Starém zákoně. Tento termín zahrnuje muže i ženu. Text jasně ukazuje, že to nebylo tak, že by muž byl stvořen k obrazu Božímu a žena k obrazu muže.¹ K Božímu obrazu byli stvořeni oba.

Stejně jako jsou Otec, Syn a Duch svatý souhrnně nazýváni výrazem Bůh, tak i muž a žena tvoří dohromady „člověka“. Podobně jako osoby Trojice mají být jedno, i když nemají stejnou funkci. Lidé jsou si rovni ve svém bytí a svou hodnotou, ale osobnostně nejsou naprosto stejní (srov. J 10,30; 1 K 11,3). Stavbou těla se doplňují a ve svém poslání vzájemně spolupracují.

Obě pohlaví jsou dobrá (Gn 1,31) a dobré jsou také jejich odlišné úkoly. Rodina a domov jsou založeny na pohlavní odlišnosti. Bůh mohl rozšířit život na zemi, aniž by stvořil muže a ženu, jak je to možné vidět při bezpohlavním rozmnožování některých forem živočišného života. Ale Bůh učinil „dva jedince, vcelku stejné svou podobou a vlastnostmi, a přece má každý z nich v sobě něco, co postrádá ten druhý a v čem se navzájem doplňují“.² Svět, který by tvořili výlučně členové jednoho pohlaví, by nebyl úplný.

Opravdové naplnění je možné pouze ve společnosti, kde jsou muži i ženy. Není to otázka rovnosti, protože obě pohlaví jsou nepostradatelná.

Během svého prvního dne si Adam – prvorozený, a proto hlava lidstva³ – uvědomil svou jedinečnost. Nikdo se mu nepodobal. „Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná.“ (Gn 2,20) Bůh chápal tuto potřebu, proto řekl: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“ (Gn 2,18)

Hebrejské slovo *neged* je zde přeloženo jako „rovná“. Je to podstatné jméno, jenž souvisí s předložkou, která znamená stát „před, napřed, přímo před, proti“ něčemu nebo někomu. V tomto případě osoba, která měla stát před Adamem, měla ho doplňovat, být jeho protějškem. A tak „vedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul“, „vzal mu jedno z žeber“ (Gn 2,21) a zformoval jeho společníci.⁴

Po svém probuzení Adam ihned poznal úzký a důvěrný vztah, který byl umožněn tímto zvláštním stvořitelským aktem. Zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženu se nazývá, protože z muže vzata jest.“ (Gn 2,23; srov. 1 K 11,8).

Manželství. Z rozdílnosti muže a ženy Bůh vytvořil jednotu. V onen

první pátek Bůh uzavřel první manželství, spojil dva jedince, kteří byli ztělesněním jeho obrazu a učinil je jedním tělem. Manželství se od této doby stalo základem rodiny i samotné společnosti.

Písmo popisuje manželství jako vědomý čin oddělení a připojení: „Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem.“ (Gn 2,24)

1. Opuštění. Pro manželství je nezbytné opuštění původních vztahů. Manželský vztah má převzít úlohu vztahu dítěte k rodičům. V tomto smyslu člověk „opouští“ vztah k rodičům, což mu umožňuje „přilnout“ k druhému člověku. Bez takového procesu nevznikne pro manželství pevný základ.

2. Přilnutí. Hebrejský výraz přeložený jako „přilne“ pochází ze slova, které znamená „lnout, klížit, přidržet se“. Jako podstatné jméno se dokonce používá pro sletování (Iz 41,7; Kral.). Těsnost a pevnost tohoto spojení ukazuje podstatu manželského svazku. Každý pokus toto spojení zrušit, takto úzce spojené jednotlivce zraní. Těsnost tohoto spojení zdůrazňuje i skutečnost, že se stejný výraz používá pro vyjádření pouta mezi Bohem a jeho lidem: „Hospodina svého Boha se budeš bát, jemu budeš sloužit, k němu se přimkneš a v jeho jménu budeš přísahat.“ (Dt 10,20)

3. Smluvní vztah. V Písmu je tento slib, který manželský pár spojuje, nazván „smlouva“. Tento výraz se používal pro nejvážnější a nejdůležitější dohodu známou z Božího Slova (Mal 2,14; Př 2,16.17). Vztah mezi manžely se má řídit vzorem Boží věčné smlouvy s jeho lidem, církví (Ef 5,21-33). Svým vzájemným odevzdáním na sebe berou závazek věrnosti a vytrvalosti, které charakterizují Boží smlouvu (Ž 89,35; Pl 3,23).

Bůh, příbuzní, přátelé i společenství jsou svědky smlouvy, kterou snoubenci mezi sebou uzavřeli. Tato smlouva je potvrzena v nebi. „A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.“ (Mt 19,6) Křesťanský pár si uvědomuje, že uzavřením manželství si mají být navzájem věrni až do smrti.⁵

4. Jedno tělo. Výsledkem opuštění rodičů a smluvního přilnutí k partnerovi je jednota, která je určitým tajemstvím. Jde o sjednocení v plném slova smyslu – manželský pár spolu žije v hlubokém důvěrném vztahu. Zpočátku se tato jednota týká tělesného spojení v manželství. Zasahuje však mnohem hlouběji – týká se také důvěrného sjednocení mysli a citů, což umocňuje tělesnou stránku vztahu.

a) Společná cesta. Bůh říká o svém vztahu ke svému lidu: „Půjdou spo-

lu dva, jestliže se nedohodli?“ (Am 3,3) Tato otázka se vztahuje i na ty, kteří chtějí být jedním tělem. Bůh nařídil Izraelcům, aby neuzavírali manželství s okolními národy: „To by odvrátilo tvého syna ode mne, takže by sloužili jiným bohům.“ (Dt 7,4; srov. Joz 23,11-13) Když Izraelité nedbali na tato nařízení, mělo to pro ně katastrofální následky (Sd 14-16; 1 Kr 11,1-10; Ezd 9 a 10).

Pavel tuto zásadu rozšířil: „Nedejte se zapřáhnout do cizího jha spolu s nevěřícími! Co má společného spravedlnost s nepravostí? A jaké spoluzití světla s temnotou? Jaký souzvuk Krista s Belíálem? Jaký podíl věřícího s nevěřícím? Jaké spojení chrámu Božího s modlami? My jsme přece chrám Boha živého. Jak řekl Bůh: ‘Budu přebývat a procházet se mezi nimi, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.’“ (2 K 6,14-16; srov. verše 17.18)

Písmo nepochybně učí, že by věřící měli uzavírat manželství pouze s věřícím. Tato zásada zachází ještě dále. Pravá jednota vyžaduje jednotu ve víře i v jednání. Rozdíly ve zkušenosti víry vedou k rozdílům v životním stylu, které mohou v manželství vytvořit hluboké napětí a trhliny. Proto, aby lidé dosáhli jednoty, o níž mluví Písmo, měli by uzavírat manželství s lidmi ze stejného společenství.⁶

b) Stát spolu. Aby se dva lidé stali jedním tělem, musí si být vzájemně naprosto věrni. Když se někdo žení nebo vdává, riskuje všechno a přijímá všechno, co přináší jeho partner. Ti, kteří uzavírají manželství, dávají najevo svou ochotu dělit se s ním o zodpovědnost a stát mu po boku navzdory všemu. Manželství vyžaduje aktivní, vytrvalou lásku, která se nevzdává.

„Dva lidé se dělí o všechno co mají, nejenom o svá těla a majetek, ale také o své myšlení, pocity, o svou radost a utrpení, naději i obavy, o své úspěchy i svá selhání. ‘Stát se jedním tělem’ znamená, že se dva lidé stávají jedinou bytostí s tělem, duší a duchem, a přece zůstávají dvěma rozdílnými osobami.“⁷

c) Intimita. Stát se jedním tělem v sobě zahrnuje také pohlavní spojení: „I poznal člověk svou ženu Evu a ta otěhotněla.“ (Gn 4,1) Ve své touze po spojení, která lidi provází od dob Adama a Evy, každý pár opakuje první příběh lásky. Pohlavní styk představuje nejbližší možné tělesné spojení; vyjadřuje blízkost, kterou pár může prožívat také citově a duchovně. Křesťanská manželská láska by se měla vyznačovat vroucností, radostí a potěšením (Př 5,18.19).

„Pocitivě jest u všech manželství a lože neposkvrněné.“ (Žd 13,4;

Kral.) „Písmo nám jasně říká, že radostné sexuální projevy lásky mezi mužem a jeho ženou jsou součástí Božího plánu. Jak pisatel knihy Židům zdůrazňuje, jde o něco *neposkvrněného*, nehříšného ani nepošpiněného. V manželství tyto projevy zauímají vysoce poctěné místo – jsou ‘svatyní svatých’, kde se muž a žena důvěrně setkávají, aby oslavovali svou vzájemnou lásku jednoho. Tyto chvíle mají být svaté a radostné.“⁸

5. Biblická láska. Láska v manželství je nepodmíněná; je důvěrným vzájemným odevzdáním se, které podporuje vzájemný růst k obrazu Božímu ve všech oblastech: tělesné, citové, intelektuální i duchovní. Manželství prožívá různé projevy lásky: láska má svá romantická, vášnivá nebo silně citová období, příjemné chvíle, okamžiky naplněné přátelstvím či pocitem sounáležitosti. Ale je to také láska *agape*, popsána v Novém zákoně – nezištná, sebeobětavá, která tvoří základ pravé a trvalé manželské lásky.

Ježíš projevil nejvyšší podobu této lásky, když na sebe vzal naši vinu i následky našich hříchů a šel až na kříž. „Miloval své, kteří jsou ve světě, a prokázal svou lásku k nim až do konce.“ (J 13,1) Miloval nás, nehledě na to, kam ho naše hříchy přivedly. Taková byla a stále je ne-

podmíněná láska Ježíše Krista, láska *agape*.

Tuto lásku apoštol Pavel popsal slovy: „Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá.“ (1 K 13,4-8)

Ed Wheat o této pasáži napsal: „Láska *agape* je spojena se zdrojem věčné moci a může působit i tehdy, když ostatní druhy lásky ochabnou... Taková láska miluje nezávisle na okolnostech. Bez ohledu na to, jak je ten druhý nemilý, *agape* miluje dál. *Agape* je láska tak nepodmíněná, jako Boží láska k nám. Je to postoj mysli, založený na záměrném rozhodnutí vůle.“⁹

6. Osobní duchovní odpovědnost jednotlivce. I když se uzavřením manželství partneři vzájemně smluvně zavázali, přesto odpovědnost za vlastní rozhodnutí musí nést každý jednotlivě (2 K 5,10). Nést tuto odpovědnost znamená, že nikdy nebudou obviňovat toho druhého za to, co učinili sami. Manželé musí také přijmout odpovědnost za svůj vlastní duchovní růst; nikdo nemůže spoléhat na duchovní zdatnost toho druhého. Na druhé straně vztah

k Bohu každého z nich může být pro partnera zdrojem síly a povzbuzení.

Důsledky pádu do hříchu pro manželství

Narušení Božího obrazu v lidech, způsobené hříchem, ovlivnilo manželství stejně jako ostatní oblasti lidského života. Tam, kde kdysi vládla dokonalá láska a jednota, pronikly sobecké zájmy. Ty, kteří nejsou vedeni Kristovou láskou, ovládá egoismus. Je společným jmenovatelem veškerého selhávání křesťanů, protože je v rozporu se všemi principy odevzdání se, služby a dávání, které vyjadřuje evangelium.

Adam s Evou svou neposlušností jednali proti záměru svého Stvořitele. Před pádem do hříchu nepotřebovali před Bohem nic skrývat. Potom, co zhřešili, místo toho, aby k němu radostně přišli, bázkivě se před ním skryli, ve snaze utajit pravdu o sobě a popřít odpovědnost za své činy. Přemoženi hlubokým pocitem viny, kterého je nezbavilo žádné zdůvodňování, nemohli snést pohled Boží a svatých andělů. Výmluvy a sebeospravedlňující zapírání se od té doby staly běžným typem jednání člověka ve vztahu k Bohu.

Strach, který Adama a Evu vedl k tomu, že se ukryli, nejenom naru-

šil jejich vztah k Bohu, ale také k sobě navzájem. Když se jich Bůh ptá, hájí každý sebe na úkor toho druhého. Jejich obviňování je důkazem vážného zlomu, který se odehrál ve vztahu lásky, jenž Bůh dal při stvoření.

Poté, co žena zhřešila, jí Bůh řekl: „Budeš dychtit po svém muži, ale on nad tebou bude vládnout.“ (Gn 3,16) Cílem tohoto principu, který nezměnil základní rovnost mezi mužem a ženou, bylo přinést užitek prvnímu páru i manželstvím, která následovala.¹⁰ Tato zásada však byla naneštěstí překroucena. Od té doby se manželství v celých dějinách vyznačovalo nadvládou prostřednictvím násilí, manipulace a potlačování osobnosti. Soběstřednost maří vzájemné přijetí a porozumění.

Jádrem křesťanství je souladný život, který projevuje sebezapření. Tím se vyznačovalo manželství před pádem do hříchu, po pádu byl tento soulad zničen. Láska muže a ženy má přispívat ke vzájemnému štěstí. Každý z partnerů má dbát na blaho toho druhého. Mají tvořit jednotu, a přece nikdo z nich nemá ztratit individualitu, kterou jim dal Bůh.¹¹

Odchytky od Božího ideálu

Mnohoženství. Jestliže má jeden partner několik partnerů, nemůže

prožívat jednotu a spojení, které Bůh ustanovil prvním manželstvím v ráji. V polygamii neexistuje prvek opuštění všech ostatních. Ačkoli Bible popisuje mnohoženství jako kulturně podmíněnou skutečnost doby patriarchů způsobem, jakým ho popisuje, jasně ukazuje, že taková manželství nejsou Božím ideálem. Různé vedlejší svazky v rámci manželství hrály roli v boji o moc, v zahořklé zášti a odcizení (viz Gn 16; srov. 29,16 – 30,24; atd). V takových případech sloužily děti jako nástroj citového vydírání jiných členů rodiny.

Monogamní manželství dává páru pocit sounáležitosti a posiluje jejich intimitu a vzájemné pouto. Manželé si uvědomují, že jejich vztah je jedinečný a že nikdo jiný s nimi nemůže sdílet to, co prožívají. Monogamní vztah jasně odráží vztah mezi Kristem a jeho církví, mezi člověkem a Bohem.¹²

Smilství a cizoložství. Myšlení současných lidí i jejich jednání zlehčuje trvalý vztah, ve kterém jsou si manželé vzájemně tělesně věrni až do smrti. Bible však považuje jakékoli mimomanželské sexuální vztahy za hřích. Sedmé přikázání se nezměnilo a stále platí: „Nesesmilniš.“ (Ex 20,14) Není zde zmínka o žádném bližším určení nebo výjimce. Toto

příkázání je zásadou, která úzkostlivě střeží manželský vztah.

Celkový biblický pohled na smilství a cizoložství stojí v přímém protikladu k dnešní toleranci takového jednání, pokud jde o „souhlasící dospělé“. Mnoho textů ve Starém i Novém zákoně takové jednání odsuzuje (Lv 20,10-12; Př 6,24-32; 7,6-27; 1 K 6,9.13.18; Ga 5,19; Ef 5,3; 1 Te 4,3; atd.).

Takový milostný poměr může mít dalekosáhlé a dlouhotrvající důsledky. Zákonný partner je oklamán a zraňuje ho to tělesně, citově, finančně, právně i společensky. Takový poměr poškozuje také širší rodinu a zvláště trpí děti. Důsledkem milostného vztahu mohou být i pohlavní nemoci nebo narození ne-manželského dítěte. Mrak lží a nepoctivosti, který se nad takovým vztahem vznáší, ničí důvěru natolik, že už ji často není možné obnovit. Dokonce i bez ohledu na biblickou výstrahu by řada neblahých následků takového jednání měla být dostatečným varováním před těmito formami nemravnosti.

Nečisté myšlení. Hřích není pouze vnějším činem; je také záležitostí srdce, což zasahuje hluboko do našeho způsobu myšlení. Pokud je znečištěn pramen, pravděpodobně nebude čistá ani řeka. Ježíš věděl,

že myšlení stojí v pozadí lidského jednání: „Ze srdce vycházejí špatné myšlenky, vraždy, cizoložství, smilství, loupeže, křivá svědectví, urážky.“ (Mt 15,19) V souvislosti s tím Kristus posouvá čin nevěry už od myšlení a citů: „Slyšeli jste, že bylo řečeno: ‘Necizoložíš.’ Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve svém srdci.“ (Mt 5,27.28)

Na zvrácené představivosti vydělává celé průmyslové odvětví. Jeho produkty – smyslné filmy a knihy – nemají v křesťanském životě místo. Nejenže podněcují zakázané vztahy, ale snižují muže i ženy na pouhý předmět sexuální touhy. Tak přerukují pravý význam sexuality a zatemňují Boží obraz. Křesťané jsou povoláni přemýšlet o čistých věcech a žít čistým životem, protože se připravují na život v čisté společnosti v Božím království.

Krvesmilstvo. Někteří rodiče překračují hranice, které ohraničují zdravé projevy lásky ke svým dětem a chovají se k nim tělesně i citově příliš důvěrně. Často se to děje tehdy, když jsou zanedbávány normální vztahy mezi mužem a ženou a jedno z dětí pak má plnit roli manželského partnera. K tomuto překročení hranic může dojít i mezi sourozenci a vzdálenějšími příbuznými.

Krvesmilstvo bylo ve Starém zákoně zakázáno (Lv 18,6-29; Dt 27,20-23) a odsouzeno i v Novém zákoně (1 K 5,1-5). Tento druh zneužívání narušuje rozvíjející se sexualitu dítěte a vytváří v něm nezaviněný pocit hanby a viny, kterou si pak později ve svém životě přináší do manželství. Když rodiče překračují tyto hranice, poškozují u dítěte rozvíjení pocitu důvěry, který je tak velmi důležitý pro víru v Boha.

Rozvod. Ježíš shrnul biblické učení o rozvodu takto: „A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj.“ (Mt 19,6; Mk 10,7-9) Manželství je svaté, protože ho Bůh posvětil. Vlastně je to Bůh, kdo spojuje muže a ženu, ne pouhá lidská slova nebo sexuální akt. Je to Bůh, kdo potvrdil jejich spojení. Křesťanské pochopení rozvodu a opětovného sňatku musí být tedy založeno na biblickém základu.

Ježíšův výrok jasně ukazuje základní biblický princip, který vymezuje křesťanské chápání rozvodu: Podle Božího záměru mělo být manželství nerozlučitelné. Když se ho farizeové ptali, zdali je manželský nesoulad dostatečným důvodem pro rozvod, Kristus potvrdil model manželství ze zahrady Eden jako trvalé spojení. Když na něj dále naléhali ohledně Mojžíšových zákonů o rozvodu,

odpověděl: „Pro tvrdost vašeho srdce vám Mojžíš dovolil propustit manželku. Od počátku to však nebylo.“ (Mt 19,8) Zašel ještě dál a stanovil, že jediným legitimním důvodem pro rozvod je nevěra (Mt 5,32; 19,9).

Jeho odpověď farizeům ukazuje, že chápal věrnost v mnohem hlubším smyslu než oni. Z toho, co řekl, a z principů týkajících se manželství ve Starém a Novém zákoně, lze potvrdit, že Božím záměrem bylo, aby manželé trvalým spojením odráželi Boží obraz.

Dokonce i nevěra jednoho z partnerů nezbytně neznamená, že manželství musí končit rozvodem. Cesta kříže vede k hlubokému pokání, odpuštění a k odstranění kořenů rozhořčení. Dokonce i v případě cizoložství by měl poškozený partner prostřednictvím odpuštění a skrze smířující moc Boží usilovat o zachování původního Božího záměru stvoření. „Biblicky řečeno, cizoložství nemusí působit zhoubněji než jakýkoli jiný hřích... Jestliže jste ochotni odpustit a změnit své negativní postoje, bude Bůh ochotný vás uzdravit a obnovit vaši vzájemnou lásku.“¹³

I když Božím ideálem pro manželství je láskyplný a trvalý svazek, který pokračuje až do smrti jednoho z partnerů, přesto je čas od času

zákonná odluka nutná z důvodu takových hříchů jako je například fyzické zneužívání partnera nebo dítěte. „V takových případech je možné dosáhnout toho, čemu se v některých zemích říká ‘zákonná odluka’. Avšak podle právního řádu mnoha zemí lze takové odluky dosáhnout jedině rozvodem. Jestliže dojde k takové odluce nebo rozvodu bez toho, že by šlo o nevěru manželskému slibu, nezískává ani jeden z partnerů právo uzavřít nové manželství, jestliže druhý partner nevstoupil do nového manželství, nedopustil se nevěry či smilstva nebo nezemřel.“¹⁴

Manželství je Božím ustanovením, proto má církev jedinečnou a vážnou odpovědnost, aby předcházela rozvodům, a pokud k rozvodu dojde, nese odpovědnost za uzdravení zranění, která byla rozvodem způsobena.

Homosexualita. Bůh stvořil muže a ženu tak, aby se odlišovali, ale přesto se také vzájemně doplňovali. Tím orientoval jejich sexuální touhu k opačnému pohlaví. Toto odlišení a spojení, kterým je lidstvo charakterizováno, se projevuje ve vzájemné přitažlivosti opačných pohlaví a touze vytvořit zdravý vztah.

V některých případech hřích narušil i tuto základní orientaci a vzni-

kl tak jev, který se nazývá inverze neboli homosexualita. V takových případech je přirozená orientace na opačné pohlaví narušena a výsledkem je sexuální nasměrování k lidem stejného pohlaví.

Písmo odsuzuje homosexuální praktiky velmi negativními slovy (Gn 19,4-10; srov. Ju 7,8; Lv 18,22; 20,13; Ř 1,26-28; 1 Tm 1, 8-10). Jednání tohoto typu způsobuje vážné narušení Božího obrazu v lidech.

Protože „všichni zhřešili a jsou daleko od Boží slávy“ (Ř 3,23), mají se křesťané chovat k takto orientovaným lidem ohleduplně. Příkladem je jim postoj, jaký měl Kristus k ženě přistřižené při cizoložství: „Ani já tě neodsuzuji. Jdi a už nehřeš!“ (J 8,11) Nejen lidé s homosexuální sklony, ale všichni, kteří žijí v narušených vztazích způsobujících úzkost, zahanbení a vinu, potřebují soucitného, školeného a zkušeného křesťanského poradce. Žádné jednání není mimo dosah Boží uzdravující milosti.¹⁵

Rodina

Když Bůh stvořil Adama a Evu, světil jim vládu nad světem (Gn 1,26; 2,15). Vytvořili první rodinu, první církev a položili základ společnosti. Společnost je tedy založena na manželství a rodině. Protože byli jediný-

mi lidmi, kteří žili na zemi, Bůh jim přikázal: „Plodte se a množte se a naplňte zemi.“ (Gn 1,28)

Při pohledu na svět je zřejmé, že tento Boží příkaz lidstvo splnilo, dokonce ze statistiky růstu světové populace vyplývá, že některé oblasti jsou už přelidněné. Křesťanští manželé, kteří se rozhodnou přivést na svět děti, mají stále povinnost vychovávat je podle rad a napomenutí od Pána. Dříve než se manželé rozhodnou jít touto cestou, měli by uvažovat nad Božím ideálem pro rodinu.

Rodiče

1. Otec. Písmo svěčuje manželovi a otci zodpovědnost být hlavou a knězem rodiny (Ko 3,18-21; 1 Pt 3,1-8). Stává se typem Krista, hlavy církve. „Protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil. Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům. Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe.“ (Ef 5,23-28)

Muž a žena „by si měli vzájemně ustupovat; Slovo Boží však dává přednost úsudku manžela“ tam, kde nejde o otázku svědomí.¹⁶ Muž má přitom odpovědnost za to, že bude osobnost manželky plně respektovat.

Tak, jako Kristus ukázal, že je laskavým vůdcem, který ve službě lásky šel až na kříž, tak i manžel by měl jednat obětavě. „Kristova vláda je vládou moudrosti a lásky, a když manželé plní své povinnosti ke svým manželkám, budou používat svou autoritu se stejnou jemností, s jakou Kristus jedná s církví. Když manžela ovládá Duch Kristův, podřízenost přinese ženě pokoj a požehnání, protože manžel od ní bude žádat pouze to, co je v zájmu dobra, v míře, v jaké Kristus žádá podřízenost od církve... Muži by měli studovat Kristova slova, ale ne proto, aby zjistili, do jaké míry se jim musí manželka podřídít, ale proto, aby mohli smýšlet jako Kristus a stali se očištěnými, ohleduplnými manžely, kteří jsou způsobilými správci domácnosti.“¹⁷

Otec, jako kněz rodiny, stejně jako Abraham, shromáždí svou rodinu na počátku dne a odevzdá ji do Boží péče. Večer s nimi bude chválit Boha a děkovat mu za udělené požehnání. Tato rodinná pobožnost bude poutem, které všechny

spojuje – je to doba, kdy se Bohu dává v rodině první místo.¹⁸

Moudrý otec tráví čas se svými dětmi. Dítě se může od svého otce naučit mnoho věcí, jako je úcta a láska k jejich matce, láska k Bohu, důležitost modlitby, láska k druhým lidem, přístup k práci, umění uskromnit se, láska k přírodě a k celému Božímu stvoření. Ale jestliže otec není nikdy doma, děti tuto přednost a radost nikdy nepoznají.

2. Matka. Po společenství s Bohem je mateřské pouto jedním z nejužších pozemských vztahů. „Ani král na svém trůnu nemá vznešenější poslání než matka. Matka je královnou domácnosti. Má možnost formovat povahy svých dětí, aby byly způsobilé pro vznešenější, věčný život. Ani anděl by nemohl žádat o ušlechtilější poslání; protože tím, že se matka věnuje této práci, koná dílo Boží... Měla by si uvědomit hodnotu své práce a vzít na sebe celou Boží zbroj, aby mohla odolat pokušení přizpůsobovat se světu. Její dílo má hodnotu pro život časný i věčný.“¹⁹

Někdo musí v rodině nést hlavní odpovědnost za formování povahy dětí. Výchova dětí nemůže být nahodilá, ani ji nelze svěřit jiným lidem, protože nikdo s dětmi necítí tak, jako jejich rodiče. Bůh stvořil matku se schopností nést dítě uv-

nitř svého těla, kojit ho, vychovávat a milovat. Kromě tíživé finanční situace nebo v případě, že matka vychovává dítě sama²⁰, by měla přijmout jedinečnou přednost, zůstat se svým dítětem celý den. Může se tak radovat ze spolupráce se Stvořitelem při formování povahy svých dětí pro věčnost.

„Jeden z manželů by měl rodinu považovat za svoji kariéru... Brát na sebe povolání matky a manželky je ve 20. století jen vyjímečným životním povoláním a zároveň je však i velmi náročnou prací. Zbytečné úsilí? Nevděčná práce? Nedocenené otroctví? Naopak, je to nejúžasnější možnost, jak změnit směr, zachránit lidstvo, ovlivnit dějiny, učinit něco, co bude *cítit* a *slyšet* ve stále se rozšiřujících kruzích.“²¹

Ve starozákonních dobách bylo jméno krátkou charakteristikou člověka, jemuž patřilo. Eva přijala své jméno po pádu do hříchu (Gn 3,20). Protože se měla stát matkou všech živých, bylo její jméno (hebrejsky *chavva*) odvozeno od slova pro „život“ (hebrejsky *chaj*). Odráží mimořádně čestné postavení, které Eva zaujímá v dějinách lidstva.

Tak, jako plození dětí nebylo výhradním právem pouze Adama nebo Evy, nebylo jím ani rodičovství. O tuto odpovědnost se měli dělit. Tak by tomu mělo být i dnes, neje-

nom při plození dětí, ale i při jejich výchově. Každý z rodičů má určité úkoly, a ty je třeba vykonat jako pro Pána. „Hle, synové jsou dědictví od Hospodina, mzdou od něho plod lůna.“ (Ž 127,3)

Děti

1. Přednost. Kromě odevzdání se Pánu a sobě navzájem, nemají rodiče vznešenější závazek než děti, které přivedli na svět. Musí postavit zájmy svých dětí před svou vlastní kariéru a pohodlí. Děti nepřišly na svět z vlastní vůle, proto je jim třeba připravit co nejlepší vstup do života. Ještě před narozením by mělo být blaho dítěte na prvním místě, protože prenatální vlivy významně působí na jeho duchovní, duševní i fyzické zdraví.²²

2. Láska. Láska rodičů by měla být nepodmíněná a obětavá. I když ji děti nebudou zcela opětovat, měly by být milovány, aby měly po celý život o sobě správný obraz a byly citově zdravé. Děti, které si lásku musí získávat nebo se cítí odmítané a nedůležité, se budou snažit vynucovat lásku rodičů prostřednictvím nevhodného chování, které v nich hluboce zakoření a stane se pro ně obvyklé.²³

Děti, které mají jistotu, že je rodiče milují, budou vstřícné i vůči jiným lidem. Budou se učit dávat

i přijímat a poznají, že smysl života není v nich samotných. Jak děti porostou, mohou se učit oslavovat Boha.

3. Odevzdání. Křesťanští rodiče mají své děti odevzdat do Boží služby co nejdříve po narození. Ve sborech adventistů sedmého dne toto odevzdání probíhá jednoduchým obřadem, ve kterém rodiče před sborem předkládají své děti Bohu v modlitbě, podobně jako Josef a Marie odevzdali malého Ježíše Hospodinu v chrámu (L 2,22-39). Takovým způsobem se dítě na počátku života stává součástí širší duchovní rodiny. Členové sboru se účastní společenského a duchovního rozvoje mladého člověka jako Božího dítěte a součásti těla Kristova.

Při tomto obřadu rodiče také zasvěcují sami sebe, aby dítě vychovávali podle Boží vůle a byl v něm vytvářen Boží obraz. Aby rodiče tohoto cíle dosáhli, přivádějí své dítě pravidelně do dětské sobotní školy a do sboru, aby se maličká stali součástí Kristova těla již od raného dětství. Potom, když dítě dosáhne školního věku, rodiče a církve učiní všechno proto, aby se mu mohlo dostat křesťanského vzdělání, které bude v dítěti ještě dále budovat lásku k Pánu.

4. Vytrvalost. Duchovní vyučování, které rodiče konají, je stále trvající

proces, který probíhá v každém úseku života dítěte. „Budeš je [Boží přikázání] vštěpovat mým synům a budeš o nich rozmlouvat, když budeš sedět doma nebo půjdeš cestou, když budeš uléhat nebo vstávat. Uvážeš si je jako znamení na ruku a budeš je mít jako pásek na čele mezi očima. Napíšeš je také na veřeje svého domu a na své brány.“ (Dt 6,7-9; 11,18nn)

Dítě je ovlivněno celkovou atmosférou domova. Rodiče nemohou zprostředkovat duchovní život pouze prostřednictvím rodinné bohoslužby. Duchovnost musí vyplývat z jejich trvalé důvěry v Ježíše; musí se projevovat v jejich způsobu života, oblékání a dokonce i v úpravě domova. Pro křesťanský růst dítěte je nesmírně důležité, aby poznalo Boha jako laskavého Otce.

5. Poslušnost. „Zasvěť už chlapce do jeho cesty, neodchýl se od ní, ani když zestárne.“ (Př 22,6) Co obsahuje toto vyučování? Kázeň zahrnuje mnohem víc než jen trest. Trest se zpravidla vztahuje na minulost, zatímco kázeň je zaměřena na budoucnost. Uplatňování kázně je proces, ve kterém se mladému člověku od rodičů dostává výcvik, vedení a příklad. To znamená, že se učí důležitým zásadám, jako je věrnost, pravda, spravedlnost, dů-

slednost, trpělivost, pořádek, soucit, štědrost a pracovitost.

Když se dítě brzy naučí své rodiče poslouchat, nebude pro něj autorita představovat žádný problém. Záleží však také na druhu poslušnosti, které se naučí. Pravá poslušnost nevzniká z donucení, ale vyvěrá z nitra člověka. Tajemství tohoto druhu poslušnosti spočívá v znovuzrození.

„Člověk, který se pokouší zachovávat Boží přikázání proto, že to pokládá za svou povinnost, nebo že se to od něj vyžaduje, nikdy neprožije radost z poslušnosti. To není skutečná poslušnost... Pravá poslušnost je vnější projev vnitřních zásad. Vyvěrá z lásky ke spravedlnosti, z lásky k Božímu zákonu. Podstatou veškeré spravedlnosti je věrnost našemu Vykupiteli. Ta nás povede k tomu, že budeme dělat to, co je správné proto, že je to správné – protože konání dobra se líbí Bohu.“²⁴

6. Společenský život a rozvoj řeči. V rodině se děti jako členové lidského rodu stávají společenskými bytostmi se všemi úkoly a přednostmi, které to přináší. Zespolečenštění (socializace) je proces, ve kterém dítě získává základní dovednosti a zkušenosti, které mu pomohou zapojit se do společnosti a žít v ní. Jazyk se všemi jeho komunikačními odstíny je jedna z prvních dovedností, kterou se dítě učí. Jazyk, kte-

rým se doma mluví, je třeba pečlivě vybírat, aby zjevoval Boží charakter. Dítě by mělo často slyšet radostná a spontánní vyjádření lásky mezi členy rodiny a chválení Boha.

7. Pohlaví. Právě doma se prostřednictvím zdravých mezilidských vztahů mezi oběma pohlavími, které tvoří úplnou rodinu, mají děti učit žít ve společnosti jako muž a žena. Dospěli by je měli prostřednictvím správných a přiměřených informací upozorňovat na krásu jejich rozvíjející se sexuality. Jejich úkolem je také chránit děti před sexuálními zneužíváním.

8. Poznávání hodnot. Základním společenským posláním domova je umožnit přijmout dítěti hodnoty, které rodina přijala. Ne vždy se rodinné hodnoty a náboženské pojetí shodují. Rodiče mohou tvrdit, že dodržují určité náboženské zásady, ale hodnoty, které dětem představují, se nemusí s těmito zásadami vždy shodovat. Proto je důležité, aby rodiče byli důslední.

Širší rodina. Božím záměrem je, aby bylo manželství výlučné; rodina však taková není. V dnešní vysoce rozvinuté společnosti může člověk jen zřídkakdy nalézt širší rodinu, kde spolu v těsné blízkosti žijí prarodiče, sourozenci a blízcí příbuzní. Církevní rodina může pomoci

těm, kteří mají příbuzné daleko nebo již žádné nemají, aby našli právě vědomí vlastní hodnoty a sounáležitosti. Zde mohou také osamělí rodiče nalézt klidné místo, kde mohou s láskou vychovávat své děti. Sbor tak může poskytnout vhodné vzory jednání, které mohou doma chybět.

Z příkladu laskavého přístupu ke starým lidem ve shromáždění se mohou děti učit uctivosti. Starší mohou prožívat uspokojení z toho, že kolem sebe mají děti, které mohou milovat a s kterými se mohou radovat. „Ani ve stáří a šedinách mě, Bože, neopouštěj, dokud neseznámím toto pokolení se skutky tvé paže a s tvou bohatýrskou silou všechny, kteří přijdou.“ (Ž 71,18)

Bůh věnuje starším lidem zvláštní pozornost a říká: „Šediny jsou ozdobnou korunou, lze je nalézt na cestě spravedlnosti.“ (Př 16,31) „Já sám až do vašeho stáří, až do šedin vás budu nosit. Já jsem vás učinil a já vás ponesu, budu vás nosit a zachráním.“ (Iz 46,4)

Ve sborovém společenství osamělí lidé mohou najít prostředí, kde budou milováni, kde si jich budou ostatní vážit a kde se budou moci také rozdělit o svou lásku a schopnosti. Prostřednictvím služby církve mohou pocítit, že o ně Bůh pečuje: „Miloval jsem tě odvěkou láskou,

proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství.“ (Jr 31,3)

Je součástí „čisté zbožnosti“ pečovat zvláště o ty, kteří jsou v nouzi (Jk 1,27; Ex 22,21; Dt 24,17 a 26,12; Př 23,10; Iz 1,17). Církevní rodina má jedinečnou možnost poskytnout útočiště, útulek a místo společenství těm, kteří nemají rodinu. Věřící se také mohou ujmout každého člena a zahrnout ho do zvláštního společenství, o kterém Kristus řekl, že bude znakem pravého křesťanství (J 17,20-23).

Obrácení

Protože je rodina základem církve a společnosti, bude křesťanská rodina nástrojem získávání a udržení

členů pro Pána. Poslední verše Starého zákona jsou proroctvím, které se splní před tím, než se Kristus vrátí: „Hle, posílám k vám proroka Elijáše, dříve než přijde den Hospodinův veliký a hrozný. On obrátí srdce otců k synům a srdce synů k otcům, abych při svém příchodu nestihl zemi klatbou.“ (Mal 3,23.24; [4,5.6]) I když dnes existuje mnoho vlivů, které se snaží rodinu narušit, Bůh vyzývá k novému sjednocení, zpevnění, obrácení a obnově. Ty rodiny, které odpoví na jeho výzvu, obdrží sílu, která bude důkazem pravého křesťanství. Sbory, které budou tvořeny těmito rodinami, porostou, mládež je nebude opouštět a představí světu jasný obraz Boha.

Poznámky

1. Srov. E. G. White, *Education*, str. 20.
2. A. W. Spalding, *Makers of the Home* (Mountain View, CA: Pacific Press, 1928), str. 58.
3. Že byl Adam zodpovědný za planetu Zemi, je patrné z toho, že ho Bůh považoval za zodpovědného za hřích, i když nebyl první, kdo zhřešil (Gn 3,9nn). Také Nový zákon, když srovnává dva „Adamy“, považuje prvního Adama zodpovědného za to, že přišel hřích a smrt (Ř 5,12nn; 1 K 15,22; srov. E. G. Whiteová, *Vítězství lásky Boží*, str. 460).
4. „Bůh sám dal Adamovi společníci. Dal mu ‘pomoc, která by při něm byla’, pomocníci, která mu vyhovovala, jež mu mohla být družkou a být s ním jedno v lásce a účasti.

- Eva byla stvořena ze žebra, vyňatého z boku Adamova, což značí, že ho nemá ovládat jako hlava, ani být jemu podřízena jako méněcennější, nýbrž že mu má stát po boku jako rovný s rovným, být jím milována a chráněna.“ (E. G. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 22)
5. Více o smluvních aspektech manželství viz „Marriage as Covenant“ v *Covenant and Marriage: Partnership and Commitment* (Leader’s Notebook; Nashville: Family Ministry Department, Sunday School Board of the Southern Baptist Convention, 1987), str. 51-60.
  6. Viz *Církevní řád*, str. 167-169; F. M. Wilcox, „Marrying Unbelievers“, *Review and Herald*, 2. červenec 1914, str. 9.10; G. B. Thompson, „Marrying Unbelievers: ‘Can Two Walk Together, Except They Be Agreed?’“ *Review*

- and Herald, 31. červenec 1941, str. 2.12-14; F. M. Wilcox, „The Marriage Relationship, Following the Divine Order“, *Review and Herald*, 4. květen 1944, str. 1-4; E. G. White, *Testimonies*, sv. 4, str. 503-508.
7. Walter Trobisch, *I Married You* (New York, N. Y.: Harper and Row, 1971), str. 18.
  8. Ed Wheat, *Love Life for Every Married Couple* (Grand Rapids: Zondervan, 1980), str. 72.
  9. *Tamtěž*, str. 62.
  10. E. G. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 31.32.
  11. Např., viz E. G. White, *The Ministry of Healing*, str. 361; E. G. White, *Messages to Young People* (Nashville: Southern Pub. Assn., 1930), str. 451.
  12. Viz také E. G. Whiteová, *Patriarchové a proroci*, str. 100.146.147.245.246; E. G. White, *Spiritual Gifts*, sv. 3, str. 104.105; sv. 4a, str. 86.
  13. Wheat, *Love Life for Every Married Couple*, str. 202. Viz také „The Divorce Court of the Cross“, v Roy Hession, *Forgotten Factors...An Aid to Deeper Repentance of the Forgotten Factors of Sexual Misbehavior* (Fort Washington, PA: Christian Literature Crusade, 1976); Wheat, „How to Save Your Marriage Alone“, v *Love Life*; and Gary Chapman, *Hope for the Separated: Wounded Marriages Can Be Healed* (Chicago: Moody Press, 1982).
  14. *Církevní řád*, str. 169.
  15. Viz Hession, *Forgotten Factors*. Tato vynikající kniha podrobně líčí hluboké problémy sexuální nemorálnosti, pomáhá těm, kteří zhřešili, činit pokání a nalézt odpuštění v milujícím Bohu.
  16. E. G. White, *Testimonies*, sv. 1, str. 307. Dále také napsala: „My, ženy, musíme pamatovat, že nás Bůh podřídil mužům. On je hlavou a náš úsudek, názory a zdůvodnění se musí pokud možno shodovat s jeho. Pokud tomu tak není, Boží slovo dává přednost muži, pokud se nejedná o otázku svědomí. Musíme ustoupit hlavě.“ (E. G. White, letter 5, 1861).
  17. E. G. White, manuscript 17, 1891. Viz také Larry Christenson, *The Christian Family* (Minneapolis, MN: Bethany Fellowship, 1970).
  18. Návrhy, jak připravit živou rodinnou pobožnost; viz John a Millie Youngbergovi, *Ladění srdcí*, 1989; Christenson, *The Christian Family*, str. 157-197.
  19. E. G. White, *Adventist Home*, str. 231.232.
  20. Rodiče, kteří musí dítě svěřit do péče někomu jinému, by měli zvolit člověka, který zastává podobné hodnoty jako oni, aby tak vznikla dobrá spolupráce při výchově dítěte v lásce a v „napomínání Páně“. Rodiče by také měli pečlivě sledovat děti, se kterými se přátelí jejich dítě. Přáli by si, aby jejich dítě bylo jako oni? Děti se učí velmi rychle a vše se jim nesmazatelně vrývá do paměti, proto je třeba všechny aspekty péče o dítě svědomitě prozkoumat.
  21. Edith Schaefer, *What Is a Family?* (Old Tappan, N. J.: Fleming H. Revell Co., 1975), str. 47.
  22. Viz E. G. Whiteová, *Touha věků*, str. 358.359; E. G. White, *The Adventist Home*, str. 255-259.
  23. Viz Gary Smalley and John Trent, *The Blessing* (Nashville: Thomas Nelson Publishers, 1986). Autoři pečlivě popisují, že udělení nebo odepření nepodmíněné rodičovské lásky je klíčem k citovému a psychologickému prospěchu dítěte.
  24. E. G. Whiteová, *Kristova podobenství*, str. 50.

Co Bible učí

o posledních
věcech

V nebi je svatyně, pravý svatostánek, jehož stavitelem je Pán, a ne člověk. V něm Kristus slouží v náš prospěch, zpřístupňuje věřícím požehnání své smírující oběti, přinesené jednou provždy na kříži. Kristus byl uveden do úřadu jako náš slavný Velekněz a svou prostřednickou službu začal po svém nanebevstoupení. Roku 1844, na konci prorockého období 2300 dnů (let) přešel k druhé a závěrečné fázi své usmírující služby. Je to dílo vyšetřujícího soudu, který je součástí závěrečného odstraňování veškerého hříchu. Předobrazem této skutečnosti bylo očišťování starodávné židovské svatyně v Den smíření. V předobrazné službě byla svatyně očištěna krví obětí zvířat, ale nebeské skutečnosti se očišťují dokonalou obětí Ježíšovy krve. Vyšetřující soud odhaluje nebeským bytostem, kdo z mrtvých zesnul v Kristu, a proto je v něm uznán hodným mít podíl na prvním vzkříšení. Tento soud také ukazuje, kdo z živých zůstává v Kristu, zachovává Boží přikázání a víru Ježíše Krista a je v něm připraven ke vstupu do věčného království. Tento soud obhajuje Boží spravedlnost, zachraňující ty, kteří věří v Ježíše Krista. Prohlašuje, že lidé, kteří zůstali Bohu věrní, obdrží království. Dověšení Kristovy služ-

by v nebeské svatyni bude pro lidi před druhým adventem znamenat ukončení doby milosti (Žd 8,1-5; 4,14-16; 9,11-28; 10,19-22; 1,3; 2,16.17; Da 7,9-27; 8,13.14; 9,24-27; Nu 14,34; Ez 4,6; Lv 16; Zj 14,6.7; 20,12; 14,12; 22,12).

Základní věroučné výroky, 23

Adventisté sedmého dne věří...

23

Kristova služba v nebeské svatyni

Přichází doba večerní oběti. Kněz stojí na chrámovém nádvoří v Jeruzalémě a je připraven obětovat beránka. Ve chvíli, kdy pozvedá nůž, aby ho zabil, se zatřásla země. Vyděšenému knězi vypadává nůž z ruky a beránek utíká pryč. I přes hřmot vyvolaný zemětřesením slyší hlasitý zvuk trhající se látky, jakoby neviditelná ruka trhala chrámovou oponu od shora dolů.

Černé mraky za městem zahalily kříž. Ježíš Kristus, velikonoční Beránek Boží, zvolal: „Dokonáno jest!“, a zemřel za hříchy světa.

Předobraz se setkal se skutečností. Uskutečnilo se to, na co po celá staletí ukazovaly chrámové obřady – Spasitel přinesl svou smírující obět.

Předobraz se splnil ve skutečnosti, proto obřady, které tuto oběť symbolizovaly, pozbyly svou platnost. Proto se roztrhla opona, upadl nůž a utekl beránek.

Tím však dějiny spasení nekončí. Pokračují i po ukřižování. Vzkříšení a nanebevstoupení Ježíše Krista zaměřuje naši pozornost na nebeskou svatyni, kde již Kristus není pouhým Beránkem. Slouží zde jako kněz. Jednou provždy byla přinášena oběť. Nyní všem zpřístupňuje požehnání, které z této oběti smíření plyne.

Nebeská svatyně

Bůh přikázal Mojžíšovi, aby pro něj postavil pozemský příbytek – svatyni (Ex 25,8), která byla součástí první (staré) smlouvy (Žd 9,1.2). Svatyně učila cestě spasení. O 400 let později postavil král Šalomoun stálý chrám v Jeruzalémě, který nahradil Mojžíšův přenosný stánek. Když Nebukadnesar tento chrám zničil, postavili ti, kdo se vrátili z babylónského zajetí druhý chrám. Herodes Veliký ho přestavěl a zkrášlil. Avšak Římané jej v roce 70 po Kr. zničili.

Nový zákon mluví o tom, že i nová smlouva má svou svatyni, která je v nebesích. V ní Ježíš Kristus slouží jako Velekněz „po pravici Božího trůnu“. Je to „pravá svatyně a stá-

nek, který zřídil sám Hospodin, a nikoli člověk“ (Žd 8,1.2).¹ Na hoře Sínaj byl Mojžíšovi ukázán „vzor“, napodobenina nebo zmenšený model nebeské svatyně (Ex 25,9.40).² Písmo nazývá svatyni, kterou Mojžíš postavil, „náznakem nebeských věcí“, „napodobení té pravé“ (Žd 9,23.24). Pozemská svatyně a služba v ní umožňuje pochopit úlohu nebeské svatyně.

V celém Písmu se předpokládá existence nebeské svatyně nebo chrámu (např. Ž 11,4 a 102,20; Mi 1,2.3).³ Jan spatřil ve vidění nebeskou svatyni. Popsal ji jako „chrám stánku svědectví na nebi“ (Zj 15,5; Kral.) a „Boží chrám v nebesích“ (Zj 11,19). Zde viděl předměty, které se staly vzorem při zařizování pozemské svatyně, např. sedm zlatých svícňů (Zj 1,12) a kadidlový oltář (Zj 8,3). Jan tam také spatřil truhlu smlouvy, která se podobala té, která byla v pozemské svatyni svatých (Zj 11,19).

Kadidlový oltář je v nebesích umístěn před Božím trůnem (Zj 8,3; 9,13), který se nachází v Božím nebeském chrámu (Zj 4,2; 7,15; 16,17). Nebeská zasedací síň, kde je i trůn (Da 7,9.10), se tedy nachází v nebeském chrámu neboli svatyni. To je také důvod, proč konečné rozsudky vycházejí z Božího chrámu (Zj 15,5-8).

Je jasné, že Písmo představuje nebeskou svatyni jako skutečné místo (Žd 8,2), není to jen metafora nebo abstraktní vyjádření.⁴ Nebeská svatyně je především Božím příbytkem.

Služba v nebeské svatyni

Poselství o svatyni bylo poselstvím o spasení. Bůh prostřednictvím služby ve svatyni hlásal evangelium (Žd 4,2). Služba v pozemské svatyni byla až do prvního příchodu Ježíše Krista „podobenstvím pro nynější čas“ (Žd 9,9.10). „Božím záměrem bylo, aby prostřednictvím symbolů a obřadů tohoto podobenství evangelia Izrael zaměřil svou víru na oběť a kněžskou službu Vykupitele světa, Beránka Božího, který snímá hřích světa (Ga 3,22.23; J 1,29).“⁵

Svatyně objasňuje tři fáze Kristovy služby: (1) zástupnou oběť, (2) prostřednickou službu kněze, (3) závěrečný soud.

Zástupná oběť. Každá oběť ve svatyni symbolizovala Kristovu smrt za odpuštění hříchu a potvrzovala tak, že „bez vylití krve není odpuštění“ (Žd 9,22). Tyto oběti znázorňovaly následující pravdy.

1. Boží soud nad hříchem. Protože je hřích hluboce zakořeněná vzpou-ra proti všemu dobrému, čistému

a pravdivému, není možné ho přehlížet. „Mzdou hříchu je smrt.“ (Ř 6,23)

2. Kristova zástupná smrt. „Všichni jsme bloudili jako ovce..., jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech.“ (Iz 53,6) „Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem.“ (1 K 15,3)

3. Oběť smíření dává Bůh. Tou obětí je Ježíš Kristus. „Jeho ustanovil Bůh, aby svou vlastní smrtí se stal smírnou obětí pro ty, kdo věří.“ (Ř 3,25) „Toho, který nepoznal hřích [Krista], kvůli nám ztotožnil [Bůh] s hříchem, abychom v něm dosáhli Boží spravedlnosti.“ (2 K 5,21) Kristus – Vykupitel – vzal na sebe rozsudek nad hříchem. „S Kristem bylo naloženo tak, jak zasloužíme my, a to proto, aby s námi mohlo být naloženo tak, jak zaslouží on. Byl odsouzen za naše hříchy, na nichž neměl podíl, a to proto, abychom my mohli být ospravedlněni spravedlností, na níž jsme se nepodíleli. Podstoupil smrt, která měla být naší smrtí, abychom mohli přijmout život, který patřil jemu. ‘Jeho jizvami jsme uzdraveni.’ (Iz 53,5)“⁶

Oběti se v pozemské svatyni opakovaly. Toto obřadní zpodobnění vykoupení se po dlouhá léta opakovalo jako zajímavý příběh. Naproti tomu se skutečnost (antityp) – skutečná usmiřující smrt našeho Pána –

na Golgotě odehrála *jednou pro vždy* (Žd 9,26-28; 10,10-14).

Na kříži byla zaplácena cena za lidský hřích. Byla naplněna Boží spravedlnost. Z právního hlediska se světu dostalo Božího ospravedlnění (Ř 5,18). Smíření bylo dokonáno na kříži, jak to představovaly oběti, a kající věřící může tomuto dokonanému dílu našeho Pána plně důvěřovat.⁷

Kněžský prostředník. Jestliže oběť usmírjuje hřích, proč byla nezbytná ještě přítomnost kněze?

Úloha kněze zaměřuje pozornost na potřebu prostředníka mezi hříšníkem a svatým Bohem. Prostřednická služba kněze ukazuje vážnost hříchu a odcizení, které hřích vnesl mezi bezhříšného Boha a hříšné stvoření. „Jako byla každá oběť předobrazem smrti Pána Ježíše Krista, tak i každý kněz představoval Kristovu prostřednickou službu velekněze v nebeské svatyni. ‘Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk – Kristus Ježíš.’ (1 Tm 2,5)“⁸

1. Prostředník a smíření. Aplikace smírující krve během kněžské prostřednické služby byla také chápána jako forma smíření (Lv 4,35). Výraz *smíření* naznačuje změnu vztahu mezi dvěma odcizenými stranami. Stejně jako Kristova smířící oběť

usmířila svět s Bohem, tak i jeho služba prostředníka – zprostředkování zásluh jeho bezhříšného života a zástupné smířící smrti – činí ze smíření s Bohem osobní zkušenost pro každého věřícího.

Levitské kněžství znázorňuje spásnou službu Ježíše Krista, kterou koná od své smrti. Náš Velekněz „usedl po pravici Božího trůnu v nebesích“, kde slouží „jako služebník pravé svatyně a stánku, který zřídil sám Hospodin, a nikoli člověk“ (Žd 8,1.2).

Nebeská svatyně je velké řídicí středisko, kde Kristus koná pro naše spasení svou kněžskou službu. Ježíš „přináší dokonalé spasení těm, kdo skrze něho přistupují k Bohu; je stále živ a přimlouvá se za ně“ (Žd 7,25). Proto jsme vybídnuti: „Přistupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas.“ (Žd 4,16)

Kněží v pozemské svatyni vykonávali dvojí službu – každodenní službu ve svatyni (první oddělení stánku; kapitola 4 této knihy) a výroční službu ve svatyni svatých (druhé oddělení stánku). Všechny tyto služby symbolizují Kristovu kněžskou službu.⁹

2. Služba ve svatyni. Kněžskou službu ve svatyni by bylo možné charakterizovat jako službu přimluvy,

odpuštění, smíření a obnovení. Tato ustavičná služba umožňovala mít prostřednictvím kněze trvalý přístup k Bohu.¹⁰ Symbolizovala pravdu o tom, že kající hříšník má okamžitý a trvalý přístup k Bohu prostřednictvím Kristovy kněžské služby Přímluvce a Prostředníka (Ef 2,18; Žd 4,14-16; 7,25; 9,24; 10,19-22).

Když kající hříšník¹¹ přišel s obětí do svatyně, vložil své ruce na hlavu nevinného zvířete a vyznal své hříchy. Tím se jeho hřích i odplata za něj symbolicky přenesl na nevinnou oběť. Poté mu byly odpuštěny hříchy.¹² Židovská encyklopedie říká: „Vložení rukou na hlavu obětního zvířete je běžný obřad, kterým se uskutečňuje záměna a přenesení hříchů.“ „Každá oběť v sobě nese myšlenku záměny; oběť zaujímá místo hříšníka.“¹³

Krev oběti za hřích se používala jedním ze dvou způsobů: a) Pokud byla krev přenesena do svatyně, pokropila se s ní vnitřní opona a kněz také pomazal rohy kadidlového oltáře (Lv 4,6.7.17.18); b) Jestliže nebyla krev vzata do svatyně, pomazaly se s ní rohy oltáře pro zápalné oběti na nádvoří (Lv 4,25.30). V tomto případě kněz snědl část masa oběti (Lv 6,11.12.16.18.19.23). V obou případech si však účastníci uvědomovali, že jejich hříchy a zodpověd-

nost za ně byly přeneseny do svatyně a na kněze.¹⁴

„Svatyně přebírala v tomto obřadném podobenství kajícíkovu vinu a zodpovědnost – přinejmenším na nějaký čas. Když kající obětoval oběť za hřích a vyznal svá provinění, odcházel s odpuštěním a ujištěním, že ho Bůh přijal. Tak je tomu i ve skutečné (antitypické) zkušenosti, když Duch svatý vede hříšníka k pokání a přijetí Ježíše Krista jako svého Spasitele a Pána. *Kristus bere na sebe jeho hříchy a odpovědnost*. Je mu zcela odpuštěno. Kristus je pro věřícího jistotou i jeho zástupcem.“¹⁵

V předobraze (typ) i ve skutečnosti (antityp) se služba ve svatyni zaměřuje především na jednotlivce. Kněžská služba Ježíše Krista dává hříšníkovi odpuštění a smíření s Bohem (Žd 7,25). „Bůh pro Kristovy zásluhy odpouští kajícímu hříšníkovi, připočítává mu spravedlivý charakter a poslušnost jeho Syna, odpouští jeho hříchy a zaznamenává jeho jméno do knihy života jako jméno jednoho ze svých dětí (Ef 4,32; 1 J 1,9; 2 K 5,21; Ř 3,24; L 10,20). Když věřící zůstává v Ježíši Kristu, je mu zprostředkována duchovní milost skrze našeho Pána prostřednictvím Ducha svatého, a to tak, že duchovně dospívá a rozvíjí ctnosti a dary milosti, které od-

rážejí Boží charakter (2 Pt 3,18; Ga 5,22.23).¹⁶

Služba ve svatyni zprostředkovává věřícímu ospravedlnění a posvěcení.

Poslední soud. Události Dne smíření zobrazují tři fáze Božího posledního soudu: (1) „premileniální soud“ (nebo „vyšetřující soud“), který bývá také nazýván „předadventní soud“; (2) „soud během milénia“ a (3) „vynesení a vykonání rozsudku“, které se uskuteční na konci Tisíciletí.

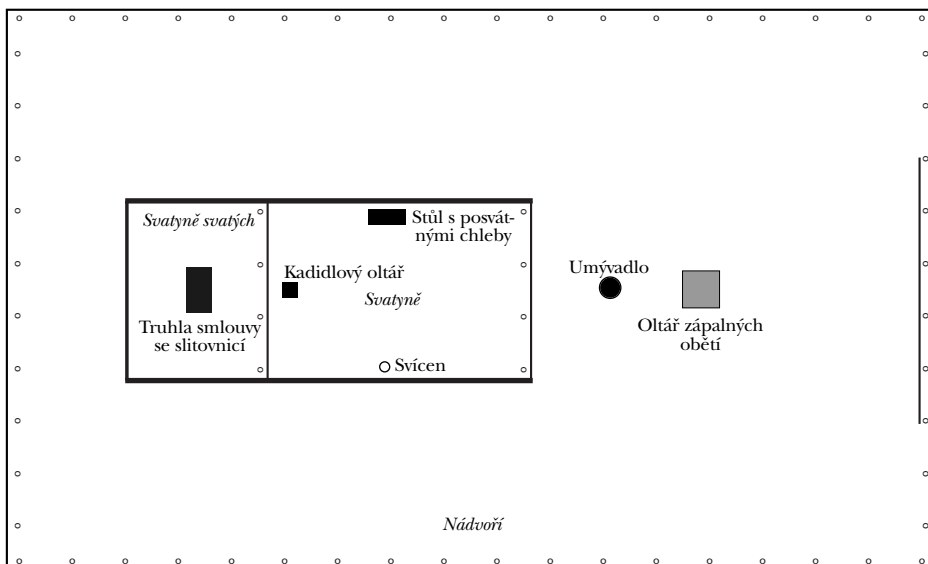
1. Služba ve svatyni svatých. Druhá část kněžské služby je především za-

měřena na svatostánek a soustřeďuje se na očišťování svatyně a Božího lidu. Tuto službu ve svatyni svatých mohl vykonávat pouze velekněz, a to jediný den náboženského roku.

K očištění svatyně byli potřeba dva kozlové – kozel pro Hospodina a kozel pro Azázela. Tím, že kněz obětoval Hospodinova kozla, vykonával tak smířčí obřad „za svatyni [v této kapitole je míněna svatyně svatých], za stan setkávání [svatyně] a za oltář [na nádvoří]“ (Lv 16,20; srov. 16,16-18).

Velekněz vzal krev Hospodinova kozla, která představovala Kristovu krev, do svatyně svatých, kde s ní

Svatostánek

v přítomnosti samotného Boha pokropil slitovnici – příkrov truhly smlouvy, která obsahovala Desatero. Tím naplnil požadavek Božího svatého zákona. Jeho čin symbolizoval nepředstavitelnou cenu, kterou Ježíš Kristus musel zaplatit za naše hříchy, a zároveň ukazoval na to, jak Pán Bůh touží po smíření se svým lidem (srov. 2 K 5,19). Potom velekněz pokropil touto krví ještě kadidlový oltář a oltář zápalných obětí, který byl každodenně kropen krví, představující vyznané hříchy. Velekněz tím vykonal smířčí obřad za svatyni a za lid, a očistil je (Lv 16,16-20.30-33).

Velekněz, který představoval Ježíše Krista jako prostředníka, vzal na sebe hříchy, které znečistily svatyni a přenesl je na živého kozla Azázela, který byl poté vyveden z tábora Božího lidu. Tímto obřadem byly odstraněny hříchy lidí, které byly symbolicky přeneseny z kajících věřících do svatyně, prostřednictvím krve nebo masa obětí při každodenní službě odpuštění. Svatyně byla očistěna a připravena pro službu na další rok (Lv 16,16-20.30-33).¹⁷ Tak byly mezi Bohem a jeho lidem dány všechny věci do pořádku.¹⁸

Den smíření představoval soudní proces, ve kterém jde o vykořenění hříchu. Smíření, které se toho dne uskutečnilo, „bylo předobrazem zá-

věrečného uplatnění Kristových zásluh na definitivní a věčné odstranění přítomnosti hříchu a na úplné usmíření vesmíru pod Boží vládou“.¹⁹

2. Kozel pro Azázela. Hebrejský výraz *azazel* se ve Vulgátě překládá jako *caper emissarius*, „vyhnaný kozel“ (Lv 16,8).²⁰ Pečlivé studium 16. kap. knihy Leviticus ukazuje, že Azazel představuje satana, a ne Krista, jak se někteří domnívají. Tento názor podporují následující důvody: „(1) tento kozel nebyl zabit jako oběť, a proto nemohl přinést odpuštění, protože ‘bez vylití krve není odpuštění’ (Žd 9,22); (2) svatyně byla úplně očistěna krví kozla pro Hospodina ještě *předtím*, než se při obřadu objevil kozel pro Azázela (Lv 16,20); (3) text považuje tohoto kozla za bytost, která je Božím protikladem a odpůrcem (v Lv 16,8 je doslova napsáno: ‘Jeden pro Hospodina, druhý pro Azázela.’). Proto je v kontextu svatyně správnější chápat kozla pro Hospodina jako symbol Krista a kozla pro Azázela jako znázornění satana.“²¹

3. Různé fáze soudu. Obřad vyhnání kozla při Dni smíření ukazoval dál než na Golgotu, až k definitivnímu skoncování s problémem hříchu – k odstranění hříchu i satana. „Plná zodpovědnost za hřích dopadne na satana, který je původcem

a podněcovatelem hříchu. Satan a jeho následovníci budou zničeni a všechny důsledky hříchu budou z vesmíru odstraněny. Výsledkem soudu bude úplné smíření a soulad ve vesmíru (Ef 1,10). To je cíl, který se naplní v rámci druhé a závěrečné fáze kněžské služby Ježíše Krista v nebeské svatyni.²² Výsledkem tohoto soudu bude, že Pán Bůh bude nakonec před celým vesmírem obhájen.²³

Den smíření představuje tři části posledního soudu:

a) Odstranění hříchů ze svatyně se odehrává v první, předadventní nebo vyšetřující fázi soudu. „Zaměřuje se na jména zapsaná v knize života, stejně jako se Den smíření zaměřil na odstranění vyznaných hříchů kajících lidí ze svatyně. Nepraví věřící budou vyloučeni, víra skutečně věřících a jejich spojení s Kristem budou potvrzeny před věrným vesmírem a záznamy jejich hříchů budou vymazány.“²⁴

b) Vyhnání kozla do pouště představuje satanovo uvěznění na této opuštěné zemi během Tisíciletí, které začíná při druhém příchodu a shoduje se s druhou fází posledního soudu, která proběhne v nebesích (Zj 20,4; 1 K 6,1-3). Tento soud, probíhající během tisíciletí (milénia), přezkoumává rozsudek nad bezbožnými. Vykoupeným

umožní pochopit Boží jednání s hříchem i s těmi hříšníky, kteří nebudou spaseni. Tento soud dá odpověď na všechny otázky, které by si vykoupení mohli klást ohledně Boží milosti a spravedlnosti. (Viz kapitola 26 této knihy.)

c) Vyčištěný tábor představuje výsledky třetí fáze soudu, kdy oheň zničí bezbožné a očistí zemi (Zj 20,11; Mt 25,31-46; 2 Pt 3,7-13; viz kapitola 26 této knihy).

Nebeská svatyně v proroctví

V předchozí části jsme se zaměřili na svatyni z pohledu předobrazu a naplnění (typ – antityp). Nyní budeme svatyni zkoumat v proroctvích.

Pomazání nebeské svatyně. Proroctví o 70 týdnech z 9. kap. knihy Daniel ukazuje na počátek Kristovy kněžské služby v nebeské svatyni. Jedna z posledních událostí, která se odehrála během 490 let, bylo pomazání „svatyně svatých“ (Da 9,24; viz kapitola 4 této knihy). Hebrejský výraz *kódeš kodáším* označuje svatyni svatých.

Stejně jako byla pozemská svatyně při vysvěcení pomazána svatým olejem, a tak oddělena pro obřady, byla i nebeská svatyně pomazána a vysvěcena pro přímluvnou službu Ježíše Krista. Po nanebevstoupení, krátce po své smrti (Da 9,27),²⁵ započal

Kristus svou službu Velekněze a Přímluvce.

Očišťování nebeské svatyně. Když Pavel v epistole Židům mluví o očišťování nebeské svatyně, říká: „Podle zákona se skoro vše očišťuje krví, a bez vylití krve není odpuštění. To, co je jen náznakem nebeských věcí [pozemská svatyně], bylo nutno očišťovat takovým způsobem (krví obětních zvířat); nebeské věci samy (nebeská svatyně) však vyžadují vzácnějších obětí (drahou Kristovu krev).“ (Žd 9,22.23)

Několik komentátorů si tohoto biblického učení všimlo. Henry Alford poznamenal, že „*i samotné nebe potřebovalo, a také obdrželo očištění smírnou Kristovou krví*“.²⁶ B. F. Westcott poznamenal: „Můžeme říci, že i ‘nebeské věci’, nakolik představují podmínky lidského života v budoucnosti, byly následkem jeho pádu poskvrněny něčím, co vyžaduje očištění.“ Říká, že to byla Kristova krev, „která očistila nebeský vzor (archetyp) pro pozemskou svatyni“.²⁷

Podobně jako byly vírou hříchy Božího lidu vloženy na oběť za hřích a potom symbolicky přeneseny do pozemské svatyně, tak i v nové smlouvě jsou vyznané hříchy kajících vírou vloženy na Pána Ježíše Krista.²⁸

A tak jako byla při předobrazném Dni smíření pozemská svatyně očištěna odstraněním hříchů, které se tam nashromáždily, je i nebeská svatyně očištěna definitivním odstraněním hříchu z nebeských knih. Předtím, než dojde k definitivnímu očištění, je třeba prokázat, kdo prostřednictvím pokání a víry v Ježíše Krista může vejít do Božího věčného království. Očištění nebeské svatyně proto v sobě zahrnuje vyšetřování nebo soud,²⁹ což plně odráží podstatu Dne smíření jako dne soudu.³⁰ Tento soud, který potvrzuje rozhodnutí o tom, kdo bude spasen a kdo zahyne, se musí uskutečnit před druhým příchodem Ježíše Krista, protože při druhém příchodu se Kristus vrátí se svou odměnou. „Odplatím každému podle toho, jak jednal.“ (Zj 22,12) Tehdy budou také vyvrácena všechna satanova obvinění (srov. Zj 12,10).

Odpuštění získají všichni, kteří skutečně činili pokání a skrze víru se odvolávali na Kristovu krev smírné oběti. Když se o nich bude na soudu jednat a ukáže se, že jsou oblečení rouchem Kristovy spravedlnosti, budou jejich hříchy vymazány a budou hodni přijmout věčný život (L 20,35). Ježíš řekl: „Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž přiznám se k němu

před svým Otcem a před jeho anděly.“ (Zj 3,5)

Prorok Daniel ukázal na podstatu tohoto vyšetřujícího soudu. Zatímco odpadlá moc symbolizovaná malým rohem se stále rouhá Pánu Bohu a pronásleduje jeho lid na zemi (Da 7,8.20.21.25), v nebi jsou postaveny trůny a Bůh předsedá závěrečnému soudu. Tento soud se odehraje v trůnním sále nebeské svatyně a účastní se ho množství nebeských svědků. Když zasedne soud, budou otevřeny knihy, a tím začne proces vyšetřování (Da 7,9.10). Teprve až po tomto soudu bude ona odpadlá mocnost zničena (Da 7,11).³¹

Doba soudu. Vyšetřujícího soudu se účastní jak Otec, tak i Syn. Dříve, než se Kristus vrátí na zem „na nebeských oblacích“ jako „Syn člověka“, přijde „s nebeskými oblaky až k Věkovitému“ – Bohu Otci – a postaví se před něj (Da 7,13). Od svého nanebevstoupení Kristus působil jako Velekněz a náš Přímluvce před Bohem (Žd 7,25). Ale nyní přichází, aby převzal království (Da 7,14).

1. Zastínění Kristovy kněžské služby.

8. kapitola knihy Daniel nás informuje o sporu mezi dobrem a zlem a o Božím konečném vítězství. Tato kapitola poukazuje na určitou po-

zemskou moc, která Kristovu službu mezi počátkem jeho velekněžské služby a očištěním nebeské svatyně zatemní.

Beran v tomto vidění představuje Médsko-Perskou říši (Da 8,3) – říši dvou rohů, z nichž ten druhý se stal větším. To jasně popisuje dvě fáze její existence a dominantní perskou část království, která se objevila později. Jak prorok Daniel předpovídal, toto východní království rozšířilo svou moc „k moři, na sever a na jih“. Beran „dělal, co se mu zlíbilo, a vzomohl se“ (Da 8,4).

Kozel, který pak přišel ze západu, představuje Řecko a velký roh jeho „prvního krále“, což byl Alexandr Veliký (Da 8,21). Alexandr přišel ze západu a rychle porazil Persii. Po jeho smrti, byla během několika let jeho říše rozdělena na čtyři království (Da 8,8.22) – království Kassandrovo, Lysimachovo, Seleukovo a Ptolemaiovo.

„Ke konci jejich kralování“ (Da 8,23), tedy jinými slovy v závěru dějin rozdělené Řecké říše, vyrostl „malý roh“ (Da 8,9). Někteří se domnívají, že toto proroctví naplnil syrský král Antiochos Epifanés, který krátce vládl v Palestině ve 2. století př. Kr. Jiní vykladači, včetně mnoha reformátorů, ztotožnili tento malý roh s pohanským i papežským Římem. Tento výklad se, na

rozdíl od ostatních³², naprosto shoduje s podrobnostmi, které prorok Daniel uvádí. Všimněme si následujících bodů:

a) Moc malého rohu se rozšiřuje po pádu Řecké říše a trvá až do doby konce (Da 8,17). Tomuto popisu odpovídá pouze pohanský a papežský Řím.

b) Danielova proroctví z 2., 7. a 8. kapitoly se obsahově shodují. (Viz tabulka na konci 24. kap. této knihy.) Socha ze čtyř různých kovů, jak je zmíněno ve 2. kap. knihy Daniel, a čtyři šelmy z kapitoly 7. představují stejné světové říše: Babylón, Médo-Persii, Řecko a Řím. Nohy dílem ze železa a dílem z hlíny i deset rohů čtvrté šelmy představují rozdělení Římské říše; tyto státy, vzniklé rozdělením, měly existovat až do druhého příchodu Ježíše Krista. Všimněme si, že obě proroctví ukazují na Řím jako na nástupce Řecka a jako na poslední říši před Kristovým druhým příchodem a posledním soudem. Malý roh z 8. kap. knihy Daniel se také s tímto popisem shoduje; přichází po Řecku a je zničen nadpřirozeným způsobem, „zlomen bez zásahu ruky“ (Da 8,25; srov. Da 2,34).³³

c) Médo-Persie je nazvána „velkou“, Řecko „velmi velikým“ a malý roh jako ten, který „velmi vzrostl a vypjal se“ (Da 8,4.8-10; Kral.).

Řím, jedna z největších světových říší, se s tímto popisem shoduje.

d) Pouze Řím rozšířil svou říši na jih (Egypt), na východ (Makedonie a Malá Asie) a k „nádherné zemi“ (Palestina), přesně jak to bylo předpovězeno v proroctví (Da 8,9).

e) Řím se postavil i proti „veliteli toho vojska“, „Veliteli velitelů“ (Da 8,11.25), kterým není nikdo jiný než Ježíš Kristus. „Proti Kristu, jeho lidu a jeho svatyni vedl Řím ohromující válku. Tento popis zahrnuje jak pohanské, tak i papežské období existence Římské říše. Zatímco pohanský Řím odporoval Kristu a zničil chrám v Jeruzalémě, papežský Řím fakticky zatemnil kněžskou a prostřednickou službu, kterou Ježíš Kristus koná pro hříšníky v nebeské svatyni (viz Žd 8,1.2), a to tím, že ustanovil kněze, kteří poskytují odpuštění skrze lidské prostředníky.“³⁴ (viz kapitola 12 této knihy) Tato odpadlá mocnost bude mít úspěch, „pravdu srazila na zem a dařilo se jí, co činila“ (Da 8,12).

2. Doba obnovy, očistění a soudu. Bůh nedovolil, aby byla pravda o Kristově velekněžské službě natrvalo zatemněna. Skrze věrné a bohabojné muže a ženy obnovil svou pravdu. Reformační částečné znovuoživení Kristovy úlohy jako Prostředníka způsobilo v křesťanském světě velké probuzení. Existovaly

však ještě další pravdy o Kristově nebeské službě, které měly být zjeveny.

Vidění proroka Daniela naznačovalo, že Kristova role velekněze by měla zvláště výrazně vystoupit do popředí v „době konce“ (Da 8,17), tedy v době, kdy Ježíš Kristus kromě své stálé přímělné služby zahájí i dílo očisťování a soudu (Žd 7,25).³⁵ Vidění také vysvětluje, kdy měl Kristus zahájit skutečnou službu Dne smíření – dílo vyšetřujícího soudu (Da 7) a očisťování svatyně. „Až po dvou tisících a třech stech večerech a jitrech dojde svatyně spravedlnosti.“ (Da 8,14)³⁶ Jelikož se vidění týká doby konce, pak svatyně, o které je zde řeč, nemůže být pozemskou svatyní, protože ta byla zničena v roce 70 po Kr. Proroctví se proto musí vztahovat na svatyni nové smlouvy, která je v nebesích – tedy tam, kde Ježíš Kristus slouží pro naše spasení.

Co znamená těchto „2300 dní nebo 2300 večerů a jiter“, jak to čteme v původním hebrejském textu?³⁷ Podle 1. kap. knihy Genesis „večer a jitra“ tvoří dohromady jeden den. A jak jsme již viděli v kapitolách 4 a 12 této knihy, časové období, o kterém se mluví v symbolickém proroctví, je také symbolické: jeden prorocký den představuje jeden rok. Tak 2300 dnů z knihy Daniel 8.

kap. označuje 2300 doslovných let, jak věřilo mnoho křesťanů v průběhu staletí.³⁸

a) Klíč k 8. kapitole knihy Daniel je v kapitole 9. Bůh poslal anděla Gabriela, aby vysvětlil prorokovi Danielovi vidění (Da 8,16). Výklad tohoto vidění byl tak děsivý, že Daniel onemocněl a Gabriel musel svůj výklad přerušit. Prorok v závěru kapitoly poznamenává: „Žasl jsem nad tím viděním, ale nikdo to nechápal.“ (Da 8,27)

Kvůli tomuto přerušení musel anděl Gabriel se svým vysvětlením časového období počkat. To byla jediná část, kterou ještě nevysvětlil. Kniha Daniel v 9. kap. popisuje andělův návrat, aby dokončil započatý úkol. Kapitoly 8. a 9. jsou tedy propojeny a 9. kap. je klíčem k pochopení tajemství 2300 dnů.³⁹ Když se Gabriel znovu objevil, řekl Danielovi: „Já jsem přišel, abych ti je [slovo] oznámil... Pochop to slovo a rozuměj vidění.“ (Da 9,23) Anděl se vrací k vidění o 2300 večerech a jitrech. Jeho touha vysvětlit časové prvky vidění z 8. kap. knihy Daniel objasňuje, proč svá vysvětlení zahajuje proroctvím o 70 týdnech.

70 týdnů, neboli 490 let, bylo „stanoveno“ pro Židy a Jeruzalém (Da 9,24). Podobností je zde vyjádřeno hebrejským slovesem *chatak*. Ačkoli se toto sloveso vyskytuje v Písmu

pouze jednou, můžeme jeho významu porozumět na základě jiných hebrejských pramenů.⁴⁰ Podle známého Gesseniova hebrejsko-anglického slovníku tento výraz znamená „odkrojit“ nebo „oddělit“.⁴¹

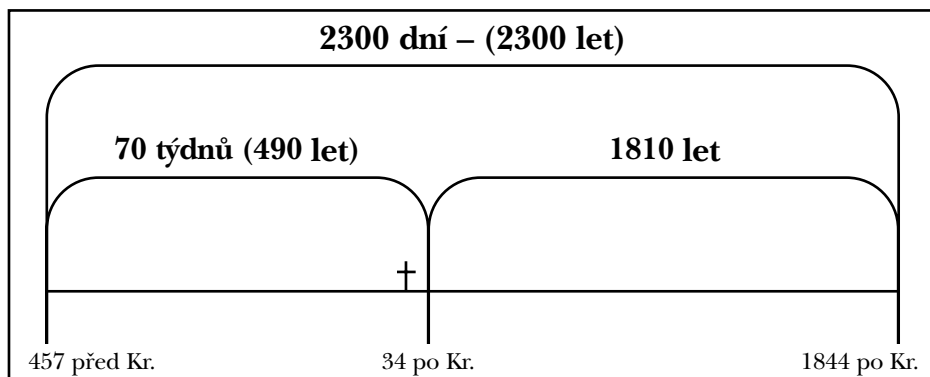
Na tomto základě jsou vysvětlení anděla Gabriela velmi výmluvná. Anděl sděluje Danielovi, že 490 let má být odděleno z delšího časového období 2300 let. Anděl také určuje výchozí bod pro těchto 490 let: „Od vyjití slova o navrácení a vybudování Jeruzaléma.“ (Da 9,25) To se odehrálo v roce 457 př. Kr., v sedmém roce vlády krále Artaxerxa. (Viz kapitola 4 této knihy.)⁴²

490 let končí v roce 34 po Kr. Když odečteme 490 let od 2300 let, zůstane nám 1810 let. K roku 34 po Kr. musíme přidat tento úsek 1810 let, čímž se dostáváme až k roku 1844.⁴³

b) Plnější pochopení Kristovy služby. Počátkem 19. století začalo mnoho

křesťanů intenzivně studovat pro-roctví z 8. kap. knihy Daniel. Byli mezi nimi baptisté, presbyteriáni, metodisté, luteráni, anglikáni, episkopálové, kongregacionalisté a jiní. Všichni tito badatelé očekávali příchod velmi důležitých událostí, které se stanou na konci období 2300 let. Na základě svého pochopení moci malého rohu a svatyně očekávali, že toto prorocké období bude zakončeno očištěním církve, osvobozením Palestiny a Jeruzaléma, návratem Židů, pádem moci Turků nebo muslimů, zánikem papežství, obnovením pravé bohoslužby, začátkem pozemského tisíciletí, dnem soudu, očištěním země ohněm nebo druhým příchodem Pána Ježíše Krista.⁴⁵

Žádná z těchto předpovědí se ne-naplnila a všichni, kdo jim uvěřili, byli zklamáni. Hloubka jejich zklamání byla úměrná charakteru předpovídané události. Je samozřejmé, že zkla-

mání křesťanů, kteří očekávali, že se v roce 1844 vrátí Ježíš Kristus, bylo mnohem větší než zklamání jiných, kteří očekávali návrat Židů do Palestiny.⁴⁶

Výsledkem jejich zklamání bylo, že mnozí přestali studovat proroctví nebo opustili historickou metodu kontinuálního výkladu proroctví, která je k těmto závěrům přivedla.⁴⁷ A přece někteří s modlitbou a vytrvalým úsilím pokračovali ve studiu těchto proroctví a tématu svatyně. Neztratili ze zřetele Kristovu službu v nebeské svatyni, kde slouží v náš prospěch. Odměnou jim bylo množství nových pohledů na tuto službu. Poznali, že historizující prorocké chápání rané církve a reformace stále platí. Výpočty prorockého času byly správné. 2300 let skončilo v roce 1844. Jejich chyba, stejně jako chyba všech vykladačů té doby spočívala v určení události, která se měla odehrát na konci tohoto prorockého údobí. Nové světlo o Kristově službě ve svatyni obrátilo jejich zklamání v naději a radost.⁴⁸

Jejich studium biblického učení o svatyni ukázalo, že v roce 1844 přišel Ježíš Kristus k Věkovitému a začala konečná fáze jeho velekněžské služby v nebeské svatyni. Tato služba byla naplněním (antitypem) očištění svatyně při Dni smíření, které 7. kap. knihy Daniel po-

pisuje jako předadventní vyšetřující soud.

Tento nový pohled na Kristovu nebeskou službu „není odklonem od historické křesťanské víry, naopak je jejím logickým doplněním a nevyhnutelným završením. Je to projev poslední doby a naplnění prorocky předpověděného důrazu věčného evangelia... v závěrečné části jeho zvěstování světa.“⁴⁹

Význam v kontextu velkého sporu věků

Proroctví ze 7. a 8. kap. knihy Daniel odhalují širší perspektivu konečného výsledku velkého sporu mezi Bohem a satanem.

Obhájení Božího charakteru. Působením malého rohu se satan snažil zpochybnit Boží autoritu. Tato mocnost hanobila a pošlapávala nebeskou svatyni, centrum Boží vlády. Danielova vidění ukazují na předadventní soud, ve kterém Bůh vysloví rozsudek odsouzení nad malým rohem, a tím vlastně i nad samotným satanem. Ve světle Golgoty budou všechna satanova obvinění vyvrácena. Všichni pochopí a uznají, že Bůh je spravedlivý a že za problém hříchu nenese zodpovědnost. Ukáže se, že jeho charakter je nenapadnutelný a vláda jeho lásky bude znovu potvrzena.

Obhájení Božího lidu. Zatímco soud přinese odsouzení odpadlé moci malého rohu, současně bude vynešen soud „ve prospěch svatých Nejvyššího“ (Da 7,22; NIV). Na tomto soudu bude před celým vesmírem obhájen nejen Bůh, ale i jeho lid. Ačkoli v průběhu staletí svatí muse-li snášet pohrdání a pronásledování pro svou víru v Ježíše Krista, tento soud všechno napraví. Boží lid si vzpomene na Kristovo zaslíbení: „Každý, kdo se ke mně přizná před lidmi, k tomu se i já přiznám před svým Otcem v nebi.“ (Mt 10,32; srov. L 12,8,9; Zj 3,5)

Soud a spasení. Ohrožuje vyšetřující soud spasení těch, kdo věří v Ježíše Krista? Vůbec ne. Skutečně věřící lidé žijí v jednotě s Ježíšem Kristem a důvěřují mu jako Přímluvci (Ř 8,34). Jejich jistota vyvěrá ze zaslíbení, že „u Otce máme přímluvce, Ježíše Krista spravedlivého“ (1 J 2,1).

Proč se tedy vůbec koná předadventní vyšetřující soud? Není to kvůli Bohu. Soud se koná především v zájmu celého vesmíru, protože vyvrátí satanova obvinění a ujistí nepadlé bytosti o tom, že Bůh dovolí vstoupit do Božího království pouze těm, kdo se skutečně obrátili. Otevřením knihy záznamů Bůh umožní nestranné zhodnocení (Da 7,9.10).

Lidé patří do jedné ze tří skupin: (1) bezbožní, kteří odmítli Boží autoritu; (2) skutečně věřící, kteří skrze víru spoléhají na Kristovy zásluhy a žijí v poslušnosti Božího zákona; (3) ti, kteří se jeví jako skutečně věřící, ale ve skutečnosti jimi nejsou.

Nepadlé bytosti snadno rozeznají první skupinu. Ale kdo je skutečně věřící a kdo ne? Obě skupiny jsou zapsány v knize života, která obsahuje jména všech, kdo se zapojili do služby Bohu (L 10,20; Fp 4,3; Da 12,1; Zj 21,27). V církvi samotné jsou praví i nepraví věřící, pšenice a plevel (Mt 13,24-30).

Nepadlé Boží bytosti nejsou vševedoucí, nevidí do lidského srdce. „Proto je potřeba vykonat soud ještě před druhým příchodem Ježíše Krista, aby oddělil pravé od nepravých, aby se před přihlížejícím vesmírem ukázala Boží spravedlnost, která zachraňuje upřímné věřící. Jde o přesvědčení vesmíru, ne Boha. To vyžaduje otevřít knihy záznamů, je třeba prozkoumat ty, kdo vyznali víru a jejichž jména byla zapsána v knize života.“⁵⁰

Ježíš Kristus tento soud popisuje ve svém podobenství o svatebních hostech, kteří odpověděli na jeho velkorysé evangelijní pozvání. Protože ne všichni lidé, kteří se rozhodli pro křesťanství, jsou skutečnými učedníky, král si přichází hosty pro-

hlédnout a zjistit, kdo z nich má svatební roucho. Toto roucho představuje „čistou, neposkvřenou povahu, kterou budou mít praví následovníci Ježíše Krista. Církvi je ‘dán zářivě čistý kment, aby se jím oděla’ (Zj 19,8a) a aby byla ‘bez poskvřny, vrásky a čehokoli podobného’ (Ef 5,27). Písmo vysvětluje, že ‘tímto kmentem jsou spravedlivé skutky svatých’ (Zj 19,8b). Je to Kristova spravedlnost, jeho neposkvřněná povaha, kterou vírou získávají všichni, kdo přijmou Ježíše Krista za svého osobního Spasitele.“⁵¹ Při prohlídce hostů král uznal za věřící ty, kteří si oblékli roucho Kristovy spravedlnosti, tak štědře nabídnuté při evangelijním pozvání. Lidé, kteří sice vyznali, že následují Boha, ale žijí v neposlušnosti a nejsou oblečeni do Kristovy spravedlnosti, budou vymazáni z knihy života (viz Ex 32,33).

Pojetí vyšetřujícího soudu, který zkoumá lidi, kteří vyznali víru v Ježíše Krista, neprotiřečí biblickému učení o spasení z víry prostřednictvím milosti. Pavel si uvědomoval, že jednou bude souzen. Proto vyjádřil touhu „být nalezen v něm nikoli s vlastní spravedlností, která je ze zákona, ale s tou, která je z víry v Ježíše Krista – spravedlností z Boha založenou na víře“ (Fp 3,9). Všichni, kdo jsou spojeni s Ježíšem

Kristem mohou mít jistotu spasení. V před Adventní fázi posledního soudu bude spásný vztah s Kristem opravdově věřících potvrzen před celým nepadlým vesmírem.

Ježíš Kristus ale nemůže zajistit spasení lidem, kteří se za křesťany jen prohlašují, i když vykonali mnoho dobrých skutků (viz Mt 7,21-23). Nebeské záznamy jsou nejen sítím odělných pravé od nepravých, ale jsou také základem pro potvrzení skutečně věřících před anděly.

„Učení o svatyni nejenže věřícího jeho jistoty v Kristu nezbavuje, ale naopak ji posiluje. Pomáhá mu objasnit a jasněji pochopit plán spasení. Každý křesťan se raduje, když pochopí skutečnost Kristovy zástupné smrti za své hříchy, jak to předznačovaly oběti. Navíc se jeho víra obrací vzhůru, aby svůj smysl nalezla v *živém* Kristu, svém kněžském Obhájci, který je v přítomnosti svatého Boha.“⁵²

Doba přípravy. Podle Božího záměru se má radostná zvěst o závěrečné fázi Ježíšovy spásné služby dostat do celého světa ještě před jeho návratem. Podstatou tohoto poselství je věčné evangelium, které má být hlášáno s velkou naléhavostí, protože „nastala hodina jeho [Božího] soudu“ (Zj 14,7). Tato výzva upozorňuje svět na to, že se nyní odehrává Boží soud.

Nyní žijeme v době skutečného Dne smíření. Stejně jako se Izraelité měli v tento den pokořovat (Lv 23,27), tak i Pán Bůh vyzývá všechny svůj lid k upřímnému pokání. Všichni lidé, kteří chtějí, aby jejich jména zůstala v knize života, si musí během doby tohoto soudu dát věci do pořádku s Bohem i s bližními (Zj 14,7).

Kristova služba velekněze je téměř u konce. Čas zkoušky již téměř uplynul.⁵³ Nikdo přesně neví, kdy Pán Bůh prohlásí: „Je dokonáno.“ Ježíš Kristus řekl: „Mějte se na pozoru, bděte, neboť nevíte, kdy ten čas přijde.“ (Mk 13,33)

Ačkoli žijeme ve vážné době skutečného Dne smíření, nemusíme se bát. Ježíš Kristus, ve své dvojí roli – jako oběť i kněz – slouží v nebeské svatyni v našem zájmu. Protože „máme mocného velekněze, který vstoupil až před Boží tvář, Ježíše, Syna Božího, držme se toho, co vyznáváme. Nemáme přece velekněze, který není schopen mít soucit s našimi slabostmi; vzdýt na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu. Přistupme tedy směle ke trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas.“ (Žd 4,14-16)

Poznámky

1. Skutečný svatostánek v nebi popisuje episto-la Židům. Slovo „svatyně“ je v Žd 8,2 překladem řeckého slova *ta hagia*, což je plurální tvar svatého místa (svaté věci). Tento plurál se nalézá i v Žd 9,8.12.24.25; 10,19; 13,11. Podle některých překladů jakoby Ježíš Kristus sloužil jen ve svatyni svatých – na svatém místě (viz KJV, NKJV, NIV a NASB), ne ve svatyni. Překladatelé pokládají výraz *ta hagia* za intenzivní plurál, který je možné přeložit i singulárem. Ze studia Septuaginty a spisů Josefa Flávia však vyplývá, že výraz *ta hagia* se důsledně vztahuje na „svaté věci“ nebo „svatá místa“ – na samotnou svatyni. Je to všeobecný výraz, používaný pro označení celého svatostánku s jeho svatyní a svatyní svatých. Ze samotného listu Židům je patrné, že Židé výrazem *ta hagia* označovali celý svatostánek. Poprvé je výraz *ta hagia* v episto-le Ži-

dům použit v kapitole 8. ve 2. verši a tvoří přístavek výrazu „pravý stan“. Jestliže je z Žd 8,5 jasné, že „stan“ (*skene*) naznačuje celý svatostánek, tak i výraz *ta hagia* v Žd 8,2 musí označovat celý nebeský svatostánek. Není žádný důvod k tomu, aby se v listě Židům plurál *ta hagia* překládal výrazem svatyně svatých. Ve většině případech si kontext žádá překládat výraz *ta hagia* slovem „svatostánek“ („Christ and His High Priestly Ministry“, *Ministry*, říjen 1980, str. 49).

Ze studia pozemské svatyně a výrazu *ta hagia* adventistů průkopníci došli k závěru, že nebeský svatostánek má také dvě oddělení. Toto chápání bylo základem rozvoje jejich učení o svatostánku. (Damsteegt, „*The Historical Development of the Sanctuary Doctrine in Early Adventist Thought*“ [nepublikovaný manuskript, Biblical Research Institute of the General Conference of Seventh-day Adventists, 1983]; srov. E. G. White, *Great Controversy*, str. 413-415.423-432.)

2. Viz *The SDA Bible Commentary*, rev. vyd., Poznámky E. G. Whiteové, sv. 6, str. 1082.
3. Ve starých židovských spisech můžeme najít důkazy o tom, že někteří rabíni také věřili ve skutečný nebeský svatostánek. Jeden rabín k textu Ex 15,17 poznamenal: „Pozemský svatostánek odpovídal svatostánku nebeskému a truhla smlouvy nebeskému trůnu.“ (*Midrash Rabbah Numbers*, repr. vyd. [London: Soncino Press, 1961]; sv. 1, 4. kap., 13. část, str. 110; originál.) Jiný rabín, uvedený v Babylónském talmudu, mluvil o „nebeském a pozemském chrámu“ (*Sanhedrin*, 99b, I. Epstein, vyd. [London: Soncino Press, 1969]). Další rabín poznamenal: „Není žádné nejasnosti v tom, že svatostánek tady dole má protějšek svatostánku nahoře.“ (Leon Nemoy, vyd., *The Midrash on Psalms*, přel. William G. Braude [New Haven, Conn.: Yale University Press, 1959], Žalm 30, 1. část, str. 386.)
4. Epištola Židům zobrazuje skutečný svatostánek v nebi: „Skutečnost nebeského svatostánku je dále zdůrazněná přídavným jménem ‘pravý’ v Žd 8,2. Nebeský svatostánek je ‘pravý’, nebo lépe řečeno ‘skutečný’. Řecký výraz použitý v Žd 9,24, kde se také vztahuje na nebeskou oblast, je *alethinos*. Toto řecké přídavné jméno znamená ‘skutečný’, proti výrazu ‘zdánlivý’. Pro svou klasickou rozdílnost od řeckého výrazu *alethes*, který znamená ‘pravý’, naproti výrazu ‘falešný’, přídavné jméno *alethinos*, které je použité dvakrát v souvislosti s nebeským svatostánkem, pravděpodobně jednoznačně ukazuje na skutečnost svatostánku v nebi. Stejně jako je Bůh použitím výrazu *alethinos* v J 17,3 představen jako ‘skutečný’, a to důsledně apoštolem Pavlem např. v 1 Te 1,9, tak i další věci jsou skutečné do takové míry, do jaké souvisí se skutečností Pána Boha. Když tedy nebeský svatostánek souvisí se skutečností Boha, je tedy skutečný tak, jako je skutečný Bůh.“ (Hasel, „Christ’s Atoning Ministry in Heaven“, *Ministry*, leden 1976, zvláštní příloha, str. 21c.)
5. Holbrook, „Sanctuary of Salvation“, *Ministry*, leden 1983, str. 14.
6. E. White, *The Desire of Ages*, str. 25.
7. Holbrook, „Light in the Shadows“, *Journal of Adventist Education*, říjen-listopad 1983, str. 27.
8. *Tamtéž*, str. 28.
9. „Stejně jako má služba Ježíše Krista dvě části, kdy každá trvá určitý čas a probíhá v jiném oddělení nebeského svatostánku, tak i předobrazná služba je tvořena dvěmi částmi – každodenní a roční bohoslužba, kdy každé je určeno jedno oddělení svatostánku.“ (E. G. White, *Patriarchs and Prophets*, str. 357)
10. Při každodenní ranní a večerní oběti kněz zastupuje celý národ.
11. Otec rodiny zastupoval svoji ženu i děti, kteří oběti nepřinášely.
12. Viz např. Angel M. Rodriguez, „Sacrificial Substitution and the Old Testament Sacrifices“, cit. v *Sanctuary and the Atonement*, str. 134-156; A. M. Rodriguez, „Transfer of Sin in Leviticus“, cit. v *70 Weeks, Leviticus, and the Nature of Prophecy*, vyd. F. B. Holbrook (Washington, D.C.: Biblical Research Institute of the General Conference of Seventh-day Adventists, 1986), str. 169-197.
13. „Atonement, Day of“, cit. v *The Jewish Encyclopedia*, vyd. Ididore Singer (New York: Funk and Wagnalls Co., 1903), str. 286. Viz také Hasel, „Studies in Biblical Atonement I: Continual Sacrifice, Defilement/Cleansing and Sanctuary“, cit. v *Sanctuary and the Atonement*, str. 97-99.
14. Hasel, „Studies in Biblical Atonement I“, str. 99-107; Alberto R. Treier, „The Day of Atonement as Related to the Contamination and Purification of the Sanctuary“, cit. v *70 Weeks, Leviticus, Nature of Prophecy*, str. 253.
15. Holbrook, „Light in the Shadows“, str. 27.
16. *Tamtéž*, str. 29.
17. Viz např. Hasel, „Studies in Biblical Atonement II: The Day of Atonement“, cit. v *Sanctuary and Atonement*, str. 115-125.
18. Srov. Hasel, „The ‘Little Horn’, the Saints, and the Sanctuary in Daniel 8“, cit. v *Sanctuary and Atonement*, str. 206.207; Treier, „Day of Atonement“, str. 252.253.
19. Holbrook, „Light in the Shadows“, str. 29.
20. Srov. „Azazel“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 102.

21. Holbrook, „Sanctuary of Salvation“, str. 16. V průběhu staletí komentátoři dospěli k podobným závěrům. Hebrejský výraz *azazel* se v Septuagintě překládá slovem *apompaios*, které je řeckým označením božstva zla. Dávni židovští pisatelé a církevní otcové se o něm zmiňovali jako o ďáblovi (*SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 1291.1292). Mezi komentátory 19. a 20. století jsou podobného názoru Samuel M. Zwemer, William Milligan, James Hastings a William Smith z Presbyteriánské církve; E. W. Hengstenberg, Elmer Flack a H. C. Alleman z Luteránské církve; William Jenks, Charles Beecher a F. N. PeLoubet z Kongregacionalistické církve; John M'Clintock a James Strong z Církve metodistické; James M. Gray z Reformované episkopální církve; J. B. Rotherhorn z Církve Kristových učedníků a George A. Barton ze Společnosti přátel. Podobného názoru je mnoho dalších. (*Questions on Doctrine*, str. 394.395)
Jestliže Azazel představuje satana, jak ho může Písmo (viz Lv 16,10) spojit s vykupením? Stejně jako velekněz po očistění svatyně vložil hříchy na Azazela, který byl navždy vyloučen z Božího lidu, tak i Ježíš Kristus po očistění nebeské svatyně položil vyznané a odpuštěné hříchy svého lidu na satana, který bude navždy vyloučen ze spásených. „Závěrečný akt dramatu Božího zacházení s hříchem je velmi výstižný. Na satanovu hlavu dopadnou všechny hříchy a viny, které z něho na začátku vyšly a způsobily tragedii v životě lidí, kteří jsou nyní Kristovou smírující krví z moci hříchu vysvobozeni. Takto se zakončí cyklus, drama se skončí. Jen tehdy, když satan – původce každého hříchu – bude nakonec odstraněn, je možné říci, že hřích je z Božího vesmíru navždy vymazán. V takovém smyslu je tedy možné chápat účast v procesu 'smíření' (Lv 16,10). Po završení spásy spravedlivých a 'odstranění' Božích nepřátel se satanem v čele, zavládne ve vesmíru dokonalý soulad, jaký byl na začátku – před příchodem hříchu.“ (*The SDA Bible Commentary*, rev. vyd., 1. sv., str. 778)
22. Holbrook, „Sanctuary of Salvation“, str. 16.
23. Treiyer, „Day of Atonement“, str. 245.
24. Holbrook, „Light in the Shadows“, str. 30.
25. Viz kapitola 4 této knihy.
26. Henry Alford, *The Greek Testament*, 3. vyd. (London: Deighton, Bell and Co., 1864), 4. sv., str. 179.
27. B. F. Westcott, *Epistle to the Hebrews*, str. 272.271.
28. Když byly vyznané hříchy vloženy na Ježíše Krista, jsou „ve skutečnosti přenášeny do nebeské svatyně“ (E. G. Whiteová, *Vítězství lásky*, str. 267).
29. Tento soud se týká Božího věřícího lidu. „Symbolické služby Dne smíření se mohli zúčastnit pouze lidé, kteří přišli vyznat hříchy Bohu a činili pokání. Jejich hříchy byly obětí krví přeneseny do svatyně. Podobně i ve velký den konečného smíření a vyšetřujícího soudu budou vzaty na vědomí pouze případy těch, kteří patří k Božímu lidu. Soud nad bezbožnými je zvláštním a odděleným aktem, který se bude konat později. 'Soud musí začít od Božího domu. Jestliže se začne od nás, jaký bude konec těch, kteří Božímu evangelium nevěří?' (1 Pt 4,17)“ (*Tamtéž*, str. 480.)
30. Židovská tradice vždy pokládala Jom Kipur za den soudu, kdy Bůh zasedá na svůj trůn a soudí svět. Knihy záznamů jsou otevřené, každý člověk přichází před Hospodina a jeho věčný úděl je zpečetěn. Viz „Atonement, Day of“, *The Jewish Encyclopedia*, Morris Silverman, komp. a vyd., *High Holy-day Prayer Book* (Hartford, Conn.: Prayer Book Press, 1951), str. 147.164. Jom Kippur přináší věřícím také útěchu a jistotu, protože je „dnem, kdy děsivé očekávání budoucího soudu konečně nahrazuje přesvědčivé ujištění, že Bůh neodsuzuje, ale hojně odpouští těm, kteří se k němu v kající pokorě vrací“ (William W. Simpson, *Jewish Prayer and Worship* [New York: Seabury Press, 1965], str. 57.58).
31. Viz Arthur J. Ferch, „The Judgment Scene in Daniel 7“, cit. v *Sanctuary and Atonement*, str. 163-166.169.
32. K problému Antiocha a interpretaci Daniela, viz W. H. Shea, *Selected Studies on Prophetic Interpretation*, str. 25-55; ThDr. Jiří Moskala, *Knihy Daniel a makabejská teze* (Hope 1995).
33. Shea, „Unity of Daniel“, cit. v *Symposium on Daniel*, vyd. F. B. Holbrook (Washington,

- D.C.: Biblical Research Institute of the General Conference of Seventh-day Adventists, 1986), str. 165-219.
34. „The Amazing Prophecies of Daniel and Revelation“, *These Times*, duben 1979, str. 18. Viz také Maxwell, *God Cares*, sv. 1., str. 166-173; a kapitulu 12 této knihy.
  35. Po skončení služby v prvním oddělení pozemského svatostánku vešel velekněz v Den smíření do svatyně svatých. „Když tedy Ježíš Kristus skončil svoji službu v prvním oddělení, vstoupil do svatyně svatých, aby vykonal závěrečné dílo smíření. Služba v druhém oddělení se tedy začala po skončení služby v prvním oddělení. Ježíš Kristus skončil jen část svého díla, které konal jako náš prostředník, a začal druhou část, kdy se před Otcem stále odvolává na svou krev za hříšníky.“ (E. G. White, *The Great Controversy*, str. 428.429)
  36. V některých překladech (KJV a NKJV) je hebrejský výraz *nidaq* přeložen výrazem „bude očištěna“. Podobně tento výraz překládá i The New American Bible. Slovo „očištěna“ najdeme i v dalších anglických překladech, jako je Bishop's Bible (r. 1566), Geneva Bible (r. 1560), Taverner Bible (r. 1551), Great Bible (r. 1539), Matthew Bible (r. 1537), Coverdale (r. 1537) a Wycliffe (r. 1382). Tento překlad pochází z latinské Vulgáty, kde čteme výraz *mundabitur* – „očištěna“, který má původ v nejstarších řeckých překladech Starého zákona – Septuaginta a Theodociův překlad, kde najdeme výraz *Katharistesetai*, tj. „bude očištěna“. V novějších verzích toto tradiční tlumočení nenacházíme, protože výraz *nidaq* je odvozen od slovesa *cadaq*, které má několik významů, jako je „napravit“, „být v pořádku“, „být spravedlivý“, „ospravedlněný“ a „obhájený“. Tyto překlady tlumočí slovo *cadaq* jako „uvedená do správného stavu“ (NIV) a „obnovená“ (TEV). Poetický paralelizmus Starého zákona svědčí o tom, že výraz *cadaq* může být synonymem slova *taher* – „být čistý“ (Jb 4,17 a 17,9 NIV), *zakah* – „být čistý“ (Jb 15,14 a 25,4) i výrazu *bor* – „čistota“ (Ž 18,20). *Nidaq* tedy „ve své sémantice zahrnuje celou řadu významů, jako je ‘očištění, obhájení, ospravedlnění, uvedení do pořádku, obnovení’. Ať už tento hebrejský výraz přeložíme do moderního jazyka jakkoliv, ‘očištění’ svatyně zahrnuje skutečné očištění, jako i obhájení, ospravedlnění a obnovení“ (Hasel, „Little Horn“, the Heavenly Sanctuary and the Time of the End: A Study of Daniel 8,9-14“, cit. v *Symposium on Daniel*, str. 453). Viz také *tamtéž*, str. 448-458; Hasel, „The ‘Little Horn’, the Saints, and the Sanctuary in Daniel 8“, cit. v *Sanctuary and Atonement*, str. 203-208; Niels-Erik Andreasen, „Translation of Nisdaq/Katharistesetai in Daniel 8,14“, cit. v *Symposium on Daniel*, str. 475-496; Maxwell, *God Cares*, sv. 1., str. 175; „Christ and His Priestly Ministry“, *Ministry*, říjen 1980, str. 34.35.
  37. Někteří vykladači pokládají „2300 večerů a jiter“ jen za 1150 dní (např. TEV). To však neodpovídá hebrejské představě. Carl F. Keil, vydavatel Keilového a Delitzschového komentáře, napsal: „Když Židé chtějí vyjádřit den a noc odděleně, části dne v týdnu, potom číslo připojí ke každé části. Řeknou např. 40 dní a 40 nocí (Gn 7,4.12; Ex 24,18; 1 Kr 19,8); tři dny a tři noci (J 2,1; Mt 12,40), neřeknou však 80 dní a nocí nebo 6 dní a nocí, když jde o 40 dní nebo 3 úplné dny. Židovský čtenář nemohl chápat období 2300 večerů a jiter jako 2300 polední nebo 1150 celých dní, protože večer a ráno při stvoření tvořily půl dne, ale celý den... Musíme tedy brát slova tak, jak jsou, tj. chápat je jako 2300 celých dní.“ (C. F. Keil, *Biblical Commentary on the Book of Daniel*, přel. M. G. Easton, cit. v C. F. Keil and F. Delitzsch, *Biblical Commentary on the Old Testament* [Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans, 1959], sv. 25, str. 303.304.) Dodatečný úvod, viz Hasel, „Sanctuary of Daniel 8“, cit. v *Sanctuary and Atonement*, str. 195; Hasel „The ‘Little Horn’, the Heavenly Sanctuary and the Time of the End“, cit. v *Symposium on Daniel*, str. 430-433; Siegfried J. Schwantes, „Ereb Boqer of Daniel 8,14 Re-Examined“, cit. v *Symposium on Daniel*, str. 462-474; Maxwell, *God Cares*, sv. 1, str. 174.
  38. Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 2, str. 985; sv. 3, str. 252.743; sv. 4, str. 397.404. Pro princip, že prorocký den představuje sku-

- tečný rok, viz Shea, *Selective Studies on Prophetic Interpretation*, str. 56-93.
39. Viz např. Hasel, „Sanctuary in Daniel 8“, cit. v *Sanctuary and Atonement*, str. 196.197; Shea, „Unity of Daniel“, cit. v *Symposium on Daniel*, str. 220-230.
  40. Ze studií hebrejských spisů jako je Mišna vyplývá, že i když slovo *chathak* může znamenat „určit“, běžnější význam „souvisí s představou řezání“ (Shea, „The Relationship Between the Prophecies of Daniel 8 and Daniel 9“, cit. v *Sanctuary and Atonement*, str. 242).
  41. Gesenius, *Hebrew and Chaldee Lexicon to the Old Testament Scripture*, přel. Samuel P. Tregelles (Grand Rapids: W. B. Eerdmans, nové vyd., 1950), str. 314.
  42. Viz Ferch, „Commencement Date for the Seventy Week Prophecy“, cit. v *70 Weeks, Leviticus, and the Nature of Prophecy*, str. 64-74.
  43. Z Daniela 8. kap. je jasné, že 2300 dní musí pokrýt mnoholeté období. Otázka zní: „Dokdy bude vidění platit?“ (Da 8,13) Výraz „vidění“ je použit také ve verši 1. a 2. Když tedy anděl klade otázku: „Dokdy bude vidění platit?“, očekává určitou odpověď, která pokryje celé vidění od prvního zvířecího symbolu přes druhý zvířecí symbol, dále přes symbol rohu až do konce času, jak to plyne z Da 8,17.19. Skutečnost, že 2300 večerů a jiter je odpovědí na uvedenou otázku, jasně naznačuje, že tento časový úsek – počítaný za roky – sahá od Médo-Perské říše až do konce času.
  44. Srov. Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission*, str. 14.15; Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 4.
  45. Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 4, str. 404.
  46. Viz např. Francis D. Nichol, *The Midnight Cry* (Washington, D.C.: Review and Herald, 1944).
  47. Viz Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 1-4; Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission*, str. 16-20.
  48. Viz Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission*, str. 103-146; E. G. White, *The Great Controversy*, str. 423-432.
  49. Froom, *Movement of Destiny*, str. 543.
  50. Holbrook, „Light in the Shadows“, str. 34.
  51. E. G. Whiteová, *Kristova podobenství*, str. 184.
  52. Holbrook, „Light in the Shadows“, str. 35.
  53. Konec času milosti je dobou, kdy už činit pokání nebude možné. Doba milosti může skončit třemi způsoby: (1) smrtí, (2) spácháním neodpuštělného hříchu (Mt 12,31.32; L 12.10), (3) vypršením času pro všechny spravedlivé před druhým příchodem Pána Ježíše Krista. Milost je přístupná během doby, kdy Kristus působí jako velekněz a prostředník mezi Bohem a člověkem. „Dokud Kristus působí jako kněz, žádný soud se nemůže konat bez milosti. Sedm posledních ran však padne na zem bez milosti (Zj 14,10 a 15,1), protože přijdou po Kristově přímělné službě – na konci času milosti.“ (U. Smith, cit. v *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 1152)

Druhý příchod Ježíše Krista je křesťanskou nadějí církve, slavným vyvrcholením evangelia. Spasitelův příchod bude doslovný, osobní, viditelný a celosvětový. Při Kristově návratu spravedliví mrtví budou vzkříšeni a spolu se spravedlivými živými budou oslaveni a vzati do nebe, avšak nespravedliví zemřou. Naplnění většiny prorocství a současný stav světa naznačují, že Kristův příchod je blízko. Bůh nám nezjevil čas této události, ale nabádá nás, abychom byli připraveni (Tt 2,13; Žd 9,28; J 14,1-3; Sk 1,9-11; Mt 24,14; Zj 1,7; Mt 24,43.44; 1 Te 4,13-18; 1 K 15,51-54; 2 Te 1,7-10; 2,8; Zj 14,14-20; 19,11-21; Mt 24; Mk 13; L 21; 2 Tm 3,1-5; 1 Te 5,1-6).

Základní věroučné výroky, 24

Adventisté sedmého dne věří...

24

Druhý příchod Ježíše Krista

„Maminko,“ svěřilo se malé děvčátko předtím, než šlo spát, „cítím se bez Pána Ježíše tak osamělá. Kdy se vrátí?“

Jen těžko mohla vědět, že přání jejího dětského srdíčka je touhou všech věků. Závěrečná slova Bible zaslibují Kristův brzký příchod: „Ano, přijdu brzo.“ A Jan, pisatel knihy Zjevení, věrný Ježíšův přítel, dodává: „Amen, přijď, Pane Ježíši!“ (Zj 22,20)

Vidět Pána Ježíše! Být navždy s tím, kdo nás miluje víc, než si dovedeme představit! Dožít se konce všeho pozemského utrpení! Rádovat se z věčnosti s našimi zesnulými milovanými, kteří budou vzkříšeni! Není divu, že od Kristova nanebe-

vstoupení se jeho přátelé vždy těšili na tento den.

Jednoho dne Ježíš Kristus přijde a dokonce i pro zachráněné bude jeho příchod úžasným překvapením – protože „na všechny přišla ospalost a usnuli“ při svém dlouhém čekání (Mt 25,5). O „půlnoci“, v nejtemnější hodině země, Bůh projeví svou moc, aby zachránil svůj lid. Písmo popisuje tyto události: „Z chrámu od trůnu zazněl mocný hlas: ‘Stalo se!’ A rozpoutaly se blesky, hřmění a burácení a nastalo hrozné zemětřesení, jaké nebylo, co je člověk na zemi.“ (Zj 16,17.18) Hory se zatřásly, skály se rozpadly a celá země a nebe se pohybovaly jako vlny oceánu. Zemský povrch se rozlomil „a města národů se zřítily... všechny ostrovy zmizely, po horách nezůstalo stopy“ (verše 19.20). „Nebesa zmizela, jako když se zavře kniha a žádná hora a žádný ostrov nezůstaly na svém místě.“ (Zj 6,14)

Navzdory zmatku, který zachvátí celý svět, bude Boží lid povzbuzen, když uvidí „znamení Syna člověka“ (Mt 24,30). Když sestoupí na oblacích nebeských, spatří Knížete života každé oko. Tentokrát přichází už ne jako muž bolesti, ale jako vítěz a dobyvatel, který si přišel pro to, co mu patří. Místo trnové koruny má korunu slávy a „na plášti a na boku

má napsáno jméno: Král králů a Pán pánů“ (Zj 19,12.16).

Při jeho příchodu zachvátí velká beznaděj ty, kteří odmítli přijmout Ježíše Krista jako Spasitele a Pána a kteří odmítli ve svém životě zachovávat požadavky jeho zákona. Lidem, kteří zavrhlí jeho milost nepřipomíná nic jejich vinu více než hlas, který je trpělivě žádal: „Odvrátte se, odvrátte se od svých zlých cest! Proč byste měli zemřít?“ (Ez 33,11) „Králové země i velmoži a vojevůdci, boháči a mocní – jak otrok, tak svobodný, všichni prchali do hor, aby se ukryli v jeskyních a skalách, a volali k horám a skalám: ‘Padněte na nás a skryjte nás před tváří toho, který sedí na trůnu, a před hněvem Beránkovým!’ Neboť přišel veliký den jeho hněvu; kdo bude moci obstát?“ (Zj 6,15-17)

Ale radost lidí, kteří ho dlouho vyhlíželi, zastihne beznaděj bezbožných. Příchod Vykupitele je slavným vyvrcholením dějin Božího lidu; je to chvíle vysvobození, proto s nadšeným obdivem volají: „Hle, to je náš Bůh. V něho jsme skládali naději a on nás spasil. Je to Hospodin, v něhož jsme skládali naději, budeme jásat a radovat se, že nás spasil.“ (Iz 25,9)

Ježíš Kristus při svém příchodu volá spící spravedlivé z hrobů a prikazuje svým andělům, ať „shromáž-

dí jeho vyvolené od čtyř úhlů světa, od jednéh konců nebe ke druhým“ (Mt 24,31). Na celém světě spravedliví mrtví uslyší jeho hlas a vstanou ze svých hrobů. Jak radostná to bude chvíle!

Potom budou proměněni živí spravedliví – „naráz, v okamžiku“ (1 K 15,52). Oslavení a obdaření nesmrtností budou spolu se vzkříšenými svatými „uchváćeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu“; pak už navždy budou s Pánem (1 Te 4,16.17).

Jistota Kristova návratu

Apoštolové a první křesťané považovali Kristův návrat za „blažené splnění naděje“ (Tt 2,13; srov. Žd 9,28). Očekávali, že se všechna proroctví a zaslíbení Písma naplní při druhém příchodu (Viz 2 Pt 3,13; srov. Iz 65,17.), protože ten je hlavním cílem křesťanského putování. Všichni, kdo milují Krista, netrpělivě očekávají den, kdy budou moci mít osobní společenství s Kristem, Otcem, Duchem svatým a anděly.

Svědectví Písma. Jistota druhého příchodu je zakořeněna v důvěryhodnosti Písma. Těsně před svou smrtí řekl Ježíš učedníkům, že se navrací ke svému Otci, aby pro ně připravil místo. Ale zaslíbil: „Opět přijdu.“ (J 14,3)

Stejně jako byl prorocky předpověděn Kristův první příchod na zem, Bible předpovídá také jeho druhý příchod. Dokonce i před potopou Bůh řekl Henochovi, že to bude Kristus přicházející ve slávě, který ukončí hřích. „Prorokoval také o nich Henoch, sedmý od Adama: Hle, přichází Pán s desetitisíci svých svatých, aby vykonal soud nad všemi a usvědčil všechny bezbožné z jejich skutků, které kdy ve své bezbožnosti spáchali, i ze všech zpupných řečí, které ti hříšníci mluvili proti němu.“ (Ju 14,15)

Tisíc let před Kristem mluvil žalníka o Hospodinově příchodu, při kterém shromáždí svůj lid: „Přichází náš Bůh a nehodlá mlčet. Před ním jde oheň šířající, vichřice běsní kolem něho. Nebesa shůry i zemi volá, povede při se svým lidem. ‘Shromážděte mi mé věrné, ty, kdo při oběti přijali mou smlouvu.’“ (Ž 50,3-5)

Kristovi učedníci se radují ze zaslíbení o jeho návratu. Kdykoliv museli čelit různým problémům, jistota tohoto zaslíbení jim vždy přinášela novou odvalu a sílu. Jejich Pán přichází zpět, aby je vzal do domu svého Otce!

Záruka pramenící z prvního příchodu.

Druhý příchod je úzce spjat s Kristovým prvním příchodem. Kdyby

Ježíš Kristus nepřišel poprvé a nezískal rozhodující vítězství nad hříchem a satanem (Ko 2,15), pak bychom neměli žádný důvod věřit, že nakonec přijde, aby ukončil satanovu vládu nad tímto světem a obnovil jej do jeho původní dokonalosti. Ale protože máme důkaz, že se zjevil, „aby svou obětí sňal hřích“, máme také důvod věřit tomu, že se zjeví podruhé „ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají“ (Žd 9,26.28).

Kristova nebeská služba. Kristovo zjevení Janovi jasně ukazuje, že nebeská svatyně stojí ve středu plánu spaseení (Zj 1,12.13; 3,12; 4,1-5; 5,8; 7,15; 8,3; 11,1.19; 14,15.17; 15,5.6.8; 16,1.17). Proroctví, která naznačují, že Ježíš Kristus zahájil svou závěrečnou službu ve prospěch hříšníků, se připojují k ujištění, že se brzy vrátí, aby svůj lid přivedl domů (viz 23. kapitola této knihy). Přesvědčení, že Ježíš Kristus aktivně působí, aby završil vykoupení již dokonané na kříži, přináší velké povzbuzení křesťanům, kteří očekávají jeho návrat.

Způsob jeho návratu

Když Ježíš Kristus mluvil o znameních, která budou naznačovat, že jeho příchod je blízko, vyjádřil také

obavu, aby jeho lid nebyl sveden falešnými tvrzeními. Varoval, že před druhým příchodem „vystanou lžimesiášové a lžiproroci a budou předvádět velká znamení a zázraky, že by svedli i vyvolené, kdyby to bylo možné“. Ježíš také řekl: „Tehdy řekne-li vám někdo: ‘Hle, tu je Mesiáš neb tam’, nevěřte!“ (Mt 24,24.23) Předem varovat, znamená předem se vyzbrojit. Aby mohli věřící rozlišit mezi pravým příchodem a jeho falešným napodobením, odhaluje několik biblických textů podrobnosti o způsobu, jakým se Kristus vrátí.

Doslovný a osobní příchod. Když Ježíš vystoupil v oblacích, oslovili dva andělé učedníky, kteří se stále ještě dívali do nebe za svým odcházejícím Pánem: „Muži z Galileje, co tu stojíte a hledíte k nebi? Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.“ (Sk 1,11)

Jinými slovy, andělé říkali, že stejný Pán, který je před chvílí opustil – reálná osoba či hmatatelná bytost, ne nějaké duchovní bytí (L 24,36-43), se zase vrátí na zem. A jeho druhý příchod bude stejně viditelný a osobní jako jeho nanebevstoupení.

Viditelný příchod. Kristův příchod nebude vnitřním a neviditelným

prožitkem, ale skutečným setkáním s viditelnou osobou. Ježíš neponechal prostor pro pochybnosti ohledně viditelnosti svého příchodu a upozornil své učedníky, aby se nedali oklamat tajným druhým příchodem. Proto přirovnává svůj návrat k oslnivému jasu blesku (Mt 24,27).

Písmo jasně prohlašuje, že svědky jeho příchodu budou jak spravedliví, tak i bezbožní. Jan napsal: „Hle, přichází v oblacích! Uzí ho každé oko.“ (Zj 1,7) A Ježíš Kristus připomíná odpověď bezbožných lidí: „A tu budou lomit rukama všechny čeledi země a uzří Syna člověka přicházet na oblacích nebeských s velkou mocí a slávou.“ (Mt 24,30)

Slyšitelný příchod. Biblické ujištění, že jeho příchod bude viditelný i slyšitelný, doplňuje obraz příchodu Ježíše Krista, o kterém budou všichni vědět: „Zazní povel, hlas archanděla a zvuk Boží polnice, sám Pán sestoupí z nebe.“ (1 Te 4,16) „Mohutný zvuk polnice“ (Mt 24,31) bude doprovázet shromažďování jeho lidu. Nebude to nic tajného.

Slavný příchod. Když se Ježíš vrátí, přijde jako dobyvatel s mocí a „v slávě svého Otce se svými svatými anděly“ (Mt 16,27). Jan popisuje slávu Kristova příchodu nejdramatičtější-

mi slovy. Líčí Krista jedoucího na bílém koni, který vede nespočetnou nebeskou armádu. Na první pohled je patrná nadpřirozená sláva vyvýšeného Krista (Zj 19,11-16).

Náhly, neočekávaný návrat. Věřící křesťané, toužící a očekávající Kristův návrat, si uvědomují jeho blízkost (1 Te 5,4-6). Ale o lidech žijících ve světě bez Boha apoštol Pavel napsal: „Den Páně přijde jako přichází zloděj v noci. Až budou říkat ‘je pokoj, nic nehrozí’, tu je náhle přepadne zhouba jako bolest rodičku, a neuniknou.“ (1 Te 5,2.3; srov. Mt 24,43)

Někteří lidé došli k závěru, že Pavlovo přirovnání Kristova příchodu ke zloději v noci naznačuje, že přijde tajným a neviditelným způsobem. Nicméně takový názor je v rozporu s biblickým obrazem Kristova příchodu ve slávě a nádheře, jak to všichni uvidí (Zj 1,7). Pavlovi nejde o to, že Kristův příchod je tajný, ale že pro světsky smýšlející lidi přijde neočekávaně jako zloděj.

Kristus poukazuje na stejnou věc když srovnává svůj příchod s neočekávaným zničením světa před potopou. „Jako tehdy před potopou hodovali a pili, ženili se a vdávaly až do dne, kdy Noé vešel do korábu, a nic nepoznali, až přišla potopa a zachvátila všechny – takový bude i při-

chod Syna člověka.“ (Mt 24,38.39) Ačkoli Noé kázal po mnoho let o přicházející potopě, většinu lidí příchod potopy zaskočil. V té době žily dvě skupiny lidí. Jedna skupina však uvěřila jeho slovům, vešla do archy a byla zachráněna. Ostatní se rozhodli zůstat venku a „přišla potopa a zachvátila všechny“ (Mt 24,39).

Katastrofická událost. Stejně jako Kristovo přirovnání k potopě i Nebúkadnesarův sen o veliké soše popisuje převratný způsob, kterým Kristus ustanoví své království slávy. (Viz 4. kapitola této knihy.) Nebúkadnesar viděl velikou sochu, jejíž hlava „byla z ryzího zlata, její hrud’ a paže ze stříbra, břicho a boky z mědi, stehna ze železa, nohy dílem ze železa a dílem z hlíny“. Potom „se bez zásahu rukou utrhł kámen a udeřil do železných a hliněných nohou sochy a rozdrtil je, a rázem bylo rozdrceno železo, hlína, měď, stříbro i zlato, a byly jako plevy na mlatě v letní době. Odnesl je vítr a nezbylo po nich ani stopy. A ten kámen, který do sochy udeřil, se stal obrovskou skálou a zaplnil celou zemi.“ (Da 2,32-35)

Prostřednictvím tohoto snu Bůh ukázal Nebúkadnesarovi přehled světových dějin. Mezi jeho dobou a ustanovením Kristova věčného

království (kámen) se na světové scéně objeví čtyři velká království nebo říše a po nich spojení slabých a silných národů.

Od Kristových dnů vykladači ztožňovali tyto říše s Babylónem (605-539 př. Kr.), Médo-Persií (539-331 př. Kr.), Řeckem (331-168 př. Kr.) a Římem (168 př. Kr. – 476 po Kr.).¹ Tak, jak bylo předpovězeno, po Římu nenásledovala žádná další říše. Během čtvrtého a pátého století po Kr. se Římská říše rozpadla na mnoho menších království, ze kterých později vznikly národy Evropy. Během staletí se mocní vládcí Karel Veliký, Karel V., Napoleon, císař Vilém a Hitler snažili vytvořit další světovou říši. Všechny pokusy však selhaly přesně tak, jak říkalo proroctví: „Nepřílnou k sobě navzájem jako se nesmísí železo s hlínou.“ (Da 2,43)

Nakonec se sen zaměřuje na dramatické vyvrcholení: ustavení věčného Božího království. Kámen utržený bez zásahu rukou představuje Kristovo království slávy (Da 7,14; Zj 11,15), které bude ustanoveno bez lidského úsilí při druhém příchodu.

Kristovo království nebude existovat souběžně s jiným lidským královstvím. Když žil Kristus na zemi během nadvlády Římské říše, království znázorněné kamenem, které

udeří do všech národů, ještě nepřišlo. Toto království se objeví teprve v době nohou dílem ze železa, dílem z hlíny, tj. v období rozdělných národů. Bude ustanoveno při druhém příchodu, když Kristus oddělí spravedlivé od bezbožných (Mt 25,31-34).

Když tento kámen, tj. království, přijde, udeří „do železných a hliněných nohou sochy“ a „rozdrtí a učiní konec všem těm královstvím“, nezbude „po nich ani stopy“ (Da 2,34.44.35). Druhý příchod je tedy událostí, která otřese zemí.

Druhý příchod a lidstvo

Kristův druhý příchod se týká obou skupin lidstva – lidí, kteří přijali Krista a spasení, jenž nabízí, i lidí, kteří se od něj odvrátili.

Shromáždění vyvolených. Důležitým prvkem při ustanovení Kristova věčného království je shromáždění všech vykoupených (Mt 24,31; 25,32-34; Mk 13,27) do nebeského domova, který Ježíš Kristus připravil (J 14,3).

Když hlava státu navštíví jinou zemi, může se jen několik osob účastnit přivítání. Ale když přijde Ježíš Kristus, každý věřící, který kdy žil, bez ohledu na věk, pohlaví, vzdělání, ekonomické postavení nebo ra-

su, se bude účastnit velkolepé oslavy jeho příchodu. Dvě události umožní toto celosvětové shromáždění: vzkříšení mrtvých spravedlivých a proměnění živých věrných.

1. Vzkříšení mrtvých v Kristu. Při zvuku polnice oznamující Kristův návrat budou mrtví spravedliví vzkříšeni v neporušitelném a nesmrtelném těle (1 K 15,52.53). V tuto chvíli „ti, kdo zemřeli v Kristu, vstanou nejdříve“ (1 Te 4,16). Jinými slovy, jsou vzkříšeni *předtím*, než jsou živí spravedliví uchvázeni vzhůru vstříc Pánu.

Vzkříšení se znovu shledají s těmi, kteří při jejich odchodu prožívali zármutek. Nyní nadšeně jásají: „Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ (1 K 15,55)

Není to ono nemocné, zestárlé, zmrzačené tělo, které sestoupilo do hrobu, jež povstalo při vzkříšení, ale nové, nesmrtelné, dokonalé tělo, které již není poznamenáno hříchem, jenž způsobil jeho zkázu. Vzkříšení spravedliví prožijí dokončení Kristova díla obnovy a budou nyní myslí, duší i tělem odrážet dokonalý Boží obraz (1 K 15,42-54; viz 25. kapitola této knihy).

2. Proměnění živých věřících. Po vzkříšení spravedlivých mrtvých budou spravedliví živí, kteří budou žít na zemi při druhém příchodu Ježíše Krista, proměnění. „Pomíji-

telné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost.“ (1 K 15,53)

Při příchodu Ježíše Krista žádá skupina věřících nepředběhne jinou. Apoštol Pavel vysvětluje, že živi a proměnění věřící budou „spolu s nimi [se vzkříšenými věřícími] uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A tak navždy budeme s Pánem.“ (1 Te 4,17; srov. Žd 11,39.40) Při slavném příchodu Pána Ježíše budou tedy shromážděni všichni věřící, ať už se jedná o vzkříšené věřící všech věků nebo ty, kdo se Kristova příchodu dožili.

Smrt nevěřících. Pro zachráněné bude druhý Ježíšův příchod chvílí radosti a štěstí, ale pro ztracené to bude doba zničující hrůzy. Tak dlouho se vzpírali Kristově lásce a jeho pozvání ke spasení, až se stali oběťmi záludných sebeklamů (viz 2 Te 2,9-12; Ř 1,28-32). Když spatří toho, kterého odmítli, přicházejícího jako Pána pánů a Krále králů, pochopí, že přišla hodina jejich odsouzení. Přemoženi hrůzou a beznadějí budou zoufale volat na neživou hmotu, aby je skryla (Zj 6,16.17).

V této době Bůh zničí Babylón, spojení všech odpadlých náboženství. „Bude zničen ohněm.“ (Zj 18,8) Jejich vůdcem je člověk nepravosti, syn zatracení – „kterého

Pán ‘zabije dechem svých úst’ a zničí svým slavným příchodem“ (2 Te 2,8). Mocnosti odpovědné za vnucování znamení šelmy (viz kapitola 12 této knihy) budou vhozeny „do ohnivého jezera hořícího sírou“. Ostatní bezbožní „byli pobiti mečem vycházejícím z úst jezdce“ – Ježíše Krista, Pána (Zj 19, 20.21).

Znamení Kristova brzkého návratu

Bible nejen ukazuje způsob a účel Kristova příchodu, ale popisuje také znamení, která svědčí o blízkosti této vrcholné události. První znamení oznamující druhý příchod se odehrála více než 1700 let po Kristově nanebevstoupení a další po nich následovala jako důkaz, že jeho příchod je velmi blízko.

Znamení v přírodě. Kristus předpověděl, že „budou znamení na slunci, měsíci a hvězdách“ (L 21,25) a dále upřesnil: „Zatmí se slunce, a měsíc ztratí svou záři, hvězdy budou padat z nebe a mocnosti, které jsou v nebesích, se zachvějí. A tehdy uzří Syna člověka přicházet v oblacích s velikou mocí a slávou.“ (Mk 13,24-26) Jan navíc viděl, že nebeským znamením předcházelo velké zemětřesení (Zj 6,12). Všechna tato znamení označují konec období

1260 let pronásledování (viz 12. kapitola této knihy).

1. Svědectví země. Za naplnění tohoto proroctví lze považovat „největší známé zemětřesení“², ke kterému došlo 1. listopadu 1755. Je známé jako lisabonské zemětřesení, jehož účinky byly zaznamenány v Evropě, Africe a Americe, a postihlo oblast o rozloze asi 4 milióny čtverečních kilometrů. Zemětřesení zničilo Lisabon v Portugalsku, kde se během několika minut zřítily veřejné a obytné budovy, což si vyžádalo desetitisíce lidských životů.³

I když zemětřesení způsobilo velké materiální škody, jeho vliv na myšlení lidí té doby byl také významný. Mnoho tehdy žijících lidí ho považovalo za prorocké znamení konce⁴ a začalo vážně uvažovat o Božím soudu a posledních dnech. Lisabonské zemětřesení dalo podnět ke studiu proroctví.

2. Svědectví slunce a měsíce. O dvacet pět let později se odehrálo další znamení, o kterém se zmiňuje proroctví – zatmění slunce a měsíce. Když Kristus hovořil o době naplnění tohoto znamení, řekl, že bude následovat po velkém soužení – po 1260 letech pronásledování, o kterém se mluví na jiných místech Písma (Mt 24,29; viz 12. kapitola této knihy). Ale Kristus řekl, že toto soužení, jež bude předcházet zname-

ním, bude zkráceno (Mt 24,21.22). Vlivem reformace a hnutí, která z ní vyšla, bylo náboženské pronásledování zkráceno, takže v polovině 18. století již téměř ustalo.

Toto proroctví se naplnilo 19. května 1780, kdy severovýchodní část Severní Ameriky zahalila mimořádná temnota.⁵

Při vzpomínce na tuto událost napsal Timothy Dwight, rektor Yaleské university: „19. květen 1780 byl pozoruhodným dnem. V mnoha domech se rozsvítily svíčky; ptáci utichli a slepice se vrátily na hřad... Všeobecně převažoval názor, že den soudu je nablízku.“⁶

Samuel Williams z Harvardu podává zprávu, že temnota „postupovala s mraky od jihozápadu ‘mezi desátou a jedenáctou hodinou dopoledne a trvala až do poloviny příští noci’; na různých místech se lišila svou intenzitou a trváním. Na některých místech ‘lidé nemohli číst noviny ani venku’.“⁷ Podle názoru Samuela Tennyho „tma *následujícího večera*... nemohla být úplnější, ani kdyby byla zakryta všechna světla vesmíru neproniknutelným stínem.“⁸

Onoho večera v devět hodin byl měsíc v úplňku, ale tma trvala až do půlnoci. Když se měsíc ukázal, měl barvu krve.

Na události tohoto dne je možné vztahovat předpovědi z knihy Zje-

vení. Po zemětřesení „slunce zčernalo jako smuteční šat, měsíc úplně zkrvavěl“ (Zj 6,12).

3. Svědectví hvězd. Ježíš Kristus i apoštol Jan shodně mluvili o padání hvězd, které bude příznakem blízkosti Spasitelova příchodu (Zj 6,13; srov. Mt 24,29). Velký meteorický déšť pozorovaný 13. listopadu 1833 – nejrozsáhlejší padání hvězd, jaké kdy bylo zatím zaznamenáno – toto proroctví naplnil. Odhadovalo se, že pozorovatel mohl vidět průměrně 60 000 meteorů za hodinu.⁹ Tento úkaz byl viditelný od Kanady až po Mexiko, od Atlantického po Pacifický oceán.¹⁰ Mnoho křesťanů v tom vidělo naplnění biblického proroctví.¹¹

Očitý svědek to popsal takto: „Jen ztěží by se na obloze našlo místo, které by nebylo stále zaplněno padajícími hvězdami. Občas padaly po skupinách – vyvolávaly tak představu ‘fíkovníku, který předčasně shazuje své fíky, když s ním zatřese silný víchr’.“¹²

Ježíš Kristus dal tato znamení křesťanům jako upozornění na blízkost svého příchodu, aby se ve svém očekávání mohli radovat a byli na jeho příchod plně připraveni. Řekl: „Když se toto začne dít, napřimte se a zvedněte hlavy, neboť vaše vykoupení je blízko.“ Dodal: „Podívejte se na fíkovník nebo na jiný strom:

Když už se zelenají, sami víte, že léto je blízko. Tak i vy, až uvidíte, že se toto děje, vezte, že je blízko království Boží.“ (L 21,28-31)

Tato jedinečná svědectví země, slunce, měsíce a hvězd, která přišla v přesném pořadí a jež byla předpověděna v Ježíšově době, zaměřují pozornost mnoha lidí k proroctvím o druhém příchodu.

Znamení v náboženském světě. Písmo předpovídá, že dobu před Kristovým příchodem bude charakterizovat několik významných znamení v náboženském světě.

1. Velké náboženské probuzení. Kniha Zjevení ukazuje vzestup velkého celosvětového náboženského hnutí před druhým příchodem Ježíše Krista. Ve vidění apoštola Jana toto hnutí znázorňuje anděl, který ohlašuje Kristův návrat: „Tu jsem viděl jiného anděla, jak letí středem nebeské klenby, aby zvěstoval věčné evangelium obyvatelům země, každé rase, kmeni, jazyku i národu. Volal mocným hlasem: ‘Bojte se Boha a vzdejte jemu čest, neboť nastala hodina jeho soudu; poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.’“ (Zj 14,6.7)

Samotné poselství naznačuje dobu, ve které má být zvěstováno. Věčné evangelium bylo kázáno v průběhu všech věků. Ale toto poselství

zdůrazňující prvek soudu v evangelii, může být hlášáno pouze v době konce, protože upozorňuje, že „nastala hodina jeho soudu“.

Kniha Daniel nás informuje, že v době konce budou její proroctví rozpečetěna (Da 12,4). Tehdy lidé pochopí tajemství této knihy. Rozpečetění se odehrálo na konci období 1260 let náboženské nadvlády, která skončila zajetím papeže v roce 1798. Spojení exilu papeže a znamení v přírodě vedlo mnohé křesťany ke studiu proroctví o událostech, které vedou ke druhému příchodu Ježíše Krista. Výsledkem bylo nové hluboké pochopení těchto proroctví.

Zaměření na druhý příchod také způsobilo celosvětové probuzení adventní naděje. Adventní hnutí, stejně jako reformace, vzniklo nezávisle v různých zemích křesťanského světa. Celosvětová povaha tohoto hnutí je jedním z nejjasnějších znamení, že se přibližuje Kristův příchod. Jako Jan Křtitel připravoval cestu pro Kristův první příchod, tak adventní hnutí připravuje cestu pro jeho druhý příchod – hlásá poselství z knihy Zjevení kap. 14,6-12, jež je Boží závěrečnou výzvou k přípravě na Spasitelův slavný návrat (viz kapitoly 12 a 23 této knihy).¹³

2. Kázání evangelia. Bůh „ustanovil den, v němž bude spravedlivě

soudit celý svět“ (Sk 17,31). Když nás Ježíš Kristus upozorňuje na tento den, neříká, že přijde až se celý svět obrátí, ale až „toto evangelium o království bude kázáno po celém světě na svědectví všem národům, a teprve potom přijde konec“ (Mt 24,14).

Statistika překladů a šíření Biblí v tomto století ukazuje na rozmach svědectví evangelia. V roce 1900 byla Bible dostupná v 537 jazycích. Do roku 1980 byla přeložena – celá nebo její část – do 1811 jazyků, což představuje 96 % světové populace. Podobně roční distribuce Biblí vzrostla z 5,4 milionů v roce 1900 na 36,8 milionů Biblí a téměř půl miliardy částí Bible v roce 1980.¹⁴

Navíc nyní křesťané mají možnost využívat ve svém misijním úsilí nepředstavitelné množství prostředků: pomocné agentury, vzdělávací a lékařské instituce, pracovníky působící doma i v zahraničí, rozhlasové a televizní vysílání a značné finanční prostředky. Dnes mohou silné krátkovlnné vysílače vysílat evangelium prakticky do každé země na světě. Tyto jedinečné zdroje, používané pod vedením Ducha svatého, pomáhají splnit cíl – evangelizovat celý svět v naší době.

Adventisté sedmého dne, kteří mluví asi 717 jazyky a 1000 dialektů, hlásají evangelium ve 207 zemích.

Více než 90 % členů žije mimo Severní Ameriku. Věříme, že lékařské a vzdělávací dílo hraje velmi důležitou roli při naplňování poslání evangelia, proto spravujeme více než 600 nemocnic, sanatorií, klinik, bezplatných ošetřoven, 19 lékařských lodí, 27 továren na zdravé potraviny, 86 vyšších škol a univerzit, 930 středních škol, 4522 základních škol, 125 korespondenčních škol Bible a 33 jazykových institutů. Našich 56 vydavatelství vydává literaturu ve 229 jazycích a naše krátkovlnné vysílače vysílají pro 75 % světové populace. Duch svatý naše misijní úsilí bohatě požehnal.

3. Náboženský úpadek. Celosvětové hlásání evangelia samo o sobě neznamená velký početní růst pravých křesťanů. Bible místo toho předpovídá, že na konci času dojde k úpadku opravdové zbožnosti. Pavel napsal: „V posledních dnech nastanou zlé časy. Lidé budou sobečtí, chamtiví, chvástaví, domýšliví, budou se rouhat, nebudou poslouchat rodiče, budou nevděční, bezbožní, bez lásky, nesmiřitelní, pomlouvační, nevázaní, hrubí, lhostejní k dobrému, zrádní, bezhlaví, nadutí, budou mít raději rozkoš než Boha, budou se tvářit jako zbožní, ale svým jednáním to budou popírat.“ (2 Tm 3,1-5)

Stejně i dnes sebeláska, hmotné věci a svět nahradily v mnoha srd-

cích Kristova Ducha. Lidé se již neřídí Božími principy a nežijí podle Božích zákonů; převládá bezzákonost. „A protože se rozmůže nepravost, vychladne láska mnohých.“ (Mt 24,12)

4. Obnova moci papežství. Podle biblického proroctví bude na konci období 1260 let papežský náboženský systém ‘smrtelně raněn’, ale nezanikne (viz 12. kapitola této knihy). Podle Písma se tato smrtelná rána zacelí. Systém zakusí velkou obnovu vlivu a úcty – „celá země v obdivu šla za tou šelmou“ (Zj 13,3). Již dnes mnoho lidí považuje papeže za morálního vůdce světa.

Do značné míry vzrůstající vliv tohoto náboženského systému je důsledkem toho, že křesťané nahradili autoritu Bible tradicí, lidskými normami a vědou. Tak se stali zranitelní ve vztahu ke „zlému“, který „bude konat kdejaký mocný čin, klamná znamení a zázraky“ (2 Te 2,9). Satan a jeho pomocníci vytvoří konfederaci zla, symbolizovanou nesvatou trojicí draka, šelmy a falešného proroka, který svádí svět (Zj 16,13.14; srov. 13,13.14). Pouze ti, kteří se nechávají vést Biblí a „zachovávají přikázání Boží a věrnost Ježíši“ (Zj 14,12), mohou úspěšně odolat ohromujícímu svodu tohoto svazku.

5. Úpadek náboženské svobody. Obrození papežského náboženského

ho systému dramaticky ovlivní křesťanství. Náboženská svoboda získaná za velkou cenu, zaručená odlukou církve od státu, bude postupně zpochybněna a nakonec zrušena. S mocnou podporou občanských vlád se tato mocnost pokusí všem lidem vnutit svůj způsob bohoslužby. Každý si bude muset vybrat mezi věrností Bohu a jeho příkázáním a oddaností šelmě a její soše (Zj 14,6-12).

Tlak přizpůsobit se bude zahrnovat i ekonomický nátlak: „Aby nemohl kupovat ani prodávat, kdo není označen jménem té šelmy nebo číslicí jejího jména.“ (Zj 13,17) Nakonec lidé, kteří se odmítnou podřídit, budou čelit trestu smrti (Zj 13,15). Během této závěrečné doby soužení Bůh zasáhne ve prospěch svého lidu a zachrání každého, jehož jméno je zapsáno v knize života (Da 12,1; Zj 3,5; 20,15).

Nárůst bezbožnosti. Duchovní úpadek křesťanství a obživení „člověka nepravosti“ vedlo ke vzrůstajícímu zanedbávání Božího zákona v církvích a v životech věřících. Mnoho z nich došlo k závěru, že Ježíš Kristus zrušil zákon a křesťané již nejsou povinni ho zachovávat. Pohrdání Božím zákonem vedlo ke zvýšení zločinnosti a nemorálního jednání.

1. Zvýšení zločinnosti ve světě. Neúcta k Božímu zákonu, běžná pro většinu křesťanů, přispěla k tomu, že moderní společnost pohrdá zákonem a řádem. Po celém světě zločinnost prudce narůstá a začíná se vymykat kontrole. Zprávy korespondentů z různých světových velkoměst varují: „Stejně jako ve Spojených státech je zločinnost na vzestupu téměř v každé zemi světa.“ „Od Londýna přes Moskvu až do Johannesburgu se zločinnost rychle stává největší hrozbou, jež mění způsob života mnoha lidí.“¹⁵

2. Sexuální revoluce. Neúcta k Božímu zákonu také zrušila zábrany zdrženlivosti a čistoty a výsledkem je nárůst nemravnosti. Sex se v současné době stal modlou a k jeho propagaci slouží filmy, televize, videa, písně, časopisy a reklamy.

Sexuální revoluce má za následek šokující vzrůst rozvodovosti, úchylky jako je „volné manželství“ nebo výměna partnerů, sexuální zneužívání dětí, děsivý počet potratů, široce rozšířená homosexualita mužů a žen, epidemie pohlavních nemocí a posledně také AIDS.

Války a katastrofy. Ježíš řekl, že před jeho příchodem „povstane národ proti národu a království proti království, budou veliká zemětřesení a v mnohých krajínách hlad a mor,

hrůzy a veliká znamení z nebes“ (L 21,10.11; srov. Mk 13,7.8; Mt 24,7). S blížícím se koncem, kdy se stupňuje boj mezi satanskými a božskými silami, tyto katastrofy budou stále intenzivnější a častější a v naší době dojdou nebývalého naplnění.

1. Války. Ačkoli války postihovaly lidstvo během celých dějin, nebyly nikdy předtím celosvětové a tak ničující. První a druhá světová válka si vyžádaly více obětí a způsobily více utrpení než všechny předchozí války dohromady.¹⁶

Mnozí předvídají další celosvětový konflikt. Druhou světovou válkou boje neskončily. Od jejího konce vzniklo „140 konfliktů, ve kterých se používaly konvenční zbraně a zahynulo na 10 milionů lidí.“¹⁷ Hrozba termonukleární války také nebyla úplně zažehnána a stále visí nad naším světem jako Damoklův meč.

2. Přírodní katastrofy. Zdá se, že v posledních letech se významně zvýšil počet katastrof. Nedávné pohromy, které přicházejí jedna za druhou, způsobují, že se někteří lidé obávají, zdali se příroda nevyšinula a zda svět neprožívá hluboké klimatické a strukturální změny, které se v budoucnu ještě prohloubí.¹⁸

3. Hladomory. K hladomorům v minulosti došlo mnohokrát, ale nikdy ne v takovém měřítku jako v tomto století. Nikdy dříve nežilo

na světě tolik milionů lidí trpících hladem nebo podvýživou.¹⁹ Vyhledky do budoucna nejsou o nic povzbudivější. Nebývalý rozsah hladu jasně oznamuje, že Kristův příchod je blízký.

Budte stále připraveni

Bible nás opakovaně ujišťuje, že se Ježíš vrátí. Přejde však za rok, za pět let? Deset let, dvacet let? Nikdo to s jistotou neví. Ježíš sám prohlásil: „O onom dni a hodině však neví nikdo, ani andělé v nebi, ani Syn; jenom Otec sám.“ (Mt 24,36)

Na konci své pozemské služby vyprávěl Kristus podobenství o deseti družičkách, aby tak ilustroval prožitek církve posledních dnů. Dvě skupiny družiček představují dva druhy věřících, kteří prohlašují, že čekají na svého Pána. Jsou nazvány pannami, protože vyznávají čistou víru. Jejich lampy představují slovo Boží, olej symbolizuje Ducha svatého.

Na první pohled se tyto dvě skupiny zdají stejné; obě vyšly vstříc ženichovi, obě mají olej ve svých lampách a v jejich chování není žádná zřejmá odlišnost. Všechny slyšely poselství o Kristově brzkém příchodu a těší se na něj. Ale potom přichází zdánlivé zdržení – jejich víra má být vyzkoušena.

Náhle, o půlnoci – v nejtemnější hodinu pozemských dějin, slyší zvolání: „Ženich je tu, jděte mu naproti!“ (Mt 25,6) Nyní se rozdíl mezi oběma skupinami stává zjevným: některé nejsou připraveny na setkání s ženichem. „Pošetilé“ družičky nejsou pokrytecké; váží si pravdy, slova Božího, ale nedostává se jim oleje – nebyly zapečetěny Duchem svatým (srov. Zj 7,1-3). Spokojily se s povrchní přípravou a „nepadly“ na Ježíše Krista – na Skálu. Mají určitou formu zbožnosti, ale postrádají Boží moc.

Když ženich přišel, vešly s ním na svatbu pouze ty, které byly připravené; pak byly zavřeny dveře. Nakonec se vrací i pošetilé družičky, které odešly nakoupit více oleje a volají: „Pane, pane, otevři nám!“ Ale ženich jim odpovídá: „Amen, pravím vám, neznám vás.“ (Mt 25,11.12)

Je velmi smutné, že když se Ježíš Kristus vrátí na tuto zem, bude muset tato slova říci některým lidem, které miloval. Varuje: „Mnozí mi řeknou v onen den: ‘Pane, Pane, což jsme ve tvém jménu nepro-

rokovali a ve tvém jménu nevy-mítali zlé duchy a ve tvém jménu neučinili mnoho mocných činů?’ A tehdy jim prohlásím: ‘Nikdy jsem vás neznal; jděte ode mne, kdo se dopouštíte nepravosti.’“ (Mt 7,22.23)

Před potopou poslal Bůh Noeho, aby varoval předpotopní svět před přicházející zkázou. Podobným způsobem Bůh posílá trojí varování, aby připravil svět na Kristův příchod. (Viz Zj 14,6-16.)

Všichni, kteří přijímají Boží poselství milosti se budou radovat při pohledu na Kristův druhý příchod. Dostává se jim ujištění: „Blaze těm, kdo jsou pozváni na svatbu Beránkovu.“ (Zj 19,9) Kristus se skutečně zjeví podruhé „ne už kvůli hříchu, ale ke spáse těm, kdo ho očekávají“ (Žd 9,28).

Návrat Vykupitele je slavným vyvrcholením dějin Božího lidu. Je chvílí jejich vysvobození. S radostí a velkou láskou volají: „Hle, to je náš Bůh. V něho jsme skládali naději... budeme jásat a radovat se, že nás spasil.“ (Iz 25,9)

Poznámky:

1. Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 1, str. 456.894; sv. 2, str. 528.784; sv. 3, str. 252.744; sv. 4, str. 396.846. Viz také 23. kapitola této knihy.
2. G. I. Eiby, *Earthquakes* (New York, NY: Van Nostrand Reinholdt Co., 1980), str. 164.
3. Viz např.: Sir Charles Lyell, *Principles of Geology* (Philadelphia: James Kay, Jun. and Brother, 1837), sv. 1, str. 416-419; „Lisbon“, *Encyclopaedia Americana*, vyd. Francis Lieber

- (Philadelphia, PA: Carey and Lea, 1831), str. 10; W. H. Hobbs, *Earthquakes*, (New York: D. Appleton and Co., 1907), str. 143; Thomas Hunter, *An Historical Account of Earthquakes Extracted from the Most Authentic Historians* (Liverpool: R. Williamson, 1756), str. 54-90; srov. E. Whiteová, *Vítězství lásky Boží*, str. 220.221. Rané zprávy se zmiňovaly o 100 000 mrtvých. Moderní encyklopedie odhadují 60 000.
4. Viz John Biddolf, *A Poem on the Earthquake at Lisbon* (London: W. Owen, 1755), str. 9, cit. v *Source Book*, str. 358; Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 2, str. 674-677. Anglikánská církev měla 6. února 1756 den půstu a pokory na připomínku tohoto zemětřesení (*tamtéž*). Viz také T. D. Kendrick, *The Lisbon Earthquake* (London: Methuen & Co. Ltd., 1955), str. 72-164.
  5. Srov. E. Whiteová, *Vítězství lásky*, str. 196-197.
  6. Timothy Dwight, cit. v *Connecticut Historical Collections*, dopl. John W. Barber, 2. vyd. (New Haven, CT: Durrie & Peck a J. W. Barber, 1836), str. 403; cit. v *Source Book*, str. 316.
  7. Samuel Williams, „An Account of a Very Uncommon Darkness in the State of New-England, 19. květen 1780“, v *Memoirs of the American Academy of Arts and Sciences: to the End of the Year 1783* (Boston, MA: Adams and Nourse, 1785), sv. 1, str. 234.235. Srov. *Source Book*, str. 315.
  8. Dopis Samuela Tennyho, Exeter, [NH], prosinec 1785, v *Collections of the Massachusetts Historical Society for the Year 1792* (Boston, MA: Belknap and Hall, 1792), sv. 1, str. 97.
  9. Peter M. Millman, „The Falling of the Stars“, *The Telescope*, 7 (květen – červen 1940, str. 60). Viz také Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 4, str. 295.
  10. Denison Olmsted, *Letters on Astronomy*, 1840, str. 348.349, v *Source Book*, str. 410.411.
  11. Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 4, str. 297-300; srov. E. Whiteová, *Vítězství lásky Boží*, str. 240.241.
  12. Jev byl takto pozorován v Bowling Green, Missouri, jak uvádí *Salt River Journal*, 20. listopad 1780, jak cit. v *American Journal of Science and Arts*, vyd. Benjamin Silliman, 25 (1834): str. 382.
  13. Viz Froom, *Prophetic Faith of Our Fathers*, sv. 4; Damsteegt, *Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission*.
  14. David B. Barrett, vyd., *World Christian Encyclopedia. A Comparative Study of Churches and Religions in the Modern World A. D. 1900-2000* (Oxford: Oxford University Press, 1982), str. 13.
  15. „Abroad, Too, Fear Grips the Cities“, *U. S. News & World Report*, 23. únor 1981, str. 65.
  16. David Singer a Melvin Small, *The Wages of War: 1816-1965. A Statistical Handbook* (New York, NY: John Wiley & Sons, 1972), str. 66.67.
  17. Margaret Thatcherová, citováno v Ernest W. Lefever a E. Stephen Hung, *The Apocalypse Premise* (Washington, D. C.: Ethics and Public Policy Center, 1982), str. 394.
  18. Viz Paul Recer, „Is Mother Nature Going Berserk?“ *U. S. News & World Report*, 22. únor 1982, str. 66.
  19. Zvláštní příloha k publikaci Spojených národů *Development Forum*, s názvem „Facts on Food“ (listopad 1974) říká, že „polovina světové populace, 2 miliardy lidí, je těžce podvyživeno“, cit. v Ronald J. Sider, *Rich Christians in an Age of Hunger* (New York, NY: Paulist Press, 1977), str. 228, pozn. 4. Srov. str. 16.

KNIHA DANIEL

Výklad

2. kapitola

7. kapitola

Čas
(7. kapitola)

8. kapitola

Čas
(8. – 9. kapitola)

Babylon	Zlato	Lev	K R I S T Ů V P R V N Í P Ř Í C H O D	----- Beran Kozel 4 rohy Malý roh	457 před Kr.
Médo-Persie	Stříbro	Medvěd			
Řecko rozdělení	Měď	Levhart 4 hlavy			
Řím (pohanský)	Železo	Čtvrtá šelma			
Rozdělený Řím (Evropa) Řím (papežský)	Železo/hlína	10 rohů	538 po Kr. 1260 roků 1798 po Kr.	Malý roh	Kristova velekněžská služba v nebeské svatyni (Křesťanská éra)
		Malý roh			
	Kámen				
KRISTŮV DRUHÝ PŘÍCHOD		SOU D (v nebi)		OČIŠTĚNÍ SVATYNĚ (v nebi)	1844 po Kr.
Boží království	Stal se skálou	Boží království		[Boží království]	2300 roků 457 před Kr. – 1844 po Kr.

Důsledkem hříchu je smrt. Avšak Bůh, který jediný je nesmrtelný, dá věčný život svým vykoupeným. Až do dne příchodu Páně je smrt pro všechny lidi stavem nevědomí. Až se zjeví Kristus, který je naším životem, vzkříšení spravedliví a živí spravedliví budou oslaveni a uchváćeni vstříc svému Pánu. Druhé vzkříšení, vzkříšení nespravedlivých, bude o tisíc let později (Ř 6,23; 1 Tm 6,15.16; Kaz 9,5.6; Ž 146,3.4; J 11,11-14; Ko 3,4; 1 K 15,51-54; 1 Te 4,13-17; J 5,28.29; Zj 20,1-10).

Základní věroučné výroky, 25

Adventisté sedmého dne věří...

25

Smrt a vzkříšení

Pelištejská armáda se přesunula do Šunemu, postavila tam svůj tábor a připravila se na útok proti Izraeli. Král Saul nebyl vůbec optimistický. Rozmístil svou armádu na blízké hoře Gilbóa. V minulosti pomohlo ujištění o Boží přítomnosti Saulovi vést Izrael neohroženě proti jeho nepřátelům. Přestal však sloužit Hospodinu. A když se tento odpadlý král snažil s Bohem opět spojit, aby se dozvěděl, jaký bude výsledek nastávající bitvy, Bůh s ním odmítl hovořit.

Na Saula těžce dolehl zlověstný strach z neznámého zítřka. Kdyby tu tak byl Samuel! Ale Samuel byl mrtvý a již mu nemohl poradit. Nebo snad mohl?

Statečný král Saul se natolik snížil, že vyhledal ženu – médium, která kdysi unikla jeho honu na čarodějnice, a skrze ní se vyptával na výsledek zítřejší bitvy. Požádal jí: „Přivolej mi Samuela.“ Během seance vidělo médium „božský zjev, jak vystupuje ze země“. Tento duch informoval nešťastného krále, že Izrael nejen prohraje tuto válku, ale že on a jeho synové přijdou o život (viz 1 S 28).

Tato předpověď se naplnila. Byl to však opravdu duch proroka Samuela, který to všechno předpověděl? Jak by mohlo mít médium, Bohem zavržené, moc nad duchem Božího proroka Samuela? Odkud vlastně Samuel přišel – proč jeho duch „vystoupil ze země“? Co pro Samuela znamenala smrt? A jestliže to nebyl duch proroka Samuela, který mluvil k Saulovi, kdo to tedy byl? Podívejme se, co Bible učí o smrti, spojení s mrtvými a vzkříšení.

Nesmrtelnost a smrt

Nesmrtelnost je stav nebo možnost nepodléhat smrti. Překladaatelé Bible používají slovo *nesmrtelnost* pro překlad řeckého výrazu *athanasia* – „nesmrtelnost“ a *aftharsia* – „neporušitelnost“. Jak se tento pojem vztahuje na Boha a lidi?

Nesmrtelnost. Písmo ukazuje, že věčný Bůh je nesmrtelný (1 Tm 1,17). Vlastně „on jediný je nesmrtelný“ (1 Tm 6,16). On je nestvořený, nezávisle existující a nemá počátek ani konec (viz 2. kapitola této knihy).

„Písmo nikde nehovoří o nesmrtelnosti jako o vlastnosti nebo stavu, které jsou člověku – nebo jeho ‘duši’ či ‘duchu’ – vrozené. Výrazy obvykle překládané jako ‘duše’ nebo ‘duch’... se v Bibli vyskytují více než 1600krát, ale nikdy ve spojení se slovem ‘nesmrtelný’ nebo ‘nesmrtelnost’.“ (Viz 7. kapitola této knihy.)¹

Na rozdíl od Boha jsou tedy lidé smrtelní. Písmo srovnává lidský život s párou, „která se na okamžik ukáže a potom zmizí“ (Jk 4,14). Lidé „jsou jenom tělo, vítr, který zavane a už se nevrací“ (Ž 78,39). Člověk „jako květ vychází a podtát bývá, a utíká jako stín, a netrvá“ (Jb 14,2).

Bůh a lidé se od sebe výrazně liší. Bůh je nekonečný, lidé jsou omezeni. Bůh je nesmrtelný, oni však smrtelní. Bůh je věčný, lidé však pomíjiví.

Podmíněná nesmrtelnost. Při stvoření „vytvořil Hospodin Bůh člověka, prach ze země, a vdechl mu v chřípí dech života. Tak se stal člověk živým tvorem.“ (Gn 2,7) Zpráva

o stvoření ukazuje, že lidský život pochází od Boha (srov. Sk 17,25.28; Ko 1,16.17). Důsledkem této základní skutečnosti je, že nesmrtelnost není lidstvu vlastní, ale je Božím darem.

Když Bůh stvořil Adama a Evu, dal jim svobodnou vůli – možnost se rozhodovat. Mohli poslouchat nebo se mohli rozhodnout neposlouchat; jejich další život však závisel na trvalé poslušnosti prostřednictvím Boží moci. Jejich dar nesmrtelnosti byl tedy podmíněn.

Bůh důkladně objasnil okolnosti, za kterých by tento dar mohli ztratit – když by jedli „ze stromu poznání dobrého a zlého“. Varoval je: „V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2,17)²

Smrt – důsledek hříchu. V protikladu k Božímu varování, že neposlušnost způsobí smrt, satan prohlašoval: „Nikoli, nepropadnete smrti.“ (Gn 3,4) Poté, co Adam s Evou přestoupili Boží nařízení, zjistili, že mzdou hříchu je opravdu smrt (Ř 6,23). Nad jejich hříchem zazněl rozsudek: „...dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat. Prach jsi a v prach se navrátiš.“ (Gn 3,19) Tato slova nenaznačují, že by život dále trval, ale naopak, že přestane.

Poté, co Bůh vynesl tento rozsudek, znemožnil hříšnému páru přístup ke stromu života, protože by z něj „jedl a byl živ navěky“ (Gn 3,22). Tento čin jasně ukázal, že zaslíbená nesmrtelnost podmíněná poslušností byla hříchem zmařena. Lidé nyní byli smrtelní, byli poddáni smrti. A protože Adam nemohl dalším předávat to, co sám neměl, „smrt zasáhla všechny, protože všichni zhřešili“ (Ř 5,12). Před okamžitou smrtí zachránila Adama a Evu pouze Boží milost. Syn Boží nabídl svůj život, aby mohli dostat ještě jednu příležitost – druhou šanci. On je oním Beránkem, zabitým „od ustanovení světa“ (Zj 13,8; Kral.).

Naděje pro lidstvo. Ačkoli se rodíme jako smrtelní lidé, povzbuzuje nás Bible k tomu, abychom hledali nesmrtelnost. (Viz např. Ř 2,7.) Zdrojem této nesmrtelnosti je Ježíš Kristus: „Ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu.“ (Ř 6,23; srov. 1 J 5,11) „On zlomil moc smrti a zjevil nepomíjející život v evangeliu.“ (2 Tm 2,10) „Jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života.“ (1 K 15,22) Samotný Ježíš řekl, že svým hlasem otevře hroby a vzkřísí mrtvé (J 5,28.29).

Kdyby Kristus nepřišel, situace lidí by byla beznadějná a všichni, kdo

zemřeli, by zahynuli navždy. Díky němu však nikdo nemusí zahynout. Jak napsal apoštol Jan: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,16) Víra v Ježíše Krista tedy nejenom odstraňuje trest za hříchy, ale také věřícímu zajišťuje drahocenný dar nesmrtelnosti.

Kristus „zjevil nepomíjející život v evangeliu“ (2 Tm 2,10). Pavel nás ujišťuje, že je to Písmo, které nám může „dát moudrost ke spasení, a to vírou v Krista Ježíše“ (2 Tm 3,15). Lidé, kteří nepřijali evangelium, neobdrží ani nesmrtelnost.

Přijetí nesmrtelnosti. Pavel popisuje okamžik přijetí daru nesmrtelnosti: „Hle, odhalím vám tajemství: Ne všichni zemřeme, ale všichni budeme proměněni, náraz, v okamžiku, až se naposled ozve polnice. Až zazní, mrtví budou vzkříšeni k nepomíjitelnosti a my živí proměněni. Pomíjitelné tělo musí totiž obléci nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost. A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: ‘Smrt je pohlcena, Bůh vítězil!’“ (1 K 15,51-54) Zde se jasně říká, že Bůh neuděluje nesmrtelnost věřícímu v okamžiku smrti, ale až při vzkříšení, kdy zazní „po-

slední polnice“. *Potom* toto „smrtelné oblékne nesmrtelnost“. I když Jan poukazuje na to, že dar věčného života přijímáme v okamžiku, kdy jsme přijali Ježíše Krista jako osobního Spasitele (1 J 5,11-13), k opravdovému naplnění tohoto daru dojde při Kristově příchodu. Teprve tehdy budeme proměněni ze smrtelných na nesmrtelné, z porušitelných na neporušitelné.

Podstata smrti

Jestliže je smrt ukončením života, co potom Bible říká o stavu člověka po smrti? Proč je důležité, aby křesťané porozuměli tomuto biblickému učení?

Smrt je spánek. Smrt není konečným zánikem; je pouze stavem dočasného nevědomí, pokud nenastane vzkříšení. Bible opakovaně nazývá tento přechodný stav spánkem.

Starý zákon se o smrti Davida, Šalomouna a dalších izraelských a judských králů zmiňuje jako o spánku se svými otci (1 Kr 2,10; 11,43; 14, 20,31; 15,8; 2 Pa 21,1; 26,23; atd., Kral.). Job nazývá smrt spánkem (Jb 14,10-12), stejně jako David (Ž 13,4), Jeremjáš (Jr 51,39.57) a Daniel (Da 12,2).

Nový zákon používá stejný obraz. Když Ježíš popisuje stav Jairovy mrt-

vé dcery, říká, že spí (Mt 9,24; Mk 5,39). O zesnulém Lazarovi mluví stejným způsobem (J 11,11-14). Matouš napsal, že „mnohá těla zesnulých svatých byla vzkříšena“ (Mt 27,52), a ve zprávě o Štěpánově mučednické smrti Lukáš zaznamenal, že usnul (Sk 7,60; Kral.). Apoštolové Petr i Pavel také nazývali smrt spánkem (1 K 15,51.52; 1 Te 4,13-17; 2 Pt 3,4).

Biblické znázornění smrti jako spánku odpovídá její povaze, jak ukazují následující přirovnání: 1. Ti, kdo spí, jsou ve stavu nevědomí. „Mrtví nevědí zhola nic.“ (Kaz 9,5) 2. Ve spánku ustává vědomé myšlení. „Jeho duch odchází..., tím dnem berou za své jeho plány.“ (Ž 146,4) 3. Spánkem končí veškerá činnost. „Neboť není díla ani myšlenky ani poznání ani moudrosti v říši mrtvých, kam odejdeš.“ (Kaz 9,10) 4. Spánek nás odděluje od těch, kteří žijí a od jejich činnosti. „Nikdy se již nebudou podílet na ničem, co se pod sluncem děje.“ (Kaz 9,6b) 5. Normální spánek také ukončuje činnost emocí. „Jak jejich láska tak jejich nenávisť i jejich horlení dávno zanikly.“ (Kaz 9,6a) 6. Ve spánku lidé nechválí Boha. „Mrtví nechválí už Hospodina.“ (Ž 115,17) 7. Spánek předpokládá probuzení. „Přichází hodina, kdy všichni v hrobech uslyší jeho hlas a vyjdou.“ (J 5,28.29)³

Člověk se vrací do prachu. Jestliže chceme pochopit, co se s člověkem děje v okamžiku smrti, je třeba chápat, co tvoří lidskou přirozenost. Bible člověka popisuje jako organickou jednotu. (Viz 7. kapitola této knihy.) Někdy používá slovo *duše* na označení celého člověka, jindy se vztahuje pouze na náklady a city. Bible však neučí, že se člověk skládá ze dvou oddělených částí. Tělo a duše existují pouze spolu a tvoří nedělitelnou jednotu.

Při stvoření spojením prachu ze země (prvky země) a dechu života vznikla živá bytost nebo duše. Adam nepřijal duši jako oddělenou entitu (podstatu); on se *stal* duší živou (Gn 2,7; Kral.; viz 7. kapitola této knihy). Při smrti dochází k opačnému procesu. Prach ze země je bez dechu života mrtvou hmotou nebo mrtvou duší bez jakéhokoli vědomí (Ž 146,4). Prvky, které tvořily tělo, se vrací do země, z níž pocházejí (Gn 3,19). Duše bez těla nemůže existovat. Žádný biblický text nenačňuje, že by duše žila po smrti samostatně. Skutečně „duše, která hřeší, ta umře“ (Ez 18,20).

Kam mrtví odcházejí? Starý zákon nazývá místo, kam odchází lidé po smrti *šeol* (hebrejsky) a Nový zákon *hades* (řecky). V Písmu *šeol* většinou znamená prostě hrob.⁴ A význam

slova *hades* se velice podobá výrazu *šeol*.⁵

Všichni mrtví odcházejí na toto místo (Ž 89,49), spravedliví i bezbožní. Jákob řekl: „Já v zármutku sestoupím za synem svým do hrobu [*šeol*].“ (Gn 37,35, Kral.) Když země otevřela „svůj chřtán“, aby pohltila bezbožného Kórácha a jeho společníky, sestoupili „zaživa do podsvětí“ [*šeol*] (Nu 16,30).

Po smrti se celý člověk dostává do *šeolu*. Když Ježíš Kristus zemřel, sestoupil do říše smrti (*hades*), ale při vzkříšení jeho duše říši smrti opustila (*hades*, Sk 2,27.31 nebo *šeol* Ž 16,10). Když David děkoval Bohu za uzdravení, potvrdil, že jeho duše byla zachráněna „z podsvětí“ [*šeol*] (Ž 30,4).

Hrob není místem vědomé existence.⁶ Protože je smrt spánkem, zůstanou mrtví v hrobě ve stavu nevědomí až do vzkříšení, kdy hrob (*hades*) vydá své mrtvé (Zj 20,13).

Duch se navrácí k Bohu. I když se tělo navrácí do prachu, duch se vrací k Bohu. Šalomoun řekl, že při smrti se „prach vrátí do země, kde byl, a duch se vrátí k Bohu, který jej dal“ (Kaz 12,7). To platí o všech lidech, spravedlivých i nespravedlivých.

Mnozí lidé se domnívají, že tento text podává důkaz, že podstata člověka žije i po smrti. V Bibli však ani

hebrejský ani řecký výraz pro *ducha* (*ruach* a *pneuma*) nemluví o inteligentní podstatě (entitě), která by byla schopna uvědomělé existence mimo tělo. Tyto výrazy spíše znamenají „dech“ – jiskra života, která je pro život člověka nezbytná, životní princip, jenž dává život zvířatům i lidem (viz 7. kapitola této knihy).

Šalomoun napsal: „Vždyť úděl synů lidských a úděl zvířat je stejný: Jedni jako druhí umírají, jejich duch je stejný, člověk nemá žádnou přednost před zvířaty... Vše spěje k jednomu místu, všechno vzniklo z prachu a vše se v prach navrácí. Kdo ví, zda duch [*ruach*] lidských synů stoupá vzhůru a duch [*ruach*] zvířat sestupuje dolů k zemi?“ (Kaz 3,19-21) Tak podle Šalomouna není při smrti rozdíl mezi duchem člověka a zvířete.

Šalomounův výrok, že duch (*ruach*) se vrací k Bohu, který ho dal, naznačuje, že to, co se k Bohu navrácí je ve skutečnosti princip života, který pochází od Boha. Neexistuje žádný náznak, že by duch nebo dech byl vědomou entitou oddělenou od těla. Slovo *ruach* je možné označit za „dech života“, který Bůh vdechl do prvního člověka, aby tak oživil jeho bezduché tělo (srov. Gn 2,7).

Soulad v Písmu. Mnoho upřímných křesťanů, kteří nestudovali celé

učení Bible o smrti, si neuvědomuje, že smrt je až do vzkříšení spánkem. Domnívají se, že různé oddíly Písma podporují myšlenku, že duch nebo duše mají po smrti vědomou existenci. Pečlivé studium ukazuje, že Bible důsledně učí, že smrt znamená konec vědomí.⁷

Spiritismus. Jestliže mrtví naprosto nic nevnímají, s kým nebo s čím komunikují spiritistická média?

Každý poctivý člověk uzná, že přinejmenším část těchto jevů je podvod; ale zbývající část takto vysvětlovat nelze. Je tedy jasné, že existuje nějaká nadpřirozená moc, která je spojena se spiritismem. Co v tomto ohledu učí Bible?

1. Základ spiritismu. Spiritismus má svůj původ v první satanově lži Evě – „nikoli, nepropadnete smrti“ (Gn 3,4). Jeho slova byla prvním kázáním o nesmrtelnosti duše. Dnes na celém světě nejrůznější náboženství nevědomky opakují tuto nepravdu. Pro mnoho lidí Boží rozsudek, že „duše, která hřeší, ta umře“ (Ez 18,20), byl změněn na výrok: „Duše, i když hřeší, bude žít věčně.“

Toto chybné učení o přirozené nesmrtelnosti vedlo k víře v posmrtný život. Jak jsme viděli, takové názory přímo protičečí tomu, co Bible o této otázce říká. Byly přejaty do křes-

ťanského učení z pohanské filozofie – zvláště od Platóna – během doby velkého odpadnutí (viz kapitola 12). Tato víra se stala převažujícím názorem mezi křesťany a je tomu tak dodnes.

Názor, že mrtví mají i po smrti vědomí, připravuje mnoho křesťanů pro přijetí spiritismu. Jestliže mrtví žijí a jsou v přítomnosti Boží, proč by se nemohli vracet na zem jako služební duchové? A jestliže mohou, proč potom nezkusit se s nimi spojit a přijmout jejich radu a vedení, vyhnout se neštěstí nebo přijmout útěchu v zármutku?

Satan a jeho andělé staví na tomto zdůvodnění (Zj 12,4.9), a tak vytváří komunikační prostředek, na základě kterého mohou dosáhnout svého záměru – svést lidi. Prostřednictvím takových prostředků jako spiritistické seance zosobňují milované zesnulé a přinášejí domnělou útěchu a podporu živým. Čas od času předpovídají budoucí události, které když se naplní, jim dodávají věrohodnost. Potom nebezpečné bludy, jenž hlásají, vypadají jako pravé, i když protičečí Bibli a Božímu zákonu. Tím, že satan odstranil bariéry proti zlu, uvolnil cestu, aby vedl lidi od Pána Boha do jisté záhuby.

2. Varování před spiritismem. Spiritismem nemusí být sveden nikdo. Bible odhaluje, že jeho tvrzení jsou

falešná. Jak jsme již viděli, Bible nám říká, že mrtví nevědí nic, že leží v hrobě a nemají vědomí.

Bible také důrazně zakazuje jakýkoli pokus navazovat spojení s mrtvými nebo se světem duchů. Tvrdí, že lidé, kteří si nárokují, že mají spojení s mrtvými (jak to dnes spiristická média tvrdí), komunikují s „dobře známými duchy“, kteří jsou „duchové dábelští“. Hospodin řekl, že takové jednání je ohavností a že ti, kteří takto jednají, mají být potrestáni smrtí (Lv 19,31; 20,27; Dt 18,10.11).

Prorok Izajáš dobře vystihl pošetilost spiritismu: „Řeknou vám: ‘Dotazujte se duchů zemřelých a jasnovidců, kteří sípají a mumlají.’ Což se lid nemá dotazovat svého Boha? Na živé se ptát mrtvých? K zákonu a svědectví! Což oni neříkají takové slovo, že mu z něho nevzejde jitřní záře?“ (Iz 8,19.20) Skutečně pouze učení Bible může křesťana ochránit před tímto neodolatelným svodem.

3. Projevy spiritismu. Bible zaznamenává několik projevů spiritismu – od faraónových kouzelníků a mágů, astrologů a čarodějů Ninive a Babylóna až k čarodějnicím a médiím v Izraeli – všechny je odsuzuje. Jedním z příkladů je seance čarodějnice z Endor, která Saulovi vyvolala ducha, což je příběh, jímž tato kapitola začínala.

Písmo říká: „Doptával se Saul Hospodina, ale Hospodin mu neodpovídal ani skrze sny ani skrze urím ani skrze proroky.“ (1 S 28,6) Bůh tedy neměl nic společného s tím, co se odehrálo v Endor. Saul byl oklamán démonem, který představoval zesnulého Samuela; sám tehdy Samuela vůbec neviděl. I čarodějnice viděla pouze starého muže zahaleného pláštěm a Saul pouze „poznal“, neboli usoudil, že je to Samuel (1 S 28,14).

Jestliže bychom věřili, že tento duch byl skutečně duch proroka Samuela, museli bychom také uvěřit, že čarodějnice, kouzelníci, černokněžníci, zaklínači, spiritisté nebo média mohou vyvolat spravedlivé mrtvé z místa, kam odešli po své smrti. Museli bychom také přijmout, že zbožný Samuel někde existoval ve stavu vědomí v podzemí, protože vystupoval „ze země“ (1 S 28,13).

Tato seance nenaplnila Saula nadějí, ale zoufalstvím. Dalšího dne spáchal sebevraždu (1 S 31,4). I přesto údajný Samuel předpověděl, že druhého dne bude Saul a jeho synové u něj (1 S 28,19). Jestliže by tento duch mluvil pravdu, museli bychom usoudit, že neposlušný Saul a spravedlivý Samuel přebývali na stejném místě. Místo toho však musíme dojít k závěru, že to

byl zlý anděl, kdo při této seanci krále svedl.

4. *Poslední svod.* Projevy spiritismu v minulosti spadaly do oblasti okultismu, ale v nedávné době na sebe spiritismus vzal „křesťanskou“ podobu, aby mohl svádět i křesťanský svět. Tím, že spiritismus tvrdí, že přijímá Ježíše Krista a Bibli, stává se zvláště nebezpečným nepřítelem věřících. Jeho účinky jsou záludné a svůdné. Spiritismus „Bibli vykládá tak, aby to vyhovovalo neobrácenému přirozenému srdci, a tím se její svaté a životně důležité pravdy stávají neúčinné. Mluví o lásce jako o hlavní vlastnosti Boží, avšak snižuje ji na slabý sentimentalismus, který prakticky téměř nerozlišuje mezi dobrem a zlem. Boží spravedlnosti, Božímu odsouzení hříchu a požadavkům jeho svatého zákona nevěnuje pozornost. Učí lidi, aby Desatero přikázání pokládali za mrtvou literu. Příjemnými, klamnými pohádkami se zmocňuje smyslů a svádí lidi, aby zavrhli Bibli jako základ své víry.“⁸

Tímto způsobem se správné a nesprávné stává relativním, a každý člověk, situace nebo kultura se stává měřítkem toho, co je „pravda“. V podstatě se tak každý člověk stává bohem, a tím se plní satanův slib: „Budete jako bohové.“ (Gn 3,5; Kral.) Před námi je hodina „zkouš-

ky, která přijde na celý svět a prověří obyvatele země“ (Zj 3,10). Satan, ve svém závěrečném úsilí svést celý svět, použije velká znamení a zázraky. Když apoštol Jan mluvil o tomto mistrovském svodu, napsal: „A hle..., vystoupili tři nečistí duchové podobní ropuchám. Jsou to duchové ďábelští, kteří činí zázračná znamení. Vyšli ke králům celého světa, aby je shromáždili k boji v rozhodující den všemohoucího Boha.“ (Zj 16,13.14; srov. 13,13.14)

Uniknou pouze lidé, které zachová Boží moc, kteří svou mysl posílili pravdami Bible a přijali Písmo ve svém životě za jedinou autoritu. Všichni ostatní nebudou mít ochranu a budou svedeni klamem.

První a druhá smrt. Druhá smrt je konečným odsouzením pro nekající hříšníky – pro všechny, jejichž jména nejsou zaznamenána v knize života. Tento trest bude vykonán na konci tisíciletí (viz 26. kapitola této knihy). Po této smrti nebude následovat vzkříšení. Zničením satana a nespravedlivých bude vymazán hřích a odstraněna i samotná smrt (1 K 15,26; Zj 20,14; 21,8). Ježíš Kristus však dává ujištění, že každý, „kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží“ (Zj 2,11).

Na základě toho, co Písmo označuje za druhou smrt, můžeme

předpokládat, že první smrtí je to, co prožijí všichni lidé jako důsledek Adamova přestoupení, kromě těch, které budou proměněni. Je to „přirozený“ důsledek degenerativních účinků hříchu na lidstvo“.⁹

Vzkříšení

Vzkříšení je „obnova života spojená s plností bytí a osobnosti, která následuje po smrti“.¹⁰ Protože lidé podléhají smrti, musí existovat vzkříšení, pokud mají po smrti žít. Ve Starém i Novém zákoně vyjadřovali Boží poslové naději ve vzkříšení (Jb 14,13-15; 19,25-29; Ž 49,16; 73,24; Iz 26,19; 1 K 15).

Naděje vzkříšení, pro kterou máme spolehlivé důkazy, nás povzbuzuje, abychom se na tomto světě, kde je smrt údělem všech, těšili na lepší budoucnost.

Kristovo vzkříšení. Vzkříšení spravedlivých mrtvých k věčnému životu je úzce spojeno s vzkříšením Ježíše Krista, protože je to zmrtvýchvstalý Kristus, který nakonec probudí mrtvé k životu (J 5,28.29).

1. Význam Kristova vzkříšení. Co by se stalo, kdyby Ježíš Kristus nebyl vzkříšen? Pavel shrnuje důsledky: a) Kázání evangelia by nepřineslo žádný užitek: „Jestliže Kristus nevstal, prázdné je naše kázání.“ (1 K

15,14; Petrů) b) Neexistovalo by odpuštění hříchů: „Nebyl-li Kristus vzkříšen, ...ještě jste ve svých hříších.“ (1 K 15,17) c) Věřit v Ježíše by nemělo smysl: „Nebyl-li Kristus vzkříšen, je vaše víra marná.“ (1 K 15,17) d) Nebylo by všeobecné vzkříšení z mrtvých: „Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání?“ (verš 12) e) Neexistovala by naděje po smrti: „Nebyl-li Kristus vzkříšen, ...jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu.“ (verše 17, 18)¹¹

2. Tělesné vzkříšení. Kristus, který vyšel z hrobu, byl *tímtež* Ježíšem, jenž žil v těle. Měl oslavené tělo, ale přesto to bylo skutečné tělo. Bylo tak skutečné, že si ostatní dokonce ani nevšimli nějakého rozdílu (L 24,13-27; J 20,14-18).

Sám Ježíš popřel, že by byl duchem nebo nějakým příznakem. Svým učedníkům řekl: „Podívejte se na mé ruce a nohy... Dotkněte se a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně.“ (L 24,39) Na důkaz skutečnosti svého tělesného vzkříšení v jejich přítomnosti také pojedl (L 23,43).

3. Vliv Kristova vzkříšení. Vzkříšení Ježíše Krista mělo úžasný vliv na jeho učedníky. Přeměnilo skupinu slabých a ustrašených mužů na odvážné apoštoly, kteří byli ochotni pro svého

Pána vykonat cokoli (Fp 3,10.11; Sk 4,33). Poslání, které na sebe vzali, otřásló římskou říší a obrátilo svět vzhůru nohama (Sk 17,6).

„Byla to jistota Kristova vzkříšení, která dala smysl a moc kázání evangelia (srov. Fp 3,10.11). Petr mluví o ‘vzkříšení Ježíše Krista’, které vzbuzuje ve věřících ‘živou naději’ (1 Pt 1,3). Apoštolové se považovali za povolane svědky ‘jeho zmrtvýchvstání’ (Sk 1,22) a zakládali své učení o vzkříšení Ježíše Krista na mesiášských předpovědích Starého zákona (Sk 2,31). Jejich osobní poznání ‘vzkříšení Pána Ježíše’ dávalo jejich svědectví ‘velkou moc’ (Sk 4,33; Žilka). Apoštolové vzbuzovali odpor židovských vůdců, když šli a hlásali, ‘že v Ježíši je vzkříšení z mrtvých’ (Sk 4,33). Když byl Pavel obžalován před veleradou, vyhlásil, že je ‘souzen pro naději ve zmrtvýchvstání’ (Sk 23,6; srov. 24,21). Římanům napsal, že Ježíš Kristus byl ‘ve svém zmrtvýchvstání uveden do moci Božího Syna’ (Ř 1,4). Pavel vysvětluje, že křesťan křtem svědčí o své víře v Kristovo vzkříšení (Ř 6,4.5).“¹²

Dvě vzkříšení. Ježíš Kristus učil, že existují dvě všeobecná vzkříšení: „vzkříšení k životu“ pro spravedlivé a „vzkříšení k odsouzení“ pro nespravedlivé (J 5,28.29; Sk 24,15).

Tato vzkříšení od sebe dělí tisíc let (Zj 20,4.5).

1. Vzkříšení k životu. Lidé, kteří povstanou při prvním vzkříšení jsou „blahoslavení a svatí“ (Zj 20,6). Nezakusí druhou smrt v hořícím jezeře na konci tisíciletí (Zj 20,14). K tomuto vzkříšení k životu a nesmrtelnosti (J 5,29; 1 K 15,52.53) dojde při druhém příchodu Ježíše Krista (1 K 15,22.23; 1 Te 4,15-18). Lidé, kteří to prožijí, již nemohou zemřít (L 20,36). Jsou navždy spojeni s Kristem.

Jaké bude vzkříšené tělo? Stejně jako Ježíš i vzkříšení svatí budou mít skutečná těla. Kristus vstal jako oslavená bytost, a stejně tomu bude i se spravedlivými. Pavel řekl, že Kristus „promění tělo naší poníženosti v podobu těla své slávy“ (Fp 3,21). Neoslavené tělo nazývá „přirozeným tělem“ a oslavené tělo „duchovním tělem“; první je smrtelné a porušitelné, druhé nesmrtelné a neporušitelné. Změna smrtelnosti na nesmrtelnost se uskuteční v jednom okamžiku při vzkříšení (1 K 15,42-54).

2. Vzkříšení k odsouzení. Nespravedliví vstanou při druhém vzkříšení, ke kterému dojde na konci tisíciletí (viz 26. kapitola této knihy). Toto vzkříšení přejde v poslední soud a odsouzení (J 5,29). Lidé, jejichž jména nejsou zapsána v knize

života, vstanou při druhém vzkříšení, budou „uvrženi do hořícího jezero“ a zakusí druhou smrt (Zj 20,15.14).

Tomuto tragickému konci se mohli vyhnout. Jednoznačná řeč Písma představuje Boží způsob záchrany: „Obraťte se a odvráťte se ode všech svých nevěností a vaše nepravost vám nebude k pádu. Odhoďte od sebe všechny nevěnosti, jichž jste se dopouštěli, a obnovte své srdce

a svého ducha. Proč byste měli zemřít... Vždyť já si nelibuji ve smrti toho, kdo umírá, je výrok Panovníka Hospodina. Obaťte se tedy a budete žít.“ (Ez 18,30-32)

Ježíš Kristus zaslibuje, že „kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží“ (Zj 2,11). Lidé, kteří přijali Ježíše a spasení, které on nabízí, prožijí při jeho příchodu nepopsatelnou radost. Věčnost budou prožívat v trvalém štěstí se svým Pánem a Spasitelem.

Poznámky:

1. „Immortality“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 621.
2. V průběhu staletí význační křesťané mnoha vyznání – luteráni, reformovaní, anglikáni, baptisté, kongregacionalisté, presbyteriáni, metodisté atd. – hlásali biblické učení o podmíněné nesmrtelnosti. Mezi nejpopřednější patřili: 16. století – Martin Luther, William Tyndale, John Frith, George Wishart; 17. stol. – Robert Overton, Samuel Richardson, John Milton, George Wither, John Jackson, John Canne, arcibiskup John Tillotson, dr. Issac Barrow; 18. stol. – Dr. William Coward, Henry Layton, Dr. Joseph N. Scott, Dr. Joseph Priestly, Peter Pecard, arciděkan Francis Blackburne, biskup William Warburton, Samuel Bourn, Dr. William Whiston, Dr. John Tottie, prof. Henry Dodwell; 19. stol. – biskup Timothy Kendrick, Dr. William Thomson, Dr. Edward White, Dr. John Thomas, H. H. Dobney, arcibiskup Richard Whately, děkan Henry Alford, James Panton Ham, Charles

- F. Hudson, Dr. Robert W. Dale, děkan Frederick W. Farrar, Hermann Olshausen, kanovník Henry Constable, William Gladstone, Joseph Parker, biskup John J. S. Perowne, sir George G. Stokes, Dr. W. A. Brown, Dr. J. Agar Beet, Dr. R. F. Weymouth, Dr. Lyman Abbott, Dr. Edward Beecher, Dr. Emmanuel Petavel-Olliff, Dr. Franz Delitzsch, biskup Charles J. Ellicott, Dr. George Dana Boardman, J. H. Pettingwell; 20. stol. – kanovník William H. M. Hay Aitken, Eric Lewis, Dr. William Temple, Dr. Gerardus van der Leeuw, Dr. Aubrey R. Vine, Dr. Martin J. Heineken, David R. Davies, dr. Basil F. C. Atkinson, Dr. Emil Brunner, Dr. Reinhold Niebuhr, Dr. T. A. Kantonen, Dr. D. R. G. Owen. Viz *Questions on Doctrine*, str. 571-609; Froom, *The Conditionalist Faith of Our Fathers* (Washington, D. C.: Review and Herald, 1965, 1966), sv. 1. a 2.
3. Viz „Death“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 277.278.
  4. R. L. Harris, „The Meaning of the Word Sheol as Shown by Parallels in Poetic Texts“,

Journal of the Evangelical Theological Society, prosinec 1961, str. 129-135; viz také *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 3, str. 999.

5. Viz např. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 5, str. 387.

6. Jedinou výjimkou je obrazné použití výrazu *šeol* (viz Ez 32,21) nebo slova *hades* v podobenství (L 16,23). *Šeol* se vyskytuje více než 60krát ve Starém zákoně, ale nikdy se nevztahuje na místo trestu po smrti. Tato myšlenka byla později spojována s výrazem *gehenna* (Mk 9,43-48), ale ne se slovem *hades*. Existuje pouze jediná výjimka (L 16,23). Viz také *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 3, str. 999.

7. Mělo se za to, že následující texty představují pro tento pohled na biblické učení o povaze (podstatě) smrti určitý problém. Bližší pohled však ukazuje, že jsou v plné shodě se zbývajícimi částmi Písma.

- a) *Eliáš a mrtvý chlapec*. Když se Eliáš modlil, aby se život mrtvého syna ze Sarepty vrátil, Bůh ho vyslyšel a chlapec ožil (1 Kr 17,21,22). Byl to výsledek spojení životního principu s tělem, avšak ani jedna z těchto částí nebyla živá nebo při vědomí, když byly od sebe oddělené.

- b) *Mojžíš na hoře Proměnění*. I když je Mojžíš na hoře Proměnění, nedokazuje to existenci žijících duchů nebo přítomnost všech spravedlivých mrtvých v nebi. Krátce před touto událostí Ježíš řekl učedníkům, že dříve než zemřou, uvidí Syna člověka v jeho slávě. Toto zaslíbení se naplnilo na Petrovi, Jakubovi a Janovi (Mt 16,28-17,3).

Na hoře jim Ježíš Kristus ukázal Boží království slávy ve zmenšeném měřítku. Byl zde Kristus, slavný Král, spolu s Mojžíšem a Eliášem – představiteli dvou skupin lidí, kteří budou v Božím království. Mojžíš představuje spravedlivé mrtvé, kteří budou vzkříšeni z hrobu při druhém příchodu a Eliáš představuje žijící spravedlivé, kteří budou do nebe přeneseni, aniž by zakusili smrt (2 Kr 2,11).

List Judův hovoří o Mojžíšově vzkříšení. Poté, co Mojžíš zemřel a byl pohřben (Dt 34,5,6), vznikl mezi Michaellem a děblem spor o Mojžíšovo tělo (Ju 9). Na základě toho, že se Mojžíš objevuje na hoře Proměně-

ní, lze usoudit, že ďábel tento spor prohrál a Mojžíš byl vzkříšen. Tak byl člověk poprvé vzkříšen Boží mocí. Tato událost však neposkytuje důkaz pro učení o nesmrtnosti duše. Spíše podporuje učení o tělesném vzkříšení.

- c) *Podobenství o bohatém muži a Lazarovi*. Kristův příběh o bohatém muži a Lazarovi se používal jako důkaz o vědomí mrtvých (L 16,19-31). Naneštěstí lidé, kteří tento příběh takto vykládají, si neuvědomují, že jde o podobenství, a že kdyby se brala doslova každá podrobnost, pak by nedávalo smysl. Mrtví by si pak přicházeli pro svou odměnu jako skutečné bytosti a měli by části těla jako jsou oči, jazyk a prsty. Všichni spravedliví by museli spocínout v Abrahamově klíně a nebe i peklo by bylo od sebe vzdáleno „na doslech“. Obě skupiny by svou odměnu obdržely při smrti, což je v rozporu s Kristovým učněním, že ji přijmou až při druhém příchodu (Mt 25,31-41; Zj 22,12).

Tento příběh je podobenstvím, což byla jedna z nejoblíbenějších metod, pomocí níž Ježíš učil. Záměrem každého podobenství bylo přinést určité ponaučení. To, co Kristus učil, nemělo nic společného se stavem lidí po smrti. Morální naučení tohoto podobenství spočívá v životě podle Slova Božího. Ježíš ukazuje, že bohatč byl příliš zaneprázdněn materiálními věcmi a zanedbával péči o chudé. O věčném údělu se rozhoduje v současném životě, neexistuje druhá zkouška. Písmo nás vede k pokání a spasení, a jestliže nedbáme na varování Božího slova, nic nás nezachrání. Proto Ježíš Kristus zakončil podobenství slovy: „Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.“ (L 16,31) Ježíš použil prvky obyčejného židovského příběhu, ve kterém mezi sebou rozmlouvají mrtví. (Koncept Abrahamova klína v podobenství a Hádu se velice podobal židovské tradici. Viz „Discourse to the Greeks Concerning Hades“, *Josephus Complete Works*, přel. William Whiston [Grand Rapids: Kregel, 1960], str. 637. Podobně v Bibli nacházíme podobenství, ve kterém stromy mluví Sd 9,7-15; srov. 2 Kr 14,9). Nikdo toto podobenství nepoužívá proto, aby dokázal,

že stromy mohou mluvit. Člověk by se měl vyhnout tomu, aby Kristovu podobnost dával význam, který je v rozporu s biblickými důkazy a s Kristovým učením, že smrt je spánek.

- d) *Kristův slib zločinci.* Kristus zločinci na kříži zaslíbil: „Amen, pravím ti, dnes budeš se mnou v ráji.“ (L 23,43) Ráj je samozřejmě synonymum nebe (2 K 12,3,4; Zj 2,7). Jak přeložený text říká, Kristus vystoupí tohoto pátku do nebe, aby byl v přítomnosti samotného Boha, a spolu s ním také zmíněný zločinec. Přesto ráno, když byl vzkříšen, říká sám Kristus Marii, která před ním poklekla: „Nedotýkej se mne, dosud jsem nevystoupil k Otcí. Ale jdi k mým bratřím a pověz jim, že vystupují k Otcí svému i Otcí vašemu a k Bohu svému i Bohu vašemu.“ (J 20,17) Slova anděla naznačují, že Kristus zůstal přes sobotu v hrobě: „Pojďte se podívat na místo, kde ležel.“ (Mt 28,6) Protiřečí Ježíš Kristus sám sobě? Vůbec ne. Řešení pro pochopení tohoto verše spočívá v interpunkci. Rané rukopisy Bible neměly čárky ani mezery mezi slovy. Vložení interpunkčních znamének a rozdělení slov může výrazně změnit význam textu. Překladaatelé umístili interpunkční znaménka podle svého nejlepšího uvážení, ale jejich dílo rozhodně není inspirované. Jestliže by překladaatelé, kteří vykonali vynikající dílo, umístili čárku v evangeliu Lukáše ve 23. kap. 43. verši až za slovo „dnes“ místo *před* něj, pak by tento text nebyl v rozporu s učením zbývajících částí Bible o smrti. Ježíšova slova by pak byla správně pochopena ve významu: „Amen, pravím ti dnes [v tento den, kdy umírám jako zločinec], budeš se mnou v ráji.“ V souladu s biblickým učením Ježíš zločince ujistil, že s ním bude v ráji – zaslíbení, které se

splní po vzkříšení spravedlivých při jeho druhém příchodu.

- e) *Odejít a být s Kristem.* Pavel řekl: „Život, to je pro mne Kristus, a smrt je pro mne zisk. ...táhne mne to na obě strany: Toužím odejít a být s Kristem, což je jistě mnohem lepší.“ (Fp 1,21.23) Očekával Pavel, že hned při smrti vstoupí do nebe?

Apoštol napsal mnoho o tom, co znamená být s Kristem. V jiném dopise psal zase o těch, „kdo zesnuli v Ježíši“. Rekl, že při druhém příchodu spravedliví mrtví budou vzkříšeni a spolu s živými spravedlivými „uchvázeni v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem.“ (1 Te 4,14.17)

Na tomto základě můžeme pochopit, že Pavel ve svém listu Filipským nedává podrobný výklad toho, co se děje při smrti. Pouze vyjadřuje svou touhu opustit svůj nynější nesnadný život a být s Ježíšem Kristem. Bez toho, že by se zmiňoval nebo vysvětloval časové období mezi smrtí a vzkříšením. Jeho naděje se zaměřuje na zaslíbené osobní společenství s Ježíšem na věčnosti. Pro ty, kdo zemřeli, neexistuje dlouhé údobí mezi chvílí, kdy své oči zavírou ve smrti, a okamžikem, kdy je otevřou při vzkříšení. Protože mrtví nevědí nic, neuvědomují si plynoucí čas a zdá se jim, že okamžik vzkříšení následuje okamžitě po smrti. Pro křesťany je smrt ziskem: žádná další pokušení, soužení a zármutek; a při vzkříšení obdrží dar slavné nesmrtelnosti.

8. E. White, *Great Controversy*, str. 558.
9. „Death“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 278; srov. *Questions on Doctrine*, str. 524.
10. „Resurrection“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 935.
11. *Questions of Doctrine*, str. 67.68.
12. „Resurrection“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 936.

Milénium znamená tisíciletou vládu Ježíše Krista s jeho svatými v nebi v době mezi prvním a druhým vzkříšením. V této době budou bezbožní mrtví souzeni; země bude úplně pustá, bez živých lidí, obývat ji bude satan a jeho andělé. Na konci tohoto období Kristus se svými svatými i se svatým městem sestoupí z nebe na zem. Tehdy budou vzkříšení nespravedliví mrtví, kteří spolu se satanem a jeho anděly obkličí Boží město; avšak oheň od Boha je spálí a očistí zemi. Takto bude vesmír navěky zbaven hříchu a hříšníků (Zj 20; 1 K 6,2.3; Jr 4,23-26; Zj 21,1-5; Mal 4,1; Ez 28,18.19).

Základní věroučné výroky, 26

Adventisté sedmého dne věří...

26

Tisíciletí a konec hříchu

V průběhu dějin někteří lidé dokázali velmi výmluvně popisovat hrůzy pekla, a tak využívali lidský strach, aby lidi přivedli k uctívání Boha. Jakého Boha však představovali?

Jak Bůh nakonec zúčtuje se zlem? Co se stane se satanem? Co zabrání hříchu, aby se znovu neobjevil ve své nejohavnější podobě? Jak může být Bůh spravedlivý a zároveň laskavý?

Události na počátku milénia

Během milénia, tisíciletého období, o kterém hovoří kniha Zjevení 20. kap., bude satanův vliv omezen pouze na zemi a Ježíš Kristus bude vládnout se svými svatými (Zj 20,1-4).

Druhý příchod. Kapitoly 19. a 20. z knihy Zjevení patří k sobě; tvoří myšlenkový celek. Začínají líčením Kristova příchodu (Zj 19,11-21) a bezprostředně pokračují popisem milénia. Jejich posloupnost naznačuje, že milénium začíná Kristovým návratem.

Zjevení představuje tři mocnosti, které shromáždí národy světa proti Ježíši Kristu a jeho lidu, bezprostředně před druhým příchodem: draka, šelmu a falešného proroka (Zj 16,13). Apoštol Jan viděl „dravou šelmu a krále země i jejich voj- ska shromážděná“ do boje proti Kristu v době jeho návratu. Tehdy

bude zničena šelma a falešný pro- rok (Zj 19,19.20). To, co následuje ve 20. kap. knihy Zjevení, pojedná- vající o milénium, se týká třetího čle- na démonské trojice, draka. Bude spoután a uvržen do propasti, kde zůstane tisíc let.¹

Jak jsme viděli ve 24. kap. této knihy, Bůh ustanoví své království slávy pouze poté, co budou králov- ství tohoto světa zničena při Kristově příchodu. Toto království bude trvat navěky (Da 2,44). Tehdy začne Boží lid vládnout.

První vzkříšení. Při druhém přicho- du Ježíše Krista dojde k prvnímu

POSLEDNÍ DNY	TISÍCILETÍ (Milénium)	VĚČNOST
	PRVNÍ VKŘÍŠENÍ	DRUHÉ VZKŘÍŠENÍ
Kristův Příchod		Kristus, svatí a sestupující město
Vzetí svatých do nebe (žijí i vzkříšení mrtví)	Svatí vládnou s Kristem (v nebi)	
Živí bezbožní zničení (bezbožní mrtví zůstávají v hrobech)	Období průzkumné fáze soudu	Vkříšení bezbožných
Spoutání satana (omezen na zemi)		Propuštění satana (připravuje útok na svaté město)
		Výkonná fáze soudu Zničení satana, hříšníků a následků hříchu
Zpustošená země (poslední rány, zemětřesení následky druhého adventu)		Obnovená země Věčný domov svatých

vzkříšení. Spravedliví „blahoslovení a svatí“ jsou vzkříšení, protože „nad těmi druhá smrt nemá moci, nýbrž Bůh a Kristus je učiní svými kněžími a budou s ním kralovat po tisíc let“ (Zj 26; viz 25. kapitola této knihy).

Spravedliví jsou v nebi. Po vzkříšení jsou spravedliví mrtví spolu s živými svatými uchvázeni „v oblacích vzhůru vstříc Pánu“ (1 Te 4,17). Tehdy Ježíš Kristus splní slib, který učinil předtím, než opustil tento svět: „Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já.“ (J 14,2.3) Ježíš popisoval místo, kam vezme své následovníky, jako „dům svého Otce“, kde je „mnoho příbytků“ (J 14,2). Zde se Ježíš zmiňuje o Novém Jeruzalému, který sestoupí na zem až na konci milénia. Když spravedliví půjdou při druhém příchodu „v oblacích vzhůru vstříc Pánu“, jejich cílem je nebe – ne země, kterou právě opustili.² Ježíš Kristus tehdy ještě neustanoví své království slávy na zemi. Učiní tak až na konci milénia.

Kristovi nepřátelé jsou zničeni. Ježíš Kristus přirovnal svůj příchod k tomu, co se stalo při potopě a při zničení Sodomy a Gomory (Mt 24,37-39; L 17,28-30). Z jeho přirovnání

vyplývá dvojí: za prvé, zničení překvapilo bezbožné; za druhé, přišla *zkáza* – potopa „a zachvátila všechny“ (Mt 24,39). Oheň a síra, která padala na Sodomu, „zahubila všechny“ (L 17,29; viz také Mt 13,38-40). Při druhém příchodu sestoupí z nebe se svou armádou jako jezdec na bílém koni, jehož jméno je „Král králů a Pán pánů“ a zničí národy světa. Poté, co jsou šelma a falešný prorok zahubeni, „ostatek“ satanových následovníků zemře a nikdo nepřežije, protože „byli pobiti mečem vycházejícím z úst jezdce. A všichni ptáci se nasýtí jejich těly.“ (Zj 19,21)³

Písmo popisuje tuto scénu slovy: „Hle, Hospodin vychází ze svého místa, aby ztrestal nepravost obyvatel země. I odhalí země krev prolitou na ní a nebude již přikrývat povražděné.“ (Iz 26,21)

Země bude pustá. Protože spravedliví vystoupí do nebe, aby byli s Pánem, a bezbožní budou zničeni při jeho příchodu, zůstane země na nějaký čas lidmi neobydlena. Písmo poukazuje na takovou situaci. Prorok Jeremjáš řekl: „Viděl jsem zemi, a hle, je pustá a prázdná, nebesa jsou beze světla. Viděl jsem hory, a hle, třesou se, všechny pahorky se otrásají. Viděl jsem, a hle, nikde žádný člověk.“ (Jr 4,23-25) Prorok

používá výrazy z 1. kapitoly 2. verše knihy Genesis – „pustá a prázdná“, což naznačuje, že země bude ve stejném stavu, jako byla na počátku stvoření.

Satan je svázán. Události, které se v té době budou odehrávat, symbolizoval obřad vyhnání kozla při Dni smíření ve svatynové službě Izraele. V Den smíření velekněz očistil svatyni smírnou krví kozla Hospodínova. Až po skončení tohoto aktu smíření zahájil obřad s kozlem Azázelem, který představoval satana (viz 23. kapitola této knihy). Velekněz vložil ruce na jeho hlavu a vyznal „nad ním všechny nepravosti Izraelců a všechna jejich přestoupení se všemi jejich hříchy. Tyto hříchy vložil na hlavu kozla.“ (Lv 16,21) Potom byl kozel vyhnán do pouště, „do země pusté“ (Lv 16,22; Kral.).

Podobně i Ježíš Kristus v nebeské svatyni slouží svým dokonaným smířením ve prospěch svého lidu; při svém příchodu je vykoupí a dá jim věčný život. Když dokončí dílo vykoupění a očistí nebeskou svatyni, vloží zodpovědnost za hříchy svého lidu na satana, původce a podněcovatele zla. Naprosto však nelze říci, že satan tím smíří hříchy věřících – to vše vykonal Kristus. Satan však musí nést odpovědnost za všechny

hříchy, ke kterým svedl zachráněné. A stejně jako „připravený muž“ vedl kozla do pusté země, tak Bůh vyhostí satana do zrušované a neobydlené země (viz 23. kapitola této knihy).⁴

Vidění Jana o miléniu živě líčí vyhnání satana. Viděl, že na počátku tisíciletí byl „drak, ten dávný had, ten ďábel a satan“ spoután a uvržen „do propasti“ (Zj 20,2.3). To je symbolické vyjádření dočasného ukončení satanovy činnosti pronásledování a svádění; „aby již nemohl klamat národy, dokud se nedovrší těch tisíc let“ (Zj 20,3).

Výraz, který Jan používá – propast (řecky *abyssos*) příhodně popisuje situaci na zemi v oné době.⁵ Zničena sedmi ranami, které budou bezprostředně předcházet Kristovu příchodu (viz zvláště Zj 16,18-21) a pokryta těly bezbožných, bude země obrazem naprosté zkázy.

Satan bude na naší zemi uvězněn a „spoután“ okolnostmi. Protože země bude bez jakéhokoli života, satan nebude mít koho pokoušet nebo pronásledovat. Bude svázán v tom smyslu, že nebude mít co dělat.

Události během milénia

Kristus v nebesích s vykoupěnými. Při druhém příchodu Ježíš Kristus vezme své následovníky do nebe, do

nebeských příbytků, které pro ně připravil v Novém Jeruzalémě. Jako Mojžíš a Izraelité budou vykoupení lidé naplnění vděčností a budou zpívat píseň vysvobození – „píseň Božího služebníka Mojžíše a píseň Beránkovu: ‘Veliké a podivuhodné jsou tvé činy, Pane Bože všemohoucí; spravedlivé a pravdivé jsou tvé cesty, Králi národů.’“ (Zj 15,3)

Svatí vládnou s Kristem. Během milénia Ježíš Kristus splní svoje zaslíbení, že vítězům dá „moc nad národy“ (Zj 2,26). Prorok Daniel viděl, že po zničení Kristových nepřátel „království, vladařská moc a velikost všech království pod celým nebem budou dány lidu svatých Nejvyššího“ (Da 7,27). Ty, které Ježíš vzkřísí v prvním vzkříšení, budou spolu s ním vládnout tisíc let (Zj 20,4).

Ale v jakém smyslu lze říct, že svatí budou vládnout, jestliže budou v nebi a všichni bezbožní budou mrtví? Jejich kralování spočívá v jejich zapojení se do důležité fáze Kristovy vlády.⁶

Soud nad bezbožnými. Jan viděl, že se svatí během milénia zapojili do soudu; viděl „trůny a na nich usedli ti, jimž byl svěřen soud“ (Zj 20,4). To je doba, o které Písmo poznamenává, že bude dobou soudu nad sata-nem a jeho anděly (2 Pt 2,4; Ju 6).

Tehdy se splní slova apoštola Pavla, že svatí budou soudit svět a dokonce i anděly (1 K 6,2.3).⁷

Soud v milénium nerozhoduje o tom, kdo bude spasen a kdo ztracen. Bůh toto rozhodnutí učiní před druhým příchodem; všichni lidé, kteří nebyli vzkříšeni nebo proměněni, jsou navždy ztraceni. Záměrem soudu, jehož se účastní spravedliví, je odpovědět na všechny otázky, které mohou spravedliví mít ohledně toho, proč bezbožní zahynuli. Bůh chce, aby ti, kterým dal věčný život, plně důvěřovali jeho vedení. Proto jim odhalí působení své milosti a spravedlnosti.

Představte si, že budete v nebesích a zjistíte, že někdo z vašich milovaných, o kterém jste předpokládali, že zde určitě bude, zde není. V takovém případě byste mohli pochybovat o Boží spravedlnosti – a tento druh pochybností tvoří samotný základ hříchu. Bůh dá odpověď na všechny podobné otázky během soudu v průběhu tisíciletí, aby již nikdy nevznikl ani nejmenší důvod k pochybnostem a aby byla jistota, že hřích již nikdy nevznikne.

Vykoupení tímto způsobem naplní svou rozhodující úlohu ve velkém sporu mezi dobrem a zlem. „Potvrdí ke své věčné spokojenosti, jak svědomitě a trpělivě Bůh pečoval o ztracené hříšníky. Uvědomí si, jak hříšníci

nedbale a svéhlavě zavrhl a odmítl jeho lásku. Zjistí, že dokonce i zdánlivě nepatrní hříšníci tajně pěstovali ohavné sobectví a nepřijali systém hodnot svého Pána a Spasitele.“⁸

Doba k přemýšlení pro satana. Během milénia bude satan nesmírně trpět. Bude uvězněn spolu se svými anděly na zpuštěné zemi a nebude moci svádět, což byla činnost, která ho trvale zaměstnávala. Bude nucen pohlížet na výsledky své vzpoury proti Bohu a jeho zákonu. Bude muset přemýšlet o úloze, kterou hrál ve sporu mezi dobrem a zlem. Od budoucnosti může pouze s hrůzou očekávat trest, jenž musí podstoupit za všechno zlo, za které je odpovědný.

Události na konci milénia

Na konci tisíce let „ostatní mrtví“ – bezbožní – budou vzkříšeni, a tak bude satan vysvobozen ze své nečinnosti, kterou byl svázán (Zj 20,5.7). Znovu bude svádět bezbožné a povede je, aby „obklíčili tábor svatých a město, které miluje Bůh [Nový Jeruzalém]“ (Zj 20,9), jenž v té době s Kristem sestoupí z nebe.⁹

Sestoupení Kristových svatých a města. Ježíš Kristus znovu sestoupí na zem se svatými a Novým Jeruzalémem,

a to ze dvou důvodů: (1) Ukončí velký spor vykonáním rozhodnutí soudu, který byl vynesen v průběhu tisíciletí a (2) očistí a obnoví zemi, aby mohl ustanovit své věčné království. Tehdy v plném smyslu bude „Hospodin Králem nad celou zemí“ (Za 14,9).

Vzkříšení k odsouzení. Nyní přišla chvíle, aby Ježíš splnil svůj slib, že „všichni v hrobech uslyší jeho hlas“ (J 5,28). Při svém druhém příchodu Kristus povolá spravedlivé mrtvé z jejich hrobů. Toto vzkříšení se nazývá první vzkříšení, „vzkříšení k životu“. Nyní dojde ke druhému vzkříšení, o kterém Ježíš mluvil jako o „vzkříšení k odsouzení“ (J 5,29). O tom se také zmiňuje kniha Zjevení: „Ostatní mrtví [ti, kteří nebyli vzkříšeni v prvním vzkříšení] však nepovstanou k životu, *dokud se těch tisíc let nedovrší.*“ (Zj 20,5)

Konec satanova uvěznění. Vzkříšení bezbožných na konci tisíciletí vysvobodí satana z jeho zajetí „na krátký čas“ (Zj 20,3). Ve svém posledním pokusu napadnout Boží vládu „vyjde, aby oklamal národy ve všech čtyřech úhlech světa“ (Zj 20,8). Protože bezbožní budou vzkříšeni se stejně odbojným duchem, jaký měli při své smrti, nebude satanovo dílo obtížné.

Útok na město. Při svém závěrečném svodu chce satan dát bezbožným naději, že se zmocní Božího království silou. Shromáždí národy světa a povede je proti milovanému městu (Zj 20,8.9).¹⁰ „Bezbožní, kteří vzpurně odmítali vstoupit do Božího města na základě zásluh Kristovy smírné oběti, se rozhodli vynutit si vstup do města a ovládnout ho obléháním a bojem.“¹¹

Skutečnost, že bezbožní, jakmile budou vzkříšeni, se okamžitě obrátí proti Bohu, který jim dal život a pokusí se zničit jeho království, potvrzuje Boží rozhodnutí o jejich údělu. Tímto způsobem bude Boží jméno a charakter, který se satan snažil pošpinit, plně a přede všemi obhájen.¹²

Soud před velikým bělostným trůnem.

Jan naznačuje, že když Boží nepřátelé obklíčí město a budou se chystat na něj zaútočit, Bůh se posadí na veliký bělostný trůn. Když se celé lidstvo setká kolem tohoto trůnu – někteří v bezpečí uvnitř města, jiní vně, vyděšení přítomností Soudce, Bůh vykoná poslední fázi soudu. To bude chvíle, o které Ježíš mluvil, když řekl: „Tam bude pláč a skřípění zubů, až spatříte Abrahama, Izáka a Jáкова i všechny proroky v Božím království, a vy budete vyvrženi ven.“ (L 13,28)

Tato výkonná fáze soudu proběhne na základě otevřených knih Božích záznamů. „Ještě jedna kniha byla otevřena, kniha života. A mrtví byli souzeni podle svých činů zapsaných v těch knihách.“ (Zj 20,12) Potom Bůh vynese rozsudek smrti.

Proč Bůh vzkřísí tyto lidi k životu, když je nakonec odsoudí k smrti? Během tisíciletí měli vykoupení příležitost zkoumat spravedlnost Božího jednání s každou bytostí ve vesmíru. Nyní samotní odsouzení – včetně satana a jeho andělů – potvrdí spravedlnost Božího jednání. Před velikým bělostným trůnem se splní slova apoštola Pavla: „Všichni přece staneme před soudnou stolicí Boží.“ (Ř 14,10) Zde všechno stvoření – padlé i nepadlé, zachráněné i zatracené – skloní před ním svá kolena a vyzná, že Ježíš Kristus je Pán (Fp 2,10.11; srov. Iz 45,22.23). Tehdy bude navždy vyřešena otázka Boží spravedlnosti. Lidé, kteří přijmou věčný život, budou mít neochvějnou víru v Boha. Již nikdy nebude hřích ohrožovat vesmír a nezpůsobí zlo jeho obyvatelům.

Zničení satana a hříšníků. Bezprostředně po vynesení rozsudku stihne satana, jeho anděly a lidi, kteří ho následovali, trest. Zemřou věčnou smrtí. „Sestoupil oheň z nebe a pohltil“ všechny, kteří nebyli spaseni

(Zj 20,9). Povrch země za městem se jakoby roztaví a promění v obrovské jezero ohně pro den soudu „a záhuby bezbožných lidí“ (2 Pt 3,7). „Je to den Hospodinovy pomsty“ (Iz 34,8), kdy „vykoná své dílo, dílo jemu nevlastní“ (Iz 28,21) – zničení jeho nepřátel. Jan řekl: „Kdo nebyl zapsán v knize života, byl uvržen do hořícího jezera.“ (Zj 20,15) Dábla a jeho společníky stihne stejný úděl (Zj 20,10).

Kontext celé Bible jasně ukazuje, že tato „druhá smrt“ (Zj 21,8), která stihne bezbožné, znamená jejich úplné zničení. Co však s představou věčně hořícího pekla? Pečlivé studium ukazuje, že Bible neučí nic o pekle nebo věčném mučení.

1. Peklo. Podle Bible je peklo „místem a stavem trestu a záhuby věčným ohněm při druhé smrti; záhubou těch, kteří odmítli Boha a nabídku spasení v Ježíši Kristu“.¹³

Naše slovo peklo je překladem hebrejského slova *šeol* nebo řeckého výrazu *hades*. Tyto výrazy se obecně týkají hrobu, kde mrtví jak spravedliví, tak i bezbožní očekávají vzkříšení ve stavu nevědomí (viz 25. kapitola této knihy). Protože současná představa pekla se velmi liší od toho, co znamená hebrejský a řecký výraz, mnoho moderních překladů se slovu „peklo“ vyhýbá a pouze

přepisuje hebrejské slovo jako „šeol“ a řecké jako „hades“.

Naproti tomu řecké slovo *gehenna*, které se někdy překládá jako „peklo“, označuje trest ohněm pro nekající. V Bibli tedy „peklo“ nemá vždy stejný význam – přehlížení tohoto rozdílu často vedlo k velkému zmatku.

Slovo *gehenna* je odvozeno z hebrejského *Ge Hinnom*, „Údolí Hinóm“ – rokle na jižní straně Jeruzaléma. Na tomto místě Izrael pořádal pohanské obřady spalování dětí Molochovi (2 Pa 28,3; 33,1.6). Prorok Jeremjáš předpověděl, že Hospodin kvůli tomuto hříchu učiní z tohoto údolí „Údolí vraždění“, kde budou pohřbena těla Izraelců až pro ně nebude místo. Zbývající těla se stanou „pokrmem nebeskému ptactvu“ (Jr 7,32.33; 19,6; Iz 30,33). Jeremjášovo proroctví nepochybně vedlo Izrael k tomu, že se díval na *Ge Hinnom* jako na místo soudu nad bezbožnými, místo ošklivosti, trestu a hanby.¹⁴ Pozdější rabínská tradice jej pokládala za místo pro spalování zdechlin a odpadků.

Ježíš se zmiňoval o ohni Hinómu jako o obraze ohnivého pekla (např. Mt 5,22; 18,9). Tak oheň v Údolí Hinóm představoval stravující oheň posledního soudu. Ježíš prohlásil, že jde o zkušenost následující po smrti (L 12,5), a že peklo zničí tělo i duši (Mt 10,28).

Jaká je podstata pekelného ohně? Budou lidé v pekle hořet navěky?

2. Zkáza bezbožných. Podle Písma Bůh zaslíbil věčný život pouze spravedlivým. Mzdou hříchu je *smrt*, ne věčný život v pekle (Ř 6,23).

Písmo učí, že bezbožní budou „vymýcení“ (Ž 37,9.34); svévolníci zahynou (Ž 37,20; 68,2). Nebudou navždy žít ve stavu vědomí, ale budou sežehnuti (Mal 3,19; Mt 13,30.40; 2 Pt 3,10). Budou zničeni (Ž 145,20; 2 Te 1,9; Žd 2,14), hříšníci „vymizí ze země“ (Ž 104,35).

3. Věčný trest. Když Nový zákon mluví o trestu bezbožných, používá výrazy „trvajících na věky“ a „věčný“. Tyto výrazy jsou překladem řeckého slova *aionios* a vztahují se na Boha i na člověka. Abychom se vyhnuli nepochopení, nesmíme zapomenout, že *aionios* není absolutním výrazem; jeho význam určuje předmět, kterého se týká. Takže když Písmo používá *aionios* („trvajících na věky“, „věčný“) o Bohu, znamená to, že jeho existence nekončí, protože je nesmrtelný. Když se však toto slovo vztahuje na smrtelné lidi nebo na věci pomíjitelné, pak znamená dobu, po kterou člověk žije nebo daná věc existuje.

Například v 7. verši listu Judova je zmíněno, že města Sodoma a Gomora nesla „trest věčného ohně“. Přesto tato města dnes nehoří. Petr

říká, že oheň proměnil tato města v popel, protože byla odsouzena k záhubě (2 Pt 2,6). „Věčný“ oheň hořel do té doby, než všechno shořelo a potom vyhasl (viz také Jr 17,27; 2 Pa 36,19).

Podobně, když Ježíš Kristus říká, že bezbožní půjdou do „věčného ohně“ (Mt 25,41); oheň, který spalí bezbožné, bude „neuhasitelným ohněm“ (Mt 3,12). Uhasne tehdy, až nebude mít, co spalovat.¹⁵

Když Ježíš hovořil o „věčných mukách“ (Mt 25,46), nemyslel tím věčné *trestání*. Měl na mysli, že tak jako „věčný život [ze kterého se budou radovat spravedliví] bude trvat po celou věčnost, také trest [který musí snášet bezbožní] bude věčný – ne však věčné trvání vědomého utrpení, ale trest, který je úplný a konečný. Údělem lidí, kteří takto trpí, je druhá smrt. Tato smrt bude věčná, protože z ní nebude ani nemůže být vzkříšení.“¹⁶

Když Bible hovoří o „věčném vykoupení“ (Žd 9,12) a „věčném soudu“ (Žd 6,2; Kral.), týká se to věčného důsledku vykoupení a soudu – nejedná se o nekonečný proces vykupování a souzení. Stejným způsobem, když Písmo mluví o věčném trestu, pak hovoří o důsledcích, a ne o procesu trestání. Smrt, která postihne bezbožné, bude konečná a věčná.

4. Mučení na věky věků. Biblický výraz „na věky věků“ (Zj 14,11; 19,3; 20,10) také přispěl k závěru, že potrestání satana a bezbožných bude pokračovat po celou věčnost. Ale stejně jako v případě slova „věčný“, předmět, ke kterému se vztahuje, určuje i význam slova „na věky“. Když je spojen s Bohem, má absolutní význam – protože Bůh je nesmrtelný; když se vztahuje na smrtelné lidi, má omezený význam.

Dobрым příkladem takového použití je biblický popis Božího trestu nad Edómem. Prorok Izajáš říká, že Bůh tuto zemi obrátí v hořící smolu, která „nevyhasne v noci ani ve dne“ a kouř „z ní bude stoupat věčně. Po všechna pokolení zůstane v troskách, nikdo už nikdy skrze ni neprojde.“ (Iz 34,9.10) Edóm byl zničen, ale dnes již nehoří. „Věčně“ tedy trvalo jenom do té doby, dokud nebyl zničen úplně.

Z celého Písma vyplývá, že slovo „věčně“ má svá omezení. Ve Starém zákoně se píše, že otrok měl sloužit svému pánu „provždy“ (Ex 21,6), že malý Samuel měl zůstat v chrámu „navždy“ (1 S 1,22). Jonáš si také myslel, že v břiše velryby zůstane „navěky“ (Jon 2,7). Nový zákon tento termín používá podobným způsobem: například Pavel radí Filemonovi, aby přijal Onezima „navěky“ (Fm 15). Ve všech těchto případech

„navždy“ znamená „tak dlouho, dokud člověk žije“.

V Žalmu 92. v 8. verši je zmínka o tom, že bezbožní budou navždy vyhlazeni. A když Malachiáš prorokoval o velkém závěrečném ohni, řekl: „Hle, přichází ten den hořící jako pec; a všichni opovážlivci i všichni, kdo páchají svévolností, se stanou strništěm. A ten přicházející den je sežehne, praví Hospodin zástupů; nezůstane po nich kořen ani větve.“ (Mal 3,19; [4,1])

Jednou všichni bezbožní – satan, padlí andělé a nekající lidé – budou zničení ohněm, jak kořen, tak i větve. Již nebude dále existovat smrt nebo hades (viz 25. kapitola této knihy). I ty Bůh zničí navěky (Zj 20,14). Bible jasně říká, že věčný je *trest*, ne *trestání* – je to druhá smrt. Z tohoto trestu neexistuje vzkříšení; jeho důsledky jsou věčné.

Arcibiskup William Temple výstižně prohlásil: „Jedno můžeme říct s jistotou: věčné trápení je třeba odmítnout. Kdyby lidé nepřijali řeckou a nebiblickou představu přirozené nezničitelnosti duše člověka a nečetli s touto představou ve své mysli Nový zákon, pak by z něj (z Nového zákona) odvodili víru ne ve věčné trápení, ale víru v zánik těla i duše. Je to oheň, který je nazýván věčným; věčný není život, který je do něj uvržen.“¹⁷

Požadavkům spravedlnosti se učinilo zadost tím, že byl vykonán plný trest podle Božího zákona. Nyní nebesa a země vypravují o Hospodinově spravedlnosti.

5. Princíp trestu. Konečným trestem za hřích je smrt. Lidé, kteří odmítají spasení, které Bůh nabízí, zemřou v důsledku svých hříchů navěky. Hříchy některých lidí byly svévolné, měli přímo ďábelské potěšení, když někomu způsobili utrpení. Jiní žili poměrně mravným životem, a jejich hlavním proviněním bylo, že odmítli spasení v Ježíši Kristu. Je správné, že je stihne stejný trest?

Ježíš řekl: „Ten služebník, který zná vůli svého pána a přece není hotov podle jeho vůle jednat, bude velmi bit. Ten, kdo ji nezná a udělá něco, zač si zaslouží bití, bude bit méně. Komu bylo mnoho dáno, od toho se mnoho očekává, a komu mnoho svěřili, od toho budou žádat tím více.“ (L 12,47.48)

Nepochybně lidé, kteří se nejvíce bouřili proti Bohu, budou trpět více než ti, kteří proti němu nebojovali. Měli bychom však pochopit jejich závěrečný trest ve světle Kristovy „druhé smrti“, kterou prožil na kříži. Právě tam Pán Ježíš trpěl za hříchy světa. Příčinou jeho utrpení bylo strašlivé oddělení od jeho Otce, které způsobil hřích. Byla to

duševní muka, která nelze popsat. Podobně to bude i se ztracenými hříšníky. To, co zaseli, sklídí nejen během svého života, ale i při konečné zkáze. Vina, kterou pocítí kvůli svým spáchaným hříchům v Boží přítomnosti, způsobí, že budou nepředstavitelně trpět. Čím větší je jejich vina, tím mučivější bude i jejich utrpení. Satan, podněcovatel a původce hříchu, bude trpět nejvíce.¹⁸

Očištění země. Když Petr popisoval den Hospodinův, v němž budou vymazány všechny stopy hříchu, řekl: „V něm nebesa s velikým hukotem pominou, základy pak žárem se rozpustí a země i díla, která jsou na ní, shoří.“ (2 Pt 3,10; Hejčl)

Oheň, který zničí bezbožné, očistí zemi od poskvrnění hříchem. Pak Bůh stvoří „nové nebe a novou zemi, neboť první země a první nebe pominuly“ (Zj 21,1). Z této pročištěné, znovu stvořené země – věčného domova vykoupených – Bůh navždy odstraní pláč, bolest a smrt (Zj 21,4). Prokletí, které hřích přinesl, bude nakonec odstraněno (Zj 22,3).

Při pohledu na přicházející den Hospodinův, v němž budou hřích a nekající hříšníci zničeni, říká Petr všem: „Jak svatě a zbožně musíte žít vy, kteří dychtivě očekáváte příchod

Božího dne. “Svou naději založil na zaslíbení návratu Ježíše Krista, proto prohlásil: „Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost. Proto, milo-

vaní, očekáváte-li takové věci, snažte se, abyste byli čistí a bez poskvrny a mohli ten den očekávat beze strachu před Božím soudem.“ (2 Pt 3,11.13.14)

Poznámky:

1. Viz *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 885.
2. Viz *Questions on Doctrine*, str. 495.
3. „Když bude šelma a falešný prorok uvržen do ohnivého jezera (Zj 19,20), ‘ostatní’ (Zj 19,21) nebo ostatek jeho následovníků bude pobit Kristovým mečem. To jsou králové, vojevůdci a ‘všichni, páni i otroci’ (Zj 19,18). Stejně skupiny lidí jsou vyjmenovány v době šesté pečeti, když se usilují skrýt před tváří Beránka (Zj 6,14-17), kdy nebesa zmizí, jako když se zavře kniha, a kdy žádná hora ani žádný ostrov nezůstane na svém místě. Tyto texty popisují stejnou událost, která otřese zemí – Kristův druhý příchod.“
Kolik lidí postihne smrt (Zj 19,21)? Podle 13. kap. 8. verše knihy Zjevení budou na zemi v době příchodu pouze dvě skupiny: „Budou před ní klekat všichni obyvatelé země, jejichž jména nejsou... zapsána v knize života.“ (Zj 13,8) Je tedy jasné, že když jsou „ostatní... pobiti mečem“ (Zj 19,21), nepřežije nikdo, kromě lidí, kteří odolali šelmě, totiž těch, jejichž jména jsou zapsána v knize života.“ (*SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 885)
4. Srov. *Questions on Doctrine*, str. 500. Tento kozel není zachráncem spravedlivých.
5. Septuaginta používá tento výraz pro překlad hebrejského výrazu *tehom*, „hluboký“, v 1. kap. ve 22. verši knihy Genesis. To naznačuje, že stav země během milénia odráží přinejmenším do určité míry stav, ve kterém se země nacházela na počátku, kdy „byla pustá a prázdná a nad propastnou tůň byla tma“. Viz *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 879.
6. Skutečnost, že se ujali vlády, nemusí znamenat, že na zemi žijí zlí lidé. Bůh dal na po-
- částku Adamovi a Evě území, nad kterým měli vládnout (Gn 1,26). Předtím, než zhřešili, panovali nad částí stvoření, kterou jim Bůh svěřil. Není třeba existence nepoddajných bytostí k tomu, aby bylo možné vládnout.
7. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 7, str. 880.
8. Maxwell, *God Cares* (Boise, ID: Pacific Press, 1985), sv. 2, str. 500.
9. Popis sestoupení Nového Jeruzaléma v knize Zjevení nenaznačuje přesný čas, kdy sestoupí, protože v předchozí kapitole vidíme „město, které miluje Bůh“ obklíčené armádami ďábla. Tento obraz nás přivádí k závěru, že Nový Jeruzalém by měl sestoupit před obnovením země.
10. Jména Góg a Magóg byla spojována s nepřáteli Izraele, kteří se chystali zaútočit na Boží lid a na Jeruzalém po zajištění (viz Ez 38,2.14-16). Různá starozákonní proroctví o Izraeli se nesplnila. Splní se však na duchovním Božím lidu. Stejně i mocné nepřátelské spojení, o kterém prorok Ezechiél předpovídal, že přijde na Jeruzalém, najde své naplnění v okamžiku, kdy Bůh dovolí satanovi s jeho armádami nespasených vytáhnout proti jeho lidu a městu, které miluje – k závěrečné bitvě velkého sporu.
11. *Questions on Doctrine*, str. 505.
12. Srov. *SDA Bible Commentary*, rev. vyd., sv. 4, str. 708.
13. „Hell“, *SDA Encyclopedia*, rev. vyd., str. 579.
14. Viz „Hell“, *SDA Dictionary*, rev. vyd., str. 475.
15. Srov. Jeremjášovo proroctví o zničení Jeruzaléma neuhasitelným ohněm (Jr 17,27), které se splnilo, když Nebúkadnezar dobyl město (2 Pa 36,19). Oheň hořel, dokud nebylo město zničeno, a potom uhasl.
16. *Questions on Doctrine*, str. 539.

17. William Temple, <i>Christian Faith and Life</i> (New York: Macmillan, 1931), str. 81.	18. Srov. „Hell“, <i>SDA Bible Dictionary</i> , rev. vyd., str. 475.

Na nové zemi, kde přebývá spravedlnost, Bůh poskytne vykoupeným trvalý domov, dokonalé prostředí pro věčný život, lásku, radost a vzdělávání ve své přítomnosti. Bůh sám tam bude přebývat se svým lidem a utrpení ani smrt tam už nebude. Velký spor skončí a hříchu již nebude. Všechno živé a neživé bude zvěstovat, že Bůh je láska. A Bůh bude vládnout na věky. Amen. (2 Pt 3,13; Iz 35; 65,17-25; Mt 5,5; Zj 21,1-7; 22,1-5; 11,15).

Základní věroučné výroky, 27

Adventisté sedmého dne věří...

27

Nová země

Poté, co se jeden chlapec „setkal“ se smrtí, s úlevou řekl: „Můj domov je v nebi, ale nestýská se mi.“ Stejně jako on i mnoho jiných lidí cítí, že tváří v tvář smrti je nebe lepší volbou než „ono druhé místo“, ale co se týče reality a podnětů, životu tady a teď se těžko něco vyrovná. Kdyby názory mnoha lidí o životě po smrti byly pravdivé, daly by se takové pocity ospravedlnit. Ale z popisů i náznaků Písma vyplývá, že radost, kterou Bůh připravuje pro vykoupené, natolik přesahuje život, který žijeme nyní, že většina lidí by neváhala vzdát se tohoto světa pro svět nový.

Podstata nové země

Reálná skutečnost. První dvě kapitoly Bible vyprávějí o Božím stvoření dokonalého světa, který byl domovem lidí. Poslední dvě kapitoly také hovoří o Božím stvoření dokonalého světa pro lidstvo – ale tentokrát se jedná o znovustvoření, obnovení země od ničivých důsledků hříchu.

Znovu a znovu Bible připomíná, že tento věčný domov vykoupených bude skutečným místem, které mohou skuteční lidé s tělem a mozkiem vidět, slyšet, dotýkat se ho, okoušet, cítit, měřit, představovat si, zkoumat a plně prožívat. Skutečné nebe Bůh připraví na nové zemi.

Ve 3. kap. 2. listu Petrova je stručně shrnut Biblický základ tohoto pojetí. Apoštol Petr mluví o předpotopním světě jako o „tehdejším světě“, který byl zatopen. Druhý svět je „nynější země“, svět, který bude očištěn ohněm, aby tak ustoupil třetímu světu, ve kterém „přebývá spravedlnost“ (2 Pt 3,6.7.13).¹ „Třetí“ svět bude stejně skutečný jako první dva.

Spojitosť a rozdíl. Výraz „nová země“ vyjadřuje jak spojitost se současnou zemí, tak i zřetelný rozdíl.² Petr a Jan spatřili starou zemi očištěnou ohněm od veškeré poskvrny a potom zemi obnovenou (2 Pt 3,10-13;

Zj 21,1).³ Nová země je tedy především *touto* zemí, ne nějakým jiným místem. Ačkoli bude obnovena, zůstane známým místem – domovem. To je nádherné! Země však bude nová v tom smyslu, že Bůh ze země odstraní každou poskvrnu, kterou přinesl hřích.

Nový Jeruzalém

Nový Jeruzalém je hlavním městem nové země. V hebrejštině název *Jeruzalém* znamená „město pokoje“. Pozemský Jeruzalém byl však málokdy tím, co znamenalo jeho jméno, ale *Nový Jeruzalém* bude přesně ztělesňovat tuto skutečnost.

Spojovací článek. V určitém smyslu město spojuje nebe a novou zemi. V prvé řadě znamená výraz *nebe* „oblohu“. Písmo používá toto slovo ve vztahu k 1) atmosféře (Gn 1,20), 2) hvězdnaté obloze (Gn 1,14-17) a 3) „třetímu nebi“, kde se nachází ráj (2 K 12,2-4). Z tohoto spojení „nebe“ s rájem vyplývá, že se stalo synonymem ráje, místem, kde je Boží trůn a kde přebývá Bůh. Proto v širším slova smyslu Bible označuje Boží království, vládu i lid, který ji ochotně přijímá „nebeským královstvím“.

Bůh vyslyší nad všechna očekávání prosbu z modlitby Páně: „Přiď

tvé království. Staň se tvá vůle jako v nebi, tak i na zemi,“ když na tuto planetu sestoupí Nový Jeruzalém (Zj 21,1.2). Bůh zemi nejen obnoví, ale také ji povznese. Země překročí postavení, které měla před pádem do hříchu a stane se hlavním městem vesmíru.

Popis. Jan používá romantické výrazy pro vyjádření krásy Nového Jeruzaléma. Město je jako „nevěsta ozdobená pro svého ženicha“ (Zj 21,2). Jeho popis fyzických vlastností města vyjadřuje, že se jedná o skutečné město.

1. Jeho záře. První konkrétní vlastností, které si Jan všiml, když se podíval na „nevěstu, choť Beránkovu“, byla záře města (Zj 21,9.11). Boží sláva ho ozařovala natolik, že světlo slunce a měsíce se stalo zbytečným (Zj 21,23.24). Žádné temné ulice nebudou hyzdit Nový Jeruzalém, protože zdi a ulice budou průhledné a „noci tam už nebude“ (Zj 21,25). „Nebudou potřebovat světlo lampy ani světlo slunce, neboť Pán Bůh bude jejich světlem.“ (Zj 22,5)

2. Jeho stavba. Bůh použije pro budování města pouze nejlepší materiály. Hradby jsou postaveny z jaspisu, „nejdražšího drahokamu“ (Zj 21,11.18). Základy jsou ozdobeny dvanácti různými drahokamy: jaspis-

sem, safírem, chalcedonem, smaragdem, sardonyxem, karneolem, chrysolitem, berylem, topasem, chrysoprasem, hyacintem a ametystem (Zj 21,19.20).

Tyto drahokamy však nejsou hlavním stavebním materiálem. Z větší části Bůh zbudoval toto město – jeho budovy a ulice – ze zlata (Zj 21,18.21) a použil tento vzácný kov v tak hojné míře, jako lidé používají dnes beton. Toto zlato je jemnější než jaké známe, protože Jan o něm říká, že je to „ryzí zlato jako z průzračného křišťálu“ (Zj 21,18).

Každou z dvanácti bran, které umožňují přístup do města, tvoří jedna perla. „Perly jsou produktem utrpení: nejprve vnikne malé dráždivé zrnko do lastury ústřice, a toto malé stvoření přetváří svým utrpením dráždivé zrnko na třpytivou perlu. Brány jsou z perel. Tvůj i můj vstup Bůh zajistil za cenu nekonečného osobního utrpení, když v Ježíši Kristu smířil všechno se sebou.“⁴

Skutečnost, že anděl, který ukázal Janovi město, změřil jeho zdi, je stejně významná jako seznam materiálů, které byly použity při stavbě města. To, že zdi mohou být změřeny – mají svou výšku, šířku a tloušťku – dává modernímu člověku zaměřenému na informace najevo, že se jedná o skutečné město.

3. Zásobování potravou a vodou.

Od Božího trůnu, který je ve středu města, teče „řeka živé vody“ (Zj 22,1). Po obou stranách řeky je strom života. Jeho ovoce obsahuje životně důležité prvky, které lidstvo postrádalo od doby, kdy Adam s Evou museli odejít ze zahrady Eden – je lékem proti stárnutí, vyčerpání i prosté únavě (Zj 22,2; Gn 3,22). Lidé, kteří jedí ovoce tohoto stromu, nepotřebují noční spánek k tomu, aby si odpočinuli (srov. Zj 21,25), protože na nové zemi nebudou nikdy cítit únavu.

Náš věčný domov

Bible jasně říká, že zachránění lidé zdědí tuto zemi (Mt 5,5; Ž 37,9.29; 115,16). Ježíš zaslíbil, že pro své následovníky připraví „příbytky“ v domě svého Otce (J 14,1-3). Jak jsme již poznamenali, Písmo umísťuje trůn Otce i nebeské centrum do Nového Jeruzaléma, který sestoupí na tuto zemi (Zj 21,2.3.5).

Domov ve městě. Nový Jeruzalém je město, ke kterému Abraham upínal naději (Žd 11,10). Ve velkém městě Kristus připravuje „příbytky“ (J 14,2) nebo jak naznačuje původní slovo – „místo k přebývání“, skutečný domov.

Domov na venkově. Ale vykoupení nebudou žít pouze uvnitř Nového Jeruzaléma. Zdědí zemi. Ze svého městského domova vyjdou do přírody, aby zde plánovali a stavěli své domovy snů, aby zde pěstovali, sklízeli a jedli úrodu (Iz 65,21).

Doma s Bohem a Kristem. Na nové zemi se splní slib, který Ježíš dal svým učedníkům: „Vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já.“ (J 14,3) Smysl vtělení – „Bůh s námi“ – na konec dosáhne svůj cíl. „Hle, příbytek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid; on sám, jejich Bůh, bude s nimi.“ (Zj 21,3) Zde budou mít vykoupení příležitost žít v přítomnosti Otce a Syna a budou s nimi mít společenství.

Život na nové zemi

Jaký bude život na nové zemi?

Vláda s Bohem a Kristem. Bůh zapojí vykoupené do záležitostí svého království. „Bude tam trůn Boží a Beráncův; jeho služebníci mu budou sloužit... budou s ním kralovat na věky věků.“ (Zj 22,3-5; srov. 5,10)

Neznáme rozsah jejich vlády. Můžeme však předpokládat, že významnou částí poslání vykoupených v království bude jejich služba jako Božích vyslanců ve vesmíru; budou

svědčit o své zkušenosti s Boží láskou. Jejich největším potěšením bude oslavování Boha.

Fyzická činnost na nové zemi. Život na nové zemi bude příležitostí i pro ty nejnáročnější. Jen zběžný pohled na nejrůznější činnost, do které se budou moci vykoupení zapojit, probouzí naši touhu; přesto se tím však nezačínají vymezovat naše možnosti.

Již jsme se zmínili o zaslíbeních Písma, že vykoupení „vystavějí domy a usadí se v nich“ (Iz 65,21). Stavění zahrnuje plánování, budování, zařizování a možnost přestavění. A ze slova „usadit se“ lze usoudit na celou škálu činností souvisejících s každodenním životem.

Hlavním motivem celého života na nové zemi je obnovení původního Božího plánu pro stvoření. V Edeně dal Bůh člověku zahradu, aby ji „obdělával a střežil“ (Gn 2,15). Jestliže na nové zemi, jak říká prorok Izajáš, budou vykoupení zakládat vinice, proč by nemohli pečovat i o ovocné sady nebo obilná pole? Jestliže kniha Zjevení naznačuje, že budou hrát na harfy, proč by nemohli hrát na trubky nebo jiné nástroje? Byl to vlastně Bůh, kdo do člověka vložil touhu tvořit a postavil jej do prostředí neomezených možností (Gn 1,28-31).

Společenský život na nové zemi. Velkou část naší radosti ve věčnosti budeme prožívat ve společenství.

1. Přátelé a rodina. Poznáme po oslavení své příbuzné a přátele proměněné k Božímu obrazu? Po vzkříšení Ježíše Krista neměli jeho učedníci problém ho poznat. Marie rozpoznala jeho hlas (J 20,11-16), Tomáš jeho fyzický vzhled (J 20,27.28) a učedníci jdoucí do Emaus jeho způsob jednání (L 24,30.31.35). V nebeském království budou mít Abraham, Izák i Jákob stále svá vlastní jména i svou totožnost (Mt 8,11). Můžeme bezpečně předpokládat, že na nové zemi budou pokračovat naše vztahy s těmi, které nyní známe a milujeme.

Nebe se stává naší nadějí právě pro vztahy, ze kterých se tam budeme radovat – nejen s naší rodinou a nyníějšími přáteli. Hmotný užitek „se bude zdát ničím ve srovnání s věčnými hodnotami vztahů s Bohem Otcem, naším Spasitelem, Duchem svatým, anděly a zachráněnými z každé rasy, kmene, jazyku i národu a s našimi rodinami... Již nebudou narušené osobnosti, rozbité rodiny, zničená společenství. Všude zavládne neporušenost a zdraví. Fyzická i duševní jednota učiní z nebe místo dokonalého naplnění.“⁵

„Láska a soucit, které Bůh vložil do lidského srdce, se tam projeví

nejplněji a nejušlechtleji. Čisté společenství se svatými bytostmi, harmonický společenský život se vznešenými anděly i těmi, kdo byli ve všech dobách Bohu věrni... – to všechno bude přispívat ke štěstí vykoupených.“⁶

2. Manželství? Někteří z Kristových současníků vyprávěli příběh o ženě, která opakovaně ovdověla a měla dohromady sedm mužů. Ptali se Ježíše, či manželkou bude po vzkříšení. Není třeba mít velkou představivost, abychom pochopili nekonečné problémy, které by vznikly, kdyby byly v nebesích obnoveny manželské svazky z této země. Kristova odpověď odhaluje Boží moudrost: „Po vzkříšení se lidé nežení ani nevžívají, ale jsou jako nebesí andělé.“ (Mt 22,30)

Budou tedy vykoupení ochuzeni o dobrodiní, které je již nyní spojeno s manželstvím? Na nové zemi nebudou vykoupení *přípravěni* o žádné požehnání! Bůh slíbil, že „žádné dobro neodepře těm, kdo žijí bezúhonně“ (Ž 84,12). Pokud je to pravdou v tomto životě, o kolik víc to bude platit v budoucím životě.

Podstatou manželství je láska. Projevy lásky jsou výrazem vnitřní radosti. Písmo říká: „Bůh je láska“ a dodává – „vrcholem radosti je být s tebou, ve tvé pravici je neskonale blaho“ (1 J 4,8; Ž 16,11). Na nové

zemi nikdo nebude prožívat nedostatek lásky, radosti a potěšení. Nikdo se zde nebude cítit osamělý, opuštěný nebo nemilovaný.

Můžeme věřit, že milující Stvořitel, který ustanovil manželství proto, aby přinášelo radost na tomto světě, připravil ještě něco lepšího pro budoucí svět – něco, co bude lepší než manželství, stejně jako bude nový svět lepší než je tento.

Intelektuální život na nové zemi

Duševní obnova. „Jeho listí [stromu života] má léčivou moc pro všechny národy.“ (Zj 22,2) Uzdravení, o kterém mluví kniha Zjevení, znamená více než jen „léčit“; je také „obnovou“, protože již nikdo nezemře (Iz 33,24.20). Když budou jíst ze stromu života, zbaví se tělesné a duševní zaostalosti, která byla po staletí důsledkem hříchu; budou obnoveni k Božímu obrazu.

Neomezené možnosti. Věčnost nabízí neomezené rozumové obzory. Na nové zemi – „lidé obdaření nesmrtečností tam budou nadšeně studovat divy stvořitelské moci a tajemství zachraňující lásky. Nebude tam krutý nepřítel, který by je sváděl, aby zapomněli na Boha. Každá vložka se bude rozvíjet a každá schopnost zdokonalovat. Přijímání no-

vých poznatků neunaví mysl a nevyčerpá tvůrčí sílu. Bude možno realizovat nejvelkolepější díla, uskutečnit nejvznešenější tužby, splnit nejkrásnější cíle. Přesto stále zůstanou nové výšiny, které bude možno zdolávat, nové divy hodné obdivu, nové pravdy, které bude možno odhalovat a nové úkoly, které budou rozvíjet síly mysli, duše i těla.“⁷

Duchovní činnost na nové zemi. Bez Krista by věčný život neměl smysl. Po celou věčnost budou vykoupení stále více toužit po Kristu – po lepším pochopení jeho života a díla, po hlubším společenství s ním, po příležitosti svědčit nepadlým světům o jeho neskonale lásce, po charakteru, který by se mu ještě více podobal. Vykoupení budou žít pro Krista a s ním. V něm zůstanou navždy plně spokojení.

Sám Ježíš Kristus žil, aby sloužil (Mt 20,28) a své následovníky povolal ke stejnému životu. Spolupráce s Ježíšem již nyní je sama o sobě odměnou. Vztah, který se takto rodí, navíc nabízí větší požehnání a přednost spolupracovat s ním na nové zemi. Tam s velkou radostí a uspokojením „mu budou jeho služebníci sloužit“ (Zj 22,3).

Ačkoli budou mít vykoupení přednost zkoumat Boží pokladnici přírody, tím nejoblíbenějším věd-

ním oborem bude věda o kříži. Intelektuální schopnosti budou obnoveny tak, jak Bůh původně zamýšlel a bez zaslepenosti hříchem budou vykoupení schopni vnímat duchovní pravdy způsobem, po kterém zde pouze touží. Pro vykoupené se spasení, jehož hloubka, šířka a výška přesahuje veškerou představivost – stane námětem pro studium a oslavování Boha po celou věčnost. Takové studium jim pomůže poznat ještě větší hloubku pravdy, která je v Ježíši Kristu.

Každý týden se budou vykoupení setkávat k sobotní bohoslužbě: „V každý den odpočinku, přijde se sklonit veškeré tvorstvo předemnou, praví Hospodin.“ (Iz 66,23)

Nebude již víc...

Každé zlo bude vykořeneáno. Nejradostnější zaslíbení týkající se nové země hovoří o tom, co tam *nebude*. „A smrti již nebude, ani žalu ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“ (Zj 21,4)

Všechno zlo navždy zmizí, protože Bůh odstraní každou formu hříchu, příčinu všeho zlého. Písmo se zmiňuje o stromu života, který bude součástí nové země, ale ani jednou neříká, že zde bude strom poznání dobrého a zlého nebo nějaký jiný prostředek pokušení. Na této

dobré zemi nebudou muset křesťané bojovat proti světu, tělu nebo ďáblu.

Zárukou, že nová země zůstane „nová“ navzdory přílivu přistěhovalců z hříchem znečištěné, staré planety země, je skutečnost, že Bůh vyloučí všechny, kdo jsou „zbabělci, nevěrní, nečistí, vrahové, cizoložníci, zaklínači, modláři a všichni lháři“ (Zj 21,8; 22,15). Musí to učinit, protože hřích ničí vše kamkoli přijde.

„Odstraní každou stopu prokletí... Zůstane jediná připomínka: Náš Vykupitel navždy ponese stopy po svém ukřižování. Na jeho raněné hlavě, v jeho boku, na jeho rukou a nohou zůstanou jediné stopy krutého díla, které působí hřích. Prorok popsal Krista v jeho slávě takto: ‘Září jako světlo, po straně má rohy, v nichž je skryta jeho síla.’ (Abk 3,4) ...Po nekonečné věky budou rány Golgoty Krista chválit a hlásat jeho moc.“⁸

Minulé věci nebudou připomínány. Prorok Izajáš říká, že na nové zemi „věci minulé nebudou připomínány, nevstoupí na mysl“ (Iz 65,17). Z kontextu je patrné, že vykoupení zapomenou na minulá soužení (viz Iz 65,16). Nezapomenou na dobré věci, jež Bůh učinil, na hojnou milost, kterou je spasil, jinak by celý boj s hříchem byl marný. Zkušenost vy-

koupených s Kristovou zachraňující milostí bude podstatou jejich svědectví po celou věčnost.

Kromě toto jsou dějiny hříchu důležitým prvkem v ujištění, že „soužení už podruhé nenastane“ (Na 1,9). Pomyslení na tragické důsledky, které přinesl hřích, bude sloužit jako trvalá zábrana každému, kdo by měl pokušení znovu si zvolit tuto sebevražednou cestu. I když minulé události slouží důležitému záměru, ovzduší nebes odstraňuje bolest z těchto hrozných vzpomínek. Je zaslíbeno, že vzpomínky na ně nebudou ve vykoupených vyvolávat výčitky svědomí, lítost, zklamání, žal nebo trápení.

Význam víry v nové stvoření

Víra v učení o nové zemi přináší křesťanům několik velmi praktických důsledků.

Podněcuje vytrvalost. Kristus „pro radost, která byla před ním, podstoupil kříž“ (Žd 12,2; pozn. b). Apoštol Pavel obnovoval svou odvahu tím, že přemýšlel o budoucí slávě: „Proto neklesáme na mysl... Toto krátké a lehké soužení působí přenesmírnou váhu věčné slávy.“ (2 K 4,16.17)

Přináší radost a jistotu odměny. Sám Kristus řekl: „Radujte se a jásejte,

protože máte hojnou odměnu v nebesích.“ (Mt 5,12) Pavel tuto myšlenku opakuje: „Jestliže jeho dílo vydrží, dostane odměnu.“ (1 K 3,14)

Dává sílu proti pokušením. To, že Mojžíš „upíral svou mysl k budoucí odplatě“, mu dodalo sílu zřeknout se příjemného života „v hříchu“ i „všech pokladů Egypta“ (Žd 11,25.26).

Je předzvěstí nebe. Křesťanovou odměnou není *pouze* budoucnost (Ef 1,14). Kristus říká: „Zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu.“ (Zj 3,20) „Když Ježíš Kristus přichází, vždy s sebou přináší nebe.“ Společenství s ním „je nebe v srdci; je to počátek slávy, závdavek spasení“.⁹

Vede k větším výsledkům. Někteří lidé považují křesťany za natolik zahleděné do nebe, že pro pozemský život jsou zcela nepoužitelní. Je to však právě víra v budoucí život, která křesťanům dává pevný základ, ze kterého mohou hýbat světem. Jak poznamenává C. S. Lewis: „Při sledování dějin zjistíte, že křesťané, kteří učinili nejvíce pro současný svět, byli právě ti, kteří nejvíc mysleli na svět budoucí... Od té doby, co křesťané přestali myslet na svět budoucí, ztratili vliv i na tento svět.

Zaměřte se na nebe a najdete v něm i zemi; zaměřte se na zemi a nebudete mít ani jedno.“¹⁰

„Moudrý člověk se bude více věnovat tomu, aby vytesal sochu z mramoru, než aby postavil sněhuláka.“¹¹ Křesťan, který chce žít navěky bude přirozeně pečlivěji prožívat svůj život (a tak tvořivěji ovlivní společnost) než člověk, který se domnívá, že se narodil proto, aby jednou odešel.

„Zájem o nebeské věci, které přicházejí z podnětu Ducha svatého, má úžasnou proměňující moc. Člověk povznáší a zušlechťuje. Rozšiřuje jeho schopnost vidět souvislosti a člověk pak lépe docenjuje vzájemný poměr a hodnotu věcí viditelných i neviditelných.“¹²

Zjevuje Boží charakter. Svět, jak ho dnes vidíme, hrubě zkresluje Boží charakter i jeho původní plán s touto planetou. Hřích natolik narušil pozemský ekosystém, že mnoho lidí si jen stěží dokáže představit spojení mezi tímto světem a rájem popsáním v 1. a 2. kap. knihy Genesis. Dnešní život charakterizuje stálý boj o přežití. Dokonce ani život věřícího člověka, který bojuje proti světu, tělu a ďáblu nepředstavuje přesně Boží původní plán. To, co Bůh připravil pro vykoupené – svět nedotčený satanovým vlivem, svět,

ve kterém vládnou Boží záměry, nám poskytuje věrnější obraz jeho charakteru.

Přitahuje nás k Bohu. Bible popisuje novou zemi proto, *aby přitáhla nenáboženské lidi ke Kristu*. Když jeden člověk slyšel, že „země, obnovená do rajske krásy, tak skutečné jak skutečná ‘je současná země’, má být konečným domovem všech vykoupěných“, kde lidé budou „osvobození od všeho zármutku, bolesti a smrti a poznají a uvidí každého tvář v tvář“, horlivě proti tomu protestoval.

„To přece nemůže být: to je přesně to, co by světu vyhovovalo, právě to by chtěli bezbožní.“

Mnoho lidí „se domnívá, že náboženství... s vidinou konečné odměny je něco, po čem svět vůbec nemůže toužit; proto když se mluví o nějakém stavu štěstí, po kterém lidské srdce po pádu do hříchu opravdově touží, mají takoví lidé dojem, že to nemůže být součástí pravého náboženství.“¹³ Nic není pravdě vzdálenější.

Bůh nám sdělil, co připravil pro lidi, kteří ho milují. Smyslem toho je přitáhnout k sobě lidi, kteří jsou příliš zaměstnáni tímto světem, aby

jim pomohl rozeznat hodnotu budoucího světa a dal jim alespoň letmo zahlédnout krásy, které připravil laskavý Otec.

Navěky nové

Na této staré zemi se často říká: „Všechno dobré má svůj konec.“ To nejlepší na radostné zvěsti o nové zemi je, že nikdy neskončí. Potom zazní slova chorálu „Haleluja“: „Vlády nad světem se ujal náš Pán a jeho Mesiáš; a bude kralovat na věky věků.“ (Viz Zj 11,15; srov. Da 2,44; 7,27.) A Písmo říká, že se k této písni připojí všechno stvoření: „Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků!“ (Zj 5,13)

„Velký spor mezi dobrem a zlem skončil. Není už hříchu ani hříšníků. Celý vesmír je čistý. V celém nezměrném stvoření vládne soulad a štěstí. Od Boha, který všechno stvořil, proudí život, světlo a štěstí do všech stran nekonečného prostoru. Od nejmenšího atomu až po největší vesmírná tělesa všechno živé i neživé, v nezkalené kráse a dokonalé radosti hlásá, že Bůh je láska.“¹⁴

Poznámky:

1. Viz James White, „The New Earth. The Dominion Lost in Adam Restored Through Christ“, *Review and Herald*, 22. březen 1877, str. 92.93.
2. Slovo „nový“ je překladem dvou řeckých slov používaných v Novém zákoně. *Neos* „vyjadřuje myšlenku novosti z hlediska času, a lze ho překládat jako ‘nový’, ‘poslední’, ‘mladý’. Je protikladem slova *archaios*, které znamená ‘starý’, ‘původní’, ‘starobylý’.“ *Kainos* na druhé straně znamená „novost jako formu nebo kvalitu, a je možné ho překládat jako ‘nový’, ‘svěží’, ‘odlišný svou podstatou’. Je protikladem výrazu *palaios*, ‘starý’, ‘zestárlý’, ‘opotrebovaný’, ‘zkažený’. *Kainos* je výraz, který se vztahuje na ‘novou zem’.“ („New Earth“, *SDA Bible Dictionary*, rev. vyd., str. 792)
3. *Tamtéž*.
4. Richard W. Coffen, „New Life, New Heaven, New Earth“, *These Times*, září 1969, str. 7.
5. Neal C. Wilson, „God’s Family Reunited“, *Adventist Review*, 8. září 1981, str. 23.
6. E. White, *Great Controversy*, str. 677.
7. *Tamtéž*.
8. *Tamtéž*, str. 674.
9. „Clusters of Eschol“, *Review and Herald*, 14. listopad 1854, str. 111.112.
10. C. S. Lewis, *Mere Christianity* (Westwood, NJ: Barbour and Co., 1952), str. 113.
11. Fagal, *Heaven Is for You*, str. 37.
12. „Clusters of Eschol“, str. 111.112.
13. Uriah Smith; „The Popular Hope, and Ours“, *Review and Herald*, 7. únor 1854, str. 20.
14. E. Whiteová, *Vítězství lásky Boží*, str. 481.

Rejstřík

A

Advent, viz Příchod

Adventní hnutí 206, 382-384, 403-405

– jeho poselství 207-212

Agapé, láska 255, 355, 356

viz též Bůh, jeho láska

Alkohol, nápoj 336, 337

Andělé 133, 134

Azázel 377, 389 (pozn. 21), 430

B

Bdělost 139, 406, 407

Bible, viz Písmo svaté

Bůh, Duch svatý

– božství 86, 87

– křest 90, 92, 231, 232, 151, 152, 257, 260

– osoba 86

– píše do srdce Boží zákon 127

– poslání 89-92

– přítomnost v srdci 92, 164

– úloha 25,26

– vylití 88, 89, 91, 92, 233, 234, 267

– zaslíbení 88-89,

– zástupce Ježíše Krista 90, 91

Bůh, obraz Boží 106, 115, 116, 163-166, 352, 353
– Boží hněv 145-148, 152, 210, 394
– Boží charakter 29, 384
– Boží láska 46, 47, 54-56, 59, 60, 92, 100, 101, 118, 124-126, 144, 145, 149, 150, 384
– milosrdenství 147, 148
– sláva 101, 102, 106, 184, 256, 257, 344
– soud 147-150, 185, 186
– spravedlnost 145, 147, 148, 153
viz též Boží trojice

Bůh, Otec

- Boží vlastnosti 49-56
- v NZ 53-56
- v SZ 49-53
- úloha, při soudu 49, 50

Bůh, Syn

- „nositel hříchu“ 147-149
- aktivita ve Starém zákoně 50
- bezhříšnost na zemi 61, 72, 73
- předpovědi, naplnění 59-65
- úřady (prorok, kněz, král) 76-80
- vtělení 44, 65-76
- život 151, 152
- pravý člověk 68-74
- pravý Bůh 66-68
- výkupná oběť 75, 148-150
- vzkříšení 151, 152
- zástupná smrt 61-63, 76-78, 150, 373, 374, 385, 386

Bohoslužba

- v rodině 361, 362, 367 (pozn. 18)
- základ pravé bohoslužby 101, 102

Boží Trojice

- existence 39, 40
- jednota 43
- jména 40
- láska 44-47
- poznání 38, 39
- působení 41
- svrchovanost 41-43
- vlastnosti 40, 41, 46, 47
- vztahy 40-47
- viz též Bůh

Božská přirozenost, účastníci 164

C

Církev

- biblický význam 176, 177
- církevní správa 186-191

- členství 184-186
- funkce 184-186
- hlava 187, 236, 237
- jednota 215-225
- kázeň 189-191
- kořeny 177-179
- metafora 179-183
- misijní poslání 177-186, 219, 220, 254-258
- organizace 183-186
- viditelná a neviditelná 182, 183
- všeobecné kněžství věřících 184
- vztah k vrchnosti 184, 185, 210-212

Cizoložství 357-359

Cvičení, požehnání 335, 336, 346 (pozn. 8)

Č

Člověk, přirozenost

- jednota těla, duše a ducha 111-115
- na Nové zemi 444-446
- pád, následky 118-125
- původ, zvláštní akt stvoření 111-113
- stvoření k Božímu obrazu 115-118

D

Dary, duchovní

- Dárce 90-92
- důsledky pro církev 258-260
- rozeznávání 259, 260, 261 (pozn. 1)
- účel 253-258
- viz též Prorocství, dar prorocství

Den Páně 305

Dějiny, inspirace 28-30

Dekalog, viz Příkázání

Den smíření 376-378, 387, 389 (pozn. 29 a 30), 250, 251

Desatero, viz Příkázání

Desátky 324-327

Děti, výchova 363-365

Diakonos (služebník, diakon) 189

Dokonalost 166-168

Drogy 336, 337

Duch, biblický význam 113-115

Duch prorocký, viz Prorocství, dar prorocství

Duch svatý, viz Bůh, Duch svatý

Duše, biblický význam 112, 113

E

Eucharistie, viz Večeře Páně

Evangelium, poslání 182, 183, 234, 235, 403, 404
Evoluce 123, 124, 208

G

Golgota 25, 37, 46, 65, 77, 89, 101, 124, 125, 137,
147, 149, 152, 171, 222, 223, 224, 248, 316,
377, 384

H

Hades (hrob) 416, 423 (pozn. 6)
Hagia (svatyně) 387 (pozn. 1)
Hazardní hry 339
Hermeneutika, viz Písmo svaté, výklad
Hněv, Boží, viz Bůh, hněv
Homosexualita 360
Hřích, původce 118
– původ 118-123
– přirozenost a následky 119-121, 133-135
– vymýcení 122-123, 450
Hudba 339, 347 (pozn. 17)

Ch

Chování, křesťanské
– principy 343, 344
– směrnice 344, 345
– spasení, vztah k 334
– zdraví a 335-343

J

Jahve 40, 47 (pozn. 3), 67
Jednota, v církvi
– biblické učení 216-220
– dosažení 220-225
– duchovní dary 221, 254-256, 258
– rozmanitost 216-220
– základ 221
Ježíš Kristus
– autorita Písma a Ježíš Kristus 31, 32
– Boží Beránek 61, 77, 144,
– druhý Adam 69, 70, 74, 106, 124, 150
– dvě přirozenosti 65-76
– milost zjevená jeho prostřednictvím 144-146
– nabídka smíření 61, 146, 147
– obhájce 90, 384-386
– pokoření 77, 79
– pomazání 64, 65, 233, 242
– pozemská služba 63-65, 76

– Prostředník 46, 47, 73, 76-78, 90, 378
– Skála 175, 176, 407
– smírná smrt, význam 24, 25, 143, 144, 148,
149, 249
– Spasitel 60-65, 183, 195, 196
– spásná služba, její výsledky 152-154
– střed Písma 25
– Velekněz 73, 77, 78, 371-387
– vzkříšení, a spasení 65, 152
– vzor 73, 74, 151, 152
– základ přijetí u Boha, jediný 170, 171
– zástupce lidstva 150
– zástupný trest 59-61, 73
– Zprostředkovatel 125, 126
– život, spása 152
viz též Bůh, Syn

Jistota 151, 152, 163, 245, 395

K

Kazatel, úloha 258
Koinonia (společenství) 180, 181
Království slávy 80, 398, 428, 429
– milosti 78-80, 135
Kristus, viz Ježíš Kristus, Bůh, Syn
Krvesmilstvo 358, 359
Kříž, význam, viz Golgota
Křest
– důležitost 228, 229
– křest dětí, NZ neučí 236
– opětovný křest 239 (pozn. 21)
– ovoce 236, 237
– předpoklady 234-236
– vstup do církve 185, 234-236
– význam 231-234
– za mrtvé 238 (pozn. 6)
– způsob 230, 231

L

Láska a spravedlnost 427
Legalismus (zákonictví) 153, 154, 180, 317 (po-
zn. 22)
Literatura 337
Lucifer 118, 134, 140 (pozn. 1)
viz též satan

M

Manželství, a rodina
– členové 360-366

- děti 363-365
- instituce manželství 103, 352-356
- monogamie, původní záměr 357
- na nové zemi 445, 446
- „netáhnout jho“ 354
- odchylky od Božího ideálu 357-360
- rodiče 361-363
- širší rodina 365, 366
- účinky hříchu na 356, 357, 405

Maso, pokrmy

- čisté a nečisté 340, 341, 348 (pozn. 27)

Matka 362, 363

Mesiáš, viz Ježíš Kristus, Bůh Syn

Milost, prostřednictvím Krista 127, 144-146, 150-154

- každodenní potřeba 28
- spasitelná 144-146, 290-292, 309

viz též Smlouva milosti

Misie, motivace 154

Monogenes (jedinorozený, jediný) 81 (pozn. 7)

N

Nebe 448, 449

viz též Země, nová

Neděle, zachovávaní 310-314, 317 (pozn. 28)

Nefěš (duše, bytí) 112, 113

Nesmrtelnost, Boží dar 412, 413

- podmíněná 117, 118, 412, 413
- přijetí 414

Nicdaq (vícevýznamové slovo) 390 (pozn. 36)

Nový Jeruzalém 428-432, 442-444

O

Oběti, desátky 323-327

viz též Správcovství

Obnova 169

Obrácení (znovuzrození) 234, 235, 286, 287

Obraz šelmy 210, 211

Obraz Boží 115-118, 351-353

Oděv 341-343

Odměna, hodnota víry v odměnu 448-450

Odpadnutí, v křesťanství, jeho vznik a růst 196-199, 312

Odpočinek, požehnání 337-339

- Boží odpočinutí 97

Odpuštění 52, 61, 121, 127, 144-148, 151, 153, 158, 163, 168, 232, 244, 375-377, 379, 382

Oslavení 164, 168-170

Ospravedlnění 127, 153, 157-162, 167-171, 202, 203, 211, 232, 308, 376

Ostatky, jejich poslání

- definice 204, 205
- charakteristické znaky 205-207, 267-269
- odpadnutí a reformace 196-204
- poslání 205-212
- vznik 206, 207

Otec, hlava a kněz rodiny 361, 362

P

Pád, člověka 70, 73, 74, 106, 118-124, 134, 135

Papež, původ názvu 212 (pozn. 4)

Papežství 198, 199, 212 (pozn. 5), 404

Peklo 434-437

Písmo svaté

- autorita 31-33, 138, 274
- autorství 25, 26
- inspirace 26-30
- jedinečnost 23, 24, 25, 27
- jednota 33, 34
- Ježíš Kristus, centrum 25, 138, 139
- kánon je uzavřený 269
- neomylnost 22, 30, 202, 203, 275
- přesnost 30
- tradice a 32, 202, 203
- úloha Ducha svatého 25-27, 32, 33, 90, 91
- výklad 24, 25, 32-34 (pozn. 5), 38, 39, 138, 274, 275

Pokání 61, 89, 90, 126, 127, 149, 150, 158, 159, 184, 231, 232, 235, 246

Pokušení, Kristus a 70-73, 75

Polygamie 357

Poslušnost 73, 90, 127, 282-288, 294-296, 343, 344

- Kristus a 136, 137, 151, 153, 159, 160, 294, 375
- láska a 136, 235, 294-296

Poselství

- prvního anděla 207, 208
- druhého anděla 209, 210
- třetího anděla 210-212

viz též Trojandělské poselství

Posvěcení 157, 158, 162-168, 308, 344, 345, 376

- vliv Ducha svatého 90, 92

Presbyteros (starší) 188, 189

Princip den za rok 64, 65

Propast, bezedná 430

Předurčení, a lidská svoboda 42, 43

Pororocství

- 1260 dní 195, 196, 199, 203-206, 211, 268, 403

- 2300 dní 381-384
- 70 týdnů 63-65, 81 (pozn. 1), 382, 383
- doba konce 206
- malý roh (Dn 7) 210, 289-296, (Dn 8) 210, 380, 381, 384
- očišťování svatyně 378-384
- o Kristu 60-62, 148, 149
- porovnávací schéma 409
- předobraz-skutečnost (typ-antityp) 65, 76-78, 199
- socha z Dn 2 380, 381, 398, 399
- úkol 30

Prorocství, dar prorocství

- pobiblické období 269, 270
- poslední dny 266-269
- úloha v Církvi adventistů 271-276
  - v biblických dobách 264-266
- zkouška pravosti 270, 271
- viz též Dary, duchovní

Prozřetelnost, Boží, a lidská svoboda 42, 43

Příchod (advent), druhý 396-407

- jistota 395, 396
- připravenost 406, 407
- účinky 399, 400, 427-430
- znamení 205-207, 400-406
- způsob 396-399

Přijetí 162,169

Příkázání, Boží 205,206

Příkázání, Desatero

- historická kréda 297 (pozn. 15)
- měřítko soudu 286-290
- poslušnost 294-296
- požehnání 294,295
- Kristův příklad 293-295
- podstata 282-285
- pozitivní zákon 283, 284
- před Sínají 288, 289, 297 (pozn. 16)
- sobota, pečeť 302, 303
- smysl 285-288
- trvalá platnost 288-290
- vztah k evangeliu 290-294
  - k ceremoniálnímu zákonu 289, 291-294

R

Reformace, protestanská 199-204

- věroučné body 200-202

Rodina 360-366

- děti 363-365
- matka 360, 361

- otec 361, 362

- širší 365, 366

Rozvod 359, 360

S

Satan, během tisíciletí 430

- původce hříchu 118

viz též Lucifer

Schémata, prorocká

- 70 týdnů 64
- 2300 dní 383
- ke knize Daniel 409
- tisíciletí 428

Skutky, viz Víra, vztah ke skutkům

Svobodní 365, 366

Smíření 61, 92, 146-149, 152, 153

Smírná oběť 147, 148

Smlouva

- Kristus, ručitel 126, 136
- milosti 126-128 (pozn. 11), 135, 136, 232, 233, 248, 291, 303
- nová 78, 105, 126, 127, 128 (pozn. 11), 181, 233, 236, 246, 248, 360, 379, 382
- uzavření nové 126, 127
- před stvořením 125, 126
- stará 105, 128 (pozn. 11), 246, 248
- ve SZ 51

Smrt, vzkříšení

- nesmrtnost, vztah k 412-414
- podmíněná nesmrtnost 412, 413, 422 (pozn. 2)
- podstata a místo 414-420
- první a druhá 150, 419, 420, 429,435-437
- spánek 414, 415
- texty, vysvětlení některých textů 423, 424 (pozn. 7)
- následek hříchu 119, 120

Sobota, sedmý den

- na Nové zemi 447
- obnova 314,315
- památník stvoření 102, 103, 210-212
- v celém Písmu 300-310
  - apoštolové 304-306
  - Kristus, Stvořitel a Pán soboty 303, 304
  - Boží skutky při stvoření 300, 301
  - pečeť Desatera 301-303
- význam 306-310
- zábrana proti modloslužbě 302
- zachovávání 315, 316, 318 (pozn. 50)

- legalizmus 317 (pozn. 22)
  - od pátečního do sobotního západu slunce 315
  - změna, snaha o změnu 310-315
  - Soboty, výroční 303, 305, 316 (pozn. 1)
  - Sola Scriptura (jedině Písmo) 274, 313
  - Spasení, zkušenost spasení
    - budoucnost a 168-171
    - dar Krista 74, 75, 151, 152, 168-171, 202, 203
    - Kristův život a 151, 152
    - Kristova smrt a 147-150
    - Kristovo vzkříšení a 152
    - křest a 229
    - minulost a 158-163
    - přítomnost a 163-168
    - prorocká dramatizace 61
    - stvoření a 105, 106
    - zaměření na 46, 47
    - úloha Trojice 46, 47, 144, 145
    - ze skutků 201, 202
  - Správcovství
    - definice 322
    - Kristův příklad 327
    - požehnání 328, 329
    - první a druhý desátek v Izraeli 330 (pozn. 8)
    - spravování hmotného majetku 323-327
      - výpočet desátku 329 (pozn. 7)
    - životní prostředí 103, 104, 117, 327
  - Spravedlnost
    - Boží 151
    - Kristova 150, 151, 159, 160, 180, 246, 386
    - lidská 145, 146, 151
    - z víry 207, 210, 211, 232, 308, 309
    - viz též Spasení, zkušenost spasení
  - Starší – biskup 188, 189
  - Strava, požehnání
    - změny, postupné 340, 341
    - čisté a nečisté pokrmy 340, 341, 348 (pozn. 29 a 30)
    - původ 340
  - Střídmost, bez drog a dráždivých, požehnání 336, 337
  - Stvoření
    - biblická zpráva 97-100
    - Desatero 100
    - délka dní 99, 100
    - pokračující stvoření 104, 105
    - nové 105, 123
    - člověk 109-111, 352, 353
    - Stvořitel, jeho vlastnosti 100, 101
      - Boží Syn, aktivní činitel při 50, 66, 101
      - smysl a význam 101-104
  - Soud, závěrečný 290, 376-378, 379, 380-382
    - hodina Božího soudu 205, 207, 376, 402
    - příprava na 386, 387
    - tři fáze 376
    - úloha Boha-Otce na 49, 50
    - vyšetřující 376, 379-385, 389 (pozn. 29 a 30)
  - Spiritizmus 272, 417-419
  - Svatostánek, svatyně, Kristovo kněžství
    - fáze služby, dvě 374, 388 (pozn. 9), 391 (pozn. 35)
    - list Židům, kniha o 387, 388 (pozn. 1-4)
    - nebeská svatyně, důkazy 372, 373, 387, 388 (pozn. 1-4)
    - nebeská, Kristova služba 373-378, 430
    - pozemská, služby ve 61, 149, 373
    - prostřednická služba kněze 374-376
    - proroctví, vztah k 378-384
      - pomazání 378, 379
      - očišťování 376, 377, 379-384, 390 (pozn. 36)
    - schéma 376
    - význam ve velkém sporu 384-387
    - zástupná oběť 373, 374
    - zobrazení posledního soudu 376-378
  - Svědectví Ježíšovo
    - směrnice k rozpoznání 270, 271
  - Svědění 286
- ## Š
- Šelma, znamení 210-212
- ## T
- Tabák 336, 346 (pozn. 10)
- Tanec 339, 347 (pozn. 18)
- Tělesná práce 103
- Teologie, poslání 139
- Tisíciletí
  - události na začátku 427-430
  - události během 430-432
  - události na konci 432-438
- Trojandělské poselství 207-212, 402-404
- Trojice, viz Boží Trojice
- ## U
- Umývání nohou, ustanovení 242-245
- Utrpení, výklad 139, 140

V

Večeře Páně

- jak často 251 (pozn. 19)
- obřad umývání nohou 242-245
- odlišnost od mše 200, 201
- otevřená pro všechny křesťany 249, 250
- předpoklady účasti 249, 250
- víno, nekvašené 246, 247, 251 (pozn. 7)
- význam 245-249

Vegetariánství 339, 340, 347 (pozn. 20)

Velký spor

- konec 450
- původ 134-136
- ústřední problém 136-139
- vztah Krista k 138, 139
- význam 139, 140

Víra, Ježíšova 205

Víra, vztah ke skutkům 136, 153, 160, 161

Vína 121, 148, 159, 163

Víno, v Písmu 346, 347 (pozn. 13)

Vykoupení 61, 78, 105, 126, 149, 150, 158, 162, 169, 170, 395, 430, 431

Vyznání 158, 235, 245, 379

Vzkříšení, Kristovo 152, 420, 421

- k odsouzení 432
  - první 428, 429
  - všeobecné, dvě rozdílné události 421, 422
- viz též Smrt, a vzkříšení, Tisíciletí

W

Whiteová, Ellen Gould 271-276

- spisy, vztah k Písmu 274-276
- viz též Prorocství, dar prorocství

Z

Zákon Boží

- existoval před pádem 104
  - nezměnitelný 120
  - obhájený Ježíšem Kristem 153
  - podkopávání autority 136, 211
- viz též Příkázání, Desatero

Zásady, křesťanské, viz Chování

Zem, nová

- duchovní činnost 447
  - manželství 446
  - podstata manželství na 446
  - příbytky na 444
  - společenský život na 445, 446
  - tělesná aktivita 445
  - zjevuje Boží charakter 449, 450
  - zlo odstraněno 448
- viz též Tisíciletí

Zjevení, všeobecné 24

- způsob a obsah 28
- nové 181
- postupné 33, 34
- zvláštní 24, 25

Zlo, viz Hřích

Ž

Život věčný, dar 163

- nový, v Kristu 123, 163
- posvátnost 104

Adventisté sedmého dne věří...

*Výklad
základních
věroučných
článků*

Pro Česko-Slovenskou unii
Církve adventistů sedmého dne,
Zálesí 50, Praha 4
vydal Advent-Orion, s.r.o.,
Roztocká 5, Praha 6

Vydání první, Praha 1999
Vytiskla Severografie Most

ISBN 80-7172-102-6